

SLAVICA

KAROL DEJNA

SŁOWNIK
GWARY CZESKIEJ
MIESZKAŃCÓW
KUCOWA

60

OSSOLINEUM

Prace Slawistyczne

60

Komitety Redakcyjne

Redaktor

MIECZYSLAW BASAJ

Opiekun

BAZYLI BIALOKOZOWICZ, WIESŁAW BORYS
HALINA JANAŹEK-JVANSČOVÁ, HANNA POPOWIKA-TABORSKA

KAROL DEJNA

SŁOWNIK GWARY CZESKIEJ MIESZKAŃCÓW KUCOWA

Tekst został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WROCLAW · WARSZAWA · KRAKÓW
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Karol Dejna 1911-2004

Karol Dejna (ur. 10 listopada 1911 w Wielkich Borkach, zm. 15 kwietnia 2004 w Łodzi) – polski językoznawca, sławista.

Profesor zwyczajny, doktor habilitowany, członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk. Zastępca Przewodniczącego Oddziału PAN w Łodzi w latach 1984-1998.

Życiorys.

W 1930 ukończył II Państwowe Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Tarnopolu. Studiował filologię polską na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, który ukończył w 1935. Do 1941 pracował jako nauczyciel w lwowskich szkołach średnich. Od 1945 związany z Uniwersytetem Łódzkim, początkowo jako asystent, następnie adiunkt (1947 obronił doktorat, 1952 habilitował się), zastępca profesora (1951-1954) i profesor (od 1954). Od 1954 był profesorem nadzwyczajnym, od 1962 profesorem zwyczajnym. W 1983 został członkiem korespondentem PAN, 1989 – członkiem rzeczywistym Akademii. Od 1993 członek korespondent Polskiej Akademii Umiejętności. Na Uniwersytecie Łódzkim pełnił m. in. funkcję prorektora (1956-1959), zastępcy dyrektora Instytutu Filologii Polskiej (1970-1979), w roku 1988 został uhonorowany tytułem doktora honoris causa.

Od 1956 członek Komitetu Językoznawstwa PAN, wieloletni (od 1976) przewodniczący Komisji Dialektologicznej. W latach 1985-1989 był zastępcą przewodniczącego Oddziału PAN w Łodzi. Członek Łódzkiego Towarzystwa Naukowego, przewodniczący Wydziału I tego stowarzyszenia, wiceprezes oraz redaktor „Rozpraw Komisji Językowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowego”. Był laureatem nagród resortowych, Nagrody Miasta Łodzi (1982 r.), nagrody naukowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowego (1985 r.); został także odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz tytułem honorowym Zasłużony Nauczyciel PRL.

W pracy naukowej zajmował się dialektologią słowiańską. Był autorem ponad 100 prac naukowych, m. in.:

- Polsko-laskie pogranicze językowe na terenie Polski (1951-1952)
- Gwary ukraińskie Tarnopolszczyzny (1957)
- Atlas gwarowy województwa kieleckiego (1962-1968)
- Dialekty polskie (1973)
- Atlas polskich innowacji dialektalnych (1981)
- Atlas gwar polskich. Kwestionariusz - notatnik (1987)
- Słownik gwary czeskiej mieszkańców Kucowa (1990)
- Z zagadnień ewolucji oraz interferencji językowej (1991)

16 kwietnia 2004 roku zmarł w Łodzi profesor Karol Dejna, członek rzeczywisty PAN, członek czynny PAU, doktor honoris causa Uniwersytetu Łódzkiego, członek honorowy International Society for Dialectology and Geolinguistics we Florencji.

Profesor Karol Dejna urodził się w Borkach Wielkich koło Tarnopola. Tam ukończył szkołę średnią. W latach 1930-1935 odbył studia w zakresie filologii polskiej i słowiańskiej na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie. Miał znakomitych nauczycieli, bo w tym okresie na kierunku polonistycznym i sławistycznym wykładali tacy uczeni, jak Henryk Gaertner, Witold Taszycki, Jan Janów, Juliusz Kleiner. Pracę magisterską poświęconą stronie biernej w średniowiecznej polszczyźnie napisał pod kierunkiem prof. Henryka Gaertnera.

Wkrótce po ukończeniu studiów swoje zainteresowania naukowe kieruje na dialektologię. Jeszcze przed wojną podejmuje badania terenowe nad gwarami polskimi i ukraińskimi. Tej problematyki dotyczy jego pierwsza rozprawa naukowa (*Polsko-wołyńskie pogranicze językowe*), którą opublikował w 1938 roku w „Roczniku Podolskim” w Tarnopolu. W tym czasie pracował też nad monografią *Gwary małopolskie na zachód od Zbrucza*, ale mógł ją opublikować dopiero w 1947 roku w „Sprawozdaniach Polskiej Akademii Umiejętności”. Stanie się ona podstawą przewodu doktorskiego pod kierunkiem prof. Zdzisława Stieberta.

Do wybuchu wojny w 1939 roku pracę badawczą łączy z obowiązkami nauczyciela gimnazjalnego we Lwowie. Okres wojny i okupacji spędza we Lwowie. Bierze też udział w walkach frontowych jako żołnierz Drugiej Armii Wojska Polskiego.

W 1945 roku przybywa do Łodzi i podejmuje pracę na Uniwersytecie Łódzkim. Z uniwersytetem tym i ośrodkiem naukowym łódzkim pozostanie związany do końca życia. Tutaj kontynuuje rozpoczętą przed wojną pracę (*Gwary ukraińskie Tarnopolszczyzny*, opublikowaną w 1957 roku w Pracach Komitetu Językoznawstwa PAN), równocześnie jednak swoimi badaniami dialektologicznymi obejmując także inne tereny: pogranicze polsko-laskie, byłe województwa kieleckie i łódzkie, północną Małopolskę. Przy współudziale uczniów powstają takie monumentalne dzieła, jak *Atlas gwarowy województwa kieleckiego* (Łódź 1962-1968), czy liczące ponad 1600 stron *Słownictwo ludowe z terenu byłych województw kieleckiego i łódzkiego* („Rozprawy Komisji Językowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowego” 1974-1988).

Swoje zainteresowania poszerza o toponomastykę. Badania w tym zakresie prowadzi na materiale śląskim. Zabiera głos w kwestii polonizacji niemieckich lub ziemczonych nazw miejscowych na Śląsku (*Urzędowe i gwarowe postaci nazw miejscowych w okolicy Głubczyc i Raciborza*, „Rozprawy Komisji Językowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowego”, t. II, 1955) oraz występuje z nową koncepcją klasyfikacji nazw terenowych, którą opiera na podstawach strukturalno-gramatycznych (*Terrenowe nazwy śląskie*, „Onomastica” I, 1956).

Ważną pozycję w Jego dorobku stanowią *Dialekty polskie* (Ossolineum 1973, 2. wyd. 1993). Książka ta zawiera nie tylko znakomitą charakterystykę gwar polskich, ale Autor prezentuje w niej także założenia teoretyczno-metodologiczne, które wypracował i na których się opierał w swoich badaniach dialektologicznych.

logicznych. Są one konsekwentne i spójne, nawiązują w znacznej mierze do metodologii klasycznego strukturalizmu szkoły praskiej, ale się do niej nie ograniczają. *Novum* ujęciem Profesora Dejny polega na tym, że główny cel dialektologii upatrywał w wyjaśnianiu procesów wiążących się z kształtowaniem się, rozwojem i różnicowaniem języka polskiego. Wiele uwagi poświęcał zwłaszcza badaniu powstawania i szerzenia się innowacji językowych od okresu przedślawiańskiego aż po współczesne cechy gwarowe. Jest to koncepcja, którą można określić jako dynamiczną, a która przeciwstawia się nie tylko ujęciom synchroniczno-statycznym, ale także tradycyjnym diachronicznym. Z wielkim uznaniem przyjmowano też zastosowaną przez Niego w badaniach dialektologicznych metodę kartograficzną.

Jak wielkie znaczenie przywiązywał do problemu innowacji językowych, świadczy fakt, że w niewiele lat po opublikowaniu *Dialektów polskich* opracował i wydał *Atlas polskich innowacji dialektałnych* (PWN 1981, wydanie 2, 1994). Oba te dzieła spotkały się z wysoką oceną ze strony nie tylko dialektologów, ale językoznawców w ogóle.

W Jego koncepcji ważne miejsce zajmuje też problematyka kontaktu językowego i pogranicza. Warto tu przypomnieć, że tej problematyki dotyczyła pierwsza publikowana rozprawa Profesora Dejny (*Polsko-wołyńskie pogranicze językowe*), a nawiązaniem do tych zainteresowań były Jego badania nad gwarą czeską mieszkańców Kucowa (w gminie Kleszczów, dawne województwo piotrkowskie). Czesi kucowscy są potomkami protestantów, którzy wyemigrowali z północno-wschodnich Czech, zajętych przez Fryderyka II, króla Prus podczas pierwszej wojny śląskiej z Austrią w latach czterdziestych XVIII wieku. Osiedlili się oni najpierw na Śląsku, a z początkiem XIX wieku przenieśli do Kucowa. Dziś są dwujęzyczni. Zdaniem Profesora Dejny, który gwarze tej poświęcił szereg rozprawek i obszerny *Słownik gwary czeskiej mieszkańców Kucowa* (Ossolineum 1990), zachowaniu odrębności

językowej i narodowościowej sprzyjało ich wyznanie.

Ukoronowaniem prac dialektologicznych Profesora Dejny jest czterotomowy *Atlas gwar polskich*, który został opracowany pod Jego kierownictwem i opublikowany w serii Prac Komitetu Językoznawstwa PAN: t. I, *Małopolska* (1998), t. II, *Mazowsze* (2000), t. III, *Śląsk* (2001), t. IV, *Wielkopolska, Kaszuby* (2002). Jest to dzieło monumentalne, oparte na założeniach teoretyczno-metodologicznych, które Profesor Dejna wypracowywał w swoich wcześniejszych pracach.

Profesor Dejna w dialektologii widział ważny dział językoznawstwa, który – jak napisał w jednym ze swoich artykułów – „pomaga nam w sposób pełniejszy poznać i zrozumieć istotę oraz historię języka ogólnonarodowego i jego powiązania z językami pokrewnymi”.

Profesor Dejna wniósł wielki wkład w organizację łódzkiego ośrodka naukowego. Z licznych funkcji organizacyjnych, jakie tam pełnił, trzeba tu wymienić przede wszystkim takie, jak: organizator i pierwszy dziekan Wydziału Filologicznego UŁ, kierownik Zakładu Filologii Słowiańskiej, kierownik Katedry Historii Języka Polskiego i Filologii Słowiańskiej, sekretarz Łódzkiego Towarzystwa Naukowego (1953-1957), przewodniczący jego Wydziału I (1960-1981), a następnie wiceprezes (1982-94), redaktor naczelny „Rozpraw Komisji Językowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowego”.

Jest powszechnie uważany za twórcę łódzkiej szkoły dialektologicznej. Jest to niewątpliwie prawdą, ale niepełną, bo trzeba tu dodać, że wywarł wielki wpływ na badania dialektologiczne także w innych ośrodkach naukowych.

Wszyscy, którzy się z Nim zetknęli, wiedzą, że był życzliwym i dobrym Człowiekiem.

Katowice, listopad 2004.

¹ O nauczaniu dialektologii na studiach uniwersyteckich [w:] *Nauczanie przedmiotów historyczno-językowych i dialektologii polskiej w szkołach wyższych*, pod red. I. Bajerowej, Katowice 1988, s. 46.

Kościół Ewangelicko - Reformowany w Kucowie.

Widok z początku lat siedemdziesiątych.

Kościół wraz z wsią i przyległymi terenami, przestały istnieć w drugiej połowie lat siedemdziesiątych, w związku z powstaniem KWB "BŁCHATÓW".

Redaktor naukowy
MIECZYSLAW BASAJ

Publikację opiniowali do druku
WITOLD ŚMIECH I MIECZYSLAW BASAJ

Okladkę projektował
MAREK PIJET

Redaktor
BOŻENNA MARCZAK

Redaktor techniczny
JAN A. DRAJCZYK

© Copyright by Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo, Wrocław 1990
Printed in Poland

PL ISSN 0208-4058
ISBN 83-04-02482-9

Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo, Wrocław 1990.
Objętość: ark. wyd. 18,20; ark. druk. 19,75.
Wrocławska Drukarnia Naukowa, Zam. 344/87.

PRZEDMOWA

Wieś Kuców (gmina Kleszczów, województwo piotrkowskie) a częściowo też sąsiednie wsi: Folwark, Aleksandrów i Żłobnicę, zamieszkują od początku XIX w. potomkowie protestantów, którzy wyemigrowali z pn.-wsch. Czech, zajętych podczas pierwszej wojny śląskiej z Austrią (1740–1742) przez Fryderyka II, króla Prus¹. Fryderyk podczas tej wojny deklarował się jako wybawca protestantyzmu spod ucisku państwa katolickiego i starał się z zajętej części Czech ściągnąć na wyniszczony gospodarczo Śląsk chłopów, obiecując im wolność wyznania, swobodę nauczania w języku czeskim i dobre warunki osadnicze². Aby nakłaniać czeskie rodziny protestanckie do emigracji na ziemie śląskie, przysłała w końcu grudnia 1741 r. z Berlina do Hradca Králové kaznodzieję Jana Liberde, który pod ochroną wojska pruskiego wędruje po okupowanej przez Fryderyka części Czech, głosząc kazania dla tajnych ewangelików i zachęca ich do wyjazdu na Śląsk. Równocześnie nakazuje władzom wojskowym i administracyjnym dbać o to, aby Czesi mogli bezpiecznie przewieźć na Śląsk swój dobytek. W tych dogodnych i nieprzypadkowych warunkach znaczne grupy ewangelików, zachęcane zwłaszcza perspektywą wolności religijnej, na którą Czesi w kraju musieli czekać jeszcze 19 lat, wywędrowały do sąsiedniego Śląska. Już w lutym 1742 r. przybyło do Ziębic 30 Czechów, w marcu – 231, a na początku maja – 1100 dalszych emigrantów. Za nimi nadciągały nowe grupy uchodźców.

Wyniszczone Ziębice (liczące 240 domów) nie mogły pomieścić przybywających emigrantów. Fryderyk nakazuje rozmieścić rzemieślników w okolicznych miasteczkach, a rolnikom poprzydzielać gospodarstwa. Czesi jednak rozumiejąc, że przy rozdzieleniu na drobne

¹ K. Piwarski, *Historia Śląska w zarysie*. Katowice – Wrocław 1947, s. 249 i nast.

² Bliższe dane o emigrantach czeskich przytaczają prace: A. Frinta, *Čeští emigrantské osady v Prusku*, „Sborník filologický”, t. IV Praha 1913, s. 207–231, oraz J. S. Kubín, *České emigrantské osady v Pruském Slezsku, Čechové štrárlští*, Praha 1931.

liczebnie grupy mogą stracić możliwość utrzymania swych gmin wyznaniowych i szkół z czeskim językiem, a przez mieszane małżeństwa będą narażeni na wynarodowienie, sprzeciwiali się koncepcjom rozproszenia ich. Niektórzy wprawdzie osiedlili się w małych grupach po wsiach koło Ziębic (190 rodzin) i Strzelina (28 rodzin), ale inni emigranci czekali w Ziębicach na okazję nabycia gruntów, gdzie by mogli założyć swoje osady. Część z nich zakupiła pod Strzelinem grunty folwarczne i założyła w 1749 r. Gęsiniec, a w 1764 r. Podiebrady. Druga część emigrantów czeskich z Ziębic otrzymała w 1752 r. majątki królewskie na pn.wschód od Opola i założyła Grodziec. Trzecia ich grupa osiedliła się w lasach przy granicy Poznańskiego na wschód od Sycowa zakładając Tabor Wielki (1748), Tabor Mały (1752) i Czermin (1764). Warunki osadnicze Czechów sycowskich nie były najlepsze, toteż niektórzy osadnicy odeszli stąd, aby osiedlić się w r. 1802 w Zelowie i Poźdzenicach, inna zaś ich grupa nabyła w 1818 r. część dóbr kleszczowskich zwaną Kucowem.

Czesi kucowscy, którzy z leżących na południe od Kudowy czeskich terenów, skupionych, jak się przypuszcza, wokół miast Litomyšl, Hradec Králové, Pardubice³, wyemigrowali ponad 240 lat temu na Śląsk, skąd przenieśli się do Kucowa (1818), mimo tyloletniego przebywania w obcojęzycznym otoczeniu zachowali do dziś swój język w nabożeństwach ewangelicko-augsburskich i w życiu codziennym. Temu zachowaniu odrębności językowej i narodowościowej niewątpliwie sprzyjało ich wyznanie, które nie pozwalało poprzez małżeństwa mieszać się z katolicką ludnością polską.

Mieszkańcy Kucowa porozumiewają się na co dzień doskonale zachowaną gwara czeską, ale władają też biegle gwarową odmianą języka polskiego, opanowaną podczas ponad 150-letniego współżycia z polskimi mieszkańcami wsi sąsiednich i miasteczek oraz w toku nauki szkolnej czy służby wojskowej.

Dyktowany koniecznością ściślejszego współżycia z obcojęzycznym otoczeniem bilingwizm Czechów kucowskich, polegający na zależnym od okoliczności posługiwaniu się nie tylko mową macierzystą ale także językiem swych sąsiadów, stał się punktem wyjścia licznych procesów interferencji językowej⁴, rozumianej jako zmiana

³ Zob. K. Dejna, *Polskie elementy językowe w gwarze czeskiej wsi Kuców koło Belchatowa*, „Z Polskich Studiów Slawistycznych”, S. V. Warszawa 1978, s. 222–223.

⁴ Zob. U. Weinreich, *Languages in Contact* (w tłumaczeniu rosyjskim: *Языковые контакты*, Kijów 1979, s. 22).

niektórych elementów czy norm systemowych gwary czeskiej, wywołanych przeniesieniem do niej poszczególnych elementów czy norm pozostającej z nią w kontakcie językowym (tzn. używanej przez ludność czeską) polszczyzny gwarowej czy ogólnej.

Na niektóre zjawiska przenikania norm czy elementów polskich do pozostającej w kontakcie z polszczyzną gwary czeskiej Kucowa, zwłaszcza na te, które decydują, że mowa czeska mieszkańców tej wsi stała się gwarą przejściową, starałem się zwrócić uwagę w poprzednio publikowanych i obecnie opracowywanych artykułach traktujących o polskich elementach językowych w gwarze czeskiej Kucowa (PSS V 1978), jej systemie fonetycznym i fonologicznym (SFPS XXI 1983), o systemie fleksyjnym (RKJ XXVII) i alternacjach morfologicznych (RKJ XXVIII), o interferencjach wywołanych kontaktami z językiem polskim (RKJ XXIX), o genezie i strukturze tej gwary itd.

Trudne do systemowego i syntetycznego ujęcia zagadnienia wpływu słownictwa polskiego na gwarę czeską Kucowa przedstawiam w ilustrowanym wybranymi z tekstów mówionych materiałami słowniku, który nie jest tylko zamkniętym i odizolowanym od czeskiego zasobu słownikowego zbiorem wyrazów podejrzanych o polskie pochodzenie, lecz przedstawia te wyrazy na tle i w zestawieniu z pokaznym, choć niepełnym zbiorem rodzimych wyrazów czeskich, przez co można w sposób bardziej naturalny ukazać zakres i nasilenie, czasem funkcję językową tych zapożyczeń z polskiego jakby w pełnym i faktycznie występującym kontekście.

Do słownictwa mowy czeskiej Kucowa i Folwarku przeniknęła w ciągu kilkunastu dekad jej kontaktów z otaczającymi tę wyspę językową gwarami polskimi, względnie z polszczyzną ogólną, znaczna liczba zapożyczeń leksykalnych noszących polskie cechy fonetyczne lub strukturalne. Aby zwrócić uwagę czytelnika na bezsprzecznie rodziwy charakter jednych wyrazów i obcojęzyczne powiązania innych jednostek leksykalnych, publikując zebrane materiały podajemy po hasło wyrazu gwarowego jego objaśniający znaczenie odpowiednik ogólnopolski względnie definicję sygnatu ujętą w apostrofy, na końcu zaś, po przykładach, w nawiasie prostokątnym zamieszcza się ogólnoczeski odpowiednik wyrazu hasłowego, jeżeli on występuje w SSJČ⁵. Jeśli słownik ten nie notuje wyrazu w tym samym znaczeniu i identycznej strukturze morfologicznej względnie fonemo-

⁵ *Slovník spisovného jazyka českého Československé akademie věd*, t. I–IV, Praha 1971.

wej, zaznaczamy to skrótem: „[SSJČ brak]”, po którym często podajemy w nawiasie okrągłym odpowiedniki hasłowego wyrazu zapisane w okolicznych gwarach polskich, których obszerny zbiór opublikowano w DejSl⁶.

Być może niektóre spośród tak oznakowanych, a więc obcych czeszczyźnie literackiej wyrazów można by znaleźć na obszarach gwar pn.-wsch.-czeskich, z których wyemigrowali swego czasu przodkowie kucowian, ale nie mogłem tego sprawdzić, ponieważ finansowany przez UŁ mój wyjazd na poszukiwania w praskich zbiorach leksyko-graficznych nie mógł dojść do skutku.

Zebrane materiały gwarowe przytaczamy w pisowni fonetycznej, dla haseł jednak ustaliliśmy częściowo odrębne zasady ortograficzne. Pełne zastosowanie ściśle fonetycznego zapisu haseł utrudniałoby ich cytowanie czy porównywanie zasobu i struktury morfologicznej wyrazów słownika z zasobem słownictwa innych gwar względnie języków. Również posługiwanie się przy ustalaniu haseł literacką pisownią ogólnoczeską byłoby niewygodne choćby z tych względów, że nie sposób nią zaznaczyć wielu wyłącznie gwarowych odpowiedników fonetycznych (np. $\mu \leq l$; $m_i \leq m$; $u \leq w$) czy zapożyczeń z polskimi kontynuantami (np. *kożouki*, *maćora*, *gażina*, *zvon*). Z tych względów postanowiliśmy w hasłach naszego słownika stosować odrębną ortografię, opartą na następujących zasadach:

1. W pisowni haseł posługujemy się wyłącznie jednoliterowymi znakami (np. χ a nie „ch”, $z \dot{z} \ddot{z}$ a nie „dz”, „dž”, „džž”).

2. Fonologiczną miękkość zaznaczamy kreską nad literą ($\acute{s} \acute{z} \acute{c} \acute{n}$), lub po niej ($t' \acute{d} f' v' p' b' m'$). [Także w przykładach czeskich].

3. Dla uwidocznienia niektórych powiązań etymologicznych zaznaczamy:

a) spółgłoskę μ : literą *l*, gdy pochodzi ona z *l* twardego lub stwardniałego; literą *w* na końcu sylaby, gdy pochodzi ona z dwuwar-gowej szczelinowej spółgłoski; literą *u* po *o* w dyftongu *ou*;

b) pochodzące z $*\acute{r}$ spółgłoski \acute{z} oraz \acute{s} (po bezdźwięcznej) literą \acute{r} ;

⁶ Skrótem DejSl odsyłamy do pozycji: K. Dejna, *Słownictwo ludowe z tere-nu [byłych] województw kieleckiego i łódzkiego*, „Rozprawy Komisji Językowej” ŁTN, t. XX–XXXI, 1974–1985. Cytując dane z tego zbioru lokalizujemy przykłady za pomocą numerów wsi, których wykaz znajduje się w każdym z podanych to-mów RKJ. Kuców leży przy punkcie 84, w sąsiedztwie wsi 79, 80, 81, 83, 85, 87, 88, 89.

c) stale miękkie w gwarze kucowskiej spółgłoski $\acute{s} \acute{z} \acute{c}$ dostępniej-szymi typograficznie literami $\acute{s} \acute{z} \acute{c}$;

d) niezgłoskotwórcze \acute{i} literą *j*.

4. Do zasobu literowego wprowadzamy nie stosowane w orto-grafiach literackich znaki:

a) \acute{r} dla zaznaczenia sonantycznego *r*;

b) $\acute{s} \acute{z} \acute{c} \dot{z} \dot{z} \ddot{z}$ dla spółgłosek obcych systemowi gwary kucowskiej i występujących tylko w wyrazach zapożyczonych z języka polskiego⁷;

c) \acute{y} , którym zaznaczamy występujący po \acute{z} (\acute{s}) $\leq \acute{r}$, lub w wyrazach przyjętych z polską postacią fonetyczną, pozycyjno-fakultatywny wariant fonemu [i].

Pisownia haseł w naszym słowniku bardzo bliska jest fonetycznej przez zastosowanie jednoliterowych znaków dla zaznaczania głosek, a nawet przez wprowadzanie znaków fonetycznych ($\chi \dot{z} \ddot{z} \acute{z}$; $\acute{s} \acute{z} \acute{c}$; \acute{y} dla pozycyjno-fakultatywnego wariantu fonemu [i]; \acute{r}). Częściowo jednak utrzymuje się jej etymologiczny charakter przez nieuwzględnianie upodobnień wywołanych pozycją czy sąsiedztwem fonetycznym, a na-wet wprowadzenie trzech znaków na oznaczenie jednej głoski μ (*l*, *w*, *u*) czy znaku \acute{r} na oznaczenie \acute{z} i ubezdźwięcznionego \acute{s} , różnych od miękkich $\acute{z} \acute{s}$, które znaczy się literami \acute{z} , \acute{s} . Drukując hasła, stosujemy więc w zasadzie pisownię fonologiczną z kilkoma literami dla za-znaczenia pozasystemowych cech polskich, przeniesionych do gwary Kucowa w licznych zapożyczeniach wyrazowych ($\acute{c} \dot{z} \ddot{z} \acute{z} \acute{s} \acute{z} \acute{y}$), oraz z niektórymi znakami, które pozwalają podkreślić takie ważne dla gwary kucowskiej opozycje i alternacje morfologiczne, jak: *žat* ‘rzą-dek’: *žat* ‘żać’; *žyva* (czasem, zwłaszcza w zapisach mgr I. Wolskiej: *živa*) ‘grzywa’: *živa* ‘żywa’; *važy* ‘gotuje’: *važi* ‘waży’; *vi* ‘wy’: *vi* ‘wie’; *biu* ‘był’: *biu* ‘bił’; *mi* ‘my’: *mi* ‘mnie’; *pšyšeŋ* ‘przyszedł’: *žeže* ‘rźnie’; *doura*: *dover*; *ves*: *do ŋsi*; *voves*: *vouša*; *poue*: *na poli* itd.

W słowniku znalazły się hasła tych wyrazów, które zapisałem w odpowiedziach na pytania kwestionariusza MAGP i Dotaznika pro-česká nářečí severovýchodní ČAVU oraz podczas rozmów w rodzinie Jozefa Pospiszyła (ur. 1899) i jego brata Alfreda Pospiszyła (ur. 1918) a także w odpowiedziach na pytania Kwestionariusza do badań słownictwa ludowego (Wrocław 1958), zapisanych przez mgr Ilonę

⁷ Por. K. Dejna, *System fonetyczny i fonologiczny gwary czeskiej Kucowa pod Helchatowem*, „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej”, t. 21 (1983), s. 170.

Wolską głównie od siostry wymienionych informatorów, Lidii Sztran-
kowej (ur. 1903), zamieszkałej w Folwarku. Zgromadzone w tej części
badań terenowych materiały przytacza się w słowniku bez podawania
lokalizacji ich zapisu. Prócz tego podstawą ustalania haseł stały się
utrwalone na taśmach magnetofonowych i przepisane w sześciu
zeszytach na stronach 1–322; 401–694 teksty, które wypowiedzieli:
Józef Pospiszył (strony zeszytów 1–115, 141–150), Eugenia Po-
spiszyłowa (ur. 1923, s. 115–141, 172–188), Alfred Pospiszył
(s. 151–172, 189–291), Karol Mundił (ur. 1904, s. 189–322) oraz
mieszkający w Folwarku: Paweł Sztranek (ur. 1907 w Żłobnicy)
i Lidia Sztranek z domu Pospiszył (s. 401–694). Po przykładach
cytowanych z tych tekstów podajemy strony, na których znajduje się
forma i pełny kontekst cytowanego przykładu, oraz jest podany
numer taśmy i ścieżki oraz cyfra jej obrotu, a więc dane, według
których można ten wyraz odnaleźć. Teksty przepisane na str. 1–198
rozpisano na kartki w całości, z pozostałych tekstów wybrano
w zasadzie te wyrazy, które nie wystąpiły w tekstach pierwszych
dwustu stron.

Oddając do druku ten słownik dziękuję serdecznie Pani mgr Ilonie
Wolskiej za pomoc w zbieraniu materiałów gwarowych i sporządzenie
kartoteki słownika, Pani mgr Teresie Klichowskiej za jej przepisanie
i wszystkim Informatorom za życzliwość i cierpliwość, z jaką pod-
dawali się naszym badaniom.

Autor

Łódź, 21 marca 1985

SKRÓTY

Po polskich przykładach gwarowych, które podaje się w nawia-
dach okrągłych, cyfry zastępują nazwę wsi:

1 Gzów skier.	34W Wzdół kiel.
1B Byczki skier.	40 Krzczonowice tarnobrz.
1G Gągolin skier.	41 Gościeradów tarnobrz.
6T Turobowice skier.	42B Budzów częstoch.
11 Łęgonice radom.	43B Bołmin kiel.
12J Jasionna radom.	44 Szczecno kiel.
13 Łuczynów radom.	46 Kichary Nowe tarnobrz.
10S Samwodzie radom.	48 Kliszów kiel.
14 Hazanów Stary lubel.	49 Życiny kiel.
15 Dęba piotrk.	50 Gnieszowice tarnobrz.
15L Libiszów piotrk.	50Z Zbigniewice tarnobrz.
15I Trzebina piotrk.	57 Zagorzyce kiel.
16 Mokrzec radom.	58 Stradów kiel.
16S Studzienice radom.	59 Wójcza kiel.
17 Jastrzębia radom.	63 Błogocice krak.
18 Wola Klasztorna radom.	63G Grobla krak.
19 Stoczki piotrk.	64 Wola Żelichowska tarnow.
19I Jawór piotrk.	65 Izbiska tarnow.
20 Galki radom.	71 Gajewniki sier.
20I Ielnia radom.	72 Mogilno sier.
21 Skowieszyn lubel.	72D Dobroń sier.
21B Bałtów lubel.	75 Kozuby sier.
24 Sworzyce kiel.	75a Sędziejowice sier.
24S Straszowa Wola piotrk.	79 Chrzastawa sier.
25 Skłoby radom.	80 Parzno piotrk.
25B Bryzgów radom.	80 ³ Ciska piotrk.
25P Paruchy radom.	81 Mąkolice piotrk.
25R Ruski Bród radom.	82 Milejowice piotrk.
26 Alojzów radom.	83 Beresie Małe piotrk.
27 Chotcza radom.	83B Broszęcin piotrk.
28D Dęba piotrk.	83L Lipnik sier.
32 Janiszkowice lubel.	84 Kamień piotrk.
32K Karczniska lubel.	85 Galkowice piotrk.
34 Łączna kiel.	86 Tomawa piotrk.

87 Dylów Rządowy częstoch.
 87S Szczyły sier.
 88 Wiewiec częstoch.
 89 Kocierzowy piotrk.
 90P Podstole piotrk.
 91 Prusicko częstoch.
 92 Włynice częstoch.
 93 Niedospielin częstoch.
 93C Chelmo piotrk.

94 Garnek częstoch.
 95b Grodzisko częstoch.
 97 Braszewice sier.
 98 Chojny sier.
 98S Strobín sier.
 99 Opojowice sier.
 100 Wierzbie częstoch.
 104 Dąbrowa sier.

Cyfry po przykładach czeskich oznaczają strony rękopisu zawierającego odczytany z taśmy magnetofonowej tekst.

A

- *... tu hye povinen bejt prsten a klin, at' se d'řži ta kosa; Masa n'apekli, v s'abatniku n'a pekoči, n'apekli a d'avalí 103 [a].*
abí aby, žeby': hartuje se sekíru, abí mjeua dobrej žeš', abí von to d'au ... abí jeho zese i n'a koli dat, to luž je 35 [aby].
abo albo, lub': jak se xce vozit seno abo žito 21; dom abo x'ayupa; no to vuki abo v'omastek 89 [SSJČ brak; (vyhgey abo jesce inacy 90P)].
advent, -u 'adwent': advent je štíri n'e d'eye, n'e povínno se xodít n'a tance [advent, -u].
advokat, -a 'advokat': brańi f soyde advokur, advokata gen. sg. [advokat, -a].
ajt mech, aby nie': ut'ikav, aít se n'e spalim 52; to se dava n'a vrch, aít tu n'e pýska 44 [at']. Por. at'.
akacije, -e 'akacja': akacije ma p'ieknej kv'jet; n'a akac'ji 434 [akácie, -e].
akacijovej, -a, -i 'akacijowy, z akacji': musi bejt dževo 'akacijovi a b'orovi 64 [SSJČ brak; (akacijove dževo 16S)].
aksam'itka, -i 'kwiat ogrodowy, Tagetes': taki žuuti 'aksam'itki 556 [SSJČ w innym znaczeniu; (aksam'itki 93C)].
aktu, -ow pl. t. 'akta': gńina pšyjiž d'eya d'o kosteua, d'o aktou, v'itahovaya si 287 [akta, akt].
ale 'ale': no aye jak č'o'jek v'i, gde soy, to tam p'ohyeda 16 [ale].
ambona, -i 'ambona': k'azani khez žyka n'a ambońe; v'otpravuje pši oltaži, na ambonu vlíza [SSJČ brak; (ambona 84)].
amnestie, -e 'amnestia': a potom zas višua n'aka amnestie 309 [amnestie, -e].
angina, -i 'angina': angina — boli h'rdyio i je horkost [angina, -y].
angrešt, -u 'agrest, Ribes grossularia': angrešt, -u [angrešt, -u].
angličkej, -a, -i 'angielski': anglička 'rasa konia' [anglický].
amerikani, -u pl. t. 'gatunek kartofli': 'amerikani 256 [SSJČ brak; (amerykany 90P)].
amerikanskej, -a, -i 'amerykański': amerikanski sosni [americký].

anemje, -e 'anemia': *čuv'jek je byedej, ma anem't* [anemie, -e].
ani partykula 'ani': *n'e utekli, stāli, ani-ani* 'o jeleniach' [ani].
antaba, -i 'klamka': *antaba*, -i [SSJČ brak: (antoba 85)].
antipka, -i 'antypka — laska z wiśni tureckiej' SJP: *antipka; antipkov*
se potp'ira starej čuv'jek [SSJČ brak].
apteka, -i 'apteka': *apteka* [SSJČ: *apoteka, -y].
aptekaš, -e 'aptekarz': *apiekaš, -aže* [SSJČ brak; (aptyka, aptykoš
 93C)].
ar, -u 'ar': *morga — padesat šest aru; deset aroy, dvacet aroy* 24; *deset*
aroy toho ynu [ar, -u].
arbata, -i 'herbata': *arbata* [SSJČ brak; (arbata s tygo rob'om 100)].
arešt, -u 'areszt': *arešt, -u* [arest, -u; (arešt 72, do areštu 87S)].
arkuška, -i 'akuszerka, położna': *arkuška* [SSJČ brak; (arkuška
 83B)].
armata, -i 'armata': *to z armat to biyo ti šrapn'ele* 308 [SSJČ brak; (od
 armot gen. pl. 11)].
asfaltovej, -a, -i 'asfaltowy': *siyhice asfautova* [asfaltový].
asi 'chyba około, w przybliżeniu': *to asi bi biya ky'ahice* 26; *mi sme bili*
zas asi šest kilometru na yoyce'u sena 49; *to asi ze tšy dñi* 42, *no aye*
asi pux vijeto d'o Česka 76 [asi].
asygnata, -i 'asygnata, kwit na wydanie drzewa': *dževa te'ki jak se xce,*
to tšeba asygnatu podat; to se musi dostat asignatu 59, *jesli se*
asygnatu dostane, to si ho pšyveze [SSJČ: assignace, -e].
aspirina, -i 'aspiryna': *aspirinu se bere na poti* [SSJČ: aspirin, -u].
astma, -i 'astma': *gdo ma astmu, to to koužl, p'otahuje dim; asma*
 6 [astma, -y].
astra, -i 'aster': *astra, voñi to m'enujov astri* 555 [astra, -y, aster, -tru].
at 'niech, aby': *jak xce žit, at' u'ika n'a ves; dava se, at' se d'echo bav'i;*
tak se u'yoživo toy kopku, at' uš tam n'e teče; at' to tepuo se udrži
 193 [at']. Por. ajt'.
autičko, -a 'auto': *a mje se to skoro bričkov l'ib'ivo jak tej ti 'aut'ičkem*
te' 566 [autičko, -a].
auto, -a 'auto': *te'ki to xitnov auto, a jedov* 131, *nakyadñi auto*
'ciężarówka': šofer jezdi autem [auto, -a].
autobus, -a 'autobus': *autobus pševaži l'id'i; v'ihod ili ho s toho autobusa*
 540 [autobus, -u].
azbest, -u 'azbest': *azbest* 197; *mi to žykame azbest, tam eterhik* 297
 [azbest v. asbest].

azot, -u 'azot': *bo to je azot, azotu mnoho* 227 [SSJČ brak; (azot'ak
 93C)].
azotovej, -a, -i 'azotowy': *navus azotovej* [SSJČ brak].
až 'aż': *to hje tu hje r'ostrhva aš tu p'ot koueno* 47, *a te' je nas tšex i jaš*
... i aš se lixo d'eva [až].

B

baba, -i 'baba': *to negdo v'od babi v'ipujčovav; babovx* gen. pl.; *baba*
s pitjem 'zebraczka' [baba, -y].
babatko, -a 'kawałek ciasta chlebowego, zostawiony na zakwaszenie
 następnej rozczyny': *N'exame si taki b'abatko dicki na tu rošč'ynu*
 117 [SSJČ: *babatko, -a 'dět'átko'].
babca, -i 'tu: teściowa': *teščova, no to bapca* 275 [SSJČ brak].
bab'ička, -i 'babka': *bab'ička* 26, 137; 'teściowa': *teščova, no to bapca,*
bab'ička 275, *jak p'vñi biyo, to b'ab'ička mu daja takej z ūytka* 132
 [babička, -y].
babka, -i: 1) 'babka, roślina Plantago': *bapka*; 2) 'ciuciubabka': *tu*
bapku se hrajo; 3) 'kowadelko do klepania kosy': *n'akypat*
ky'ad'ikem n'a bapce 242, *na bapce — taki žezozo* [babka, -y];
 4) 'rodzaj pieczywa': *bapka* [SSJČ: bábovka, -y].
badat 'badać': *tag i te'ki badaj* (o torfie) [bádati].
badel, -e 'badyl': *badev, badeve* gen. sg., *kompost d'eva se z badev vod*
br'amboru; mi to sme dicki brali ti b'adeve, kopce sme zas tim
pšykrejvali 560; [SSJČ brak; (badel 87S, badele nom. pl. 93)]. Por.
badul.
badul, -u 'chwasty': *se žyka baduv taki p'o tim zbjože v'ob'ili* 631. Por.
badel.
bagno, -a 'roślina rosnąca na podmokłych terenach, Ledum': *bagno* 26
 [SSJČ brak; (bagno 87S)].
bahno, -a: 1) 'bagno — podmokły teren': *bahno* [bahno]; 2) 'roślina
 rosnąca na podmokłych gruntach, Ledum': *bahno to sov kvjeti,*
žikaj tež na to v'ozmarina [SSJČ brak; (bagno 85)].
baɣnout 'uderzyć, wyciąć': *baɣnov mapku* 'uderzył linią po dłoni' 109
 [SSJČ brak; (baɣnev 'zrobił „bach”, upadł' 34)].
bak, -u 'baczek': *bak, baki* nom. pl. [SSJČ brak; (baki 'bokobrody'
 93C)].

- balije**, -e 'balia': *balije* 39, *baliji* acc. sg. [SSJČ brak; (*balijum* acc. sg. 15L)].
- balit** 'skręcać': *samošejku se sejo i b aliyo ji, k'oužyuo se* 493 [baliti].
- balje**, -e 'balia': *balje, d'o balje se n amoči prani* 127, *pere se ve v'anince nebo v balji* [SSJČ brak; (*balja* 93)].
- balvan**, -a 'balwan śniegowy': *d'e'i d'ejaj kupečki ze snehu i bayvan* [balvan, -u].
- bamboš**, -e 'pantofel domowy': *b'amboše* nom. pl. 36 [SSJČ brak].
- bandaž**, -e 'bandaż': *bandaš, bandaže* gen. sg. [bandáž, -e].
- bandita**, -i 'bandyta': *bandita ma zbraň i morduje* [bandita, -y].
- baňka**, -i: 1) 'baňka na mleko': *baňka, d'o viederka d'ojime, a do baňki se potom ced'i* 121, *mliko pševози se v baňce*; 2) 'baňka lecznicza': *baňki soy dobri, jak je zapajeni*; 3) 'łapka na muchy': *baňka na štirex nožíckax ze skya, naliyo se sirovatki i tam ti moyxi šli* [baňka, -y].
- baňkovat** 'o ulatnaniu się baniek podczas fermentowania': *tag bude to b'aňkovat v'ino* 516 [SSJČ w innym znaczeniu].
- barak**, -u 'barak': *barak, dum s puacem* [barák].
- barčik**, -a: 1) 'orczyk': *barčik, pr ostranki zayožit d'o barčika* 501; 2) 'drzątek, na którym zawiesza się orczyk': *barčik i puybark na jedniho koňe* 159 [SSJČ brak; (*barcyk* 88)].
- barloh**, -u: 1) 'słoma nierówna, zmierzwiona, wychodząca z maszyny': *mame mašinu takoy, aye vona jen baruox d'eya* 9, *to nejni royna suama, jen taka ružna, baruox se menuje* 251; 2) 'słoma zgrabiona ze ścierniska': *no i ten baruox se potom dava n a kupki* 246. [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*barjuk suama targano* 84)].
- barč**, -u 'barszcz': *buvi m'ačkam jag d'o zalivajki, d'o bašču, jak to žykaj* 260 [SSJČ: *baršč*, -e 'polská polévka z červené řepy'; (*bošč* 87S)]; por. *bošč*.
- barva**, -i: 1) 'kolor': *bordova barva; yup'in ma rozmajiti barvi* 531, *višiva se rozmaitimi barvam'i*; 2) 'farba': *potom se da d'o barvi, to taki vjde kr'atkovani, pjekni v'ajičko* 490, *vajička se barvi barvoy, jaki se xce kolori; barva voka* [barva, -y].
- barv'if**, -e 'farbiarz': *a či te'ki tiš taki barv'iš tam je* 320 [barviř, -e].
- barv'it** 'farbować': *n'e x'tey sam barv'it* 320; *a sme dicki barv'ili v'ajička* 490; *v'ajička se barvi barvoy, jaki se xce kolori* [barviti].
- barvjerne**, -e 'farbiarnia': *to biya taka barvjerne; jezduo se d'o š'ercova d'o barvjerne* 320 [SSJČ: *barvirna*, -y].

- baseň**, -sne 'wiersz': *potom d'e'i žykaj basne* 450 [báseň, -sně].
- basnička**, -i 'wierszyk': *basnički* acc. pl. 486 [básnička, -y].
- bašička**, -i 'bazia, kwiatostan': *bašički pouš'i* [SSJČ brak; (*bašečki* nom. pl. 92)].
- baška**, -i 'bazia, kwiatostan': *jasan ma taki baški, co pet'ej z jasana* [SSJČ brak; (*baški* nom. pl. 83B)].
- bat se** 'bać się': *bat se; ja se bojim* 445; *se bojei* 3. pl. praes.; *s počatku to se č'o'jek bay* 79; *ja sem se toho n'e bay* 6; *i voři se bali* 138 [bati se].
- bat**, -a 'bat': *takej bat n'osili* 136 [SSJČ brak; (*bat, bata* 93C)].
- bav'idelko**, -a 'zabawka': *bav'ideuko, bav'ideuka* [SSJČ brak; (*bav'itk'o* 34W)].
- bav'it se** 'bawić się': *se s tim bav'it* 34, *žexotka — dava se, ať se d'echo bav'i* [baviti].
- bavlna**, -i 'bawełna': *šideukem s takej b'avlni* 461 [bavlna, -y]; por. *bavylna*.
- bečet**: 1) 'beczeć': *vouce beči*; 2) 'plakać': *d'echo požad beči; no jak d'echo b'ečeyo* 135; *b'ečeli* 106; *bečel 'plakať* [bečeti; (*becy* 3. sg. praes. 93C)].
- bečka**, -i 'beczka': *bečka n'a zeli* 39, *najejt bečku* 55, *n'akyademe se v bečku* 88. [bečka, -y].
- bečkovat** 'spowodować wzdęcie': *se tejh hub najet i potom strašne ho b'ečkovaŋo* 518 [SSJČ brak].
- bednař**, -e 'bednarz': *bednař d'eya souťki, bednaže* gen. sg. [bednář, -e].
- bedro**, -a 'biodro': *bedro, bedra* nom. pl. [bedra, -der; (*b'edro, b'edra* 83B)].
- begonje**, -e 'begonia': *begonje* 529 [begónie, -e].
- bejček**, -čka 'byczek': *bejček* [býček, -čka].
- bejk**, -a 'byk': *bejk, z'ab'ijo se bejka* 169, *v'id'ey sem bejki* [býk, -a].
- bejt** 'być': *može bejt dešť* 35, *musi bejt pasek* 27, *no to može bejt i muskej tež* 6, *di sem to h'ospodažem, to sem už dvakrat se v'ipaliyo* 50, *ja sem biy, sem rat; nejsem doma; voři p'oidaj: naz je mnoho, a ti si sam* 150, *co ses se n'e naučij; seš, tam gde je myada* 121, *z jeteyem to je mayo prace* 35, *to je ješt'e svej roboti* 23, *prace je dost* 4, 16; *je p ohoda, to zaz vozi* 7, *žito je n'a vozař* 69, *vuz je peynej* 52, *von je rat; troxu vyeje teho bošču i uvažy se i jez zalivajka* 116; *u nas nejni spulnoti* 14, *nejni kuxu* 41, *petoz nejni* 42, *jesli sme sam'i, to p'o česku myuv'ime* 76, *dovjedeli se, že sme Čexi* 151; *mi sme doma; aye jak ste taki huoup'i to n'osuejta* 10, *po'da, p'odivejte, ste to seščeňice* 582, *gde voři soy* ~~to~~ *šimocoyani soy, zahrada, co soy*

slivi; soy dvoje šnice 26, kajci to eš'te dneska soy 22, tam zas soy kravi 70, tak se troxu p'osxazej a n'ekeri, co tak soy doma 152; nejsoy deš'te 21; budu; jen budeš pšymovat 78, u mje n'e budeš niž d'eyat 78, tej xajpie bude padesat yet; bude pohoda 145, tam bude yen 24, bude se vozit 2, budoy kosit 5, tu hje budoy šnice 26; naš tak bude; t'ixu but'; ad je st'ena hrupši 198; kamz biy; takej biy; to juš strah biy 53, brater tam biy 77; a potom tam juš biya d'ekoyka 52, no i tag biyo 53, vona biya z'a myada ješ'te 17, tam biya kuxhe 86; aye kara to bi tež biya 148; jag biyo mayo, to tša jim biyo zerni pšym'ixat 41, n'e biyo to pošivani, dekojka biya 52, biyo nas vosm'i 7; ve vojsku sem biy tšy yeta 74, jag ješ'te sem biy doma 148, taki v Čermešine sem biy 77; močnikem sem biy 81, potom sem biy pšy kuxhi bez dvje yeta 81, biya sem nemocna 6; no to sme bili pšeci mjesic sam'i 87, mi sme bili asi šest k'ilometru n'a yoyce 'u sena 49; a sme teš tak pravje bili v s'eknici 50; jagbi ste šya do stodoli 418, znaya ste je 448, No ste u naz eš'te n'e biya 543, vi ste tam pšeci tež biya 543; bili deš'te 21, potom se ušijo pitje i juž bili 23, no to dvori bili 82, dayno z'abavi n'e bili jak te' 99, valce bili 64, tu N'emci bili 61, Rusi hu nas taki bili 75 [býti].

bejtka, -i 'snopek zboza': kupki po v'osumnaz bejtek 626; bejtka, te'ka to seče i važe taki mali sn'opečki. Mi žykame bejtki 7, u naz žykame bejtki na to 6 [SSJČ brak].

bejvat 'bywać': bejva 37, no aye taki yeta n'e bejavaj 240, dicki tam něco b'ejavayo 92 [bývati].

bek, -u 'placz': čeho taks pšyšya s takim bekem; pšyšya z bekem 581 [bek, -u].

beksa, -i 'plaksa, beksa': beksa [SSJČ brak; (beksa 93C)].

belgijskej, -a, -i 'belgijski': belg'ijski nom. pl. 227 [belgický].

bele co 'bylc co': v'ixa z beye čeho, užiznoy z bezu [SSJČ brak; (bele co 85)].

bele gde 'bylc gdzie': pomahayo se pšy budovax beye gde 403. [SSJČ brak; (bele gje 20J)].

bembniit 'bębnic': vzali pekače, začali bembniit 479 [SSJČ brak; (bymbniit 16S)].

bembenek, -nka 'mechanizm w maszynie do szycia': bembenek a na to čum 462 [SSJČ brak; (bymbynek 93C)].

bembenkovej, -a, -i 'o maszynie do szycia z bębenkiem': bembenkovi mašini 462 [SSJČ brak].

benzina, -i 'benzyna': to hožy, jagbi gdo naliy nafii abo nakej benzini do teho 117 [benzín, -u; (bązyna 14)].

bera, -i 'plotka': beri d'eya, pletki [SSJČ brak].

beran, -a: 1) 'baran': beran, voyce musi mjet berana — parka se [beran, -u]; 2) 'koło zębate do napinania tkaniny w warsztacie tkackim': biy takej beran d'eyeznej 117.

beranek, -nka 'koło zębate w warsztacie tkackim': biy druhej b'eranek, co se p'opušt'eyo 178 [SSJČ brak w tym znaczeniu].

beret, -u 'beret': a no to n'akaki kyoboyki, beret, tak to v'icej [SSJČ brak; (heret 28D)].

betonovej, -a, -i 'betonowy': syoppi d'ali beton'ov'i 414 [betonový].

bez: 1) 'bez': b'ez nohi 57, jaka to v'eseyka bez myadiho 102, bes pšesuzovani 20 [bez]; 2) 'przez': kiše bez noc 118, potom sem biy pšy kuxhi bez dvje yeta 81, bez den 91, b'es puašt' to tu pšetiyo 75; hlina bez zimu pš'eyezeya 192, bez žne 292 [SSJČ brak; (bez jedne noc 80a)].

bez, -u 'bez, Syringa vulgaris': bez ružovej, bes f'ijayovej, a to soy n'urcize i bes 529, mnoho bezu [bez, -u 'šerik'].

b'ible, -e 'biblia': moduej se s kniški, b'ible [bible, -e].

b'iblje, -e 'biblia': vzali se soboy b'ibli kr'alickoy 106 [bible, -e].

b'ibulka, -i 'bibulka': sipayo se tabak i kroyt'iyu se v b'ibuyce 30 [SSJČ brak; (b'ibuyka 87S)].

b'ic -e: 1) 'bat': b'ic, b'icem se kohe pohaňi; 2) 'uderzenie batem': jak von se spuši, to ja mu par b'icoy ješ'te dam a pšy d'žim 45 [bič, -e].

b'ičisko, -a 'biczysko': b'ičisko; z jayoyce d'eya se koše, b'ičiska [SSJČ: bičisko, -a 'bičiště'; bičiště 'držadlo biče'; (b'icysko 84)].

b'ida, -i 'bieda, nędza': b'ida, v veykej b'ide [bida, -y].

b'ida nieodm. adv. 'trudno, szkoda, niestety': yetos se m'i to v z'ahratku d'ostayo, b'ida to v'ikatrup'it; b'ida fšexno, že nejhi mej ceri dnes 5. [SSJČ brak; (b'ida byla išč 87)].

b'idelec, -lce 'drażek': biy b'idelec v'okutej, co z'ahačovay za ti brani i kuñ tahnoy 162 [bidelec, -lce].

bidlet 'mieszkać': ja uš ted' v'im, gde voñi biduej 541 [bydlet].

b'idlo, -a: 1) 'część warsztatu tkackiego': bili b'idya f ten p'apřstek v'oženej 177, te'ma b'idyema se tim p'apřskem pšyb'ijeyo 178 [bidlo, -a (b'idya 84)]; 2) 'tyczka do wieszania bielizny': b'idya 176.

b'idnej, -a, -i 'biedny': b'idnej, dej to b'idnejm lid'em, takejx b'idnejx 91 [bidný].

- b'idnějši**, -i, -i 'biedniejszy': *jag biya bohačši, to se 'ubraya mepši, a jag b'idnějši, to lixčejc* 228 [bidnějši].
- b'igos**, -u 'bigos': *šikuje se b'igos* [SSJČ brak; (b'ig^{os} 34)].
- b'ijak**, -a 'bijak, część cepa': *b'ijak jak to žykali* 422 [bijak, -u; (bijok 84)].
- b'ilit** 'bielić': *s't'eni se b'ili; žaden ne xce pšyjt b'ilit* 'malować mieszkanie' 585 [biliti].
- b'ilej**, -a, -li 'biały': *zubi b'ili jako sejr; b'ilej xuep* 'jasny chleb': *b'ili mraki, kyembati; abi praduo biyo b'ili; na b'ilej m'isce; smrodin ma b'ili k'itečki* [bily].
- b'ileńi**, -i 'bielenie, malowanie mieszkania': *ne vim jak s tim b'ileńim bude* 584.
- b'ilo** 'biało': *rozmarina roste v mese, b'ilo kvete* [bilo].
- b'lohurskej**, -a -i 'białogórski': *jaki ti vot b'lohurskej vojni* 105 [bėlohorský].
- bit**, -u 'mieszkanie': *bit* [byt, -u].
- b'it** 'bić': *b'it; klin b'ije se d'o prstena; hodini b'ijox; b'ij ho* [biti].
- b'itnej**, -a, -i 'człowiek, który lubi się bić, awanturник': *b'itnej často se z druhim b'ije* [SSJČ brak; (bitny tyn vos xupok 16S)].
- b'izmak**, -a 'piżmak, Ondrata zibethica': *b'izmaki* nom. pl. [piżmová krysa; (piżmak 1B)].
- bjezat se** 'o krowie: latować się': *krava bjeha se* [SSJČ běhati se '(o zvířecích samicích) projevovat pud k páření'].
- bjeznout** 'biegnąć, iść prędko': *bjež zakon* 639 [SSJČ: -běhnouti jen s předp.].
- bjelizna**, -i 'bielizna': *kuferek — d'rži se bjeliznu, praduo šp'inavi, brudni — ššecko do hromadi* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (bełizna 84)].
- bjeližnarka**, -i 'bielizniarka': *bjeližnarka* [SSJČ brak; (bełižnorka 93C)].
- bjełko**, -a 'białko': *bjełko*, -a [SSJČ: bilek, -lku; (bałko 84)].
- bjelounkej**, -a, -i 'bielutki': *se vipere ji v'e vođe, ađ je bjeuynka* 265 [bėlounký].
- bjełš**, -i, -i 'bielszy': *xueba na myeku zađejaney je bjeuši* [SSJČ: bělejši; (bełso i meykso 88)].
- bježet** 'bieć': *bježet; Bjež ješt'e dau* 149, *bješte* 2. pl. imperat. [běžeti].
- bliknout** 'nacisnąć kontakt': *A tejt' to se blikne i juž je svjetmo* [bliknouti].
- bližne**, -ate 'bliżnię': *bližnata* nom. pl. 16, 132 [SSJČ brak; (bližninta 83)].

- blizounčko** adv. 'bliziutko': *jak tu xceme jít, to tadi mame blizounčko* 577 [blizoučko].
- bliz** adv. 'bliżej': *Ten ni x'tej, žebi jemu biyo bliš* 108 [bliž, bliže].
- blizte** adv. 'bliżej': *ti dvje bili bliže* 17 [bliž, bliže].
- bližne**, -ate 'bliżnię': *bližnata* nom. pl.; *bližnat* gen. pl. [SSJČ brak; (bližninta nom. pl. 83)].
- blok**, -u 'blok mieszkalny': *ne xci tid d'o tēh blokojx* 654 [SSJČ brak w tym znaczeniu].
- blundin**, -a 'blondyn': *blundin* [SSJČ: blondýn, -a; (čimny blundyn 20)].
- blat'isko**, -a 'błocisko': *bua'tisko* [SSJČ brak; (bwočisko 87S)].
- blato**, -a 'błoto': *dnez je buato* 144, *z buata* 114, *lin žije v buat'e* [bláto, -a].
- blexa**, -i 'pchla': *bpexa hriže* [blecha, -y].
- bledej**, -a, -i 'blady': *čuvjek je bpedej, ma anem'i; malvi ružovi i bpedi, rozmaiti* [bledý].
- bledšej**, -a, -i 'bledszy': *bes jasnej buetši* [bledši].
- blejskat se** 'błyskać się': *jak je bouže, bpejska se* [blýskati se].
- blejko** adv. 'blisko, prawie, około': *muj bratr juž mjeu bpejsko v'osumdesat pjet* 195 [blizko, blizce].
- blesk**, -u 'błyskawica, błysk': *bpesk* [blesk, -u].
- blunkat se** 'błąkać się': *ađ von se negde n'e buynka, jen ađ juž v'i, gde ma kvateru* 611 [SSJČ brak; (kot se kajž buynko 16S)].
- bluza**, -i 'bluza': *bjuza je kratka jak cfiterek; tša mu biyo kopyt iřakox buzu* 68 [bluza, -y; (bluza 15)].
- bluzečka**, -i 'bluzeczka': *ub'irali by'uzečki i sp'udnički gr'anatovi* 469 [SSJČ tylko: blůza, -y; (bluzečka 20)].
- bluzka**, -i 'bluzka': *bjuaska* 36; *bjuaska je kratka, do pasa; brošku se zap'ina d'o bjuuski; ješt'e mam posle mami takox bjuusku* [bluzka, -y; (bluska 87S)].
- bo** 'bo, albowiem': *bo zimje to ne* 43 [bo, nebot].
- bober**, -bru 'bób': *bober; bobru* gen. sg. 20, 599 [SSJČ: bob, -u; (bober 84)].
- bobkovej**, -a, -i 'bobkowy, laurowy': *b'opkovej listek* 519, *trošku hopkoviho listka ja davam* 116 [bobkový].
- bočnej**, -a, -i 'boczny': *prkno bočni* [boční; (bočny 28D)].
- bočan**, -a 'bocian': *bočan* 16 [SSJČ brak; (bočan 84)].
- bodlak**, -a 'oseť': *bodjak, b'odyaki v'itřhat* 23, *bodjaki* 238 [bodlák, -u].
- bohač**, -e 'bogacz': *bohač, -e* [boháč, -e].
- bohatej**, -a, -i 'bogaty': *z bohatim; bohati* nom. pl.; *bohatejx* gen. pl. [bohátý].

- bohatši**, -i, -i 'bogatszy': *Jaŋ biŋa bohačši, to se ubraŋa meŋši* 288 [bohatši].
- boxin**, -χna 'bochen': *tam 'upečoy toho χyeba boxin* 249 [SSJČ bochan; (boχyn 92)].
- boχniček**, -čku 'bochenek': *v'id'eŋame ti boχnički* 173 [bochniček, -čku].
- boχnik**, -a 'bochenek': *boχnik, boχnika* gen. sg., *d'eŋame b'oxniki* 173 [bochnik, -a].
- boχiŋe**, -e; **boχyŋe** 'roślina na mokrych łąkach, na torfowiskach, mająca czarne owoce większe od jagód': *boχiŋe — p'o pouŋsku ž'uravje; boχyŋe soy vječi jak jahodi* [SSJČ brak; (χoxyŋa 83L)].
- bolet** 'boleć': *boli* 3. sg. praes. [boleti].
- bok**, -u 'bok': *bok; kouki — p'iŋa v boku; matki mjeli z boku* 130, *skšidŋa v'odhŋnujox zem na bok; tam zas troxu dapejc tam na boku voŋce soy* 70 [bok, -u].
- bol**, -e 'bal, belka, deska grubsza niż dwa cale': *boy — s toho se stav'i 'bduje'; ti boŋme, ti podvali — taki boŋme, žebi to na tum stayo* 416 [SSJČ brak; (bole nom. pl. 85)]. Por. **boul**.
- boleni**, -i 'bolenie, ból': *boŋeŋi* [boleni, -i].
- bolest**, -ti 'boleść, ból': *boŋest; s teŋma boŋest'ima || -ema* [bolest, -i].
- bolet** 'boleć': *gdi v h'rdue boli, ruka mŋe f s'xinani boli, to boŋei ruce* 44, *zubi mŋe boŋej* [boleti].
- bombka**, -i 'bombka, choinkowa ozdoba': *bompki soy n'a stromku* [bombička].
- bordovej**, -a, -i 'bordowy': *bordova barva* [bordový].
- borovej**, -a, -i 'sosnowy': *b'orovej, s'osnovej, mi to žykame borovej na to* 441, *dževo b'orovi* 644 [borový].
- borov'ice**, -e 'sosna': *b'orov'ice je v'ječi, Aŋe h'u nas, tu h naŋix meŋax to jen b'orov'ice se sazej* 59, *co z borov'ice spadne* 166, *užist borov'ici* acc. sg. 61, *To u nas taka p'iŋa d'o borov'ic* 60 [borovice, -e].
- borov'ička**, -i 'sosenka': *borov'ička; Bo tam soy piski, to tam b'orov'ički rostox* 62 [borovička, -y].
- borowka**, -i; **boruwka**: 'borówka': *borouki || boruŋki* nom. pl. 21 [borówka, borownice, -e; brusnice, -e; (boruŋki nom. pl. 93C)].
- boruŋčyŋje**, -e 'krzewy borówek': *N'egde, gde je niŋši, to jahodini rostox, b'oruŋčyŋje* 63 [SSJČ brak; (boruŋcyŋe 87)].
- boso** adv. 'boso': *džyŋ se ŋyo i boso* 130; *boso — bez botu; na boso 'chodzić w butach na bosą nogę'* [boso].
- na boso** 'boso, bez obuwia': *na boso; tš'a biŋo n'a boso* 191 [na boso].

- boŋe**, -u 'barszcz': *boŋe, boŋe* 116 [SSJČ: boršč, -e 'lidová ruská polévka'; (zakišo se boŋe 87S)].
- bot** -a 'but': *χitne z'a nohu — no bod i stahne* 102, *podeŋva pod botem; ŋeŋc d'eŋa boti; pastu d'o botoŋx* gen. pl. 71, *boso — b'ez botoŋx, boti se vobotoŋva; jak soy boti nekedi z'epsuti* 131 [SSJČ: bota, -y].
- bouda**, -i 'buda': *psi boyda, d'o boydi* gen. sg. 56; *židovska boyda 'rudera'; χram zas p'oprav'ili, boydi se poprav'ijo — zas se h'ospodažy 'budynki'* 3 [bouda, -y].
- boudka**, -i 'o szopce': *s toŋ boytkoy* 95, *boytku ma* 95 [boudka, -y].
- boudnout** 'ubość': *jak mje kerej boydne tima r'ohama* [bodnouti].
- bouŋnout** 'buchnąć, upaść': *pak sem tag boyŋŋa jak pŋacek* 688 [bouchnouti].
- boul**, -e 'bal, belka': *podvay — boyle džeŋieni, je s teho s'ena; boyle se do toho feŋcu zakŋada* [SSJČ brak; (bole nom. pl. 85)]. Por. **bol**, **boul**.
- boulik**, -a 'klocek, podstawka do piłowania drzewa': *koušek boulika* [SSJČ brak; (balik 'mały bal' 87S)].
- boul**, -u 'bal': *do teŋ ŋyoxpu se zakŋada taki boŋme i to je s'ena* 416, *podvali, taki boŋme* 416 [SSJČ brak; (bol 87S)].
- bouŋe**, -e 'burza': *jak je boyže, byejska se, žm'i; n'ŋaka boyže viŋŋa* 53, *mrači se, duŋno je, ma se n'a boyži* 142, *duha je p'o boyži* [bouŋe, -e].
- bouŋyt** 'burzyć': *boyžym* 1. sg. praes. [bouŋiti].
- božej**, -a, -i 'boży, boski': *boži naroženi to pruŋi svatki* [Narozeni Páně 'svátek Hod boží vánoční']; *boži fstoupeŋi* 459 [Nanebevstoupení].
- brabenec**, -noe 'mrówka': *br'abenec* 21. [SSJČ: braben- v. mraven-].
- brada**, -i 'broda': *brada; šatek se z'ayoži i z'avaže se uzlik p'od bradoŋ* 125 [brada, -y].
- braxnout** 'braknąć': *jak tu f Kučovje braxŋo kantora* 412 [SSJČ brak]. Por. **braknout**.
- braxovat** 'brakować': *jaŋ juž bi matki jŋm braxovayo* 663 [SSJČ brak].
- brak**, -u 'krótka belka w ścianie domu drewnianego': *brak; braku; pomezi tramama kratki pŋkna — braki* [SSJČ brak; (braki nom. pl. 6T, 12J)].
- braknout** 'braknąć': *No mi žykame, že nam toho bŋzi brakne, jak 'uđeŋame k'oxbasu* 88 [SSJČ brak; (brakŋo χleba 16S)]. Por. **braxnout**.
- brambor**, -a 'kartofel': *a buŋvi — n'egdo žyka brambori, mi žykame*

buvvi 116; *jag brambor l'idi x'eli sazet, ti buvvi poviezme p'o našimu* 225, *I burak dobrej i brambor dobrej* 305, *P'oješka se 'uvaży a br'ambory* 87, *sad i se brambori; d'o večera se br'ambori zb'ira* 16, *možna i brambor mu 'uvažyt* 254, *to se tam 'uvažyjo brambor* 40, *kompost d'eja se z badej vod bramboru; to se bramborux tam nakjade a pšykjade se tejma ožhuma* 14; *seje se žito po tejx bramborex* 346 [brambor, -u]. Por. *bulva*.

bramborek, -rku 'kartofelek': *na zimu se ti bramborki vid'ejava, na jaro se sad i* [brambůrek, -rku].

bramborovej, -a, -i 'kartoflany': *nať bramborova* [bramborový].

brana, -i 'brona': *brana, brani* gen. sg., *vmači se branoj; jak vemu pux nebo brani* 107, *A di se mnoho n'atahne, to se brani p'odnesava a zas se jede* 37; *potom se branma p'ovmači* 632 [brána, -y].

braňik, -u 'broniak, ząb w bronie': *braňiki pudu rozhazujou, braňiki ž'ejezni* 162 [SSJČ brak; (bruník 89)].

braňit 'bronić': *každy se ješt'e toho braňi* 428, *braňi f soj'de advokat* [brániti].

branzol, -u 'brandzel, twarda skóra w bucie, do której przybija się podeszwę': *branzol* [branzol, -u; (branzel 93C, branzol 24S)].

brat 'brat': *brat poje v žeržavu; z drugej strani bere se p'iju* 60, *bžesk to se d'o stjaňi bere* 63, *bere se šesnaz l'idi* 10, *aspirinu se bere na poti; jag z'eseceme, b'ereme mašinu* 37; *hnojokto to bereme s ustempu* 226; *n'e berte* 672, *berou do vojska* 75, *No berou to tšeba u* 75, *kšizaki na sjamu, žebi v'itr n'e braj; Na zimu jak juž mrazi se berou* 12, *to sme juž n'e brali* 85, *zas si tam brali to n'a vozi* 83; *to potom se juž se z'a men brajo* 25; *berou se myadi 'pobierają się'* [bráti].

bratanec, -nce 'syn brata': *O mame tam strejckoj a bratanci, a sesťšence* 131 [SSJČ: bratranec, bratránec; (bratoňec 93C)].

bratek, -tka 'bratek, Viola tricolor': *bratki* nom. pl. [SSJČ brak; (bratek 93)].

brater, -tra 'brat': *Ja sem xod'iu, brater xod'iu i sestra* 108, *muj brater v'id'ejavaŋ taki prački* 128, *A potom brater tam pšyjej muj* 49; *sviho bratra* acc. sg.; *dam to br'atrov'i; v'o bratrov'i; mam dvoux bratšy, ze svejma bratšyma* [brater, -tra].

bratranec, -nos 'bratanek, syn brata': *bratranec, bratrance* gen. sg. [bratranec].

bratranice, -e 'bratanica': *bratranice* [SSJČ tylko: bratranec, bratránec].

bratrova, -ej 'bratowa': *ma bratrova* 533, *bratrovej* gen. sg. [+bratrová, -ě 'bratrová žena, švagrová'].

bratříček, -čka 'braciszek': *bratříček, bratříčka; bratříček* 274 [bratříček, -čka].

brazda, -i 'bruzda': *koňem se vixakuje brazdi; hakem d'eja se brazdi; žebi čast'ejc tejh brazdoux bjo* 223; *tšeba mjet xoblik s fejcem von d'eja brazdu hlibokou* [brázda, -y].

brazdnice, -e 'bruzda odprowadzająca wodę z pola': *A br'azdnice to zaz je napšyč, gde voda sxazi* 225 [SSJČ brak; (bruzdnica 98S, bruzdnica 83)].

brdo, -a 'część warsztatu tkackiego; nici podnoszące cajgi': *Bili b'ęda, co se jix n'atahovajo* 204, *bili b'ędā, taki vočka f tejh b'ędāx* 177 [brdo, -a]. Por. *ploxa*.

brd'čko, -a 'orczyk do bron': *brd'čko* 11 [brd'čko, -a].

brdličko, -a 'orczyk do bron': *brdličko* [SSJČ: brdce, -e; brdečko; brdičko 'rozporka'].

brečet 'beczeć, płakać': *jak sem pšyšja to sem tag breč'ęa* 581 [brečet]. **brejle**, -li pl. t. 'okulary': *brejje* 30, *brejli* gen. pl., *čmovjek, ker ne v'd'i, nosi brejje* [brejle, brýle].

brev, brv'i 'brew': *bref, brv'i, brv'je* nom. pl. [SSJČ: brva, -y; (bref, brve nom. pl. 84)].

breverje, -i pl. t. 'gatunek gołębi': *breverje* (pl.) [SSJČ brak; (breveryjo 12K)].

brčka, -i 'bryczka': *brčka na takejx risorax* 508, *naše bili vozeni br'čkama* 566, *pšyjede tam řřaka fura či tam řřaka bryčka* 101, *hrička, brčki* gen. sg., *sin jej brčkoj* 401 [bryčka, -y].

brila, -i 'bryla': *formuje se rukama briju* [SSJČ brak; (bryja duza, pecyny mnejse 86)].

brinza, -i 'hamulec': *brinza — hamulec s mušinkou* [SSJČ brak; (brynza 83B)]. Por. *brynza*.

brokv'ine, -e 'brzoskwinia': *brokv'ine* [SSJČ: broskvoň, -ně].

broška, -i 'broszka': *broška, broški* gen. sg., *brošku se zap'ina do byuski* [SSJČ: brožka; (broška 93C)].

brouček, -čka 'robaczek świętojański': *brojčki svit'ej v noci kolem svateho Jana, brojček 'o pszczole'* 670 [brouček, -čku].

broučivej, -a, -i 'robaczywy': *se je (sliyki) pš'ebere, žebi n'e bili br'oučivi* 111.

brouk, -a 'robak': *brojki* nom. pl. 20 [brouk, -a].

- brousek, -ska 'oselka do ostrzenia kosy': *brousek f kapse 36, to se brouskem br'ousiyo 243* [brousek, -sku].
- brousit 'ostrzyć kosę oselką': *A potom se sek'yo, to se brouskem br'ousiyo 243, gdo tam si brousi 36* [brousit].
- brožka zob. brožka.
- bruclek, -u 'kamizelka': *bruc'ek 36, pot p'uantoy je bruc'ek, nosi se, abi biyo tep'eje* [SSJČ: bruclek, brunclek, bruslek 'druh selské vesty'].
- brudnej, -a, -i 'brudny': *č'ovjek gdiž je šp'inavej || brudnej, musi se mejt; d'ž'i se bjeliznu, prad'yo šp'inavi || brudni; prad'yo, aye brudni 175* [SSJČ brak; (šćungo te brudne smaty 41)].
- bruk'ew, -kve 'brukiew': *bruk'ey* [brukev, -kve; (brukef 84)].
- brumbar, -a 'bąk': *brumbar* [SSJČ: brumbál, brumbár v. brundibál].
- brunzovej, -a, -i 'brązowy': *až vona (voda) se uđ'eya br'unzova 515* [SSJČ: bronzový; (bruzovy 87S)].
- brva, -i 'brew': *brva* [brva, -y]. Por. brev.
- brynza, -i 'hamulec przy wozie': *u nas toho nejni aye to brynza* [SSJČ: brak; (brynze acc. sg. 83B)]. Por. brinza.
- brzi adv. 'wcześnie': *brzi fstat 25, šey rano kravu popast a šey domu brzi 69, brzi ranoyš 'wcześnie z rana' 45* [brzo, brzy].
- břed, -u 'wrzód': *břet, bředu gen. sg.* [SSJČ: vřed, -u; (bžut 52)].
- břesk, -u 'wrzos': *břesk to se d'o st'ari bere 63, břesk kvete f'ijayovo; z břesku 434* [SSJČ: břesk, -u 'nář. vřes'].
- břet'inko, -a 'wrzeciono': *břet'inko || břet'ingko; na břet'inku* [SSJČ: vřeténko, vřetýnko; (bžet'ungko 15)].
- březina, -i 'brzezina, drzewo brzożowe': *je i mnoho tež i březini, aye vječina je b'oroviho 441* [březina, -y].
- břydko adv. 'brzydko': *to vona tak strašne bžytko psayta ta ma seščeñice 582* [SSJČ: *břidký, břidilství].
- bžyxo, -a 'brzuch': *se teh hub najed mnoho, tag mu bžyxo x't'eyo potom puknoyt 518* [břicho, -a; (bžyxo 14)].
- bžynkat 'brzękać, dzwonić': *to jak se n'a kose začne bžynkat (aby rój pszczól usiadł na drzewie) 271* [břinkati; (bžekać 15L)].
- bžytva, -i 'brzytwa': *holi se bžytfoj, žijetkama* [břitva, -y].
- bžyzka, -i 'brzózka, brzoza': *a „bžozza” — bžýska. 166, bžýska, z bžýski gen. sg., bžýzek gen. pl., b'orovički se z'asazi, či bžýski, či co 217* [břizka, -y].
- buben, -bnu 'bęben': *v buben paličkovy pukaj; 'część sieczkarni': kosi pšymocovani soy na vayku pši bubne* [buben, -bnu].
- bučina, -i 'drzewo bukowe': *bučina je dobri dževo na mebye* [bučina, -y].

- budinek, -nku 'budynek': *i je v'ikončenej b'udinek 506* [SSJČ brak; (budyňk'i nom. pl. 83B)].
- butka, -i 'budka, tu o szopce': *z butkovy instr. sg. 28* [SSJČ: *boudka; (butka 16S)].
- budova, -i 'budowa': *n'a budovu, pomahayo se pš'y budovax 403* [budova, -y].
- budovat 'budować': *jak x't'ey sobje b'udovat 193, češla buduže domi* [budovati].
- budovlanej, -a, -i 'budowlany': *dževo budovlani na virobi* [SSJČ brak].
- budovlanej, -a, -i 'budowlany': *inžyher budovlanej* [SSJČ brak].
- budovníčej, -iho 'budowniczy': *taki žemesniki, taki budovniče 306* [SSJČ brak].
- budynek, -nku 'budynek': *desed budyňku se sp'al'tyo 53, budinki nom. pl. 307* [SSJČ brak; (budyňki 86)].
- buxta, -i 'buchta, bułka słodka': *a cera vona tam uđ'eyaje knedliki taki i taki buxti 87, p'očastuje buxtoy 188* [buchta, -y].
- buk, -u 'buk': *buk* [buk, -u].
- buket, -u 'bukiet': *ortenzje to maj taki buketi veyki 529* [buket, u].
- buka, -u 'żelazna pochwa, łożysko wewnątrz piasty koła': *do proščetka vuyt'ay d'iru, vstřiču buks žezeznej 209* [SSJČ brak; (buks 93)].
- bul bul 'wykrzyknik na przywoływanie gęsi': *bul — bul* [SSJČ brak].
- bulanek, -nka 'koń bułany': *bujanek je šedej z malima jabličkama* [SSJČ brak; (bujanek 28D)].
- bulva, -i 'kartofel': *negdo žyka br'ambori, mi žykame bujvi 116, a jag bude bujva cepa 258, vemu bujvu v'aženoy 603, vodñisti bujvi; hospodiñe sađi bujvi; bujvi se pokraje n'a kouski 116, ja mam vus d'o hnoje, do bujey 29, bujey troxu dat 254, p'acki z bujey, uparujoy f parñiku bujey 318, g bujvam 123, tvarox se rozđ'eya i se v terna bujvama ji 123* [SSJČ: brak].
- bulvačka, -i 'zupa kartoflana': *taka bujvačka 262* [SSJČ brak].
- bulv'isko, -a 'kartoflisko, pole po kartoflach': *to se žyka bujv'isko, o kartoflisko taki 634; to zas se bujv'iska v'uč'ijo 560, b'ujv'isko* [SSJČ brak].
- budvovej, -a, -i 'kartoflany': *zupa bujvova; peče se p'acki bujvovi* [SSJČ brak].
- bumbardovat 'strzelać z armat': *b'umbardov'ali tak mocno d'o našeho k'osteya 406* [bombardovati; (bumbardovay M'imcuf 16S)].
- bunk, -a 'bąk': *bunk'i nom. pl.* [SSJČ brak; (boňki 86)].

- buňka**, -i 'baňka': *buňka, v buňce je nafta; uámpu se p'ostav'ijo i buňka taka bija i vziyo se nafti* 108 [baňka, -y].
- buráček**, -čka 'buraczek': *buráčki černi do jidya* 20 [buráček, -čku].
- buráčisko**, -a 'buraczysko, pole po zebranych burakach': *buráčisko* [SSJČ brak; (*burocysko* 93)].
- burak**, -a 'burak': *burak červnej; nebo b'uraku n'asekmo se, nebo žipi* 40 [burák, -u].
- Burchatov**, -va 'Belchatów': *teťki se nejv'icej 'uhlidame v Burchatovje n'a jarmarku* 66, *do Burchatova* 408.
- butelka**, -i 'butelka': *korkem se zacpava butelku* [SSJČ: butela, -y; (*butelka* 93)].
- butle**, -e 'butla': *ano je taka butle, soy butle veliki* 515, *v'ino drži se ve fyaškaž nebo v butliž* [SSJČ brak; (*butlo* 15L)].
- bzučet** 'bzyczeć, brzęczeć': *vosa hriže i bzuči až hruza; (pszczoły) bzučež strašne* 270 [SSJČ brak; (*bžucy večorami* 57)].
- bžikat se** 'o krowie: gzić się': *krava bžika se* [SSJČ: bzikati].

C

- caľovka**, -i 'caľówka, deska mająca caľ grubości': *caľovka* [SSJČ brak; (*caľovka* 93)]. Por. **caľovka**.
- cap**, -u 'zvěžony koniec šlupa': *cap, capu* gen. sg., *capí* nom. pl. [SSJČ brak; (*capy* 86)].
- ced'it** 'cedzić': *mliko ced'i se pšes sejto, se potom ced'i, jak se d'o zlevne v'ostavuje* 121 [cediti].
- cejcha**, -i 'poszwa': *cejcha; na koudru teš se kyade cejchu* [SSJČ: cejcha v. cicha, -y].
- cejť'it** 'czuć': *votku je cejť'it denaturatem; Bo to je tam ješ't'e troxu hnuj cejť'it* 634; *cejť'im* l. sg. praes. [cititi].
- cejška**, -i 'poszewka na poduszke': *cejška, cejški* gen. sg., *na zahyavek se kyade cejšku* [ciška, -y].
- celinkej**, -a -i 'caľutki': *sy'ep'ički m'i c'eliňkož zimu nesli* 637 [celinký].
- celej**, -a, celi 'cały': *f Požarkaž to bija cevej štap* 82; *peňna — cevej mjesiček; spyaas vede cevej puž na spođe; gater žeže naraz cevej kyocek; kapela — ceja orkestra; kitej to je ceja sukinka; kleš't'ini to je ceja voprava; celi stado* 148; *se r'ostyhne p'o cejem s'abatniku* 119; *cejož hys't'ej; s cejož parafijej* [celý].
- cena**, -i 'cena': *nas v'ipuaťej po starej ceňe* 652 [cena, -y].

- cenit** 'cenit': *žadać zapłaty w określonej wysokości: zas se ceňi šesset putriž* 72 [ceniti].
- centimetr**, -u 'centymetr': *pot tum dñnem bijo pr'uxñice tak na dvacet, deset centimetru* 154 [SSJČ tylko: centimetr, -u; (*pore centimetrův* 16S)].
- centrifuga**, -y 'wirowka do ściągania miodu z plastrów': *centrifuga korboj krouťi* [centrifuga, -y].
- centryfuga**, -i 'wirówka do plastrów miodu': *dava se do centryfugi i met v'isokne* 658.
- cep**, -u 'cep': *to cep* 34, *huy vot cepa; cepem se myať'i; vzali cepi taki i cepama v'omyať'ili ho* 304 [cep, -u].
- cepovka**, **cepovka**, -i 'dzierzak cepa' *c'epačka, žofka na cepače; cepovka* [cepovka, -y].
- čera**, -i 'córka': *moje čera taki xce jed d'o Čex* 54, *sin mjež išy četa čera rok* 49, *čeri tež neňi* 145, *davaž našež ceže slip; čera s čeroj se hodya, pjeknož ceru ma* [SSJČ: dcera, -y].
- čera**, -i 'cera, skóra na twarzy': *pieknož ceru ma* [SSJČ brak; (*čera skura na tfažy* 19J)].
- čerka**, -i 'córka': *čerka* [dcerka, -y].
- čerkw**, -kv'i 'cerkiew': *do čerkv'i* [SSJČ cerkev, -kve 'z rus. pravoslav-ný kostel'].
- cerovat** 'cerować': *ceruje se grošnykož punčoxi* [SSJČ brak].
- ceruška**, -i 'córeczka': *ceruška* [dceruška, -y].
- cesta**, -i 'droga': *cesta meze pojem; zeyenejma mojkama šya cesta; koro k'ilometr cesti je* 17, *v'ihnali z'a cestu, pop'asmo se je* 43, *na cest'e* 23, *cesti soy rozd'ejani* [cesta, -y].
- cestička**, -i 'dróżka, ścieżka': *cestička* [cestička, -y].
- cibule**, -e 'cebula': *cibuje š't'ipe; trošku cibuje* gen. sg., *vot cibuje* 491, *f cibuli* 491 [cibule, -e].
- cibulka**, -i 'cebulka': *n'arcize maj potom taki cibuki* 523, *cibuki n'akrajeli i fsuli d'o sabatnika* 482 [cibulka, -y].
- cicat** 'ssać': *no to vono cica k'obižu* 426, *prasatka cicaj* [SSJČ: cicati].
- cigarnička**, -i 'cygarniczka': *cigarnička* 30 [SSJČ brak; (*jo pole žino f cygarńicce* 16S)].
- cigaro**, -a 'cygaro': *cigari uđejani soy s tabaku* [cigaro, -a].
- cihla**, -i 'cegla': *skupeňi uđay s cihli* 62, 506, *s cihli* 416; *s kamenu, s cihli bez ružnice, potom se dobže d'ejay cihju; s cihji* (Mundiľ) 197 [cihla, -y].
- cihlička**, -i 'żelazko do prasowania na węgiel': *cihlička na uhľi, cihlički* gen. sg., *presuje se cihličkož* [cihlička, -y 'žehlička'].

- cikan**, -a 'człowiek, który cygani, kłamie, kręci': *cikan* [cikán, -a].
cikańit 'cyganić': *cikańi* 3. sg. praes. [cikánit].
cikanka, -i 'cyganka': *c'ikanka* [cikánka, -y].
ciment, -u 'cement': *cimentem* instr. sg., 197 [SSJČ: ciment v. cement].
cimentovej, -a, -i 'cementowy': *d'fali ti pustaki 'u nas c'imentovi* 201 [SSJČ cementový].
cina, -i 'cyna': *cina* [SSJČ tylko: cin, -nu; (*cena* 25R)].
cinkovej, -a, -i 'cynkowany': *c'inkovi vjedro* 14 [SSJČ zinkový; (*blaxa cynkovo* 16S)].
cirata, -i 'cerata': *stux pšykriva se puaxtoŭ, ciratoŭ* [SSJČ brak; (*cyrata* 19J)].
cisař, -e 'cesarz': *cisař abo kray* [cisař, -e].
po civilnemu 'po cywilnemu': *jeřće f Pečkovje to se juř pšebraŭ p'o civilnemu* 310.
ciwka, -i 'cewka, szpulka': *potom zas bili ciŭki, taki fajfi, to zas na ti fajfi mořali* 206, *ciwka, na ciŭki* acc. pl., *ciwku se fkyadajo d'o čuunka* 178 [civka, -y].
cizej, -a, -i 'cudzy': *cizej, ciza, cizi, tšy cizi xŭapi; z'a cizim* [cizi].
cizinec, -nce 'cudzoziemiec': *tu soŭ c'izinci* 540 [cizinec, -nce].
co, čeho 'co': *co; d'o čeho, s čim to je, f čim, vo čim žykař; žehŭo tička, co se tahne; čim se xce* 417; *xođ'ix co den, co den; jezđ'ivaŭ, a teđ uř cojno m'ih* 107 [co].
cojno 'coraz': *cojno v'icej, cojno v'icej, v'icej, v'icej* 1 [SSJČ brak].
coluwka, -i 'calówka, deska mająca cal grubości': *c'ouŭuka* [SSJČ: coulovka, -y; (*calufka* 93)].
copak 'cóž tam': *Aŭe copak diř to takej biŭ p'ijak* 540 [copak].
coraz 'coraz': *I jak se začne d'eŭat, to potom pomaŭejc coras se d'eŭa* 124, *a tak to juř coraz m'ih teho je tudi u nas* 152 [SSJČ brak; (*coras* 34W)].
coufat se 'cofać się': *poŭski vojsko se c'oufajo* 311 [SSJČ: coufatu v. couvati].
coufnout se 'cofnąć się': *Potom zme se couf'i* 406, *tak se sem couf* 149 [SSJČ: couvnouti, zast. a nář. coufnouti; (*cofoŭ* 16S)].
coul, -u 'cal': *to vona n'a řiřku to mjeŭa řtiri couŭe, a n'a diŭku řes couŭu* 198 [coul, -u].
cpat se 'pchać się': *Tak se cpoŭ d'o ouŭe, žebi se sŭraňit pšet tim x'uraganem* 670 [cpáti].

- cugel**, -gle 'cugiel': *cugeŭ — tim se koňe d'ŕŕi i keruje nim; cugŭe* gen. sg. [SSJČ brak; (*cugle* nom. pl. 93)].
cuker, -kru 'cukier': *pak se dava cuker* 514, *d'o takejx zvikŭejx brambor to ja n'e davam cuker* [SSJČ cuker, -u; (*cuker* 93)]. Por. **cukr**.
cukerek, -u 'cukierek': *c'ukerek* 92, *cukerku* gen. sg., *a to cuk'erk'i, karm erk'i* 71; *bompki, cukerk'i, jablička soŭ n'a stromku; no tam v'ožexu, a tam c'ukerku par* 486, *cukerkama počastuje* [SSJČ brak; (*cukerek* 93)].
cukr, -u 'cukier': *cukŭ je sŭatkej, mliko se dava, masŭo a vajka, u tam cukŭ prašek* 121, *kruřinki se d'eŭa z moŭki, z masŭa i s cukru* 121, *to se da moŭki i mlika, cukru, kvasňic* 120, *cukru n'asipaya* 133, *čaj sŭađi se cukrem* [cukr, -u].
cukrovej, -a, -i 'cukrowy': *cukrovej burak; fazuŭe cukrovi na tičkaŭ* [cukrový].
culager, -gra '': *No to ten culager, to tu biŭ v'e ŭsi takej m'ister* 295; *Ten culager 'uđ'aj* 296 [SSJČ brak].
cupla, -i 'dziupla': *no to ta cupla taka d'ira řřaka č'i jak no tam* 270 [SSJČ brak].
cukŕyce, -e 'cukrzyca': *cukřice — je cukŭ f kŕv'i* [SSJČ brak; (*cukřyca* 83L)].
cvetr, -a 'sweter': *xce m'it cvetr* 19; *d'eŭaj cvetri* 265, *se d'eŭa cvetri* 460 [SSJČ tylko: svetr, -u]. Por. **cviter**.
cv'ičeňi, -i 'ćwiczenia': *f paŭatkaŭ meřkaŭ vojaki na cř'ičeňix* [cvičení, -i].
cv'ičit se 'o żołnierzach: ćwiczyć się': *časem se tadi cv'ičili* 311, *To voňi n'a dvorku se tak čv'ičiŭej* 311 [cvičiti].
cvikle, -e 'kwadratowy kawałek materiału wszyty pod rękawem koszuli': *cřikŭe* nom. sg., *cřikŭe potřivali pod rukoŭ* [SSJČ brak; (*cřykle* nom. pl. 97, 98)].
cviter, -tra 'sweter': *cviter* 467, 574 [SSJČ: svetr, -tru]. Por. **cveter**.
cviterek, -rka 'sweterek': *bŭza je kratka jak cřiterek* [SSJČ tylko: svetýrek, -rku].
cvřček, -čku 'świerszczyk': *cvřček sed'i z'a pecem* [cvřček, -čka].
cvřkat 'ćwierkać': *cvřček cvřka; řkudlivec cvřka, mliko cvřka* (przy dojeniu) [cvřkati].
cynt, -u 'cetnar, ciężar równy stu kilogramom': *čřysta cyntu moŭki* 563 [SSJČ: cent, -u 'vaha 100 kg'].

čaj, -u 'herbata': *Ja sem nigdi tam čaj n'e zapažov'ajma* 517, *lipa na čaj vodu na čaj vaży se f čajniku*; *ja sem mjeŕa n'a ceŕoŕu zimu soku d'o čaju* 517, *davaj xueba, čaju, votku*; *v'ip'iješ čaju* 5, *uzvažyme čaju* [SSJČ čaj -e].

čajník, -a 'czajnik, imbryk': *čajník* 16, 121, *i vzaj, zjaj s čajnika ten vřx*, *i tak paży* 57, *vodu na čaj vaży se f čajniku* [čajník, -u].

čap, -a 'bocian': *čap, čapa* gen. sg. [čáp, -a].

čarovat 'rzucać czary': *čarow'nice mliko čaruje*; *čarow'nik čaruje* [čarovati].

čarownice, -e 'czarownica': *čarow'nice mliko čaruje* [SSJČ: čarodějnice, -e; (carov'nica 93C)].

čarow'nik, -a 'czarownik; ten, co rzuca czary': *čarow'nik čaruje* [SSJČ: čaroděj, -e (carov'nik 93C)].

čas, -u 'czas': *Ted je čas* 62, *Přyde čas, usyne zas* (siano) 145, *čas na seno, žebi sekati*; *ne mjeŕa času* 135, *teřki nejni čas* 65 [čas, -u].

časť, -i 'część': *rostuŕuŕko se na mnoho časťi*; *dvje časťe* [časť, -i].

časťko, -a 'ciastko': *časťka* nom. pl. 18; *časťek napekli* 169, *no časťka || no časťka to se teš tak pekŕo* [SSJČ brak; (časťka nom. pl. 88)].

časteje adv. 'częściej': *žebi časťejc tejh brazdovŕh biŕo* 223 [SSJČ tylko: częściej].

často adv. 'często': *ceri pes často přylitne nas v'odvjed'it*; *bitnej — často se z druhim b'ije*; *p'ečeme často* 175 [často].

častovat se 'częstować się': *Pomaci se častuŕoŕu teŕma puatk'ami* 485 [častovati].

čaška, -i 'czaszka': *čaška, čaški* gen. sg., *narušijma si tu čašku* 131 [SSJČ brak; (čaška 19J)].

Čex, -a 'Czech': *mi sme Čexi*; *d'ovjedeli se, že sme Čexi* 151, *tam Z'd'ovbunov biŕ, tam biŕo Čexu* 79 [Čech, -a].

Čexi, -x 'Czechy': *moje cera taki xce jed d'o Čex* 54, *f Čexax kŕuk*, *'u nas hoŕ*; *bo jak biŕa f Čes...* *f Čexax* 87 [Čechy, Čech].

čekat 'czekać': *čekam, čekame, čekaj*; *čekali* 402 [čekati].

čeladník, -a 'czeladnik': *čeladník, s čeladnikama* [SSJČ: čelednik, -a; (celodník 93C)].

čelo, -a 'czoło': *nigdi vazali šatek na čelo*; *zmaršťeni čelo ma fajdi*; *čelo* gen. sg. [čelo, -a].

čepce, -pce 'czepiec': *juš potom ten velon ho n'e zakŕadajma, jen f tim čepci juš m'useŕa xod'it* 291 [čepec, -pce].

čep'ice, -e 'czapka': *čep'ice na zimu, s kŕapama na uši i na křk*; *čep'ice roŕama — roŕatiřka*; *to se čep'ici diki kŕadŕo* 93, *čep'ici* dat., acc. sg. 28, *čep'ickaž d'eŕa čep'ice* [čepice, -e].

čep'ickuř, -e 'czapnik': *čep'ickaž d'eŕa čep'ice*; *čep'ickaže* gen. sg. [čepičkář, -e 'čepičář'].

čerešne, čerešne, -e 'czereśnia': *čerešne* nom. pl.; *čerešne* [SSJČ tylko: čerešne, -e; (cerešno 93)].

černej, -a, -i 'czarny': *karej kuř je černej*; *černa krava*; *sukne černa*; *černa zem*; *to je černi*; *černi malini*; *u nas fšexno černi kravi* 17 [černý].

černi, -iho 'krwawa kiszka; jelito zwierzęce nadziane kaszą zmieszana z krwią': *Tam uďeŕame si k'ařanki, troxu černiho* 88 [SSJČ brak; (carne 75, corne 83B, 85)].

černina, -i 'czarnina': *černina* [SSJČ brak; (cyrnina 93C)].

černob'ilej, -a -li 'czarnobiałý': *černob'ili kravi* 17 [černobilý].

čerpat 'czepać': *i se tag vodu čerpe s teŕ studne* 430; *s kvjetu pšřeli čerpoŕ mei* [čerpati].

čerstvej, -a, -i 'czerstwy, twardy': *kopače se čerstviho n'akroji n'a makouki* 454 [SSJČ w innym znaczeniu; (cerstvy 89)].

červenej, -a, -i 'czerwony': *červenej kolor*; *červenej jetey*; *hlina červena*; *ja sem mjeŕ jednu červenoŕ (kravu)* 17, *vouce ma na křku pentličku červenoŕ*, *abi ji nigdo ne uročiŕ*; *na červeniŕm kameňe*; *červeni kravi*; *jažabek ma jahodi červeni*; *šajvje ma červenejx k'itičku* [červený].

červenska, -i 'czerwonka': *červenska — boli břiŕo* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (cervuřka 83L)].

červ'ín, -e 'czerw w ulu': *Matka...i červi... ti červ'íne soŕ, to voni soŕ ti struže* 272 [SSJČ brak].

červjec, -vce 'czerwiec': *přyde potom maj, červjec, sezon* 441; *v'okoŕo d'esatiho čerřce* 620; *f čerřci* loc. sg. *'okoŕo čerřce*, *f čerřci* 657, 658, *na konci maje, čerřce* 292, *f čerřci* 483 [červen, -vna; (cervec 83)].

česat 'czesać': *potom česat, a dopřva přyst* 21, *jak soŕ vŕasi pokučkami, to se češe*; *žebenem se ŕen češe* [česati].

česenek, -nku 'czosnek': *česenek, česenu* gen. sg. [SSJČ: česnek, -u].

českej, -a, -i 'czeski': *českej jazik* 153, *českej zemje troxu vzit* 106, *česki ŕuova džŕŕ č'ovjek znaj jak pouřki* 110 [český].

česki adv. 'po czesku': *česki sme se pšře'e n'e učili* 109 [SSJČ: česky].

Česko, -a 'Czechy': *No aje asi puu v'ijexo v štyrecet patem roku do Česka* 76 [SSJČ: +Česko, -a].

čest, -i w zwrocie: *čezd voddat* 'zasalutować, oddać honory wojskowe': *a čezd jemu vodday* 83, *a co m'i to škod'i, že kap'itan de; žebi mu tam čezd vodday!*? 83 [SSJČ: w innym znaczeniu; (nie oddayem mu ceści 71)].

Česka, -i 'Czeszka': *Česka* [Česka, -y].

češla, -i 'cieśla': *češla buduje domi; meħaniki take to juš se m'enujox* *češle* 253 [SSJČ: tylko tesař, -e; (češla 83B)].

češla, -i 'cieśla': *se menujox tag zvani češle, meħaniki taki* 253 [SSJČ brak; (češla 93)].

češlička, -i 'narzędzie do dźubania niecek': *češlička — d'ęxa se necki* [SSJČ brak; (češlička 93)].

češulka, -i 'ciesielstwo': *potom zas se d'ęxox pšy češuyce, pšy d'ęvje* *takim se tesavayox* 402 [SSJČ: tesařstvi, -i; (češulka 83B)].

češt'ina, -i 'język czeski': *češt'inu tag 'učime našix kuħku *od mayox'i,* *žebi voñi ěeco 'um'jeli* 153 [čeština, -y].

čęžarovej, -a, -i 'ciężarowy': *čęžarovi auto* [SSJČ brak; (čęzorufka 93C)].
Por. činžar.

čl 'czy': *iša blyo zerni pšym'ixat čl tam voysa* 41, *možna n'a tšy* *prondoxn'ice pejt čl n'a štiry* 56, *v'e tšy čl v'e dva, čl jeden* 34, *z desed* *uet čl vosum* 10.

činek, -nku 'część warsztatu tkackiego': *bili činki, co bly ten pšeb'ir* *uđęxanej* 177 [SSJČ brak].

činžar, -u 'ciężar': *smiki — vozi se p'kna, činžari* [SSJČ brak; (čęzor 15L)]. Por. čęžarovej.

čip čip 'sposób przywoływania kur': *čip — čip* [SSJČ brak; (čip — čip — čipka 87S)].

čipernej, -a, -i 'czupurny, dowcipny': *čipernej* [čiperný].

čišńeńe, -a 'ciśnienie': *taki čišń'eńe sem m'ęxox vęuki* 688, *čišń'eńe m'i* *badox* 692 [SSJČ brak].

čist 'czytać': *n'e um'ęx čist* 67, *žena ho učix čist* 67, *d'et'i čtox s kniški;* *čet 'czytař'* [čisti].

čistej, -a, -i 'czysty': *na sejtku je čistej xuntek; čista voda — je v'id'et* *dno; o'vinexa k'oxšinek čisteho oxuka i cukru nasipayox* 133, *s čistiho peży; nex se nap'ije čistej vodi* 4, *čistox vodu se ji dava* 40, *čistox sųamu nosi na štšęxu* 31 [čistý].

čist'it 'czyścić': *kom'inaš čist'i komini; rakaš čist'i kuže, k ěemu vodvaži* *se padlinu* [čistiti].

čistotnej, -a, -i 'czysty': *čistotnej* [čistotný].

čist'ouńenkej, -a, -i 'czyściuteńki': *ta voda je na vřxu to je taku* *čist'ouńenka* 514 [SSJČ: čist'ounký].

čkuř, -e 'tchórz, tu: człowiek bojaźliwy': *čkuř* [SSJČ brak; (čkuř 93C)].

članek, -nku 'członek palca': *čyanek* 14, [člānek, -nku].

človjek, -a sg. t. 'człowiek': *starej čuovjek; čuovjek ne ma sili* 53, *čuovjek* *tak v'id'i* 49, *čojek musi v'itahnout* 668, *žebi čojek n'e bly sp'oconej* 669, *čojek* 232, 556, 575, 577; *tšeba se starat, žebi to zaz n'ęako* *čuovjek višęx na to* 8, *s p'čatku to se čuovjek bax* 79, *čuovjek* 14, 16, 24, 43, 54, 74, 81, *to se čojek stara* 8, *zaš čojek ma praci jeno* 53, *a čojek pojeda* 54, *čojek tam ma f st'odoxe ěeco nebo f sopę* 54, *takej* *hanliš to von ěen koxka, abi čuovjeka v'ošid'iy* 72, *z'e starim* *čuovjekem* [člověk, -a].

člunek, -nka 'czółenko tkackie': *čųunxi* 402 [člunek -nku].

čmelak, -a 'trzmieł': *čmęxak* [čmelák, -a].

čmuxat 'węszyć': *pes čmųxa* [SSJČ: čmuchat 'čemchat, věřit'].

čojek, -a zob. človjek.

čubatka, -i 'wierzch góry' vřx, *čubatka, jak se hora konči* [SSJČ brak].

čubek, -bka 'czubek': *čubek* 486 [SSJČ brak; (cubek 87S)].

čulenkó, -a 'pantofel damski': *čųenka zap'inani ěen na pasek* [SSJČ brak].

čulnek, -nka 'czółenko w warsztacie tkackim': *to čųunek bly co se ho* *h'azęxo* 204 [SSJČ brak; (cųunek 87S)].

D

dax, -u 'dach': *dax* [dach, -u 'střecha'].

daxuwka, -i 'dachówka': *daxųka* [SSJČ brak; (daxųfka 87S)].

dal adv. 'dalej': *Ted co dax?* 500, *to zas i zas dax pe'ti* 32, *mliko* *v'odb'iraj i v'odvažej ho dax* 122; *co dax mųuv'it?* 614 [dál, dále].

dale 'dalej': *hođinu dale* [dále].

dali 'dalej': *ěegde tam dali uvazali* 17 [SSJČ brak; (daři 91)].

dalejc 'dalej': *zas tam troxu dajęjc to tam možna i koxp'it vejce* 70, *zas* *d'ęay dajęjc* 194, *ešt'e dajęjc* 152 [dál, dále; (abo gže dalig ve fšax 15L)].

daleko adv. 'daleko': *dajęko* [daleko].

damaxa, -i 'gatunek śliwki': *damaxi sliųki* 440 [SSJČ brak; (damaxa 83L)].

dareček, -čka 'podarunek': *potom d'arečki maj d'eŕi, r'ozdavaj jim* 486 [d'areček, -čku].

darek, -rku 'podarunek': *M'ikulaš nosi darki d'etem na vanoce; no i potom darki d'ostanoj d'eŕi* 450 [d'arek, -rku].

daseň, -sni 'dziąsło': *daseň, dasni* gen. sg. *dasne* nom. pl., *jak čuovjek nema zubi i ji, to ji dasnema* [d'aseň, -sně].

dašek, -šku 'daszek': *dašek, dašku* gen. sg., *mačejuška je z daškem i kupa* [SSJČ brak; (dasek kaškitu 87)].

dat 'dać': *tša jim biyo zas toho dat* 83, *k'oňoji x'omoyto dat* 44, *proč h'andližov'i dat z'arob'it* 73, *dat jim to; se mu n'e dam spuašit* 45, *par b'ičoj ješ'e dam* 45, *n'a furu dam i jede se* 72, *dam to taťinkov'i; nakope se hlinu, da se d'o kopce; P'omyaťi se s tšy hoďni i dazd dr'uhimu* 10; *suepka kvoče, da se ji v'ajiček; da se tej k'eŕve, troxu masa, to se p'oŕida pašetka* 105, *sin sam ne da radi* 5, *a do žebžyn jak se da* 29, *z'avezeme žita, i žito dame, i z'apyaťime* 64, *votki daj, jist daj* 101, *pšejdoy p'o vesnici, ano či daj jaki kuže, či hojuba, či kr'alika* 97; *dej m'i to; i day mu hystku toho torfu* 94, *co sem zgod'it, to sem mu day* 67, *to sem mu day sto z'utejx ročne* 68; *jak se v'obud'ijo, daya mu sem prz zas* 134, *tu se dayo s tej strani tičku* 33, *tša biyo prkna n'akvast no i potom syamu se dayo* 62, *yuška dali sme si uďeŕat* 12 [d'ati].

d'au zob. **d'elat**.

davat 'dawać': *to potom tšeba davat krovu* 30, *trošku bopkoviho listka ja davam* 116, *v'ohniki v'ikišoy, to doprva davam d'o sabatnika* 118, *čistoy vodu se ji dava* 40, *i v'icej nic se n'e dava* 121, *jak d'o hnoje, to se prkna dava* 28; *či se daje co, no jakej fant* 97; *trošku moyki se daje* 116; *slamu d'avame, seno, jetey* 39, *sena mayo d'avame* 40, *a p'it'i ji ne davame* 41, *skupunki davaj, heľaki h'ŕnički davaj* 98, *faraš davaj slip* 102, *davej* 2. sg. imperat. 38, *co jes se n'e naučij?* *Davej ruku* 109; *davaj našej ceže slip; aje oprič teho to sem n'e davaya ani žadniho mlika, nic* 133, *jak se v'ožizgajo, no to potom to s'emmeno se d'avajo n'a horu* 20, *potom visxjo xepši, tak se f k'ožouki d'avajo* 154, *masa n'apekli a d'avalu* 103 [d'avati].

dawněj adv. 'dawniej': *daynejc* 469; *daynejc to sem d'au mjejnki* 648, *daynejz jak ne biyo proudu* 650; *Daynejc to bili lixši tovari* 473 [SSJČ tylko: dávno].

davni adv. 'dawniej': *davni to se pasjo i pasjo* 16 [SSJČ: + dávno; (davni 84)].

davno adv. 'davno': *Dayno to sme mjeli kyoŕbec* 36; *dayno to se d'auo taki sn'opečki, doški* 31, *to se juž dayno sp'aliyo* 54, *dayno jinač biyo jak teŕ* 102, *dayno z'abavi ne bili jak teŕ* 99 [SSJČ: + dávno; (davno 85)].

decidovat 'decydować': *Sk'erskej d'ecidovaj n'at faražem* 287 [SSJČ brak].

d'echo, -a 'dziecko': *ħudi d'echo; f pov'ijak zav'iji se, aby d'echo biyo šťivnějši; jedna panna mjeya d'echo* 99, *mali d'echo kope se v'e vaŕince; plina do pšev'ijeni d'echa; d'eŕi teď n'e x'eŕj zb'irat* 13, *mohlibi učit ti mali d'eŕi* 110; *d'eŕi dou* 17, *d'eŕi d'eyaj kupečki z'e sŕehu; d'eŕi seďej v'uv'icix; naše d'eŕi* 8; *M'ikulaš nosi darki d'etem na vanoce; ti nejmenši d'echa nejdayejc musej ěod'it* 110, *No jak tam, d'echa dobri soy?* 94; *d'echa jak juš ěod'ej d'o škoŕi* 13; *tata tresta d'echa, žeže pasem; to tam vemoj taki d'echa menši* 100; *a ti d'echa || ti d'eŕi* 140; *d'echa z'avedoy, to ja ji tam pasu* 146; *kupa d'ecek* 16; *a no ma tejx d'ecek kupu p'oŕidaj* 132 [d'echo, -a].

d'ed, -a 'dziad': *d'et; jako d'et; A no to rospuščenej jako d'et, sme ž'ykali* 136 [d'ed, -a].

d'eda, -i 'dziadek': *muj d'eda, pr'aďeda to von biy negde na Šjunsku* 409 [d'eda, -y].

d'edeček, -čka 'dziadek': *d'edeček* 138; *ja d'edečka už n'e pamataju* 409; *po svim d'edečkoj* 233 [d'edeček, -čka].

d'edečki, -u pl. t. 'dziadkowie; rodzice matki lub ojca': *Rod'ice, a jak soy d'etki, to d'edečki, jag voba* 277.

d'edek, -dka 'dziadek': *b'ab'icka to biya tadi, a d'edek tam* 409 [d'edek, -dka].

d'ed'ic, -e 'dziedzic, właściciel dworu': *d'ed'ic, d'ed'ice* gen. sg. [d'ed'ic, -e].

d'edki, -u pl. t. 'dziadkowie, rodzice matki lub ojca': *jak soy d'etki, to d'edečki* 277, *d'etki, d'etku* gen. pl.

dejxat 'dychać': *jen v'ostali n'a vensnici ti stari l'ide, co tak yedvo každej dejxa* 428. [d'ychati].

dekať, -e 'dekarz, specjalista do pokrywania dachu': *dekaš krije stšexi syamoy, eternitem; Dekas pšyde, to čistoy syamu nosi n'a ššexu* 31 [SSJČ brak; (dekoš 93C)].

dekovat 'pokrywać dach słomą': *d'ekuje se* 31; *A dekuška to dekovali* 164 [SSJČ w innym znaczeniu; (dekovať 87S)].

dekowka, -i 'pokrycie dachu słomą targaną': *A potom tam tuš biya d'ekowka* 52 [SSJČ brak; (*dekufka* 84)].

dekuwka, -i 'poszycie dachu słomą targaną': *no, je d'ekuwka i je pošivani* 164 [SSJČ brak; (*dekufka* 84)].

delikatnej, -a, -i 'delikatny': *štaficeri — taki delikatni, co dobže frugaj* [delikatni].

d'elat 'robić, pracować, wytwarzać, zajmować się': *u mje n'e budeš niž d'elat, jen budeš pš'yimovat v mjeiže* 78, *šarvak — šoutis nakazuje něco d'elat; tšeba kosit, hrabat, kupki d'elat* 4, *Co biyo d'elat?* 3, *vona m'useya ššexno d'elat* 65, *te'ki neini času s k'itkama d'elat* 63, *veuki patek, nič se ne sm'i d'elat; ne d'elam 'nie pracuję'* 53, *te'ki nu nas se to uš n'e d'ela* 31, *a to m'asnička, masyo se d'ela* 43, *v'iprošini d'ela faraš; z jayouce d'ela se koše; s tvarohu d'ela se sejrek; d'iška, co se v ni d'ela xueba; tarčice — křk d'ela se hrubej; kypki — z niž d'ela se sut; jak se d'ela men* 10, *mrok se d'ela; žadne m'ašini n'e mame, ššexno ručne d'elame* 4, *koňma d'elame žezanku* 39, *voňi d'elaj; moje tam d'elaj* 13, *pajoučinu d'elaj pajouki; pačesni vukno je tenči, d'elaj s toho puaxti; zajadi d'elaj se pšy ustex, f koutkax; d'epeje* 2. pl. imperat; *gdo co n'a varhani day, gdokolik d'elaj je* 150, *jak zas sem d'elaj, m'jeli sme puatno* 22, *Ted už jagbi se sp aliyo, to juž bix peyno n'e d'elaj* 53, *te' sem d'elaj* 61, *t'a'inek to von sam d'aj* 21, *abi von to d'aj* 22, *d'elaj* 3. sg. praet. f.; *tv'edi d'aj* 54, *vona bi toho n'e d'elaj* 668, *čojeg d'elaj pšy pš't'elaj* 668, *to vona zas si pro s'ebe d'elaj* 23, *d'elko d'aj* 56, *jak se d'elaj* p'i'i, *to se tam uvažyo brambor* 40, *tuš se d'aj* 25, *dayno to se d'elaj* taki s'nopečki 31, *jeu'eňi, s'erni škodu d'ali* 46, *zaz d'aj dajejc* 194, *jeu'eňi škodu d'ali* 149; *kazaj d'elat, no tak sme d'e'ali* 56, *i sam'i juš d'ali, d'ali, aš si p'ostav'ij kostej* 2, *l'id'i d'ali, zaz d'ali* 3, *košije tež d'e'ali* 23, *tež d'e'ali, p'osyamki d'ali* 23, *to voňi škodi d'ali* 147, *tak se d'aj* 155, *tak se to d'aj* 156, *vuz dyouhej n'e d'aj* 315, *taki v'jeci mnoho sem d'aj* 402 [d'elati].

delnice, -e 'deska na spodzie wozu': *deynice, deynice* gen. sg. [SSJČ brak; (*delnica* 'deska na spodzie wozu' 83, 86, *dylnica* 84)].

delši, -i, -i 'dłuższy': *ud'ela se nuš s patika, s takej ne'akej tički, s takej deušej troxu* 114, *tšeba r'ostahnout n'a deuš'i rozvoru; a reštu se v'inese n'a horu na deuš'i čas* 420 [delši].

den, dne 'dzień': *pruňi den; ššedhi den; cepej puu dne se mezjo* 16, *to se pasjo puu dne* 53, *xođ'ijo se den v den* 109, *na ššeh den* 10, *po tim*

dñi nastoup'i drugej 131, *šternast dñi* 20, *bes par dñi* 425, *dva dñi* 89, *tšy dñi* 42, 103, *se brayo dñe taki, kedi von pš'yjede* 283; *v dvoju ššeh dñih je hotovi* 621 [den, dne].

denaturat, -u 'spirytus skazony': *votka je cejt'it denaturatem* [denaturat, -u].

denne adv. 'dziennie': *doji se kravu tšykrat deňne; Tam sto metru denne se semeje abo i v'ic* 65 [denně].

depeše, -e 'depesza': *depeše* [depeše, -e].

deprvejc 'dopiero': *To deprvejc stš'yeli, jag v'id'eli, že zme 'ut'ikali* 407, *deprvejc* 409, *to se deprvejz zb'ira* 633 [SSJČ tylko: *teprve; (doperok* 64)].

derka, -i 'derka': *pšykrejji n'akema derkama i bili sed'eňi* 315 [SSJČ brak; (*derka* 87S)].

deset, -i 'dziesięć': *deset jet* 10, *deset aroy toho ynu* 54, *desed budynku se sp aliyo* 53, *v noci z deset'i, s patnast'i pšyšyo* 3 [deset].

dešč, -e 'deszcz': *dešč pš'i; to je ptak, co voja dešč; dešč* 56, *jak se ma n'a dešč; dešč* 43, *veukej dešč* 44 [dešč', -e]. Por. *dešč'*.

deška, -i 'odkładnica pługa': *deška skibu kuade na drugou stranu; Potom ti noški, no ji deška biya* 160; *deška* 222 [SSJČ w innym znaczeniu: *deska* 'prkno'; (*deska* 84)].

dešč', -e 'deszcz': *dešč' pš'i* 22, *leje dešč'; jak neisoj dešč'e jen pohodi, to von diu ježi* 21, *pšyšej dešč' a to zlijo* 7, *te'ki p'ov'inni ruzd bo te'ki bili dešč'e* 63, *dešč'e* gen. sg., *sn'ežice z dešč'em* 143 [dešč', dešč'].

dešč'owka, -i 'deszczówka': *dešč'owka* [dešč'ovka, -y].

deška, -i 'odkładnica pługa': *deška* [SSJČ brak w tym znaczeniu: *deska* 'prkno']. Por. *deska*.

d'e'atko, -a 'Boże Narodzenie; także nowo narodzony Jezus przynoszący podarki jak św. Mikołaj': *No jak to žykaj: d'e'atko, jak se Pan Ježiš narod'ij* 459, *co mu tam D'e'atko n'ađeliyo* 92. Por. *d'it'atko*.

d'e'it, -i pl. t. 'dzieci': *ze svejma d'etma* 571.

d'e'it 'o obdarowywaniu dzieci przez Dzieciątka — Mikołaja': *D'it'atko pš'estajo d'e'it* 93 [SSJČ brak].

d'evče, -ete 'dziewczę': *d'efčata* nom. pl. [děvče, -ete].

d'evčka, -i 'służąca': *No žena n'e mjeua nohu, to zas d'evčku se užuňd'ijo* 65 [děvčka, -y].

d'cwka, -i 'dziewczyna służąca': *se žykajo d'cwka* 65; *d'evək* gen. pl. 448 [děvka, -y 'służebná'].

- devjet, -i 'dziewięć': *devjet mjesicu* [devět, devíti].
- devjetsetnej, -a, -i 'dziewięćsetny': *f kerým bi to roku, pšed devjetsetnym peuno ješt'e* 309 [devětsset-].
- di 'gdy' zob. gdi.
- dicki 'zawsze': *cera to m'i dicki žyka* 19, *č'o'jek dicki hjoypej* 74, *se dicki p'aliyo* 53, *kap'itan dicki žykan* 89 [vždycky].
- difterit, -u 'dyfteryt': *difterit — d'echo boli hřduo i dusi se; difteritu* gen. sg. [diftérie].
- dil adv. 'dłużej': *voheň diu je jak z uhli* 114, *zapeži jag gdi, negdi diu, negdi kra'ejc; mřkev je diu n'a poli* 14 [SSJČ: +děl v. dyl].
- d'ilem 'w większości, najczęściej, przeważnie': *vječim d'ilem* 274 [dilem 'častečně'].
- na dilku 'na długość': *v diuku potom vpačime* 230; *n'a diuku šes couyy* 198 [na délku].
- v dilku 'wzdłuż': *a v diuku potom vpačime* 231 [SSJČ tylko: delka].
- dilši, -i, -i 'dłuższy': *a taka to se menuje muoka, no to vona juž je n'a diu. š'i čas* [delší].
- dim, -u 'dym': *dindera — gdo ma astmu, to to kouži, potahujou dim* [dým, -u].
- dimnik, -a 'dymnik': *dimnik 'uđeuyaj s přken; dimnika* gen. sg. [dymnik, -u].
- dindera, -i 'bieleń': *dindera — gdo ma astmu, to to kouži* [SSJČ brak; (dyndera 83L)].
- dingus, -u 'śmigus, zwyczaj ludowy polegający na oblewaniu się wodą w poniedziałek wielkanocny': *v druhej den svatku je dingus, ujeje se vodoj, perfumama* [SSJČ brak; (dyngus 83B)].
- diňe, -e 'dynia': *diňe* nom. sg. [dýně, -ě].
- d'ira, -i 'dziura': *je d'ira, f kerí se to spojuje* 156, *vřta se d'iru; d'ira je; i to soj vđyabani d'iri i kpaňice se držej* 157, *vřta d'iri* 248 [dira, -y]. Por. d'owra.
- d'irka, -i 'dziurka': *nešt'ovice — až d'irki soj potom po teje; mašinka ma d'irki vižezani, ať se sviťi dobže* [dirka, -y].
- disi zob. gdisi.
- d'it 'iść': *Bo tak bes kouže k nim (do pszczół) d'it* 423; *poborovej || rekrut ma d'it d'o vojska; sem juž n'e mohya zajd'it* 517, *najd'it* 17 [SSJČ tylko: jiti; wyrównanie analogiczne do form osobowych praes. du, deš, de, deme, dete, doy]. Zob. it, najd'it, zajd'it.

- d'it se 'dzieć się': *tak se to d'ityo* 411. [diti se].
- d'it'atko, -a 'o św. Mikołaju przynoszącym podarunki': *d'it'atko pšestajo d'e'tit* 'przynosić podarunki dla starszych dzieci' 93 [SSJČ: d'et'atko, -a v. ditě]. Por. d'e't'atko.
- na d'it'atko 'na gwiazdkę, w okresie Bożego Narodzenia': *n'a d'it'atko* 28, *n'a d'it'atko tak samo* 90 [SSJČ brak].
- d'it'e, -ete 'dziecko': *pruňi d'it'e* 571, *kšřiteynice — tam je voda, jak d'it'e se kšř'i; Pšeci svojim d'etem sem uš tež vesejki d'euyaj* 566 [ditě, -ěte].
- divan, -u 'dywan': *divan je f pokoji; divan na poduaze* [SSJČ brak; (dyvan 87S)].
- d'ivat se 'patrzeć się': *suaviček sp'iva, doyu se d'iva, jak se myadi polib'it* [dívati se].
- d'iwnej, -a, -i 'dziwny': *d'iwnej* [divný].
- d'ivokej, -a, -i 'dziki': *d'ivokej rumenek voňi; d'ivokej jetey; d'ivoka ruže; d'ivoki vino; d'ivoki prasata; hojoubu d'ivokejx* [divoký].
- d'ižka, -i 'dzieża': *diška, co se v ni d'eya xueba; mame takoy d'išku* 117, *v d'išce se z'adeuyava* 16, *pod d'iškoy* [dižka, -y].
- dla 'dla': *korejtko dla sv'it; žyap dla koňi* [SSJČ: dle 'vedle, posled'; (dlo 83B)].
- dlabat 'dhubać': *d'uatkem d'oyri se štamuje, d'ubabe se; D'ubabe — štamuje to uš je p'o poysku* 646 [dlabati].
- dlaň, -e 'dłoń': *d'uaň, d'uaňe* gen. sg. [dlaň, -ně].
- dlatko, -a 'dłutko': *bo jak na to dževo d'uatko n'astav'ij* 456, *d'uatka* gen. sg., *d'uatkem* instr. sg. [dlátko, -a].
- dlouhej, -a, -i 'długi': *zaz je takej kožix d'oupej* 93, *u'avice je d'ouha; to je taki široki i d'ouhi* 127; *se ž'ežajo nožem takim d'ouhim* 155, *no d'ouhi tež mohli bejt* 158 [dlouhý].
- dlouho adv. 'długo': *voheň s torfu bude d'ouho* 114, *žena p'ovida: d'ouho n'e jedoy* 47 [dlouho].
- dlouhost, -i 'długość': *žebžyni nejv'ic pjet metru d'ouhosi i soj* 419 [SSJČ brak; (pulcfarty długości 15)].
- dlouhoveňistej, -a, -i 'długowieńisty': *no soj ti d'ouhoveň'isti, soj i kr'atkověň'isti* 263 [SSJČ: dlouhosrstý].
- dloušī, -i, -i 'dłuższy': *vuyaj je žytši i d'ouši* 263; *d'ouši || d'oušci; žehi to biyo na d'ouši čas* 240; *d'ouši dževo — mupki* [SSJČ: delší; (d'oussy 89)].

- dloúžči**, -i, -i 'dluższy': *dloúži || dloúšči* [SSJČ: delší].
v dloúžku adv. 'na wzdłuż': (przy bronowaniu) *v dloúžku se jezďi* [SSJČ brak; (bronovať v dloúžke 93C)].
dlouhovelúistej, -a, -i 'długowelnisty': *dlouhovelúista m'enujoj* 263 [SSJČ brak].
dlužen, -žna, -no 'winien, dłużny': *von m'i dlužen; dlužna* [dłużny].
dnes adv. 'dziś': *dnez je už byato* 144, *dnez je tmava noc* 143, *dnes pr'asata t'sic zyotejx* 74, *či to zejtrak či dnes je* 97 [dnes].
dneska adv. 'dzisiaj': *kauci to eš'e dneska soj* 22 [dnes]. Por. **neska**.
dneška adv. 'dzisiaj': *n'e biyo prace jako dneška* 194, *d'o dneška stoji* 197 [SSJČ: dodnes řidč. dodneška || do dneška].
dnešni, -i, -i 'dzisiejszy': *jag dnešni časi soj* 294 [dnešni].
dno, -a 'dno': *optorek, co v nim je to dno; dno žeki* [dno, -a].
dnuwka, -i 'dniówka': *roboťnik pšed'aj dnuwku* 294 [SSJČ brak; (dnůwka 15)].
do 'do': *d'o sopi* 62, *d'o poje* 58, *d'o balje* 127, *radlice d'o puha; zaves sem d'o šp'itaja* 57 [do].
doba, -i 'doba': *doba* [doba, -y].
dobitče, -eti 'bydłę': *tak zab'ijo se dobitče* 169, *co tam metja to šja d'o užitku ani ne d'obič'e'i* 212 [dobytče, -te; (dobytce, dobytceča 15L)].
dobitči, -i, -i 'bydłęcy, krowi': *D'običi hnuj a konskej hnuj, p'ov'idame, že to je dobrej* 227; *mliko vot kozi je suatši vod dobytčiho* [dobytči].
dobitek, -tka 'bydło, dobytek, żywy inwentarz, zwłaszcza krowy': *u naz d'obitek drahej* 18, *pr'o dobitok; pastuxa — xuxapec, kteri pase d'obitek; štiri kusi dobitka gen. sg.; teš se dava dobitku* 496; *pr'o dobitok* 628; *d'obitku tež myeli ten voves dat. sg.* 306; *jak soj d'obitki, tag je ššeba paz z jara* 216 [dobytek, -tka].
dobra adv. 'w porządku, jest dobrze': *Šej, setku pšynes, daj i dobra* 85 [SSJČ: dobra přís. ob. 'budiž, ono, dobře'].
dobrej, -a, -i 'dobry': *u nas to to luš biy dobrej mjejn* 64, *černi malini — je z niyx dobrej sok; at' je dobra matka* 42, *p'odmasli je dobri* 125, *bučina je dobri dževo; dobroj kravu acc. sg.* 18, *dobroy mis ma; ud'aj dobroj kategorji* 24, *z dobrim kamaradem; no jak tam, d'eka dobri soj* 94, *to soj dobri sojseďi; dobrejm lidem; v'ld'ej sem teyx dobrejx lid'i, mjeu sem dobrejx sojseďu* [dobry].
dobrovolnej, -a, -i 'dobrowolny': *dobrovolna vofjara* [dobrowolny].
dobže adv. 'dobrze': *Tag ud'aj dobroj kategorji toho ynu, to se dobže v'opuť'ijo* 24, *f tej druhej vajce to biyo ne tag dobže* 3, *to bi dobže višej* 74 [dobře].

- do cna** adv. 'zupełnie, całkiem': *Do cn'a ne, jen troxu ješ'e je uhli, taki zažyďe* 119 [SSJČ brak; (kroski som nebeske do cna 72)].
docat' adv. 'dokąd, do tego miejsca': *Velon je kratkej, n'ekerej takej biy jen docat' na huavje* 288 [SSJČ brak].
dočkat 'doczekać': *čša dočkat* 240, *mislim, že ješ'e ja n'e dočkam* 428 [dočkati].
dodavat 'dodawac': *prašek, kerej se d'odava d'o vapna, to je farpka* [dodavati].
dod'elavat 'dorabiać': *pšt'eli d'od'elavaj* 674 [dodělávati].
dodneška zob. **dneška**.
dodrobna 'szczegółowo': *do drobna* [SSJČ brak].
dohližit 'doglądać, pielęgnować': *(pšt'eli) se potkym'i i d'ohliži se* 655 [dohližeti].
dohromadi adv. 'razem': *p'opostav'i se d'ohromadi* 7, *bjelizna | pradjo fšeko d'ohromadi* [dohromady].
dohuri adv. 'do góry': *jennoj d'ohuri, jennoj n'a doje* 99 [dohůry].
doxazet 'dochodzić': *d'oxazet; dopliu — d'oxazi jedna žeka do vječi žeki* [docházeti].
doit 'dojść': *asi došej jak d'o stodoži* 149, *to st aroščina došja* 290, *s tej strani doški došli* 33 [dojiti].
dojačka, -i 'naczynie do dojenia': *d'ojačka d'o dojeňi kravu ud'ejana z džej* [dojačka, -y].
dojeňi, -i 'dojenie krowy': *dojačka d'o dojeňi kravu* [dojení, -í].
dojit 'doić': *jag du dojit, to jim vemu buvu v'aženou* 603; *doit; žybje tak samo doji* 426; *kravu se doji d'o vjedra; d'o vjederka d'ojme* 121; *paččarki dojej mliko; dojiya kravu* [dojiti].
dojižd'et 'dojeżdżać': *d'ojižd'ej* 283 [dojižděti].
dojnice, -e: 1) 'naczynie, do którego się doi mleko': *d'ojnice 'ud'ejana z dževa* [SSJČ tylko: dojnice, -e 'dojná kráva']; 2) 'donica głęboka gliniana miska': *to se v'ld'ejana na doňici — mi to žykame d'ojnice na to. To je taka n'epuexova m'iska* 125 [SSJČ brak]. Por. **doňice**.
dokola 'dookola': *Dokoya ustav'ijo se par... doxokoya i potom t'akeho lisa hrali* 136 [dokola; (dokoya 15L)].
doktor, -a 'doktor': *a ten doktor ješ'e n'a toho K'ačmarka kšyčej* 57, *doktora gen. sg., g doktorovi* 690; *mnoho doktoruj gen. pl., pane doktore* 690 [doktor, -a].
dokučat 'dokuczać': *dokučlivej čpovjek dokuča inim; dokuč'ajo m'i* 680 [SSJČ brak; (dokucac 1G)].

- dokučlivej**, -a, -i 'dokuczliwy': *dokučlivej čuv'jek* [SSJČ brak; (*dokučlivy* 87S)].
- dokulatej**, -a, -i 'okrągły': *tak pež jagbi tu hje i to tak hje d'okuyato uđečani s cihli* 547 [SSJČ brak].
- doliček**, -čka 'dołek pod mostkiem piersiowym': *doliček pod žebroma* [doliček, -čku].
- dolik**, -a 'dołek': *vikopay dolik* [dolik, -u].
- na dole** adv. 'na dole': *visyne na dole* 113; *No jennoy de tu, jennoy d'o huri, jennoy n'a dole* 99 [dole; (*na dole* 15)].
- dolem** 'dolem': *vřba, co se spouš'ti dolem, ma pruti* [dolem].
- doložit** 'dolożyć': *došoť troxu teix pehes* 289 [doložiti].
- dolu** 'na dół': *syav'ček sp'iva, doxu se d'iva, jak se myadi p'olib'ili* [dolu].
- dom**, -u: 1) 'dom, chałupa': *se fšeko sp'aliyo, aye vostaŋ dom* 47, *p'ostav'ili dom* 65, *dom abo xayupa*; v druhem domje 67; 2) 'mieszkanie wraz z jego mieszkańcami, rodzina': *Aye že u nas v domu, to se inač n'e m'uv'i* 76 [SSJČ tylko: *dům, domu*]. Por. **dum**.
- doma** adv. 'w domu': *nejni ho doma; v'e vojsku sem biy tšy ueta, a tak to doma se biyo* 74, *cera n'a poli te' seje, a doma to tam jakoŋ k'itku* 63, *ja doma koup'im* 18, *mi sme doma; nekeri, co tak soŋ doma* 152. [doma; (*doma byl, doma* 57)].
- domu** adv. 'do domu': *pšyvezli na spatki domu i sem doma pežeŋ* 681, *šeŋ rano kravu popast, a šeŋ domu bři* 69, *Aye pšyjeŋ sem domu* 77, *to ho k'ademe n'a vozi a vozime domu* 5; *no pšyde se domu, tšeba bi ješt'e to 'uđeŋat* 16 [domu 'do sveho domova, bytu, domacnosti'].
- donāšet** 'donosić do stołu': *To zaz družbi d'onašeŋ* 103, *To voŋi juž d'onašeŋ* 104 [donāšeti].
- dońice**, -e 'donica, głęboka, nie polewana misa z wypalanej gliny': *d'ońice tež z hlini v'ipayena; to se v'id'eŋa n'a dońici — mi to žykame dońice na to* 124; *Na tej d'ońici* 125 [SSJČ brak; (*duńica* 85)].
- dońička**, -i 'doniczka': *To jak ti d'ońički soŋ na vokne* 124; *k'itki rostoy v dońičkaŋ; v d'ońičkaŋ soŋ k'vjeti* 14 [SSJČ brak; (*duńicka* 87S)].
- dopaloovat se** 'dopalać się': *cihva juž mjewa se d'opayovat* 193 [dopalovati].
- dopasovat** 'dopasować': *tšeba pjekne p'otkovi dopas'ovat* 504 [SSJČ brak].
- dopliw**, -vu 'dopływ rzeki': *dopliŋ — d'oŋazi jedna žeka do vječi žeki* [SSJČ brak; (*doplyf* 93C)].

- dopodrobna** adv. 'dokładnie, szczegółowo': *dopodrobna* [dopodrobna].
- dopokud** 'dopóki': *tag d'oyuho d'žime seno, dopokut' se n'e skřni* 623 [SSJČ tylko: *dokud 'dokudž, dokad'*].
- dopřw** 'dopiero': *kuŋ tahnuŋ dopřw* 162 [SSJČ brak].
- dopřva** 'dopiero': *sv'ezeme fšexno, d'opřva m'at'ime* 9; *tšeba dobže zrejt', vodoŋ z'uejt, dopřva v'išyapat* 112, *začne kisat, to d'opřva se d'eŋa v'ohňiki* 118; *dopřva d'o hřnka i se v'ivažy* 128; *potom česat, a d'opřva pšyŋst* 21 [SSJČ *teprv, teprve* (+ *teprvé, teprva, teprvá*)]. Por. **deprvejc**.
- dopřvejc** 'dopiero': *pš'ikyada se l'iniŋku i d'opřvejc se vede perem* [SSJČ brak].
- doraďit** 'doradzić': *doraďit* [doraditi].
- dorostlej**, -a, -li 'dorosły': *hoši d'orostli* 136 [dorostlý].
- dorostnout** 'dorosnąć': *to zřno d'orostyo* 240 [SSJČ tylko: *dorusti*].
- dosavad** adv. 'dotąd, do tego czasu': *žita špatni soŋ d'osavat* 635 [dosavad].
- dosipat** 'dosypać': *tak se d'osipayo i dayo se i juž* 41 [dosypati].
- dost** adv. 'dość, dosyć': *prace je dost u nas* 4; *to ja sem se toho d'oz nad'eŋay* 31 [dost].
- dostat** 'dostać': *to se musi dostat asig'n'atu* 59, *jesli se asygn'atu dost'ane, to si ho pš'yveze* 59, *zejtra j'edeme i d'ostaneme moyku* 64, *sme dostali moc poŋvay za to, že jazik českej 'udřžujeme* 153 [dostati].
- dostatečnej**, -a, -i 'odpowiedni': *aye 'uđeŋa jak si x't'eŋ dostatečni vus* 314 [dostatečný].
- dosv'it'it** 'doświecić': *s'in — tam syunce n'e dosv'it'i* [dosvititi].
- doška**, -i 'snopek ze słomy do poszywania strzechy': *doška; doški na ššexu* 30, *Dayno to se d'eŋo taki snopečki, doški* 31, *s teŋma d'oškama* 32, *a juš teŋx doškoŋ to ne kr'oyt'ime* 32 [SSJČ tylko: *došek, -šku*].
- d'oubat** 'dziobać': *d'oubat; to juš sem d'oubaya* 685, *d'oubaya m'i tam* 690 [d'oubat].
- dout** 'o wietrze: dąć': *vot pumoci v'itr dme* [douti].
- dovčipnej**, -a, -i 'dowcipny': *dovčipnej čuv'jek* [SSJČ: *dovtipný v. důvtipný; (dovčipny* 15L)].
- dovjed'et se** 'dowiedzieć się': *d'ovjed'eli se, že sme Čexi tad'i r'ospřxnuti* 151 [dověděti se].
- dovobk'ola** adv. 'dookoła': *d'ovopkoya* 478, *po teŋx stoyax, co je dovopk'oya* 570 [SSJČ tylko: *dokola; (dovobykoya | do'okoya* 23B)].

dovokola zob. dovokola.

dovokola adv. 'dookola': *trepl maji d'ovokoya kuži* 129, *podešvi dževien i žemenem vob'iti dovokoya; dokoja | dovokoya* 136; *taki dovokoya* 135 [SSJČ tylko: dokola; (do*okoya 44)].

dorvučovat 'doręczać': *d'orvučovoy* 281 [doručovati].

d'owra, -i 'dziura, otwór': *jak se d'owra uđeja, to tš'a zašit* 126, *d'owra v ued'e; dyatkem d'ouri se štamuje; d'over mnoho d'overoy* gen. pl. [SSJČ: d'oura v. dira].

dozdralej, -a, -li 'dojrzały': *dozdrali vob'ili* [SSJČ: dojrząły; (dožžay 99)].

dozdrat 'dojrzyć': *se mjeyo dozdrat to zynko* 240; *pov'ino se žito dozdrat* 240, *jağ vono juž dozdra to žito* 238 [dozrąti; (dožžay 99)].

dozdravat 'dojrzewać': *jak d'ozdravay, tša b'yo i'ghat* 20 [dozrąvati].

dožilnej, -a, -i 'dożylny': *štirica zaščiku d'ožilnej* 680 [SSJČ brak].

dožynki, -nek 'dożynki': *dožynki to f Kyščovje, v gm'ine* 96 [dożynki, -nek].

dračka, -i 'wspólne darcie pierza': *žebi dračka nelaka b'ya abo pšedli* 100; *pšyli na tu dračku* 446; *drački* 443; *na dračce* 445, *na tej dračkay* 444 [dračky, -ček 'drani peři'].

drahej, -a, -i 'drogi': *U nas d'obitek drahej* 18, *vob'il'i drahi* [drahý].

draho adv. 'drogo': *Teraz moz draho koštuye* 10 [draho].

drapat 'uprawiać pole przy pomocy drapak': *drape se spružinov'im drapakem; tu mam p'odvoruyku, to sem drapay* 422 [SSJČ brak w tym znac.; (drapać 93)].

drapak, -a 'narzędzie rolnicze służące do spulchniania ziemi i wygrzebywania chwastów': *drapak ma žezezni zubi; na sago jezd'i se drapakem* [SSJČ brak; (drapak 85)].

drat, -u 'drut': *ten drat; pšyvaže dratem* 32 [drát, -u].

drat 'drzeć': *jak peży deroj* 100; *dray se* 443 [drąti].

dratař, -e 'druciarz': *dratař dratuje hynek* [drátář, -e].

dratek, -tku 'drut do robienia dzianiny': *na dratkay se štrikuje; škarpetki d'eya se dratkama, musi bejt p'iet dratku* [drátek, -tku].

dratovat 'drutować': *dratař dratuje hynek* [drátovati].

dratva, -i 'dratwa': *dratva, dratvi* gen. sg., *boti se šije dratvoy* [dratev, -tve; (dratva 93)].

dražši, -i, -i 'droższy': *vob'il'i dražši* [dražši].

drewniak, -a 'but z drewnianą podeszwą': *dreyňaki vidoybani z dzeva* [SSJČ brak; (drevňoki nom. pl. 89)].

drin, -u 'betonowy krąg do studni': *spoyš'i se takej v'okruguej drin* 510 [drén, -u].

drn, -u 'darni': *se drn nejdžy zrejvay* 153, *pot tim drnem b'yo* 154 [drn, -u].

drob, -u 'drób': *drop* [SSJČ brak; (drup 84)].

drobenkej, -a, -i 'drobniutki': *začeyo pšit, to takej dr'obenkej dešt'* 141 [SSJČ brak; (drobničke nom. pl. 32)].

drobnavo adv. 'drobno': *tak pokrojim drobnavo* 522 [SSJČ brak; (podžecki drobnavo 94)].

drobnej, -a, -i 'drobny': *drobnej hospodaš; drobna rosa uet'i* 43, 141 [drobný].

drobnik, -a 'wiązka drobnej słomy; zgrabki słomy': *drobnič* [SSJČ brak; (drobnič 87S)].

droboučkej, -a, -i 'drobniutki': *to žito je dr'oboučki* 236, *droboučki listki* [droboučký].

drub, -ju 'drób': *drup* 53; *vot takiho drobju* 226 [SSJČ brak; (drup 84)].

drubež, -e 'drób': *drubeš, drubeži* dat. sg. 41 [drubež, -e].

druhej, -a, -i 'drugi, inny': *Jeden višey, druhej de* 91, *to se nexay na dr'uhej rok* 25, *druhej vojak n'e vjed ey* 83, *v druhej den, d'o druhiho roku* 511, *zas šli pr o druhiho* 148, *jeden druhimu* 78, *jeden z'a druhim* 6, *z druhim; z'az druha vayka* 3, *f tej druhej vayce* 3, *v druhej vesnici; z druhej strani* 60, *n a druhoj stranu* 93, *n a druhej strane* 70, *žebi na to druhi zboži n'e vjūd'et; n'a druhi yeto* 68, *potom zas ti druhi pjet kyade se* 112, *druhi to može inač važej* 116, *pšydoj ti tati jedni g druhem* 279, *doj napad d'eyat jedni druhem* 272, *z řakejma druhejma oficerama* 83 [druhý].

druhej krat adv. 'drugi raz': *ja druhej krat pšydu pro tebe, ja t'e z'aberu* 94, *tak sem druhej krat tam vlit d'o toho xliya* 52, *pšykrejvame druhej krat suamoy* 12, *jednoy n'e vodda, dr'uhej krat ne v odda* 8 [druhýkrat].

družna, -i 'družna weselna': *družbi soy i družni* 102, 280; *družba z družnoy* 289 [SSJČ tylko: družička, -y; (družna 93C)].

drukovať 'drukować': *davay taki kartki co tam druk'ujoy* 470 [SSJČ brak].

drug, -u 'drag': *co ten drug b'yo* 157, *podepše se dveže drugem* [SSJČ brak; (drug 87S)].

drunžek, -žka 'drażek': *drunžek, drunški vod žebžin, jak je mokro, to tša drunškama višit na suxši* [SSJČ brak; (dva druski 27)].

- drušlak**, -a 'durszlak': *sliuki se pšet'ira pšez drušlak* 511 [SSJČ brak; (drušlak 24S)].
- družba**, -i 'družba': *družba; z družboy; z'u družbu biu* 104, *družbi sox i družni* [družba, -y].
- družička**, -i 'druhna': *družička; a to sox družički, ti myadi, co pšy tim slibje stojej* 280 [družička, -y].
- družnice**, -e 'druhna weselna': *družbi stojí z jednej strani, družnice z drugej* 102 [SSJČ brak].
- dřžak**, -u 'naszelnik; pas i łańcuch łączący szyję konia z końcem dyszla': *dřžak dřží voj, koupek je žetiska kouo toho pasku; dřžaku gen. sg.; jak mu se dřžak z'ayoží z'a voj* 44 [dřžák, -u].
- dřžet** 'trzymać, utrzymywać': *Abi to dřžet ten českej jazik* 153, *že m'i kazay ženu deržet* 56, *dřžim rukama; dřžime se teho* 153, *dřží, dřží; derží skypenku* 30; *dřželi sme; kaphoti dřžej se na pasku; f sopje dřží se naženže; kmotru dřží d'echo d'o xštu; a' se to dřží ta kosa* 35; *dřš 2. sg. imperat.* 526; *dřžej sem toho* 66, *dřželi sme husi* 43, *husi sme dřželi* 43 [dřžeti].
- dřev'i**, -i 'drewno na opał': *tam se dřev'i kyadjo i p'alijo se* 193 [SSJČ brak].
- dřev'ina**, -i 'drzewo': *to se užezuje z drugej dřev'ini taki zrazi i se š'ep'i* 440 [dřevina, -y].
- dřev'inko**, -a 'drzewko': *dřev'inko roste pjekne* [SSJČ brak].
- dřevjednej**, -a, -i 'drewniany': *xuju biu dřevjednej* 307; *dřevjední brani* 229, *kopist'ej dřevjednoj* 545 [dřevěný; (žževanny 15L)].
- dřevjennej**, -a, -i 'drewniany': *ž'emzejnej a dž'evjennej* 28, *tu je dž'evjenna kupa* 34, *mame takou m'asničku dž'evjennou* 123, *to sem trami m'jeu dž'evjenni* 62; *to sox dž'evjenni sxodi* 129 [SSJČ brak; (žževanny 15L)].
- dřevjenej**, -a, -i 'drewniany': *xajpa dž'evjena; podešvi dž'evjeni; zakyada se dž'evjenou korbu* [dřevěný; (žževany 92)].
- dřevnej**, -a, -i 'drzewny': *m'ajau dřevnej* [dřevní; (dřevny 15L)].
- dřevo**, -a 'drzewo': *Tvrdi dřevo biu* 128, *pšyveze se to se p'oseka n'a dřevo 'opał'* 60; *teče živice s teho dřeva* 117; *k tomu dřevu; z dřevem, živice je v dřev'je; dřeva pospouš'ena; na tej(x) dřevax* 62 [dřevo, -a].
- dřewko**, -a 'drzewko': *š'epani dž'evka* [SSJČ tylko: dřivko, -a; (džyfsko 15)].
- dřymat** 'drzemać': *dřymat* [dřimati].

- dřyt se** 'drzeć się': *jak se žže; jak se ma n'a dešč, to vona se dže* (žabka) [SSJČ brak; (dže še 11)].
- dřyw** adv. 'wcześniej, dawniej, przedtem': *a džy se šuo i boso* 130, *česki sjoxa džy č'ovjek znay jak pouški* 110, *džy to biu svarha tšy dni* 103, *u naz džy to jak pšyšli n'aki svatki* 91 [dřive, dřiv].
- dřyveje** adv. 'wcześniej': *dřyveje* [SSJČ brak].
- dřyv'i**, -i 'drewno, drzewo opałowe': *n asnosi se dřyv'i, n'apali se voheň* 14, *jen ž'ezeze a džyv'i* 28 [dřiví, dřevo].
- dřyvo**, -a 'drewno': *dřyvo tša posekat sekroy* [dřiví, dřevo].
- dub**, -u 'dąb': *dub* 15, *p'od dubem* 99; *sami dubi v yese* [dub, -u].
- dubeltovej**, -a, -i 'podwójny': *jak ta pata je dubeltova, to vona je mocha* 461 [SSJČ brak; (dubeltovy 1G)].
- dubeltovka**, -i 'strzelba myśliwska, dwururka': *skud'maž dubeltovku* 148, *Dubeltovku i d'o yesa* 148 [SSJČ brak; (s tom dubeltovskom 41)].
- dubina**, -i 'dębina, drzewo dębowe': *dubina* 645 [SSJČ tylko: dubina 'dubový les'].
- dublada**, -i 'rodzaj warsztatu tkackiego': *Bili taki dubladi, co dřali ti matrace* 402 [SSJČ brak].
- dudek**, -dka 'dudek': *dudek, dutka gen. sg.* [dudek, -dka].
- duha**, -i 'tęcza': *duha je po bouži* [duha, -y].
- dux**, -a 'duch': *o puynocku straši, xodej duxi; zesyaňi Duxa svateho* [duch, -a].
- duxod**, -u 'emerytura, renta': *duxot; jednak jag na svim, to ne na dux'ode paistv'ovim* 428 [důchod, -u].
- dul**, dołu 'dół': *zas se v'ikope dux* 12 [důl, dołu].
- na dul** adv. 'na dół': *bžyska na dux se pne* [nadůl v. nadol nář. 'dolů'; (na dux 32)].
- dum**, domu 'dom, budynek': *ten dum to biu r'ozbouženej* 3, *domu gen. sg., barak — dum s puacem; češla buduje domi; f tim domje* 578 [dům, domu].
- duňička**, -i 'doniczka': *no tam maj taki d'unički d'o k'itek* 71 [SSJČ brak; (duňicka 87S)].
- dupi** pl. t. 'knowie, dolna część snopa': *a n'a doje to dupi* 246, *poj'e'u dupama p'odavej* 246; *vem z'a dupi* [SSJČ brak. (v dupax 85)].
- dusit** 'dusić': *tuž mje kouš dusiy* 51, *asma v'icej dusi* 6, *d'echo dust se* [dusiti].
- duše**, -e: 1) 'dusza': *ma duše, z dušej* [duše, -e], 2) 'zelný vklad do

- želazka: *Ape biyo želisko n'a uhli, a ne to n'a duši* 599, *duši rozžyvaŋo se f peci* [SSJČ brak; (*dusa* 93C)].
- dušno** adv. 'duszno': *Parno je dušno* 142 [dušno].
- dva**, **dvje**, **dva** 'dwa': *dva koŋi; asi z'e dva k'liometri* 46, *či v'e tšy či v'e dva se myať i* 34, *dvje skibi* 38, *dvje n'eďeje* 81, *koŋp'ij sem jen dva* (*prasata*) 79, *moje tam d'ejaj, bo soŋ dva* 'dwoje dzieci' 13, *ti dva meškaŋi* 103, *dva uši; dvje ŋeta* 81, *z a rok z'a dvje* 54, *s tej strani dvoŋx, a s tej* 55, *mam dvoŋx bratšy; i čšex i štireh i dvoŋx i jeden* 251, *dvoŋma koŋma* 10, *z dvoŋma kŋ'aŋicema* 157, *dva voje, z dvoŋma vojema, z dvoŋma pecema* [dva, dvou].
- dvacet**, -i 'dwadzieścia': *dvaced aroŋ* 24, *dvacet pjet* [dvacet, -i].
- dvakrat** adv. 'dwa razy': *Di sem tu h'ospodažem, to sem juž dvakrat v'ipaliŋ* 50 [dvakrát].
- dvanast** 'dwanaście': *po dvanast, p'o deset zŋotejx* 24 [dvanact, -i].
- dvanastka**, -i 'określenie sposobu układania cegły przy murowaniu ściany': *to von d'aŋ dvanastkoŋ n'a diŋku; No to jag dali šestku, to ji d'ali v diŋku, a jag x'eli mocnoŋ, to kŋadli dvje na dvan'astku* 198.
- dveře**, -y 'drzwi': *podepše se dveže drugem; dvežy* gen. sg. [dveře, -i].
- dv'irečka**, -ek pl. t. 'drzwiczki': *a tu hŋe soŋ dv'irečka i teŋma dv'irečkama se tam n'akŋade* 547 [dvirečka, -ek].
- dv'irka**, -ek 'drzwiczki w piecu': *f prostšetku soŋ dv'irka nebo šufliki, gde je popeŋ; dv'irek* gen. pl. [dvirka, -rek].
- dvjesta**, -u 'dwieście': *asi dvjesta metruŋ* 146 [dvě stě].
- dvjezeruŋka**, -i 'rodzaj pługa': *dvjezeruŋki* nom. pl. [SSJČ brak].
- dvoje** 'dwoje': *Po ŋim v'ostali dvoje d'eť i* 411; *soŋ dvoje šnice* 26 [SSJČ brak; (*dvoje ig je* 65)].
- dvojče**, -ete 'bliźnię': *dv'ojčata — bližn'aki p'o pouŋsku* 277 [dvojče, -ete].
- dvorek**, -rku 'podwórze': *dvorek; dvorku* gen. sg., *to se xod'i po dvorku* 129, *n'a dvorku; brambori v'e dvorku* 6; *každej na svim dvorku ma vođu* 430 [SSJČ: dvorec, -ce; (*lažul po dvorku* 18)].
- dvoŋcoulovej**, -a, -i 'dwucalowy': *dvoŋcouŋovi pŋkna* 505 [SSJČ brak; (*dvucaluŋka* 15L)].
- dvourajkovej**, -a, -i 'o koparce: wykopująca kartofle z dwu rzędów': *k'oparka dvoŋrajkova* 257 [SSJČ brak].
- dvuŋskibovej**, -a, -i 'o pługu: odkładający równocześnie dwie skiby': *pŋuŋ dvuŋskibovej* [SSJČ brak].
- dvouŋskibovej**, -a, -i 'o pługu: odkładający równocześnie dwie skiby': *je pŋuŋ dvoŋskibovej* 49 [SSJČ brak; (*dvuŋskibovec* 87S)].

- dvunastn'ice**, -i 'dwunastnica': *mate na dvunastn'ici vžet* 680 [SSJČ brak].
- dvur**, -oru 'dwór, majątek ziemski': *dvori bili* 82 [dvůr, -u].
- dvuŋynduŋka**, -i 'koparka wykopująca kartofle z dwu rzędów jedno-cześnie': *a ta to dvuŋynduŋka, to dvje rajki tahne naras* 257 [SSJČ brak]. Por. **dvourajkovej**.
- zvon**, -u 'dzwon': *zvon; zvoŋice, tam soŋ zvon* [SSJČ: zvon, -u].
- zvono**, -a 'dzwono, część drewnianego obwodu koła': *špryxi a tudi zvona* [SSJČ brak; (*zvono* 87S)].
- zvuno**, -a 'dzwono, część drewnianego obwodu koła umocowana na dwu szprychach': *potom zvuna ŋkoŋo v'ižezaj kuŋ'ati* 290, *tša biyo v'ižyzoŋud zvuna i ti zvuna z'aŋožit* 647 [SSJČ brak; (*zvuno* 84)].
- zvonec**, -nce 'gatunek trawy': *zvonec je, jak to žyŋaj, taka trava* 238 [SSJČ brak; (*zvonec* 90P)].
- zvoneček**, -čka 'dzwoneczek': *v ŋese rozmaŋiti k'itki: k'ocanki, voni taki soŋ taki zvonečki* 530 [zvoneček, -čku; (*zvonečki* nom. pl. 86)].
- zvonečnik**, -a 'orlik': *zvonečniki* nom. pl. [SSJČ brak].
- zvonek**, -nka 'dzwonek, kwiat Campanula': *zvonki ružovi, ŋebjeski* [SSJČ brak; (*zvonki* 30K)].
- zvoŋice**, -e 'dzwonnica': *zvoŋice, tam soŋ zvon* [SSJČ: zvonice, -e; (*zvoŋica* 83B)].
- zvoŋit** 'dzwonić': *zvoŋit; kostejnej zvoŋi, spšunta kostej; mi ŋim* (pszczołom rojącym się) *zvoŋime n'a kose* 270 [SSJČ: zvoniti].
- žabka**, -i 'motyka do kopania kartofli': *no bo si k'opajŋa toŋ žapkoŋ* 257 [SSJČ brak; (*žapkom, motykom* 84)].
- žalat** 'działać': *že to žajŋa na ten 'organizym* 667 [SSJČ brak; (*žajŋou* 15L)].
- žerzava**, -i 'dzierżawa': *žerzava; v žerzavu* 596 [SSJČ brak; (*puścić pole v žerzave* 15T)].
- žeržava**, -i 'dzierżawa': *žeržava; brat poŋe v žeržavu; p'ust'eŋ v ž'eržavu* 596 || *v ž'erzavu* 596 [SSJČ brak; (*žirzava* 93C)].
- žik**, -a 'dzik': *žik* [SSJČ brak; (*žik* 83L)].
- žifgat** 'oddzielać główki lnu z siemieniem od łodyg za pomocą specjalnego narzędzia': *ŋen se myať i nebo žižga; Potom useŋ, to se ho ž'ižgaŋo* 179; *no ŋi jak se to v ižiž'ajŋo* 179 [SSJČ brak; (*žežgać* 1B)].
- žifgavat** 'dzierżać len': *i to se tak ž'ižgav'ajŋo* 179 [SSJČ brak].
- žigŋaŋ**, -e 'przryząd do obrywania główek lnu z siemieniem': *to bili taki*

p'ovjezme žižguńe hustši... ta jak ti paŭce 203; *takej žižguń se menovaju* 179 [SSJČ brak; (žižgun 93C)].

žvjenga, -i 'pokarm przeżuwany przez krowę': *žvjenga; krava hriže žvjengu* [SSJČ brak; (žvínge gryže 84)].

E

ej wykrz. 'ej': *ej, za χvivku fstali, šli* 75 [ej].

elegancko adv. 'ładnie, elegancko': *to se v'ipere ji, 'elegantko v'e vođe* 265 [elegantný; (elegantki 84)].

električnej, -a, -i 'elektryczny': *električna űampa* [elektrický].

elestrika, -i 'elektryka': *to maj űe'd'i motorki n'a elestriki, pojim na proűt* 317 [elektrika, -y; (elekstryka 15T)].

elektrowńe, -e 'elektrownia': *Juś tu je eűektrowńe hotova* 653 [SSJČ brak].

elekstryka, -i 'elektryka': *šy űeta mame 'eűekstryku* 108 [elektrika, -y; (elekstryka 15T)].

elementař, -e 'elementarz': *eűementař, -že* [SSJČ brak; (elemyntoř 87S)].

eskaer, -u 'literowiec na oznaczenie Spółdzielni Kółek Rolniczych': *To s Kuűka b'ereme, z eska'eru* 624 [SSJČ brak].

eřt'e 'jeszcze': *kaűci to eřt'e dneska soű* 22, *jeřt'e jednoű űamou, jeřt'e jednoű zeműej* 12; *třeba s tej strani řt'ouűnout i s tej eřt'e tim řt'ikem* 58 [jeřt'e]. Por. *jeřte*.

eterńik, -u 'eternit': *teř mame pot eř'etńik* 405; *teřka to krejoű abo eterńikem, abo papou, abo pűeűem* 417 [SSJČ: eternit, -u].

eterńit, -u 'eternit': *dekař krije řtřeűi űamou, eterńitem* [eternit, -u].

europłan, -u 'samolot': *p'űot vede eűropłan; eűropłanem* [SSJČ brak; (eűroplon 93C)].

F

fabričnej, -a, -i 'fabryczny': *to soű taki felgi, hotovi juś, fabrični* 646 [fabričný; (pluk fabrycny 72)].

fabrika, -i 'fabryka': *fabrikant műeű fabriku na űasnost; ve fabrice; řřecko řabriki d'ejaj* 194, *tak samo biű veřtat jak i teřki, co d'ejaj p'o fabrikaű* 204 [fabrika, -y].

fabrikant, -a 'fabrykant, właściciel fabryki': *fabrikant műeű fabriku na űasnost* [fabrikant, -a].

faű, -u 'zawód': *učeń uči se faűu* [SSJČ: foch řidě. fach, -u 'pracovní obor'; (faű 15)].

faűnout 'uderzyć, machnąć': *krava jak faűne vocasem* [SSJČ brak].

fajerka, -i 'fajerka, krążek żeliwny do przykrywania otworu w płycie kuchennej': *na pűeűu soű fajerki; řajerki se vod'deűa i hűűki se řstavuje i se pali* 117 [SSJČ brak; (fajerka 93)].

fajfa, -i: 1) 'fajka': *fajfa, s fajfoű, na fajři* acc. pl. [SSJČ: fajřka 'dymka']; 2) 'wielka szpulka': *a se to zaz n'a veűki fajři soűkaűo* 183 [SSJČ brak; (fajfa 99)].

fajka, -i 'fajka': *fajka ma na konci jagbi hűńiček* [SSJČ: nář. fajka 'fajřka'; (fajka 24S)].

fajnej, -a, -i 'ładny': *v'itřepe řebi fajna biűa* 503, *a von fajnej ten farař* 588 [SSJČ tylko: fajnový; (fajny 20)].

falda, -i 'falda, zmarszczka': *zmarřř'eni čeűo ma fajdi* [fald, -u; (foűdy nom. pl. 90P)].

falbanka, -i 'falbanka': *fajbanka, fajbanki* gen. sg. [falble, -e zast. a nář; (falboűki nom. pl. 93C)].

faiřivej, -a, -i 'fařszywy, wrog, obűudny': *vi ste taki n'a műe fajřivi* 285 [SSJČ tylko: fařěný; (foűsyvy 1B)].

fant, -u 'fant w grze': *ři se daje co, no jakej fant* 97; *no to potom ti fanti pr'odavat po pűet űűoteřř* 98 [fant, -u; (fand odděű 48)].

fańtovej, -a, -i 'o zabawie z loterią fantową': *ńegdi 'u'deűaj takou zabavu řańtovoű* 97 [SSJČ brak].

farař, -e 'proboszcz w kořciele ewangelickim': *parařřalnej dum — tam meřka farař; viprořřini d'ejaj farař; řaraře sestra* 534, *řarařov'i přynesou na ti v'ohűařki, no ři farař hűasi* 280, *bo se mu tomu řarařov'i v'id'eűo, ře mayo řodili do toho ... do konfirmacie* 590 [farář, -e].

farba, -i 'farba': *penzeűek do maűovani farbama* [SSJČ brak; (farba 85)].

farbka, -i 'barwnik niebieski dodawany do płukania bielizny, do wapna; ultramaryna': *prařek, keri se dodava do vapna, sipe se do vodi přy maűani; troűu farpki se doda* 128 [SSJČ brak; (farpka 83B)].

farbovat 'farbować': *farbujoű kuři teř* [SSJČ brak; (farbuje 90P)].

fazole, -e 'fasola': *řazoűe, vobjed bez řazoűe* [fazole, -e].

fazułe, -e 'fasola': *fazuűe cukrovi na řičkaű; řčesni řazuűe* 558, *zeli z hűaűem, s fazuűema* 18 [fazole, -e].

- felga**, -i 'piasta koła samochodowego': *to sox uš taki felgi, to se oponi zakupa* 646 [SSJČ brak].
- felc**, -u 'felc, rowek w desce': *felc f poduaze; boyle se do toho felcu zakupa; tšeba mjet hoblik s felcem, von d'eyu brazdu hlibokoy* [SSJČ brak; (*felce v srupe* 84, *felc 'fuga w gonicie'* 72)].
- ferje**, -i 'ferie': *jag mjeli ti ferje či jag voňi to ž'ykali* 590 [ferie, -ii].
- ferkladunek**, -nku 'deski przybite z zewnątrz do futryny i do ściany': *ferkladunek, -nku, -nki nom. pl.* [SSJČ brak; (*ferkladunek* 93)].
- fermentovat** 'fermentować': *vino fermentuje* 516 [fermentovati].
- figura**, -i 'figura, postać świętego': *figura svata* [figura, -y].
- fialka**, -i 'fiolek': *f'ijayki sox tuze dobri n'a vočišt'eni k'čve* 532 [fialka, -y].
- fialovej**, -a, -i 'fiołkowy, fioletowy': *bes f'ijajovej; f'ijajova barva* [fialový].
- fialowo** adv. 'fioletowo': *bžesk kvete f'ijajovo* [SSJČ: fialově, *fialovo].
- fiknout** 'fiknąć — o obsunięciu się płonącego budynku': *a jak to fikno, ta sopa, a fšexno se tam sp'aliyo* 50 [fiknout].
- f'il**, -u 'f': *Jedno prkna potšebni: poduohu tš'a dat, stodoxu tš'a vob'it, p'ot f'iy... teš sem uoňi s f'iyem d'ay* 61 [SSJČ brak].
- f'ilcovej**, -a, -i 'filcowy': *boti filcovi* 22, *f'ijcovi boti* 591 [filcový].
- firanka**, -i 'firanka': *firanka* 14, *vodvješi toj firaniku* 95; *firaniki z'ajožiya* 585 [SSJČ: firaněk, -ňku, firank, -u; (*firanke pošešic* 83)].
- f'iranka**, -i 'firanka': *f'iranki vješi se na ram'je* [firhaněk, -ňku].
- f'izicnej**, -a, -i 'fizyczny': *robotnik f'izicnej* [fyzický].
- fiolet**, -u 'fiolet': *fiolet* [SSJČ brak; fialová barva; (*fioletovy* 30K)].
- flaki**, -u pl. t. 'flaki, potrawa': *negdi d'ali taki ti flaki* 481 [SSJČ brak; (*flaki* 24S)].
- flanc**, -u 'sadzanka': *jak se 'ud'eyu d'oyru, on tam spušt'i ten flanc, bo u naz ž'ykame flance* 58 [SSJČ brak; (*flance še saži jak kartofle* 83L)].
- flisaki**, -u pl. t. 'odmiana kartofli': *f'isaki* 256 [SSJČ brak].
- flaki**, -u pl. t. 'flaki': *f'aki* [SSJČ brak].
- flance**, -u pl. t. 'sadzunki': *f'ance* [SSJČ brak; (*flance* 83B)].
- flanelovej**, -a, -i 'flanelowy': *halka tepya, f'anejova, nosi se pot spužničkovy* [flanelový].
- flaška**, -i 'flaszka': *s fuaški; vino d'ži se v'e fuaškax nebo v butlix; d'o fuašek* 656 [flaška, -y; (*flaska* 93)].

- forma**, -i 'forma do kształtowania cegieł': *jak se ji d'ayo v'e formax* 198, *žebi se d'čžeyo kupi, tag biya taka forma* 154 [forma, -y].
- forman**, -a 'furman': *forman; sružebnik do pomoci formana; ten list sem daja tomu f'ormanov'i* 609, *pšy koňix bili formani* [forman, -a].
- formaňit** 'wykonywać czynności furmana': *formaňi se* [formanit || formančiti].
- formanka**, -i 'furmanka': *formanki š'uei i pšyvez'ej* 296; *mi sme jeli formankama* 475 [formanka].
- formovat** 'formować': *formuje se rukama briya; formovat (torf)* 114 [formovati].
- fošman**, -a 'stangret, woźnica': *fošman jezdi kočarem* [SSJČ brak; (*fošmān* 58)].
- fotografje**, -c 'fotografia': *fotografje* [SSJČ: fotografie, -e; (*fotograf'ijo* 15T)].
- fotel**, -u 'fotel': *fotex; fotexu; votpočiva se n'a fotelu* [fotel, -u].
- fotka**, -i 'fotografia': *fotka; To ešt'e fotku mam jej* 601, *portreti to sox veyuki fotki* [foto, -a].
- fous**, -u 'wąg': *fous; fousu gen. sg., fousi nom. pl.* [fous, -u ob. vous].
- fibra**, -i 'febra': *fibra; fribru ma, tšese se* [SSJČ tylko: febrilný 'gorączkowy'; (*frebra* 83)].
- front**, -u 'front': *na tom frón'te* 79 [front, -u 'fronta'].
- frugat** 'fruwać': *štaficeri, taki delikatni, co dobže frugaj* [SSJČ brak; (*ptáki frugajom* 83L)].
- fruxta**, -u pl. t. 'warzywa': *sejox fruxta na flm* 131 [SSJČ brak; (*fruxta* 93)].
- fuga**, -i 'fuga, rowek wyłobiony w krawędzi deski': *fuga; fugi; prkna tšyčiv't'ouki bes fugoy* [SSJČ brak; (*fuga* 15)].
- fujarka**, -i 'fujarka': *fujarka* [SSJČ brak; (*fujorka* 93C)].
- fundament**, -u 'fundament': *fundament; fundamentu; na tim fundament'e* 416 [fundament, -u].
- funt**, -u 'funt': *dvjestá padesat funtu je met'r* 564 [funt, -u].
- funus**, -u 'pogrzeb': *aňi n'a funus sem ne jeyu* 537 [funus, -u 'po-hřeb'].
- fura**, -i 'fura, wóz gospodarski': *reštu to n'a furu dam i jede se* 72, *pšyjede tam f'aka fura* 101 [fura, -y].
- fusi**, -u pl. t. 'fusy, osad w kawie': *fusi* [SSJČ brak].
- futerał**, -u 'futerał na okulary': *fut'erał* 30 [futráł, -u].

futro, -a 'futryna, ramy okna': *futro, futra* gen. sg., *ve futro se zakryda* *okno* [futro 'okenní ráma'; (futro 1B)].
futryna, -i 'futryna, rama drzwkowa': *futryny* nom. pl. [SSJČ: futro, -a 'dveřní rám'; (futryna 87S)].

G

gable, -u pl. t. 'widły do nabierania ziemniaków z gałkami na każdym zębce': *gabye n'a zubaχ maj k'ulički* [SSJČ brak; (gable 83B)].
gače, -i pl. t. 'gacie, kalesony': *gače; gači* gen. pl.; *pot kaχhoti se kyade gače; muskej no to zas z'akryda si gače* 574 [gatě, -i; (gače to kačisony 90P)].
gače, -i 'gacie': *z'akryda si gače, potom tepli gače* 574, *v gače* acc. pl. [gatě, -i; (gače 93)].
gažina, -i 'drób': *gažina — drop po poušku* [SSJČ brak; (gažina 84)].
galantej, -a, -i 'ładny, dobry': *vona biya juš taka galanta, a mjeya tež velun* 474; *travu se pšehrabuje, a jag je juš g'alanti, to se dava f taki kupki* 621 [galantni; (galanty 25R)].
galarepka, -i 'galaretka z wygotowanych kości i mięsa': *jak h'ost'ili sme se, votki no i fšeho, g'alarepki, fšeho se da* 485 [SSJČ brak; (galarypka 83B)].
gapovatej, -a, -i 'o starszym człowieku: niesprawny': *no von takej je g'apovatej* 694 [SSJČ brak].
garbarne, -e 'garbarnia': *vodda se kuži d'o garbarne* [SSJČ brak].
garbač, -e 'garbarz': *garbač garbuje kuže* [SSJČ brak].
garbovańi, -i 'garbowanie': *to je garbovańi* 503 [SSJČ brak; (garbovańe 1B)].
garbovat 'garbować': *potom se kuži g'arbuje* 503, *garbač garbuje kuže* [SSJČ brak; (garbujum skure 16S)].
garńitur, -u 'garnitur, ubranie': *pan myadej f černim g'arńituže* 228 [SSJČ brak; (garńitur 26)].
gater, -tru 'wielka piła w tartaku, która rżnie kilka desek na raz': *gater ma mnoho p'ity, že jedna b'orov'ice to de n'a ras* 442, *gater žeže na ras cevej kyocek* [SSJČ gatr v. katr, -u; (gater 93)].
gatki, -u 'gacie, kalesony': *to sem mu fšexno koup'ity: k'amaše, k'oχhoti, gatki* 69 [gač'ky, -těk]. Por. *gače*.

gatunek, -nku 'gatunek': *soy ružni g'atunki* 226, *co gatunek to je jina v'odmjena* 256 [SSJČ brak; (gatunek 87S)].
gaza, -i 'gaza': *pšes takoy gazu pšepust'i* 677 [gaza, -y].
gazeta, -i 'gazeta': *gazeta* 575, *liďi čtoχ gazeti* [SSJČ: *gazeta, -y (z rus.) 'noviny'].
gdakat 'gdakač': *šupka gdače jak v'ajičko znese* [SSJČ: kdákati; (gdoce 93C)].
gde 'gdzie': *torf se kope n'a uoykaχ, v mese, gde je torf isko; do v'i, gde von teč je; gde co biyo, to se spal'io* 49 [kde; (gže 83B)].
gdi, **di** 'gdy, kiedy': *zapeži jag gdi, negdi diy, negdi kračejc; na gdi 'na kiedy' 10, gdi koparki nastapi? 'kiedy' 11, gdibix vjedey; bo gdibi ne biy v'op'ityej* 57, *jag gdi 'jak kiedy' 22, di se to z'avaży* 84, *a di p'otšeba* 88, *Di sem to h'ospodažem* 50, *a di se mnoho n'atahne* 37 [kdy].
gdiž 'gdy, kiedy': *No gdiž z'ajeli sme d'o Čex* 153, *gdiž zašya sem d'o Zepova* [když].
gdisi 'kiedys': *Pak se už disi v'obešey fšude; disi tak biyo* 141 [kdysi].
gdo, **koho** 'kto': *No to jag gdo, negdo kope tak s šest metru; gdo χce* 5; *do v'i, gde von teč je; gdož v'i* 100; *koho ma zab'it; vot kohos to vzaχ; komuz day; s kim; vo kim ti myuviš* [kdo].
gdosik 'ktoś': *gdosik p'oviday* 412 [kdosi].
gdovec, -wce 'wdowiec': *To gdovec se m'enuje, jag mu žena umže* 278 [SSJČ brak; (gdovec 93C)].
getri, -u pl. t. 'getry': *getri bes stopoyχ* [SSJČ brak].
glanc, -u 'połysk': *jak se d'o guancu v'ičiš'i boti; n'a guanc mi to ž'ykame na to, na takej poχisk* 131 [SSJČ: glanc, -u; (do glancu 11)].
glaz, -u 'glaz, duży kamień': *kus v'odyamu vod hori to je gyač* [SSJČ brak; (gyos, gyažu 87S)].
gm'ina, -i 'gmina': *gm'ina, v gm'ine* 96 [SSJČ: gmina, -y (podle pol.) 'obec'; (gm'ina 93C)].
gńadej, -a, -i 'gniady': *Se bere z'a vopr'ače i vje gńado či kari* 501 [SSJČ tylko: hnědy; (gńady kuř 71)].
grab, -u 'grab': *grab je na virop st'oyarskej; musi bejt grap na ten r'ubaneč* 644 [SSJČ: habr (náf. hrab), -u; (grap 87S)].
grabjorka, -i 'grabiarka': *a jag ne, to se pučime toχ grabjorku. Tu maj grabjorku* 37, *grab'orkoy* [SSJČ brak; (graborka 93C)].
grace, -e 'graca, ręczne narzędzie rolnicze i ogrodnicze do pielenia chwastów': *zaz mame graci, co v'okopujemy* 229; *gracoy* instr. sg. [SSJČ: kratec, -tce zast. a náf. gracka, -y; (graca 83B)].

- grafka**, -i 'agrafka': *grafkoj se zap'ina, jak se něco 'utrhne* [SSJČ
agrafa, -y; (*grafkom se zapne* 72)].
- granat**, -u 'granat': *granat spat* 75 [granát, -u].
- granoža**, -i 'nazwa krowy': *granoža* [SSJČ brak; (*graniža* 20)].
- grahatej**, -a, -i 'pstrokaty, wielokolorowy': *pepuška kvete grahato;
grahata krova* [SSJČ brak; (*grahaty* 84)].
- granatovej**, -a, -i 'granatowy': *ubirali gr'anatovi bjuzečki* 469 [gra-
nátový].
- granula**, -i 'nazwa krowy': *granuša* [SSJČ brak; (*granula* 86)].
- grati**, -u pl. t. 'część kosy, szczecble zgarniające podcięte przez kosę
zboże': *A to hje to grati* 35, 56 [SSJČ brak; (*grat u kosy* 97)].
- grežotka**, -i 'grzechotka': *gr'exotku* acc. sg. 134 [SSJČ brak; (*gžexotku*
87S)].
- grdika**, -i 'grdyka': *grđika; grđyka* [SSJČ brak; (*grdyka* 93C)].
- gremple**, -e 'grępel, szczotka druciana do czesania wełny': *Ta gremple
to soj taki š'tetki* 264; *zanese d'o gremple* 18, *visušej a na grempli*
acc. sg. 264 [SSJČ brak; (*grympla* 87S)].
- gromada**, -i 'gromada': *gromada* [SSJČ brak; (*grumada* 93C)].
- groš**, -e 'grosz, pieniądz': *z'a par grošej; zas par groši biyo* 26, *to tag ne
biyo jag dnes, žebi si negdo tag hazej grošema* 234 [groš, -e].
- grošek**, -šku 'grošek, kwiat Lathyrus': *grošek paznoci* [SSJČ brak;
(*grošek* 83L)].
- grošuwka**, -i 'gruba igła do cerowania wełnianych pończoch':
grošuwka, -ki; ceruje se grošuwkoj punčoxi [SSJČ grošovka, -y 'nař.
laciný kapesní nůž (za groš); (*grosuška* 25B)].
- gruda**, -i 'gruda, bryła ziemi': *gruda* [SSJČ hrouda, -y; (*gruda* 93C)].
- grunžel**, -a 'grządziel, dyszel pługa': *to se m'enovaj grunžel* 159, *a to je
grunžel* 220; *d'o teho grunžela* 160 [SSJČ hřidel, -dle; (*gruňžel* 97)].
- grunžel**, -a 'grządziel': *grunžej je zakončenej reguajatorej* [hřidel, -dle;
(*gžebýň na groňžilu* 59)].
- grunt**, -u 'grunt': *No u naz grunti to tak šista klasa* 210 [grunt, -u].
- gružlice**, -e 'gruźlica': *gružlice* [SSJČ brak; (*gružlica* 30K)].
- gřečnost**, -i 'grzeczność': *Fibiž jag biy faražem to von bi tu gžecnoz n'e
ud'aj* 284 [SSJČ brak; (*gžecny* 15L)].
- gumak**, -a 'wóz na kołach z oponami': *No a tełki co mame, gumaki
ššeko* 210 [SSJČ gumák, -u; (*gumokem pojexoj* 32K)].
- gumjaki**, -u pl. t. 'buty gumowe z cholewami': *gumjaki* — *gumovi boti*
[SSJČ brak; (*gumoki* 93)].

- gumka**, -i 'gumka': *gumki se kjade i potom se sjoiki vaży x'ili* 512,
gumkoj se s'tira vojuvek [gumička, -y].
- gumovej**, -a, -i 'gumowy': *gum'ovi vozi* 26, *mame 'teł g'umovej
a dževjennej* 28, *gumovi boti* [gumový].
- gunšor**, -a 'gąsior, rodzaj dachówki kładzionej na grzbiecie dachu':
gunšor, gunšora, gunšori [SSJČ brak; (*gęsor, gęsory* 93)].
- gunšori**, -u pl. t. 'ustawione kłosami do góry i nakryte rozszerzonym
snopkiem snopki zboża na polu': *gunšor; gunšora, gunšory*
— *ječmen se stav'i tak* [SSJČ brak].
- gunt**, -u || -a 'gont': *gunt, gunta || guntu* gen. sg.; *gunti se d'ejaj na
veštate; v guntax* [SSJČ brak; (*gunty* nom. pl. 83B)].
- gurnik**, -a 'górník': *gurnik kope uhli* [hornik, -a]. Por. *horník*.
- gutašina**, -i 'pasta do butów': *mi to žykame gutalina na to* 130,
gutalinaj instr. sg. [SSJČ brak; (*gutašina* 19J)].
- guz**, -a 'guz, wrzód': *mjeja guz jak ptači vajičko* [SSJČ brak; (*gus cyli
bžut, vžut* 23)].
- gvožžik**, -a 'goździk, Dianthus': *a to ti gvožžiki jak to žykaj* 529;
gvožžiki 558 [SSJČ brak; (*polny gvožžik* 83L)].
- gvjazduvka**, -i 'nazwa koparki': *j'ednorajkova k'oporka to se m'enuje
gvjazduška* 257 [SSJČ brak].
- gžit se** 'gzić się, o niektórych zwierzętach: zachowywać się niespokoj-
nie wskutek bólu spowodowanego kęsaniem przez gzy': *krava gži
se* [SSJČ brak; (*bydjo gži se* 87S)].

H

- haček**, -čku: 1) 'pogrzebacz do poprawiania ognia w piecu': *haček* 24;
hačku; hačkem se pokuta f peci [háček, -čku; (*hacek* 61)]; 2) 'haczyk
w kołowrotku': *to se pšekuadajaj z hačka, n'a haček* 182.
- hacel**, -e 'hacel': *haceje z'akrucuje se d'o potkovi* [SSJČ brak; (*hacel*
93)].
- had**, -a 'wąż': *hat; ti hade* voc. sg. [had, -a].
- had'ina**, -i 'gadzina': *už je ta h'ad'ina* [hadina, -y].
- haderńice**, -e 'stare ubrania, szmaty': *ona teš vinest x'teja n'a horu taki
r'ozmajiti h'aderńice, stari paži* 138 [hadrnice, -e].
- hadr**, -u 'ścierka do kurzu, szmata': *hadr, hadru* gen. sg., *stira se
hadrem* [hadr, -u].

hak, -u: 1) 'hak': *št'ylvaha biya pš'ymocovana jen se b'arčiki z'akvadayo za ti haki* 159; *prostranki vot kohe* [hák, -u]; 2) 'obsypnik; narzędzie do obsypywania roślin okopowych; radło': *i ten hak, von v'odhrynuje n'a vobje strani* 186, *s'azime bujvi i hakem z'ahakovujeme je* 255, *hak a p'o pousku „redyo”* 219; *hakem d'eya se brazdi* [hák, -u 'druh pluha podobný radlu'].

haka, -i 'ręczne narzędzie ogrodnicze i rolnicze do pielenia chwastów': *haka, haki* gen. sg. [SSJČ brak; (*χaka* 84)].

hakat 'oczyszczać pole z chwastów przy pomocy haki': *to se tak haka* 229 [SSJČ brak; (*χakom se χako* 75)].

hakovańi, -i 'obsypywanie kartofli': *pšy v'ostatnim h'akovańi* 500 [SSJČ tylko: *hakovati*].

hakovat 'obredlać': *χakuje se bujvi; se je(brambori) h'akuje* 613, *potom se hakem z'ahakuje* 499 [hákovati 'orat hakem'; (*χakuvać* 43B)].

hakov'ina, -i 'redlina, rząddek kartofli': *pš'yxazejo mnoho l'id'i, brali p'o dve h'akov'ini i kopali cejej den* 560, *jednu h'akov'inu bere n'a ras* 633 [SSJČ brak].

hakov'inka, -i 'bruzda, jaką się wyoruje przy sadzeniu kartofli': *jak se zav'ože, taki h'akov'inki se p'od'eya* 58 [SSJČ brak].

halečka, -i 'haleczka': *d'ejaj halečki* 461 [SSJČ brak].

halka, -i 'halka': *halka tepja, fjanepova, nosi se pod spudničkoy; halka žyčaj u nas* 126 [SSJČ brak; (*χalka to řecka pot sput* 90P)].

halečka, -i 'haleczka': *h'apečku* acc. sg. 574 [SSJČ brak].

hamba, -i 'wstyd': *A te'ki to jak tam hojku de negde n'a druhoj ves abo co, to se musi ubrat, bo to je hamba, ne?* 130 [hanba, -y].

hambalka, -i: 1) 'belka łącząca dwie krokwie; bant': *hambajka, -i; jag d'ali h'ambajki, to bili krovi, tag jen h'ambajkama bili spojeni* 163; 2) 'pomost z desek lub drągów nad sąsiekiem': *hambajka, -i* [hambalek, -lku 'patro ve stodole'].

hamulec, -lce 'hamulec przy wozie': *brinza — hamulec s pušinkoy, hamulec* gen. sg. [SSJČ brak; (*χamulec u voza* 17)].

handliř, -e 'handlarz': *takej handliř to von jen kojka, abi č'o'jeka v'ošidix* 72, *žebi v'ot χuapa kojp'it, n'e vod handliže* 73, *proč h'andližov't dat z'arob'it* 73 [handliř, -e].

hanebnej, -a, -i 'nieładny, brzydki': *hanebni* nom. sg. n. [hanebný].

harmonije, -e 'harmonia, instrument muzyczny': *harmonije* [SSJČ: harmonika, -y; (*χarmonija* 93C)].

harmonista, -i 'harmonista': *harmonista* [SSJČ: harmonikář, -e; (*χar-muñista* 93C)].

hartovat 'hartować': *hartuje se sekiru, abi mñeya dobrej žeř* [SSJČ brak; (*χartovañe* 1B)].

hasič, -e 'strażak': *teť to u nas v'ic teřy hasiču* 55 [hasič, -e].

hasit 'gasić': *stražak hasi voheň* [hasiti].

hařat se '?: *Teje potom jayov'ice, pom je (se?) hařa, je krova, v'oteli se* 42.

hazet 'rzucać': *p'ijka, kterou se hazi; jeden dřiži z'a huavu troxu, ať se n'e hazi* [házet].

hdi 'gdy': *no a ranoz hdi je pohoda, zas řšeba r'ozhod'it to seno* 4; *hdi zač'eme kosit, to řšecko ručně* 5 [kdy].

hdiž 'gdy': *no a hdiž juž je suxi, to ho v'ozime domu* 5 [kdy(ž)].

he 'we': *to ja h'e stodoje mam taki jeř'e* 34 [ve].

heblarka, -i 'maszyna do heblowania': *mam h'ebarku, to nejdžy vohobaju* 643, *d'o heblarki* 651, *hebjarkoy* instr. sg. [SSJČ brak; (*hebluvać* 15T)].

heblík, -a 'hebel, strug': *vohebjovat heblíkem nebo hebjarkoy, přkna budoy huatki* [hoblík, -u; (*xybel* 93C)]. Por. **hoblík**.

hejbat se 'ruszać się': *soj klor'ynk'i, žebi se to n'e hejbajo* 156; *te'ki p'ov'inno žito juž hejbat, rust, to je mras* 635, *pumpa se musi hejbat* 510 [hýbati se].

hejtta 'okrzyk przy kierowaniu koniem': *No a χci potom negde n'a stranu: hisā nebo hejtta, n'a zat* 45, *na pravo to hejtta* 45 [SSJČ brak; (*χejta* 93C, *kuň na χejta* 82)]. Por. **hetta**.

heklovańi, -i 'szydełkowanie': *šidejko je do heklovańi* [*heklovat].

heklovat 'szydełkować': *hekluje se zoupki, servetki* [*heklovat v. haklovat 'háčkovat'].

hektar, -a 'hektar': *pšešjo hektar mam toho* 620 [hektar, -u].

herbab, -u 'kianianka, Cascuta': *herbap, kerej vobili niř'i* [SSJČ brak].

herbaw, -vu 'jedwab': *herbaj* [SSJČ: nář. herbáv v. hedváb].

herbawnej, -a, -i 'jedwabny': *herbajna* nom. sg. f. [hedvábny].

herinek, -nka 'śledź': *herinku a bujvi ze šupkamu* 32 [herynek, -nka].

herodi, -u pl. t. 'osoby w szopce lub w przedstawieniu kołędników': *A von tam nisko kojka i tam pš'estřčkuje ti herodi; i myuv'i krul Herut* 96 [SSJČ brak; (*χerody pokazovay* 25P)].

hetta 'wołanie na konia, aby szedł w prawo': *hetta* 502 [SSJČ brak; (*χetta* 87S)]. Por. **hejtta**.

hezkej, -a, -i 'ładny': *to sox heski vojaci; heski pš'eli* 439 [hezký].
hibko adv. 'prędko, szybko': *voda hipko plinie; to biyo tag hipko, to se ahi n'e vjeđeŋo, gdi se co to stajo* 311, *jagbi to hipko đeŋaŋ* 124 [SSJČ: *hybce, *hybko].

hicel, -cia 'hycel': *hiceŋ χita psi; hicŋa* gen. sg. [SSJČ brak; (χycel 93C)].
hisa 'wołanie przy poganianiu konia': *n'a ŋevo to h'isā* 45 [hysta, hýsta].

historje, -e 'historia': *Taka to je h'istorje s pš'eqama, v'ite* 435 [historie, -e].

hlibokej, -a, -i 'głęboki': *hlibokej* 12, *hliboka voda; đeŋa brazdu hlibokoy* acc. sg. [hluboký].

hliboko adv. 'głęboko': *zapeži jak biyo hliboko* 154 [hluboko].

hlib adv. 'głębiej': *hlib žebi zem spulχnit, to se branoŋ spr'užinovoy đeŋa* 220 [SSJČ: hlouběji, hloub].

hlibš adv. 'głębiej': *tudi je regurator, co se koŋe z'akŋada, či hlipš, či mjeŋ to se p'odnaši* 220.

hlidač, -e: 1) 'stróż': *dam to hlidačovi* dat. sg. [hlidač, -e]; 2) 'drogowskaz': *hlidač, von voskazuje cestu* [SSJČ brak].

hlina, -i 'głina': *pod ni je hlina; hŋnki z hlini; hlinu se kope na poli; n'a hŋinu biŋ skŋ'adanej* (Mundiŋ) 196 [hlina, -y].

hlinennej, -a, -i 'gliniany': *žbanek hlinennej; hlinenna zem* [hliněný].

hladkej, -a, -i 'gładki': *pŋkna budoy hŋatki* [hladký].

hladko adv. 'gładko': *n'a ŋeđe je hŋatko* [SSJČ: hladce řidč. hladko].

hlad'oučko adv. 'gładziutko, bardzo gładko': *se pšejede i je hŋad'oučko* 645 [SSJČ tylko: hlada'oučce, hlada'ounce].

hladovej, -a, -i 'głodny': *krava zaz je hŋ'adova* 15, *s χuadovim* instr. sg. [hladový].

hlasit 'ogłaszać': *pš'ynesoy na ti v'ohŋaški "zapowiedzi", no i faraz hŋasi* 279 [hlásiti].

hlasovani, -i 'głosowanie na posłów': *hŋasovani na posŋu* [hlasovani, -i].

hlasovat 'głosować na posłów': *hŋasovat* [hlasovati].

hlava, -i: 1) 'głowa': *hŋava; hŋavi* gen. sg.; *pod hŋavu se kŋade zahŋavek; na hŋavje se nosi šatek* [hlava -y]; 2) 'piasta koła': *hŋava do koŋa* [(gŋova, ŋep, pasta 94)].

hlav'ička, -i 'owocnik z nasionami lnu': *hŋav'ička* [hlavička, -y; (gŋušk i nom. pl. 87S)].

hle 'part. dla zwrócenia uwagi lub podziwu': *Takoy hŋe p'ixoy jak vŋχni* 61, *Na druhi hŋe ŋeto χce hospodaš sto zyotejχ* 68; *tu hŋe 'tu oto'*;

To hŋe to ŋuž je mapa p'ixka 60; *A to hŋe to grati* 35, *takej hŋe nuš maj* 503 [hle]. Por. *tuhle*.

hledat 'szukać': *No zas tšeba ŋejakejχ χuapu hŋeđat* 5, *taki χ'ovanki sme hrali, jeden drugeho hŋeđay* 135 [hledati].

hlejt zob. **vlejt**.

hloubka, -i 'głębokość': *hŋoupka* [hloubka, -y].

hloupej, -a, -i 'głupi': *hŋoupej ne ma rozumu; pŋete taki hŋoupi v'jeci; A hŋoupt sox, že doy* 110 [hloupý].

hlubokej, -a, -i 'głęboki': *z hŋubokiho taliže* [hluboký].

hluxej, -a, -i 'głuchy': *hŋuxej čŋov'jek, ker i n'e sliši; s χuuxim* instr. sg. [hluchý].

hnat 'gnać krowy': *Tam hnat dva kilometri* 15; *A ja sem už 'uhlidaŋa sestru, že vona žene kravi* 541 [hnáti].

hned 'wnet, zaraz': *Tam jak se v'ememe, to mi ho hned v'ld'eŋame* 25, *hned se to 'uđeŋa* 38 [hned].

hnedej, -a, -i 'gniady': *hneda kobiŋa* [hnědý].

hnedki adv. 'zaraz, wkrótce': *tam hnetki psay* 286, *hnetki se p'ovažej* 521 [hnedka, hnedom, hnedy].

hnědočernej, -a, -i 'czarnobrazowy': *lin je hnědočerni, žije v byat'e, f stavje* [hnědočerný].

hněvat se 'gniewać się': *teš tam se fčera hŋevaŋa* 526 [hněvat se].

hnilička, -i 'ulegalka': *n'ašikovat hrušek hniliček i χueba* 561 [hnilička, -y].

hnít 'gnić': *A jednak to hnijo i v'icej se to n'isťijo* 253 [hníti].

hnizdko, -a 'gniazdko elektryczne, wtyczkowe': *hnistko, gde se vŋučuje cihličku* 30 [SSJČ brak].

hnizdo, -a 'gniazdo': *hnizdo* [hnízdo].

hnojawka, -i 'gnojówka': *Teŋki vemme hnojawku, takoy, co viŋ'ika* 225 [hnojůvka, -y].

hnojowka, -i 'gnojówka': *hn'ojoŋka* [hnojůvka, -y].

hnojit 'gnoić, nawozić': *hnoji se* [hnojit].

hnojnice, -ic pl. t. 'deski boczne wozu': (do wożenia gnoju) *to se žebžyni djeŋo a z'akŋadaŋo se hn'ojnice* 157 [SSJČ tylko hnojnice, -e 'hnojůvka'; (gnojnice 87, 93)].

hnuj, hnoje 'gnój, obornik': *rozv'ist ten 'obornik či ten hnui* 302, *konskej hnui; to je vus d'o hnoje* 29 [hnůj, -oje].

hoblovat 'heblować': *i to se tahne i to hobŋuje. To sox h'obliti* 644 [hoblovati].

hoblik, -a 'hebel': *mam hobliki* 643 [hoblik, -u]. Por. **heblík**.
hodi, -u pl. t. 'święto, pomyślność': *hodi ma 'dobrze mu'* [hody, -u].
hod'ina, -i 'godzina': *P'omyslaťi se s tšy, štiri h'od'ini i dazd dr'uhimu* 10, *dvje hodi'ini, p'o tšet'i hodi'ine* 690 [hodina, -i].
hod'ini, -in pl. t. 'zegar': *hod'ini b'ijou* 14 [hodiny, -in].
hod'inki, -nek pl. t. 'zegar': *hod'inki* [hodinky, -nek].
hod'it 'rzucić': *hod'it; hoť to* 2. sg. imperat.; *hod'it se to* (słomę) 31; *Potom n'ajučitejstvo hod'ij, kopy'ij mjejn* 78, *hodi se d'o vodi* 114; *hrom do vas bi hod'ij* 553 [hoditi].
hod'ne 'sporo, dużo': *tam je hod'ne mašix* 77, *no to tam je hod'ne dževa* 115 [hodně].
hodnej, -a, -i 'dobry': *hodnej* [hodný].
hodovat 'uprawiać, pielegnować, prowadzić hodowlę': *pščejaž hoduje pščeli; zahradnik hoduje važiva; hoduje se ribi; n'e hodueme pucerni; b'uraki c'ukrovi to tu u nas n'e xodovajti* 211 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (xodujo 3. sg. praes. 46, 49)].
hox, -a 'chłopiec': *Ano hox to juž je vječi, a kuuk to je mamej* 275, *Jednogo hoxa sem m'jeu štiri meta* 66, *hoxov'i* dat. sg.; *šeu sem s tim hoxem; tšy hoši maj; par hošu stojti || hošu; Dnes tudi nejni českež u nas hoši aňi hojek* 312; *dam to hošum || hošum; z hošima* [hoch, -a].
hokantovat 'nadać kształt cegielkom torfu': *to se paciňki hok'antovajo* 189 [SSJČ brak; (kantovač 16S)].
holinka, -i 'cholewa': *vobžynki — bez holinek; boti z holinkama; šteper šije holinki* [holinka, -y].
hol'it 'golić': *holit se žiuetkama* [holiti].
holej, -a, -li 'goły': *juž n'a poli nejni nič, bo je holi* 631; *na holi t'epo; z holim* [holý].
holka, -i 'dziewczyna': *hoh i hoka* 136; *xodiyo se d'o Zepova g hokam, a blisko hoka biya pro mne* 415, *vo jednej houce; hoki pmetoy ruliki* [holka, -y].
holoub, -a 'gołąb': *homyubi* nom. pl.; *homyubu d'ivokejx* gen. pl. [holub, -a].
holoubek, -bka 'gołąbek, nazwa grzyba': *homyupki* nom. pl. [SSJČ brak; (gomyupki 93)].
holub, -a 'gołąb': *myadej houp; ano či daj jaki kuž'e, či houbu* 97, *kr'aliki, h'oubi, gde co bijo to se sp'alijo* 49 [holub, -a].
honko, -a 'zagon pola; dem. od hono': *jak p'osečou honko* 7 [SSJČ brak].

hono, -a 'miara 125 kroków': *hono; hona* gen. sg.; *jak se v'ikope celi hono* 633; *zas se n'a druhom hoie bude set* 616 [hon, -u 'stará delková mira'].
hora, -i: 1) 'góra': *hora je visoka; v hori; sjes s tej hori; jaskiňe v horax; hora 'szczyt ściany domu'* [hora -y]; 2) 'strych, przestrzeń między dachem a sufitem': *Jak se v'ožižgajo, to semeno se dav'ajo na horu, n'a pudu, at' vono pšesxne* 20; *u naz žykame: n'a hože. No a to žykaj „n'a pud'e". A u nas to fšexno: n'a hože* 90; *vinesya n'a horu i spadja z hori* 138 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (gura 83B)].
na hoie adv. 'na górze, wysoko': *kruhta to je n'a hože f kostele* [nahoe].
horčice, -e 'gorczyca, Sinapis': *horčice* [hořčice, -e; (gorcyca 93C)].
horižont, -u 'horyzont': *fšecho s xorižontu znikne* [horizont, -u].
horkej, -a, -i 'gorący': *važena, horka voda; vlij horkej vodi* 59, *to bi horkou vodu n'e pažy* 57 [horký].
horko adv. 'gorąco': *horko* [horko].
horkost, -i 'gorączka': *angina — boli h'dyo i je horkost; horkost mjezy se termometrem* [SSJČ: horečka, -y].
hornik, -a 'górník': *hornik kope uhli* [horník, -a].
hořet 'palić się': *dobže h'ožeo* 292 [hořeti].
hořyt 'palić się': *hožyt; to hoży jagbi gdo naliu nafti* 117 [hořeti].
hořkej, -a, -i 'gorzki': *pepuň je hořkej* [hořký].
hospodarka, -i 'gospodarstwo': *Mi ta'm v h'ospodarce v'ažyme zeli* 116, *V gospodarce to nejni nič* 42; *taka je v gospodarce sprava* 621 [hospodařství, -i; (gospodarka 83B, 87S)].
hospodarskej, -a, -i 'gospodarski, domowy': *Pām tšeba taki h'ospodarski jidyo 'uđemat* 86 [hospodářský].
hospodarstvo, -a 'gospodarstwo': *kovbajn se jen n'adava n'a gospodarstvo vječi* 250; *talize, skypenki, h'grički — fšecho d'o gospodarstva* 458; *taka je historie v h'ospodarstvie* 618 [hospodařství, -i].
hospodarstv'i, -i 'gospodarstwo domowe': *juš h'ospodarstv'i bijo* 85 [hospodařství, -i].
hospodař, -e 'gospodarz': *h'ospodař; h'ospodažov'i* dat. sg.; *Dt sem to h'ospodažem* 50, *hospodař si p'ostav'ij dom* 65, *pšyvezoj hospodaže žita* 69 [hospodář, -e].
hospodařyt 'gospodarzyć': *Tša bijo zaz r'ako hospodažyt zas* 50; *ja hospodažym* 316; *tak se h'ospodažy i h'ospodažy* 4 [hospodařiti].

- hospodiće**, -e 'gospodyni': *hospodiće sad'i bjačvi; Bo tu tak ščeki h'ospodiće to si brali* 638 [hospodyně, -e].
- host**, -a 'gość': *A no to juž ho vožej ti vesejuni hosti* 282 [host, -a].
- host'ina**, -i 'gościna, przyjęcie': *se stav'i puŋ litra či liter a h'ost'ina* 249; *hekerej host'inu 'ud'ęa* 257 [hostina, -y].
- host'inec**, -nce 'karczma, gospoda': *host'inec* [hostinec, -nce].
- hotovej**, -a, -i 'gotowy': *hotovej to 'ud'ęat; i juž je praŋi ho'ovi* 128, *masjo je hotovi* 528 [hotový].
- houba**, -i 'grzyb': *rano fstane i side n'a houbi, n'a žybi* 441, *chođij n'a houbi i tejh hup pojet* 518 [houba, -y].
- housatko**, -a 'gasiatko': *housatko, housatka* [housatko, -a].
- housenka**, -i 'gąsienica': *housenka; housenki* [housenka, -y].
- houser**, -a 'gąsior': *houser* [houser, -a].
- houska**, -i 'bułka': *houska; houski se koup'i taki suxi* 105 [houska, -y].
- housle**, -i pl. t. 'skrzypce': *housle* [housle, -i].
- hovjezi**, -i, -i 'wołowcy': *h'ovjezi maso; z hovjezim masem* [hovězi].
- hovořyt** 'mówić': *Ja tam ne v'im, jak se tam p'o česku h'ovožy* 115 [hovořiti].
- hrabař**, -e 'grabarz': *hrabař z'akopuje hrop* [SSJČ: hrobař, -e (graboš 93C)].
- hrabat** 'grabić': *nejdžyŋ tšeba navozit, potom kosit, hrabat* 4; *n'e hrabeme* 34, *džyŋ to se hrabaŋo mnoho stjaŋi* 576 [hrabati].
- hrab'isko**, -a 'grabisko, trzonek grabi': *Je hr'ab'isko nejdžyŋ, co se v ruce dŋži* 248 [SSJČ: brabiště, -ě; (grabisko 90P)].
- hrabje**, -bi pl. t. 'grabie': *to se bere hrabje vęuki* 36, *Mi te'ki hrabje n'e potšebujeme* 36; *r'ozhazuje se hr'abjema* 624; *hr'abjema z'ahrabat* [hrábě, -bi].
- hrax**, -u 'groch': *hrax kųatej; zeli z hraxem* 18 [hrách, -u].
- hraxowka**, -i 'grochówka': *hraxowka* [hrachovka, -y].
- hračice**, -e 'granica': *z'a hračicej* [hranice, -e].
- hraŋička**, -i 'ścieżka wiodąca przez pole': *hraŋički* nom. pl. [SSJČ inne znaczenie; (graŋicka, rneža 86)].
- hraj**: 1) 'grać': *varhaŋista hra na varhanex; voŋi hraj* 3. pl. praes.; *muzika hraje*; 2) 'bawić się': *aje ja uš n'e pamatuju, jak se to hraŋo* 135; *i potom takeho lisa hrali* 136 [hráti].
- hrb**, -u 'garb': *hrb; hrbu* gen. sg. [hrb, -u].
- hrbatej**, -a, -i 'garbaty': *h'rbatej ma hrb na zadaŋ* [hrbatý].
- hrdlo**, -a 'gardło': *hrdlo; hrdla; v hrdle boli* [hrdlo, -a].

- hrdlovej**, -a, -i 'gardlany': *h'rdlovu suxořini* 22 [hrdlový].
- hrizat** 'gryźć': *žebi se n'e museli hrýzat* 266 [hryzati].
- hriřt** 'gryźć, kasać': *mravenec hriře; vosa hriře i bzuči; bųęa hriře; pštel'i n'e hriřox; krava hriře žvjęgu* [hrýzati].
- hrničř**, -e 'garncarz': *hřniciř d'ęa hřnki z hlini* [hrnčič, -e; (garcoš 15L)].
- hrnek**, -nka 'garnek': *hřnek; pųmej hřnek; hernek; d'o hřnka; vaży se v hřnku; do kamennejh hřnku; hřnki se fst'avuje* 117; *hřnki, stavjęo se hřnki* [hrnek, -nku].
- hřniček**, -čka 'garnuszek': *hęakej hřniček* 98; *hřniček mapej; herňiček z'e sopej; z hřnička se p'ije mliko; hřnički, hřňički* [hrniček, -čku].
- hroble**, -e 'grobla': *hroble* [SSJČ brak].
- hrob**, -u 'grób': *hrop* [hrob, -u].
- hrom**, -u 'grom': *A f tom jak ten hrom tšes d'o toho xliwa* 51; *hrom do vas bi hođij* 553 [hrom, -u].
- hromada**, -i: 1) 'duża ilość': *Bo von toho tam mjęu hromadu vęukox* 320 [hromada, -y]; 2) 'zgromadzenie': *n'a hromadu šoytis svoŋava řid'i; ve švjeticli soŋ hromadi* [SSJČ brak; (gromada 1G)].
- hrožie** adv. 'straszenie': *ja sem tag zhr'ozija hrožie* 539 [hrozně].
- hřst**, -i: 1) 'garść': *hřst; hřst; cęox hřst'ej* [hrst, -i]; 2) 'ilość zżętego zboża, wchodząca w skład snopka; snopek zboża lub lnu przed związaniem': *hřst řita; hřst uvažę se a je snopek; ŋen kųade se na hřst'e; jak sekli, to voŋi kųadli n'a hřst'e* 7, *V'itřhaŋo se, p'okųadęo se n'a hřst'e* 20 [SSJČ brak; (gošč 24S)].
- hřstka**, -i 'garstka': *I daŋ mu hřstku toho torfu* 94, *hřstka 'część międlicy, którą trzyma się w ręce'* [hrstka, -y].
- hrubej**, -a, -i 'gruby': *křk d'ęa se hrubej; hrubi pųatno; hruba žencka 'ciężarna'; na hrubim stroŋhadęe* 20, *užist borov'ici ne takox hruboŋ* 61 [hrubý].
- hrubost**, -i 'grubość': *voŋo juš ne ma takox hrubost* 237 [hrubost, -i].
- hrubšej**, -a, -i 'grubszy': *ješt'e hrupšej* 115, *ti hrupši se zas v'isekųje* 60, *hrupši pųatno* 23, *hrupši karbi* 128 [hrubši].
- hruška**, -i 'gruszka': *hruška stapa vedęe xliwa; do tej hruški; hruški spadli; hrušek* gen. pl. [hruška, -y].
- hruza**, -i 'zgroza': *vosa hriře i bzuči až hruza* [hrůza, -y].
- hř-** zob. ř-.
- huba**, -i 'gęba': *huba* 38; *v hubje* [huba, -y].
- hub'it** 'gubić, niszczyć': *A ti pr'asata, ti h'ubjęj* [hubiti].

hubovat 'skrzyczeć': *vona potom mje h'ubovajua* 542 [hubovati 'hněvivě vytýkat'].

hučnej, -a, -i 'huczny': *ta svarba biua hučna* 476 [+hučný 'hučivý, hučící'].

huleń, -i 'palenie papierosów, kopczenie': *huleńi aź z'a moc* [SSJČ: huliti 'silně čadit, vydávat kouř'].

hul, hole 'kij, laska, drag': *duoŭha hu; koŭsek hoŭe; z hoŭej; mnoho hu; na holi je nuš* [hul, hole].

hulka, -i 'obsadka pióra': *huŭka s perem* 38 [hulka, -y].

hurtat 'hałasować, łomotać': *A dżyu to se ešće džeŭa potparŭo* (pod kołyskę), *a to tak h'urtajuo* 135 [hurtotat '+lomazit'; (xurtoŭy 'nierówności drogi, na których podskakuje wóz' 1B)].

huť adv. 'gorzej': *Aŭe taki zb'orovi* (pole sprzedać), *to je huš* 596, *coraz m'i biuo huž* 693 [hůře].

husa, -i 'geś': *husa, koŭp'it husu, z husoŭ, husi sme dŕželi* 43, *mnoho husejŭ, tejm husejm, vo tejs husaŭ* [husa, -y].

husatko, -a 'geśiatko': *husatka* nom. pl. [housátko, -a].

husi, -i, -i 'geśi': *husi, ŭp'eŭi to je nejŭp'eŭi navus* 226, *husi peży* [husi].

hustej, -a, -i 'geśty': *hustej ŭes, husti mliko* [hustý].

husti, -iho 'coś geśtego': *husti se ji na plitkum taliži* [SSJČ brak].

na husto adv. 'na geśto': *z aďeŭava se t'esto n'a husto z moŭkoŭ; A rano zas se n'a husto z'aďeŭava* 118 [husto].

hustŭi, -i, -i 'geśtszy': *taki p'ovjezme žižguŭe h'ustŭi* 202 [hustŭi || hustějši].

huštawka, -i 'plachta zawieszona w polu na żerdziach, zastępująca kołyskę': *vzaŭa sem ho n'a poŭe a 'uďeŭava z'e tŭex koliku takou h'uštawku* 134 [SSJČ brak; (xuštafka 58)].

hv'izdat 'gwizdać': *hv'izdat; na p'iŭt'aŭce se hv'izda* [hvizdati].

hvjezda, -i 'gwiazda': *hvjezda* [hvězda, -y].

hvjezd'ička, -i 'gwiazdka': *hvjezd'ički na stromku; str'omečki soŭ ubrani pjekŭe hv'jezd'ičk'ama* 450 [hvězdička, -y].

hvjezdka, -i 'gwiazdka, płatek śniegu': *b'ijej sniŭ ma hvjestki* [hvězdk, -y].

I

xabrovej, -a, -i 'mający kolor kwiatów chabru': *xabrova barva* [SSJČ brak; (xabrovy 93)].

xaftka, -i 'haftka': *xaftki se pŭŭŭŭa pŭŭ serdaku* [SSJČ brak; (xaftka 87)].

chalpa, -i 'chalupa': *dževjenna chaŭpa; chaŭpa murovana; tej chaŭpie bude padesat ŭet; chaŭpa || chaŭupa* [SSJČ: chalpa, -y 'náf. chalupa'; (chaŭpa || chaŭupa 93)].

chalupa, -i 'chalupa': *jen se xliu spalil a chaŭupa i st'odoŭa ŭ'ostajua* 52, *dom abo chaŭupa; f chaŭupie* [chalupa, -y].

po xamsku adv. 'o mówieniu: mową ludową': *u nas n'a ŭsi to uš tam tak p'o xamsku żykaŭ* 137 [chámský].

xamster, -a 'chomik': *xamster, xamstera* gen. sg. [SSJČ brak; (xamster 84)].

xapeć, -pća 'jakaś gra przy darcie pierza': *to se hraŭo xapća nebo f kotka* 443 [SSJČ brak].

xeba 'chyba': *a hoŭka to xeba tu Dubjeŭčikova* 313; *voŭi ŭ ŭod'i teŭ xeba bili* 455 [SSJČ: chyba; (xeba 83B)].

xeblarka, -i 'heblarka': *vohebuovat heblikiem nebo xebuarkoŭ* [SSJČ brak; (xeblovać 24S)]. Por. heblarka.

xexlat 'prac na pralce ręcznej': *tŭa tak xexlat po tej praćce* 127 [SSJČ brak; (staro xexlali 'stara prała byle jak' 11)]. Por. xoxlat.

xet'ta 'nawoływanie, żeby koń szedł w prawo': *xet'ta* [SSJČ brak; (xetta 83B)].

xiba 'chyba': *xiba jak se da* 120 [chyba].

xirurg, -a 'chirurg': *aŭe ta xirurg biua straŭne v'odyn'arna* 689 [chirurg, -a].

xistat se 'zblizać się': *pŭet tim x'uraganem, kerej se juŭ xista neduŭoŭo* 670 [chystati].

xitat 'chwycić': *hiceŭ xita psi; ribaży xitaj ribi; ribi se xita* [chytati].

xit'it 'chwycić': *ŭvager mje tam z'e zadu xit'iu* 539 [chytiti].

xitnout 'chwycić': *xitnu* 26; *zaŭ ho xitne* 45; *xitnoŭ* 3. pl. fut.; *sem ji xitua* 586; *xitnoŭ aŭto a jedoŭ* 131 [chytynouti].

xitrej, -a, -i 'chytry, skąpy, niezyczliwy': *xitrej* [chytřý; (xytry 83B)].

xitřejŭi, -i, -i 'sprytniejszy': *xitřejŭi* [chytřejŭi].

xlib, -a 'chleb': *ŭopatoŭ xlip sad'it; ŭvizej xlip; z'a dŭje hoďini se vid'eŭa xlip* 118 [chlib náf. 'chléb, -eba'].

xliw, -va 'chlew': *xliu je, co soŭ kravi; d'o xliwa; vedŭe xliwa* 51, *v'e xlivje; f tom xlivje, nat xlivem; I u nas tu biu xliu veŭkej* 316 [chliv v. chlív, -a].

xlivek, -vka 'mały chlew': *xlivek, d'o xliŭka; zas soŭ xliŭki, co soŭ pr'asata* 253 [chlivek, -vka].

xladek, -dku 'chlód': 'o pszczołach' *da se jih d'o xuatku* 272 [chládek, -dku].

χlap, -a 'chłop': i z'abrali i χuab ne ma nič 65, v'ot χuapa koup'iu 73; χuapoji dat. sg. 274; tšy cizi χuapi; To je brater miho χuapa 140, muj χuap 'maż' 139 [chlap, -a].

χlapec, -poe 'chłopiec': pastuxa – χuapec, kteri pase dobitek [chlapec, -pce].

χleb, -a 'chleb': χuep žitnej; χuep pjeknej 629; no to zas se peče s toho χueba 629; po upečeñi χueba; χueba to n'e biuo 69, vinašej im χueba; χueba mame takiho tvrdeho; pšet χuebem peče se [chleb, -eba].

χleba, -a 'chleb': ten χueba 545, nejuepši χueba 548; n'ašikovali jiduo, kafe, χueba, masuo d'o χueba 443; χueba fsadi se do sabatnika uopator; f sabatniku peče se χueba; jak ten χueba juž d'oxazi 546; cera peče χueba 16; χueba peče pekaš; jak χueba se v'id'euava v d'išce 154 [chleba, -a].

χlebejc, -bce 'chlebek': Vam tu 'ukažeme χuebo'z jakej mi mame 629 [chlebek, -u].

χlebek, -bka 'chleb': χuebek, jakej mi mame 629 [chlebek, -u expr. a nář. 'chleb, chlebiček'; (χlybek 84)].

χoblik, -a 'hebel': tšeba m'jet χoblik s feucem, von d'euα brazdu [hoblik, -u].

χoči 'choćby, przynajmniej': mjeu toho řečmena χožbi pjet metru abo kolik 305 [SSJČ brak].

χod'eñi, -i 'chodzenie': pantofle do χod'eñi po sekñici [SSJČ: chození, -i; (do χozyño 90P)].

χod'it 'chodzić': n'e povinno se χod'it na tance; d'echo uči se χod'it; To ja n'e χod'im 145, s kerym χod'iš; na tej vesñici χod'ej i teřka se χod'i 99, na naboženstv'i χod'i se do kosteuα; ne v'im vož vā χod'i 151, p'o sekñici mi to χod'ime tak 129, χod'ite; s F'oumvarku χod'ej, s Kučova χod'ej, z'e Stajku χod'ej 110, f'čim von bude χod'it 68, χoť 2. sg. imperat.; χod'iu d'o školi 68, ja sem χod'iu 108, to se dava klin, abi p'iuα ueχko χ'od'iuα; vo to mñe χ'od'iuo; χ'od'iuo se d'o školi 108; No džyū sme χ'odili, sme šli n'a pješki 131 [choditi].

χod'ivat 'chadzać': N'a pastvu sem n'e χod'ivaα, bo n'e mjeuα času [chodivati].

χodnik, -u 'chodnik': na poduahu kuade se χodnik; na poduaze χodniki [SSJČ brak w tym znaczeniu; (χodnik 87S)].

χoxlat 'prac na pralce ręcznej': χoxuej χoxuej tak tejma r'ukama to praduo [SSJČ brak; (ale se naχoxlovaαam tyx tfojix portek 15T)].

χolera, -i 'cholera': χolera [cholera, -y].

χomout, -a 'chomato': z'amoži se k'oñoji χomout n'a křk 44, nejdžyū čša potkuad dat, potom je χomout 315, nič ne mjeu jen χomout 46, jen f χomout'e 46, na χomout'e 315 [chomout, -u].

χomouto, -a 'chomato': Nejdžyū ho tšeba ubrat f χomout, jak mi žykame, χ'omouto to se mu da 315, χomouto je z džeα 159, k'oñoji χomouto dat 44, do χomouta; rimaž d'euα χomouta [SSJČ tylko: chomout, -u; (χomonto 81, 87)].

χorej, -a, -i 'chory': χori řid'i, s χorim [chorý].

χorubka, -i 'epilepsja': jak čuovjek pada na zem i se tšese, to je χorupka [SSJČ brak; (χorupka 85, 86)].

χoť 'choć, chociaż': i ze sebou vzali χoť troxu zemje 106, s takej deūšej troxu tički, χoť ze dva metry 114; to s'eni d'euaj χoť tak s cihji 197 [SSJČ brak; (χoť 15L)].

χovanka, -i 'gra w chowanego': Taki χ'ovanki sme hrali [SSJČ brak].

χovat: 1) 'chować, przechowywać': To se dicki šinji se χova n'a žñi 89 [chovati]; 2) 'wychowywać, hodować': ma s'inova teřki d'echo χova 133, ja bi tak n'e χovaα d'echo jak ti χovaš 133; Teue jak se χova, tšeba mu važit 41 [(χovum d'ue šfiñe 16S)].

χram, -u 'kościół, świątynia': χram zas p'oprav'ili 3, p'omaū to z'amožili si svoj χram 2 [chrám, -u].

χripa, -i 'chrypka': gdiž boli hřduo i ne može se muv'it, to je χripa [SSJČ brak; (χyēi go χrypka 57)].

χrosta, -i 'krosta': χrosta [chrásta, -y; (χrosta 93C)].

χrostečka, -i 'krosteczka': vixazej červeni χrostečki [SSJČ brak].

χroust, -a 'chrabąszcz': χroust, χrousta gen. sg. [chroust, -a].

χroustek, -tka 'chrabąszczyk': kuže jako χroustek [chroustek].

χřpa, -i 'blawatek, chaber, Centaurea': χřpa, χ'řpa, χýřpa; potom eš'te to to modrak... žykaj χýřpa 238 [chrpa, -y].

χřampačka, -i 'gęsta zupa z kartofli i kapusty': χřampačka [SSJČ brak].

χřest, χřtu 'chrzest': kmotra dři d'echo d'o χřtu [SSJČ brak; (χřest || křest 15L)].

χřet 'chcieć': jak χci koup'it prase 73, ne χci muv'it s tebou; co χceš; Mje to se n'e χce 145, n'e χce p'osmuαat 135, to mi se vus ne χce brat 107, Jak se χce řezat n'a tartaku 60, χceme 640; d'eři ted' n'e χřej zb'irat 13, Bo se χřeu dom postav'it 68, kajždej bi χřeu mjet svjetuo 108, nač tam žena χřeuα 22, co se χřeuo to se 'uvažyū 87 [chřiti].

χtos, kohos 'ktoś': χtos řakiho s'ariho muαa ma, to pust'i 46 [kto].

χudas, -a 'nieborak': *von teš to p'iy, aye, χudas, teš* (umari) 677 [chud'as, -a; (χudaš 15L)].

χudej, -a, -i: 1) 'chudy': *χudej; χudi zřnko*; 2) 'biedny': *χudej; χudi decko* [chudý].

χuragan, -u 'huragan, wichura': *No to po'a χuragan takej* 141, *žehi se sħrañit pšet tim χ'uraganem* 670 [SSJČ: huragan v. uragán, *hura-gan; (χuragon 93C)].

χutnat 'smakować': *pišnej je, ñic mu n'e χutna; No dobri, nam to χ'utnaŋo* 123; *v'omast'i se a voni χutnaj* 261 [χutnati].

χutnej, -a, -i 'chętny': *χutnej čuovjek, rad, že ñekomu pomože; von biu χutnej* 284; *nejñi takejh řid'i χutnej* 201 [SSJČ brak].

χutñe adv. 'chętnie': *No von tuze χutñe pšyjaŋ faraže* 610, *von bi tu χutñe pšyjeŋ* 673 [SSJČ brak].

χut', -i 'chęć': *no von n'e mjeŋ jaks'i χut'i* 601, *s χut'i 'uđeŋam; χut'* [chut, -tě].

χvalit 'chwalić': *χvolič rat se χvali; teš χvali* 5 [chváliti].

χvast, -u 'chwast': *χvasti* nom. pl. 613; *χvasti, b'odŋaki n'ejv'icej* 238 [SSJČ brak; (χfast 80)].

χv'ile, -e 'chwila': *χv'ije; no se tam χv'ili p obude* 101; *pšet χv'ijej; to se tam χv'ili je* 102a; *z'a χv'ili* 142 [SSJČ chwile, -e; (χfila 87)].

χv'itka, -i 'chwilka': *χv'ijka* 357, *z'a χv'ijku řstali i řli* 75 [chvilka, -y].

χvjejneŋ, -a -i 'chwiejący się': *čojek je χvjejneŋ 'zatacza się'* 684 [chvějný].

χvjet 'chwiać': *χvjeje, χvjejoŋ, čojeg je staršeŋ, von juš se χvjeje* 684 [chvěti].

χvolič, -e 'człowiek, który lubi się chwalić': *χvolič rat se χvali* [SSJČ: *chvalič, -e 'kdo chváli'].

χyntnej, -a, -i 'chętny': *Kerej biu χyntnej faraš, to pšyjeŋ na to z'ažadañi* 285 [SSJČ brak; (do roboty χyntny 16S)].

I

i 'i': *sipe se d'o žuaba i čistoŋ vodu se ři dava* 40; *Dekaš čistoŋ sŋamu nosi n'a řřšexu i ř'ostahuje, i pšyŋoži tičku, i pšyvaže ři v'itkoŋ* 32; *I vzaŋ, zjaŋ s čajñika ten v'řx i tak pažy* 56; *n'apraŋu m'azamo se i ř'ezd'ijo se* 209 [i].

idlo, -a 'jedzenie': *idŋo* [jidło, -a].

igla, -i 'szpilka drzewa iglastego': *s tejh ig'eŋ, s tej ř'ehliči* 166 [SSJČ tylko z jehl-].

ikra, -i 'ikra': *ikri* nom. pl. [jikra, -y].

ilost, -i 'ilość': *No troxu ř'ečmena z'asejoŋ, pš'eñice, tag jag gdo ma asi jakoy veŋkoŋ ilost zemje* 211 [SSJČ brak].

imeno, -a 'imię': *imeno* [jméno, -a].

inač adv. 'inaczej': *Aye že u nas v domu to se inač n'e mŋuŋ'i* 76, *Druhi to može inač važej* 116, *zroŋna do p'itŋu de zboži, inač řšeba dat na kupu, pšehrabovat i mŋejnkovat 'w przeciwnym razie'* [jináč].

inači, -i, -i 'inny': *jehliči inači* [jinači].

inak 'inaczej': *vona je inak zb'udovana* 221 [jinak].

indička, -i 'indyczka': *indička*, -i [SSJČ brak; (indyčka 84)].

indik, -a 'indyk': *indik; indiki* nom. pl. 525 [SSJČ brak; (indyk 90P)].

indyka, -i 'indyczka': *'Indiki to zas seđej n'a vajičkaŋ* 527 [SSJČ brak; (indyka 93C)].

ingoust, -u 'atrament': *ingouřt; ingouřtu; pero se mači v ingouř'e* [SSJČ: ingoust v. inkoust].

inej, -a, -i 'inny': *zaz je ini ř'esto; dokučliŋej čuovjek dokuča inim; To teš tam nejñi inej veshic* 313; *Teřki teš juš ini maj masñički* 124 [jiný].

innej, -a, -i 'inny': *innej; vo innej sŋusedaŋ* [jiný]. Por. *jinnej*.

inovatka, -i 'szron, okiść': *inovatka je na dževaŋ, to je ŋed, vomřzli dževo* [SSJČ: jinovatka, -y].

interesovat 'interesować': *A tak to čuovjek biu vosum ŋet, to ho tam zbŋurki n'e interesovali* 12 [SSJČ brak; (interesujum ře cyřim, a ře řfořim 16S)].

inžyñer, -a 'inżynier': *inžyñer budovŋanej* [inženýr, -a].

isjaš, -e 'ischias': *isjaš, isjaše* gen. sg. [ischias, -u; (isjaš 1B)].

iskra, -i 'iskra': *iskra*, -i [iskra, -y].

it 'iś': *n'e mohŋa it añi ñic* 133, *tšeba it* 75, *sem kazama it z'akopat* 639; *it* 54, 68, 70, 100, 102a, 110, 433; *Abi dali řit* 130, *tšeba řit* 26, 17, *řit ř ñim* 44; *tšeba řit* 100, *to musi řit k nam* 150, *možna řid z h'oyejma ř'ukama* 268; *no to řa du k mŋadimu* 102a, *du ze starostem; s kim deš; řkamařix ide se d'o řkoŋi* 109, *jeden viřeŋ, druhej de* 91, *ř'adlice de p'o spođe; zas se de pro ři i pš'yvede se ři* 16, *a řak se de n'a svarbu* 100; *ř poŋe se n'e řde* 6; *ideme; teš deme* 455, *cera i řin i řa deme i mŋ'ař ime mařinoŋ* 9, *n'e řdoŋ* 147, *neř ři doŋ* 145; *d'eři doŋ k s'ŋusedov'i zb'irat* 11, *družbi doŋ* 282, *jag doŋ do řkoli* 153, *a potom zas sem řeu d'o vojska* 74, *řa sem řpež z voza i řeŋ sem*

k nim 148, šya sem; jak šey do kom'uniji 69, a ten koj jak šey, to šey 45, do žni ne šya 61, to šyo dobre 151, šli zme d'o Zeyova z'e spievem 130, džyy sme šli n'a pjexi 131; šeybis negde n'a ves 51, jag biž šya 450 [jiti]; zob. d'it.

iternice, -e 'jelito nadziane kaszą z krwią': *iternice* [jiternice, -e].
iventaf, -e 'inwentarz': *iventaf*, z *iventazu* 299 [SSJČ tylko: *inventaf*, -e; (*ivyntoš* 83B, 83L)].

J

ja, mje 'ja': *ja*; *v'ode mje, v'ode mne* 403, *mje n'e bijo doma* 273, *u mje n'e budeš niž d'emat* 78, *a kuž mje kouš dusių* 51, *hu mne* 53, *i id'i se smali s'e mne* 73, *zdayo se mne* 6; *dej m'i to; voñi m'i niž n'e žykali* 268, *cera to m'i dicki žyka* 19, *mje je tma* 38, *a mje nic* 76, *mje potšeba, to mje musej dat* 59, *na mje* 285, *za mnoy* 149, *vo mje; mi sme Čexi; mi žykame* 7, *mi jak kravi p'aseme* 13, *te' je nas tšex* 7, *bijo nas vosm'i* 7, *šesti naz de i v'ikope* 11, *aye nam ne x'ej p'ozvolit* 39, *po' k nam; k nam* 474, *u nas se n'e myat'i fšexno* 9, *u nas to koya šteymax 'ud'eya* 27, *u naz žykame bejtki* 6, *hu nas* 79, *hu nas* 62, *s nama* 307, 308 (ale: *hu mne* 53, *se mne* 73 u J. Pospiszyla oraz: *zdayo se mne, že se kostey pš'evrat'ij*; *u mne* 316, *vode mne* 403, *pro mne* 415, *u mne* 430, *ke mne* 585, 586, u dalszych informatorów) [já].

jabličko, -a 'jabłuszko': *jablička soy na stromku; buyanek je šedej z jabličkama* [jabličko].

jablko, -a 'jabłko': *japko, japka* [jablko, -a].

jablonka, -i 'jablonka': *jabuonki* nom. pl. [SSJČ tylko *jabłoñ*, -nē].

jabłoñ, -e 'jabłoñ': *jabuon; i'abuoñe* nom. pl. 503 [jabłoñ, -nē].

jabłoñe, -e 'jabłoñ': *jabuon || i'abuoñe* 15 [jabłoñ, -nē; (*jabuoña* 83L)].

jabłoñka, -i 'jabłoñ': *mam i'abuoñki* 440 [jabłoñka, -y].

jadalnej, -a, -i 'jadalny': *jadalni buyvi* 257 [SSJČ: *jidelni; (jadalny gžyp* 87S)].

jadrečko, -a 'ziarenko, jąderko': *kouenec ma černi jadrečka, f tom m'aliñiñki jadrečka* 10 [jadérko, -a].

jahla, -i 'jagła': *džyy negdi to se křm'ijo jahyama; jahli taki bili taki kroupi* 526, *k'užatkum davali jahli* 563 [jáhla, -y; (*jagyy* nom. pl. 84)].

jahlice, -e 'jaglica, trachoma': *jahlice* [SSJČ brak; (*jaglica* 83L)].

jahlannej, -a, -i 'jaglany': *jahyanni kroupi* [jáhlový; jáhelný; (*jaglano kasa* 86)].

jahoda, -i: 1. 'owoc wielu roślin': *morva ma jahodi; jayovec ma jahodi* [jahoda, -y]; 2. 'czarna jagoda, borówka': *černi jahodi; jahodi; sok z jahot* 465 [SSJČ *borůvka*, -y; (*jagody* 83L)].

jahod'ina, -i 'krzak czarnych jagód': *gde je hišši to jahod'ini rostoy* 63 [SSJČ brak; (*jagožina* 87S)].

jahod'inčl, -i 'krzaki czarnych jagód': *jahodi z jahod'inčim* [SSJČ brak].

jaječko, -a 'jajeczko': *s te'x jednodňovejx jajček pš'eli v'ihodujoy matku* 663; *jajček* gen. pl. [SSJČ tylko: *vajičko*, -a; (*jajecko* 15)].

jak 'jak': *jag ja* 23, *ak se ti v'itki p'opšepayov'ali na tiž mat'ix* 52 [jak].

jakbi 'jakby': *jagbi day pšyšvi* 131, *jagbi mu džřak n'e zayožių* 44, *Tejđ už jagbi se sp'alių* 53, *metos žito vejži, jahbi ho 'uvaycovay* 5, *fajka ma na konci jagbi hřhiček* [SSJČ: *jakby* v. *jakoby*].

jakej, -a, -i 'jaki, jakiś': *jaki pjekni pr'asatka se 'ud'ali* 74, *No Jakej to numer je?* 98, *zab'ijo se prase, jakoy i'ayov'ičku* 102a, *jakoy jažynu tšeba tam zaset* 37, *ano či daj jaki kuže, či hoyuiba* 97 [jaký].

jako 'jak': *A no to r'ospuščenej jako d'et sme žykali* 135 [jako].

jakość, -i 'jakość, wartość': *Bo jepši ta jakość se nab'ira* 622 [jakost, -i].

jalovec, -vce 'jałowiec': *jayovec; tam b'orov'ički rostoy a jayoyce* 62, *h yese hu nas to nejv'icej jayoycu'* 62 [jalovec, -vce].

jalov'ice, -e 'jałowka': *Teje, potom i'ayov'ice* 42, *zab'ij i'ayov'ici takoy* 476, *pjet jayov'ic* [jalovice, -e].

jalov'ička, -i 'jałowka': *z'ab'ijo se prase, jakoy i'ayov'ičku i maso važyli* 102a [jalovička, -y].

z jara adv. 'na wiosnę': *torf k'opayo se z jara, jag bių zem tepya* 190 [zjara, z jara].

jarej, -a, -i 'jary': *Aye to jari žito to ja p'amatuju* 237 [jarý 'jarní'].

jarka, -i 'pszenica siana na wiosnę': *tu bių žit, to mu svet tu jarku; pš'eñici b'udeme set — jarku* 615 [jarka -y; (*jorka* 72)].

jarmak, -u 'jarmark': *to sem ho vzaų na jarmak* 69, *to se koup'i na jarmaku* 440 [jarmark, -u; (*jarmak* 83B)].

jarmark, -u 'jarmark': *n'a jarmarku koup'it* 71, *'uhlidame v B'urxatovje n'a jarmarku* 66 [jarmark, -u].

jarñi, -i, -i 'wiosenny': *jarñi set'i; jarñi zboži* [jarní].

jarñl, -iho 'zboże siane na wiosnę': *seje se jarñi; jarñi tšeba set* [jarní].

jaro, -a 'wiosna': *jaro, d'o jara* 500, *z jara; na jaro se sađi; na jaže* 302 [jaro, -a].

- jaľmo**, -a 'jarzmo': *jaľmo, jaľma* [jaľmo, -a].
- jaľyna**, -i 'jarzyna, warzywa': *jaľyna; jakoľ jaľynu tšeba tam zasat* 37 [SSJČ tylko: jaľina, -y 'obili saté na jaľe'; (jaľyna 93)].
- jasnej**, -a -i 'niebieski': *bes jasnej byetši; jasnej 'jasnoniebieski'* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (jasny 85)].
- jasan**, -a 'jesion': *jasan ma taki baški, co yet'ej z jasanu; jasan teš se nadava* 645 [jasan, -u].
- jaskiňe**, -e 'jaskinia': *jaskiňe v horax* [jeskyně, -ě].
- jasno** adv. 'jasno, pogodnie': *jasno je; jak je jasno, možna kosit* 141 [jasno].
- jašnouňenkej**, -a, -i 'niebieściutki': *kv'itki jašnouňenki* 10 [SSJČ tylko: jašnouňký 'velmi jasny'; (jašnouňenki 1)].
- jašek**, jaška 'jasiek, mała poduszczyka pod głowę': *jašek, jaška* gen. sg. [SSJČ brak; (jašek 84)].
- jazda**, -i 'jazda': *von ma pravo jazdi* 587 [SSJČ tylko: jizda, -y; (jazda 93C)].
- jazik**, -a 'język': *Abi to dŕžet ten českej jazik* 153, *jazika* gen. sg. [jazyk, -a].
- jažm'in**, -u 'jaśmin': *jažm'in* [jasmin, -u; (jašmin 93C)].
- je wyk. 'o jej': *jaki pŕekni pŕasatka se 'ud'ali, je* 74.
- ječet** 'jęczęć': *a vona ječeta* 48 [ječeti].
- ječmen**, -a 'jęczmień': *ječmen, pš'yvezoy h'ospodaže žita, voysa, ječmena* 69, *v ječmene; ječmen na voku* 'krosta na powiece' [ječmen, -a].
- ječmenej**, -a, -i 'jęczmienny': *ž j'ječmenej moyki takoy poyesku v'ažyme* 41 [ječmenný 'jęčný'].
- ječmennej**, -a, -i 'jęczmienny': *ječmennu sŕama* [ječmenný 'jęčný'].
- jed**, -u 'jad pszczeli': *a jet, voni maj žundŕo* 268, *čojek musi v'itanout ten jāt* 668 [jed, -u].
- jeden**, -dna, -dno 'jeden, pewien': *Jeden dr'uhimu p'ovida* 81, *jeden takej, jeden takej* 32, *F Kučovje taki ma jeden h'ospodaš* 6, *doxazi jedna žeka; z'aŕožiŕ jednogo koňe* 45, *na jennim voze* 74, *ne muŕ najd'it tu jednu* 17, *'ud'eta jednu d'oyru* 58, *v'o jenej kose* 39, *v'o jednej kose* 57, *to jenna matka v'ixazi s rojem* 664, *a doma po jennim pŕkňe se žeže* 442, *z jednej strani* 60, *do jedniho konce* 252 [jeden].
- jedenast**, -i 'jedenaście': *jedenaz yet mjeŕ* 67 [jedenáct].
- jedinačka**, -i 'jedynaczka': *že hoyka tež jedinačka* 277 [SSJČ: *jedinačka, -y].

- jedinak**, -a 'jedynak': *jedinak, jedinka* gen. sg. 278 [jedinaček, -čka; (jedynok 83B)].
- jedle**, -e 'jodla': *jedle* [jedle, -e].
- jedlo**, -a 'jadło, jedzenie': *jedlo* [jidło, -a].
- jednak** 'jednak': *tak se jednak dŕžime teho* 153 [jednak].
- jednakovej**, -a, -i 'jednakowy': *jak je jednakovej to se ho (chleb) pš'esad'i* 119 [jednaký].
- jedno** 'ciagle, stale': *jedno pŕkna p'otšebňi* 61 [*jedno].
- jednodňovej**, -a, -i 'jednodniowy': *to soy jednodňovi jaječka* 663, *Musej bejd jednodňovi jaječka* 663, *s teho jednodňoviho jaječka* 664 [SSJČ tylko: jednodenný; (jednodňovy 15L)].
- jednokonnej**, -a, -i 'jednokonný': *drapak spružinovej jednokonnej* [jednokoňský].
- jednorajkovej**, -a, -i 'jednorzędowy': *k'oparka jednorajk'ova* 257 [SSJČ brak].
- jednoročňi**, -i, -i 'jednoroczny': *jednoročňi* [jednoroční].
- jednostalnej**, -a, -i 'jednostajny': *A jak soy už jednostajne, no to saňe* [jednostejný, jednotvarný; (jednostalne 'jednohte' 79)].
- jednou** adv. 'raz, jednego razu': *jednou tolik 'raz tyle'* 405, *Bo to sem žeňe jednou pomox* 25, *eš'e jednou sŕamoy ješ'e jednou zemjei* 12, *Jednou v'e Žubňici sem meškaŕ* 50; *jennoy de tu, jennoy de tu, jennoy d'o huri, jennoy n'a doŕe* 99 [jednou].
- jehlice**, -e 'szpilka do włosów': *jehlice dŕžej koks* [jehlice, -e].
- jehličci**, -i 'igliwie, szpilki drzew iglastych': *s teŕh ig'eŕ, s teŕ j'ehličci se menuje p'o česku* 166 [jehličci, -i].
- jehličci**, -i, -i 'iglasty': *jehličci ŕes* [SSJČ: jehličnatý].
- jehlička**, -i 'o żądle pszczoły: igielka': *Vona ma takoy jaš bi j'ehličku* 667 [SSJČ w innym znaczeniu].
- jehla**, -li 'igła': *jehŕa; vŕožit h'itku d'o jehli* 462; *pšyšiva se jehŕoy* 127, *vočko v jehŕe* [jehla, -y].
- jehłovej**, -a, -i 'jaglany, z jagieł': *kroupi jehŕovi 'kasza jaglana'* 24 [jehlový].
- jehňatko**, -a 'jagniątko': *jehňatko* [jehňátko, -a].
- jehňe**, -te 'jagnię': *jehňata* nom. pl. [jehně, -ěte].
- jejeje** 'wykrzyknik': *ŕo jejejei* 81.
- jelito**, -a 'jelito do kaszanki': *jelito* 105 [SSJČ brak].
- jelen**, -a 'jelen': *jeŕen; z'a jeŕena to bi biŕa ŕ'eška kara* 148, *jeŕeňi, serni škodu d'ali; teŕh jeŕenuŕ* 148 [jelen, -a].

- jen** 'tylko': *vus utrɣ, a potom jen f ɣomou'e vostaɣ* 46, *aye jen se ɣliɣ spaliɣ* 52, *jen p'o pouysku mɣuvvej* 76, *jak nejsoɣ deš'e jen p'ohodi* 21, *A ššexno jen vojaci* 82 [jen].
- jeno** 'tylko': *Zaš č'o'jek ma praci jeno* 53 [jenom; (jāno 32K)].
- jenou** 'tylko': *Ja sem vlied jenoɣ d'o ɣliɣa* 51, *A tša ho ješt'e jeno pš'estav'it* 113 [jen, jenom].
- jeřábek**, -bka 'jarzębina': *jeřábek ma kvjet, a potom ma j'ahodi č'erveni* [jeřábek, -bku].
- jesli** 'jeśli, jeżeli': *Jesli sme sam'i, to p'o česku* 76, *Jesli soɣ dva taki mali, no to se žyka u nas smyki* 107, *Jesli se asygn'atu dostane, to si ho pšyveze* 59; *jesli gdo ma* 249 [jestli].
- jestřáb**, -a 'jastrząb': *jestřáp, jestřába* gen. sg. [jestřáb, -a].
- ješt'e** 'jeszcze': *No pšyde se domu, tšeba bi ješt'e to 'ud'ɣat* 16, *To ješt'e te'ki troɣu mɣat'ime tak sam'i* 9, *To ješt'e biɣ teš um'jeɣ* 34 [ještě].
- ješt'erka**, -i 'jaszczurka': *ješt'erka* [ještěrka, -y].
- ješunka**, -i 'jesionka, płaszcz na jesień': *ješunka* [SSJČ brak; (ješũnka 83B)].
- jet** 'jechać': *Mjeɣ sem jet* 77, *No moje cera taki ɣce jed d'o Čex* 54; *jedu; jedeš; z'apšaha se, a jede se* 44, *i potom luž jede se na tu svarbu* 101; *to mi jedeme n'a poue* 107, *dyoɣho n'e jedoɣ* 47, *ɣitnoɣ aɣto a jedoɣ* 131, *i potom jeɣ n'a poue* 45, *to sme jeli ze švagrem d'o mɣejna* 148 [jeti].
- jetel**, -e 'koniczyna': *d'ivokej jetey žkuto kvete; červenej jetey; z jeteyem to je majo prace* 35, *sejeme jeteli ad'mame na čim pasat* 216; *to bili dobri jeteli* 305 [jetel, -e].
- jezd'it** 'jeździć': *jezd'i se vozem; Se koňi n'e pouš't'i z rukouɣ jak se jezd'i* 46, *s'añice jezd'ej p'o snehu; Ja sem tolik med jezd'ij* 46, *jezd'ijo se bričkoɣ* [jezditi].
- jezd'ivat** 'jeździć': *na sañiɣ jezd'ivaɣi, a teđ uš cojno m'iñ* 107 [jezdívati].
- jezero**, -a 'jezioro': *jezero* [jezero, -a].
- ježek**, -žka 'jež': *ježek, ješka* gen. sg. [ježek, -žka].
- Ježiš**, -e 'Jezus': *Ježiš z mɣtviɣ fstaɣ* [Ježiš, -e].
- ježoro**, -a 'jezioro': *ježoro* [jezero, -a; (ježoro 93C)].
- ježyna**, -i 'ježyna, Rubus': *ježyni, z ježyn je teš dobre v'ino; to je tuze dobri v'ino s teh ježyn* 517 [SSJČ: ježinik, -u 'druh ostrożyniku'; (ježyny nom. pl. 84)].
- jidlo**, -a 'jedzenie': *tšeba taki h'ospodarski jidɣo 'ud'ɣat* 86, *do jidɣa* 20, *cera n'ašikovaya jim tam teš taki ti jilla* 455 [jidlo, -a; (jodɣo 93)].

- jilovatej**, -a, -i 'ilowaty, zawierający il': *jilovata* [jilovatý; (jilovatý 15L)].
- jinač** adv. 'inaczej': *Mi tetki jinač mame* 36, *Dayno jinač biɣo jak te' 102a* [SSJČ: jináč, jináče v. jinak].
- jinači** 'inaczej': *a tak to tam j'inači žykaɣ* 140 [jináč, jináče; (inacy 88)].
- jindžnej**, -a, -i 'jędrny': *a žito to taki jindžni, to vono džyɣ visɣne* 626 [jadrny; (jindžne 11)].
- jinej**, -a, -i 'inny': *A ješt'e jine veshice* 79, *To j zaz jine t'esto musi bejt* 121, *Vaš skɣep je jinej* 140, *d'o čeho jiniho* 159, *to se tam něco jini kɣade* 30 [jiný]. Por. lnej.
- jinnej**, -a, -i 'inny': *jinnoɣ v'odmijenu* 256 [jiný]. Por. lnnej.
- jist** 'jeść': *kouka, žebi mu dat jist* 66, *pod jist; votki dai, jist dai* 101, *jim; s'aɣati sem n'ašikovaya i jedu se* 85, *potom tađi se kroji sejr i se ho ji* 123, *voñi jeđi; v'oškubay i jet* 14; *jak se jedɣo z'alivajku* 133; *t'eyena z'astšeliɣ, pš'ynesli, jedli* 148, *tuze rad'i jelli* 484 [jisti].
- na jisto** adv. 'na pewno, zaiste': *O, n'a jisto. Von uš ma ñakiɣ sedumdesat sedam možno* [najisto].
- jistej**, -a, -i 'pewny': *jistej sem, že to tak biɣo* [jistý].
- jit** zob. lt.
- již** 'już': *no jak luž viros, liž d'ozdravay, tša biɣo tɣhat* 20, *te'ki to liž mame pšecejt' k'erat* 39 [SSJČ: již, zast. a náf. juž].
- jo** 'tak': *Jō, doma ne prodaj, to tam jeɣ* 72 [SSJČ: jo, jō, náf. ju, jú 'ano'].
- jo, joj** wykrz.: *Granat spat, jag zasipā, a ja jō jōj, no kšyčej* 75.
- jodina**, -i 'jodyna': *jodinoɣ skoɣo rani se maže, žebi se zakažeñi ne dostajo* [SSJČ brak; (jodyna 1B)].
- jonkat se** 'jakać się': *jonka se* [SSJČ brak; (jonko se 1)].
- jou** 'tak': *no joɣ, to jen te'ki to tak maj lački* 129 [jo, jō, náf. ju, jú].
- ju** 'tak': *No ju* 115, 132 [SSJČ: jo, jō, náf. ju, jú].
- juɣa**, -i 'krew zwierzęca': *kuñ teš ma juɣu* [SSJČ: jicha, -y; (juɣa)].
- jugo**, -a 'połączenie zagiętych czubków sanic w saniach': *jugo* [SSJČ brak; (jugo 85)].
- jutřenka**, -i 'pierwsza gwiazda': *jučšenka — prwiñi hvjezda večerñi* [SSJČ: jitřenka, -y; (jučšynka 84)].
- juž** 'już': *Bo uš soɣ take r'od'ini, že voñi juš jen p'o pouysku mɣuvvej, a'u nas ješt'e ne* 76; *To voñi luž d'onašej* 104; *juš kostey p'ostav'ili* 2, *a ju se ji kɣade n'a vus* 60 [SSJČ: již, zast. a náf. juž]. Por. už.

K

- k** 'ku' *k soysedov'i; k farašov'i; v'očepini bili uš g v'ostatku* 567 [k, ke, ku].
- kabateček**, -čka 'kaftanik': *f koštyku a v rěakej k'abateček* (ubiera się dziecko) 464 [kabátek, -tku].
- kabel**, -bte 'kabel przy żelazku': *kubey* 30 [kabel, -u].
- kačatko**, -a 'kaczatko': *nejñi k'ačatka* 16 [káčátko, -a].
- kače**, -te 'kaczę': *mali kačata* nom. pl. [SSJČ: káče, -te 'kachně, kachni mládě'; (kacynta 84)].
- kačeńec**, -ńce 'kaczemiec, Caltha': *kačeńec, kačeńce* gen. sg. [SSJČ brak; (kacyńec 83L)].
- kači**, -i, -i 'kaczy': *kači peży; kači hnuj 'nawóz'* 226, *šupka n'a kačix vajkaš* 526 [kačeni, kachni; (kace pura 16S)].
- kačka**, -i 'kaczka': *kačka; kački* nom. pl. 526 [SSJČ: káča, -i, kačka 'kachna'; (kacka 83L)].
- kačor**, -a 'kaczor': *kačor* [kačer, -a 'samec kachny'; (kacor 83L)].
- kadlub**, -a 'skrzynka u motoru': *kadyup* [kadlub, -u].
- kadlec**, -dlce 'tkacz': *Kacy to ešće dneska soų* 22 [tkadlec, -dlce].
- kafe**, -e 'kawa': *kafe; kafe* gen. sg.; *se uzvažyme kafe anebo čaju* 87 [kafe, -e 'káva'].
- kaflowej**, -a, -i 'kaflowy': *mulaž buduје kuxñe, pece kafuovi* [kachlový; (kafel 24S, kalsoš 19J)].
- kaxna**, -i 'kaczka': *d'ivoki kaxni* nom. pl. [kachna, -y].
- kajak**, -u: 1) 'stojak do opierania nogi konia przy kuciu': *kajak, na kajaku* [SSJČ brak]; 2) 'ruchome rusztowanie, w którym dziecko uczy się chodzić': *kajak — d'echo f prošetku uči se chođit; kajaku* gen. sg. [SSJČ brak; może zam. kojec?].
- kajet**, -u 'zeszyt': *kajet; kajetu; p'iše se f kajet'e* [SSJČ brak; (kajet 83B)].
kajždej zob. každej.
- kaktus**, -u 'kaktus': *kaktus* [kaktus, -u].
- kal**, -u 'kał pszczoły': *pšćeja kal v'ipoyšć'i; ceųu zimu žije i kalu n'e vipoyšć'i* 661 [SSJČ brak w tym znaczeniu].
- kaličit** 'kaleczyć': *tim šypem ub'ira, ať se jī tak ruce n'e kaličej* 245 [SSJČ brak; (kalicyų uapy pore razy 16S)].
- kalika**, -i 'kaleka': *kalika bez rukoy* [SSJČ brak; (kaľika 93C)].
- kalina**, -i 'kalina': *kalina* [kalina, -y].
- kalafjor**, -a 'kalafior': *kafafjor, kafafjora* gen. sg. [SSJČ: karfiól, -u 'květák'; (kalafjor 28D)].

- kalamař**, -e 'kałamarz': *kayamař, kayamaže* gen. sg.; *ingoust je f kayamaży* [kalamář, -e].
- kalendař**, -e 'kalendarz': *kayendař* [kalendář, -e].
- kalhoti**, -ot pl. t. 'spodnie': *K'ayhoti py'aťenni i košil takoy py'aťennoy* 23, *kayhoti džej se n'a pasku; pšyp'ina se do kayhot; n'a kayhotejx* 126 [kalhoti, -hot].
- kaltun**, -a 'kołtun we włosach': *jak se vřasi ne roščeše, to je kaltun* [SSJČ brak; (koytón 24S)].
- kałuže**, -e 'kałuża': *k'ayuze; voda f k'ayuzix* 143 [kaluž, -e; (kayuzo 85)].
- kam** 'gdzie': *kamz bių* [kam].
- kamarad**, -a 'kolega': *z mim dobrim kamaradem* [kamarád, -a].
- kamaradka**, -i 'koleżanka': *mi sme bili k'amaratki* 601 [kamaradka, -y].
- kamaš**, -e 'but': *kamaš, kamaše* gen. sg.; *kamaše soų do kostki; tam kamaši n'e biųo* 109; *f kamašix de d'o škoyi* 109, *mjeųa sem jedni kumaše* 130 [SSJČ w innym znaczeniu; (kamase 90P)].
- kamen**, -a 'kamień': *kamen; N'egdi se d'o kamena kropųo* 243, *na červenim kameñe; šosa, soų kameni; s kamenu* gen. pl. 416, *Na tejx kamenax mjeų* 64 [kámen, kamene].
- kameňar**, -e 'kamieniarz': *kameňar tpuče kameni na šose; kameňaze* gen. sg. [kamenář, -e; (kaniňoš 93C)].
- kamennej**, -a, -i 'kamienny': *špatki mliko meje se do kamennejx hřnku, abi se sello* [kamenný].
- kanal**, -u 'kanał': *kanay štučnej, pšekopanej* [kanál, -u].
- kanapa**, -i 'kanapa': *kanapa je z vop'irañim, žebi zada vopšyt; kanapi* gen. sg. [kanape, -e].
- kanarkovej**, -a, -i 'kanarkowy': *kanarkovej kolor* [kanárkový].
- kancounalek**, -lku 'zbiór pieśni kościelnych': *kancoųnalek starodaųnej, teť soų spjeųnički poųski* [kancionálek, -lku].
- kanec**, -nce 'samiec świni, knur': *kanec* [kanec, -nce].
- kantar**, -u 'kantar, uźdźienica bez wędzidla, służąca do uwiązywania konia u źłobu': *kantar* 45, 58 [kantár, -u 'ohlávka'; (kantar 93C)].
- kantor**, -a: 1) 'kantor, pomocnik pastora': *votpravuje kantor, faraš; N'ašeho k'antora cera* 76, *nd to tu zroųna bių kantor N'evečeų* 286 [kantor, -a]; 2) -u: 'kantar, uźda do przywiązywania konia': *kantor — na tim se važe koñe* [SSJČ kantár, -u; (kantor 42B)].
- kantorostv'i**, -i 'funkcja kantora': *i s toho povodu pšyję i vobjay to kantor'ostv'i* [kantorství, -í].
- kantovat** 'kantować, formować coś tak, aby tworzyło kant': (o cegle:)

tak se ji potom k'antovayo i syxa 102; (o torfie:) *kyadyo se f tu formu a žezayo se, tak se to k'antovayo* 154; *cihyu se k'antuje* 404 [SSJČ brak].

kan'tatej, -a, -i 'kanciasty': *taborek je kvadratovej, kan'tatej* [SSJČ brak; (*kančaty* 87S)].

kapa, -i: 1) 'kapica, skóra surowa na bijaku lub dzierzaku cepa': *A tu hye na to, to zas kapa je k'uženna* 34, *kapa ž'em'inek, kteri spojuje; taka hye huų, a potom je taka kapa* 495; [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*kapa* 82, 86, 93)]; 2) 'narzuta na łózko': *kapa, kapi* gen. sg., *muško n'a den pšykriva se kapoy* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*kapa* 93)]; 3) 'ozdobne nakrycie na poduszce, w której chrzci się dziecko': *kapa* 492 [SSJČ brak].

kapca, -i 'kieszeń': *kapcu m'jeų; ma vrapce f kapce; s kapci* 650 [kapsa, -y]. Por. kapsa.

kapeč, -pče 'kapeć; stary but niezdatny do chodzenia': *kapeč; kapče* gen. sg.; *kapče uš neisoų k užitku* [SSJČ tylko: kapce, -ū 'vlněné punčochy s podešvemi'; (*kapeč* 87S, 93C)].

kapela, -i 'wiejska orkiestra': *kapela — ceųa orkestra* [kapela, -y; (*kapela* 93C)].

kap'itan, -a 'kapitan': *No to k'ap'itan bių, a ja s kap'it'anem to jedna ruka* 83 [kapitán, -a].

kaplice, -e 'kaplica': *kaplice — dum, co se votpravuje* [kaple, -e; *kaplice, -e].

kaprat', -e 'paproć': *mesni kaprat'; kaprat'e* gen. sg. [kaprad', -di].

kapsa, -i 'kieszeń': *kapsa; d'o kapsi se strči* 244; *Brousek f kapse* 36; *Jak jen peųnu kapsu p'enizi, to vus se fšeho pšyveze* 72 [kapsa, -y].

kapsel, -sle 'kapsel, żelazna nakładka na końcu osi': *kapsey, kapsye* gen. sg.; *Jak se koųo vestrči to k'apselem se zakroyti* 28 [SSJČ w innym znaczeniu; (*kapsel* 93C)].

kapsle, -e 'kapsel, żelazna nakładka na końcu osi': *To potom uš musi bejt kapsye i šrapba* 28 [SSJČ w innym znaczeniu; (*kapsel i mutra* 86)]. Por. kapsel.

kapusta, -i 'kapusta': *kapusta; sut na kapustu; bo p'o našemu to se żyka zeli, či k'apusta* 116 [SSJČ: kapusta; -i 'zeli'; (*kapusta* 87S)].

kapušniak, -u 'kapuśniak': *kapušniak, kapušniaku* gen. sg. [SSJČ brak; (*kapušnok* 93C)].

kar, -u 'duży staw': *kar* [kar, -u 'kotlovité údolí'].

kara, -i 'kara': *z'a sernu to bi biųa t'eška kara* 148, *to bi biųa kara, jagbi sxitli takiho rapčika* 148 [SSJČ: *kara, -y 'pokárání'].

karaš, -e 'karaś': *karaš* [karas, -a; (*karaš* 25B)].

karb, -u 'karb': (o pralce:) *muj brater p'ođeųani karbi* 127, *taki karbi p'ožezay* 128; *taki karbi p'ođeųani tam soų s pyeųu* 127 [SSJČ brak].

karbovanej, -a, -i 'o welnie: kręcona': *karbovana vųyna* [karbovatij].

karej, -a, -i 'kary': *karej kuň je černej* [SSJČ brak; (*kary* 84)].

karmerek, -rku 'karmelek': *a to cuk'erk'i, karm'erk'i* 71 [SSJČ: karamela, -y 'bonbon z páleného cukru'].

karnaval, -u 'karnawał': *karnavay* [SSJČ: karneval, -u; (*karnavoy* 93C)].

karp, -a 'karp': *karp* [kapr, -a; (*karp* 24S)].

karpjvka, -i 'gatunek dachówki': *to ne menuje se karpjvka* 296 [SSJČ brak].

karta, -i 'kartka świąteczna': *nejni kartoy* gen. pl. [karta, -y].

kartač, -e 'szczotka do butów': (buty się czyści:) *k'artačem i gutalinoy* 130 [kartáč, -e].

kartka, -i 'kartka, zaproszenie na wesele': *myadi xođej prosit, a negdi kartkama. Xođili družbi i kartki podavali; pšyųepej numer i zas kartku v'osobno 'los loteryjny'* 98 [listek; (*kartka* 24S)].

kartoflisko, -a 'kartoflisko, pole po ziemniakach': *To je juš se żyka buųv'isko, o, kartofl'isko taki* 634 [SSJČ brak; (*kartofl'isko* 83L)].

kašanka, -i 'kaszanka': *kašanka; pohanskejx krup uđeųay d'o kašanki* 16, *To si uđeųame kašanku* 105 [SSJČ brak; (*kašanka* 84)].

kašel, -šle || -lu 'kaszel': *kašeų, kašye || kašeų, kašlu* [kašel, -šle].

kašlat 'kaszlać': *čųovjek požat kašye, bo se prostudiy; kašųay* [kašlati].

kaštan, -a 'kasztan': *kaštan kvete b'iyu; kaštani soų votočeni kuzej, vona ma p'ixųaki* [kaštan, -u].

kaštanovatej, -a, -i 'kasztanowaty': *kaštanovatej kuň* [kaštanovitý; (*kaštanovaty* 85)].

kašubi, -u 'odmiana kartofli': *k'ašubi to soų jadalni buųvi* 257 [SSJČ brak].

po kašubsku adv. 'mało zrozumiałym dialektem mówić': *mi tu tak myųv'ime p'o kašupsku, po starimu* 115 [SSJČ brak].

kaštan, -u 'koń maści jasnorudej': *kaštan* [SSJČ brak; (*kašton* 42B)].

kategorje, -e 'kategoria': *Tag uđay dobroų kateg'orji toho lnu* 24; *šista kateg'orje* [kategorie, -e].

katechizim, -u 'katechizm': *učeš se katechizmu* [katechismus, -u; (*katechis* 93C)].

katolickej, -a, -i 'katolicki': *vede katolickeho* (cmentarza) [katolický].

kava, -i 'kawa': *to tuš museja bejt kava uvažena* 84 [káva, -i].

kavalir, -a 'mężczyzna niezony': *starej kavalir, kavalira* gen. sg. [SSJČ brak; (*kavalir* 83B)].

kawka, -i 'kawka, Colocus monedula': *kauki* nom. pl. [kavka, -y; (*kafka* 83L)].

kazanej, -a, -i 'nakazany': *co komu biyo kazani 'ud'emat, každej 'ud'emat* [kazati].

kazańi, -i 'kazanie': *kazańi khez žyka n'a ambońe* [kázání, -i].

kazarna, -i 'koszary': *kazarni, budinki, gde meškaj vojaki* [SSJČ: kasarna v. kasárny, -ren; (*kazarna* 19J)].

kazat 'kazać': *Kazaj tak d'emat, no tak sme d'e'ali* 56 [kázati].

kazateľnice, -e 'ambona': *kazateľnice* [zast. kazateľnice, -e 'kazateľna'].

každej, -a, -i 'każdy': *každej pšekupnik* 18. *Každej ma svoj prac* 113, *k'azdiho* 96, *hońi každimu potom 'ud'emat numer* 98, *kajždej ma svi* 71, *Kajždej bi x'e'm mjet svjetuo* 108, *každej zvaušt'* 14, *na svim každej* 53 [každý].

kd- zob. **gd-**.

ke 'ku, do': *po' ke mne; kobjua xce ke końov'i; ke kravam* 17, *ke fšemu* 513, 129 [k, ke, ku].

kedi 'kiedy': *kedi von pš'yjede* 283, *kedi v'ostava n'a xup'in, no to se zaseje* 38 [kdy].

kejvat 'machać, kiwać': *vona kejvaja rukou i kšyčema* 689 [SSJČ: kývati, ob. kejvat].

kerat, -u 'kierat, urządzenie do poruszania maszyn rolniczych przy pomocy koni': *kerat, k'erat* — *žezajo se žezanku końma; mame pšecajt k'erat* 39 [SSJČ brak; (*kerot* 83B)].

kerej, -a, -i 'który': *kerej; potom hjedaj, gde k'ereho našej* 136; *vo kerim ty myu'v'is; f kerim* 154, *s kerim xod'is; ženska, kera ub'ira; jak kerou biyo stat* 288; *keri* nom. pl.; *kerejm* dat. pl.; *vo kerejx, na kerejx veshicix* 306 [který].

keš, kře 'krzak': *viterhjo se keš* 52; *ma kše* acc. pl. [keš, keše, kniž. kře].

kerovat 'kierować': *cugej — tim se końe d'rži i keruje nim* [SSJČ brak; (*kerovać* 13S)].

kerovca, -i 'kierowca': *troxu vina toho kerofci biya* 682 [SSJČ brak; (*kerofca* 19J)].

kerovník, -a: 1) 'człowiek kierujący szkołą': *kerovník školi* [SSJČ brak;

(*kerovník* 93C)]; 2) 'ruchoma, obracająca się na sworzniu belka z kłonicami w przedniej części wozu': *n'a nasat musime z'akvadat k'erovník, a k'erovník musi bejt s kyańicema* 27; *k'erovník; k'erovníka* gen. sg.; *f kerovníku, nasad abo k'erovník* 643 [SSJČ brak; (*kerovník* 85)].

kilo, -a 'kilogram': *p'o dest zjotejx biyo kilo* 24; *čši kila* 271, *ja davam po kilu* 449 [kilo, -a].

kilometr, -u 'kilometr': *kilometr cesti je* 17, *asi z'e dva kilometri* 46, *sedum k'ilometrux* 66, *šest k'ilometru* 49 [kilometr, -u].

kipjet 'kipieć': *voda kipi* [kypěti].

kisat 'kisieć': *začne kisat* 118, *vino davaj tak kisat* 515, *t'esto kiše* 173; *kiše bez noc* 118 [kysati; (*zeby kišajo* 50Z)].

kiselina, -i 'borówka': *borouki || k'iselini* [SSJČ: kyselinka 'brusinka'].

kiselej, -a, -li 'kiszony, kwaśny': *zeli je kiseli; 'ud'emat kiseli* (mleko) [kyselý].

kjitek, -tka 'kwiatek': *To je pjeknej k'itek* 533, *k'itki rozmajiti* 556, *A mnoho takejx kitku, pšeci co tam ti lekaže to je dobže znaj* 531, *k'itek* 'kwiat'; *vocčep'ini — po večeži vejun z'd'emat i kitek zakvadaj; z'akvadaj ji kitek d'o vjasu* 479, *ten velun ji zdejmuoj i zakvadaj ji k'itek* 570 [kvitek, -tku].

kjlteček, -čka 'kwiatuśzek': *taki malički k'itečki* 532, *smrodin ma b'ili kitečki; rozmajiti kitečki pojni soj* 532 [kviteček, -čku].

kišel, -u 'kisiel': *kišel* 457 [kysel, -u 'ruský pokrm z ovocné šťavy].

kitel, -tše 'sukienka': *kitej to je ceja sukinka* [SSJČ brak].

kitle, -e 'sukienka': *kitje* [kytle, -e].

kiťička, -i (może *kiťiček*, -čka?) 'kwiatuśzek': *řipka ma kiťički jako h'řhički; špatec taki kiťički ma; šajv'je ma červenejx kiťičku; kvete žito, ma tehońienki kiťički, ma pypek* [kytička, -y; może: *kjit- < kjit- < kvjit- ?*].

kjítka, -i 'kwiat': *Cera n'a poli seje, a doma to tam jakou k'itku* 63, *kitki rostop v d'ohičkax; zahradnik hoduje vażyva, kitki; d'uhički d'o k'itek* 71, *s tejsa k'itkama* 63, *nejni čas s k'itkama d'emat* 63 [Może: *kjit- < k'it- < kvjit- ?*].

klamra, -i 'klamra': *klamrama* instr. pl. 295 [klamra, -y].

klapak, -u 'but o drewnianym spodzie bez napiętka': *No k'amaše, no tam jaki k'lapaki* [SSJČ brak; (*klapaki* 11)]. Por. **klapatek**.

klarink zob. **klorink**.

klasa, -i 'klasa': *grunti šista klasa* 210, *pše'i klasa || pše'i kyasa* 210 [klasa, -y].

- klasovat** 'wyznaczać klasy gruntu': *jag u nas klasovali negdi tu zem* 211 [SSJČ brak; (*klasovaŭi* 25)].
- klaštór**, -a 'klasztór': *zakońnice je v klaštože* [klášter, -a].
- klej**, -u 'klej, składnik osypki': *bo to je klej, a pro prasata klej n'e nadava se* 629 [SSJČ brak; (*klyj* 15L)].
- klepeto**, -a 'kleszcze': *rak ma klepeto* [klepeto, -a].
- klešt'ina**, -i 'kleszczyna, wygięta drewniana część chomąta': *klešt'ini to je ceŭa voprava* [kleština, -y; (*kŭiscyny* nom. pl. 93C)].
- klič**, -e 'klucz': *pšekličit klič, zamkŭo se n'a klič; kliče* gen. sg.; *votkličit kličem* [klič, -e].
- kliček**, -čka 'kluczyk w lampie naftowej do podkręcania knotu': *kliček, -čka, kličkem vikrucuje se knot* [kliček, -čku].
- kliček**, -čka 'klocek, pień drzewa wykopywany w torfie': *jak se kope, to ješt'e n'akej kliček z džeŭa* (wykopuje się) 115 [SSJČ: *klacik*, -u].
- klima(t)**, klimatu 'klimat': *z'aŭeži vot kŭimatu* 215 [klima, -atu].
- klin**, -a 'klin': *a tu hŭe poŭinen bejt prsten a klin, ať se to d'ŕži ta kosa; klin se b'ije d'o prstena; jak se žeže, to se dava kŭin* [klin, -u].
- klocek**, -čka 'kloc piłowanego drzewa': *klocek džeŭa* 294 [klacek, -cku, (*klocek* 93)].
- klorek**, -rku 'chlorek': *davaŭo se klorek, abi pradŭo biŭo b'ili; klorku* gen. sg. [chlorid].
- klorynk**, -u: 1) 'obręcz obejmująca piastę koła przy szprychach': *Musi bejt pasek i klárijk potom s konce* 27, *klorynk; klorynki* nom. pl.; *klarynk*; 2) 'pas stalowy łączący oś z progiem i nasadem wozu': *Nasat to je na tej ž'eŭeznej n'aprawje pšykroŭcenej, soŭ klorynk i taki* [SSJČ brak; (*klorynki* nom. pl. 87)].
- kladat** 'kłaść, układać': *Ječmen to kŭadaj'* (≤ *kŭadaŭi*?) *na ti hŭstki* [SSJČ: -kládati jen z předp.].
- klad'iwko**, -ka 'młotek': *kŭad'iwko* 34; *čša ji n'akŭepat kŭad'iwkem na bapce* 242; *kŭepe se kŭad'iwkem* [klad'iwko, -a].
- kladka**, -i: 1) 'kłódka do zamykania': *kŭatka; n'a kŭatku zamknou* 544; *pjet kŭatkouŭ* gen. pl. [SSJČ brak w tym znaczeniu]; 2) 'mała beczka': *kŭatka* [SSJČ brak].
- klamerka**, -i 'klamerka do włosów': *kŭamerka* [SSJČ brak; (*klamerki* nom. pl. 72)].
- klamka**, -i 'klamka': *kŭamka* [SSJČ brak; (*klamka* 85)].
- klańice**, -e 'kłonica': *kŭańice; To asi bi biŭa kŭańice; s kŭańicej; ti kŭańice se d'oŭbavaŭo do nix* 210, *k'eroŭnik musi bejt s kŭańicema* 27 [klanice, -e].

- klapa**, -i 'klapa': *kŭapi n'a voči; čepice s kŭapama n'a uši* [SSJČ *klapka*, -y].
- klapatek**, -tka 'but z drewnianą podeszwą bez napiętka': *kŭapatki soŭ bes pati* [SSJČ brak]. Por. *klapak*.
- klapka**, -i: 'klapka, klapa': *kŭapki n'a voči, u pŭanti soŭ kŭapki* [klapka].
- klas**, -u 'kłos': *drobńeši kŭaz ma* 235, *kŭasu* gen. sg.; *vem z'a dupi a ne za kŭasi* [klas, -u].
- klasa**, -i 'klasa': *kŭasa; kŭasu* acc. sg.; *kŭasi* nom. pl.; *kŭasa gruntu* 211 [klasa, -y 'školni třida'].
- klasek**, -ska 'kłosek': *kŭasek* 691, *v'itahne zŭnko s kŭaska* 238 [klásek, -sku].
- klast** 'kłaść': *musime kŭast* 26, *Nic se n'e kŭade* 62, *n'a vozi se kŭade; pot kŭahoti se kŭade gače; na zahŭavek se kŭade cejšku; to se kŭade žežyni* 28, *to ho kŭademe na v'ozu i v'ozime* 5, *kŭademe d'o samiho v'ŕŭu* 30; *kŭadŭo se* 154; *to voŭi kŭadli na hŭst'e* 7 [klásti].
- klaština**, -i 'kleszczyna, wygięta drewniana część chomąta': *rohi kŭašt'ini* [kleština, -y]. Por. *kleština*.
- kleknout** 'kleknać': *to vodvješi toŭ firánku no i kŭekne si* 95 [kleknouti].
- kłembatej**, -a, -i 'kłębiasty': *bili mraki kŭembati* [SSJČ brak; (*kŭymbaste ŭmury* 16S)].
- klen**, -u 'klon': *kŭen; s kŭenu kvjet* [klen, -u].
- klepat** 'klepać': *kŭepe se kŭad'iwkem* [klepati].
- kleпка**, -i 'kleпка': *kŭepka, sut s kŭeppek* [SSJČ brak; (*kleпка* 93)].
- kleština**, -i 'kleszczyna, drewniana część chomąta': *taki kŭešt'ini* 159 [kleština, -i; (*kŭiscyny* nom. pl. 93C)]. Por. *kleština*.
- klobasa**, -i 'kiełbasa': *kŭobasa* [klobasa, -y].
- klobouk**, -a 'kapelusz': *bratrovej kŭobouk, kŭobouka* gen. sg.; *d'eŭa se kŭobouki* 126 [klobouk, -u].
- klocek**, -cka 'kloc, dolna, najgrubsza część pnia': *gater žeže na raz ceŭej kŭocek; kŭocka* gen. sg. [klacek, -cku; (*klocek* 93)].
- kłoci**, -u pl. t. 'odzież, ubranie': (narzeczona była ubrana:) *v b'ili kŭoci* 126; *połedaj b'ili šati, b'iji kŭoci mjeŭa* 127; *svatečni kŭoci || šati; šrańk — tam se vješi kŭoci || šati; I to kŭoci tam jen pšyves v'e valisce* 310 [SSJČ: *kloc*, -u, *trochu těch kloců — šatů*].
- kłopot**, -u 'kłopot': *je bes kŭop'otu* 426, *pš'eli maj mnoho m'ih kŭopotu jag dŭŭeŭej* 437 [SSJČ: *kłopot*, -u 'kłopoteni'].
- klorkovańi**, -i 'chlorkowanie': *kŭorkovańi* [SSJČ tylko: *chlorovati*].

kloš, -e 'klosz do lampy naftowej': *kʎoš; kʎoše* gen. sg.; *ʎampi, co mai kʎoše, soʎ vepki* [SSJČ brak; (klos 93)].

kloubasa, -i 'kielbasa': *A kʎoubasa to je z masa* 105, *kʎoʎbasa* 103, *a kʎoʎbasu to n'e d'epame* 88 [klobása, -y].

kloubec, -bce 'pochewka na oselkę': *Biʎ kʎoubec, to ho dicki p'ov'jesiʎo (se) n'a pasku* 36 [kloubec, -bce].

klouzat se 'ślizgać się na tyżwach': *kʎouza se n'a ližvax* [klouzati se].

klubko, -a 'klębek': *zv'iji se n'a kʎupko* [klubko, -a].

klubovňa, -e 'klub': *Nejdžʎu pofstaya kʎubovňa n'a Sʎovacʎi* 151, *Ano z'amožilisme si naši kʎubovňu* 151, *No tak ti tšʎ kʎubovňe, ti tšʎ kʎubňe z'amožili* 151 [klubovna, -y].

kluk, -a 'chłopiec': *Ano hoʎ to juž je vječi, a kʎuk to je mapej* 275; *Takejm malim kʎukem biʎ* 90, *čest'iru tag učime našix kʎuku ʎod mapest'i* 153; *čšex kʎuku mam* 274 [kluk, -a].

kluska, -i 'kluska': *U nas se žyka kʎuski* 88, *kʎuski bramborovi* 262; *buʎvovi kʎuski*; *A p oʎida, vi m'i date kʎuzek s tvarohem* 611, *tejx kʎuzek tak pojet* 612 [SSJČ brak; (kluska parovano 85)].

km'inek, -nku 'kminek': *km'inek* [*kminek, -nku].

kmoter, -tra 'ojciec chrzestny': *kmoter a kmotra musi bejt d'o teho* 138, *kmoter* 16 [kmotr, -a].

kmotr, -a 'ojciec chrzestny': *kmotr je i pro rod'iču d'eka* [kmotr, -a].

kmotra, -i 'matka chrzestna': *kmotra džži d'eko do xštu; z'aprosili si kmotru* 172, *kmotra to biʎa f'aražova mam'inka* 473 [kmotra, -y].

knebel, -ble 'kołek do wiązania snopków na polu': *snopki se svazajo sʎamoʎ, knebʎem se sknebʎovajo, žebi bili tvrdi* 251 [SSJČ brak; (knybel 15L)].

knedliki, -u pl. t. 'knedle': *A cera vona tam 'uđepaje knedliki taki* 87 [knedliky, -ŭ].

knez, -e 'ksiądz': *kazaň kněz žyka; knězov'i; knězi* nom pl.; *pjet knězu; knězom* dat. pl.; *s knězema* [kněz, -e].

kniha, -i 'księga': *z'a německejx času z'abraʎa gm'ina nam fšeckci knihi* 281 [kniha, -y].

knižečka, -i 'książeczka': (mieli) *kn'ižečku, co to jak naš kostex sr'avjeli* 150 [knižečka, -y].

knižka, -i 'książka': *kniška modlitebni; modpej se s kniški; koup'ili rod'iči knišku* 109 [knížka, -y].

knoflik, -a 'guzik': *pšyšʎi si knoflik* 463; *knoflika* gen. sg.; *na knofliki se z'ap'ina* [knoflik, -u].

knot, -u 'knot w lampie naftowej': *knot se zopauuje* [knot, -u].

kobila, -i 'kobyła, klacz': *kobiʎa se žeb'i; ja sem mjeʎ n'a kobiʎu tolik peňes* 78, *k'obiʎa zdexʎa* 77 [kobyła, -y].

kobilka, -i 'rusztowanie pod pilowanym kłosem': *To biʎe kobiʎki jak tracku žezax'i* 294, *po k'obiʎkax* 294 [kobyłka, -y].

koc, -a 'koc': *koc je tenkej, kʎade se na kozetku; veme se řakej koc* 130 [SSJČ brak; (koc, koca 87S)].

kocanka, -i 'Helichryzum': *k'ocanki* nom. pl. 530 [SSJČ brak; (kocanka 83L)].

kočar, -u 'kareta, powóz': *foršman jezdiʎ kočarem* [kočár, -u].

kočka, -i 'kotka': *kočka se koťi; tej starej kočki* [kočka, -y].

kohout, -a 'kogut': *kohout k'okřha, jak se žže; kohouta* gen. sg. [kohout, -a].

koklusovej, -a, -i 'kokluszowy': *kokʎusovej kašex* [SSJČ brak; (koklus 83L)].

kokluš, -u 'koklusz': *kokʎuš, kokʎušu* [SSJČ brak; (koklus 83L)].

kokřhat 'piać': *kohout k'okřha* [kokřhati].

koks, -u 'kok na głowie': *koks je z'e zadu; jeh'ice džžej koks* [SSJČ brak w tym znaczeniu].

kolega, -i 'kolega': *s kolegou; pšyřazej k'olegi, a z mʎadejx k'olegoux* 280 [kolega, -y].

kolem adv. 'około': *brojčki sv'it'ej v noci kolem svateho Jana* [kolem].

koležanka, -i 'koleżanka': *Ano k'oležanki tam, znam'i taki něco* 281 [SSJČ tylko: kolegyně, -ě; (koležanka 15L)].

kolibat 'kołysać': *Biʎa kruha, na tim to se k'olibajo* 135, *kolibe se d'eko* [kolébati ob. kolibat; (kolěbať 15)].

kolibka, -i 'kołyska na biegunach': *koľipka je na kruhax; f kolipce* 572 [kolébkka, kolibka, -y; (kolypka 83B)].

kolibok, -u 'oset': *kolibok* [SSJČ brak].

količek, -čku 'kołek szewski, drewniany gwoździć do przybijania zelówki': *količek; količku* gen. sg.; *količki* [količek, -čku].

kolik, -u 'kołek': *ʎati se pšyš'ʎo n'a koliki* 163, *se zb'iji z'ebikama abo k'olik'ama* 163, *kolik se fp'ixne do zemje; U nas to se dava n'a kolik* 34, *uvaže n'a koliku i pase se* 16, *'uđepana z'e tšex k'oliku* 134; *v'ješak s kolikama* [kolík, -u].

kolik adv. 'ile': *Kolik Čexu biʎo* 79, *bo ja v'im kolik — z desed ʎet* 10 [kolik].

- kolikrat** 'ilekroć': *to ja k'olikrat d'o Žuobnice pojedu* 111, *A kolikrat sem to svjetuo v'opservovau* 99 [kolikrát].
- kolor**, -u 'kolor': *červenej kolor; zapaska ma ružni kolori; jaki xce kolori; vobarvi na jakej kolor xce* [SSJČ *kolor, -u 'kolorit'].
- kolorovej**, -a, -i 'kolorowy': *je takej kolorovej* 531 [SSJČ tylko: *kolor 'kolorit'].
- kolač**, -e 'placek drożdżowy z kruszonką': *kouač z medem; kousek kouače; počastuje k'ouačem* 188, *se peče ti k'ouače* 120; [koláč, -e; (kouoc 13)].
- koľčok**, -u 'drapak': *drape se spr'užinovim koučokem* [SSJČ brak].
- koľdra**, -i 'koľdra': *koudra; dava se n'a matrace kouдру* [SSJČ brak; (koudra 87S)].
- koľderka**, -i 'koľderka': *se ho 'ubere či f p'ežynku jak je malički, či f kouderku n'akou* 132 [SSJČ brak; (kouderka 'becik do owijania dziecka' 1G)].
- kole** 'obok, koło': *skųadek koue s'azouki* 558 [SSJČ tylko: kolem; (kole 85)].
- kolečko**, -a 'kólecčko': *soų žem'inki, je kouečko spojeni tam i se za to važe; kou'ečka nom. pl. 488, je takej tųouček, z vřxu zas taki kouečko* 528 [kolečko, -a].
- koleda**, -i: 1) 'zwyczaj chodzenia z pieśniami i życzeniami, „koleda” w drugi dzień świąt Bożego Narodzenia': *No a k'oueda pšyde, to zas vaice se važej* 90; *k strejčku dicki me'eų n'a kouedu* 90; 2) 'koleda': *koueda, sp'ivat kouedi* 34 [koleda, -y].
- koleina**, -i 'ślady kół na drodze': *koueini nom. pl.* [SSJČ: kolej, -i; (kolejiny nom. pl. 93C)].
- kolej**, -e 'pociąg, kolej': *jeų se pro nej vozem d'o koueje* 284; *mašinista jezd'i kouejej; n'a koueji* [SSJČ brak; (na koleji 15L)].
- kolejař**, -e 'kolejarz': *kouejař pracuje na koueji* [SSJČ brak; (kolejoř 93C)].
- kolenec**, -nce 'odmiana zboża sianego jesienią': *kouenec ma černi jadřečka* [SSJČ brak].
- koľeno**, -a 'kolano': *k'oueno; k'ouena gen. sg.; kurtka je kratka d'o kouen* [koleno, -a].
- koľhoz**, -u 'państwowe gospodarstwo rolne': *kouųos; kouųozov'i prodai* 595 [kolchoz, -u].
- koľka**, -i 'kolka': *kouki — p'iųa v boku* [SSJČ brak; (k'olki 83L)].
- koľko**, -a 'kółko': *kouko; vona je na koukaų* 221 [SSJČ: kolečko, -a].

- koľm'iř**, -e 'kołnierz': *d'o krejčiho, možna šit koum'iř* 504 [SSJČ brak; (koum'iř 90P)].
- koľo**, -a: 1) 'koło': *kouo; tšeba nam koua* 27, *huava d'o koua* '55, *n'e m'eųa kouųų* 39, *v'ot kouųų* 209; 2) 'rower': *n'a kouah zme jezd'ili d'o Zeųova* 418; *zme koua si nakouų'ili* 415, *n'a kouē* 681 [kolo, -a].
- koľo** adv. 'koło, obok': *mjesiček je zamženej, negdi je kouo kouo mjesička; kouo n'aši starej sekńice; ti pacinki se stavjeų jednu kouo druhej* 155 [kolem; (kouo 86)].
- koľožej**, -a 'kołodziej': *kouožej* 402 [SSJČ brak; (kouožíj 93C)].
- koľowratek**, -a, -u 'kołowrotek': *k'ouųuratek pš ynese a pšede* 19, *tokaž d'eųa kouųurateki* [kolovratek, -tku].
- komar**, -a 'komar': *komar kouše; komara gen. sg.* [komár, -a].
- komaf**, -i, -i 'komarzy': *zřńičko jak k'omaži packa* 236 [komáři, -i, -i].
- kombaj**, -u 'kombajn': *kombaj; kombajem instr. sg.* 304 [kombajn, -u].
- kombajn**, -u 'kombajn': *kombajnem instr. sg.* [kombajn, -u].
- kometa**, -i 'kometa': *kometa — hvězda z vocasem* [kometa, -y].
- kom'in**, -a 'komin': *kom'in; kom'ina; f kom'ine* 89 [komin, -a].
- kom'inař**, -e 'kominarz': *kom'inař čist'i kom'ini* [kominář, -e nář. 'kominik'; (kuńiňoš 93C)].
- komora**, -i 'pomieszczenie do przechowywania żywności': *komora — šfecko, co potšeba, se dřiži* [komora, -y].
- koň**, -e 'koń': *a koň šeų napšet* 45, *koň se v'istrašių* 47; *ten koј šeų* 46, *a ten koј jak šeų, to šeų* 45, *kuň, kuňov'i* 420 (przypadki zależne pod: kuň, końe).
- końčina**, -i 'koniczyna': *końčina* 423 [SSJČ brak; (końcyna 87)].
- końica**, -i 'kawaleria': *bių f końici* 310 [SSJČ brak].
- końiček**, -čka expr. 'koń': *faraš k'ońička si dřiži* 596 [koniček, -čka].
- kontakt**, -u 'kontakt elektryczny': *kontakt* [kontakt, -u].
- kontraktovat** 'kontraktować': *kontraktovat ųen* 553 [kontraktovati].
- konvalinka**, -i 'konwalia': *konvalinky nom. pl.* 532 [konvalinka, -y].
- kopalne**, -e 'kopalnia węgla brunatnego': *k'opaliňe* 594; *z'avezu g doktorov'i n'a Pjaski, n'a kopalni* 690, *teľki na kopalni je doktor* 691 [kopalna, -y; (kopalňā 25)].
- kopalňe**, -e 'kopalnia węgla brunatnego': *jak pšyjde kop'auňe, to řinač z'apųat'i* 408, *začim pšyjede tadi ta k'opauňe* 428, 496 [kopalna, -y].
- kopaňe**, -e 'kopanie kartofli': *f kopaňe* 593 [SSJČ brak; (f kopaňe 44)].
- kopaňi**, -i 'wydobywanie (torfu)': *k'opaňi torfu* 153 [SSJČ brak; (*ot kopaňā 40)].

kopec, -pce 'kopiec na ziemniaki': *kopec na brambori* 32 [kopec, -pce].
koper, -pru 'koper': *koper* 559; *kopru* gen. sg. 20 [kopr, -u; (*koper* 83L)].
kopist, -t'e 'kopystka': *kopist*; *k'opist'ej se m'ixa* 16 [SSJČ brak; (*kopyść* 29)].
kople, -e 'ogrodzona łąka, na której pasie się bydło': *kopue* [SSJČ brak].
koporka, -i 'koparka': *koporka* — *mašina ke kopańi buyeu*; *k'oporka* 257; *to se kope k'oporkou* 683, *k'oporki uś kopou* 653 [SSJČ brak; (*koparka* 15L)].
korale, -i pl. t. 'korale': *Kor'ale taki, sami šnuri jeden z'a druhim* 468; *korali* gen. pl. [koráły, -ŭ; (*korole* 93C)].
korba, -i 'korba': *korba*; *korbou se kroyt'i* 510; *zakryada se dževienou korbu* [SSJČ brak, (*korba* 93)].
korejtko, -a 'korytko': *korejtko*; *k'orejtko*; *f k'orejtku to se 'uđeua* 31, *k'orejtko* 640 [korýtko, -a].
korejto, -a 'koryto': *korejto maj prasata*; *korejta* 254; *k'orejto 'tok przy studni* [koryto, -a].
korek, -rka 'korek': *korek*; *korka* gen. sg.; *korkem se zacpova* [korek, -rku].
korotew, -tve 'kuropatwa': *koroteu*, *korotve* gen. sg. [koroptev, -tve].
korotvička, -i 'kuropatwa': *soy taki jak korotvički* 562 [SSJČ: korotev v. koroptev; korotvička ob.].
koruna, -i 'korona': *koruna stromu* [koruna, -y; (*koruna* 83L)].
korow(r)atek, -tka 'kołowrotek': *ko'owratek* || *korowatek* [kolovratek, -tku; (*k'orowlotek* 24)]. Por. *kołowratek*.
korytko, -a 'korytko': *tam je taki k'orytko* 656 [korýtko, -a; ob. korejtko].
kořalka, -i 'wódka': *biya k'ořalka* 172, *pš'ynesou k'ořalku* 279 [kořalka, -y].
kořen, -a 'korzeń': *kožen*; *kožena* gen. sg., *koženi soy pod zem'jej*; *s koženama*; *po koženax* 618 [kořen, -e, -u].
kořyst, -st'e 'korzyść': *v'icej k'ožyst'e s teho nejni* 217 [kořist, -i].
kořystat 'korzystać': *bo to se n'e kožysta* 219 [kořistati].
kosa, -i 'kosa': *kosa*; *pš'y kose*; *To u nas taki kosi s pa'oukem* 35; *vo jenej kose*; *a n'e m'eua kosou* 39 [kosa, -y].
kosisko, -a 'kosisko': *kosisko* [SSJČ: kosiště, -ě; *kosisko 'nasada na kosu'; (*košisko* 87S)].

kosit 'kosić': *tšeba kosit*; *budou kosit* 34; *juš kosej* 6, *k'osime to n'a travu* 218 [kositi 'sekat kosou'; (*košić* 87)].
kosmaŭa, -i 'chwast zbożowy': *kosmaŭa dokoŭa ma nadrostki* [SSJČ brak].
košnik, -a 'kosiarcz': *košnik* 244; *U nas jak košnik um'i sic* 6, *to nej-ni košnik*, *jak von n'e um'i sic* 6 [SSJČ tylko sekáč, -e; (*košnik* 15L)].
kost, -i 'kość': *kost*; *kost'i*; *s kost'ej*; *možu ti kost'e si v'ikopat* 414; *mnoho kost'i*; *tejm kost'im*; *vo tejx kost'ix*; *s kost'em*; *koz a kuže* 535 [kost, -i].
kostel, -a 'kościół': *jak naš kosteu s'avjeli* 150, *chođi se d'o kosteu*; *f kostele* || *f kosteu se sp'iva p'ishe* [kostel, -a].
kostelnej, -niho 'kościelny': *kostelnej zvoňi*, *spšunta*, *musi v'oteužyt kosteu* [kostelnik, -a; (*koščelny* 93)].
kostka, -i: 1) 'kostka u nogi': *kostka*; *kamaše soy d'o kostki* [SSJČ: kotnik, -u; (*kopnij go f kostke* 16S)]; 2) 'skrzyp': *kostka* [SSJČ brak; (*kostka* 83B)]. Por. *přeslička*.
kostřeva, -i 'kostrzewa, Festaca': *koščeva f pšehici biya dicki*; *kostševa* [kostřava, -y; (*koščeva* 93C)].
koš, -e 'kosz': *koš ma uši* (prawie ś!); *đeua se koše* [koš, -e].
košarka, -i 'maszyna do koszenia zboża': *voňi maj ti košarki*, *co voni važou na šn'urek* 303 [SSJČ brak; (*košarka* 1B, 15)].
košat'ina, -i 'półkoszki, wasag': *košat'ini na to ž'ykaŭi*, *to biyo z f'auoucy upuŭeteni* 314 [košatina, -y 'proutěná korba selského vozu'].
košiček, -čka 'koszyчек': *pšybrat košiček*; *košički n'a xueba* [košičik, -čku].
košik, -a 'koszyk': *košik* | *košik*; *s k ošika*; *d'o košika*; *f takim košiku* 516, *đeua se koše*, *k'ošiki* [košik, -u].
košikař, -e 'koszykarz': *košikaš puete košiki*; *košikaže* gen. sg. [košikař, -e].
košile, -li 'koszula': *košile nočni*; *v'obruba košili* gen. sg.; *a potom z'akryada košili* acc. sg. 574; *pot košilej*; *košile tež d'ali* 23; *pot košilema*; *f košili* [košile, -e].
košilka, -i 'koszulka': *f košiku* acc. sg. 464 [košilka, -y].
košt'e, -ete 'miotła, także do wymiatania pieca chlebowego': *košt'e*; *košt'ete* gen. sg.; *košt'etem se vimeta*; *si v'imeta ti uhli takim k'ošt'etem* 546; *zameta se košt'etem*, *št'eikoŭ* [koště, -ěte].

koštele, -e 'kosztela, gatunek jabłka': *košteye* nom. pl. 440 [SSJČ brak; (*koštele* nom. pl. 11)].

košťinka, -i 'miotalka do wymiatania pieca chlebowego': *košťinka* 174 [košťě, -ěte].

košťišt'e, -e 'miotła': *košťišťe* || *košťišt'e* z *mjetui* [koštiště, -ě 'zast. a nář. koště').

koštovat 'kosztować': *Teraz moc draho koštuje* 10 [koštovat].

košarka, -i 'kosiarka': *košarka do sečeňi moyki; k'ošarkoy se seče* 500 [SSJČ brak; (*košarka* 1B)].

košísko, -a 'kij, na którym jest umocowana kosa': *to hje tu potom k'ošísko* 35, *kosisko je s takoy ručkoy* 241 [kosiště, -ě; *kosisko 'násada na kosu'; (*košísko* 93)].

košorka, -i 'kosiarka': *von mjeu svoj košorku* 593; *kombajn čili traktor s takoy k'ošorkoy* 421 [SSJČ brak; (*košorka* 93)].

koťatko, -a 'kociątko': *mali k'oťatko; mali k'oťatka* [koťátko, -a].

kotek, -tka 'jakaś gra przy darcu pierza': *to se hrajo f xapća nebo f kotka. To se taki pari srazeli jedna g drugej i potom se hoňili* 443 [SSJČ w innym znaczeniu].

kotel, -tła 'kocioł do gotowania bielizny': *koteu; kotuu; praduo vaży se f kotli* [kotel, -tle, -tlu; (*koćeu* 93)].

koťit se 'kocić się': *kočka se koťi; koza teš se koťi* [kotiti se; (*kočica se koči* 16S)].

kotna, -ej 'kotna': *vojce je kotna* [SSJČ brak; (*kotno* 83B)].

koudel, -e 'kądziel': *koudeu; s koudeu* 180, *s toy koudeuej* 182; *se u'vinnuo s toho mu takoy koudeu* 551 [koudel, -e].

koukat 'patrzyć': *koukam, žebi koup'it* 73, *handliš to von jen kouka, abi č'o'jeka vošid'ij* 72, *se kouka, či je jednakovej* 119, *koukej* 3. pl. praes.; *koukejte* 562; *koukay, žebi mu dat jist* 66, *To ja uš sem dicki koukay, žebi b'ři fstat* 84 [koukat (se)].

koukol, -e 'kąkol': *koukoy* [koukol, -u; -e].

koulit 'formować na okrągło': *No to jak ten xueba juž d'oxazi, tak se ho kouli* 546 [kouleti].

koulet 'wałkować bieliznę': *vauemo se na takim vauku, a n'a uav'ici se to kouemo* 176 [kouleti].

koupat 'kąpać': *mali d'echo koupe se v'e vañince* [koupati].

koupenej, -a, -i 'kupiony': *koupenej* [koupem].

koup'it 'kupić': *Tam fšexno možna koup'it* 70; *koup'im; zas se koup'i* 74; *A teš sem koup'ij kravu* 18, *tšy motori koup'ili* 39 [koupiti].

kouř, -e 'dym': *a luž mje kouř dustu* 51, *Bo tak b'es kouže k nim d'it; b'es toho p'otkuže to nejni prož do niy xod'it* 433; *pš'eli tšeba vokađit koužem; ti praxi tudi, ti kouže* 413 [kouř, -e].

kouřyt 'palić papierosa, kurzyć': *kouřyt; kouřym; pap'iros kouży se; muski koužej papirosi; žito se kouži 'zapyła się'* [kouřiti].

kousat 'kąsać, gryźć': *komar kouše* [kousati].

kousek, -ska 'kawałek': *kousek k'ouače* 71, *kousek masa se da do s'abatnika* 120, *kouski medu* 143, *smouni kouski džeua; buvvi se p'okraje n'a kouski* 116 [kousek, -sku].

kousek adv. nieodm. 'kawałek': *zač ho xitne, jak je kousek za nim* 46; *Kousek pšesey p'o uši* 94; *zas tam na drugej strane kousek, tam zas soy kravi* 70 [kousek].

koušinek, -nka 'kawałeczek': *'ov'ineua k'oušinek č'isteho outka i cukru n'asipaya* 133, *To se koušinek teho vuoži, to se pali dobže* 117 [koušinek, -nku].

kout, -a 'kąt': *s kouta, do kouta; staj f kouťe* [kout, -a].

koutek, -tku 'kącik': *zajadi d'euaj se f koutkax* [koutek, -tka].

kovař, -e 'kował': *kovaš kuje kohe; potom se jede s nim do kovaže* 418 [kovář, -e].

kovařka, -i 'żona kowala': *kavaška* [kovářka, -y].

kowbajn, -u 'kombajn': *kovbajn; k ovbajnem zesic* 250 [SSJČ tylko: kombajn, -u].

koza, -i 'koza': *koza teš se koťi; mliko v'ot kozi; vo koze; mnoho kozoyx; kozam dat. pl.: vo teij kozax; dvje kozi; v'o kozax* [koza, -y].

kozak, -a 'grzyb': *k'ozaki* [kozak, -a].

kozel, -zlu 'koziół, samiec sarny': *kozey, kozya gen. sg.* [kozel, -zla].

kozetka, -i 'leżanka, mała kanapa': *k'ozetka* 30; *versalka može bejt za m'isto k'ozetki; na kozetku* [SSJČ brak; (*k'ozetka* 93)].

kozi, -i, -i 'kozi': *kozi mliko; maj vuynu kozi — tak to ž'ykaži. No to ta kozi, to vona v'icej taka sřš'ata* 264 [kozi]. Por. *koži*.

kozlík, -a 'koziolek, stos torfu złożony do suszenia': *k'ozliki* 154; *zas se f ti k'ozliki je stavjemo* 156 [kozlík, -a].

kozlátko, -a 'koźlątko': *k'ozpatko* [kùzlátko, -a, kozlátko, -a].

koži, -i, -i 'kozi': *koži vu'na* 203, *soy vojce, keru maj vu'nu koži* [kozi]. Por. *kozi*.

kožix, -a 'kożuch': *Takej kožix sem si sprav'ij* 84, *kožixa gen. sg.; kožixi* [kožich, -u; -a].

kožibrada, -i 'koźlak': *kožibradi* nom. pl. [SSJČ brak].

kožolek, -lka 'stos ułożonych do suszenia cegiełek torfu': *žezajao se taki p'acijki (torfu), a to visxuo mepši, tak se f k'ožouki davaao, k'ožouki 154; potom se ho d'avaao f k'ožouki 189; potom se dava d'o kožouku 507; no to zas se stav'i k'ožouki 112; Taki kožouki stavjeli 134 [SSJČ tylo: kozlik, -a; (kožouek 93C)].*

kra, -i 'kra': *kri* nom. pl. [kra, -y].

kracka, -i 'coś zwiniętego, zgrabionego, np. kupka zgrabionej koniczyny': *kracki* nom. pl. [kracka, -y 'chumač, něco dohromady spojeného'; (kracki 'wiązki słomy' 87, 87S, 89)].

kracka, -i 'kupka zboża, lnu ustawiona na polu do schnięcia': *kracki* nom. pl. [kracka, -y; (teros kracki i myndle stavajom 90P)].

kraj, -u: 1) 'brzeg': *kraj žeki stromej; takej pasek žezuznej se vb'ije s kraju; 2) 'kraj': jak keru kraj [kraj, -e; (s kraju 17)].*

krajanej, -a, -i 'krojony': *Možna je krojet teš, kr'ajani, celi 255 [krájeti; (krajany 15)].*

krajec, -jce 'kromka': *krajec xueba [krajic, -e].*

krajenej, -a, -i 'krojony': *sazyňaki krajenu [krájeti].* Por. **krajanej**.

krajec 'kroic': *krajim; maso se kraji nožem; i'di kr'ajeli, žebi mjeli v'icej tejh bujex 256 [krájeti].*

krajzega, -i 'piła tarczowa': *štorcuje se krajzegou p'kna, žebi bili prosti [SSJČ brak; (krajzega 25B)].*

krakus, -a 'krokus': *No kr'akusi soj, no voňi ružo... taki kitki jak ti hje 528 [SSJČ: krokus, -u 'šafrán'; (krakus 15T)].*

kral, -e 'król': *Čši Krale [král, -e].*

kraliček, -čka 'króliczek': *vosum tejh kr'aličku 604 [králiček, -čka].*

kralik, -a 'królik': *kralik, da; kr'alika; kr'aliki* nom. pl. [králik, -a].

kral, -e 'król': *kraj [král, -e].*

kram, -u 'sklepik': *kram privatnej; f kramje [krám, -u 'obchod'].*

kramař, -e 'kramarz': *kramař prodava [kramář, -e].*

kramflek, -a 'kraj podeszwy': *kramfjek 131 [SSJČ: kramfelek 'podpatek'].*

krasnoludek, -dka 'krasnoludek': *krasnolutki to soj taki mali li'di s pohatki [SSJČ brak; (krasnolutki 93C)].*

krasne adv. 'pięknie, ładnie': *Teš to biyo krasne 454; či žito krasne roste 500; ruže krasne voňi [krásně].*

krasnej, -a, -i 'piękny': *pš'eduoim to biyo kr'asniho medu 433, krasni pšt'eli 439 [krásný].*

krasnejši, -i, -i 'ładniejszy': *kr'asnejši 473 [krásnější].*

krasop'is, -u 'kaligrafia': *jak to psali negdi kr'asop'is, to ja sem mjexa sam'i pietki 582 [krasopis, -u].*

krast 'kraść': *krast, zmođej krade [krásti].*

— **krat** 'kroć': *Tak sem druhejkrat tam vlit 52 [-krát].*

kratečka, -i 'krateczka, wzór': *potom se na vajičkar, pođexa takou kr'atečku voskem 490 [SSJČ brak; (krotečki kfadratove 12)].*

kratkej, -a, -i 'krótki': *vuz d'o hnoje to je kratkej 29, buuska je kratka; stšyha se v'asi, abi bili kratki [krátký].*

kratko adv. 'krótco': *kratko [krátco].*

kratkovanej, -a, -i 'w kratkę': *kr'atkovani piekni v'ajičko 490 [SSJČ brak; (kroika 72)].*

kratkoveľnistej, -a, -i 'krótkoveľnisty': *Ti kratkov'eľnisti no to se ščyha raz d'o roku 263 [krátkovelný].*

krat'ejc adv. 'krócej': *negdi diu, negdi krat'ejc [kratčej].*

krat'oučkej, -a, -i 'króciutki': *krat'oučki* nom. sg. n. [krat'oučký].

kratši, -i, -i 'krótszy': *k'uyhavei ma kratši nohu [krátši].*

krava, -i 'krowa': *krava ma rohi; Možna kravu si koup'li 70; s kravou; dvje kravi; dojačka d'o dojeňi kraj; zajde pr'o kravi 16, k'e kravam [kráva, -y].*

kravat, -u 'krawat': *to sem mu koup'ix i p'uantu, i kravat 69; kravatu* gen. sg. [SSJČ: kravata, -y, +kravat, -u; (kravat 83B)].

krawskej, -a, -i 'krowi': *konskej hnui je i krawskej 226 [kravský; (krofski gnuj 87S)].*

kreda, -i 'kreda': *kreda, kredi* gen. sg.; *kredou p'íše se na tablici [křida, -y; (kryda 93C)].*

kredens, -u 'kredens': *kredens; kredensu* gen. sg.; *f kredense soj nadobi [kredenc, -u; (kredyns 87S)].*

kredka, -i 'kredka, kolorowy ołówek': *kretka; kretki* gen. sg. [SSJČ brak; (kretka 24S)].

krejči, -iho 'krawiec': *krejči, šije ubraňi; d'o krejčiho 503; mnoho krejčix [krejči, -iho].*

krejčka, -i 'krawcowa': *krejčka; krejčki* nom. pl. 462 [SSJČ: krejčová, -ě].

krejt 'kryć dach': *dekaš krije stšexi; dauno to krili suomou 417, tet'ka to krejox 'eterňikem 417 [krýti].*

krengosup, -a 'kręgosup': *vona st onaxa na kreng osup 544 [SSJČ brak; (kryngosup 83L)].*

kret, -a 'kret': *kret; kreti rejoj na mouce [SSJČ: kret, -a náf. 'krtek'; (kret 82)].*

- krew**, krve 'krew': *krey z'axazi n'a musk* 138; *k'ryve, kerve, kyrve, kryve* gen. sg.; *k'e'ryvej* instr. sg.; *f k'ryvi* [krev, krve].
- kryxow**, -va 'cmentarz': *kryxow, k'ryxova* gen. sg. [SSJČ: krchov, -a zast. ob. a nář. 'hřbitov'; (*keryxuf* 'cmentarz żydowski' 100)].
- kryk**, -u 'kark': *kryk, n'a kryk, n'a k'o'ryk; koyo kryku; k'yrkem* instr. sg.; *n'a k'o'ryku* [kryk, -u].
- krym'it** 'karmić': *krym'it, k'e'rym'it, krym'ej* 3. pl. praes. 317 [krmiti].
- krocna**, -en 'krosno, mały warsztat tkacki': *ti krocna to v'idim tu zroyuna 'u soysetki* 208 [krosna, -y, též krosno, -a nář. 'tkalcovský stav'; (*krosna* 83B)].
- kroj**, -e 'nóz pługa odcinający skibę w płaszczyźnie pionowej': *kroj žeže zem* [SSJČ: krajidlo, -a; (*do g'zonžela kraj* 80a)]. Por. *nuž*.
- krojet**, **krojit** 'kroić': *Možna ji krojet teš* 255; *I potom tadi se kroji i se ji (sej)* 123 [krájet, krojiti].
- krok**, -u 'krok': *krok, kroku* [krok, -u].
- krokew**, -kvje 'krokiew': *krokvje* nom. pl. [krokev, -kve 'trám v krovu'; (*krokef* 84)].
- kropelka**, -i 'kropelka': *potom se tšy krop'elki p'ije* 677 [SSJČ brak].
- krop'ice**, -e 'polewaczka': *krop'icej* instr. sg. [SSJČ: kropička, -y, též kropice].
- krople**, -e 'kropla': *soy na teš listkaš taki krople i ti pš'eli to zb'iraj ten met* 434 [SSJČ tylko: kapka, -y; (*kropla* 16S; *krople* nom. pl. 93C)].
- kropnout** 'kropnąć, uderzyć': *Negdi se d'o kamena kropno* 243 [SSJČ brak; (*kropnuja mhe* 16S)].
- krosna**, -en 'krosna, warsztat tkacki': *taki jak krosna soy tel'ki* 205 [krosno v. krosna, -y; též krosno, -a; (*krosna* 86)]. Por. **kro-**
- kroucenej**, -a, -i 'kręcony': *kroucena studhe; kroucena cesta; krouceni vyasi* [kroučiti].
- kroupi**, -p pl. t.: 1) 'krupy, kasza': *jak yanni kroupi; tatarčux - to co vostašo s kroup; kroupama* instr. pl.; 2) 'zamarznięty deszcz': *kroupi yet'ej* 38 [kroupy, -p].
- krouťit** 'kręcić': *tšea'it a krouťit* 26; *co se krouťi, skrent* 157, *korboš se krouťi; juš tejš doškoy to n'e krouťime* 32 [kroučiti].
- kroužit**: 1) 'krażyć': *pomayu voda yet'i, krouži* [kroužiti]; 2) 'krajać': *samošejku se k'oužiyo n'a mašince* 494.

- krow**, -u (może: **krova**, -i?) 'konstrukcja drewniana, na której leży pokrycie dachu': *krovi vosum na vosum centom'etru* 505; *No to je krovi, co se na niš zakuada stšexu* 416; *No juš trami se stahuo, to potom tšeba davat krovi* 30; *jak se juš krovi da, to yat'e i syamu na to* 30 [krov, -u 'konstrukce nesoucí střešní krytinu']. Por. **krova**.
- krova**, -i 'krokiew': *krova, krovi* gen. sg.; *krovi* nom. pl. [krov, -u]. Por. **krow**.
- kryt**, -a 'kret': *k'ryt, k'ryta* gen. sg. [krt, -a]. Por. **kret**.
- kruh**, -a 'biegun kołyski': *kruh; kruha* gen. sg.; *kolipka je na kruhaš* [SSJČ brak].
- kruha**, -i 'biegun kołyski': *Biya kruha, mi to ž'ykame kruhi, na tim se k'olibayo* 135 [SSJČ brak].
- kruzej**, -a, -i 'kruchy': *kruži t'esto* 121, *'Upeče se k'ouače zv'ikliho, k'ružiho* 485 [kruchý].
- kružta**, -i 'chór w kościele': *kružta to je to n'a hože f kostele* [kruchta, -y; (*kružta* 'przedsionek kościoła, jego część pod chórem' 93C)].
- kruk**, -a 'kruk': *kruk; kruka* gen. sg.; *kruki mi to ž'ykame* [SSJČ tylko: havran, -a; (*kruk* 83L)].
- krul**, -a 'postać z jasełek': *myu'vi krul Herut* 96, *to voñi maj krula Heroda* 95 [král, -e; (*krule to beya šherc, aňuy, krul her'ut* 25P)].
- krupi**, **krup** pl. t. 'kasza': *pohanskejx krup uđ'eyau do kašanki* [kroupa, -y; (*krupy* 34)].
- krup'ička**, -i 'krupka': (przy robieniu masła:) *to požat taka k'rup'ička biya* 124 [krupička, -y].
- krušinka**, -i 'kruszonka, masa z maki masła i cukru na słodkim cieście': *k'rušinki se d'eyu na to z moyki, z masya i cukru* 121, *k'rušinkoy* instr. sg. 452 [krušinka, -y].
- kryvacet** 'krwawić': *boli bžyxo i kryvaci se* [krváceti].
- krvotok**, -u 'krwotok': *krvotok - de krey noseš* [krvotok, -u].
- krynček**, -čka 'kręciek w zwrocie': *pes ma krynčka* [SSJČ brak].
- kryngosłup**, -a 'kręgosłup': *stonat na kryngosłup* [SSJČ brak; (*kryngosłup* 83L)].
- křćini**, -in pl. t. 'chrzciny': *kšćini tak samo... nejdžy v'okšt'ili ho* 171 [křtiny, -tn]. Por. **křtini**.
- křemen**, -a 'krzemień': *kšemen; kšemena* [křemen, -ene].

- kšemeňak**, -a 'muchomor': *kšemeňaku popust, bo ma duše popust'i; kšemeňaki to soj červeni taki st ožaki* 518; *tejh hup pojet i potom strašne ho b'ečkovaŋo, tak poda: Kšemeňaku popust...* 518; *kšemeňaki* nom. pl. 'kožlaci' [SSJČ: kšemenáč, -e řidč. kšemeňák, -a 'hřib s červeně oranžovým kloboukem'].
- křen**, -u 'chrzan': *kšen; kšenu* gen. sg. [křen, -u].
- křepelka**, -i 'przepiórka': *kšepeyka voŋa: Po'te žat, po'te žat* [křepelka, -y].
- křesoilko**, -a 'krzesielko': *kšesouko* [SSJČ: křesilko, -a; (*kšeseko* 15L)].
- křest**, křtu 'chrzest': *do teho křtu* 172, *potom d'o křtu i p'o kš'e zas pš'yxazej* 572 [křest, křtu; (*kšest* 20J)].
- křt'ini**, -in pl. t. 'chrzciny': *ud'eaŋ kš't'ini, baŋ takej, taki kš't'ini* 172 [křtini, křtin].
- křýček**, -čka 'krzaczek': *v Aŋeksandrovje taki soj kšýčki* 445 [křiček v. keřik].
- křýčet** 'krzyczeć': *kšýčej* 3. pl. praes. 75, *na toho K'ačmarka kšýčej* 57, *a tak kšýčeli: N'a prodej* 71, *straka kšiči* [křičeti].
- křýčkovej**, -a, -i 'krzaczasty': *kšičkovi fazuje* [SSJČ: křiček, -čka].
- křýdlo**, -a 'część kołowrotka': *kšidŋa* nom. pl. [křídlo, -a].
- křýk**, -u 'krzyk': *kšýk* [křik, -u].
- křýknout** 'krzyknąć': *to mu se tak kšýkŋo: Franek v'ihnat kravi* 66 [křiknouti; (*kšýkŋa* 20J)].
- křýkop**, -a 'rów odwadniający': *kšikop, kšikopa* gen. sg. [SSJČ tylko: přikop; (*kšýkopa* 64)]. Por. **kšýpop**.
- křýpka**, -i 'chrypka': *kšipka* [SSJČ: tylko chřipka, -y].
- křýpop**, -u (može tež **kšýpopa**, -i?) 'rów odwadniający': *kšýpop to biŋ takej, co voda šŋa staŋe him jaŋ biŋo moko* 224, *pokšyva roste p'o kšipopaŋ; nezapom'inajki rostoŋ f kš'ipopaŋ n'a ŋoŋce* [SSJČ tylko přikop, -u; (*kšýpopa*; *vybrálem ruš, zrobilem kšýpope* 58)].
- křýpoupa**, -i (može **křýpoup**?) 'rów odwadniający': *to juž n'e menovali kš'ypoupi jen brazdi; bo jak kšýpoupi, to juž voda sŋ'azeŋa v'icej* 224. [SSJČ tylko: přikop, -u].
- křýwd'it** 'krzywdzić': *dobrej ŋukoho ne ukšýŋdi* [křivditi].
- křývej**, -a, -i 'krzywy': *kšývej nuš; šidŋo kšývi* [křivý].
- křýž**, -e 'krzyż, grzbiet': *kšýš, kšiš; kšize* gen. sg. [kříž, -ej].
- na křýž** adv. 'na krzyž': *hřstki kŋade se n'a kšýš* 549; *uheŋ—boŋle ŋŋožení n'a kšiš* [napříč, křížem].

- kšýžak**, -u 'krzyżak': *kšížaki na šŋamu, žebi v'itr ne braŋ; voprat'e — kšížaki* [křížak, -u].
- křt'ini**, -in pl. t. 'chrzciny': *kš't'ini* 572 [křtini, křtin; (*kšćiny* 93C)].
- křt'it** 'chrzcić': *d'ite se kš't'i; d'echo n'e može beji dvakrat kš't'eni* 493 [křtiti; (*kšćić* 20J)].
- křtitehlice**, -e 'chrzcielnica': *kš'titehlice* [křtitelnice, -e].
- ktorej**, -a, -i 'który': *brani, kteri se vŋači za sivnikem* [který; z reguly w Kucowie: **kerej**].
- kucmoŋ**, a 'rodzaj klusek z mąką kartoflaną': *k'ucmoŋi teš. Kucmoŋ to v'okrajim br'ambori i da se biŋvi vaŋyt* 522; *kucmoŋi ŋutnaj* 261 [kucmoch, -u 'pokrm z brambor'].
- kučkat** 'o grabieniu koniczyny; zgarniać': *kučkat* [SSJČ brak; (*pozvijać f kučki* 30K)].
- kučovjak**, -a 'mieszkaniec Kucowa': *kučovjak*.
- Kučow**, -ova 'Kuców': *naše v'esnice Kučov; f K'učovje* 15.
- kučowskej**, -a, -i 'kucowski': *poŋe k'učoŋski* 29.
- kudernatej**, -a, -i 'kędzierzawy': *kudernatej* [kudrnatý].
- kudŋatej**, -a, -i 'kędzierzawy': *kudŋati vŋasi* [kudrnatý].
- kuferek**, -rka 'kuferek': *kuferek* 458 [kufírek řidč. kuférek, -rku].
- kuŋ**, -u 'kuch, makuch': *zustava po v'it'isknuti kuŋ; nejŋi kuŋa* 41 [SSJČ brak].
- kuŋarka**, -i 'kucharka': *kuŋ'arka vaŋy jist; g v'aŋyva kuŋarku se najmne* 103 [kuchařka, -y; (*kuŋorka* 93C)].
- kuŋař**, -e 'kucharz': *kuŋař; pomočnik kuŋaže* [kuchař, -e].
- kuŋinka**, -i 'kuchenka': *kuŋinka* [kuchynka, -y; (*f taki kuŋynce* 16S)].
- kuŋne**, -e 'kuchnia': *kuŋne — gde se vaŋy; sme zavedli svoŋ kuŋni* 85, *pš'y kuŋni* 82; *mulaž buduŋe kuŋne* [kuchyně, -ě; (*kuŋna* 87S)].
- kukačka**, -i 'kukuška': *k'ukačka kuka* [kukačka, -y].
- kukarda**, -i 'kukarda do warkoczy': *kukarda; s pentliček d'ea se kukardi* [kokarda, -y, 'kukarda; (*kukarda* 93, 93C)].
- kukardka**, -i 'o muszce: kokardka': *hegdi se vaŋe mušku, to je takova kukartka; k'ukartku mu pš'ypaŋa potom ta mŋada* 289 [SSJČ tylko: 'kokardka, -y 'čepice s kokardou'; (*kukartka* 15L)].
- kukati** 'kukać': *kukačka kuka* [kukati].
- kukuriza** -i, 'kukurydza': *tam je k'ukuriza* 563 [kukuřice, -e; (*kukuryza* 17)].

kulčyk, -a 'kolczyk': *kulčyk; kulčyka* gen. sg.; *v ušix se nosi kulčyki* [SSJČ brak; (*kulčyki* nom. pl. 93C)].

kulička, -i 'kuleczka': *gabue n'a zubax maj kulički* [kulička, -y].

kul, **koľu** 'kól': *Abi jeho (jetex) zesic i n a koli dat 35, se si avjejo taki koli 573* [kúl, -u].

kulatej, -a, -i 'okrągły, kulisty': *hraj k'uyatej; mačejufka je k uyata; i se d'eya taki k'uyati p'acički 525* [kulatý].

kulato adv. 'okrągło': *puńčoŭu se d'eya k'uyato 460* [kulatý; kulateš].

kule, -e 'kula': *to kuye spada 79* [kule, koule, -e].

kulečka, -i 'kuleczka': *d'e'ti d'eyaj kuyecčki ze snehu* [kulička, -y, koulička -y; (*kulecka* 97)].

kulhavej, -iho 'kulawy': *kuyhavej* [kulhavý].

kulka, -i 'kulka': *tš'a biyo tu koudey v'itšast, i p'od'eyat taki kuyki s tej k'oudeye 181* [kulka, -y].

kultivator, -a 'kultywator': *kuytivator; To hje je kultivator 221* [kultivátor, -u].

kumoda, -i 'komoda': *kumoda ma štiri šufliki; kumodi d'ali 167* [+komoda, -y; (*kumoda* 87S, 93)].

kumpost, -u 'kompost': *s'ipeme ružni sm'itki, d'eyame takej kumpost 226* [kompost, -u; (*kumpost* 15T)].

kumpot, -u 'kompot': *d'eyame takej kumpot; uvažej kumpot 261* [kompot, -u; (*kumpot* 15, 19)].

kuň, **koňe** 'koň': *p'otkuyatka, abi se kuň n'e vottyačij; kuň ma tyamu; myadej kuň; kuň je vokutej; zdravej jak kuň; vot koňe; ja sem mjeu sviho koňe 47, z'ajozij j'ednogo koňe 45; koňov'i se sedi n'a žbet'e; ke koňov'i; k'oňoji dat 44, z'ajozij se koňoji xomoyt 44, koňov'i 253, 420, koňoj se n'aježi 316; svim koňem 47, z'a koňem 44; koňe se z'apšahne 616; tam dajej koňe soy 70, z'ajozij dva koňe 38, se koňi n'e poyš't'i z rukou 46, koňum n'azezayo se vovsa 41, Dvoma koňma 10, pš'y koňij bili formani* [kuň, koňe]. Zob. tež **koň**.

kuňčinka, -i 'zajęcza kapusta': *kuňčinka* [SSJČ brak; (*zajynco kuńcyna* 83L)].

kupa, -i 'kupa, duža ilość': *zboži tšeba dat na kupu; zahanj se do kupi; at' se ta zem sejde d'o kupi 58, že se držej kupi 154; to se stuyokayo d'o kupi to masyo 124; ma tejx d'eczek kupu, p'ojidaj 132* [kupa, -y].

kupka, -i; 1) 'mała kupa': *negdi se sype n a kupki 12; 2) 'kilka snopków ustawionych na polu do suszenia': sn'opečki p'opostav'i se šesnast - kupka 7, kupki p o vosumnaz bejiek 626; ze snopku se stav'i kupki; seno se dava do kupek; kupki d'eyat 4* [kupka, -y; (*kupki* nom. pl. 84)].

kupkuvka, -i 'rajgras, rodzaj trawy': *kupkufka* [SSJČ brak; (*kupkufka* 1G)].

kupovat 'kupować': *kupovat; kupuje; kupovay* [kupovati].

kurka, 'grzyb jadalny, pieprznik lisica': *kurka, kurki* nom. pl. 518 [SSJČ brak; (*kurka* 83L)].

kurtka, -i 'kurtka': *kurtka je kratka; š'akoy kurtku nebo kožix 467* [+kurtka, -y].

kužajka, -i 'brodawka na ręce': *kužajka* [SSJČ brak; (*kužajka* 83L)].

kužatko, -a 'kurczątko': *k'užatko; kužatka* nom. pl.; *šuepka v'uhne kužatka; kužatka 525; k'užatkum daval jahli 563* [kužátko, -a].

kuže, -ete 'kurczę': *zakop to kuže 639; daj jaki kuže 97; kužata* nom. pl. [kuže, -ete].

kus, -u 'kawałek, sztuka': *kus dževa; štiri kusi dobitka; kus vodyamu vod hori to je gjas; tam je kus toho 70, kus se u'd'eya 124* [kus, -u].

kušm'if, -a 'kuśnierz': *kušm'if, šije kožix; kušm'iza* gen. sg. [SSJČ brak, (*kušm'if* 19J)].

kut 'kuć': *kovaš kuje koňe* [kovati].

kuvička, -i 'czajka': *kuvička* [SSJČ brak; (*kuvička kuvíka* 80a)].

kuže, -e 'skóra': *kuže; d'o kuže; tšeba kuži p'osolit 503, maj d'ovokoya kuži 129; pot kužej; garbaž garbuje kuže* acc. pl. [kūže, -e].

kužennej, -a, -i 'skórzany': *kapa je k'uženna 34* [kožený].

kužička, -i 'skórka': *kožix je na kužičkax; aš ta k'užička je taka mjeokoyunka 503* [kūžička, -y].

kužña, -i 'kuźnia': *u kovaže f kužni* [SSJČ: *kuzña, -ě* nář. 'kovárna'; (*kužño* 93C)].

kužne, -e 'kuźnia': *z a kužnej* [SSJČ: *kuzña, -ě* nář. *kovárna*; (*kužño* 93C)].

kvadračik, -u 'kwadracik': *takej kvadračik užyznutej biy 480*.

kvadračik, -u 'kwadracik': *bañi pokroji se f taki kadračiki, kouski 481* [kvadratek, -tku].

kvadratovej, -a, -i 'kwadratowy': *taborek je kvadratovej* [kvadratický, kvadratni; (*kvadratove* 50)].

kvasek, -sku 'kwasek, ciasto z poprzedniego wypieku; zasuszone ciasto do zakwaszania': *kvasek, kvasku* gen. sg.; *na kvasku se peče xueba* [kvásek, -sku].

kvasnice, -ic pl. t. 'drożdże': *kvasnice dava se d'o t'esta, abi virostyo; to se da moyki i kvasnic 120; to jix se n a kvasnicix n e peče jen n'a prašku 121* [kvasnice, -ic].

kvašnej, -a, -i 'kwaśny': *s kvašnym mlíkem 261* [kvasný; (*kvašny* 93C)].

- kvatera**, -i 'wynajmowany pokój': *von biu v Uod'i na kfar'eže* 412 [SSJČ brak; (na kfoterak 24)].
- kvellak**, -a 'kucharskie narzędzie do mieszania potraw': *kvellak*, *kvellaka* gen. sg. [kvedlačka, -y].
- kv'ičet** 'kwiczeć': *prase kv'iči* [kvičeti].
- kv'ist** 'kwitnąć': *jag juž ma žito kv'ist pšede žnema* 214, *kvete žito*; *bžesk kvete fjaŋovo* [kvěsti, kvisti].
- kv'itek**, -tku 'kwiatek': *kv'itki* nom. pol. *kv'itki jasnoyhenki* (ma len) 10 [kvítek, -tku]. Por. *kjitek*.
- kvjet**, -a 'kwiat': *kvjet*; *to je jina v odmjena kvjeta* 268; *s kvjetu* 288; *z ružnejx kvjetu* 268 [květ, -u].
- kvjeten**, -tne 'kwiecień': *f puu kvjetne* 619, *f kvjetni* 483 [SSJČ tylko: duben, -bna; (kf'ečih 93C)].
- kvočna**, -i 'kwoka': *kvočna n'anesua v'ajiček* 562; *kvočnu n'asađit* 638 [kvočna, -y].
- kvokat** 'kwokać': *jak syepka kvoče, to se ji p'otkuada v'ajička* 525 [kvokati; (kura kfocy 16S)].

L

- labud'**, -e 'łabędź': *A potom tam bili l'abude* 543 [labut', -tě]. Por. *labeňž*.
- laček**, -čka 'pantofel domowy': *laček*; *lačka* gen. sg.; *lački* || *pantofle do chođeni po sekniči* [SSJČ brak; (laček, lački nom. pl. 72D)].
- lada**, -i 'część sieczkarni, w której kładzie się słomę': *lada* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (loda, lody 83B)]. Por. *loda*.
- lalka**, -i 'lalka': *lalka* [SSJČ brak; (lalka 87S)].
- lašćina**, -i 'leszczyna': *lašćina* 440 [SSJČ. liska, (lascyna 24, z lascyny 88)].
- lašćina**, -i 'leszczyna': *lašćina ma mali vožexi* [liška; (lascyna 24)].
- leberka**, -i 'pasztetówka': *uđeuame si k'ašanki, troxu černiho, troxu leberki* 88, *leberka* 103 [SSJČ brak; (leberka 83B)].
- lečit** 'leczyć': *znaxor leči žeuem* (lečiti).
- lejek**, -jka; -u 'lejek': *lejek*, *lejku* [SSJČ brak; (lejek 93)].
- lek**, -u 'lekarstwo': *lek*, *leku* gen. sg.; *doktor zap'isuje leki, ten pyuek berox n'a leki* 676 [lěk, -u]. Por. *lek*.
- lekař**, -e 'lekarz': *lekař*, *lekaže* gen. sg. [lékař, -e]. Por. *lekař*.

- lepka**, -i 'mucholapka, lep na muchy': *lepka na mouxi* [SSJČ brak; (lepka 93C)].
- letke**, -iho 'pluca zwierzęce': *letke* || *uxki* [SSJČ brak; (letke 84)].
- letni**, -i, -i 'letni': *letni puast'* [letni].
- levej**, -a, -i 'lewy': *šmaida pracuje levoju rukou* [levý].
- licytacje**, -e 'licytacja': *prodaj na licyt'aciu z'a par grošej* 8 [licitace, -e].
- ličit** 'leczyć': *ješt'e teš soy, že ž'ouama ličež* 270, *hegd'i l'ičili znaxori* 270 [lěčiti; (doxtur licul 16)].
- ličit se** 'liczyć się': *daŋneic to se liđ'i l'ičili z grošema* 234 [ličiti].
- liđ'i**, -i pl. t. 'ludzie, pl. do słovjek': *To liđ'i n'e vipust'ili* 50; *liđ'i se smali s'e mne* 73, *bere se šesnaz liđ'i i mpat'i se* 10, *vot starejx liđ'i, co n'ašikovat tejm l'idem* 561; *mezi lidma*; *p'omeze t'akejma lidma* 138 [lidé, -i].
- ligar**, -u 'belka pozioma w płocie': *ligar*, -u [SSJČ brak; (l'igary še učese 91)].
- ligarek**, -rku 'drażek łączący zagięte końce sanic': *ligarek, kterim soy spojeni noski* [SSJČ brak].
- lihnout se** 'łęgnąć się': (kurczęta) *metem se lihnoy, zimoju ne* 527 [lihnouti se].
- lixej**, -a 'lichy, marny': *tešč je tuze lixej* 137; *No je lixej* 'bardzo chory': 139; *to se m'enovaua lixa cihya* 196; *uđau lixou kateg'orji* 24, *mam lixou vobui*; *s tej lixej cihui* (Mundix) 196 [lichý].
- ližčeje** adv. 'gorzej, w gorszy sposób' *se ubraua ližčeje* 288 [SSJČ: +liše].
- lixo** adv. 'licho, słabo, źle marnie': *uš lixo v'id'im* 22, *mašina lixo mpat'iu*; *a dauno to biyo lixo* 55; *lixo se z'arobiyo* 26 [licho].
- ližši**, -i, -i 'gorszy, bardziej lichy': *ližši z'gno*; *x'teu ližši st'enu pšev'ist* 136 [lichší; (l'ixsy 83L)].
- lijek**, -jka 'lejek': *lijek* [SSJČ brak; (lijek 72D)].
- limec**, -mce 'kołnierz': *sem mu koup'iu i kravat, i limec* 69; *pšy košili je limec* [límece, -mce].
- lin**, -a 'lin': *lin je hnedočerneje, žije v buaf'e f stavje* [lin, -a].
- linat** 'lenieć': *lina se krava, v'ilina se n'a zimu* [línati].
- linej**, -a, -i 'leniwy': *čuoójek linej je, pruznuje* [liný 'lenivý'].
- linije**, -e 'linia frontu': *ja višeu tam na tu l'iniji* 79 [linie, -e].
- linijka**, -i 'linijka szkolna': *pšykuada se linijku i vede se perem* [linka, -y; (l'inijka 93C)].
- lipa**, -i 'lipa': *lipa*; *kvjet lipi*; *n'a lipje* 434 [lipa, -y].

- lipiec**, -pce 'lipiec': *v'ot patnastiho lipce* 239, *v lipci* 434, *po dvacatim lipci* 239 [červenec, -nce; (*l'ipec* 93C)].
- lipcuvka**, -i 'miód zebrany w lipcu': *Met se zb'ira pševažne v lipci i to se menuje met lipc'ufka* 434 [SSJČ brak; (*lipcufka* 'gatunek jabłek dojrzewających w lipcu' 15)].
- lipka**, -i 'kwiat doniczkowy': *lipka ma kit'ički jako h'ŕnički* [SSJČ brak; (*lipka* 93C)].
- lipovej**, -a, -i 'lipowy': *lipovej met* [lipový].
- lis**, -a: 1) 'lis': *lis* [SSJČ tylko: *liška*, -y]; 2) 'gra towarzyska': *Dokoya 'ustav'ijo se par... i potom takeho lisa hrali* 136.
- lisej**, -a, -i 'lisy': *lisa h'ava* [lysý].
- lisina**, -i 'lisyina': *lisina*, *lisini* gen. sg. [lysina, -y].
- list**, -u 'list': *list*, *listu* gen. sg.; *listi* nom. pl. [list, -u 'dopis'; (*l'ist* 93C)].
- list'atej**, -a, -i 'liściasty': *dževo list'ati; pes list'atej* [SSJČ tylko: *listnatý*; (*l'isčaty las* 95b)].
- list'e**, -i 'liście': *list'e se hrabe p'ot kravi* 225, *ne cest'e je tolika list'i* 22, *spažovej met to je n'a list'ix* 434; *f tex list'ix* 491 [listí, -i].
- listeček**, -čka 'listek': *listečki* nom. pl. [listeček, -čku].
- listek**, -tka 'listek': *listek*; *listiki* nom. pl.; *n'a listkaž*; *trošku bopkoviho listka* 116 [listek, -tku].
- listonoš**, -e 'listonosz': *list'onož de* 168, *listonoš pšinaši listi* [listonoš, -e].
- listonoška**, -i 'listonoszka': *biya p'odepsana ta l'istonoška* 538 [listonoška, -y].
- listva**, -i 'listwa': *l'istva* [lišta, -y; (*l'istfa* 88)].
- lišaj**, -e 'liszaj': *lišaj*; *lišaje* [lišej, -e; (*l'isoj* 93C)].
- lišnie**, -e 'luśnia, podpórka kłonicy': *to se menujo juš taki lišnie* 158 [lišeň, -šně; (*lušňa* 83B)].
- lišnie**, -e 'luśnia': *d'o pŕken lišnie n'epotšebni* 34, *lišnie* [lišeň, -šně; (*lušňa* 83B)].
- litať** 'latać': *teyata l'itali; mura lita večir; tak p'o poli l'itajo* 99 [lítani v. létati].
- liter**, -tra 'litr': *se stav'i puŕ litra či liter* 248 [litr, -u; (*l'iter* 42B)].
- livanec**, -nce 'naleśnik': *livanec*; *liv'ance soŕ* 523 [livanec, -nce].
- livenťař**, -e 'inwentarz, mienie gospodarskie': *fšecker je takeŕ l'iventař* 423, *jak je v'icej livenťaže, to je nepš'i; žebi n'e biyo b'idi pro l'iventař, kerej h'ospodař poseda* 420 [inventář, -e; (*l'ivyntař* 84)].
- liziť** 'leżć': *Ceŕej puŕ dne se mezo 16* [lézti].

- ližva**, -i 'łyżwa': *ližva; k'ouza se n'a ližvaž* [SSJČ brak; *myžvy* 93C].
- lod'ka**, -i 'łódka': *loŕka; maj loŕku* 544 [lod'ka, -y].
- lok**, -u 'lok': *lok*; *loku*; *loki* [SSJČ brak; (*loki, lokuf* 93C)].
- lokator**, -a 'lokator': *jen že tam m'jeŕ l'okatori, a v'ite jak to l'okatori soŕ* 654 [lokátor, -a].
- longrida**, -i 'renkloda': *longridi* 440 [SSJČ brak; (*l'ingroda* 93C)].
- losovat** 'losować': *jag von losovaŕ, to ješt' sloŕžiŕi patnaz roku* 309 [losovati].
- louže**, -e 'kałuża, woda, która stoi po deszczu': *louže* [louže, -e 'kałuž'].
- luk**, -u 'otwór do wietrzenia': *f kopci tšeba luki m'jet, žebi voňi v'ivjetrali se* 260 [SSJČ brak].
- lušinka**, -i 'luśnia': *lušinki* nom. pl. [lušňa, -i nář. 'lišeň'; (*lušňki* nom. pl. 82a)].
- luti**, -iho 'luty': *vost'atki to v lutim; v lutim se v'ilihnou* 527 [unor, -a; (*luty* 93C)].
- luz**, -u 'luz, odstęp': *tak se potom sk'adajo ŕ pec, a 'uđajo se taki luzi* 193 [SSJČ brak].
- lužko**, -a 'łożko': *lužko, luška* gen. sg. [lužko, -a].
- lv'i**, -i, -i 'łwi': *lvje pašče* [lví].

L

- labeňž**, -a 'labędź': *uabeňč* [SSJČ tylko: *labut'*, -tě; (*uabyňč* 83L)].
- lachinej**, -a, -i 'tani': *špřit je ŕ'acinej; vob'ili ŕ'acini* [laciný].
- laciňejšl**, -i, -i 'tańszy': *v'ob'ili ŕ'acinejši* [lacinějši].
- lacinu** adv. 'tanio': *ŕacino k'up'i* 73 [lacině, lacinu].
- lačatej**, -a, -i 'łaciaty': *ŕ'ačoki taki teš taki ŕačati bili* 258 [SSJČ brak; (*ŕačaty* 83L)].
- lačoki**, -u 'odmiana kartofli': *ŕ'ačoki, ŕ'ačoki bili, to m'jeli taki vočka č'erveni* 258; *ŕačoki ŕačati biŕi* (Mundil) 258 [SSJČ brak].
- laxi**, -u pl. t. 'stare ubranie, lachy': *To uš ti stari ŕaxi jak ne xce, to ne bere* 131 [SSJČ brak; (*ŕaxy* 83B)].
- laxat se** 'o świni: przejawiać popęd płciowy': *ŕaxa se* [SSJČ brak; (*ne lăxala se* 33)].
- lajblik**, -u 'lejbik, wierzchnie okrycie kobiety': *ŕajblik* 574 [lajblik, -u].
- lamat** 'lamać': *ŕamat* 21, *ŕame*; *ŕ'ameme*; *ŕamou se*; *ŕamajo se* [lámati].

- lamek**, -mka 'odmiana miedlicy': *jak se p'ozb'irajo, to zas potom n'a jamku ho jamat* 21 [SSJČ brak; (lamek 75a)].
- lampa**, -i 'lampa': *lampu naftova; lampu se p'ostav'ijo* 108; *lampoy se sv'ir'ijo* 108 [lampa, -y].
- laňa**, -i 'łania': *laňa* [laň, -ně].
- lapka**, -i 'uderzenie ucznia linijką w rękę za karę': *baňnoy mapku — maš* 103 [SSJČ brak; (mapki nom. pl. 'nóżki' 11)].
- lať**, -i 'łata, przybita do krokwi listwa drewniana, do której przywiązuje się snopki pokrywające dach': *jak huš krovi se da, to uat'e i s'amu na to* 30; *jak se ti v'itki p'opšepajovali na tix uat'ix* 52 [lať, -ě].
- lata**, -i: 1) 'łatka': *řakoy uatu tša pšyšit* 126; *k'aždimu uatu pšyšijoy* 96 [lať, -ě; (pšysyi uate 16S)]; 2) 'przybita do krokwi listwa drewniana, do której przywiązuje się snopki pokrywające dach': *potom se b'ije uati* 163, *do teix uatoyx* 164 [lať, -ě; (na daxy krokfy, uaty popšečne 72D)].
- laťatej**, -a, -i 'łaciaty': *uati'atej* [SSJČ brak; (uacaty 83L)].
- latka**, -i 'łatka na bucie': *uati m'jeli z boku, a se šuo* 130 [látka, -y].
- latvjejc** adv. 'łatwiej': *a dneska to bi možno i pšyjej uatvjejc na taki z'ažadani* 286 [SSJČ brak; (uati'ik 20)].
- lava**, -i: 1) 'kładka': *lava*; 2) 'część rusztowania, na której kładzie się kłoc rżnięty na deski': *lava; soy taki uavi*; 3) 'nasad wozu': *na ti uavi dau paski* 209 [lava, -y nář. 'lavice'].
- lav'ice**, -e 'ławka': *uav'ice* 458; *vedue uav'ice*; *v uav'ici*; *pod uav'icej*, *pod uav'icema*; *na uav'icix* [lavice, -e].
- lav'ina**, -i 'lawina': *uav'ina se z'esunuja v horaž* [lavina, -y].
- ławka**, -i 'kładka': *uajka pšez vodu* [lávka, -y; (uajka 83B)].
- led**, -u 'lód': *uēt; koyški medu* 143; *n'a med'e* [led, -u].
- lehčejc** adv. 'lżej': *uexčejc* 597 [lehčej].
- lehči**, -i, -i 'lżejszy': *n'a takim uexčim poh* 615 [SSJČ tylko: lehký].
- lehkej**, -a, -i 'lekki': *uexkej* [lehký].
- lehki**, -iho 'płuca zwierzęce': *uexki* [SSJČ brak; (lekke 57, 63)].
- lehko** adv. 'lekko': *dava se klin, abi p'iya uexko x'od'ija* [lehce, lehko].
- lehnout** 'położyć się': *Troxu si čojek fstane a zas to uehne* 587 [lehnouti].
- lejt** 'lać': *začay uejt* 56, *ueju* 1. sg. praes.; *ueje se vodoj, aye sme se lili* 448; *a vodoj se lijo* 154 [léti].
- lejtko**, -a 'łydka': *uejtko, uejtka* gen. sg. [lýtko, -a ob. lejtko; (lytko 88)].
- lek**, -u 'lek': *kvjet lipi to je uek; j'ajovec je dobrej uek* [lék, -u]. Por. **lek**.
- lekař**, -e 'lekarz': *ano ten uekaš, co 'operovaj* 678, *k u'ekažov'i* 679 [lěkař, -e].

- len**, lnu 'len': *Uen se n'e seje* 23, *z'e unu*; *bo potom se huš z'a uen brajo* 25 [len, lnu].
- lenox**, -a 'leń': *uēnox — ne xce se mu pr'acovat; u'ēnoxum* dat. pl. [lenoch, -a].
- lepe** adv. 'lepiej': *uepe* [líp, lípe].
- lepek**, -pka 'dla określenia małego chłopca': *jak take uepki mali sme bili* 93 [SSJČ brak; (uebek 93C)].
- lepši**, -i, -i 'lepszy': *to se n'apeče uepšix i lixšix* 120; *χod'ej aye taki uepši* 146, *tvaroh je uepši niš sejr*; *uēpšix* gen. pl. [lepši].
- lepši** adv. 'lepiej': *potom visxjo uepši* 154, *te'ki uepši* 38, *roste uepši* 57 [líp, lípe].
- les**, -a; -u 'las': *muadej ues*; *d'o uesu* 269, *blisko uesa* 435, *uesu nejni*; *d'o uesa* 315, *h uese hu nas to nejv'icej j'ajovca* 62, *v uese* 442; *u nas v uesax te'ki kopoy torfi* 115 [les, -a].
- lesejk**, -a 'lasek': *uēsejk* [lesik, -a].
- lesni**, -i, -i 'leśny': *uēsni kaprat*; *lesni ptaki* [lesni].
- lešnej**, -iho 'leśniczy': *uēšnej p'ijunuje ues*; *u'ēšniho* [lesni, -iho; lesník, -a; (lešny, lešnego 42B)].
- lešnictvo**, -a 'leśnictwo': *Potom musi u'ēšnictvo puat'it* 146 [lesnictvo, -a].
- leta**, let pl. od rok 'lata': *Sin m'jeu tšy ueta* 49, *Potom sem biu pšy kužni dvje ueta* 81, *Ja sem tolik ued jezďij* 46; *desed uet* 53; *čojek už je v uetejx* 596 [léta, lét].
- letem** adv. 'w lecie': *uētem se v'ilihnoj, zimoy ne* 527 [SSJČ tylko: léto, -a].
- leťet** 'lecieć': *uēťet*; *drobna rosa uēťi* 141; *i zaz dau uēťi* 32, *šnix uēťi*; *uēťej ptaki*; *tak uēť* 2 sg. imperat.; *pes uēťej*; *taka rosa uēťema* 141 [letěti].
- leťivej**, -a, -i 'leciwy': *u'ēťivej* [letitý].
- leto**, -a 'lato': *ueto*; *v uēťe*; *i teď je v uetex* 'jest starszy' 322 [leto, -a].
- letos** adv. 'tego roku': *A uetos n'e zeseče, bo žito uēži* 5, *No, uetoz ne ma malix prasat* 42 [letos; (latoš 84)].
- letošni**, -i, -i 'tegoroczny': *u'etošni rok* [letošni].
- na levo** adv. 'na lewo': *n'a uēvo to h'i sa* 45 [nalevo].
- ležet** 'leżeć': *uēžet*; *uēžim*; *žito uēži jahbi ho 'uvalcovaj* 5; *von d'ij uēži* 21; *uēžej* 3. pl. praes.; *Ueš ti, moye* 134, *jak sme u'ēželi* 75, *u'ēželi tam* [ležeti].
- loda**, -i 'lada — stara sieczkarma': *zatička d'o uodi* [SSJČ brak; (šečkarka albo loda 71B; loda 83B)].
- lodiga**, -i 'lodyga': *uodiga visoka* [lodyha, -y].

- lod'ka**, -i 'łódka': *moŕ'ka; moŕ'koj instr. sg. [lod'ka, -y].*
- loj**, -e 'lój': *moj; svíce je 'uđejana z moje [lŭj, loje].*
- loket**, -kte: 1) 'lokiet': *molet; puŕi molet'e; devjet molet gen. pl. 314; vosum moletu 314, sedum molet 430 [loket, -kte];* 2) 'przędza zdjęta z motowidła': *molet; molet mjeu dvacet pasmu 183;* 3) 'motowidło': *na takej molet n'amotali 206; n'a dzev'jednim molet'i 551, dvacet pasem u molet'e 12.*
- lokomotiva**, -i 'lokomotywa': *moomotiva tahne vahoni [lokomotiva, -y].*
- lomiek**, -mka 'odmiana międlicy': *moemek ma jeden zup; zas se to d'fayo n'a pomku 180 [SSJČ brak; (moemek 84)].*
- lomeńice**, -e 'drewniane szczyt budynku': *No jak luš kroví se da, to mat'e i sŕamu na to, to l'omeńice se z'ab'ije p'rknama nebo sŕamoy 30 [lomenice, -e].*
- lončnik**, -a 'łącznik, ordynans, funkcja żołnierska': *moŕčnik'em sem biu 81 [SSJČ brak].*
- loni** adv. 'w ubiegłym roku': *moŕi 61; [loni].*
- łońsko**, -a 'ubiegły rok': *a ješt'e v od moŕska 517 [SSJČ tylko: łońský].*
- lopata**, -i: 1) 'łopata do kopania': *mojata uŕ musi bejt specijana do toho 113; a potom se torf n'arejvayo l'opatoj 154 [lopata, -y];* 2) 'łopata do wsadzania chleba': *xyeba fsad'i se d'o sabathnika mojatoj; mi žykame l'opata na to 119 [lopata, -y; (mojata 84)].*
- lopatka**, -i 'lopatka, kość pasa barkowego': *l'opatka, -i [lopatka, -y].*
- loučni**, -i, -i 'łakowy': *moŕčni kava; f'uyuki moŕčni nom. pl. [lučni; (žuncne ščernisko 83L)].*
- louka**, -i 'łąka': *mojka; košarka d'o sečeŕi mojki; kreti rejoy n'a mojce; mojkama; n'a zepenejx mojkax [louka, -y].*
- loukot'**, -e 'dzwono w kole': *mojkot'; mojkot'e nom. pl. [loukot', -tě].*
- ložit** 'kłaść': *rojno možit [ložiti].*
- lucerna**, -i 'lucerna, roślina motylkowa Medicago': *moucerna; n'e hodu-jeme mocerni [lucerka, -y 'vojtěška'; (lucerna 93C)].*
- luh**, -u 'łęg, łąka nad wodą stojącą': *takej muŕ [luh, -u].*
- lunt**, -a 'kawał płótna, szmata': *muŕ; d'o jakeho muŕta svazali 106 [lunt, -u].*
- luntek**, -ntka 'szmatka, gałganek': *n'a sejtku je čistej luntek [lunt, -u].*
- lup'in**, -u 'lubin, Lupinus': *z'eseče se žito a muŕ'in luž roste 38; no to z'aseje saquaderu z muŕ'inem 216 [lupina, -y 'vlčí bob'; (muŕ'in 83L)].*
- lup'iž**, -u 'łupież': *muŕ'iž n'a huavje [SSJČ brak; (muŕeš 83L)].*
- lupka**, -i 'kawałek drewna, którym pali się w piecu': *muŕki se stav'i f saŕ; dyoŕuši dzevo — muŕki [SSJČ brak; (muŕki nom. pl. 84)].*

- luska**, -i: 1) 'luska': *muška 'strąk'; sazim fazuje potom mam muški 559; muški (ryby) z'eškrabuju [luska, -y; 2) 'bielmo na oku': muška z'aŕazi n'a voči [SSJČ brak].*
- lušinka**, -i 'mała luśnia': *brinza — hamujec s mušinkoj [lišeň, -ě; (lušynka 83)].*
- lušt'ice**, -e 'łuszczycy': *mušt'ice [SSJČ brak; (mušcyca 93C)].*
- lušt'it se** 'łuszczyć się': *mušt'i se kuže [luštiti se].*
- lutař**, -e 'człowiek, który lutuje garnki': *mutaš mutuje [SSJČ: letovač, -e; (lutoš, lutoža 24S)].*
- lutovat** 'lutować': *mutaš mutuje [letovati; (lutuje se 10M)].*
- lužko**, -a 'łóżko': *to se m'enuje juž muško 167; muško 458; muška dali sme si 'uđejat 12 [lužko, -a].*

M

- macoŕa**, -i 'macocha': *m'acoŕa žykaj n'a takoy druhoj mamu 139 [SSJČ: macecha, -y; zast. a náf.: macocha, -y; (macoŕa 83B)].*
- mačejuvka**, -i 'czapka okrągła z małym lakierowanym daszkiem': *mačejuška je z daškem i k'uyata [SSJČ brak; (mačejuška 93)].*
- mačet** 'maczać': *pero se mači v ingoušt'e [mačeti].*
- mačice**, -e 'główny korzeń drzewa': *mačice [SSJČ brak; (mačica 87S)].*
- mačkat** 'gnieść': *buŕvi mačka se tŕ'omčkem; cepoy rukoy mačkaj 320; m'ačkani buŕvi 260 [mačkat].*
- mačora**, -i 'maciora': *m'ačora je sprasna [SSJČ brak; (mačora 84)].*
- mačora**, -i 'maciora': *mač'ora se vopr asi 426, mač'ora se vopxasi 42, mačoru musej cicat 427, se beroy z'a žraŕi razem z mačoroy 427 [SSJČ brak; (mačora 84)].*
- magister**, -tra 'aptekarz': *magister [magister, -tra 'akademicka' hodnost lékárnikŭ, lékárnik, -a].*
- maŕaŕi**, -i 'pranie': *farpku sipe se d'o vodi pšy m'aŕaŕi [máchaní, -i].*
- maŕat** 'plukać': *Maŕa se 128, Potom se v aŕyŕo to pradŕo i m'aŕaŕo 575 [máchat].*
- maŕorka**, -i 'machorka': *maŕorka [machorka; (maŕorka 93C)].*
- maj**, -e 'maj': *pšyde potom maj 441; n'a konci maje, čerfce 292, v maji nejŕi dobže mjet svarbu 483 [květen, -tna; (moj 93C)].*
- majetek**, -tku 'majątek, duże gospodarstwo': *m'ajetek, majetku gen. sg.; žuntca žid'iy m'ajetkem [majetek, -tku; statek, -tku]. Por. majutek.*

majranek, -nku 'majeranek': *majranek* [SSJČ: majoránka, -y ob. majóranek, -nku].

majster, -stra 'majster': *majster sšexno si sam 'uđeja; majster uči žemesja* [majstr, -a].

majtki, -u pl. t. 'majtki': *nejdžy z'akuada majtki* 574 [SSJČ brak; (*majtki* 24S)].

majutek, -tku 'majatek': *sšeski m'ajutki* nom. pl. 171 [SSJČ tylko: *majetek*, -tku; (*majuntek* 41)].

mak, -u 'mak': *mak tšyt* 124, *z maku* [mák, -u].

makatka, -i 'makatka': *m'akatka n'ad juškem* 32; *makatka je 'uđešana s pyatna i namalovani něco* [SSJČ brak; (*makatka* 93C)].

makovec, -wce 'makowiec': *m'akovec; makowce* gen. sg. 18 [makovec, -vce; (*makovec* 93C)].

makowki, -vek 'potrawa z bułki, maku i mleka, spożywana w czasie wiozery wigilijnej': *k'owače se čerstviho n'akroji i mlekiem i toho maku se da i soj m'akowki* 454; *makovek* gen. sg. 20 [SSJČ tylko: *makovka*, -y 'maková houska'].

malař, -e 'malarz': *malař m'axuje m'eškaři* [maliř, -e, nář. malěř; (*maloř* 93C)].

maličkej, -a, -i 'malutki': *m'aličkej vuzek; jak je malički* (dziecko) 132 [maličký].

z maličkosti 'od dzieciństwa': *z m'aličkosti jak sem xod'ija d'o školi 'od dziecka* 444 [SSJČ: maličkost, -i w innym znaczeniu]. Por. **vod malost'i**.

malina, -i 'malina': *malini soj v pesi; čerňi malni* [malina, -y].

malinińkej, -a, -i 'malusienki': *malinińki jadřečka* 10 [SSJČ malinin- v. malilinký].

malva, -i 'malwa': *malvi ružovi i byedi* [malva, -y 'slez'].

malař, -e 'malarz': *vnuček mi tam negde stara toho mayaže* 584 [maliř; -e; (*maloř* 93C)].

malej, -a, -li 'mały': *p'astuxa mapej; maliho se užuńd'ijo* 66, *skup mapej v meškaři; maya p'ijka* 60, *maya v'ovečka; mali teje; mali d'echo; Takejm malim kujukem bij* 90, *z malim; mame mašinu takoy mayoy* 9, *mali sn'opečki, mali hruški, mali ko'atka, kačata mali; jetoz ne ma malix prasat* 42, *Takejx tejx mapejx parxu* 62, *dava malim hokkam; z m'apejma s'ankama* 38 [mały].

mało adv.: 1) 'mało': *sena mayo d'avame* 40, *teřki mayo je toho* 71, *z řeteyem to je mayo prace* 35 [málo]; 2) 'rzadko': *mayo se tref'i,*

aye soj červení kravi; No 'u naz n'ejv'icej (kryja dachy) *p'řknama, s'umoy to to mayo* 30 [málo; (*mayo* kaj 90P)].

vod malost'i 'od dzieciństwa': *čest'inu — učime našix kujuk v'od mayost'i* 153 [SSJČ malost, -i w innym znacz.]. Por. **z maličkost'i**.

malovani, -i 'malowanie': *penzjek do mayovani farbama* (malování, -i).

malovat 'malować': *malaž m'axuje m'eškaři* [malovati].

malženstvo, -a 'małżeństwo': *to teř tag ř'ykame samo i m'axženstvo p'o česku či p o poyšku to juř tag ř'iřame to; mayženstvo je* 277 [SSJČ tylko: manželství, -i; (*mayžystvo* 93C)].

mama, -i 'mama': *naše mama, tata z mamoy* 276 [máma, -y].

mam'inka, -i 'matka': *m'am'inka p'oxazeja z'e Zeyova* 410 [maminka, -y].

mamuša, -i 'mamusia': *to bi žekya: Bo mamusa n'e umjeja, bo juř je stara* 526 [+mamuša, -i expr. 'matka'; (*mamuša* 15L)].

manažka, -i 'menažka wojskowa': *u m'anašce* [SSJČ brak].

mandat, -u 'mandat za wykroczenie': *jeřte mu mandat mjeja uđejat* 682 [mandát, -u].

manevri, -u pl. t. 'manewry': *manevri* [manévry, -ů].

mangel, -gle 'magiel, walek do maglowania bielizny': *Mi řšeme n'a mařince, n'e meyme ma'guem* 125 [mandl, -u].

manglovat 'maglować': *jak je suxi pradjo, to se vali, m'angjuje nebo presuje* [mandlovati; (*maglovač* 85)].

manglownice, -e 'maglownica': *m'angjownice* 176, *mangjuje se mangjownicej* [SSJČ tylko: mandl, -u; (*maglownica* 87)].

manket, -u 'mankiet koszuli': *mankjet; mankjetu* gen. sg.; *u r'ukavu soj mankjeti* [SSJČ tylko: manžeta, -y; (*manket* 93C)].

manna, -y 'kasza manna': *manna* [SSJČ brak; (*manna* 93)].

manželstv'i, -i 'małżeństwo': *manžestv'i* [manželství, -i].

margaryna, -i 'margarina': *pořm se da eřte tu m'argarynu nebo masjo* 453 [margarin, -u].

marmolada, -i 'marmolada': *marmolada, marmoladu d'ři se v sjojkax; možna davat marmoladu takoy* 121; [marmeláda, -y; (*marmolada* 117)].

marmolada, -i 'marmolada': *z jabjek možna m'armoyadi 'uđejat* 511 [marmeláda, -y].

marmulada, -i 'marmolada': *i potom m'armuladu anebo masjo* 524 [marmeláda, -y; (*marmulada* 72D, 93C)].

mařec, -rce 'marzec': *h marcu* [biezen, -zne]

maslo, -a 'masło': *masjo se d'eja* 43; *z masja; d'o masja* 43 (máslo, -a).

- masnička**, -i 'maselnica, naczynie drewniane do wyrabiania masła': *A to m'asnička — masyo se d'eya* 43; *potom masničku v'ipažyt* 43; *masyo d'eya se v m'asničke* [SSJČ tylko: maselnicka, -y; (masnička 20J)].
- maso**, -a 'mięso': *uđeni maso*; *kyoumbasa to je z masa* 105; *z hovjezim masem* [maso, -a].
- mast'**, -i 'maś': *mast'*; *mnoho mast'i*; *z mast'ej*; *mast'e* nom. pl.; *tejm mast'im* dat. pl. [mast, -i].
- mast'it** 'dodawać tłuszczu do potrawy': *potom se mačka i mast'i kucmoxi* 522 [mastiti; (uomašćić 87S)].
- mašina**, -i 'maszyna': *mašina k'e kopaňi bucyx*; *žadne mašini n'e mame* 4; *mame mašinu takoy* 9; *my'a'time m'ašinoj* 9; *šyusaž mexaňik spravuje mašini*; *možna d'eyat ššexno m'ašinama* [mašina, -y].
- mašiništa**, -i 'maszynista': *mašiništa jezdi kocytej* [+mašiništa, -y].
- mašinka**, -i: 1) 'część lampy naftowej z knotem': *mašinka ma d'urki v'ižezani*, *ať se sv'iťi dobže* [mašinka, -y; (mašynka 96)]; 2) 'maszynka do mielenia maku': *mi n'e tšeme n'a mašince* 124; *mak se meje n'a mašince* 451.
- mašle**, -e 'kokarda': *uvažu ti mašli*, *abi t'e hoši našli* [mašle, -e].
- mašlak**, -a 'grzyb maślak': *mašyak* [mašlák, -u nár. 'klousek'; (mašlok 83L, 93)].
- mašlanka**, -i 'maślanka': *p'o uđeyani masya je p'odmasli* || *mašyanka* [SSJČ tylko: podmásli, i; (mašlonka 85)].
- mašlak**, -a 'maślak': *m'ašlaki* nom. pl. 518 [mašlák, -u nár. 'klouzek'; (mašlok 83L, 93)].
- mašlunka**, -i 'maślanka': *z m'ašlunkoy*, *jak to žykej*, *možna je jist* 216 [SSJČ tylko: podmásli, -i; (mašlonka 86)].
- matečnik**, -a 'komórka w ulu, w której wylęga się królowa': *I potom ta matka*, *jag juž m'atečnik uđeya* 266; *to ta matka bere i z'ačervi f tim opuli matečniki* 439 [matečnik, -u, (matečnik 87S, 93)].
- maťejka**, -i 'maciejka, Mathiola': *m'aťejka to voňi* [SSJČ tylko: fiala, -y; (maćejka 93)].
- materjal**, -u 'materiał': (drzewo) *to se n'a r'akej m'aterjaj n'adava* 442; *a potom pševzeli materjaj* 25 [materiál, -u].
- materje**, -e 'materia, ropa': *zapaxeni uxa boli strašne i teče materje* [materie, -e 'hnis'; (materja 83L)].
- matka**, -i 'matka': *A jeho matka pšyšya* 67; *Ať je dobra matka* (o klaczy) 42; (królowa ula) *matka je n'ejvažnejši*; *Aje matku to pšt'eli saňi v'ihodujox* 663 [matka, -y].

- matrac**, -e 'materac': *matrac*; *matrace* gen. sg.; *matrace*, *abi biyo mjeko*; *taki dubladi*, *co d'ali ti matrace* 'materiał na materace' 402; *mayo u nas maj matracu*, *nejv'icej seňhaki* 555 [matrace, -e f.; (materac 93)].
- mazat** 'smarować': *ja vajkem mažu* 121; *se boti maže* [mazati; (mazać 15L)].
- mebel**, -bie 'mebel': *b'učina je dobri dževo n'a mebye* [mebl, -u; +meble, -i].
- meblař**, -e 'meblarz, stolarz wyrabiający meble': *meblař* [SSJČ tylko: truhlář, -e].
- mečik**, -a 'listwa łącząca na końcu drągi siennej drabiny' *mečiki* nom. pl. 162 [mečik, -u 'plochá přička u žebřin'].
- mex**, -u 'mex': *mex*; *mnoho mexu* [mex, -u; (v mexu 84)].
- mexaňik**, -a 'mechanik': *mexaňik spravuje mašini* [mechanik, -a].
- med**, -u 'miód': *s kvjetu pšt'eli čerpoj mei*; *pšt'eli syabi n'e maj medu* 272; *kočač z medem* [med, -u].
- medvjed**, -a 'niedźwiedz': *medvjed* [medvěd, -a; (mējvíć 87S)].
- mexaňičnej**, -a, -i 'mechaniczny': *sazarka mexaňična*; *mexaňični* nom. pl. [mechanický; -ný].
- mejdlo**, -a 'mydło': *mejdlo*; *v'imaxat tšeba pradyo*, *abi n'e byjo mejdya*; *meje se mejdyem* [mýdlo, -a].
- mejli**, -i 'jernioła': *mejli nadrusta* [SSJČ tylko: jmeli, -i].
- mej** 'myć': *čyovjek musi se mejt mejdyem*; *meju*; *mej se*, *mejte se* [mýti].
- melisa**, -i 'roślina podobna do pokrzywy, ale nie parząca': *melisa n'e piža*, *uživa se d'o pšt'ey*, *jak se ni ruce vitše*, *to pšt'eli n'e hřižox* [melisa, -y 'meduňka, -y'].
- meldovaňi** -i 'meldowanie': *vo mejdovaňi* [SSJČ: hlášení, i; meldovat 'hlásit'].
- mino**, -a 'imie': *to po miňe pov'i* 'po imieniu' 274 [SSJČ: jméno, -a].
- menovanej**, -a, -i 'nazywany': *to je ta m'enovana z'asmaženka* 262 [jmenovati].
- menovat** (moze: memivat?) se 'nazywać się': *jak se teš to m'enuje* 77; *menujeme to d'iška* 117; *to se menujox juš taki lišne* 158 [jmenovati].
- menuvat se** 'nazywać się': *jak von se m'enuvaj ten tšet'i* 1 [jmenovati].
- menši**, -i, -i 'mniejszy': *r'ozd'eyej poje na menši*; *menši koxo*; *taki d'ecka menši* 100 [menši].
- menšina**, -i 'mniejszość': *no naz je m'enšina*, *a jih je mnoho v'icej* [menšina, -y].
- mentrika**, -i 'metryka': *vona tet'ki męntriki či co to vona v'idava* 287 [SSJČ brak; (mentryka 43)].
- meň** 'mniej': *mnoho v'ijeyo*, *tag že naz je coraz meň* 152 [méně].

merxa, -i 'człowiek niedobry, zły': *merxa* [mrcha, -y].
merkuri, -u pl. t. 'gatunek kartofli': *merkuri* 256 [SSJČ brak].
merta, -i 'mirt': *vj'eneček ma myada pañi n'a hyavie, d'eyu se ho z merti; ten vj'eneček tu juš s kvjetu 'ud ali, z merti nejv'icej* 288; *A tet'ki mayo tejh mertoyh roste* 288 [SSJČ brak; (*merta* 83L, 93, 93C)].
meškañi, -i 'mieszkanie, pokój': *malaš mayuje meškañi; d'o meškañi* 417; *dva meškañi pojuni* 103, *skuep mayej v meškañi; p'ohnašeli do meškañe (?)* 51 [SSJČ brak; (*meskañe* 90P)].
meškat 'mieszkac': *n'aučiteyka f Kyščovje meška* 110; *meškaj vojaki; tam meška faraš; v'e Žuobñici sem meškaj s p'očatku* 50 [meškati náf. 'bydleti'].
metál, -u 'metal': *škrab'ačka s takiho puxu, takiho metaju* [SSJČ brak; (*metol* 23B)].
meter, -tra: 1) 'metr': *nožem d'vuyhim n'a dva metri, n'a meter* 155; *šez metru* 29, *tšy metri* 22, *pjaset metru* 55; *z dva metri, z meter* 12; 2) 'waga 100 kg': *či zaseje ten meter či puu metra* 211 [metr, -u; (*na meter* 90, 94; *meter zyta* 42B)].
metlice, -e 'gatunek trawy, Agrostis': *m'etlice biya v žit'e* [metlice, -e; (*metlica* 92)].
metla, -i: 1) 'miotła': *A jak n edobri, no to metuou pš'yhroziy* 94 [metla, -y zast. a náf. 'koště'; (*metya* 83B)]; 2) 'mietlica, Agrostis': *bo v'irostya sama metya* [SSJČ brak; (*metya* — dużo v zbożu 83L)].
metoda, -i 'metoda, sposób urzãdzenia uli': *A tet'ki je inna me'toda, že ramki maj pš'teli* 487 [metoda, -y].
metrak, -a 'cetnar zboża': *u naz gdo seje pšehici, ten metrak to juž nejv'icej* 211; *x'tej, žebi z m'etraka biyo dvaced abo tšycet* 212; *zaseje ten meter či puu metra, no tam dva metraki* 211 [SSJČ brak; (*meter zyta* 42B)].
meva, -i 'mcwa': *meva* [SSJČ brak; (*meva* 83L)].
mez, -e 'miedza': *mez je mezi pojem; sou meze, žebi každej d'o meze* (orať); *pod mezej; mezoxyh* gen. pl. [mez, -e].
mezi adv. 'między': *da se to mezi nohi* 31, *šey mezi pojema; cesta mezi pojem* [mezi].
mha, -i 'mgła': *mha, mha je* 141, *mha je ñic nejñi v'id'et* [młha, -y].
m'igdal, -u 'migdał': *m'igdali pr'ostuđeni* 22 [SSJČ brak].
m'ijet se 'mijać się': *jag zme se m'ijeli* 683 [mijeti; (*mijac* 32)].
m'ixalki, -u 'jakiś krzak ozdobny': *m'ixalki rostop vedue puotu* [SSJČ brak; (*mixalki* 'nieśmiertelniki' 1B)].

m'ixat 'mieszać': *važekoy se m'ixa; kopist'ej se m'ixa* [míchat].
M'ikolaj, -e 'osoba przebrana za Mikołaja przynoszącego podarunki': *z'azvoñi, no tam juž v'iedi, že tam M'ikouaj de* 94 [SSJČ brak; (*mikouaj* 25P)].
M'ikulaš, -e 'osoba przebrana za Mikołaja przynoszącego podarunki': *M'ikulaš nosi darki d'etem na vanoce* [Mikulaš, -e].
m'ilicijant, -a 'milicjant': *m'ilicijant, m'ilicijanta* gen. sg. [milicionér, -a; milicionár; (*m'ilicijant* 93C)].
m'ilicje, -e 'milicja': *bo to taka tajna m'ilicje* 446 [milice, -e; (*m'ilicyjo* 25P)].
m'ilijoun, -a 'million': *f tim R'ogouci p'o m'ilijouñe ñekeri d'ostali* 594 [milion, -u; (*m'ilejon* 86)].
m'ile, -e 'mila': *m'ile; p'jed m'iy* [mile, -e].
m'ilej, -a, -li 'miły': *m'ilej; m'ili* nom. pl.; *v'id'ey sem takejx m'ilejx l'id'i* [miły].
m'inulej, -a, -li 'miniony': *m'inulej tejen* [minulý].
m'ih adv. 'mniej': *jak se xce v'icej no to v'icej z ad'eyaj, jak m'ih to m'ih* 11; *i tak to juž coraz m'ih teho je tudi u nas* 152; *teđ uš cojno m'ih* 107, *to tag m'ih v'ic se čuovjek orjentuje* 418 [miń v. mało; méně].
m'inta, -i 'mięta': *m'inta pepšova; sem sklizeya m'intu* [SSJČ tylko: máta, -y; (*mhynta pepšovo* 83L)].
m'isa, -i 'misa': *M'isi ne biyo* 86 [misa, -y; (*misa* 15)].
m'iska, -i: 1) 'miska': *To je taka n epuxova m'iska s hlini* 124; *de tam vojak ma m'isku* 86; *n'a biuej m'isce* [miska, -y]; 2) 'miednica': *m'iska; v m'isce || mjedñici* [miska, -y 'umyvadło'; (*miska* 93C)].
misl, -sli 'myśl': *dobroy mis ma; z misli* [mysl, -i].
mislet 'myśleć': *mislet* [mysliti].
m'istnost, -t'i 'miejsce': *m'istnost'i plitki* [místnost, -i].
m'isto, -a 'miejsc': *zayeži jak f kerim m'ist'e* 154; *žebi von staj v m'ist'e* 157 [misto, -a].
m'istr, -a 'mistrz, rzemieślnik': *tata v'opštajovay m'istra* 291 [mistr, -a].
miš, -i 'mysz': *miš; miši* gen. sg.; *mnogo miši; šapka na miši* [myš, -i; (*mys* 84)].
m'iskovat 'kastrować': *m'iskovat* [miškovat 'kleštiti, kastrovat'; (*prošin-ta se m'iskuje* 42B)].
m'it 'mieć': *xce m'it cvetr, to pšede* 19 (inne formy zob. pod mjet) [miti].
m'iza, -i 'sok z drzewa': *m'iza teče jak se strom skaleči* [miza, -y; (*mizdra pot skurom* 'tkanka' 57)].

mjał, -u 'miał, coś drobnego': *to takej mjał z uhje kupov'ali* 193; *mjał dževnej* [SSJČ brak].

mjaucet 'miauczeć': *kočka mjauceti* [SSJČ: mňoukati; (rhaucy 93C)].

mječik, -u 'mieczyk': *mječik; mječiki* 556 [měčik, -u].

mjed', -e 'miedź': *mjed'; z mjeđe* gen. sg. [měd', -di].

mjed'enej, -a, -i 'miedziany': *mjed'enej k'pnek* [měděný].

mjednica, -e 'miednica': *mjednica; mjednica* gen. sg., v *mjednici* [SSJČ brak; (rhednica 19J)].

mjekči, -i, -i 'bardziej miękki': *pyatno je mjekči* 22; *d'o vodi se sipe, abi biya mjekči* [měkčí].

mjekej, -a, -i 'miękki': *takej mjekej* 130; *sejr mjekej se tež d'ęa* 123, *torf tšeba v'isypat, a' to je mjeki fšexno* [měký].

mjeko adv. 'mięko': *matrace, abi biyo tepyo i mjeko* [měko].

mjekounkej, -a, -i 'mięciutki': *aš ta kužička je taka mjekounka* 503 [měkounký].

mjekši, -i, -i 'bardziej miękki': *na'rejvajo se ho, rijo tag žebi von* (torf) *biu mjekši* 154 [měkší; (b'elso i rhenkso 88)].

mjelizna, -i 'płytkie miejsce w rzece': *mjelizna* [SSJČ tylko: mēlčina, -y; (rheizna 93C)].

mjel 'płycej': *je regurator, co se kohe z'akvada či hlipš či mjeu to se to p'odnaši* 219 [mēlce orat; (rhelej 100)].

mjelč 'bardziej płytko': *ručka co se r'eguluje do z'apoušt'eni hlibž abo mjeuč* 220 [mēlce].

mjelkej, -a, -i 'płytki': *skup je mjeukej* 140; *mjeuka voda* [mělký].

mjenta, -i 'mięta': *To mjenta je pšeci, co voňi jeki beroy* 531 [máta, -y; (rhenta 83L)].

mjeñit 'zmieniać': *a zaz ho mjeñime a zaz nam trava roste* 218 [mēñiti; (rheñi še gatunki 'zmienia się' 90P)].

mjeřyt 'mierzyć': *horkost mjeři se termometrem* [mēřiti; (rheřyc 26K)].

mjesic, -e 'miesiąc': *co mjesiz je z'abava* 97, *pyu mjesice; devjet mjesicu* [mēsíc, -e].

mjesiček, -čka 'księżyc': *peyna — cepej mjesiček; noy mjesička* [mēsiček, -čka].

mjest'it se 'mieścić się': *fšexno f xlivje se mjest'i* 427 [SSJČ tylko: mēstnati se; (rhešćić 28D)].

mjesto, -a 'miasto': *piekni mesto; z mjesta* 137; v *mjest'e* [město, -a].

mjesanka, -i 'mieszanka paszowa': *te' to jen soy taki mjes'anki* 563 [SSJČ brak; (rhesanka 87S)].

mjet 'mieć': *Każdej musi mjet svuj košik* 11; *mam dvoyx brajšy; n'e mam xu'e; No to maš sto zjotejx* 68; *skud maš; Kuuko ma motor* 5; *koš ma uši; To u nas n'e ma* 28; *jak se ma n'a dešč; F Ky'eščovje mame mjejn* 64; *to zas takoy* (kłonice) *n'e mame* 26; *To maj grabjorku* 37; *voñi ho n'e maj rad'i; mjeu sem takoy sekhičku* 85, *mjeu sem dobrejx soušedu; to ješt'e ja sem mjeua hojkom doma* 129; *Kačmarek mjeu ten gater* 56; *Jaž zaz n'e mjeu, to zaz n'e mjeu* 85; *žena n'e mjeua nohu* 65; *tam jedna panna mjeua d'echo* 99; *n'e mjeuo ž'adneho smočku* 132; *motičku se mjeuo* 11 (ale też: *vona mjeua p'vniho muskiho* 410 — cztery razy); *Dajno to sme mjeli kyoubec* 36, *To mi sme mjeli tak* 82; *A sme mjeli* 82; *mjelisme* 22; *to voñi take mjeli* 61 [míti].

mjetla, -i 'mietlica, Agrostis': *košt'ist'e z mjetu* [SSJČ tylko: metlice, -e; (rhetua 72D)].

mjodobrañi, -i 'miodobranie': *aye jaž biyo mjodobrañi* [SSJČ brak].

mladež, -e 'młodzież': *mladeš* 312 [mládež, -e]. Por. *mládež*.

mlič, -e 'mlecz': *mlič* [mlěč, -e 'Sonchus'; (mlyc 83L)].

mličarnie, -e 'mleczarnia': *ne, bo tu nejñi mličarnie* 122, *n'e biyo mličarnie* 122 [SSJČ: mlikárna, -y; (mlecarño 28D)].

mliko, -a 'mleka': *a mliko do teho se n'e dava* 121; *a no to se da moyki i mlika* 120; *z mlikem* 85; *sedli mliko* [mlěko, -a; mlik- v. mlék-].

mlinař, -e 'młynarz': *mlinař meye moyku; tejm mlinažum* dat. pl. [mlynář, -e].

mlisto adv. 'mglisto': *mlisto* [SSJČ: mlhavě; (mglisto 71)].

mladenec, -nce 'młodzieniec': *m'adenci* nom. pl. 102 [mladenec, -nce].

mladež, -e 'młodzież': *myadeš si p otancuje* 101; *tej my'adeže juž u nas te'ki majo je* 152; *biyo v'icej my'adeže* 151; *bo biyo pšeci myadeže hodne* 312 [mládež, -e].

mlada, -ej 'panna mloda': *myada; se zajde či k myadimu či k myadej* 100 [mladá, -é].

mlad'i, -ejx pl. t. 'państwo mlodzi': *žebi jaž nejv'iz dali na ten čepec tem myadem* 289, *myadi xodej prosit*.

mladej, -a, -i 'młody': *myadej mes; myada voyce; vona biya z'a myada ješt'e* 17; *myadi dževo; myadi hoši; myadi t'ęata* [mladý].

mladej, -iho 'pan młody': *myadej; pr'o myadiho* 102a; *my'adiho z ab'iraj* 101; *k myadimu* 100 [mladý, -ého].

mladši, -i, -i 'młodszy': *myatši brater; sem biu myačči* [mladší].

mlat, -u 'klepisko w stodole': *myat f stodoje* 14; *myatu* gen. sg.; *nad myatem to se tam něco jini kyade* 30; *f stodoje je myat z hlini* 252; *taka jagbi podyaha, myat, bo se myat'i na tim* 498 [mlat, -u].

mlat'it 'mlócić': *jagbi x'te'u myat'it* 253; *sv'ezeme fšexno doprva myat'ime, u nas se n'e myat'i fšexno* 9; *N'avezom zad'eñ to juž myat'ej* 8, *koñma sme myat'ili* 9 [mlatiti].

mlečnej, -a, -i 'mleczny': *myečni zubi* [mlečný].

mlečni, -i, -i 'mleczny': *myečni cesta 'mleczna droga'* [mlečný].

mlejn, -a 'młyn': *u nas to juž biu dobrej myejn* 64; *n'aučiteystvo hođi, kopyi myejn* 78; *do myejna se vozi* 18, *v myejne* [młyn, -a].

mlejnek, -u 'maszyna rolnicza służąca do czyszczenia wymłóconego ziarna, wialnia': *myejnek zvičajnej; na myejnku, mame taki myejnki, co si myejnkujeme* 236, *myejneg je, v'otfojka* 617 [młynek, -nku; (myynek 83L)].

mlejnkovañi, -i 'młynkowanie': *myejnek d'o myejnkovañi zbožih* 36 [SSJČ brak].

mlejnkovat 'młynkować, czyścić wymłócone ziarno młynkiem': *myejnkovat; myejnkuje se n'a myejnku, potom jak se ju myejnkovayo* 252 [mlynkovat; (myynkovač 83L)].

mleko, -a 'mleko': *xueba n'a myeku z'adejanej je bjeuši; mluko* || *myeko; kozi mluko* [mléko]. Por. **mliko**.

mlejt 'mleć': *mak se meje* 451; *krava v'ocasem meje; se meju mojku; m'ejeme mojku* 18, *n'e meje me'gyem* 125, *na tejx k'amenax meje* 64, *teyatun voves tež myeli* 306 [mliti; (mlyć 83B)].

mlet'i, -i 'mielenie': *A tam ma mye'i* 65 [SSJČ mleti, -i 'melivo'].

mlocka, -i 'młocka': *myocka* [SSJČ tylko: mláčení, -i (myocka 83L, 93C)].

mlockať, -e 'człowiek, który młóci': *myockoš* [SSJČ tylko: mlátec, -tce; (myockoš 93)].

mluv'it 'mówić': *ne xci myuv'it s teboj; vo kerejx ti myuv'iš soysedax; tak to myuv'ej i tak se to myuv'i i myuv'i* 106, *Bo uš soy take r'odini, že voñi juž jen p'o poysku myuv'ej* 76; *bo mi tu tak m'uv'ime* 115 [mluviti].

mluvnej, -a, -i 'rozmowny': *myuvnej čuvjek rad mnoho myuv'i*.

mluvno adv. 'gwarnie': *tuze myuvno* [SSJČ brak].

mnet zob. **mjet**.

mnoho adv. 'dużo': *mnoho bezu; mnoho pš'te'u; d'o poje uš tak mnoho n'e šua* 58, *To je z'a mnoho prace* 32, *A di se mnoho n'atahne* 37, *bijo jix mnoho* [mnoho].

mob'ilizacje, -e 'mobilizacja': *mob'ilizacje, mob'ilizacje* gen. sg. [mobilizace; mobilizace, -e; (mob'ilizacjo 30K)].

moc 'móc': *Ne možu se to sp'omenoju, to ja to n'e možu p'amatovat* 194, *P'adesat jet to juž može bejt* 32; *č'o'jek n'e može s tim stačít* 43; *taki sañe to tež mužeme mjet* 107; *Možoj bejt taki i možoj bejt taki* 157, *moj si ho v'obarvit* 320, *ne moj sem 'uđejuat; ja tam sem ne moj pojeđet* 67; *žebi moh voddat* 8; *to sem ne muj najđit* 17, *no muj si politat d'o večera* 69; *ñic n'e mohja 'uđejuat* 133; *mohli jem fšexno vzit* 3; *mohlibi f K'učovje uđejuat* 111 [moci].

moc adv. 'bardzo duzo': *To je moc prace* 31, *Teraz moc draho koštuje* 10, *sme dostali moc poxvaj* 153 [moc, -i].

mocnej, -a, -i 'silny, mocny': *mocnej dešt' biu, veykej dešt'* 142; *mocnejx l'id'i* [mocný].

mocno adv. 'mocno, silnie': *s'ajadera mocno zem vmocni* 616 (mocně; (mocno 90)).

mocnejši, -i, -i 'mocniejszy, silniejszy': *jak sem bija mocnejši* 51; *na mocnejšim poli* 615 [mocnější; (mocnejšy 91)].

močít 'moczyć': *šyamu se moči ve vođe* [močiti; (lin še mocy 117)].

moda, -i 'moda': *Aje teť to uš tag nejñi v mođe* 469 [móda, -y; (ñe moda tag robič 72)].

modlit se 'modlić się': *modlit se; rat se modli; modje se s kniški; modli se, modlite se* imperat. [modliti se].

modlitebni, -i, -i 'modlitewny': *kniška modlitebni* [modlitební].

modrak, -u 'chaber, Centaurea': *to to modrak žykañ* 238, *beroj met s kvjetu...s takeho m'odraku* 658, *to se n'e žyka modrag jen xrpā...* (dodaje žena) 658 [SSJČ tylko: chrpa, -y; (modrok 84)].

modrodřew, -va 'modrzew': *modrodžej ma list'e; modrodževa* gen. sg. [SSJČ tylko: modřin, -u; (modrodžyř 84)].

modrok, -a 'chaber, Centaurea': *a to modrok, to mi n'azivame xrpū, tag modro kvete* 238 [SSJČ tylko: chrpa, -y; (modrok 84)]. Por. **modrak**.

modřyna, -i 'siniak od uderzenia': *jak se 'uhodi, to je modžina* [modřina, -y].

mokradlo, -a 'mokradło': *to juž v'icej mokradja soy, v'icej pottorfova vojka ñekera* 217; *mokradja* 114 [SSJČ tylko: močál, -u; (mokradlo 72D)].

mokravej, -a, -i 'mokrawy': *tež mokravi* 620 [mokravý; (mokravy 16S)].

mokrej, -a, -i 'mokry': *mokri ruce; to semeno bijo mokri* 20 [mokrý].

mokro adv. 'mokro': *strašne je mokro* [mokro].

mokřeje 'bardziej mokro': *gde bijo mokšeje, tak tša bijo skvatki p'ovorot ušči* 223 [SSJČ tylko: mokro; (mokšy 31)].

mol, -a 'mól': *soy u nas moye; moye je setnoy* 591 [mol, -a; (mul || mol 75)].

morda, -i 'pysk krowy': *morda; krava ma mordu* [SSJČ: morda, -y z pol. n. z rus. 'tlańa'; (morda 93C)].

mordovat 'mordować': *bandita morduje* [mordovat].

mordovat se 'męczyć się': *musim se m'ordovat* (aby dźwignię zacisnąć) 597 [(cego mordujes še 16S)].

morga, -i 'morga': *dnes ta morga to niž n'e stoji* 234; *morga — padesat šest aru; vjuka — tšycet morgu* [morg, -u, z pol., náf. 'jitra pudy'; (morga 87S)].

morva, -i 'morwa': *morva — dževo list'ati ma jahodi, ktere se ji* [SSJČ brak; (morva 83L)].

moře, -e 'morze': *može; d'o može; k moży; n'a moży* [moře, -e].

most, -u 'most': *most; mostu* [most, -u].

motat 'motać': *mota se* [motati].

motička, -i 'motyka': *jak k'opeme ručne, to se m'enuje m'otička* 228; *Džy to takoy motičku se mjeto i kopajo se* 11, *motičkou skopat* [motyčka, -y; (motyčka 83L)].

motil, -e 'motyl': *motij* [motýl, -e].

motocik, -u 'motocykl': *motocik, motociku* gen. sg. [motocykl, -u; (motocykl 15T)].

motor, -u 'motor, silnik': *Kuyko ma motor* 5, *jedoy taksoy nebo m'otorem* 131; *Tšy mor'ori k'oup'ili* 39 [motor, -u].

motorek, -rku dem. 'mały motor elektryczny do maszyny': *tšeba m'otorek* 463 [motorek, -rku].

motorpumpa, -i 'motopompa, pompa strażacka poruszana silnikiem': *m'otorp'ompa* 55; *m'otorpumpi ješt'e n'e biyo* 55; *m'otorpumpu* acc. sg. 55 [SSJČ brak].

motovidlo, -a 'motowidło': *motov'idlo* [motovidlo, -a; (motov'idlo 84)].

Por. **luket**.

mouxa, -i 'mucha': *mouxa; siť n'a mouxi* [moucha, -y].

moudrej, -a, -i 'mądry': *moudrej* 533 [moudrý].

mouka, -i 'mąka': *žitna mouka; ž ječmenej mouki takoy poj'efku važyme* 41, *Mouku pieknoy ud'aj* 64, *se koup'i toj mouku* 105, *mexeme mouku* 18; *pitej z moukoy* [mouka, -y].

mouzdri, -u pl. t. 'odra': *mouzdri — stuňoy d'eti, vixazej červeni xrostečki* [SSJČ brak].

može adv. 'może': *A može žepak?* 6; *Druhi to može inač važej* [možno 'možná, snad'; (može byžva šfintovali 11)].

možna adv. 'možna': *Možna kravu si koup'it* 70, *truskafki možna zavažyt* 20; *to juž možna h'ejt potom* 55 [možna; (možno 72D)].

možnejši, -i, -i 'zamożniejszy, bogaty': *biy možnejši, to mu vícej daj* 284, *sedjak možnejši* [SSJČ: zamožný; (cesto pumogajy možnjysymu 15L)].

možno 'może, chyba': *p'o česku to možno to bude jinač* 106; *z'amračeno je, možno bude dešt'* 141 [možno 'možná; snad'; (ni možno beyo 15L)].

možnost, -i 'zapłata': *jesui veľkoy možnozd hegdo si z'ažadaj v'ot šiunika* 234 [SSJČ w innym znaczeniu; (možność 15L)].

mračit se 'chmurzyć się': *n'a pojedne se mrači* [mračiti].

mrak, -u 'chmura': *mrak de veľkej, to bude uliva; Mraki soy černi, soy bili* 142; *mraki soy n'a nebi* [mrak, -u].

mravenči, -i, -i 'mrówczy': *mr'avenči kopeć* [mravenči].

mravenec, -nce 'mrówka': *mr'avenec hřiže* [mravenec, -nce]. Por. **brabenec**.

mraz, -u 'mróz': *U nas žykaj: veňku je mras* 143, *v od mrazu; juž mrazi se beroy* 12; *n'a mraze, Ne biyo uš takeh mrazu i takež snehu* 636 [mráz, mrazu].

mřdat 'merdać': *koza mřda v'ocasem; mřda v'ocasem* [SSJČ brak; (merda 10)].

mřkew, -kve, -krvje 'marchew': *bo mřkej je dij n'a poli* 14; *mřkej, mřkej, mřkej, mřkej, mřkve* gen. sg., *mřkve; z mřkvej* 520, *z mřkvej* 520, *A ja to zaz z mřkvej tuze rada kyski* 606, *z mřkvej* [mřkev, -kve].

mrok, -u 'zmrok, zmierzch': *mrok se d'ej* [SSJČ tylko: soumrak, -u; (mrok 83, 87S)].

mrtvej, -a, -i 'martwy': *Ježiš z mřtviž vstaj* [mrtvý].

mša, -i 'msza': *mša* [mše, -e; (msa 93C)].

mšice, -e 'mszyca': *mšice* nom. pl. [mšice, -e; (msyca 93C)].

mučit se 'męczyć się': *No to se m'useja mučit* 58 [mučiti se].

muza, -i 'mucha': *muž* gen. pl. [moucha, -y].

muomorek, -a 'muchomór, Amanita': *mužomorki* nom. pl. [SSJČ: muchomůrka, -y; (mužomorki 10)].

muj, -e, -e 'mój': *muj t'at'inek* 21, *a potom brater tam pšyiej* 49; *jak sme bili u miho zeťe* 474, *v'od miho t'at'inka* 175; *to je brater miho xupa* 140; *z mím koňem; moje cera* 54, *moje žena* 46, *ma cera* 279, 463, *ma žena* 274, *ma s'inova* 133, *z mej rod'ini* 102a, *b'ida fšexno, že nejhi mej ceri dnes* 5, *jak biya u mej sestri svarba* 475, *tata vžaj tu vdovu, moy mamu* 411, *moje (dzieci) tam d'ejaj* 13, *mi rod'ice* 414, *mi soyseďi; u mex tatu* 318 [múj, má, mé].

- muj**, -iho 'maż': *Muj šey tam k tešćum* 137 [(muj 93C)].
- mulař**, -e 'zduń': *mulař buduěe kuřne, pece kafuovi* [zedník, -a; (muloš 93C)].
- mul**, -u 'muł naniesiony na łakę': *muł* [SSJČ: kal, -u; (muł 90P)].
- mol**, mołe 'mól': (o dziecku:) *Ano takej muł sme žykali* 134; *meš, ti moje* voc. sg. 134 [mol, -a; (mul 84)].
- mol**, -a 'o koniu nieruchawym: muł': *χtos takiho stariho muła ma, to pust'i* 46 [mul, -a].
- mulař**, -e 'murarz': *mułaš* 506; *v'opštařovař m'upaže dva* 293 [SSJČ tylko: zedník, -a; (muloš 93C)].
- mundur**, -u 'mundur; mundur; munduru gen. sg. [mundúr, -a 'uniforma']].
- mur**, -u 'mur': *mur, d'o muru* 196 [mur, mūr, -u náf. 'zed'; (mur 87)].
- mura**, -i 'ćma': *mura lita večir, p'o tmje* [mūra, -y].
- murař**, -e 'murarz': *murař buduěe murovani domi* [+murař, -e 'zedník'; (muroš 83B)].
- murovanej**, -a, -i 'murowany': *přot murovanej, řařpa murovana; murovani domi* [murovat náf. 'zdit'; (murovany přot 10M)].
- murovat** 'murować': *muruje se* [murovat náf. 'zdit'; (mulař muruje 72D)].
- muset** 'musieć': *tak to musim pšekrořit* 31, *Každěj musi mjet svůj kořik* 11, *to se musi dostat* 59; *musi uřit* 6, *bo vona musi nejdžyř f soli p'oežit* 89, *musi se rozm'ixat; na pšet to musime křast k'erowřik* 26, *to mje musej dat* 59, *to řuř museřa beřt kava* 84, *zas se museřo it* 134, *to se m'useřa muřit* 58, *biř biřa museřa viřd'it* 20 [museti v. musiti].
- muskej**, -iho 'mężczyzna': *No to može beřt i muskej tež* 6, *muskej abi ne mjeř bradi, musi se voholit; trapit se v'o muskiho* 5; *muski kuřeř pap'iroř; pjet muskejř; vona mřeřa p'vřniho muskiho nařiho faraže řati bratra* 410 [mužský, -ěho; muž, -e].
- muřka**, -i 'muszka, krawat w kształcie kokardki': *řegdi se važe muřku, to je taka kukarřka; biřa kořiře, černa muřka* 289 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (muska 93C)].
- muřtik**, -u 'tytoń': *muřtiki* nom. pl. [SSJČ brak].
- mutra**, -i 'mutra, nakřetka na końcu osi wozu': *mutra* [SSJČ brak; (mutra 86)].
- muř'it** 'mówić': *von muři; neři tuka řehka sprava -- muři* 413; *muřej* 3. pl. praes. [mluviti; (muřić 83B)].
- muzg**, -u 'mózg': *n'aruřřa si musk, řak to řykali* 138; *křeř z'ařazi n'a musk* 138; *muzgu* gen. sg. [mozek, -zku; (musk 83L)].

- muzeum** nieodm., pl. -ea 'muzeum': *to musi řit k nam d'o muzeum* 150; *řebi pšyřřo d'o muzeum* 208 [muzeum, -ea].
- muzika**, -i: 1) 'muzyka': *muzika 'zabawa z tařcami'* [muzika, -y (muzyka řne marša 32)]; 2) 'orkiestra': *m'uzika hraje, vinařeř im řueba; voni maj svoř m'uziku i ta muzika řim hra* 271, *maj muz'iku i tařeř* 568 [SSJČ tylko: hudba, -y; (muz'yka 83B)].
- muzikant**, -a: 1) 'muzykant, ten, co gra na zabawach': *muzikant hra* [muzikant, -a]; 2) 'truteń w ulu': *muzykant; muzykanti* nom. pl. [SSJČ brak; (muzykanty nom. pl. 80)].
- myřdat** 'merdać': *m'řdat v'ocasem* [SSJČ brak; (merdā 3. sg. praes. 20)]. Por. mřdat.
- myřikrař**, -e 'mysikrólik': *myřikrař; myřikraře* gen. sg. [SSJČ brak; (myřikruř'ik 93C)].
- mžgawka**, -i 'mżawka, drobny deszcz': *mžgawka* [SSJČ brak; (mzařka 78, 90)].

N

- na** przyimek 'na': 1) 'z loc. rzeczownika lub innego wyrazu w funkcji rzeczownika na oznaczenie połozenia, czasokresu itd.': *Nasat to je na teř řeřeznej n'apřavje pš'ykrořcanej* 156; *na pařeži to se seka; ne řřeme n'a mařince* 125, *řofka n'a cepouće; na řiř řat'ix* 52; 2) 'z acc. rzeczownika lub innego wyrazu w funkcji rzeczownikowej na oznaczenie połozenia, czasokresu, kierunku, miary, sposobu itd.': *sem vřař d'eecko n a ruku* 51, *p'ojeda, že p'ojede n'a řimu* 54, *n'a dva metri* 155, *řořřy jeřř'e na nauku d'o Křeřčova* 67, *doktor jeřř'e n'a toho K'ačmarka křyčey* 57, *řliř n'a prasata; řliř n'a kravi*; 3) 'razem z wyrazami nieodmiennymi lub z formami zleksykalizowanymi wyrazów dawniej odmiennych — w funkcji wyłącznie przysłówkowej; zob. pod drugim członem wyrażen: *na boso, na d'ilku, na dole, na duř, na hoře, na řisto, na p'řyč, na křyř, na levo, na noc, na pjeřki, na poledne, na pravo, na p'řed, na p'řyč, na řaz, na řeřř'e, na sago, na stali, na řtorc, na řřvřtku, na ukos, na večir, na vřasnost, na vřeřden, na zad*.
- nař'ijet** 'nabijać': *řubi n'ab'iji se* 248 [nabijeti].
- nař'it** 'nabić': *nař'it řekomu; koya řřeymař 'uđeyu, n'ab'ije, kovař v'okuje* 27 [nabiti].

nabitek, -tku 'meble': *n'abitek v meškani* [nábytek, -tku].
nabourat 'zranić': *i tenčas m'i nohu n'abourayo* 681 [nabourati].
naboženství, -i 'naboženstvo': *na naboženství xodi se d'o kosteja* [náboženství, -i].
nabožnej, -a, -i 'człowiek pobożny': *n'abožnej rat se modli* [nábožný; (nabožny 15L)].
nač 'na co': *No nač tam žena x'eja* [nač].
nad 'nad': *n'ad večerem* 144 [nad].
nadat se 'nadawać się, być przydatnym': *to se fšecho nada* 226 [SSJČ: nadati se v. naditi se; (nadać se 1B)].
nadavat se 'odpowiadać': *meki se n'e nadav'ali* 'nie były odpowiednie' 672 [nadávati].
nadejd'it 'nadejść': *sin nadejde; može nekerej nadejde* 146 [nadejiti].
nad'elit 'podarować, dać coś w prezencie': *co mu tam D'e'atko nad'eliyo* 92 [nadělit].
nad'elat 'narobić': *jak x'eja sobje budovat, to si nad'elay tam dvacet tisíc cihui* 193 [nadělati].
nad'elat se 'napracować się': *ja sem se toho doz n'ade'jay* 31; *I p'ojeda se n'e nad'elay tolik* 78 [nadělati se].
nad'ivanej, -a, -i 'nadziewany': *n'ad'ivani houski* [nadivati; (naživane kluski 72D)].
nad'ivat 'nadziewać': *d'eya se kyuski, nad'iva se nebo s tvarohem* 520 [nadivati].
nadličbovej, -a, -i 'nadliczbowy': (o poborze do wojska) *n'adližb'ov'i* nom. pl. 309; *taki nadličbov'i vostali* 308 [SSJČ brak].
nadlouhlej, -a, -i 'podłużny': *češlička — d'eya se necki nadlouhuj* [SSJČ: podlouhlý; může: nadlouho 'po délce?']
nadobi, -i 'naczynie': *f kredense soj nadobi* [nádobi, -i].
nadraži, -i 'dworzec kolejowy': *nadraži, nadraži* gen. sg. [nádraží, -i].
nadrostek, -tka 'narośl': *kosmaxa dokoya ma nadrostki* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (v'ihoya to nadrostek 90P)]. Por. **narost**.
nadrustat 'nadrastać': *mejli nadrusta* [SSJČ brak].
nadstawka, -i 'dodatkowa część plastra na miód': *potom se dava nadstavki, jag juž medu maj mnoho* [SSJČ brak; (nadstavić 1G)].
nadštukovat 'przedłużyć coś sztukowaniem': *jak se za kratka sukinka, to tšeba natštukovat* [SSJČ brak; (natštukovať 93)].
nafta, -i 'nafta': *v buńce je nafta; naliy nafti* 117; *to se naftoy sv't'iyo* 599 [nafta, -y].

naftovej, -a, -i 'naftowy': *yampa naftova* [naftový].
nagroda, -i 'nagroda': *vod učitelki sem dostaya takoy knižku, takoy n'agrodu veuko* 582 [SSJČ tylko: náhrada, -y].
nahazet 'narzucać': *n'ahazet; p'isku n'ahaz'eli* [naházeti].
nahej, -a, -i 'nagi': *nahej* [nahý].
nahlouplej, -a, -li 'głupawy, niezupełnie mądry': *nahyoupuej* [nah-louplý].
naxazet 'znajdować się': *Tak tšet'i klasa se naxazi* 211; *Te tež ješt' u nas tu se n'axazi* 207 [nachazeti].
naxilovat 'nachylać się': *tička, co se naxijuje* [nachylovati].
najd'it 'znaleźć': *tu zašey sem to sem n'e mux najd'it tu jednu* 17; *najd'it* 53; *No negdi to ji najdu* 401; *Poyes sem, tak sem našey* 17; *gde kereho našey* 136; *abi t'e hoši našli* [nalezti]. Por. **zajd'it**, **d'it**.
najemnik, -a: 1) 'robotnik najemny': *najemnik*; 2) 'ten, który dzierżawi ziemię, dzierżawca': *najemnik poye vinajay* [SSJČ brak; (najemníka byyo duzo 17)].
najisto adv. 'naprawdę': *vona najisto je n'emocna* 544 [najisto].
najmnout 'najać do pracy w polu': *jag nekoho najmnu, to negdo pomože* 626; *bo je tetki mayo l'id'i, n'e možna tak koho najmnout* 421; *nikoho ne možna najmnout* 592; *kuxarku se najmne; ešt'e najmne* 22, *Jak myat'ime, to najmnoy* 10 [najmouti].
najmovat 'najmować': *To s Kuxka bereme, se najmujе, voñi pšyjedoy, posečoy* 624 [najmovati].
nakazovat 'nakazywać': *šoytis n'akazuje něco d'eyat* [nakazovati; (nakazovali 34)].
ňakej zob. **ňejakej**.
nakladat 'nakładać': *jeden naklada, jeden skpada* 1B, *No to se n'akpada i potom se ten sok spejva* 513 [nakládati].
nakladni, -i, -i 'ciężarowy': *sahe n'akladni; nakladni ayto* [nákladný 'vezouci náklad'].
naklast 'naklaść': *tšeba n'aklast do pece; tš'a biyo p'kna naklast, no i potom spamu se dayo* 62; *se bramborux tam naklade, a pšykade se teima oyhujema* 14; *naklade v bečku* 88, *naklad hnoje* 45 [naklásti; (nakyašć 114)].
naklejit 'nakleić': *n'a kopertu n'akyeji se značek poštovej* [SSJČ brak].
naklepat 'naklepać': *tša ji n'akypeat kyad'iykem n'a bapce* 243 [(naklepe kose 75a)].
nakopat 'nakopać': *nakope se hlinu* [nakopati].

nakrejvat 'nakrywać': *potom n'akrejv'ajuo se ho* 154 [SSJČ brak; (*nakryvoj* 16S)].

nalejt 'nalać': *a ješ't'e vodi napejt bečku* 55; *važenej vodi naliu* 48; *jagbi gdo naliu nafti* 117; *naliu se sirovatki* [naliti].

nalepovat 'nalepiać': (*pszczoły*) *d'euj si, napepujou si tou vynzu* 267 [nalepovati].

naležet 'należeć': *jak se napeži* [naležeti].

namalovanej, -a, -i 'namalowany': *namalovani něco* [namalovaný].

namačknout 'nacisnąć': *to tak se namačkne i ta voda me'ti* 597 [namačknouti].

namazat 'namazać': *vzaj škarpetku, popliu, namazaj koňe* [namazati].

namejslet se 'namyślać się': *Ješ't'e se n'amejsliš, jag maš d'o toho zdoynost* 413 [namysliti].

namejdlit se 'namydlić się': *n'amejdli se t'exo* [namydliti]. Por. **namidlit**.

namel, -u 'sporysz': *namej* [námel, -u].

namidlit 'namydlić': *v zimnej vod'e se viprajo, potom namidlijo se dobře* 128 [namydliti].

namlat'it 'namłócić': *n'amuat'ijuo se puu metra zerhi* 24; *to sem namuat'ij fšy metri* 212 [namlátiti].

namlouvav 'namawiać, przekonywać': *d'oktora namuouyav* 672 [nam-louvati].

namluvi, -luw 'swaty': *n'ampuvi* 168, 470 [námluvy, -uv].

namočit 'namoczyć bieliznę': *D'o balje se n'amoci prani* 127; *Namočijuo to se, v zimnej vod'e se to viprajo* 121 [namočiti; (*namoce, bede prac* 16S)].

nanest 'nanieść': *a potom pejški se n'anesuo* 33 [naněsti].

napad, -u 'napad': *žebi časem druhi pš'teli jim napad n'e d'žali* 272 [nápad, -u].

napadat 'napadać': *No snih negdi tak n'apada* 110 [napadati; (*zbuje napodaay* 16S)].

napalit 'napalić': *n'apaliu v kuxni* 84, *napali se voheň* 14 [napáliti].

napec 'napiec': *Masa n'apekli a d'avali* 103 [napéci].

nap'it se 'napić się': *nex se nap'ije čistej vodi* 41 [napíti se].

napracovat se 'napracować się': *na paňstvovej (robocie) mih se n apracujoy* 299 [napracovati; (*napracovouym še* 16S)].

naprat 'zbić': *n'aprali mu hozej* [napráti 'natlouci'].

naprava, -i 'oś wozu': *n'aprava; a napravu žezeznoj mazajo se i jezdiuo se* 209; *Nasat to je na tej žezeznej napravje pšykroucenej* 156 [náprava, -y].

naprstek, -tka; -u 'naparstek': *n'aprstek* 463, *Muj to von aňi jeden knoflik ne pšyšije bez n'aprstka* 463; *naprstku* gen. sg. [náprstek, -tku].

nap'it se 'napić się': *napij se* [napíti se].

napřeč adv. 'na poprzek': *tak to bi ten mu šeu n'apšeč, a ne šeu bi za konem* [napříč].

napřyst 'naprząć': *žena n'apšedua* 22; *Jag gdi napšedou* 22 [napřisti].

napřykřet se 'sprzykrzyć się': *choďiu aš mu se n'apšykšeu* 469 [SSJČ brak; (*napšykšuy še te gošće* 16S)].

naraz 'na raz, na jeden raz': *gater žeže n'a raz cezej kyocek* [naráz].

narciz, -a 'narcyz': *narcis b'ijej; žuutej narcis, narcize* nom. pl. 529 [narcis, -u; (*narcys* 28D)].

narejvat 'ryć łopatą': *a potom se torf n'arejvauo u'opatoj, narejvauo se ho, ryuo, tag žebi von biju mjeχši* 154 [SSJČ tylko: narýti].

narešt'e 'nareszcie, w końcu': *N'arešt'e vona se v'ožeb'ija* 424 [SSJČ brak; (*narešće* 20J)].

narod, -u 'naród, tłum': *Narodu to tam je* 70 [národ, -u].

narost, -i 'narosl': *n'arosti n'a listkaχ* [SSJČ w innym znaczeniu; (*take narosty* 23)]. Por. **nadrostek**.

narta, -i 'narta': *narta; zakpada se narti* [SSJČ tylko: lyže, -e; (*narty* 93)].

narušit 'naruszyć, uszkodzić': *I n'arušija si tu čašku* 138 [narušiti].

nařapnout 'wiele nagadać': *No, sem toho tu nažap* 443 [SSJČ brak].

nařečona, -ej 'narzeczona, panna młoda': *nažečona* [SSJČ tylko: nevěsta, -y; (*nažecono* 93C)].

nařečoni, -iho 'narzeczony': *nažečoni* [SSJČ tylko: ženich, -a; (*nažecony* 93C)].

nařekat 'narzekać': *n ažekaja* [nařikati 'bédovati'; (*nažekač* 19J)].

nařenže, -a 'narzędzia': *f sopje dži se naženže* [SSJČ brak; (*nožeže* 25P)].

nařezat 'narznać': *No a koňum to n'ažezajo se voysa* 41 [nařezati].

nařykat 'narzekać': *Na vojsko to n'e biju možna nažykat* 79, 81 [nařikati].

nasad, -u: 1) 'belka nad progiem wozu; w tylnym nasadzie są osadzone kłonicie, na przednim spoczywa kierownik wozu': *Nasat to je na tej žezeznej napravje pšykroucenej* 156; *na pšetku je zaz druhej nasat* 156; *a potom soj šnice f teij nasadaχ z'e zadu* 156, *musim kyast k'erouňik na nasat* 26 [SSJČ w innym znaczeniu; (*nosat* 84)]; 2) 'poprzeczna belka łącząca stramy dwu sanic': *nasat; nasadu* gen. sg.; *v nasadaχ* loc. pl. [SSJČ brak; (*nasady som na štramaχ* 93C)].

- nasad'it** 'posadzić kwokę na jajach': *to biḡ si z jednu nasad'iya* 562 [nasaditi; (*nasaziḡabym kurcynta* 16S)].
- nasḡraḡit** 'nazbierać, nagromadzić': *Nasḡraḡit musi sm'etani* 43 [naschrāniti 'schrānēním nashromāždit'].
- nasekat** 'nasiekać': *jak se d'ḡayo p'i'i, to se uvaḡyḡo brambor, nebo buraku nasekaḡo, nebo žipi* 40 [nasekati; (*šekacari naḡyka'i* 104)].
- naset** 'nasiać': *pšeḡice ješt'e meḡši je jag gdiž biḡ naseḡ saletšaku* 226 [naseti v. naḡiti; (*naḡoly zyta* 11)].
- nasḡromažd'it** 'nagromadzić': *mnoho si n'asḡromažd'eḡ toho medu* 439 [shromaždēti].
- nasipat** 'nasypać': *skšine, co se n'asipe žita; cukru n'asipaya* 125 [nasypati].
- nasnosit** 'naznosić': *n'asnosit se d'ryv'i, n'apali se voheḡ a m'i se to pš'epali* 14 [snositi; nasnašeti].
- nasnovat** 'nasnować': *vosnovu se n'asnovayo* 177 [nasnovati].
- nasolit** 'nasolić': *maso nakḡade se v bečku, dobže se n'asoli* 88 [nasoliti].
- nasovjelej**, -a, -li 'osowiały': (*kurczęta*) *taki soḡ n'asovjeli* 526 [SSJČ brak].
- nastahovat** 'naściagać': *pejška — to s poḡe n'astahuje* 33 [SSJČ brak].
- na stali** adv. 'na stałe': *zapožiyḡo se vahi; N'ekera biḡa na stali* 158 [nastālo 'trvale, natrvalo'].
- nastati** 'pojawić się, zacząć się': *gdi koparki nastayḡi* 10 [nastati; (*dopiro tero te mlyny nastaly* 41)].
- nastoup'it** 'nastąpić': *po tim dñi n'astoup'i druheḡ* [nastoupiti].
- nastoupovat** 'następować': *f š't'ynastim roku, jak ti N'emci tu n'astupovayḡi* 310; *poḡski vojsko se coufayo, p'ov'ime, a ḡemecki n'astupovayo* 311 [nastupovati].
- naš**, -e, -e 'nasz': *naš; naše paḡstvo; našeho, našemu; z našim; naše sinova; davay našej ceže slip; naši kyubovnu; naše pšetkove* 241, *naše d'e'i; videt naših lid'i* 427, *učime našix kyuku* 153; *h našeix mešax* 63 [naš, -e, -e].
- našaxnout** 'o narzeczonym: znaleźć sobie': *Se tam ḡakeho našaxua, no i juž jede* 54 [SSJČ brak].
- našikovat** 'naszykować, przygotować': *vus tšeba n'ašikovat* 44, *sayati si našikuješ* 86, *našikuje zakoušku* 279; *našikovay sem si sayati* 86; *n'ašikovali jidḡo* 443, *fšexno juž biḡo našikovani* 471 [našikovat; (*nasykuj vaży cy jezyḡa* 41)].
- nať**, -e 'nać': *To nať se menuje* 256; *nať bramborova* [nať, -tě; (*nać* 83B)].

- natahnout** 'naciągnąć, wyciągnąć bronami': *A di se mnoho n'atahne, to se brani p'odnes'ava, a zas se jede* 37 [natáhnouti].
- natahovat** 'naciągać': *n'atahuyḡo* 3. pl. praes. 571 [natahovati].
- natehm'isto** adv. 'natychmiast': *n'atehm'isto do mek'aža* 679 [SSJČ brak].
- natnout** 'naciąć': *z jedneḡ strani se troḡu natne* 60 [natiti, natnouti].
- natḡhat** 'narwać': *tak samo se sliḡki natḡha* 511, (*marchwi*) *n'atḡhayḡo se ḡekomu* [natrhati].
- naučit se** 'nauczyć się': *Co žes se n'e naučiy, davajže ruku* 109, *a p'o poḡsku; jak doḡ do školi, tak se n'aučeḡ taki* 153, *Mi sme se naučili na to* 123 [naučiti].
- naučitel**, -e 'nauczyciel': *Jak se n'e naučiy, to n'aučiteḡ p'oa* 109, *von tam biḡ naučiteḡem* 78, *naučiteḡu* gen. pl. [SSJČ tylko: učitel, -e; (*naucycel* 83B)].
- naučitelka**, -i 'nauczycielka': *n'aučiteḡka f Kyěščevje meška* 110 [SSJČ tylko: učitelka, -y; (*naucycelka* 20J)].
- naučitelstvo**, -a 'zawód nauczyciela': *Potom n'aučiteustvo hođiy, koupiḡ mḡejn* 78 [učitelstvo, -a; (*naucycelstvo* 15L)].
- nauka**, -i 'katechizacja w kościele': *Potom chođiy ješt'e n'a nauku d'o Kyěščova* 67 [SSJČ w innym znaczeniu; (*nauka* 93C)].
- navaryt** 'nagotować': *n'avažyḡ fšeho* 402a, *buḡey se navažyḡo* 41 [navariti].
- navb'ijenej**, -a, -i 'powbijany': *n'avb'ijeni taki zubi* 550 [SSJČ brak].
- navet** 'nawet': *Ted' ho k'opayḡe naved vivaži ten torf* 191 [SSJČ brak; (*navet* 100)].
- nav'ijit** 'nawijać': *n'a vayek n'av'iji se pradḡo* [navijeti].
- nav'izt** 'nawieźć': *N'avezoḡ zađeḡ, to juž mḡat'eḡ* 8 [navězti].
- navliknout** 'nawlec': *N'avliknoyt ḡitku* 127 [navléknout, navliknout].
- nawš'teva**, -i 'odwiedziny': *Sme tam šli na takoy n'auš'tevu* 130; *na naš'tevu neđelhi školi* 581 [návštěva, -y].
- navuz**, -ozu 'nawóz': *štučnej navus; n'avozu se da d'o toho* 215, *navozi soḡ ružni* 225 [SSJČ brak; (*navus* 83L)].
- navza**, -i 'nazwa': *tu n'e biḡo nazvi žadnej jineḡ* 257 [název, -ze; (*mo nazve* 20J)].
- nažimni**, -iho 'galaretka z wygotowanych kości i mięsa': *nažimni d'eya se z nohoḡx* [SSJČ brak; (*nožimne teros galarypka* 98, *nožimne* 83B)].
- ne** 'nie': *Bo ja sem se toho ne bay* 6; *to neḡni košnik, jak von n'e urhi sic* 6; *Ne, te'ki ne* 36 [ne].

neakej zob. **nejakej**.

nebe, -e 'niebo': *sniŋ ŋe'ti z nebe; skšivanek ŋe'ti vzhuru d'o nebe; mraki soŋ n'a nebi* [nebe, -e].

nebieskej, -a, i 'niebieski': *zvonki ružovi, nebieski* [SSJČ brak; (nebeski 84)].

nebo 'albo, lub': *uzvažyme kafe! nebo čaj 87, n'a pšed'e nebo z'e zadu 36, pŕkna nebo žebžyni 28, f sr'odoŋe nebo f sopje 54, nebo b'uraku se n'asekaŋo, nebo žypi 40* [nebo, bud].

nebozizek, -zku 'świderek': *n'ebozizek — wŕta se d'iru* [nebozizek, -zku].

nebožka, -i 'nieboszczka': *n'eboška mama p'ov'idaŋa 241* [nebožka, -y; (moja neboska 34)].

nebožt'ik, -a 'nieboszczyk': *ješt'e n'ebošt'ig muŋ tata teŝ neŋdi ho sivaŋ 236* [nebožt'ik, -a; (neboscyk 72D)].

necki, -ek pl. t. 'niecki': *češlička — d'eŋa se necki* [necky, necek].

neco, -čeho 'coś': *Tam mu neco p'ojeďaŋ, a smalime se 83, to se tam neco jini kŋade 30; no ŋce se neco zaset 37* [nečo].

nedalekej, -a, -i 'niedaleki': *To Nemeček tu soŋset n'edaŋekej biŋ 77* [nedaleký].

nedbalej, -a, -li 'niedbały, nie utrzymujący porządku w mieszkaniu': *nedbajej čuovjek* [nedbały].

neďele, -e: 1) 'niedziela': *ŋen pravje co je, voŋna sobota a n'ed'eŋe 152; kamaše č'ovjek mjeŋ n a neďeli 109, p'aŋmova neďele; pšed neďeŋej 431; 2) 'tydzień': Pšešŋo tak s teŋden, dvje neďeŋe 79, postoji z dvje neďeli 7, zas poŋežetŋ dvje, tšy neďeŋe 21, štiri neďeŋe; pšet pjet'ima n'ed'eŋema; po ŋakejŋ čšex neďeliŋ 427* [neďele, -e].

nedobrej, -a, -i 'niedobry': *d'ecka n'edobri soŋ 94, praŋi to je nedobri 127; voŋi meškali mezi t'akejma nedobrejma liďma 138* [nedobrý].

nedozdralej, -a, -li 'niedoŋrzały': *vono biŋo ješt'e n'edozdrali 240* [dozrálý; (dožžžaje 99)].

nedvjed, -a 'niedźwiedz': *nedvjet; nedvjeda gen. sg.* [medvěd, -a; (nežvič 84)].

neŋde 'gdzieś': *pšev'is neŋde; dŕži se neŋde f ŋlivje; to zas tša biŋo neŋde n'a travu zavist 21, poŋoži se ji neŋde a v'ostšyha n'uškama 18, bi to bili v'ihnali neŋde z'a cestu, to bi se to n'e spaliŋo 53, N'egde, gde je ŋišši, to jahod'ini rosoŋ 63* [někde].

neŋdi 'niekiedy, czasem': *neŋdi d'e'ti doŋ, neŋdi jadoŋ; zapeži ŋag gdi, neŋdi diŋ, neŋdi kra'tejc; No neŋdi se sipe na kupki 12* [někdy].

neŋdis 'nigdyś': *Aŋe ŋag neŋdiz biŋo suŋo 24* [kdysi, někdy].

neŋdo, -koho 'ktoś': *jesli neŋdy pšyde pouškej, no to se mŋuv'i p'o poušku*

76, No to to ŋag gdo, neŋdo kope tak s pjet metru 12, ŋak tam neŋdo žyka, to ne v'im 44; Č'o'jek neŋoho posŋoŋŋa 74, to se tam neŋkomu daŋo 22; tša biŋo neŋkomu dat 22 [někdo].

neŋde 'gdzieś': *To ješt'e neŋde bi se p'ohŋedaŋo taki ŋampi 108* [někde].

neŋdi 'nigdyś': (pługi) *neŋdi bili džeŋjenni 159* [někdy, kdysi].

nehet, -htu 'paznokieć': *jak za nehet vejde tšyška, to se vobira* [nehet, -htu].

neŋ 'niech, niechaj': *Neŋ no von začne štuku d'eŋat 46, neŋ se n'ap'ije čistej vodi 41; (pług) vŋoŋčim, neŋ si de 39* [SSJČ: nech v. necht].

neŋat 'zostawić': *Pro sebe neŋam, a reštŋ to n'a furu dam i jede se 72, n'eŋame si taki babatko na tu roščynu 117, N'egdi se n'eŋaŋo na dŕuhej rok 25, neŋej 2. sg. imperat. 17* [nechati; (neŋoj 11)].

neŋavat 'zostawiać': *neŋavam si suatki (mleko) 122; n'eŋavame 173* [nechávati].

neŋet, -ŋte 'paznokieć': *neŋet; neŋte gen. sg.; neŋte nom. pl.* [nehet, -htu].

neŋt, -u 'paznokieć': *neŋt; neŋtu gen. sg. neŋte nom. pl.* [nehet, -htu].

nej 'niech': *zmokne nej zmokne 144* [SSJČ: necht, nech].

nejakej, -a, -i 'jakiś': *nejakej pšateŋ; tšeba nejakejŋ ŋuapu hŋedat 5, nejaki h'ŕnički davaj 98, žebi dračka nejaka biŋa 100; a takej nejakej tički 114; ŋ'akej hŕniček 98, ŋ'akej bžesk teŝ v'iroste 63; ŋ'akej ŋelinek 79, ŋkarlot ŋ'akej pšešetŋ 75, se tam ŋ'akeho našaŋŋa 54; ŋ'aka boŋže višŋa 53, ŋ'akoŋ poŋeŋŋu 'uďeŋa 87; ŋ'akoŋ svoŋ roďinu z'akŋadat 74, ŋ'akoŋ bŋuzu 68, ŋ'akoŋ taksoŋ abo m'otorem 131; ŋ'aki vozi jedoŋ 102a, z ŋ'akejma dŕuhejma oficerama 83, ŋ'akeh l'id'i 412; jak pšyšli ŋ'aki svatki 91; ŋakej kliček 115; v ŋakej k'abateček 464; ŋaka fura 101; d'ira ŋaka 270, ŋakej benzini 117; f koŋderku ŋakoŋ; po ŋakejŋ čšex n'ed'eliŋ 427; pšykrili ŋ'akema d'erkama 315* [nějaký].

nejako 'jakoś': *Tša biŋo zaz neľako h'ospodažyt 50, ti prasata ŋ'ako v'ihnati 52, žebi to ŋako se tudi sŋromažd'it ešt'e 153* [nějak].

nejbržejši, -i, -i 'najwcześniejszy': *nejbržejši buŋvi 257* [bržejší].

nejdalejc adv. 'najdalej': *ti nejmenši d'ecka n'ejdaŋejc musej ŋod'it 120* [nejdále].

nejdŕyw adv. 'najpierw': *ŋak se ŋce sazeti, no to u nas nejďžyŋ zvože 58; vona musi nejďžyŋ f soli p'oŋežeti 89, nejďžyŋ dom p'ostav'itŋ 65, nejďžyŋ tša ho biŋo zaset 20* [nejdříve].

nejďryve 'najpierw': *tšeba jet n'a poŋe, pospružinovat nejďryve 613* [nejdříve]. Por. **nejďryw**.

nejgdi 'kiedyś, czasem': *nejgdi se zajde pr'o kravi* 16 [někdy].
nejhorši, -i, -i 'najgorszy': *n'ejhorši ti br'ambori* 10 [nejhorši].
nejhuš adv. 'najgorzej': *nejhuš škod'i* 655.
nejlepši, -i, -i 'najlepszy': *nejlepši kuh; nejlepši sprava* 585 [nejlepši].
nejmenši, -i, -i 'najmniejszy': *ti n'ejmenši d'eka* 110 [nejmenši].
nejmladši, -i, -i 'najmlodszy': *n'ejmyatši sin* [nejmladši].
nejni 'nie ma': *nejni vojno; nejni xueba; nejni n'ikoho; n'ic nejni v'idet; nejni v'jedomo* 100, *nejni v'inna* [neni].
nejradšeji 'najchętniej': *n'ejračeji kucmoχ rada s kompotem* 523; *nejrači* 453 [raději, radše].
nejstarši, -i, -i 'najstarszy': *nejstarši sin* [nejstarši].
nejt, -u 'nit': *nejtuje se nejtem n'a studeno* [nýt, -u].
nejtovat 'nitować': *zvona soχ nejtovani ž'ebikama* 161; *nejtuje se* [nýtovati].
nejvažnejši, -i, -i 'najważniejszy': *matka je n'ejvažnejši* [nejważnejši].
nejvčešnejši, -i, -i 'najwcześniejszy': *amerikani to soχ nejvčešnejši* (kartofle) 619.
nejv'ic 'najwięcej': *nejv'ic* 137; *n'a svatki nejv'ic to se peče ti k'ouače* 120 [nejvice].
nejv'icej 'najwięcej': *u naz nejv'icej žito, žito a br'ambori* 4; *se nejv'icej uhlidame v B'urxatovje* 66; *h yese hu nas n'ejv'icej j'ajoucu* 62 [nejvic, nejvice].
nejvjetši, -i, -i 'największy': *n'ejvjetši pokuj; kovo nejvječi* [největši].
nejzdavši, -i, -i 'najzdrowszy': *bo p'o'daj, že to je n'ejzdravši* 555 [nejzdravši].
nekedi 'niekiedy, czasem': *jak soχ boti n'ekedi z'epsuti* 131 [někdy].
nekerej, -a, -i 'niektóry': *A nekedi n'ekerej to biu takej zbžyduje* 477, *nekerej soχset* 94, *pokoupi'ili rodiči n'ekerimu čep'ici* 92, *z nekerim* 83, *no žykaj tač'i nekeri* 261, *jak soχ starši nekeri* 140 [některý].
nekterej, -a, -i 'niektóry': *nekteži se yamoχ vopuatkem; neakterem to zayožili vodočunč d'o meškači* 430 [některý].
nelze 'nie wolno': *neuze* [SSJČ brak].
nemki, -ek pl. t. 'gatunek grzybów': *nemki* [SSJČ brak; (nemki 25B)].
nemoc, -e 'choroba': *nemoc sm'jtelni* 22; *do nemoce* gen. sg.; *soχ nemoci* [nemoc, -i; (velga nemoc 65)].
nemocnej, -a, -i 'chory': *biu sem n'emocna* [nemocný].
nemova, -i 'niemowa': *n'emova* — čuovjek, *keri n'e myuv'i* [SSJČ tylko: němý; (nemova 28D)].

nenav'ist, -ti 'nienawiść': *z n'enav'ist'ej instr. sg.* [nenávist, -i; (nenavišć 15L)].
nepohoda, -i 'słota': *n'epohoda* — cepej *den p'ři* [nepohoda, -y; (nepogoda 12J)].
nepotřebnej, -a, -i 'niepotrzebny': *d'o p'ken lišne n'epotšebni* 34; *nepotšebni stari yaxi* 138; [nepotřebný; (tyz nepotšebnā 54)].
nerka, -i 'nerka': *nerka; nerki* [SSJČ tylko: ledvina; (nyrki nom. pl. 83L)].
nerwozni, -i, -i 'nerwowy': *zysošnik zyost'i se, je nervozni* [nervózní].
neska zob. *dneska*.
neslibni, -i, -i 'nieślubny': *n'eslibni d'eko* [SSJČ tylko: nemanželský].
nest 'nieść': *spep'ice co nese vajička; mi neseme; nesou; nes; neste; žencki nesli* [nésti]. Por. *nist*.
neš 'niech': *neš tak bude* [necht' řidč. nech].
nešpori, -u pl. t. 'nieszpory': *nešpori soχ p'o poyedni* [nešpory, -u; (nešpory 20J)].
nešt'est'i, -i 'nieszczęście': *nešt'est'i* 483 [neštěstí, -i].
nešt'ov'ice, -e 'ospa': *nešt'ov'ice* — *až d'irki soχ potom n'a t'eye* [neštovice, -e].
netopeš, -e 'nietoperz': *netopeš; netopeže* gen. sg. [SSJČ: netopýr, -a; (netopyš 93C)].
neuk, -a 'niezdolne dziecko, nieuk': *neuk* [+neuk, -a].
neuzitek, -tku 'nieużytek; ugor': *taki, co se n'e rođi, to neuzitki* 218; *co se ne rođi* — *neuzitek* 218 [SSJČ brak; (neuzytek 93)].
nevelkej, -a, -i 'niewielki, nieduży': *No to taki n'evyuki* (bejtiki) [neveliký; (nevelgi 61)].
nev'idomej, -a, -i 'niewidomy': *nev'idomej ne v'id'i na voči* [nevidomý 'slepý'].
nevjesta, -i 'narzeczona': *A jak z mej rođini je n'evjesta, to tše it k nevjest'e* 102a [nevěsta, -y].
nezapom'inajka, -i 'niezapominajka': *nezapom'inajki rostoχ f kšypopax na youce; nezapom'in'ajki* [SSJČ tylko: *nezabudka, -y; (nezapuhinojka 93C)].
nezdolnej, -a, -i 'nie nadający się, niezdolny': *vono juž je taki v'icej n'ezdolni do seči* 237 [nezdolný].
neznamej, -a, -i 'nieznajomy': *n'eznamej* [neznámý].
nezgula, -i 'niepełna, człowiek, który nic nie umie zrobić': *nezgula n'iz ne um'i uđeχat* [SSJČ brak; (nezgula 93C)].
n'ic 'nie': *n'ic nejni v'idet* 17, *to se uš n'iz ne up'eče* 120 [nic].

- ničpotej**, -a, -i 'nikczemny, nie mający żadnej wartości': *časem* (maciora) *to ji z'ahriže, je taka ničpota* 427 [SSJČ tylko: nicpotak, -a năr. 'ničema, -y': (nětkury *to ničpoty taki* 104; *take krofsko ničpote* 104)].
- nigde** adv. 'nigdzie': *Přam n'e pudu nigde, bo dešt' pŕši* 51, *Mi sme tu pšeci nigde n'e u'ikali* 310 [nikde].
- nigdo**, -koho 'nikt': *abi ji nigdo n'e uročiŕ; to sem teŕ nikoho ne voŕaj* 319; *jaŕ juŕ ne biŕo f'araže ani nikoho* 472 [nikdo].
- nihde** 'nigdzie': *Tolik co v'e vojsku, a tak to nihde* 74 [nikde; (nŕyže 77)].
- nigdi** 'nigdy': *Ja sem, tolik med jezdiŕ, a sem koŕi nigdi n'e puŕiŕ* 46 [nikdy].
- nik**, -oho 'nikt': *nejŕi nikoho* [nikdo; (nik, nikogo 93)].
- nist** 'nieść': *nist; nesu; nesou; nes, neste; juŕ jaŕ začnoŕ nist, to luŕ celi ŕeto nesou* 637 [něsti]. Por. *nest*.
- niŕit** 'niszczyć': *kerej vobiŕi niŕiŕi* [SSJČ: ničit; (niŕcŕ 23, niŕciŕ 15L)].
- nitka**, -i 'nitka': *nitka, se nitku dava* 127 [nitka, -y].
- niŕit'**, -e 'nić': *niŕit'; ŕije se niŕeŕ; niŕe d'ejaj* 265; *ŕebi ti niŕe pš'eplitat* 205, *n'e mam niŕiŕi gen. pl.; niŕma pš'evazuje se pasma* [nit, -i].
- nizkej**, -a, -i 'niski': *niskej kraj; ŕi v'isoki, ŕi niski* 504 [nizký].
- nizko** adv. 'nisko': *a von tam nisko kouka* 96 [nizko].
- nizŕiŕi**, -i, -i 'niższy': *niŕŕi ŕ'ena; gde je niŕŕi to jahodini roŕou* 63 [nižŕi].
- noc**, -i 'noc': *tmava noc* 44, *teŕ noci, v noc sv'atoŕ'anskoŕ; jednu noc ja, jednu noc cera* 42, *pšed nocej; v noci* 3, *noce nom. pl.; pšed noci; n'ocema; p'o nocix; n'a noc* 21 [noc, -i].
- nočni**, -i, -i 'nocny': *koŕije nočni* [nočni].
- nogi**, -u pl. t. 'nogi pługa; dwa pręty przymocowane do grządzieli; służące oraczowi do kierowania pługiem': *noŕi || noŕki* [SSJČ brak; (noŕi 84)].
- noha**, -i: 1) 'noga': *z vŕxu noha* 13; *b'ez nohŕ** 12, 57, *ŕena n'e mjeŕa nohu* 65, *i nohu zŕ'amaj* 47, *co se nohi kŕade na to; nohi 'umiŕa f sazaŕce* 8; *krava ma nohi, 'u nohoŕx rapče; z nohoŕx; ŕŕ'apaŕo se n'ohama* 154; *v nohaŕ* [noha, -y]; 2) 'noga pługa': *noha voŕ pŕuha; spojeŕi teŕx nohoŕx* [SSJČ brak]. Por. *nogi*.
- nohavice**, -e 'nogawka': *nohavice; nohavice gen. sg.* [nohavice, -e; (nogaŕica 93C)].
- normalne** adv. 'normalnie': *to voni se z h'ospodaŕem n'ormaŕne v'opŕazeŕ* 669 [normálně].
- normalnej**, -a, -i 'normalny': *ŕebi ruce bili čisti, to sou normaŕni (pŕŕ'eli)* 669 [normálný].

- nos**, -u 'nos': *nos; nosu gen. sg.; noseŕ; n'a nose* [nos, -u].
- nosek**, -ska 'nosek': *nosek; zakŕyveni noski* [SSJČ: nosik, -u ob. nosejk].
- nosit** 'nosić': *to voŕi ne ŕŕ'eŕj nosit* 104; *čistoŕ ŕŕamu nosi na ŕŕŕeŕu* 31; *M'ikulaŕ nosi darki d'etem; nosi breŕje; nosi se voŕu v'e vjedže, mundur noseŕ vojaci; a pam se nosiŕo v'e ŕkopkaŕ* 40; *takeŕ bat n'osili* 136 [nositi].
- noše**, -u 'kłodziony na ramiona drążek do noszenia konewek lub wiader': *noše* [SSJČ brak; (nose 53)].
- nouze**, -e 'nędza': *noŕze* [nouze, -e].
- now**, -vu 'nów księżyca': *noŕ mjesica, noŕ miesička* [nov, -u; (nuf, notu 93C)].
- novej**, -a, -i 'nowy': *novej rok; v novim domje; i čeka se zaz noveŕx ŕŕi* 421 [nový].
- noŕička**, -i 'noŕka': *baŕka na ŕŕireŕ noŕičkaŕ ze ŕkŕa* [noŕička, -y].
- noŕik**, -a 'noŕyk': *noŕik* [noŕik, -u].
- noŕka**, -i: 1) 'strama; słupek w płozie saŕ, na którym jest umocowana poprzeczka łącząca ją z drugą sanicą': *noŕka; noŕki, keri sou v nasadaŕ* [SSJČ brak; (noŕka 94)]; 2) pl. t. 'nogi pługa, którymi oracz prowadzi pług': *noŕi || noŕki; Potom ti noŕki, no j deŕka biŕa, ŕ'adlice* 160, *kŕŕko n'a takeŕx noŕkaŕ ŕoŕi* 206 [SSJČ brak; (noska 95)].
- noŕka**, -i 'strama': *noŕka; noŕki nom. pl.* [SSJČ brak; (noŕka 94)].
- nu** 'no': *nu, ŕ studŕi* 55 [nu cistoslov. 'no, nuže'].
- nud'it** 'mdlić, gdy komuś jest niedobrze': *čŕovjeka nud'i, se ma n'a svŕaceŕi* [SSJČ brak w tym znaczeniu]. Por. *nudnost'i*.
- nudle**, -e 'kluska': *na roŕou sou nudje; Tam 'uvaŕej jakoŕ ŕŕep'ici n'a roŕou do nudeŕ* 103 [nudle, -e].
- nudnost'i**, -i 'mdłości, gdy zbiera się na wymioty': *nudnost'i — čŕovjeka nud'i, se ma n'a svŕaceŕi* [SSJČ brak; (nudnoŕi 57)]. Por. *nud'it*.
- nugle**, -e 'kluska': *nugje nom. pl.* 457 [nudle, -e].
- numer**, -u 'numer': *pŕiŕit numer, kaŕdimu potom 'uŕejaj numer* [numero, -a; (numer 16S)].
- nuŕ**, **nože**: 1) 'nóż': *muj nuŕ je voŕŕeŕŕi vot tviho; kovaŕ ma kŕyvej nuŕ i ŕruha kopito; nože gen. sg.; se ŕeŕajo noŕem* 155; *ŕliŕ'iŕ voŕŕy nože* [nuŕ, nože]; 2) 'krój pługa; nóż odcinający ziemię w płaszczynie pionowej': *nuŕ; nuŕ do pŕuha* [SSJČ brak; (tym noŕym ŕe tŕe ŕiŕe 72D)]. Por. *kroj*.
- nuŕki**, -ek pl. t. 'noŕyce': *nuŕki ŕŕeŕajni sou, to se n'uŕkama v'oŕŕyha* 264; *v'oŕŕyha se voŕci n'uŕkama* 18; *nuŕek gen. pl.* [nuŕky, -ŕek].

O

- ob'itnice**, -e 'stodoła': *aš se sveze d'o ob'itnice to zboži. Ju, no to je p'o česku 'ob'itnice; st'odoya nibi* 419 [SSJČ w innym znaczeniu].
- obligacje**, -e 'ubikacja': *musi lid d'o obligacije, abi kal v'ipoust'it* 661 [SSJČ brak; (ob'likacio 104)].
- obliznout** 'oblizać': *dava mu 'obliznout trošku* 133 [obliznouti].
- oborník**, -u 'obornik': *rozvist 'oborník* 302; *se 'obornig da* 618; *oborník vivist čšeba* 613; *vo tim voborniku našim to ja tolik možu žyc* 228; *'uroynat zem i rozvist ten 'oborník, či ten hnui* 302, *vozime oborník, hnui* 162 [SSJČ brak; (uoborník || gnuj 72D)].
- obovjžek**, -zku: 1) 'ts.': *teš maj obovjžski, teš musej pracovat* 583; 2) 'obowiązkowa dostawa po cenach państwowych płodów rolnych i mięsa': *'u nas se v'imua'i troxu, žebi stačijo zas d'o se'i, a obovjžek voddat* 9; *potšeba troxu n'a obovjžek* 10; *obovjžsk'i dat, žita tšeba dat* 8 [SSJČ brak; (na 'obovžek 50Z)].
- očkovat** 'oczekować': *očkuje se* [očkovati].
- odškodováni**, -i 'odszkodowanie za zniszczenie ogródka': *'otškovováni* 557 [SSJČ tylko: odškodnění, -i].
- oficer**, -a 'oficer': *z 'š'akejma dr'uhejma 'of'icerama šey* 83 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (te 'of'icery 24)].
- ogumovanej**, -a, -i 'o wozie: z kołami na oponach': *do voza 'ogumovaniho* 643, *Bo juš soy vozi ogumovani* 646, *ogumovanej teš mam vus* 647 [SSJČ brak].
- ojćec**, -jce 'ojciec': *veselny ojćec* [SSJČ: otec, otce; (uojćez rhi go do 28D)].
- ojčym**, -a 'ojczym': *paširp — a tata jeho: ojčym* 278 [SSJČ tylko: otčim, -a; (uojčym 93C)].
- oddavki**, -vek 'część obrzędu weselnego': *oddavki — jedoy, pš'yjedoy* 102a [oddavky, -vek pl. t. 'svadební obřad; sňatek'].
- około** 'około': *okojo tšicet morgu; okojo Božihó N'arozeňi* 627 [okolo].
- okopčulka** zob. **vokopčulka**.
- okop'isko**, -a 'wał zgrabionego, suchego siana przed kopieniem': *Jag juš je suxi, to se bere prosto s tex, jak to žykaj, ti okop'iska pak taki soy* 625 [okopiště, -e nář. 'kopiště'; (šano zgrabi na tšy 'okopiska 15T)].
- okropče** adv. 'okropnie': *pš'eli potom soy okropče zli* 668 [SSJČ brak; (uokropče 16S)].
- okulista**, -i 'okulista': *okulista leči voči* [okulista, -y].
- oltař**, -e 'oltarz': *v'otpravuje pši oltaři* [oltář, -e].

- operace**, -e 'operacja': *mjeua operaci n'a sŕce; n'a operaci, p'o operaci* 678 [operace, -e].
- oprawka**, -i 'oprawka': *'oprayka je v'opravena n'a kabli* 30; *oprayka* [oprávka, -y].
- opona**, -i 'opona': *to se oponi zakyada na felgi* 646, *Uepši koyu soy ti oponi 'ogumov'ani* 648 [SSJČ brak w tym znaczeniu].
- oprič** 'oprócz': *Aye oprič teho to sem n'e davaia* 133 [SSJČ brak].
- opylač**, -e 'obsypnik, obredlacz, narzędzie do obsypywania dolnych części roślin': *To se bere zas takej op'ylač i se je pšejede; to je f postači takej jag redyo* 613; *op'ylač* [SSJČ brak w tym znaczeniu].
- opylit** 'obredlić, obsypać rośliny okopowe': *to se je opyli* 614 [SSJČ brak; (opyuacem še 'opyia 104)].
- orel**, -rta 'orzeł': *orep* [orel, orla]. Por. **vořel**.
- orgiñe**, -e 'georgia': *orgiñe nom. sg.; orgiñe nom. pl.* 530 [SSJČ brak; (uorgiña 114)].
- organizm**, -zmu 'organizm': *že to žayia na ten orgaizym* 667 [organismus, -mu].
- orjentovat se** 'orientować się': *potom juš to tag m'it v'ic se čuovjek orjentuje* 418 [orientovati se].
- orquestra**, -i 'orkiestra': *kapela — ceua orchestra* [SSJČ tylko: orchestr, -u].
- ortenzje**, -e 'hortenzja': *a potom soy 'ortenzje* 528 [SSJČ brak; ('ortenzija 83L)].
- osadník**, -a 'osadnik, kolonista': *tam x'eli 'osadniki zavist* 82; *bo sme potom v'ijeli n'a taki 'osadniki* 82 [osadnik, -a 'kolonista'].
- oskaržyčel**, -a 'oskarżyciel': *oskaržyčep — ten, co spravu zakyada* [SSJČ tylko: žalobce, -e; ('oskaržyčel 19J)].
- oskrele**, -i pl. t. 'oskrzele': *jednoy sem mjeua z'apayeni oskšeli* 687 [SSJČ brak].
- oška**, -i 'część kołowrotka': *oška* [SSJČ brak; ('oška 93C)].
- ošrodek**, -dka 'ośrodek zdrowia': *f tim oš'otku zdrav'a v B'euxatovje* 691 [SSJČ brak; ('ošrodek 86)].
- ou** 'ach': *Ou, to navažyli všeho* 102a; *Ou, to ješ'e te'ki negdi ješ'e pšejdoj* 94.
- oul**, -e 'ul': *Ou a p'o poyšku ram'ovjec* 265, *do teho ouje, do teho r'amoyce* 272; *a potom se jih dava d'o toho ouje* 272; *a jag n'e soy čisti ouje* 436 [úl, -u, zast. a ob. oul].
- oubel**, -hle 'węgiel': *tejma 'ouhjeua* 14 [SSJČ tylko: uhel, uhle]. Por. **uhel**.

- ouhrabki**, -u pl. t. 'grubsze odpadki po wymłóceniu': *ouhrapki* [ouhrabky, -ů; ohrabky].
- ouplněk**, -ňka 'pełnia księżycy': *oupeňek* — *jak se traťi; mjesic potxazi do ouplněka* [úplněk, -ňku; zast. a ob. ouplněk].
- outek**, -tka 'szmatka': *ovineya koušinek čisteho outka i cukru n'asipaya* 132; *bab'ička mu dala takej* (smoczek) *z útka* 133 [SSJČ tylko: útek, -tku 'nitě přecházející napříč osnovou'].
- outerek**, -rka 'wtorek': *outerek* [úterek, -rku].
- outor**, -u 'wątór, rowek w klepkach beczi, w którym jest osadzone dno': *outor*; *outory* nom. pl. [útor, -u, *outor].
- outorek**, -rku 'wątorek': *outorek, co v nim je to dno* [útor, -u, *outor].
- outorník**, -a 'wątornik, narzędzie do robienia rowków w klepkach': *outorník* — *žezzo i to žeže* [SSJČ tylko: hoblik k řezání útoru].
- ov'inout** 'owinać': *ovineya koušinek outka* 133 [ovinouti].
- ovoce**, -u pl. t. 'owoc': *ovoce se tžha; ovoce r'ozmajiti; vino z ovocu; z ovocu, co se jen xce, to se d'eya* 511 [ovoce, -e].
- ovocovej**, -a, -i 'owocowy': *ovocovi zupi* nom. pl. [ovocný; (zupa ovocovo 17)].

P

- pacina**, -i 'gruda ziemi; tu: cegielka torfu': *piet pacin da se n'a vrch, n'a spot* 112; *pacina* [SSJČ brak; (pacyna 83B)].
- pacinka**, -i 'cegielka torfu': *to se zroyna žeže i pacinki se v'ihazuje* 113; *tam se toj mopatoj uhuad'i i p'ožeže se n'a pacinky* 112, *to se potom stav'i ti pacinki f k'ožouki* 112; *kpaduo se f tu formu a žezayo se taki pacinki* 154 [SSJČ tylko: pacinka, -y 'dem. od packa 'lapka'; (pacyňki nom. pl. 91)].
- packa**, -i 'lapka': *taki z'gňičko jak komaži packa* 238 [packa, -y expr. 'dětská ruka'].
- pačesnej**, -a, -i 'odnoszący się do włókien gorszych, po drugim czesaniu': *pačesni v'akno je tenči, d'eyaj s toho p'axti* [pačesný; (pácesne 19)].
- pačka**, -y 'paczka': *listonoš pšynaši listi, gazeti, pački, peňize; či bi m'i pačku n'e vodn'esya* 541 [SSJČ brak; (pački 89)].
- padat** 'padać': *čuvovjek pada n'a zem; pada hviezda* [padati].
- padesat**, -i 'pięćdziesiąt': *p'adesat yet; padesat šest aru; padesat teix jejenu* 148, *f padesat šestem roce* 151 [padesát].

- padlina**, -i 'padlina': *rakaš čist'i kuže, k nemu vodvaži se padlinu* [padlina, -y].
- paxčarka**, -i: 1) 'handlarka': *paxčarka* [SSJČ tylko: pachtyřka, -y; (paxčoš 'handlarz' 28D)]; 2) 'kobieta, która doila mleko we dworze': *paxčarki dojej mlíko* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (paxčoš 'handlarz' 28D)].
- paxnonci**, -i, -i 'pachnący': *grošek paxnonci* [pachnouti; vonějici; (grošek paxnoncy 93C)].
- pajoučina**, -i 'pajęczyna': *p'ajoučinu d'eyaj pajouki* [SSJČ tylko: pavučina, -y; (pajoncyna 87)].
- pajouk**, -a 'pająk': *pajouk* [pavouk, -a; (pajouk 84)].
- pak** 'następnie, potem': *pak jen važe se f snopki* [pak].
- pakovat se** 'wciskać się do ula': *to se p'akujoj d'o oupe* 669 [pakovat].
- pakuła**, -i 'krótsze, wyczesane włókna lnu': *pakuła* — *s toho d'eyaj na pitje* [SSJČ brak; (pakuły 84)].
- palička**, -i: 1) 'pałeczka': *v buben p'alíčkoj pukaj* [palička, -y dem. 'malá palice']; 2) 'główka lnu z nasionami': *jag viroste tak, to ma taki palički, taki semeno* 549 [palička, -y expr. 'hlavička, dětská palička'].
- palit** 'palić': *palit f peci; pali se voheň; se pali f ti s'eknici, to je horko* 140; *ja se palim 'ploną moje budynki': a potom to juš se ten xliu palij* 51 [páliti se].
- paleňi**, -i 'palenie': *užit d'o papeňi* 190 [SSJČ tylko: pálití].
- palto**, -a 'palto': *palto* [SSJČ brak; (palto 84)].
- palatka**, -i 'namiot żołnierski': *paatka; f paatkaž meškali vojaki na cvičeníx* [SSJČ brak; (f paatkak 24)].
- palec**, -lce 'palec': *pavec; pavec* gen. sg.; *n'a pavec se z'akvada n'apřstek; ženati nosej na pauci vobroučki* [SSJČ tylko: palec, -lce 'kciuk'; (palec 86)].
- palka**, -i 'maczuga do rozbijania bryl': *pauka; pauki* [SSJČ brak; (palki nom. pl. 87)].
- palma**, -i 'palma wielkanocna': *pauma* [palma; -y; (palma 28D)].
- palmovej**, -a, -i 'o niedzieli przed Wielkanocą': *p'ajmova n'edele* [palmový].
- palnej**, -a, -i 'zapalający': *ti šrapneje pauni blit* 308 [palný].
- palouk**, -u 'pałak': *paouk; košik s p'ajoukem; p'ijka s paoukem; To u nas taki kosi s p'ajoukem* 35 [palouk, -u].
- paloukovej**, -a, -i 'z pałakiem': *p'ijka paoukova s p'ajoukem*.

- památovat** 'pamiętać': *dobže to p'amatuju* 195; *uś n'e pamataju, jak se to hrajo* 135 [památovati].
- pamjet'**, -i 'pamięć': *pamjet'* [pamět', -ti].
- pan**, -a 'pan': *A teŕki to uś družbi soj pani, to voŕni n'e x'ej nosit* 104, *dam to panum* [pán, -a].
- panenka**, -i 'żrenica': *p'anenka v'e voku* [panenka, -y; (pańka 85)].
- pańi**, -i 'pani': *pańi se pta* 226, *spov'inen pańi ukazat* 418; *mjada pańi* [pańi, -i].
- pańimama**, -i 'teściowa': *pańimama je tam z'avedu* 49; *pańimamo pot'te sem* [SSJČ tylko: pańimama, -y zast. a n'aŕ. 'matka'].
- pańinstvo**, -a 'stan paniński': (na weselu) *v'otspjevali jej tam, že juś svi p'aninstvo p'ozbiu* 291 [panenství, -i; (pańinstvo 15L)].
- panna**, -i 'panna': *tam jedna panna mjeu d'echo* 99; *panna z mlekim 'z dzieckiem'* 278; *stara panna, taki starši panni* 446 [panna, -y].
- panošit se** 'o kurczętach karmionych kupowaną paszą: żyć jak pan': *Teś jak liďi se p'anošili, tag i ti kužatka* 563 [SSJČ brak].
- państvo**, -a 'państwo': *sejo se, aje.. zas se k'ontraktovaju pr'o państvo* 23; *žunt p'sekope i państvo bude juś puaŕit* 414, *Teŕki p'syśu naše państvo i 'upaństvov'ili mjejn* 65 [SSJČ brak w tym znaczeniu; stát, -u; (państvo 15L)].
- pantata**, -i 'teść': *Ia sem mjeu sviho koŕne, pantata sviho. A pantata mjeu sjaŕsku* 47. *A potom s p'antatem sme ž'ezali n'a tartaku dževo* 47 [pantata, -y].
- pantofel**, -fle 'pantofel': *pantofel, pantofle* || *lački do choďeni po sekńici* [pantofel, -fle].
- papa**, -i 'papa': *teŕka to krejoj abo 'eterńikem, abo papoju, abo puxem* 417. *Maŕo tam p'ŕken viśu pot papu* 61 [SSJČ brak; (papa 15L)].
- paperńik**, -u 'poduszczyk': *pod huavu se kyade p'aperńik to je z'ahuavek z votpadu s peži* [SSJČ tylko: pápěrnice, pápěrnice 'polštár plněný pápěrkamy 'odraný osten ptačihó pera'].
- papersńice**, -e 'grzebień w warsztacie tkackim': *p'apersńice* [paprsek, -sku]. Por. **paprstek**.
- pap'iros**, -u 'papieros': *popej s pap'irosu; muski koužej pap'irosi* [pap'irosa, -y, *papiros, -u].
- paprstek**, -tku 'grzebień w warsztacie tkackim': *biu p'aprstek, co 'ub'ijej to* 204, *paprstek v b'idu v'u'oženej* 177 [paprsek, -sku]. Por. **papersńice**.
- par** 'parę, kilka, trochę': *to ja mu par b'ičoju jeś'e dam a p'syďyžim* 45;

- prodaj na licyt'aciji za par grošej* 8; *z'as par grośu biu* 24, *tu mame par p'ŕken* 31, *sušenix hrušek dau par* 94; *par hośu stojr, aŕ par dńi je zaz n'a rose* 179 [pár].
- para**, -i 'para': *aŕ para ne uxod'i* [para, -y].
- paraŕ'ije**, -e 'parafia': *p'araŕ'ije; s cejoj paraŕ'ijej* [SSJČ brak; (do paraŕ'iji 83B)].
- paraŕjalnej**, -a, -i 'parafialny': *paraŕjalnej dum* 403; *paraŕjalnej dum, tam meška faraš* [SSJČ brak].
- paraŕje**, -e 'parafia': *paraŕje* [SSJČ brak; (paraŕ'jo 93C)].
- paraliž**, -u 'paraliż': *parališ* [paralyza, -y; (paralis 24S)].
- paraližovat** 'paraliżować': *parališ paraližuje ruku* [paralysovati].
- parat** 'pruć': *nejdžy se paže nožem; tseba parat nožem* [párat].
- parcela**, -i 'parcela, działka gruntu otrzymana w czasie reformy': *parcele* nom. pl. [parcela, -y; (parcela 24S)].
- parcelacje**, -e 'parcelacja': *parcelacje* nom. sg. [parcelace, -e; (parcelacjo 15T)].
- parx**, -a 'liche, karłowate drzewko iglaste': *h'u nas to n'ej'icej j'ajoucu# takejx tejx mapejx parxu* 62 [SSJČ brak; (parx 83L)].
- parxi**, -u 'świerzb': *parxi* nom. pl. [SSJČ brak; (parx 83B, parxy 83L)].
- parkan**, -u 'parkan': *parkan; parkanu* gen. sg. 'plot sztachetowy' [parkán, -u].
- parkat se** 'o owcy: okazywać popęd płciowy': *vouce musi mjet b'erana, parka se* [SSJČ brak; (parko se 83B, 83L, 87S)].
- parkrat** adv. 'kilkakrotnie': *tak se parkrat d'ovopkoju voptočiuj* 466 [párkrát].
- parńik**, -u 'parńik': *Uparujuj f parńiku bujey* 318; *parńik — pali se pot tim, p'sykrucuje se aŕ para n'e uxod'i* [SSJČ w innym znaczeniu; (parńik 'naczynie do gotowania ziemniaków dla świń' 93)].
- parno** adv. 'parno': *Parno je, duśno* 142 [parno].
- parobek**, -bka: 1) 'parobek': *p'arobek, parobka* gen. sg. [parobek, -bka 'wórostek, chasnik']; 2) 'część kołowrotka': *parobek* [SSJČ brak; (parobek 84)].
- parovuz**, -ozu 'lokomotywa': *parovus tahne vahoni* [+parovůz, -ozu; (parovus 19J)].
- paŕez**, -a 'pień drzewa, ścięty': *pažes; p'ažeza* gen. sg.; *n'a pažeze to se seka* 33; *se ti pažezi k'opaju* 201 [pařez, -u].
- paŕyt** 'parzyć': *to bi horkoju vodoju n'e pažyju* 57; *zjaj s č'ajńika ten v'ŕx i tak paży* 57; *pokšyva paży; rumenek se paży* [pařiti].

- pas**, -a; -u 'pas': *byuska je kratka, do pasa; zast'era d'o pasu; tata tresta d'eka žeže pasem; xafiki se pšyšiva f pase* [pás, -u].
- pasat** 'pasać': *tam je pastva, to juž v'icej ix tam pasa, a u nas nejži* 15 [SSJČ brak; (*jagem posol* 42)].
- pasek**, -u: 1) 'dem. od pas': *pasek; pasku gen. sg.; na pasku kaxhoti se džžej; pasek se zap'ina n'a spšacku; k'oubec p'ovjesijo se n'a pasku* 36 [pásek, -sku]; 2) 'pas stalowy łączący oś z progiem i nasadem wozu': *paski, keri spojujou z dževem* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*paski nom. pl.* 86)]; 3) 'obrzęcz obejmująca piastę przy szprychach': *musi bejt pasek i klárnik potom s konce* 27 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*paski nom. pl.* 84)].
- paskudnej**, -a, -i 'paskudny, brzydki': *jak tam zmokne, to je p'askudni seno* 144; *mjeņa paskudni k'amaše* [SSJČ: paskudit řidč. paskudit; (*paskudny* 87S)].
- paskudnejc** adv. 'brzydziej, paskudniej': *jag je zua, to mu žyka p'askudnejc* 374 [SSJČ brak].
- pasmo**, -a 'osobno związane nici w motku przędzy': *pasma nom. pl.; dvacet pasmoj je v xoktex* [pásmo, -a].
- pasovat** 'pasować': *gdi komu p'asuje 'odpowiadać'* 483; *n'e pasovaju kvasama* (podawać snopy), *to tam muskej p'o'd'ey: dupama* ('kno-wiami') *podavej* 245 [pasovat].
- past** 'paść': *d'eka z'avedoju, to ja ji tam pasu* 146; *to se pasjo* 16; *se uvaže ji na koliku i pase se* 16; *vouce se pase na pastje; mi jak kravi p'aseme* 13; *at' se pasoj* 145; *Teť se kravu uvaže n'a koliku i po'ja: tam se napas* '2. sg. imperat.' 16; *pasli n'a xouce* 59 [pásti].
- pasta**, -i 'pasta': *zas tam maj pastu d'o zuboux, pastu d'o botoux* 71 [pásta, -y].
- pasterka**, -i 'dziewczyna, która pasie gęsi; bydło': *pasterka* [pastýřka, -y; (*pasterka* 84)].
- pastewnej**, -a, -i 'pastewny': *p'astewnej burak; pastewni burački* 20; *b'uraki c'ukrovi to tu u naz n'e xodovaji, jen pastevni* 211 [+pastevný 'pastevní'; (*marxef pastevno* 83L)].
- pastor**, -a 'pastor': *day n'emeckej pastor v'oddajuki* 285 [pastor, -a].
- pastuxa**, -i 'pasterz': *p'astuxa to ti kravi pas* 66; *pastuxa — xuapec — pase dobitek; užuňd'ij sem si smužebnika no a p'astuxu* 65 [+pastucha, -y 'pastýř'; (*pastuxa* 'ten, co pasie' 84)].
- pastva**, -i 'pastwisko': *vouce se pase n'a pastvj; je tam pastva, to voňi v'izenou na tu pastvu* 15; *n'a pastvu sem n'e xod'ivaja, bo n'e mjeņa času* 135 [SSJČ: pastva, -y 'pastviště'; (*pastfa* 83L)].

- pastv'isko**, -a 'pastwisko': *pastv'isko; pastv'isko, vono votpočiva, taki poue* [SSJČ: pastvisko, -a || pastviště, -ě; (*pastf'isko* 84)]. Por. **pastva**.
- pasula**, -i 'nazwa krowy': *pasuja* [SSJČ brak; (*pasula* 'nazwa krowy z białym pasem na grzbiecie' 83L)].
- pašča**, -i 'w nazwie kwiatu': *lvje pašče nom. pl.* [SSJČ brak; (*lvje pasce* 93C)].
- paše**, -i 'pasza': *a teť to fšecko pašoj kymjej, paše maj* 526 [SSJČ: paše, lěž paša; (*paša* 83B)].
- pašerb**, -a 'pasierb': *pašerp; p'ašerba gen. sg.* [SSJČ brak; (*paširp* 93C)].
- pašerb'ice**, -c 'pasierbica': *p'ašerb'ice; pašerb'ice gen. sg.* [SSJČ brak; (*paširbica* 93C)].
- pašetka**, -i 'kiszka pasztetowa': *to se polida p'ašetka* 105; *asi pašetku to si 'uđejame* 105 [SSJČ brak; (*pašetka* 42B)].
- pašerb**, -a 'pasierb': *paširp, a to jeho ojčym* 278, *pašerbi* 42 [SSJČ brak; (*paširp* 93C)].
- pata**, -i: 1) 'pięta': *pata; bes pati gen. sg.* [pata, -y]; 2) 'najszersza część kosi, kolo kosiska': *pata* [SSJČ brak w tym znaczeniu].
- patej**, -a, -i 'piąty': *vona pšyjede na p'atu* 5; *f štiricet patem roce* 77; *pata, šista kateg'orje* 26 [patý].
- patek**, -tku 'piątek': *veukej patek; (targ) v Radomsku co p'atek* 72 [pátek, -tku].
- patelka**, -i 'patelnia nieduża': *puacki z buxex se smaži n'a pateuce; no i potom se kjade n'a pateuku* 523 [SSJČ brak; (*patelka* 42B)].
- patelne**, -c 'patelnia': *peče se n'a patevni* 523 [SSJČ brak; (*patelno* 93C)].
- patent**, -u 'uprawnienie do zawodu': *Kajci to ešče dneska soj. V Z'evovje patent mjeli* 22 [patent, -u].
- patiček**, -čka 'patyczek': *d'ey se taki patički i se n'ab'iji* 241; *vitšepe patičkem* 503 [SSJČ brak].
- patik**, -a 'patyk, kij': *takej bij štil, d'ouhej patik* 155; *uđey se nuš s patika* 114 [SSJČ: patyk, -u 'nář. kyj, klacek'].
- patnast**, -t'i 'piętnaście': *a pšettim su'oužili patnaz roku* 310; *džžej sem toho asi patnaz yet* 66; *pšyšjo v noci z deset, s p'atnast'i* 3 [patnact].
- patro**, -a 'rusztowanie z drążków nad klepiskiem': *patro; patra gen. sg.; patro — p'o pousku mišok* [patro, -a 'misto ve stodole nad mlatem'].
- pavoučina**, -i 'pajęczyna': *p'avoučina* [pavučina, -y].
- pavouk**, -a 'pająk': *pavouk d'ey siť n'a moxji* [pavouk, -a].
- pazour**, -a 'pazur': *pazouri nom. pl.* [pazour, -u].
- pazourek**, -rka 'pazurek': *pazourki nom. pl.* [pazourek, -rku].

- pažd'**, -i 'pazucha': *to se um'ňuje tu pot pažd'i* 461 [paždí, -i].
- pažžori**, -u pl. t. 'paździerze': *i to u'e'eli s teho ti p'ažžori* 180; *pažžori v'odlitli* 203 [SSJČ tylko: pazdeři, -i; (pažžory 84)].
- pažžorovatej**, -a, -i 'z paździerzami': *biyo taki p'ažžorov'ati p'uatno* 180 [SSJČ brak].
- pec**, -e f. 'piec': *pec polova biya taka* 403; *jak tu pez 'ud'eujaj* 195; *s tej pece* 506, *do pece* 547, *vele pece* 34, *za pecej*; *f peci*; *mnoho pecu*; *pecum*; *vo pecij*; *s pecema* [pec, -e].
- pec**, -e m. 'piec': *z'adekovali potom ten pec* 193; *cv'ęček sed'i za pecem* [pec, -e f.].
- pečenej**, -a, -i 'pieczony': *pečena riba*; *pečena m'keu* 14 [péčený].
- pečnik**, -a 'piecyk': *pečnik* [SSJČ brak].
- p'ečorka**, -i 'pieczarka': *p'ečorka* [pečárka, -y; (pəcorka 93C)].
- pejxawka**, -i 'purchawka': *p'eixawka jak pukne, to kouži* [pýchavka, -i].
- pejřka**, -i 'perz': *Pejřka to s poje, n'astahuje s poje* 33; *potom pejški se n'anesjo* 33, *pejškoj pš'ykrejvame, na to s'jama* 12 [SSJČ tylko: pýr, -u].
- pekač**, -e 'brytfanna': *koušek t'esta se r'ozd'eja tak jak ten pekač je i p'o tim p'ekači se r'ozmačka* 120, *do pekače* 20; *nak'adu se n'a pekače masa* 564, *pekli maso f s'abatniku n'a pekačij* 275 [pekač, -e].
- pekař**, -e 'piekarz': *ęueba peče pekař*; *pekaže* gen. sg.; *pjet pekažu*; *pekažum*, *s pekažama* [pekař, -e].
- peluška**, -i 'peluszka': *seje se n'a poli sayaderu, p'elušku* 423 [peluška, -y].
- pelest**, -t'e 'pionowa część kózka': *pejest 'u juška* 34, *višši pejest* [pelest, -i].
- pelnej**, -a, -i 'pełny': *vuz je peunej* 52; *pejnu kapsu p'eņizi* 72 [plný]. Por. *pyņnej*, *puņnej*, *poņnej*.
- peľna**, -j 'pełnia księżycy': *peľna — cepej mjesiček* [SSJČ tylko: uplněk, -ňku; (peľno 84)]. Por. *upelňek*.
- peluška**, -i 'peluszka': *p'euška kvete graňato* [peluška, -y]. Por. *peluška*.
- peluň**, -e 'piołun': *pejuň je hoškej* [peluň, -ně].
- penzelek**, -tku 'pędzelek': *penzelek do mapovani farbama; penzejku* gen. sg. [SSJČ tylko: penzlik, -u].
- na penk** adv. 'o sposobie wiązania chustki': *a negdi žyčaj: n'a penk se z'avaže* 125 [SSJČ brak]. Por. *uzlik*.
- pentat** 'pętać': *Musej sem v noci fstavat i k'obių pentat* 425 [SSJČ tylko: poutati; (pyntać 42B)].
- pentelečka**, -i 'pętelka na rogu kawałka płótna przy bieleniu': *d'ęajo se taki p'enteječki n'a každim rohū, abi to v'itų ne bray* 184 [SSJČ brak; (pyntelka 87S)].

- pentelka**, -i 'wstażka przy kołnierzu dla wieszania ubrania': *pentejka — na ni se vjeři* [pentle, -e 'stuha'; (pyntelka 87S)].
- pentlice**, -e 'kawalek żelaza z otworem, który zakłada się na skobel pod kłódkę': *pentlice* [SSJČ brak].
- pentlička**, -i 'wstażeczka': *vouce ma n'a k'ęku pentličku červenoy, abi ji nigdo n'e uročių*; *do vjasu se dava hojkam pentlički*; *s pentliček d'eja se kukardi* [pentlička, -y].
- pentlina**, -i 'pęcina konia': *pentlina* [SSJČ brak; (pentlina 84)].
- peniz**, -e 'pieniądz': *prođaj i juž maj p'eņize* 8, *ješt'e sem peņez n'e dostaj* 408, *to biya kupa peņes* 78; *a to jem dat, peņiz jem dat* 3 [peniz, -e].
- peprat se** 'papać się': *pepše se* [SSJČ brak].
- pept**, -e || -u 'pieprz': *To jen tak v'ajičko se da i trošku pepšu* 607; *pepšu se da* 519; *trošku pepše* 116 [pept, -e].
- peptovej**, -a, -i 'pieprzowy': *m'inta pepšova* [peptový; (řheta pepšovā 81)].
- perfuni**, -un 'perfumy, woda kolońska': *perfuni*; *v drugej den svatku je dingus, uje se vodoj, p'erfunama* [SSJČ brak; (perfumy 93)].
- perlička**, -i 'perliczka': *perlička* [perlička, -y; (perlička 87S)].
- pernik**, -a 'piernik': *řaki p'erňiki p'okoyp'ili* 92 [pernik, -u].
- pero**, -a 'pióro, stałówka': *hujka s perem* 38, *pero se mači v ingaust'e* [psaci pero].
- peron**, -a 'peron': *peron*; *peronu* gen. sg. [perón, -u 'nástupiště'].
- peřy**, -y 'pierce': *husi peři, to jak peři deroj* 100; *s peři* [peři, -i].
- peřyna**, -i 'pierzyna': *p'eřyna* 635, *pš'ykrejva se p'eřynoų*; *p'ot peřynu se vižat* 666 [peřina, -y].
- peřynka**, -i 'becik': *se ho 'ubere f p'eřynku jak je m'alički* 132 [peřinka, -y].
- pes**, -psa 'pies': *pes*; *psa* gen. sg.; *soj ružni rasi psu* [pes, psa].
- pestka**, -i 'pestka': *zřnko jak v'išni pestka* 10; *abi n'e biyo pestek* 512 [SSJČ brak; (pestka 84)].
- petruška**, -i 'pietruszka': *pjetruška* [SSJČ tylko: petržel, -e; (petruska 83L)].
- petruška**, -i 'pietruszka': *petruška*; *petrušku* acc. sg. 558 [petržel, -e].
- petružel**, -e 'pietruszka': *z'ahradnik zasej i s'ajati, i p'etružeų, i zeli* 85; *p'etružeų* gen. sg. [SSJČ: petržel, -e, nář. a zast. petružel].
- pevnej**, -a, -i 'pewny': *peunej* [pevný].
- pevno** adv. 'zapewne': *Tejd už jagbi se sp'alių, to juž bių peųno n'e d'ęaj* 53, *to ju naz ješt'e peųno je* 213 [pevno v. pevný].
- peč** 'piec': *ęlip tak peču* 117, *cera peče ęueba* 16; *voheň se pali n'a poli, a peče se buųvi*; *f s'abatniku peče se ęueba*; *n'a vostatki peče se punčki*; *pečeme* 120; *teđ uš n'e pečoų* 18; *zgaga || žaha peče v hędęe* [pěci].

- p'igulka**, -i 'tabletki, proszek od bólu głowy': *p'igulki vod bolest' i huavi* [SSJČ brak; (*p'igulka* 93C)].
- p'ihitka**, -i 'prymitywna sieczkarnia': *u nas to p'o'jedaj na to p'ihitki* 39 [SSJČ brak]. Por. *rezačka*.
- p'ixat** 'khuč': *melisa, co n'e p'ixa, uživa se do p'st'ey; jak se ni ruce vitše, to p'st'eli n'e hrižoy; kuyki — p'ixa v boku* [pichati].
- p'ixlak**, -a 'kolec': *kaštani soy votočeni kužej, vona ma p'ixuaki* [pichlák, -u].
- p'ijak**, -a 'pijak': *p'ijak mnoho p'ije votku; p'ijak ma, p'ijakov i Pambux da; pjet p'ijaku; p'ijakum; s teima p'ijakama* [pijak, -a].
- p'ijavka**, -i 'pijavka': *p'ijavka; p'ijavki stav' se z'a ušima* [pijavka, -y].
- p'ilina**, -i 'trociny': *p'ilini me'ej, jak p'ixa žeže* [pilina, -y].
- p'ilnovat** 'pilnować': *vjudas' p'ilnovay i d'i, žebi dobže p'acovali; mešnej p'ijnuje mes* [SSJČ brak; (*v'udoš pilnovoy luži* 104)].
- p'ila**, -i 'pila': *p'ila d'o boro'vic* 60; *vemu tu p'iju i toj p'ijoy na kouški se požeže* 61 [pila, -y].
- p'ilka**, -i: 1) dem. 'mała pila': *to je maya p'ijka* 60; *p'ijka s p'ajoukem* [pilka, -y]; 2) 'pilka do zabawy': *p'ijka, kteroju se hazi* [SSJČ brak; (*p'ijka* 72D)].
- p'ilnej**, -a, -i 'pilny': *tuze p'ijnej* [pilný].
- p'ilnovat** 'pilnować': *tšeba p'ijnovat* 42, *to se tam luš p'ijnuje* 42 [SSJČ brak]. Por. *p'ilnovat*.
- p'ilne** adv. 'pilnie': *tak p'ijne sem x'od'ija d'o nedej'ni školi* 581 [pilně].
- p'ilnej**, -a, -i 'pilny': *p'ijnej školak, učen* [pilný].
- p'ilot**, -a 'pilot': *p'ijot vede samoyot* [pilot, -a].
- p'ilovat** 'pilować': *rašpuej p'ijuje kopito* [pilovati].
- p'inaga**, -i 'kawalek skóry podeszwowej usztywniający zapiętek butów z cholewami': *p'inaga — tvrdej koušek se z'akpada z'e zadu* [SSJČ brak; (*pinaga* 84)].
- p'intka**, -i 'tylna część tej części pługa, która ślizga się po ziemi': *p'intka; spuas ma p'intku* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*p'intka* 'plóz' 84)].
- p'irnik**, -a 'piórnik': *p'irnik* 38 [pírník, -u].
- p'isek**, -sku 'piasek': *p'isek; kopce usipani s p'isku; posipat žuytim p'iskem; bo tam soy p'iski* 62 [pisek, -sku].
- p'iseň**, -sne 'pieśń': *p'iseň; f k'ostey se sp'iva p'isne* [piseň, -sně].
- p'isk**, -a 'warga': *p'isk* [pysk, -u].
- p'iskoř**, -e 'piskorz': *p'iskoř* [piskoř, -e].

- p'iskovej**, -a, -i 'piaszczysty': *p'iskova zem* [piskový; (*paskovy* 86)].
- p'isnička**, -i 'piosenka': *p'isnička; mnoho takejx tam mjeli tejx p'isniček* 444 [pisnička, -y].
- pišnej**, -a, -i 'wybredny w jedzeniu': *pišnej — nič mu n'e xutna* [pyšný].
- p'išt'ala**, -i 'piszczel': *p'išt'ali* nom. pl. 13 [pišt'ala, -y].
- p'išt'alka**, -i 'piszczalka, gwizdek': *n'a p'išt'ajce se hvizda* [pišt'alka, -y].
- p'it** 'pić': *p'ije votku; p'ije se mliko; p'ij; p'ijme; p'ijte* [piti].
- pitel**, -tle 'worek': *M'ikoyaj pitey ma z zadu 94, d'o pitue se vyoži; n'a pitue* acc. pl. 22, *pitue se šijuo* 22, *do pitju de zboži* [pytel, -tle].
- p'it'i**, -i 'pokarm dla krów': *jak se d'ajuo p'it'i, to se tam uvažujuo brambor* 40; *nex se nap'ije čistej vodi, a p'it'i ji n'e davame* 41 [piti, -i].
- pitliček**, -čka 'woreczek': *d'o pitlička* 106, 36 [pytliček, -čka].
- pitlik**, -a 'worek': *pitlik; v'itahne se ho s teho p'itlika* 123, *d'o pitlika* 123, *f pitliku to dži* 98, *vjevame do takijx pitliku* 122 [pytlik, -u].
- p'ivo**, -a 'piwo': *p'ivo; p'iva* gen. sg. [pivo, -a].
- p'ivoňje**, -e 'peonia': *p'ivoňje; p'o poušku tulipani a p'o česku p'ivoňje* (?) 530 [pivoňka, -y; +pivoně, -ě]. Por. *p'ivovoňka*.
- p'ivn'ice**, -e 'piwnica poza domem': *venku p'ivn'ice veyka* 30; *p'ivn'ice n'a brambori* [sklep, -u; +nát; tež pivnice 'sklep'; (*p'ivn'ica, sklep* 84)].
- p'ivovoňka**, -i 'peonia': *p'ivovoňka* [pivoňka, -y].
- p'jasta**, -i 'piasta w kole wozu': *tokaž ud'aj tu p'jastu, tu huavu, tak po našimu to je ta p'jasta* 209 [SSJČ brak; (*lep, žis p'asta* 87)]. Por. *p'jasta*.
- p'ječarka**, -i 'pieczarka': *p'ječarka; z'a p'ječarkama xodej i smažej* [pečarka, -y; (*pečarka* 83L)].
- p'ječnik**, -a 'piekarnik': *p'ječnik* [SSJČ brak]. Por. *pečník*.
- p'jehi**, -u 'piegi': *p'jehi n'a nose* [SSJČ: piha, -y; (*pegi* 93C)].
- p'jehovatej**, -a, -i 'piegowaty, mający piegi': *p'jehovatej* [pihovatý; (*pegovaty* 1B)].
- na p'jexti** adv. 'pieszo': *a džiuj sme šli n'a p'jexti* 131 [SSJČ tylko: pěšky; (*na p'exty pošli* 42B)].
- na p'jexotki** adv. 'pieszo': *z'a Kijovem bij i n'a p'jexotki pšeličuy* 75 [SSJČ tylko: pěšky; (*na p'exotká* 17)].
- p'jekne** adv. 'ładnie': *tam tak p'jekne žyčaj* 137, *to bijuo p'jekne* 32 *dževinko roste p'jekne* 14 [pěkně].
- p'jekneje** adv. 'comparat. od p'jekne': *ať to p'jekneje v'ihliži* 165; *a jag už je vječi, no to se už ho ub'ira p'jekneje* 492, *jag je dobra to mu žyčaj p'jekneje* 274 [SSJČ: pěkněj].

pieknej, -a, -i 'ładny': *pieknej den* 144, *piekni dževo* 61, *pieknoy ceru ma;*
bili piekni p'ohodi 25, *moyku pieknoy ud'ay* 64, *v'id'ey sem pieknej*
v'ojaku; mam juš pieknej par roku 429 [pěkný].

pjelegnovat 'pielegnować': *jag juš se x'e'ya vdavat, to juš si ji* (mertu)
p'jelegnovaya 288 [SSJČ brak; (p'elāngnovāy 66)].

pjena, -i 'piana': *potom se pjenu da z vajiček* 451 [pěna, -y].

pjerzółka, -i 'ulegalka': *pjerzółki* nom. pl. [SSJČ brak; (p'erzółki 28D)].

pjeršorendne adv. 'wspaniale': *operaci pjeršorendne bi se 'udaya* 678
[SSJČ brak].

pjest, -t'e || -t'i 'pieść': *pjest; d'o pjest'i* 194, *d'o pjest'e* gen. sg.; *pjest'ej*
instr. sg.; *pjest'e* nom. pl. [pěst, -i].

pjestovat 'hodować': *pjestujou* 3. pl. praes. [pěstovati].

pjestfeńice, 'gatunek grzyba, gaska, zielonka': *p'jestfeńice* [SSJČ brak].

na pješki adv. 'pieszo, na piechotę': *sme šli n'a pješki* 131, *pješki zme*
xo'dili g hojkam 415 [pěšky].

pjet, -i 'pieć': *pjed eš'e tejx, pjet tejx dvoruy sme mjeli* 82, *pjed noci;*
pjet'i lid'i je d'o torfu [pět].

pjet'istvt'ouka, -i 'deska określonej grubości': *p'otšebni p'rkna*
p'jet'istvt'ouki 505 [SSJČ brak].

pjetset, **pjet'i** - 'piećset': *pjetsed z'voteyx sem day* 74 [pětset].

pjoz, -u 'piasek': *pjoz; pjozu* gen. sg. [SSJČ tylko: písek, -sku; (p'ozy
nom. pl. 87S)].

pjosta, -i 'piasta koła': *tša biyo 'utočit pjostu* 647 [(p'osta 85)]. Por.
pjasta.

pjun, -u 'pion': *pjun* 295 [SSJČ brak].

planeta -i 'planeta': *zatmjeńi na slunci; n'a slunce z'atahne taka planeta,*
vono n'e može v'odb'ijet i sv'it'it [planeta, -y; (planeta 'chmura')].

plastr, -i 'plaster miodu': *pš'e'yaš ud'eya takoy plastru; na tej plastše*
soy taki h'nički 674, *Ramki to soy na niy ti plastri* 674 [plast, -u].

Por. **plaster**.

platfus, -a 'człowiek mający płaskie stopy': *platfus ma puaskoy stopu*
[platfus, -u].

plaže, -e 'plaża': *plaže* — [SSJČ: pláž, -e].

plažovat 'opalać się na plaży': *plaže — plažujou se* [SSJČ brak].

pleplačka, -i 'piosenka o treści żartobliwej': *pleplačka* [SSJČ brak].

pletka, -i 'plotka': *beri d'eya, pletki* [pletka, -y 'pomłuva'].

plice, -plic pl. t. 'płuca': *plice, zapaleńi plic, na plica* 686 [plice, plic]

plico, -a 'płuco': *plico; faras juš ma puy plica* 580 [plice, -e; (p'luco 15L)].

plina, -i 'pielucha': *plina do pš'ev'ijeni d'eka* [plina v. plena].

plinka, -i 'pieluszcza': *plinki musej bejt* 466 [plinka v. plénka].

plinout 'płynąć': *voda hipko pline* [płynouti].

pliska, -i 'pliska, wykończenie przy koszuli': *koyu k'ku je pliska,*
z'akońčeńi [SSJČ tylko: plisě].

plist 'pleść': *košikaš p'iete košiki; hojki p'ietoy ruliki; p'iete taki h'oupi*
vieci [plěsti].

plitkej, -a, -i 'płytki': *husti se ji n'a plitkim taleži; m'istnosti plitki*
[plytký].

plitko adv. 'płytko': *plitko* [plytko].

plac, -u 'plac, parcela, podwórze przed domem': *dum s puacem* [plac, -u].

placatej, -a, -i 'płaski': *puacatej* [placatý].

placek, -cka 'placek': *sem tag boyxua jak puacek* 688; *s tejx puackoyx*
507 [placka, -y]. Por. **placka**.

placiček, -čka 'dem. mały placek': *i se d'eya taki kuxati puacički i teš se*
peče na t'aušču 525 [SSJČ: placička, -y].

placka, -i 'placek': *puacka; puacki* gen. sg.; *puacki z buyeu se smaži n'a*
pateuce [placka, -y].

plaxta, -i 'plachta': *stuy pšykriva se puaxtoy; puaxtu sem takoy*
'uvazaya — v'oguńatku takoy žykali 134; *f pr'ostšetku zas puaxta*
'przy kosie 35; *seje se s košika ne s puaxti* [plachta, -y].

plama, -i 'plama': *takova puama* [†plama; (plama 20)].

plameń, -e 'płomień': *a ten puameń jak to pš'yvaliy, tak sp'aliyo se to*
šlexno 50 [plamen, -e].

planetník, -a 'istota mityczna, przebywająca rzekomo w chmurach,
sprowadzająca deszcz i grad': *pu'anetnik pu'anuje* [SSJČ brak;
(puanetnik 93C)].

planovat 'planować: o czynności sprowadzania burzy przez planet-
nika': *pu'anetnik to pu'anuje* [plánovati].

planta, -i 'marynarka': *puanta* 36; *f puant'e soy k'apki; p'ot puantoy je*
brucyek, nosi se ho, abi biyo tepuej; sem mu kuy'iy puantu 69
[planta v. planda 'kabát'].

plaskej, -a, -i 'płaski': *ma puaskoy nohu* [SSJČ tylko: plaskatý].

plaster, -tru 'plaster': *puaster; puastru* gen. sg., *korboy se kroy'i, a met*
v'ilitne i soy n'ezniš'eni puastri [SSJČ: plast, -u; (plover modu 87S)].

Por. **plaster**.

plakt', -e 'płaszcz': *bes puasť to tu pš'ešiyu tak* 75 [plášť, -ě].

plutki, -u pl. t. 'płatki owsiane': *pu'atkama n'ej'vicej* 640 [SSJČ brak].

- platnej, -a, -i 'platný': *to je tuze p'atni* 191 [platný].
 plaťennej, -a, -i 'plócienny': *bes takej pitlik p'at'ennej* 262, *košili takou p'at'ennou* 23, *kajhoti p'at'enni* 23 [plátěný].
 plaťit 'plácić': *potom musi k'ešnictvo p'at'it* 146, *za to p'at'ili* 24, *p'at'ej* 3. pl. praes. [platiti].
 platno, -a 'plótno': *uď'ali p'atno i b'ijo svi* 22, *hrubi p'atno; bes p'atna* 23 [plátno, -a].
 plazit se 'peřzać': *žm'ije p'azi se p'o zemi* [plaziti se].
 plech, -u 'blacha': *teřka krejox papox abo p'exem* 417, *taki karbi p'od'ejani tam sox s p'exu* 127; *p'ex, p'exa* 'plyta kuchenna' [plech, -u].
 plexovej, -a, -i 'blaszany': *se dava d'o hřnka t'akiho řezniho ři p'exoviho* 122, *teřki to mame p'exovi prački* 128; *n'ep'exova m'iska* 124 [plechový].
 plečka, -i 'duży gliniany garnek na mleko, bez uszów': *p'ječki na mliko* [SSJČ brak].
 pľetit se 'plenić się, rozmnażać': *jag je samec, to se to p'eni* (o królikach) [SSJČ brak; (nojprynzy plinim se krule 16S)].
 pľesň, -e 'plěšň': *p'jes je n'a vřxu, jak se marmolada psuje; p'jesne* gen. sg. [plíseň, -ně].
 pľet 'pleć': *p'jet; von p'je; p'je se travu; p'jelisme* 1. pl. praet. 553 [plíti; (pleć 93)].
 pľeva, -i 'plewa': *drubeži troxu p'je tu jak sv'itum* 41, *p'jevi tuze dobri p'o prasata* 616, *s p'jevama* 318 [pleva, -y].
 pľoxa, -i 'grzebień do przybijania wątku w warsztacie tkackim': *p'poxu* [SSJČ brak; (p'poxa 84)].
 pľotka, -i 'plotka, Rutilus': *p'potka* nom. pl. [SSJČ brak; (plotki 84)].
 pľovta, -i 'płatwa': *p'pofa* [SSJČ brak].
 pľot, -u 'plot': *eř'e tam n'e b'ijo toho p'otu n'oviho, a teř snad uř p'ot je* 588 [plot, -u].
 pľuh, -a 'pluğ': *vemu p'ux nebo brani* 107, *mořna b'ijo zayořit d'o p'uhu* 159, *sp'ux vede ceřej p'ux na spoďe* [pluh, -u].
 pľout 'piąć': *břyska na dny se pne; řinsa pne se p'o voďe* [pnouti se].
 po 'po': *po našum poli* 64, *po vohni* 54; *tř'a tak řexuat po tej praće* 127 [po].
 pobečet 'popłakać': *myadi p'obečeli* 472 [SSJČ brak]. Por. bečet.
 pobejt 'pobyć': *se ta řv'iju p'obude, no jedox k myadej* 101, *No jak pobij řternast dñi, tak se ho zas v'itahovayo* 20 [pobýti].

- poborovej, -viho 'poborowy': *poborovej || rekrut — ma d'it d'o vojska* [SSJČ brak; (poborovy 93C)].
 pobouranej, -a, -i 'zburzony': *to b'ijo metos pobourani* 557 [pobourati].
 pobranek, -nka 'słupek brony': *p'obranki sp'avani bili v dvoxy m'istax na řirokost* 161 [SSJČ brak; (pobronki 88)].
 pobřyslo, -a 'powróřlo': *p'obřyslo* 34, 245 [povřuslo, -a; (povruslo 83L)].
 pobudovat 'pobudować': *taki řemesņiki, ře voņi p'obudovali i p'odali* 306 [SSJČ brak; (pobudovalizva novum *obore 16S)].
 pobur, -oru 'pobór do wojska': *pobur; poboru* gen. sg. [SSJČ brak; (pobur 93C)].
 pob'it 'pobić': *pob'itu zř'od'eju* [pobiti].
 počasi, -i 'pogoda': *p'jekni bili p'očasí n'a svatki* 454 [počasí, -i].
 počastovat 'poczęstować': *c'ukerkama p'očastuje* [počastovati].
 počatek, -tku 'początek': *počatek řeki; s počatku to řmo dobře* 151; *v'e řmobjnici sem meřkay s počatku* 50 [počatek, -tku].
 počekalňe, -e 'weranda': *počekalňe* [SSJČ brak; (pocekalňo 28D)].
 počerňit 'poczernić': *počerňit* [počerniti].
 po česku 'po czesku': *řesli sme sam'i to p'o česku myuv'ime* 76; *ne v'im jak to p'o česku* 95 [česky, po česku].
 počitat 'liczyć na coś': *uř sem si ne počitaya* 22 [počítati].
 počmaček, -čku 'ciasto z mąki pszennej i miodu': *počmaček* 675 [SSJČ brak].
 počta, -i 'poczta': *počta; počtox* instr. sg. [SSJČ: počta v. pošta, -y; (pocta 20J)].
 počtovej, -a, -i 'pocztowy': *značek p'očtovej* [poštovní; (poctovy 15L)].
 počorka, -i 'koralik, paciorek': *taki d'poxhi počorki* 468 [SSJČ brak; (počorek, počorki 93C)].
 počung, -u 'pociąg': *př'yvezřej 'przywieřli' do K'amenska p'očungem* 296, *počungem př'yvez* 293 [SSJČ brak; (počunk 20J)].
 pod 'pod': *p'od dubem; p'od yav'icej; uzlik pod bradox* 125; *poye př'ypraveni p'ot seř'i; Mayo tam p'ken viřmo p'ot papu?* 61, *A co pod řita to řuř ne* 38 [pod].
 podat 'podać': *Dřeva teřki jak se řce, to třeba 'asygnatu podat* [podati].
 podatek, -tku 'podatek': *Přeci p'odatek třeba z'ap'at'it* 8; *neyuřitki sox v'ipuřřeni s p'odatku* 219 [SSJČ brak].
 podavat 'podawać': *řodili družbi i kartki p'odavali* [podávati].
 podb'itka, -i 'deski sufitu przybite do belek': *podb'itka na suf'itku* [SSJČ brak; (podb'itka 87S)].

- podbradek**, -dku 'podbródek': *p'odbradek; podbratku* [podbradek, -dku].
- poddanej**, -iho 'poddany': *A voñi bili Prusku poddani* 409 [*poddany, -ého].
- poddanstvi**, -i 'przynależność państwowa': *zme mjeli p'oddanstv'i ñ'emecki* 410 [poddanstvi, -i].
- poddavat se** 'zmieniać położenie pod naciskiem': *a potom je k'erouñik n'a pšetku, kerej von se p'oddava* 157 [poddávati se].
- podešva**, -i 'podeszwa': *p'odešva pod botem; podešvi dževjeni* [podešev, -šve; (podešva 90P)].
- pod'etanej**, -a, -i 'porobiony': *taki karbi p'od'etani tam soj s puxu* 127, *vona fšexno p'od'etna* 19; *taki h'akovinki se p'od'etna* 58 [pod'elat].
- podepřet** 'podeprzeć': *p'odepře se dveže drungem; A džy to se eš'e dzeva p'otparjo* 135 [podepřiti].
- podhoravat** 'podorywać': *n'a žita p'odhorava || p'odvorava* 57 [podo-rávati].
- podxazet** 'podchodzić': *jak sme p'otxazeli na pozicji* 75; *mjesic potxazi d'o ouplńka* 'zbliza się' [potcházeti].
- podima**, -i 'poprzeczna okuta belka na końcu śnic przednich, która przesuwając się pod rozworą, pozwala skręcać dyszel i utrzymuje go w pozycji poziomej': *p'odima* [SSJČ brak; (podyma 84)].
- pod'ivat se** 'popatrzeć, spojrzeć': *p'oeda, žebi se p'od'ivaj n'a ñiho* 139; *p'od'ivej se* 445 [podívati se].
- podkarmjačka**, -i 'urządzenie do karmienia pszczoł rozpuszczonym cukrem': *maj p'otkarmjački taki* 267 [SSJČ brak]. Por. **podkřmeñi**.
- podkarmjeñi**, -i 'podkarmienie pszczoł': *cuker zužijoj na prui p'otkarmjeñi* 659, *na to p'otkarmjeñi* 660.
- podkarmovat** 'podkarmiać pszczoły': *jak se dobre p'otkarm'uje* 660 [SSJČ brak].
- podklad**, -u 'nasad wozu': *potkvat* [SSJČ brak].
- podkladka**, -i 'poduszka w chomacie': *xomouto je z dzeva, p'otkvatka r'ozd'etana i taki kješćini d'o huri* 459 [SSJČ brak; (potkvat 91, potkvatka 93)].
- podkova**, -i 'podkowa': *p'otkova; hacey z'akrucuje se d'o potkovi* [podkova, -y].
- podkřmeñi**, -i 'podkarmianie pszczoł cukrem': *dostaj sem dvanast kiyo cukru na p'otkřmeñi, po štiri kilo n'a roj* 431 [SSJČ brak]. Por. **podkarmjeñi**.

- podkřm'it** 'podkarmić': *musi dat v'icej cukru, je potkřmit* 435 [SSJČ brak].
- podkřmovat** 'podkarmiać': *musi ti pš'teli tak n'a zimu p'otkřmovat* 435 [SSJČ brak]. Por. **podkarmovat**.
- podkuřač**, -e 'przrząd do podkurzania pszczoł': *k ñim it p'otkuřač bes toho p'otkuřače*, 433 [SSJČ brak].
- podkuřač** 'podkurzać': *it p'otkuřač* 432.
- podkuřak**, -u 'przrząd do podkurzania pszczoł': *je p'otkuřak takej, co se je koužy* 268 [SSJČ brak]. Por. **podkuřač**.
- podkutej**, -a, -i 'podkuty, okuty': *tim soj p'otkuti s'añice* [podkovaný; (potkuvot 15)].
- podlitnout** 'tu: udać się, podlecieć': *Aje metos to nam eš'e to tak p'odlitno* 593 [SSJČ brak].
- podlotek**, -tka 'podlotek': *podlotek; podlotka* gen. sg. [SSJČ brak; (tako podlotka 17)].
- podlaha**, -i 'podłoga': *podlaha; Podlaha tš'a dat* 61, *na podlaze xodñiki* 14 [podlaha, -y].
- podlej**, -a, -li 'podły': *podlej čuovjek* [podlý].
- podlouhlej**, -a, -i 'podłużny': *podlouhli kouški to soj klini* [podlouhlý].
- podmasli**, -i 'maślanka': *žebi se tu p'odmasli v'id'ajno s teho* 125, *po uđ'etani masja je podmasli || mašjanka* [podmáslí, -i].
- podmuravka**, -i 'fundament pod budynkiem': *uđ'ali pjekñe p'odmuru-ku* 414 [SSJČ brak; (podmuravka 87)].
- podnebeñi**, -i 'podniebienie': *p'odnebeñi* [podnebi, -i; (podnebiñe 93C)].
- podnesavat** 'podnosić': *a di se mnoho n'atahne, to se brani p'odnes'ava a zas se jede* 37 [podnášeti].
- podnist** 'podnieść': *zas ten tališ podnez i pšykriy* 290 [podnésti].
- podnožka**, -i 'pedał kołowrotka': *p'odnožka* [podnožka, -y; (podnoski nom. pl. 48)].
- podnužka**, -i: 1) 'pedał kołowrotka': *p'odnužka co se šuape*; 2) 'pedał w warsztacie tkackim': *p'odnuški se m'enovali, co se pš'eplitalo* 178; *i p'odnuškama se pš'ešupovajno ti břda, ať xodej* 205 [SSJČ: podnožka, -y; (podnuški nom. pl. 80)].
- podvobjedek**, -dku 'posilek w porze przedpołudniowej': *p'odvobjedek* [SSJČ brak; (podvobjadek 72D)].
- podpažd'i**, -i 'pacha': *podpažd'i* 481 [podpaždi, -i].
- podp'inka**, -i 'pas idący pod brzuchem konia': *p'otp'inka co se pš'ip'ina d'o xomouta* [podpinka, -y].

- podp'iraŋi, -i 'podpieranie': *huj d'o potp'iraŋi* [podpirani, -i].
 podp'irat se 'podpierać się': *antipkoj se potpira* [podpirati se].
 podplomeŋice, -e 'podplomyk': *potp'omeŋice peče se pšet xuebem* [podplamenice, -e; (*potpuomyk* 93C)]. Por. poskrobek.
 podpora, -i 'ukośna deseczka we wrotach': *potpora; potpori* gen. sg. [podpora].
 podporovat 'sprzyjać': *biya krasniho medu proto že jim to fšecko p'otporov'ajo* 433 [podporovati].
 podprdačka, -i 'przęslica': *p'otprdačka* [SSJČ brak].
 podpurka, -i 'drewniana podpórka kłonicy': *p'otpurka* [SSJČ brak; (*potpurka* 6T)].
 podruhi adv. 'po raz drugi': *v'ożeńij se p'odruhi; jagbi beje co n'ašikovaj, to podruhi n'e pšyde* 562 [podruhé].
 podrust 'podrosnąć': *p'odrostoj* 422 [podrústi].
 podruž, -e 'podróż': *valiska je d'o podružę* [SSJČ brak].
 podružovat 'podróżować': *podružuje se* [SSJČ brak].
 podsat' adv. 'do tej wysokości': *možno asi potsat', taka šopka* 543 [SSJČ brak].
 podstament, -u 'to, na czym się klepie len': *potstament* [SSJČ w innym znaczeniu].
 podstavek, -wka 'talerzyk': *hřiček majej s p'otstavkem s p'orcelani* [SSJČ: podstavec, -vce; (*pocstavek* 93)].
 podsuf'itka, -i 'sufit tynkowany': *potsuf'itka, potsuf'itki* [SSJČ brak; (*potsuf'itka* 1B)].
 podsusiť 'podsuszyć': *a ti spodi se zaz ešt'e p'otsusiŋjo* 155 [SSJČ brak].
 podšivat 'podszywać': *cfikje p'otšivali p'od rukoj* [podšivati].
 podtah, -u 'belka główna podtrzymująca belki poprzeczne pułapu': *pottaj pod tramama* [SSJČ brak; (*potčonk* 87)].
 podtorfovej, -a, -i 'torfiasty': *v'icej p'ottorfova mojka n'ekera je* 27 [SSJČ brak].
 podvali, -i pl. t. 'podwaliny': *potom se z'ajoži p'odvali, na tex podvalaj se z'akajada s'teni* 416, *ti bojuje to p'odvali* 416 [SSJČ tylko: podval, -u].
 podval, -u 'podwalina, pierwsze belki budynku drewnianego': *podvaj — boje dž'evjeni, je s toho s'tena; p'ot podjahom p'odvali* 32 [podval, -u].
 podvala, -i 'podwalina, pierwsza belka położona na fundamencie': *podvaja* [podval, -u].
 podvažet 'podwozić': *mašinu p'odvaži a myat'i* 250 [dovažeti].
 podvobjedek, -dku 'posiłek w porze przed południem': *pšed vobjedem je p'odvobjedek, podvobjetku* gen. sg. [SSJČ brak; (*podvobjadek* 72D)].

- podvoguŋe, -e 'rzemień w uprzęży końskiej, który dochodzi do ogona': *p'odvoguŋe* [SSJČ brak; (*podvoguŋe* 83B)].
 podvorat 'podorać': *p'odvože se* 43 [podorati].
 podvoravat 'podorywać': *To juš se p'odvorava* 37, *To se zaz berē, p'odvor'ava, upravī, jo* 629, *se p'odhor ava i seje se* 37; *podvoruje se* [podorávati].
 podvoruwka, -i 'podorywka': *p'odvorujka; Tu mam p'odvorujku* 422 [SSJČ brak; (*podorufka* 84)].
 podvože, -a 'próg wozu': *podvože* 418; *Ano nejdžy se začina vus s p'odvoža* 156 [SSJČ brak; (*pruk, žiš podvože* 72)].
 podyma, -i 'belka poprzeczna na końcu śnic przednich': *podyma* [SSJČ brak; (*podyma* 84)].
 podzemnej, -a, -i 'podziemny': *podzemnej* [podzemni].
 podzim, -u 'jesień': *podzim; se v'ikope n'a podzim* 420; *a potom se zas k p'odzimu bere drugej krat* 434 [podzim, -u].
 pogotovje, -a 'pogotowie ratunkowe': *zrojna mŋe zabrali pogotovje do B'g'atova* 681 [SSJČ brak].
 pogrieblo, -a 'narzędzie do wygarniania popiołu z pieca chlebowego': *p'ogžebjo; pogžebja* gen. sg.; *Pogžebjem se v'ošhŋe p'o cejem s'abatniku* 119; *p'ogžebjem se v'ihŋe* 174 [SSJČ: pohrabáč, -e; (*pogžebac* 81, 90)].
 pohadka, -i 'bajka': *pohatka, s pohatki* [pohádka, -y].
 pohanka, -i 'gryka, Fagopyrum esculentum': *p'ohanka; s'ama s pohanki; hospodaš s'ivaj p'ohanku* 433 [pohanka, -y].
 pohanskej, -a, -i 'zrobiony z ziarna gryki, pohanki': *pohanski kroupi; p'ohanskejx krup uđ'ejaj d'o kašanki* 16 [pohanský].
 pohaneť 'poganiać': *b'icem se koŋe p'ohaŋi* [pohaněti].
 pohejpat 'pokołysać': *a potom se troxu p'ohajpajo, a 'usnejo, a spajo* 134 [SSJČ brak].
 pohledat 'poszukać': *pohjeda n'a mojce; aje jak š'o'jek v'i, gde voni soj, to tam p'ohjeda* 16; *p'ohjedajo se* 109; *to vam p'ohjedam tu fotku* 484 [pohledati].
 pohoda, -i 'pogoda': *Bude p'ohoda* 165; *z'aježi v'ot pohodi* 620; *jak neisou dešt'e, jen p'ohodi* 21, *bili pjekni pohodi* 25 [pohoda, -y].
 pohod'it 'porzucić': *krava p'ohodiŋa teje* [pohoditi].
 pohost'it se 'poucztować': *pši tim stromku si p'ospivāj, a p'ohost'ej se* 187; *no i teš se p'op'ije, p'ohost'i* 449 [pohostiti].
 pohrabovečka, -i 'urządzenie do grabienia ścierniska': *hrabje*

z žeznejma žebíkama i se z'ahrabuje, to se m'enujox p'oh-rabovački 246 [pohrabovačka, -y 'hrabačka'].

pohrabo'vini, -in pl. t. 'zbože zgrabione na ściernisku': p'ohrabo'vini [SSJČ brak].

pohrizat 'pogryźć, użądlić': Jen že tež m'i jednoj ženckox p'ohrizali [pohryzati].

pohromad'e adv. 'kolejno': deset yet p'ohromad'e jeden z'a druhim, p'aliyo se 53; tak ti drački pohromad'e d'fali 444 [pohromadě].

pohřbetník, -u 'szeroki pas na grzbiecie w urzęzy konia': pohřbetník, -u [pohřbetnik, -u].

pořazet 'pochodzić': Mam'inka p'oxazeja z'e Zexova 410 [pochazeti].

po xlapsku adv. 'po chłopsku': p'o xuapsku 35 [chlapsky].

pořovanej, -a, -i 'pochowany': p'oxovanej 414 [pochovati].

pořvala, -i 'pochwała': sme dostali moc p'oxvalu za to, že eš'e jazik českej 'udržujeme 153 [pochvala, -y].

pořvalen, -a, -i 'pochwalony': biu p'oxvaen [pochvalen].

pořovat 'pochować': d'edeček umže i tam n'e bude de p'oxoval 138 [pochovati].

pojedynčo 'pojedynczo': Teť to čsy v'ohuaški razem i juš to je, a džyu to pojedynčo biu 471 [SSJČ brak; (bonty pojedynce 104)].

pojet 'pojechać': ti p'ojedeš svim košem 47; A zaz p'o'jeda, že p'ojede na zimu 54; p'ojedeme pro seno [pojeti].

pojdat 'pojadać': p'op'ije se, i p'ojida se, no i dobže 101 [pojdati].

pojst 'pojeść': n'akox p'ouesku 'ud'eva, da heco do nej, a juš se to poji 88, potom ti myadenci p'op'ijou tam eš'e, p'ojed'i u tej myadej 281; ať, p'ojida, ti h'ospodaže xot tež heco p'ojed'i 447 [pojisti].

pojt 'pójsć': n'e pudu 101; pudeme; poť ke mže; poď me; poť te; poď jist; p'od jen 145 [SSJČ: pùjdu].

pokaď 'dopóki': pokať n'e biu mašin, to se my'at'ijo c'epama 421; pokaď je z'exeni zřiko, ne možna ho zesic 240 [pokaď v. pokud; (pokunt 15L)].

pokejslej, -a, -li 'o mleku: lekko zsiadłe': može bejt taki p'okejli mlíko 524 [SSJČ brak].

poklička, -i 'pokrywka': pokličkox pšikrejša se hřnek [SSJČ brak].

poklast 'poklaść': p'okxadu to 107; v'itřaxo se, p'okxadyo se n'a hřst'e 20 [poklásti].

pokoj, -e 'pokój, izba': nejvjetši pokoj; divan je f pokoji [pokoj, -e].

pokojvka, -i 'pokojówka': pokojufka spšunta [pokojová v. pokojská; (pokojufka 93C)].

pokopat 'pokopać': jak se p'okopaxo br'ambori, to se z'a xen braxo 25 [pokopati].

pokos, -u 'pokos': v'ostatni pokos; seka se n'a pokosi, potom sox taki pok'osi 621 [pokos, -u].

pokoup'it 'kupić': N'aki p'erňiki to tam p'okoupili rod'ice 92, a potom p'okoup'ij tam z'a Rogoxcem 196 [pokoupiti].

pokrajat 'pokrajać': buvi se p'okraje n'a koxski 116 [pokrájeti].

pokrywka, -i 'pokrywka': p'okryvka 104 [SSJČ tylko: poklička, -y; (pokryvka 93C)].

pokřyva, -i 'pokrzywa': pokřiva paži [SSJČ: pokřiva, -y nř. 'kopřiva'; (pokřyva 93C)].

pokučkanej, -a, -i 'zmierzwiony': jak sox vřasi pokučkani, potřhani, to se češe [SSJČ brak].

pokutat 'pogrzebać': hačkem se pokuta f peci [SSJČ brak].

polarnej, -a, -i 'polarny': polarna hvězda [polární].

polejvanej, -a, -i 'polewany, emaliowany': polevani vředro [polejvat v. polévati].

polepa, -y 'warstwa gliny na deskach pokrywających belkowanie sufitu': polepa [SSJČ brak; (polepa 15L)].

polevačka, -i 'polewaczka': potom se vřaxo p'olevačku, a se p'ouejvaxo 184 [SSJČ tylko: polévati].

polib'it se 'pocałować się': jak se myad'i polib'i [políbiti se].

police, -e 'półka': police [SSJČ: police, -e; (polica 15T)].

polik, -a 'policzek': polik [SSJČ brak; (polik 25R)].

polikat 'polykać': krava polika [polykati].

politat 'polatać': no mux sis p'olitat d'o večera 69; Daxo mu se pojist to p'olitař, p'olitař 66 [politat].

polit se 'polać się': i vodi se p'olijox, nex žerox 41 [políti].

polivka, -i 'zupa': P'olijuku, u nas to žykame p'olifku 116 [polivka, -y].

polni, -i, -i 'polny': To biu taki polni pece 293 [polni; (polni droga 58M)].

polizt 'poležć': Poxes sem, tak sem tam našex 17 [polézt].

Polak, -a 'Polak': P'oxaci nom. pl. 3; To f S'uumježicix, 'u Poxaku biu 2 [Polák, -a].

polamat 'polamać': Se to p'ouamayo juš 25 [polámati].

polatanej, -a, -i 'połatany': a to sem mjeja k'amaši p'ouatani 130; žebi to tak p'ouatana šja 130 [polátati].

pole, -e 'pole': poxe k'učoxski; brat poxe v žeržavu; potom jex n'a poxe 45; to uš tak d'o poxe tak mnoho n'e šja 58, k poli dat. sg.; na tim

- poli* 63, *po našim poli* 64, *mezi pojem*; *šex mezi pojema*; *na polix* [pole, -e].
- poedne*, -e 'południe': *v'ot poedne* 283; *poedne*; *f p'ouedne je vohjet*; *n'a poedne*; *p'ot poedne* 213 [poedne, -e; (poedne 83B)].
- polejt* 'polać': *sem je tak n'e x'eya poejt* 448 [SSJČ: *politi* 'polejt'].
- polejvanej*, -a, -i 'emaliowany': *p'ovejvani v'jedra* 14 [polévany].
- polejvat* 'polewać': *n'ekeri kyuski p'ovejvaj tim sosem* 605 [SSJČ: *polévati* ob. *polivat*].
- polepa*, -i 'pomieszczenie na siano nad oborą': *poepa nat xlivem i tam je seno* [SSJČ brak; (*polepa* 15L)]. Por. *polepa*.
- polesni*, -i, -i 'odnoszący się do wyciętego lasu': *p'uda pomesni* 'pole po wyciętym lesie' [SSJČ w innym znaczeniu].
- polewka*, -i 'zupa': *Tam n'akou p'ouekku 'uđeya* 88, *takou poešku v'azyne* 41, *Poeška se 'uvažy* 87 [polévka, polivka].
- poležet* 'poleżeć': *no to jak p'oeži ta šinka f soli* 89, *zas p'oežex dvje, tšy n'eđeye* 21 [poležet].
- polisk*, -u 'polysk': *n'a guanc mi to ž'ykame na to, na takej pouisk* 131 [SSJČ tylko: *lesk*, -u].
- polknout* 'polknąć': *pojknout* [polknouti].
- polnej*, -a, -i 'pełny': *Ti dva m'ěškani pojni tak až — aš* 103 [plný]. Por. *pelnej*, *pulnej*, *pynej*.
- polni*, -i, -i 'polny': *cesta pojni*; *šuatec pojni*, *pojni kštečki* 532 [polni].
- polova*, -i 'połowa': *zacponki do pojovi vokna* ['polova 'polovice'; (s ty *polovy* 75)].
- polovat* 'polować': *raupčik pojuje bez zezvoeni* [polovati].
- polov'ička*, -i 'połówka': *prase našex z'ab'iti, r'ost'ati na puu, p'ouov'ički i v'untroba v'iseya n'a borov'ičce* 445 [polovička, -y].
- Polska*, -i 'Polska': *Pouska p'oustaya* 75; *f tej Pousce* 51 [Polsko, -a].
- s polska* adv. 'po polsku': *z'avjeruxa v'icej je s pouska* [SSJČ brak].
- polskej*, -i 'polski': *pouskej biu* 'Polak' 66, *pouski suova* 110, *jesli pšyde pouskej, to se myuv'i p'o pousku* 76, *n'a pouskej strane* [polský].
- poloučtit* 'połączyć': *p'ououčim* 39, *p'ououčim* 55 [poloučiti].
- položiti* 'położyć': *brani se p'ouoži* 37, *pojouži se ji* 18 [položiti].
- południce*, -e 'mitologiczna postać chodząca po polach w południe': *pojuidnice putuje, xod'i* [polednice, -e; (pojuidnice nom. pl. 93C)].
- pomačkanej*, -a, -i 'pognieciony': *pradyo pomačkani se presuje* [pomačkaný].

- pomačkat* 'pognieść': *v'odb'ira se ti kuž'atka, abi n'e pomačkaya* 525 [pomačkati].
- pomahat* 'pomagać': *ja sem p'omahaj* 13, *družbi ji p'omahaj* [pomáhati].
- pomalejc* adv. 'wolniej': *potom p'omajejc coras se d'eya* 124 [pomalý].
- pomalu* adv. 'pomału, wolno': *No p'omaju to z'ajožili si svoj xram* 2, *pomaju voda uet'i*; *zas pomaju l'idi zaz d'ali* 3 [pomalu].
- pomazat* 'posmarować': *vajkem se p'omaži* 121 [pomazati].
- pomeks*, -u 'pumeks': *pomeks*; *pomeksem se šeruje ruce* [SSJČ brak].
- pometlo*, -a 'rodzaj miotły na długim kiju do oczyszczania pieca piekarskiego z węgla': *pometyo* [pometlo, -a 'koště': (*pometyo* 83B)].
- pomezi* adv. 'pomiedzy': *m'ěškali pomez t'akejma d'obrejma lid'ma* 138; *p'omezi tramama kratki p'kna* [SSJČ tylko: *mezi*].
- pom'idor*, -a 'pomidor': *pom'idor* 63, *pom'idora* gen. sg. [SSJČ brak; (*po'idor* 83L)].
- pomislet* 'pomyśleć': *n'e pomisxeli, žebi ut'ic* 149 [pomysleti].
- pomječeni*, -i 'pomieszczenie': *Pšeci každej p'omječeni m'jex* 306 [SSJČ brak].
- pomlat'it* 'pomlóc': *P'omlat'i se s tšy h'ođini i dazd dr'uhimu* 10 [pomlátit].
- pomocnik*, -a 'pomocnik': *pomochik kuxaže*; *ti muvaže i pomochiki* 293 [pomocnik, -a].
- pomoc* 'pomóc': *čuv'jek rad, že n'ekomu pomože*; *Bo to sem žehe jednoj pomox* 25, *šex i pomox* 25, *to tam žehe p'omohya* 66; *pomoš* 2. sg. imperat. [pomoci].
- pomoc*, -i 'pomoc': *šmužebnik do pomoci formana* [pomoc, -i].
- pomračno* adv. 'pochmurnie': *p'omračno je* [SSJČ brak].
- pomtet* 'umrzeć': *jag voři p'omželi, to ja n'e pamatuju* 409 [SSJČ: *pomřiti*; (*počec pomar'i* 42B)].
- po našimu* 'po naszymu': *to se žyka p'o našimu smouki* 117, *s'ajati sem n'ašikovay tak p'o našimu* 85 [po našem].
- pomeček*, -čka 'pączek': *no to se n'apeče pončku* 489 [SSJČ brak; (*poncek* 72D)].
- pond'eli*, -i 'poniedziałek': *f p'oňđeli* 59 [ponděli, -i].
- ponev'irat se* 'poniewierać się': *ješt'e ti dazuxki stari se tu p'onev'iraj* 296 [SSJČ brak; (*ne poňev'iroj ty copki* 16S)].
- pond'elek*, -lka 'poniedziałek': *p'oňđelek v B'urxatovje* (jarmark) [pondělek, -lka]. Por. *pond'eli*.
- popalit* 'popalić': *tag ze dva dhi se p'opali, v'iuđena šinka je* 89 [popaliti].
- popar'yt* 'poparzyć': *To tam se p'opažyho ho* 23 [popářiti].

- popast** 'popaść': *šex rano kravu p'opast* 69, *A tak to si tu ji n'a poli p'opasu* 15; *Kravi se n'e popasou* 146; *popasuo se je* 43 [popásti].
- popel**, -a 'popiół': *popey*; *žebi n'e biyo p'opeya* 118, *d'eya se s p'opeya*; *pšykyade se pšy tim p'opeye tejma 'oxyema* 14 [popel, -a; -u].
- popelnička**, -i 'popielniczka': *p'opeyhička* 30; *do popeyhički dava se popey s pap'irosu* [*popelniczka, -y; popelnik -u; (popelhička 93C)].
- pop'lyat** 'porobić dziurki': *kruxi t'esto se ješt'e v'idličkama tak p'opixa* 452 [popichati].
- pop'ijet** 'popijać': *i potom se sed'i, p'op'iji i r'ozmuyova* 485 [popijeti].
- pop'irat** 'popierać': *na Syovacije p'op'ira troxu* 153 [popirati].
- pop'it** 'popić': *p'op'ije i p'ojida se* 101 [popíti].
- poplit** 'popluć': *popliu* 3. sg. praet. [popliti].
- poplon**, -u 'poplon': *z'aseje s'axaderu, z'avyači, a vona mu raste, se m'enuje poplon*; *p'oplóni* nom. pl. 216 [SSJČ brak; (šeje se poplun 104)].
- poplon**, -u 'poplon': *popyon* [SSJČ brak; (šeje se poplun 104)].
- popoledni**, -i 'popołudnie; pora dnia po obiedzie': *po objede je popoyedni*; *nešpori soy popoyedni* [SSJČ tylko: odpoledne, -e; (popolednie 88)].
- po polsku** adv. 'po polsku': *p'o pousku to p'o' jedaj „potxlebnik”* 44, *p'o pousku to 'ost'atki* 95 [polsky].
- popostav'it** 'postawić': *jak se je p'opostav'i, v'obesyno, to zas se stav'i k'ožouki* 112; *popostav'i se* 7 [SSJČ tylko: postaviti; (popostavili karcmy 13S)].
- poprav'ini**, -in pl. t. 'dalsza część przyjęcia weselnego': *druhej den se zaz zešli, a ešt'e p'oprav'ini* 171 [SSJČ brak; (popraviny 93C)].
- poprav'it** 'poprawić': *xram zas p'oprav'ili* 3, *bojdi se p'oprav'ijo* 3, *jak ti se ne p'oprav'is, ja t'e z'aberu* 94 [popraviti].
- po prostu** adv. 'po prostu': *p'o prostu mi dnes p'ov'ime* 196 [SSJČ brak].
- popředni**, -i, -i 'poprzedni': *trošku n'exavame s teho xueba p'opšedního* 173 [+popředni].
- popřepalovat** 'poprzepalać': *ak se ti v'itki p'opšepayov'ali na tix mat'ix* 52 [přepáliti].
- popřyb'ijenej**, -a, -i 'poprzybijany': *šupki maj v'e xlivje p'opšib'ijeni drunški* [popřibijeny].
- popřyčka**, -i 'poprzeczka': *v ramaχ popšyčki* [SSJČ brak; (popšyčka 23)].
- popřyčnik**, -u 'zaorane poprzecznie na końcu zagonu pole, gdzie oracz zawracał konie': *popšyčnik* [SSJČ brak; (popšyčnok 12J)].
- pop'isat** 'popisać': *fšecho p'op'isou* 281 [SSJČ tylko: popsati].

- popukat** 'popękać': *s tv'arohem to rad'i p'opukaj* 608 [popukati].
- popust'it** 'popuścić, pofolgować': *kš'emeňaku p'opust, bo ma duše popust'i* [popustiti].
- pora**, -i 'por; Allium porrum': *pora* [pór, -u; (pora 25R)].
- porad'it** 'poradzić, potrafić': *ja si sam p'orad'im koup'it* 73; *voñi p'oradili si 'ud'eyat* 314 [poraditi; (pañi ñe poraži zajmač kruf 91)].
- porazit** 'porazić': *a p'ojidali, že ho tam hrom poraziu* 553 [poraziti].
- porážet** 'z walić drzewo': *jak se por'ažej* 59 [porážeti].
- poražka**, -i 'kłęska': *poraška* [porážka, -y].
- porcelana**, -i 'porcelana': *s porceyani* [porcelán, -u].
- poremba**, -i 'poręba': *poremba po xese* [SSJČ tylko: vyrub; (porymba 'młody las' 42B)].
- porod'it se** 'urodzić się': *br'ambori se p'orod'ili* 636 [poroditi].
- porovnat** 'wyrównać': *Ta brana to je, gde se xce v'ic p'oroynat* 220; *potom p'oroynali a sazeli buxvi* 224 [porovnati; (poruvnač 'wygładzić heblem' 72D)].
- porozhañet** 'porozganiać': *zaz museli to p'orozhañet* 477 [SSJČ brak].
- porozsivat** 'porozsiewać': *ja uš sem n'avozi p'orossiva* 614.
- poruč**, -e 'poprzeczna belka, drąg na wierzei stodoły': *poruč u vrat, zumika se stodoju* [SSJČ brak; (porync 90P)].
- pořezat** 'pociąć': *na vopay se p'ožeže* 442 [pořezati].
- pořnout** 'porznąć': *proso možna požnout šypem* [SSJČ tylko: pořezati; (požnoč 25B)].
- pořad** adv. 'ciągle, stale': *čuvovjek požat kašue; đecko požad beči* [pořad].
- pořadek**, -dku 'porządek': *požundnej čuvovjek rad ma požatki* [pořádek, -dku].
- pořezanej**, -a, -i 'porznięty': *ti paciñki, bo to je p'ožezani, to se je stav'i* 112 [pořezaný].
- pořezat** 'porznąć': *jak se xce p'ožezat to tšeba z'avizd ñegde n'a tartak* 61, *n'a p'rkna p'ožežou* 61, *p'ožeže se n'a paciñki* 112, *taki karbi p'ožezay* 128 [pořezati].
- pořundnej**, -a, -i 'porządny': *požundnej čuvovjek rad ma požatki* [pořádný; (požunny 104)].
- pořyčka**, -i 'porzeczka, Ribes': *p'ožyčki* nom. pl. 559; *nejpěpši je v'ino s p'ožyčkuf* 517 [SSJČ brak; (požyčki 84)].
- pořyz**, -u 'ośnik': *Koušek toho je, a žeže se tim. To se žyka požys* 106 [pořiz, -u 'ośnik'].

posada, -i 'posada, stanowisko, zajęcie': *na teix p'osadaχ to se maj mepši* 583 [SSJČ brak; (pšes posadi 9)].

posazenej, -a, -i 'posadzone, zasadzone': *posazenej mes* [posazen].

posazīt 'posadzić, zasadzić': *pivohe sem si p'osazema* 557; *No, di se to p'osazi, no to uš zas roste* 59 [posázeti].

posec 'żesiec, skosić': *sem posek* 1. sg. pract.; *posekli* 'skosili'; *posečoy d'o hromadi* 52; *jak posekli sme žito* 249; *jak p'osečoy honko* 7; *to se poseče travu* 620; *se p'osekxo* 145; *žito p'oseče* 421: [posici; (pošyc 83L)].

posečenej, -a, -i 'skoszony': *posečeni* nom. sg. n. [posečen, -a, -o].

posedat 'mieć, posiadać': *pro l'iventaš, kerej h'ospodaš p'oseda* [SSJČ brak].

posekat 'porąbać': *Pš'yveze se, to se p'oseka n'a dževo* 40; *na kouski se požeže i p'osekam i spali se* 61; *dževo tša posekat sekiroy; na vopay se p'ožeže, p'oseka i pali se f peci* 442 [posekati].

posekanej, -a, -i 'skoszony': *posekani* nom. sg. n. [posekati].

posel, -a 'poseł': *hy'asovali na posyu* [posel, -sla; (posey, posya 15T)].

posxazet se 'poschodzić się': *tak se troxu p'osxazej* 152 [poscházeti].

posic 'skosić': *A j tak vono se p'osiče, zmokne, nej zmokne* 144 [posici; (pošyc 83L)].

posilat 'posyłać': *Aye jak ste taki hyoupi, to p'osiqeje* 110 [posilati].

posipat 'posypać': *išeba ji p'osipat p'iskem* [posypati].

posklizenej, -a, -i 'posprzątany': *posklizeni* nom. sg. n. [posklizeti].

poskrobek, -bka 'podłomyk, bułka z resztek ciasta na chleb': *poskrobek z v'iškrabaniho r'esta* [SSJČ brak; (p'oskrobek 42B)]. Por. **podplomeńice**.

posle 'po': *ješte mam posle mami takoy byusku* 125 [posled?].

poslamka, -i 'prześcieradło': *p'osyamka* 23; *p'osyamki d'ali* 23; *pyatno biyo n'a posyamki tuze dobri* 551 [SSJČ: poslamka — nāt. postlanka].

poslanka, -i 'prześcieradło, płachta do zaścielania łóżka': *p'osyamka* 54. Por. **poslamka**.

poslat 'posłać': *posli* 2. sg. imperat.; *poslite* 2. pl. imperat. [poslati].

poslouyat 'posłuchać': *posyoyxey* 2. sg. imperat.; *ne xce p'osyoyxat* 135, *č'o'jek n'ekoho p'osyoyxa* 74; *Fšexno p'osyoyxey* 82 [poslouchati].

posloužit 'posłużyć, stać się uległym, dopisać': *Jak p'ohoda p'osyoyži* 62 [posloužiti].

posmjev'isko, -a 'pośmiewisko': *n'a telh myadeiχ p'osmjev'isko* 694 [SSJČ brak].

posolit 'posolić': *tvarox se p'osoli, s toχ soxey se zm'ixa* 123 [posoliti].

posousedsku adv. 'po sąsiedzku': *P'o soysecku je Poyak* [sousedsky].

pospat 'pospać': *pospaj* 3. sg. pract. [pospat si].

pospoušt'enej, -a, -i 'o drzewie: pościnany': *dževa pospoušt'eni* 22 [SSJČ

tylko: spouštěti].

pospravenej, -a, -i 'ponaprawiany': *Tak samo m'useyo bejt to*

p'ospr'aveni 'poreperowane' 405 [pospravit].

pospružimovat 'poruszyć ziemię broną sprężynową': *čšeba jet n'a poxe,*

p'ospružin'ovat 613 [SSJČ brak].

post, -u 'post': *veykej teiden, post se konči* [post v. púst, -u].

postač, -i 'postać': *opylač to je f postaci... takej jag redyo* 614 [SSJČ

brak; (postač 13S)].

postament, -u 'podstawa drewniana sieczkarni': *postament*, -u [pō-

stament, -u].

po starimu adv. 'po staremu': *mi tu myuv'ime p'o starimu* 115 [SSJČ

brak; (po starymu 71)].

postat 'postać': *no bo to p'ostoji z dvje n'eđeli* 7 [postāti].

postav'it 'postawić': *syoupi tša p'ostav'it* 29, *Bo se x'ey dom p'ostav'it*

68, *nejdžy dom postav'iy* 65, *uāmpu se p'ostav'iy* 188 [postaviti].

postel, -li 'pościel': *postey p'ovoblikat* 12, *posteli* gen. sg. [postel, -e].

postrouhat 'postrugać': *v'okraj se br'ambori, p'ostroyha se* 519; *m'key*

p'ostroyha se 520 [postrouhati].

posuxou adv. 'na sucho': *Te' se to uš posuxoy sipe d'o žyabu i čistoy*

vodu se ji dava 40 [SSJČ tylko: nasuchu].

posvážet 'pozwodzić': *to s'ousetka nam p'omohya p'osvážet* 593 [posvážeti].

posvjecenej, -a, -i 'poświęcony': *posvjeceni* nom. sg. n. [posvěcený].

posvjecovanej, -a, -i 'poświęcany': *ten kostey potom zaz biy na novo*

p'osvjecov'anej [posvěcovati].

posvlikat 'rozebrać się': *musim se posvlikat* [posvlikat].

pošit 'pokryć budynek słomą': *taka ššexa jak se p'ošije* 32 [pošiti; (sope

posyje syumum 16S)].

pošivani, -i 'pokrycie dachu snopkami słomy': *ne biyo to p'ošiv'ani,*

d'ekoyka biya 52, *pošivani to snopečki pošivati* 164 [pošivati].

pošivat 'kryć dach snopkami': *To snopečki na to se m'enuvayo p'ošivati*

ššexu 164 [pošivati].

poškrabat 'podrapać': *poškrabu* 1. sg. fut. [poškrabati].

pošlapat 'podeptać': (słomę na dach) *p'ošyape se to, a' to je royni* 31

[pošlapati].

pošt'ipat 'o pszczołach: pogryźć': *z'aknyada se sejtko, abi pšt'eli n'e pošt'ip ali* [pošt'ipati].

pot, -u 'pot': *jak soj tepli noce, to pod v'idavaj* 434; *potu* gen. sg., *aspirinu se bere n'a poti* [pot, -u].

potahovat 'pociągać': *potahujou dim; co se tu nit p'otahovayo* 206 [potahovati].

potancovat 'potańczyć': *myadeš si p'otancuje* [potancovat].

potasovej, -a, -i 'potasowy': *suu potasova* [SSJČ tylko: potaš, -e; (novus potasovy 93C)].

pot'irat 'międlić': *p'o'tirayo se n'a pot'irce* [pot'irati; (poćirać 42B)].

pot'irka, -i 'narzędzie do międlenia lnu; cierlica': *pot'irka dva zubi mheug; n'a pot'irce v'it'rat* 21 [pot'irka náf. 'potěrač'; (poćirka 93)].

pot'it se 'pocić się': *sem se p'o'itya* 22 [potiti se].

po tmje adv. 'po ciemku': *mura lita večir, p'o tmje* [po tmě].

potom adv. 'potem, później': *potom pšenesli d'o Kyeščova* 2, *a potom pejški se n'anesyo* 33, *pótom* 79, *popom* 101; *poqm* 292, *a p'oqm d'o sopi se 'uroyna* 63, *a pôm se nosijo v'e škopkax* 40, *Pôm se sem tam v'ist'ehovay* 53 [potom].

potrav, -u 'otawa; trawa wyrastająca po skoszeniu, drugie siano': *pruni to je seno, a potom to je potraf žykaj na to* 622, *To juž je potraf to p'o poušku n'a to žykaj* 622 [SSJČ brak; (potraf — drugo trava 87S)].

portret, -u 'portret': *portret; portretu* gen. sg.; *portreti visej n'a s'enax* [portrét, -u].

potr'hanej, -a, -i 'postrzępiony': *p'otr'hani mraki* 442; *potr'hani v'vasi* [potrhaný].

potr'hat 'porozrywać': *nič n'e mjeu, jen xomout, a fšecko p'otr'hay* 46 [potrhati].

po troxu adv. 'trochę': *zaz v'otpočnu i tak p'o troxu* 151 [SSJČ brak; (po troxu 28D)].

po trošku adv. 'trochę': *doma to tak p'o trošku heco 'ud'euyam* 451 [SSJČ brak; (po trose 59)].

potša 'trzeba': *A takejx prasat m'i potša* 73 [SSJČ: potřeba; (synov'i duzo potša 20J)].

potšeba adv. 'potrzeba, trzeba': *di p'ošeba, to se tam de* 88; *No mje potšeba, to mje musej dat* 59; *po troxu se bere i na co počšeba* 627, *to jagbi jim tam biyo co p'otšeba to pš'yjeli* 83 [potšeba].

potšebnej, -a, -i 'potrzebny': *jag je potšebni, to se musi dostat assign'atu* 59, *Jedno pškna potšebni* 61 [potšebný].

potšebovat 'potrzebować': *a co ja to p'oščebuju* 609; *mi n'e potšebužeme* 36; *sm'etanu p'otšebuž č'ovjek pr'o sebe* 122; *Jak sem p'otšebovay n'a pitje* 22 [potšebovati].

poušt'et 'puścić': *koři n'e poušt'i z rukox* 46; *b'ašički poušt'i 'wypuści'; pruti n'e poušt'ej, se juš poušt'i, žebi ta suama v'ixazeja prosta* 251 [pouštěti].

poupravovat 'uprawiać': *fša no novo p'ouprav'ovat, vivažet obornik* 421, *pojupravovat* 500 [SSJČ tylko: poupraviti].

povazat 'powiązać': *a suamu to se zas p'ovaz'ayo* 20; *z'ežlizme to hono a p'ovazalizme* 242 [povázati].

pov'b'ijenej, -a, -i 'powbijany': *bili do nix p'ov'b'ijeni* 162 [SSJČ brak].

pov'idat 'mówić': *p'ov'idat; pov'iday; po'dam* 22, *Aye p'ām, ne, pše'e škoda tejx prasat* 52; *Tak p'ām, ne* 149, *ja poām* 85, *Pām, tšeba 'ud'euyat* 86, *Pa'm, jak se to ruši* 149, *Ja pām, ja sem n'e v'idex* 56; *pam* 17, 74, 78; *A ten doktor p'o'jida* 57, *tak žena m'i p'ov'ida* 50, *p'ov'ida* 36, 49, 47, 69, 85, 79, 81, *p'o'jida* 94, *p'ov'ida* 79, 81, *po'ja* 16, *po'ida* 105, 150, 639, *pojda* 47, *po'ā* 57, 141, *poā* 109, 149, 197, *poā*, *poāda* 66, *u nas p'ov'idame tramek* 36, 27, *p'ov'idaj* 94, 69, *pojday* 132, 28, 142, 141, *p'o'jidali* 105 [pov'idati]. Por. **povjedat**.

pov'ijak, -u 'powijaki, wąski pas płótna, w który owija się dziecko': *pov'ijak, pov'ijaku* gen. sg.; *f p'ov'ijak z'av'iji se d'echo; p'ov'ijaki* nom. pl. 465 [SSJČ: povijan, -u; náf. poviják; (povijok 93C)].

povikřyovat 'powykrzywiać': *ruce m'i p'ovikřyuje n'a fšeckí strani* 641 [SSJČ brak].

pov'inen, -nna, -nno 'powinien': *tis pov'inen pañi 'ukazat* 418, *te'ki pov'inni rust* 63; *tu hje pov'inen bejt pšt'en* 35, *n'e pov'inno se xodit na tance* [povinen, -nna, nno].

pov'innost, -ti 'powinność': *von n'e uđay tu p'ov'innos* 285 [povinnost, -i].

povjedat 'mówić': *i po'dam, no co?* 149; *To von m'i dicki p'o'jedat* 84, *no to po'deda, žebi ji pomoxy* 25; *Ten p'o'jedat, mje je tmal* 108; *aye drugej č'ovjek pš'yšex a p'o'jedat* 74; *Jak to se pojeda* 65; *A zas p'o'jedat, že p'o'jede n'a zimu* 54; *čojek pojeda: tam sem to mjeu* 54; *i pojeda, xof si českej zemje troxu vzit* 106; *p'o'eda, žebi se tam po'divay* 139; *Po'deda: u mje n'e budeš niž d'euyat* 78; *Ten koj šex, p'o'eda, asi z'e dva k'ilom'etri* 46, *p'o'ej* 96, *i poje, že mjeu d'echo* 99; *no to voñi poje, he takej i takej numer* 98; *Pšam tšeba sej'det* 78; *povjedali* 106; *No po'dej, co s takiho* 24; *p'o'jedaj* 23, *P'o poušku to tam po'jedaj „potxlebnik”* 44; *u nas po'jedaj na to p'ihitki* 39; *voñi po'dej* 150; *U nas p'o'jedaj: takej škrabak* 60 [pov'idati; (po'vedo 28D)].

povjed'et 'powiedzieć': *p'ovjed'ed vam* 278; *jak to vam po*jed'et* 131; *ne mox pojed'et* 67, *jak vam to pojed'et* 131, *χ'ενα ped'et* 476; *ja vam povim* 127; *gdi pov'i* 10; *rodiče p'ovjed'i, p'ojed'i* 281; *p'ov'ime* || *p'oijme* 231; *ja bix p'ovjed'ey* 242; *A von pođey; hrom do vas bi hođiy* 553; *pojed'ey* 83; *rodiče p'ojed'eli tak* 68; *povjez m'i; No pojte, či ne?* 598; *mjeli zas taki, p'ovjezme, p'otirki* 203 [pověděti]. Por. **povjedit**.

povjed'it 'powiedzieć': *p'ovjed'it* 287; *nejv'icej možeme povjed'it tak* 231; *To biyo, povjed'it, ješ'če džyū* 309 [pověděti, +povědit]. Por. **povjed'et**.

povjesit 'powiesić': *Na horu se p'ovjesi, to tam v'isi* 89; *k'ouybec p'ovjesiyo se n'a pasku* 36; *To si povješi tam v skšyni* 89 [pověsiti].

povjetřy, -y 'powietrze': *povjetři* 156; *s p'ovjetřy t'akiho v ostriho* 687 [povětrí, -i].

povlačet 'zabronować': *povučet* 500, *jak se to povučí* 633, *Jag voni v'ilizaj, to se je povučí* 255 [*povláčeti; (povučyc 80)].

povnašet 'pownosić': *potom bisme to p'ohnašeli do meškañe* 51 [SSJČ brak].

povoblikat 'oblec': *p'ovoblikat postey* [poblékat].

povož, -e 'powódź': *jak r'ostajeyo, to taka fšude biya povoč* 636 [SSJČ tylko: povodeň, -dně; (povuž je 104)].

povohlížet 'pooglądać': *fšexno p'ovohliž'eli, gde co jak* 455 [SSJČ brak].

povov'ijet 'poowijać': *p'ovov'iji se a k'ošijku se da* 465 [povijeti].

povruslo, -a 'powróšlo': *se povrusyem sfazaio* 164 [SSJČ tylko: površilo; (povrusyo 83B)].

površyselko, -a dem. 'powróšlo': *p'ovršys'eyko* 164 [SSJČ brak; (povruseyko 104)].

povstat 'powstać': *Nejdžyū pofstaya k'ubovñe* 151 [povstati].

povtuřovat 'powtarzać': *jag bude se p'ořtuřovat, co mam d'eyat* 689 [SSJČ brak].

povujka, -i 'powój': *taka je p'ovujka, šuatec se žyka* 529; *n'eijv'icej žyka na tu povojku šlatec* 238; *p'ovujka, co to se tak pne* 238 [SSJČ tylko: svlačec, -čce; (povujka 72D)].

powza, -i 'pawaz; drag do przyciskania siana na wozie': *powza* [SSJČ tylko: pavuza, -y, pauza].

pozamřzat 'pozamarzać': *fšude jim p'ozamřzayo* 597 [SSJČ brak].

poz'b'irat 'pozbiierać': *k'opayo se i p'ozb'irayo se* 11; *tša biyo p'ozb'irat* 21, *jak se p'ozb'irayo* 21 [posbíráti].

pozejtřy adv. 'pojutrze': *pozejtřy* [pozejtři, v. pozitři].

pozicje, -e 'pozycja, front': *jak sme u'eželi n'a pozicji* 75, *vot pozicje* gen. sg. 406 [posice, -e; pozice; (pozycjá 57)].

pozlob'it 'dokuczać': *negdi se i p'ozlob'io* 110 [pozlobiti].

poznačit 'poznaczyć': *poznačit* [poznaciti].

poznat 'poznać': *p'ozname* 1. sg. fut. 142 [poznati].

poznat se 'poznać się': *poznali se* [SSJČ tylko: poznámiti se; (poznal'i se 52)].

pozñejc adv. 'później': *a pozñejz budeme set s'aletru* 614 [pozdñe; (pužñik 93C)].

pozñejši, -i, -i 'późniejszy': *zeli pozñejši 'kapusta późniejsza'* [pozdějši; (pužñejšy 23)].

pozno adv. 'późno': *to juš pozno* 84 [SSJČ: pozdě, pozdně; (pužno 15L)].

pozvolit 'pozwolić': *aye nam ne χ'ej p'ozvolit* 39 [+pozvoliti].

pozvolenstv'i, -i 'pozwolenie': *day p'ozvojenstvi* 287 [SSJČ brak; (pozvolenstvo 34W)].

požom, -u 'poziom wody': *studñe je h'iboka, proto že je požom višši* 431 [SSJČ brak].

požomka, -i 'poziomka, Fragaria': *požomka; požomki* gen. sg. [SSJČ brak; (požomka 83L)].

požehnañi, -i 'obrzęd weselny przed wyjazdem do ślubu': *v'iprošini, taki p'ožehnañi, ten myadej p'ožehna se z r'odičema* 282 [požehnaní, -i].

požloutavej, -a, -i 'żółtawy, nieco żółty': *uzdra juš to taki je troxu p'ožloutavi* 549 [SSJČ brak; (viklina jes by požloutavo 87)].

prabab'ička, -i 'prababcia': *prabab'ička* [prababička, -y].

prace, -e 'praca': *to je t'eška prace* 111, *To je moc prace* 31; *Každej ma svoj praci* 113; *po praci* 13; *Uetoz z'e senom n'e biyo pracej ñic* 145 [práce, -e].

pracovat 'pracować': *užeñnik pracuje v užađe; v'udáš p'ilnovay i'di, žebi dobže pracovali* [pracovati].

pracov'itej, -a, -i 'pracowity': *pracov'itej* [pracovitý].

pracovñice, -e 'o pszczołach: pracownica': *pr'acovñice to soy ti teñki* 273 [pracovnice, -e].

pracovñik, -a 'pracownik': *starši pracovñik, kteri vede šosu* [pracovník, -a].

pračka, -i 'pralka, sprzęt mający karbowaną powierzchnię, o którą się trze praną bieliznę': *teřki to mame p'u'eyovi prački* 121; *brater*

v'id'ejovaj taki prački z dževa 128; tš'a tak xexuat po tej pračce 127; mi tam pračku n'e mame takou n'a proyt 'pralka elektryczna', p'ereme pračkov 'elektryčnou 175 [pračka, -y].

pra'd'eda, -i 'pradziadek': muj d'eda, pr'ad'eda to de von biy na Šxunsku 409 [pradęd, -a].

pra'd'edečki, -u pl. t. 'rodzice dziadka': pra'd'edečki [pradędček, -čka].

pra'd'edek, -dka 'pradziadek': pra'd'edek; pra'd'etka gen. sg. [pradędek, -dka].

pradlo, -a 'bielizna': pračka, na hi se pere praduo; v'e šraŋkaŋ, soj puyki n'a praduo; Potom se v'ažyuo to praduo 575 [prádlo, -a]. Por. praŋi.

prah, -u 'próg': prax [práh, prahu].

prax, -u 'proch': jak se spšunta, s'ira se prax; ti praxi tudi ti komyže 413 [prach, -u].

praktičnej, -a, -i 'praktyczny': Teš to nejni praktični 635 [praktický].

pralka, -i 'pralka': A teš to zas maj juš ti pralki 575 [SSJC tylko: pračka, -y].

praŋi, -i: 1) 'pranie': Praŋi to je n'edobri, bo mi tam pračku n'e mame takou n'a proyt 127 [SSJC brak]; 2) 'bielizna': praŋi [SSJC tylko: prádlo, -a].

prasatko, -a 'prosiątko': prasatko; prasatka cicaj; Pr'asatka tak žerou 74 [prasátko].

prase, -ete 'prosię': prase ma rej; vječi prase; komy'iy prase 73; maso s pr'asete; 'umačkaya pr'aset'i 22; tak sem vilit, a pr asata v'ostali 52; ja sem komy'iy taki prasata 73; A takejx prasat m'i pošša 73; prasatum polili sedliho mlaka 315; k'e kravam, prasatum 129 [prase, -ete].

praseci, -i, -i 'prosięcy': praseci hnuj; praseci maso [SSJC: praseči, +praseci].

praska, -i 'przryząd do wyciskania serów': potom se pš'ymačkuje n'a takej tej prasce 122 [SSJC tylko: pres, -u; (praska 72D, 82)].

praskat 'pękać': a' n'e praska to dževo 161 [práskati].

prasko, -a 'prosiątko': prasko [SSJC tylko: prasko, -a nář, 'prase, krmník'].

prašek, -šku 'proszek': se p'oseje prašku 422; prašek, keri se dodava do vapna, to je farpka [prašek, -šku].

prat: 1) 'prać': prat; pračku se veme, a se pere 127, biya pračka i teš se na tim praxo 121, džyuo to zme prali r'ukāma 175 [práti]: 2) prat se 'bić się': teš to dževo berou a perou se 477; džyuo to sme se prali 75.

prav'it 'mówić': Tak pra' v'azybis to d'echo 50; Praj' u nas na to 131, to ja sem kolikrot pr'a'ia 133 [praviti 'říkat'].

pravje 'akurat, właśnie': u naz jen pravje tu, gde mame myat 30; A sme teš tak pravje bili v s'ekñici 50, jen pravje co je vojna s'obota a n'edeye 152; tu mame par p'ken na tim pravje 30 [právě].

prawda, -i 'prawda': praxda; myu'vi praxdu [pravda, -y].

prawdivej, -a, -i 'prawdziwy': praxdivej žyp; m'inta pepšova, praxdiva [pravdivý].

prawd'ivek, -wka 'borowik': praxd'ivek [SSJC brak; (pravžifski nom. pl. 84)].

prawd'ivje adv. 'na prawdę': No p'o česku tak pr'axd'ivje to m'enujou se kxuski 274 [pravdivě].

pravdomlownej, -a, -i 'mówiący prawdę': praxdommu'nej rad myu'vi praxdu [SSJC: pravdomlumný; (pravdomuvny 15L)].

na pravo adv. 'na prawo': na pravo to hejita 45 [napravo].

praznej, -a, -i 'o kluskach: bez sera': Bo prazni kxuski teš soj, prazni to jen s řesta 262 [prázdný].

pražit 'prażyć': bo čšea doz mnoho maku i to se praži 521 [pražiti].

prdel, -e 'ts.': p'đex [prdel, -e].

prenglo, -a 'belka ukošna u żurawia': prenguo, co na smoup'je [SSJC brak; (prynguo 83B)]. Por. prynglo.

presovat 'prasować': praxuo po'mačkani se pr'esuje; pr'esovayo se 176 [SSJC brak w tym znaczeniu]. Por. žehlit.

prezent, -u 'prezent': ten prezent tam poda 570; A pr'ezeni se d'avayo n'a stu 290, pr'ezeni pr'o myadejx 170 [present, -u; prezent, -u].

prezidium nieodm. 'prezydium rady narodowej': žebi se stav'it d'o prezidium 431 [presidium, -dia].

prič adv. 'daleko ucieć': a mizme i t'at'inek to mizme fšeci prič 'uciekliśmy przed frontem': 406 [pryč].

primo nieodm. 'w bardzo dobrym gatunku, doskonale': v'osipka to je primo 628 [prima].

primulka, -i 'prymulka': v z'ahrade to soj eš'e ti prim'ulki 532 [primule, -e, primulka, -y].

na privat adv. 'prywatnie': bo pšeci mu n'a privat n'e d'žej 321 [SSJC brak].

privatnej, -a, -i 'prywatny': kram privatnej [privátní].

prkinko, -a 'deseczka': soj dva p'rkinka 122; šafečka na s'enu s p'rkinek [prkénko, -a; prkýnko, -a].

prkno, -a 'deska': *prkno bočni; p'rkno* 28, *No jak d'o hnoje, to se p'rkna dava* 28, *n'a prkna požezou dževo* 61, *prkna* 62, 61, *p'rkna; sut s prken; d'o prken lišne n'epotšebni; par p'rknen* 55; *p'rknama; Mayo tam prken višuo pot papu?* 61, *Z uesa to bes prken, holim vozem* 315; *No to vus f prknax* 29 [prkno, -a].

pro 'dla': *se d'avayo pro tejh my'adejx pr'ezenti* 290; *pro dobitek; zas se k'ontraktovayo pr'o państwo* 23; *pro sebe nexam, a reštu to n'a furu dam* 72; *sm'etanu p'otšebuje č'ovjek pr'o sebe* 122, *sem šya pr'o vodu* 688 [pro].

procejt 'przeczuć': *procejt* [procititi].

procent, -u 'procent': *šedesat procent pševažne davaj z metra* 628 [procento, -a, +procent].

proč 'dlaczego, po co': *Proč taks b'zi pšyšey?* 69; *Proč h'andližov'i dat z'arob'it?* 73 [proč].

prodat 'sprzedać': *u'acino koup'i, a dr'uhimu xce prodat* 73; *i proda se* 72, *nj prodaj na licyt'aciji 'sprzedadzą'* 8, *jak se zerhi pr'odayo* 24, *doma ne prodaju, to tam jey* 72 [prodati].

prodavač, -e 'sprzedawca, sklepowy': *f kramje prodava prodavač* [prodavač, -e].

prodavačka, -i 'sklepowa': *prodavačka* [prodavačka, -y].

prodavat 'sprzedawać': *Poye pr'odavat?* 78; *fanti pr'odavat* 98, *na rinku se prodava* [prodávati].

prodej, -e 'sprzedaż': *a tak kšyčelt. N'a prodej* 71 [prodej, -e].

prod'iz, -e 'prodiż': *teť pečoy f te'ix pr'od'izix* 548 [SSJČ brak].

produkt, -u 'zboże': *potom se seje v'obili d'o toho voves, či tam sayaderu či yup'in, či tam inni taki pr'odukti* 613; *b'udeme set ječmen, o voves, taki pr'odukti b'udeme set* 615 [produkt, -u].

profesje, -e 'zawód': *n'a ysi fšexni ti profesje to soy t'eški* 457 [profese, -e].

prohlidnout 'przeglądać': *to von prohlit* 672 [prohlédnouti, ob. prohlidnout].

prohlížet se 'przyglądać się': *v z'ycadue se pr'ohlizi* 30 [prohlížeti se].

prokurator, -a 'prokurator': *prokurator*, -a [prokurátor -a].

prondownice, -e 'przewód wodny w strażackim wozie': *Tadi možna n'a tšy pr'ondownice jeyt* 56 [SSJČ brak].

propast, -t'i 'przepaść': *propast; n'at propast'ej* [propast, -i].

propuknout 'wybuchnąć': *propukno* [propuknouti].

prosit 'prosić': *myadi xod'ej prosit; prosej* 3. pl. praes. [prosit].

proso, -a 'proso': *proso možna požnout s'rpem; syama s prosa* [proso, -a].
prostěj, -a, -i 'prosty': *mašina na prosti zboži; Nejhi prosta syama jen baruox* 9; *Teť se prostoy syamu kyade* 31; *A tak to u nas musi to bejt prosti* 32; *u'opatox takoy v'ihazovay pacinki* 155 [prostý].

prosto adv. 'bezpośrednio, prosto': *prosto n'a kyeščoyuskim staj* 64, *juš se bere prosto s teix* 625 [prosto 'rovně, přímo'].

do prostosti adv. 'do równego': *v'ihyad'i tim rubankem d'o prost'osti* 644 [prostota, -y].

prostranek, -nku 'postronek': *pr'ostran'ki ž'emenni se z'akyada na barčiki* [prostranek v. postranek, -nku].

prostředek, -dka 'środek': *prostšedek ma takej; potom f prostšedek davali cihyu* 201; *potom zas cihyoy je s pr'ostšetka v'imurovani* 202; *tyouček se fkyada d'o prostšetka masnički; f prostšetku zas pyaxta* 35; *f prošetku vajka je žyutko; f prošetku* 417; *Potom juž je sč'exa, to f prošetku zas se konči* 4, *f prošetku tej hori* [prostředek, -dku].

prostředni, -i, -i 'środkowy, średni': *prkno prošedhi; to juž je st'ena pr'ošedhi, hrupši* 198; *N'egdo x'tey m'ixši negde pšev'ist takoy st'enu pr'ošedhi* 196 [prostředni].

prostud'enej, -a, -i 'przeziębiony': *provzduški prostud'eni* 22 [prostuditi].

prostud'it se 'przeziębic się': *č'ovjek požat kašue, bo se prostud'ix; prostud'ixa se* [prostuditi se].

prošedek zob. **prostředek**.

prošhunka, -i 'słoma z prosa': *prošhunka* — *syama s prosa* [SSJČ brak; (s prošhunki 24S)].

proteza, -i 'proteza': *Pr'oteze sem koup'ix* 58 [SSJČ brak w tym znaczeniu].

pr'ot'iv'it se 'przodrzeźniać się': *z'asedavali naproti tejh my'adejx i tam se pr'ot'iv'ili* 569; *ne budox se pr'ot'iv'it* 610 [protiviti se].

proud, -u: 1) 'prąd elektryczny': *bo mame za syabej proyut, to ješt'e konma d'eyame ž'ezanku* 57, *ne mame pračku na proyut* 127; 2) 'prąd rzeki': *pot proyut; s proyudem* [proud, -u].

provaz, -u 'powróż': *provas; provazu* gen. sg.; *n'a provazi se pšede* [provaz, -u].

provazeček, -čku 'sznureczek': *n'a koncix bili dva šnurečki, provazečki* 466 [provázeček, -čku].

provazek, -zku 'sznurek': *pr'ovaski* nom. pl. 177 [provázek, -zku].

provazník, -a 'powroznik': *provazník kroyt'i provazi; provazníka* gen. sg. [provazník].

provzduški, -u pl. t. 'migdały': *pr'ovzduški — m'igдали pr'ostudeni* 22 [SSJČ brak].

pr̥s, -a 'piers': *pr̥s; p'rsa gen. sg.; Jak se v'obud'ijo, daja mu sem pr̥s* 134 [pr̥s, -u].

pr̥s, -i 'piers': (karmiła dziecko:) *Pr̥sok, a jag n'e pr̥sok, no to mlikem* 467 [SSJČ tylko: pr̥s, -u].

pr̥sa; -u pl. t. 'piersi': *pr̥sa 16, pusorek z ž'emena tu n'a kr̥k pasek, a tu z'a pr̥sa tak* 159; *pr̥su gen. pl.* [pr̥sa, -ou].

pr̥skat 'pryskać': *To se dava n'a v'rx. Ajt' tu ne pr̥ska* 44 [pr̥skati].

pr̥st, -u 'palec': *pr̥st; pr̥sti nom. pl.* [pr̥st, -u].

pr̥sten, -a 'pierścień': *tu h̥e pr̥sten a klin, at' se to d'rx̥i ta kosa* 35; *klin b'ije se d'o pr̥stena* [pr̥sten, -u].

pr̥st'inek, -nka 'pierścionek': *p'rst'inek; žencki nosej pr̥st'inki* [pr̥stýnek, -nku].

pr̥šet 'o deszczu: padać': *Z'ačina p'rs̥et* 142; 51, *a tu h̥e p'rs̥e* 93 [pr̥šeti].

pr̥šit 'o deszczu: padać': *začemo p'rs̥it* 141, *deš pr̥ši, deš' pr̥ši* 51 [pr̥šeti].

pr̥st'et 'pryskać': *No tam jak to voda pr̥st'et f teix Karloveix Varex* 542 [pr̥skati].

pr̥uxnice, -e 'próchnica': *pot tim d'gnem biya pr'uxnice* 154; *jag maj pr'uxnici* 131, 191 [SSJČ brak; (pr̥uxnica 71)].

pruñ adv. 'najpierw': *Pruñ je s̥uoy* 29 [SSJČ brak].

pruñi, -i, -i 'pierwszy': *Ja sem ho už'und'ij pruñi rok tomu* 68; *pruñi hviezda večerñi; pruñi krat; pr'uniho vnučka* 572; *s pruñim; pruñi svatki; pruñi vus* 647; *f pruñi svatek* 188; *po pruñi mamje* 448; *pruñi den* 485 [SSJČ tylko: pr̥vni]. Por. *pruñil*.

pruñička, -i 'krowa po pierwszym cielęciu': *pruñička* [SSJČ tylko: pr̥vnička, -y 'pr̥vorodička'].

pr̥uskopoddanej, -a, -i 'obywateł państwa pruskiego': *t'at'inek biy pr'uskopoddanej* 409, 410.

prut, -u; -a: 1) 'pręt': *v'rx̥ba ma pruti; bili zy'oučeni takim ž'epeznim prutem* 160; *pruty, kteri n'e pouš'tej* [prut, -u]; 2) 'miara powierzchni ziemi': *prut; puḡ pruta* 191 [prut, -u].

pruvan, -u 'prąd powietrza, przeciąg': *s̥uñej pruvan* [pr̥uvan, -u].

pruñi, -i, -i 'pierwszy': *Ti pruñi, keri bili v'ivyaš'eni* 652. Por. *pruñil*.

pruznovat 'próżnować': *č̥uovjek linej je, pruznuje* [SSJČ tylko: pr̥azdniti; (pruznovaya 90P)].

pr̥vni, -i, -i 'pierwszy': *Jak pr̥vni biyo* (dziecko) 132 [pr̥vni].

pr̥nglo, -a 'belka ukośna żurawia': *pr̥nguo* [SSJČ brak; (pr̥nguo 83B)].

pr̥ańi, -i 'życzenie': *p̥ańi n'a svatki* 28 [pr̥ańi, -i].

pr̥at 'życzyć': *vinašej im x̥eba i p̥ejoy im* [pr̥ati].

pr̥atel, -e 'przyjaciel': *h̥akej p̥atey* [pr̥itel, -e, pr̥atele pl.].

pr̥ebeit 'przebyć': *T̥y x̥eta p̥ebiy, p̥'eseđeu v'e vojsku* 75 [pr̥ebýti].

pr̥ehevāt 'przebywać': *u n'ekoho tak p̥'ebejvaḡi i š̥t̥nast dñi* 311 [pr̥ebývati].

pr̥ebjerat se 'przebierać się za kogoś': *Na vos'tatki to voñi tak m̥uvnej, x̥ođej, p̥'ebjeraj se* 95. [pr̥ebirati se].

pr̥eb'ir, -u 'rozchylenie między parzystymi i nieparzystymi nićmi osnowy': *P̥eb'ir d'avali, at' puḡ v'osnovi biyo d'o huri, a puḡ n'a doye* 178 [SSJČ brak; (muśi być p̥ebir 72, p̥eberka 15T)].

pr̥ebrat se 'przebrać się': *p̥'ebraḡ se s toho sviho pantati š̥ati* 568; *p̥'ebere se* 25, 93, *n'ekerej s̥oyset p̥ebraḡ se* 94 [SSJČ w innym znaczeniu; (p̥ebrać se 1B)].

pr̥ebrat 'przebrać': *se sliḡki n'at̥ha, potom se je p̥'ebere, žebi n'e bili br'oučiv'i* 511 [pr̥ebrati].

pr̥ece 'przecież': *No ja p̥ece n'e pudu tančit* 101; *tam p̥ece s̥oy* 131 [pr̥ece].

pr̥eced'it 'przecedzić': *mliko p̥'ecedi se p̥es sejt̥ko* [pr̥ecediti].

pr̥ecej 'przecież': *F š̥ternastem roce biya v̥ayka p̥ecej* 3 [pr̥ece; (p̥ecej 99)].

pr̥ecejt 'przecież': *tefki to juš mame p̥ecejt k'erat* 39 [SSJČ tylko: pr̥ece, *pr̥ecet].

pr̥eci 'przecież': *To p̥eci se zna* 36; *P̥eci p'odatek p̥eba zap̥at'it* 8; *v kap'itanem to ta^m jedna ruka biya p̥eci* 83 [pr̥ece, ob. pr̥eci].

pr̥ecit 'przecież': *Bo u nas p̥ecit tam dom je* 197 [pr̥ece; pr̥eci].

pr̥ečitat 'przeczytać': *ja to p̥ečitam* 28 [pr̥ečitati ned. k. pr̥ečisti].

pr̥ečint̥ne 'przeciętnie': *nejv'icej p̥'ečint̥ne to tak* 274 [SSJČ brak; (p̥ečetny 13S)].

pr̥ed 'przed': *p̥et x̥v'ijej; p̥et teix m̥uadeix* 289, *p̥ede ž̥nema* [pr̥ed].

pr̥ed, -u 'przód': *na p̥ed'e* 36; *š̥ej si n'a p̥et* 45; *A tu n'a p̥et to m'usime k̥uast k'erouñik* 26 [pr̥ed, -u].

pr̥edek, -dka: 1) 'przednia część wozu': *p̥edek musi mjet dva voje; potom je r'ozvora d'o p̥etka, f p̥etku je zaz druhej nasat* 156, *n'a p̥etku n'asadu n'e mame* 27; 2) 'pionowa część łóżka przy nogach': *to je p̥edek a to je t̥ypek* 167 [pr̥edek, -dku].

- předek**, -dka 'przodek': *naši pšetkove; Naše pš'otkove* 241 [předek, -dka].
- před'elat** 'przerobić, przetworzyć': *suamu se dava p'ot kravi, žebi to z'ešupali, pš'ed'ali* 225 [předělati].
- před'elavat** 'przerabiać': *a potom se pš'ed'elava ti vočka* 461 [předě-lávati].
- předloňim** 'dwa lata temu': *pš'edloňim to biyo kr'asniho medu* 433 [SSJČ tylko: předloni 'předloňského roku'].
- přední**, -i, -i 'przedni': *soy šnice pšedni, soy šnice zadni* 26; *pšedni p'rkno* [předni].
- předpoledne**, -e 'pora dnia przed obiadem': *pšetpojedne* [před-poledne, -e].
- předtim** 'przedtem': *A pšettim su'oužili patnaz roku* 310 [předtím].
- předvčerem** 'przedwczoraj': *božza biya pš'etfčerem* 5 [SSJČ tylko: předvčirem v. předevčirem].
- předvčirem** 'przedwczoraj': *pš'etfčirem* [předvčirem].
- přefukovat** 'przewiewać, suszyć': *v'iter ho pš'efukovay* 190 [přefu-kovati].
- přehazovat** 'przerzucać': *pš'ehazovali; tak se pš'ehazov'ayo tim čuunkem* 552 [přehazovati].
- přehrabat** 'przegrabic': *zboži tšeba př'ehrabat i m'ejnkovat; zas tšeba rozhod'it to seno, a zaz ho pš'ehrabeme* 6; *se p'osek'yo, pš'ehrabayo i brayo domu* 145 [přehrabiti].
- přehrabovat** 'o sianie': *zagrabić na novo rozrzucone siano': Potom se pš'ehrabuje* 624 [přehrabovati].
- přehradka**, -i 'przegródka': *ta pš'ehratka je, žebi každej na sv'im d'ay* 219 [přehrádka, -y].
- přejazd**, -u 'bród, przejazd': *pšejast pšez vodu* [SSJČ tylko: přejezd, -u; (pšejast 19J)].
- přejet** 'przejechać': *N'egdo xce se pšejet, to pš'ejede* 111; *z'apšahu koňe i pš'ejedu* 111 [přejeti].
- přejezdnej**, -a, -i 'o przejezdzie kolejowym: przeznaczony do przeježdžania': *pš'ejezdnej pšestor* [SSJČ: přejezdový, *přejezdný].
- přejt** 'przejść': *Pšejdou p'o vesnici* 97, *Koušek pš'ejey p'o usi* 94; *Pš'ejyo to tak s teiden* 91; *jak se pš'ejyo, to tšeba biyo čezd voddat* 83 [přejiti].
- překličít** 'zamknąć na klucz': *pšekličit* [SSJČ brak].
- překonán**, -a, -o 'przekonany': *to ja to tak sem pš'ekonán* 227 [překonáný].

- překonanej**, -a, -i 'przekonany': *ja juž sem pš'ekonanej* 228 [překonáný].
- překopanej**, -a, -i 'przekopany': *kanay štučnej, pš'ekopanej* [překopati].
- překrojenej**, -a, -i 'przekrojony': *buŕva pš'ekrojena* 259 [překrojiti].
- překrouťit** 'przekręcić': *pšekrouťit prad'yo pšez vižimačku; jak to svažu, tak to musim pšekrouťit* 31 [překroutiti].
- překřítivat** 'chrzcic ponownie przy zmiane wyznania': *voňi se ho pš'ekřítivali jag u naz biyo kř'teno* 493 [překřítiti].
- překupnice**, -e 'przekupka, handlarka': *pšekupnice* [překupnice, -e].
- překupník**, -a 'przekupień, handlarz': *v'od handliže se kravu n'e vopuati koup'it, taki soy pš'ekupniki* 73, *N'a t'ghu to juš každej pš'ekupnik ma* 18 [překupník, -a].
- přeličit** 'zaliczyć coś, przejść': *pšeličyŕ* 75 [přeličiti].
- přelamanej**, -a, -i 'przelamany': *pš'elamani dževo* [přelamaný].
- přelom'it** 'przelamać': *musi se pš'elom'id n'a puŕ* 238 [přelámati].
- přemačkat** 'przecisnąć': *bez takej pitlik pu'at'ennej to pš'emačkaj* 262; *pšemačkat n'a mašince brambori* 520 [SSJČ tylko: pomačkat].
- přemačkovaňi**, -i 'zgniatanie': *stouŕka d'o buŕey pš'emačkovaňi* [promačkovani, -i].
- přemlejnkovat** 'wyczyścić zboże na wialni': *reštiki taki se pš'emlejnkuje* 495 [SSJČ brak].
- přemoudřelej**, -a, -li 'przemądrzały': *pš'emoudžeyej* 533 [přemoudřelý].
- přenest** 'przenieść': *Potom pšenesli d'o Kueščova* 2 [přeněsti].
- přepalit** 'przepalić': *n'asnosi se dřiv'i; napali se voheň, a m'i se to pš'epali* 14 [přepáliti].
- přepalenej**, -a, -i 'przepalony': *pš'epayeni uhli* [přepalený].
- přepasanej**, -a, -i 'przewiązany': *paskem přepasanej kuobouk* [přepásaný].
- přepast**, -t'i 'przepaść': *pšepast; soy pšepast'i* [SSJČ tylko: propast, -tě; (pšepas 87)].
- přepłitat** 'przeplatać': *žebi ti ni'e pš'eplitat, no i višey tovar* 205 [přepłétati ob. přepłitat].
- přepolowka**, -i 'pokruszone, przepołowione ziarno': (przy wianiu zboža:) *ti pš'epouŕyki to ŕet'ej p'ot spot* 236 [SSJČ brak].
- přepoušťit** 'przepuścić': *potom pšepoušťej pšes takou mašinku* 515 [přepouštěti].
- přepovjest**, -t'i 'opowiadanie, pogłoska': *ja jen to v'im s pš'epovjest'i* 242 [SSJČ brak].

- přepuknout** 'pęknąć, rozłamać się': *Jas se v'itahne zrnko s kvasa, a se ho n'a pauci pšest'ipne, že vono se pšepukne* 239 [SSJČ brak].
- přepust'it** 'przepuścić': *to se pšez mašinku pšepus'ti* 186, *pšez mašinu se pšepus'ti* 617 [přepustiti].
- přesad'it** 'przemieścić': *to se ho (chleb) pšesad'i* 119; *ti pš'eli se pšesad'i do nov'iho ramoŭce* 436 [přesaditi].
- přesazovaŭi, -i** 'przesadzanie': *to se 'upeče b'es pšesazovaŭi* 119 [SSJČ tylko: pšesazovati].
- přesazovat** 'przesadzać chleb': *jag dobže se peče, to ho n'e pšesazuju* 119 [přesazovati].
- přesed'et** 'przebyć, przesiedzieć': *Tšy ŭeta pšebiŭ, pš'esed'et v'e vojsku* 75 [přeseděti].
- přeseknout** 'przerąbać': *pšesekne sekeroŭ* 497 [přeseknouti].
- přesŭnout** 'przeschnąć': *s'emenno se dav'aŭo n'a horu, at' vono pšesŭne* 20; *Potom se pšehrabuje, zaz jak pšesŭne* 624 [přeschnouti].
- přesivat** 'przesiewać': *sejtkem se pšesiva moŭku* [přesivat v. pšesěvati].
- přeslička, -i** 'skrzyp, Equisetum': *pšeslička* [přeslička, -y].
- přestat** 'przestać': *A juš te' pš'estaŭo* 53 [přestati].
- přestav'it** 'przetawić': *tša ho jeno pš'estav'it, bo ne visŭne* 113 [přestaviti].
- přestavovat** 'przetawiać': *Pšestavuje se drugej krat* 113 [přestavovati].
- přest'ehovat se** 'przenosić się': *se mislim pš'est'ehovad d'o Žuobnice* 654 [přestěhovati].
- přestor, -u** 'przejazd, którędy się przejeżdża przez tor kolejowy': *pšejzdnej pšestor, pšestoru* gen. sg. [SSJČ brak].
- přestŭkovat** 'przelykać': *pšestŭkuje || pšetŭkuje* 28 [přestrkovati].
- přestŭčkovat** 'przepychać': *a von tam koŭka i pš'estŭčkuje ti Her'odi* 96 [SSJČ tylko: pšestŭčiti].
- přestŭylenej, -a, -i** 'o kłosie bez ziarna: mający nie związane ziarnka': *pšestŭylenej kvas* [SSJČ pšestŭeliti].
- přestud'enej, -a, -i** 'przeziębiony': *je troŭu pšestud'enej* 517 [SSJČ w innym znaczeniu].
- přestud'eŭi, -i** 'przeziębienie': *pšestud'eŭi* [SSJČ brak].
- přesud'it** 'przesuszyć': *seno se pšesuši* [přesušiti].
- přesvjetleŭi, -i** 'przeświecenie': *day m'i sk'erovaŭi n pšesvjetleŭi* 679 [přesvětliti; (do pšesf'etleŭa 66)].
- přesit** 'przeszyć': *bes pšašt' to tu pšesŭo* 75 [přesiti].

- přešlapovat** 'deptać na przemian': *podnuškama se pš'ešlapovayo ti byda* 205 [přešlapovati].
- přešle, -a, -li** 'o roku: miniony, ubiegły': *pšešlej rok* [přešlý].
- přešlo** adv. 'więcej niż, przeszło': *Mam dicki pšešŭo hektar* 620, *To sem ho ŭetos pšyves, teš pšešŭo štiricet koŭu* 34 [SSJČ brak].
- přešt'ipnout** 'szczypnięciem rozdzielić': *Jak se v'itahne zrnko s kvasa, a se ho n'a pauci pšešt'ipne* 231 [přešt'ipnouti].
- přet'e** 'przecież': *Pšet'e ja to n'e v'im* 104, *Pšet'e cera se žehŭa, pšet'e tšy dŭi svarba biŭa* 103, *česki sme se pšet'e n'e učili* 109, *pšet'e hoŭ je 'u mje* 68 [SSJČ tylko: přece, přeci].
- přet'irat** 'przecierać': *A potom se pšet'ira pšez druŭak* 511 [přetirati].
- přet'ist'eŭi, -i** 'przczyszczenie': *psina je na pšet'ist'eŭi* [SSJČ: pšest'istiti].
- přetvořovat** 'przetwarzać': *i voni si to beroŭ pšetvořuŭo n'a met* 267 [přetvořovati].
- převadnout** 'przewiednać': *seno jak pševadne, zas se pšehrabuje* 261 [SSJČ: brak pře-].
- převařyt** 'przegotować': *vocet i cukr se pševažy* 513 [převařiti].
- převazovat** 'przewiązywać': *nitma pševazuje se pasma* [převazovati].
- převažet** 'przewozić': *autobus pševaži l'id'i; te'ki budoŭ pševaženi tam 'przesiedlani'* 414 [převážeti].
- převažne** adv. 'przeważnie': *A pševažne to se seje s'ayaderu d'o žita* 618 [převažně].
- převist** 'o ścianie: przeprowadzić, pobudować': *hegdo x'teŭ pšev'ist takoy s'tenu pr'ošedŭi* 196 [převěsti].
- převest** 'przewieźć': *pšev'is hegde* [převězti].
- přev'ijeŭi, -i** 'przewijanie': *plina do pšev'ijeŭi d'eka* [SSJČ tylko: pšev'ijeti].
- převizt** 'przewieźć': *pšev'ezeme seno domu; a potom pšev'jezli materjaŭi* 25 [převězti].
- převozit** 'przewozić': *mliko pšev'ozí se v baŭce* [SSJČ: pšev'ozit nář.].
- převozník, -a** 'przewoźnik': *pšev'ozník pšev'ozí l'id'i* [převozník].
- převoženi, -i** 'przewożenie': *skšine d'o pšev'oženi buŭeŭ* [SSJČ tylko: pšev'oziti].
- převracat** 'przewracać': *tša biŭo pšev'r'acat* 7 [převraceti].
- převrat'it** 'przewrócić': *Ten koŭ šey asi z'e dva k'ilometri jak ten vus pševrat'ŭ* 46, *dževo pševrat'ŭ se; koŭŭ se pševrat'i na drugej stranu* 93, *voda pševrat'ŭa* 115 [převrátiti].
- přez** 'przez': *ŭaŭka pšez vodu; viskočŭ pšes ten voheŭ* 52 [přes].

- přeznačit** 'przeznaczyć, wskazać': *lekaš přeznači leki; jag doxtor přeznačiŋ meki* 672 [SSJČ w innym znaczeniu].
- přezročysteŋ**, -a, -i 'przezroczyście': (olej) *žepakovej je v'icej přezročysteŋ takej* 268 [SSJČ tylko: průzračný; (přezročysteŋ 1G)].
- přy** 'przy': *Potom sem biŋ pš'y kuŋhi* 81; *pšy kose*; *No a pšy šmapanim torŋe* 113 [při].
- přyb'ijet** 'przybijać': *to se pšyb'iji zelufki* [přibíjeti].
- přyb'irat** 'przybierać': *pšyb'ira može* [přibírat].
- přyb'it** 'przybić': *pšyb'iti na to* 123 [přibiti].
- přybraňit** 'przybronować': *jag z'eseče žito, to p'odvože, pšybraňi* 247 [SSJČ brak].
- přybranovat** 'przybronować': *pšybranuje se* [SSJČ brak].
- přybraňovat** 'zabronować': *se nejžyŋ pšybraňuje, potom se z'aseje žito* 231.
- přybrat** 'przystroić': *pšybrat košiček* [přibrati].
- na přyč** adv. 'na poprzek': (w łóżku) *se pŋkna kuade zaz n'a pšyč* 167; *n'a pšyč v'učime* 231 [*přič 'napříč'].
- přyčka**, -i 'deska, w której tkwi żarnówka': *pšyčka* [přička].
- přydat se** 'przydać się, być potrzebnym': *To se fšeko pšyda, ne?* [přidat].
- přyd'elaneŋ**, -a, -i 'przyczepiony': *ten v'ienečeg mjeŋa tak pšyd'elaneŋ* 288 [přidělati].
- přyd'elavat** 'dorabiac': *pšt'eli jen pšyd'elavaj ti hr'nički* 438 [přidělávati].
- přydržet** 'przytrzymać': *v'oprat'ema pšyd'ržim* 58, *pšyd'ržim* 48, *pšyd'ržem* 56, *pšyd'ržem* 46 [přidržeti].
- přyhazovat** 'przyrzucac': *potom p'opatoŋ pšyhazovali ten hnuŋ* 224.
- přyhližet se** 'przyglądać się': *pšyhližet se; pšyhližim se; pšyhližem se* [přihlížeti].
- přyhlasit se** 'zgłosić się': *ja sem mjeŋa pšyhŋasit tam* 540 [přihlásiti se].
- přyhrozit** 'pogrozić': *A jak n'edobri, to metŋoŋ pšyhroziŋ* 94 [SSJČ brak].
- přyxazet** 'przychodzić': *A von pšyxazi a p'ov'ida* 86, *Pš'yxazeŋ na tu svarbu no i host'eŋ se* 281, *žencka pšyxazeŋa dojit* 535, *pšyxazeŋ k'e mne* 585 [přicházeti].
- přyxistat** 'przygotować': *A dževo to mi sme pš'yxistatŋi* 292 [přichystati].
- přyjat** 'przyjąć': *či bi ne pšyjali f'araže* 610 [SSJČ: přijmouti, nář. přijati].

- přyjat'i**, -i 'pierwsza komunía': *d'eŋi doŋ do pšyjat'i; Ti kuaci voba bili u pšyjat'i* 588 [SSJČ brak: (pšijáŋce 5)].
- přyjet** 'przyjechać': *v'od muadeŋ pšyjeŋe* 101, *vona pšyjeŋe n'a patu* 5, *jak pšyjeŋe s kosteŋa; Aŋe pšyjeŋe sem domu* 77, *A potom brater tam pšyjeŋe muŋ* 49, *N'evečežali to zas s T'aboru pšyjet* 1 [přijeti].
- přyjižd'et** 'przyjeżdżać': *Pš'yjižd'i takej kombajn* 421, *dicki pšyjižd'ej* 3. pl.; *pšyjižd'eva d'o kosteŋa* 287 [přijížděti].
- přyjmout** 'przyjąć': *n'e x'eŋa pšyjmout* 426, *a to kobiŋa aňi ruž ho n'e x'eŋa pšyjmout* 425 [SSJČ tylko: přijmouti].
- přyjmó** 'prosto': *pšijmo do Lođe* [SSJČ tylko: přímo].
- přyjmovat** 'przyjmować': *jen budeš pšyjmovat v muŋeŋe i v'idavat* 78 [SSJČ tylko: přijmouti].
- přyist** 'przaść': *Ůen pšyist* 19, *potom česat a d'opŋva pšyist* 21, *ja taki um'im pšyist troxu* 19, *a zgr'empŋuŋoŋ toŋ v'emu, no a zas tšeba pšyist* 18, *n'e pšedu* 19, *se pšede* 53, 19, *pšedu, pšedli* 100 [přisti].
- přyjt** 'przyjść': *maj pšyjt n'a svarbu* 281, *to ja druheŋ krat pšydu p'r'o tebe* 94, *krava začem tam zaiđe, zač zas tu pšyde, to zaz je hu'adova* 15, *No a k'oŋeda pšyde* 90; *moje žencka pšyde zdrava* 137; *tam d'eka pšydoŋ* 111; *no pšydoŋ l'id'i* 72; *Proč taks bŋzo pšyšeŋ* 69; *aŋe druheŋ pšyšeŋ a p'oŋeda* 74, *Pšyšeŋ sem z vojska* 74; *jak ta r'očnice pšyšeŋa* 53; *skut' voňi pšyšli* 1 [přijít].
- přykład**, -u 'przykład': *vemu ješt'e pšykuat* 155; *n'a pšykuat* 231 [příklad, -u].
- přykładat** 'przykladać, dokładać': *pšikuada se liňiku; Pš'ykuada se. Pšyŋoži dževa abo torfu* 117, *pšykuada se pšy tum popeŋe teŋa 'oŋuŋema* 14 [přikládati].
- přykrejt** 'przykryć': *pšykreju* 1. sg. fut.; *a potom se ho suamoŋ pš'ykreje* 12 [přikrýti].
- přykrejvat** 'przykrywać': *kopce se pš'ykrejva* 496; *to zas pšykrejvame druheŋ krat suamoŋ* 12 [přikrývati].
- přykrouceneŋ**, -a, -i 'przykręcony': *Nasat to je na tej z'eŋeznej n'apŋvje pš'ykrrouceneŋ* 156 [přikroucen].
- přykrucovat** 'przykręcać': *parník pšikrucuje se, ať para n'e uŋođi, co se pš'ykrucovaŋo* 177 [přikrucovati].
- přylipka**, -i 'pierwsza kromka, odkrojona od wierzchu bochenka': *pšilipka* [SSJČ brak; (pšyl'ipka 84)].
- přylitnout** 'przylecieć': *ceri pes často pšilitne nas vodvjeđit; No, pš'ylitli k nam, tu fšexno p'ovohliželi* 455 [SSJČ přiletěti].

přylep'it 'przylepić': *pšyuepej numer 3. pl. fut. 98 [přilepiti].*
přylepovat 'przylepiać': (koszula płócienna:) *to se n'e pšyuepuje i nehi tag horko 23 [přilepovati].*
přyložit 'przyłożyć': *Pšyuoži dževa abo torfu 117, pšyuoži tičku 31 [přiložiti].*
přymačknout 'przycisnąć': *to se pšimačkne, spadne i zaz na taki vali se to syrabe 632 [pšimačknouti].*
přymačkovat 'przyciskać': *potom se pšymačkuje n'a takej prasce 122 [SSJČ: pšimačkovati v. pšimačkávati].*
přymocovanej, -a, -i 'przymocowany': *štylvaha to vona juž biya pšymocovana 159 [SSJČ brak; (pšymocovane pudeuko 12J)].*
přym'ixat 'domieszać': *Jag biyo mayo, to tša jim biyo zerhi pšym'ixat 41, to mu se ješt'e bi do toho pšym'ixayo 317 [přimichati].*
přym'ixovat 'przymieszać': *tak se ješt' pšym'ixuje 318 [přimichávati].*
přymrazek, -zku 'przymrozek': *pšymrazek; pšymraski nom. pl. 143 [přimrazek, -zku].*
přynašet 'przynosić': *listonoš pšinaši listi [přinašeti].*
přynest 'przynieść': *k'ououratek pšynese a pšede 19, Šeų, setku pšynes, day i dobra 85, to se f koš'iku pšyneso 41, mi to prase sme pšynesli 446 [přiněsti].*
přyp'inat 'przypinać': *p'otp'inka, co se pš'ip'ina d'o xomoyta [připinati].*
přypnout 'przypiać': *kukartku mu tu pšypaya potom ta myada 289 [připnouti].*
přypravenej, -a, -i 'przygotowany': *poųe pšypraveni p'ot se'i [připraviti].*
přypuknout 'przybić grzebieniem tkackim': *pšypukyo se 551 [SSJČ brak].*
přypust'it 'przypuścić cielę do krowy': *Bo krava jak se v'oteli, to se here i potom teųe d'o ni pšypust'i 426 [připustiti].*
přyružovej, -a, -i 'zaróżowiony, nieco różowy': *zaže — nebe je troxu pširužovi, skoro červeni [SSJČ brak].*
přyřad, -u 'przyrząd': *Fšecky pšyžadi 208 [SSJČ brak; (pšyžody nom. pl. 63)].*
přyřat 'przygrzać': *pšyřat inf.; pšyřaya 3. sg. f. praet. [přihřáti].*
přyřec 'przyrzec': *faraš nam pšyřek, že pšyřede 609 [přičici].*
přyřond, -u 'przyrząd': *pšyřont ceųej koňoj se n'aųeži 315 [SSJČ brak; (pšyřody nom. pl. 63)].* Por. **přyřad**.
přystawka, -i 'dobudówka niska przy stodole, kryta jednospadowym

dachem, w której trzymało się plewy czy zgrabki': pšystayka 252 [SSJČ: přistavka, -y 'přistavek'; (pšystofka 20J)].
přyst'ehovat se 'osiedlić się, przyjechać': *Tak voňi se st'arali, žebi se tu mohli pš'yst'ehovat 138, No i pš'yst'ehovali se tadi 138 [přistěhovati se].*
přystup, -u 'dostęp': *A je potom k tomu pšystup, bo pš'teų nehi 436 [přístup, -u].*
přyšit 'przyszyć': *Mi žykame ŋati ŋęaki tša pšyšit 126, k'aždimu ŋatu pš'yšioų 96 [přišiti].*
přyšivat 'przyszywać': *pšyšiva se jehuoų 127 [přišivati].*
přyšli, -i, -i 'przyszy, następny': *na pšyšli rok to zas se ģinni seje 617 [SSJČ w innym znaczeniu: 'takový, kt. přišel'; (na pšyšų rok 10M)].*
přyšva, -i 'przyszwą': *jagbi day pšyšvi na to, to bi ješt'e mox xod'it 131 [SSJČ brak; (pšyšfa 72D)].*
přytlačit 'przycisnąć': *to se pš'ytlači to to spadne 632; ŋen se pš'ytlačių, žebi von se z'amočių 203 [přitlačiti].*
přytomnej, -a, -i 'przytomny': *vomdųeų čuovjek, nehi pšitomnej [SSJČ w innym znaczeniu; (pšytumny 15)].*
přyvalit 'przywalić': *a ten pųameň jak to pš'yvalių, tak sp'alių se to fšexno 50 [přivaliti].*
přyvazat 'przywiązać': *pš'yuoži tičku i pš'yvaže ģi v'itkoų nebo dratem 32 [přivázati].*
přyvazovat 'przywiązywać': *pšyvazuje se d'o xomoyta, pš'yvazovayo se 164 [přivazovati].*
přyvažit 'przywozić': *jag usųne, to se n'a vus kųade i pš'yvaži se 35; pš'yvažeų 656, a stromek to pš'yvažime z ŋesa 43, pš'yvaži se 494, pš'yvažej ho k tej myadej 282 [SSJČ tylko: přivážeti].*
přyviknout 'przywyknać': *Ia bių se n'e umjeųa pš'yviknout bez žanneių kvjetu 556 [přivyknouti].*
přyvest 'przyprowadzić': *žybje sem pšyvet tej k'obiųe 425; pš'yvede se 16 [přivesti].*
přyvez 'przywieźć': *čša bių ho pšyvist 284, to si ho pšyveze 59, a si toho trayska pšyveze 33, pš'yvezoy h'ospodaže žita 69, To sem ho pšyves 34, pš'yvezeme 47 [přivězti].*
přyvorovat 'przyorywać': *pš'yvorųeme 'oborník, hnuj 162 [přiorávati].*
psat 'pisać': *No učit se 'učių, psat se psayo 109; kredoy p'íše se; to fšexno bių psani 470 [psáti].*

psaňi -i 'pisanie': *psaňi* [psaní, -i].
psi, -i, -i 'psi': *psi boŭda* [psi].
psina, -i 'kruszyna pospolita, Frangula': *psina je na pšetiš'ehi* [SSJČ brak].
psota, -i 'słota, zła pogoda': *soŭ psoti, čili deš't'e, abo zimi* 433 [SSJČ: psota, -y 'słota'; (*psota* 84)].
psotně adv. 'deszczowo, słotnie': *psotně je, byato* 142 [SSJČ: psotně].
psut 'psuć, niszczyć': (dziki:) *Voni to psujou, vejdoŭ n'a poŭe, zrejou* 146 [SSJČ brak; (*psuć* 16S)].
psut se 'psuć się': *pŭes je n'a vŕxu, jak se marmolada psuje* [SSJČ brak].
pščela, -li 'pszczoła, Apis mellifica': *a ta pščepa juž 'um'ira potom* 268, *pščepaž hoduje pščeli* [SSJČ tylko: včela, -y; (*pscoŭa* 93C)]. Por. **pšč'ela**.
pščelka, -i 'pszczołka': *pščepki* nom. pl. [SSJČ tylko: včelka, včelička, -y; (*pščulka* 88)].
pščelař, -e 'pszczelarz': *pščepaž hoduje pščeli* [SSJČ tylko: včelář, -e; (*psceloš* 87S)]. Por. **pšč'elař**.
pšeniće, -e 'pszenica': *pšeniće; vjence z'e žita, s pšeniće, z voŭsa* 97, *Pšenići jarni maŭo seji daŭno* 302, *koščeva f pšenići biŭa dicki* [pšeniće, -e].
pšeničisko, -a 'pole po skoszonej pszenicy, ściernisko pszeniczne': *pšeničisko* 322 [SSJČ tylko: *pšeničniště, -ě; (*psynicysko* 83L)].
pšenični, -i, -i 'pszeniczny': *pšenični sŭama* [pšeničny].
pšeničneŭ, -a, -i 'pszeniczny': *pšenična moŭka* 16, *potom se da moŭki pšeničneŭ nebo žitnej* 524 [pšeničny].
pšč'elař, -e 'pszczelarz': *No pšč'eli pšč'elaž dava* 438, *to se kopy'i v'ot pšč'elažu* 436 [SSJČ včelář, -e; (*pščeloš* 28D)].
pšč'ela, -li 'pszczoła, Apis mellifica': *Bo pšč'epa to de asi štiri k'iŭometri* 269, *Mam i pšč'eli* 431, *mnogo pšč'ep* [SSJČ tylko: včela, -y; (*pscoŭa* 93C)]. Por. **pščela**.
pšč'elař, -e pszczelarz': *jag nejti teho žepaku, to pšč'epaž je v'ivaži naved d'o ŭesu* 269 [SSJČ: včelář, -e]. Por. **pščelař**, **pšč'elař**.
ptači, -i, -i 'ptasi': *mjeŭa guz jak ptači v'ajičko* [ptači].
ptak, -a 'ptak': *jak ptak v'iskočij, a ten koj jak šep, to šep* 45, *u'e'eŭ ptaki* 43, *v'id'eŭ sem pjekni ptaki* 43, *v'ot ptaku* 44 [pták, -a].
ptat se 'pytać się': *se pta* 98, *se ptaŭo doma* 94, *se ptate* 195, *tak se ptejte jak ne v'ite* 261, *se ptaŭo* 28 [ptāti se].
puda, -i: 1) 'gleba': *se seje d'o pudi* 549; *s'ajadera to vona pudu zmocni*

618, *braňiki pudu rozhazujou; juž je hotova puda, juž zem je v'ipravena* 216; *p'uda p'oueshi* 'po wykarczowanym lesie': [puda, -y]; 2) 'strych': *s'emenno se d'avaŭo n'a horu, n'a pudu* 20; *A n'a pudu, n'a horu nosim* 627; *po pud'e* [pūda, -y].
pudelko, -a 'pudelko': *pudeŭko* [SSJČ brak; (*pudeŭko* 15L)].
puđlo, -a 'skrzynia sań, w której się siedzi': *puđo; puđa* gen. sg.; *sanki s puđem; sed'i se f puđe* [SSJČ brak; (*puđlo* 15)].
puŭejf, -u 'pęcherz': *puŭejf; p'uxejžu* gen. sg. [puchýř, -e].
puŭnout 'puchnąć': *puŭnu* 1. sg. praes. [puchnouti].
pujčit 'pożyczyć': *pujčij sem ji p'eŭize* 101 [pūjčiti].
pujčovat 'pożyczać': *to se p'ujčuje toŭ grabi'orku* 37; *tu biŭ šilnik v'e ŭsi, von ho puč'ovau* 301 [pūjčovati].
pukat: 1) 'pękać': *sprav'it hlinu, abi biŭa tŭusta, abi n'e pukaŭa; boti se maže šfaksem, žebi n'e pukali* [pukati]; 2) 'pukać, uderzać': *v buben paličkoŭ pukaj; vus puka* 'terkocze' [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*pukać* 16S)].
puknout 'pęknąć': *peŭaŭka jak pukne to kopyzi; jednoŭ m'i ta butŭe pukŭa* 516 [puknouti].
pulička, -i 'policzek': *pułička; pułički* gen. sg. [SSJČ tylko: poliček, -čka 'úder po tváři'; (*pułička, pułički* 83L)].
puličko, -a 'policzek': *puličko* [SSJČ poliček, -čka; (*pol'ick'o* 63G)].
puls, -u 'puls': *puls; pulsu* gen. sg. [puls, -u].
puł nieodm. 'pół': *puł dne* 53, *puł metra* 24, *puł miesice; puł do štŭrtej* 84 [pūł].
pułbark, -u 'łącząca dwie brony beleczka z hakiem, na który zakłada się orczyk, czy wagę z orczykami': *pułbark, pułbarku* gen. sg., *barčik i pułbark na jedniho koŭe* 158 [SSJČ brak; (*pubark* 100)].
pułbot, -u 'bucik bez cholewki z przodu sznurowany': *pułboti soŭ šnurovani* [SSJČ brak; (*pułbuty* nom. pl. 15)].
pułdruha 'półtora': *asi tak širokej s pułdruha, z dva metri* 12, *ħod'ija možno s p'udruhiho roku d'o školi* 642 [pūł druha].
pułdruhej, -a, -i 'półtora': *peče se p'udruhej h'ođ'ini* 16, 546 [pūł druha].
pułŭnej, -a, -i 'pulchny': *černa zem, pułŭna* [SSJČ brak; (*pułŭne* nom. sg. n. 83B)].
pułka, -i 'półka': *na pułce stavjeŭo se hŭnki; ve šraňkaŭ soŭ pułki na prađo* [SSJČ brak; (*pułka* 87S)].
pułkitle, -e 'spódznica': *vot puł je pułkitŭe* [SSJČ brak].
pułnej, -a, -i 'pełny': *jak se nav'ieŭo pułnoŭ špułku* 206; *pułna d'iška*

- 545; *puŋnej* || *pũŋnej* || *pŷŋnej*; *puŋna* nom. sg. f. [plnŷ]. Por. *peŋnej*, *poŋnej*, *pũŋnej*, *pyŋnej*.
- puŋno* adv. 'pełno': *sme mĵeli puŋno ſiđi f tim meſkaŋi* 476; *tam se nakŷade puŋno* 438; *sme mĵeli pũŋno f teŷ skŷepaŷ* 636, *puŋno* 670 [plno]. Por. *puŋnej*.
- puŋnoc*, -i 'północ': *Tu, f tu stranu pot puŋnoc* 213, *vot puŋnoci v'itr dme, hvjezda sv'it'i n'a puŋnoci* [pũŋnoc, -i].
- puŋnocek*, -cka 'środek nocy': *puŋnocek*; *o puŋnocku straſi, ŷođej duŷi* [SSJČ tylko: *pũŋnoc*; (*puŋnocek* 83B)].
- puŋošek*, -ška 'próg wozu, belka leżąca na osi, pod nasadem': *No nasadi soŷ i je ten puŷošek takej* 157; *nasat ten je puŷošek* 157; *puŷvošek* [SSJČ brak; (*puŷošek* 84)].
- puŋošek*, -ška 'belka leżąca na osi wozu, pod nasadem': *bili nasadi, co ti kŷaŋice se vđoŷ... bavaŷo do niŷ, no j bili puŷoški* 210 [SSJČ brak, (*puŷošek* 84)]. Por. *puŋošek*.
- puŋover*, -u 'pulower': *puŷover* [SSJČ brak; (*puŋoverek* 16S)].
- puŋširotk*, -i 'półsierota': *puŷširotk* [SSJČ brak; (*puŷširotk* 93C)].
- puŋvispa*, -i 'półwysep': *puŷvispa* — *z jednei strani je zem* [SSJČ brak; (*puŷvispa* 15L)].
- puŋerančovej*, -a, -i 'pomarańczowy': *puŷerančova barva* [pomerančový].
- puŋ'idor*, -a 'pomidor, Solanum lycopersicum': *Von n'e rat puŋ'idori* 457 [SSJČ brak; (*puŋ'idory* 93)].
- puŋ'idorovej*, -a, -i 'pomidorowy': *p'um'idorova zupa* 457 [SSJČ brak, (*puŋ'idorovo* zupa 90P)].
- pumpa*, -i 'pompa': *pumpa se musi hejbat f tu i ve ftu* 510; *pumpi* gen. sg. [pumpa; (*pumpa* 90P)].
- pumpovat* 'pompować': *stahne vodu, bo budoŷ p'umpovat* 429, *pumpuje se rukoy i voda ŷet'i* [pumpovati].
- punček*, -čka 'pączek': *punček*; *punčka* gen. sg.; *n'a vostatki se pečr punčki* [SSJČ brak; (*poncek* 72D)].
- punčoŷa*, -i 'pończocha': *punčoŷa*; *punčoŷi zakŷada se n'a nohi; n'u pũčoŷi to se pšede* 19, *do punčoŷ* 460 [punčoŷa, -y; (*punčoŷy* 13S)].
- punčoŷa*, -i 'pończocha': *n'a punčoše či n'a kaŷhoteŷ* 126; *p'ũčoŷi* nom. pl. 265 [punčoŷa, -y; (*puńčoŷy* nom. pl. 93)].
- puŷyto*, -a 'pośladek': *puŷyto* [SSJČ brak; (*puŷyty* nom. pl. 83L)].
- pusorek*, -rka 'lekka uprzęż na konia z pasów': *pusorek to jen je z ž'emena* 159 [SSJČ brak; (*pusorek* 15T)].

- pustak*, -a 'blok lub cegła z otworami w środku': *teŷka to zas mnoho dšali ti pustaki 'u nas c'imentovi* 201 [SSJČ brak; (*do pustakuf potšebny jest cymment* 16S)].
- pust'it* 'puścić': *ŷtos takeho s'areho muŷa ma to pust'i* 46, *a sem koŋi nigdi n'e pust'itŷ* 46, *a ſiđi pust'ej koŋe* 45 [pustiti].
- pušor*, -u 'uprzęż na konia': *pušor* [SSJČ brak; (*pušor* 72D)].
- putovat* 'wędrować, włóczyć się': *poŷudŋice putuje, ŷođi* [putovati].
- pylek*, -lku 'pyłek': *kvete žito, taki ma teŷoŷnenki kitički, ma pyŷek; pščeŷa zb'ira pyŷek* [SSJČ brak; (*pscoŷy pyŷeg zbŷajom* 104)].
- pyŋnej*, -a, -i 'pełny': *a jak juŷ vuz je pyŋnej* 12; *zŷŋko pyŋni* 237; *pyŋnej* 39 [plnŷ]. Por. *peŋnej*, *poŋnej*, *pũŋnej*, *pyŋnej*.
- pyŋne*, -e 'pełnia': *pyŋne* [SSJČ tylko: *uplněk*, -ńku; (*peŷnio* 84)]. Por. *peŷnia*.
- pympkovi*, -iho 'przyjęcie po dożynkach': *A no to je pympkovi tag zvani; tag zvani pympkovi je* 248 [SSJČ brak; (*pympkove* 78)].

R

- rabčik*, -a 'klusownik': *d'o ŷesa rapčik* 147; *to ŷšexno r'apčiki v'istšexeli* 147; *jaŷbi sŷ'it'i takiho rapčika* 148, *h'rapčiki iŷ ŷšexni v'itŷoŷkli* 147; *tiŷ r'apčikuŷ n'adšayo se* 147 [rabčik 'pytlák, -a'].
- rad*, -a, -o 'chętny, zadowolony': *sem rat; von je rat; voŋi ho n'e maj rad'i* 66, *rad muŷv'i praŷdu; buŷvi radi sŷŋŷoŷ* 260; *Moz rad'i bili s teho* 153, *rakos po torfoŷiskax rad roste; ja rada zupu* 519 [rād].
- rada*, -i 'rada': *Sin sam n'e da radi* 5 [rada, -y].
- rad'it* 'radzić': *rad'it ŷeco ŷekomu* [raditi].
- radlice*, -e 'radlica, lemiesz w pługu': *r'adlice de po spođe i žeže; r'adlice do puŷha* 12, 160, *r'adlice* 159 [radlice, -e; (*radlica* 73)].
- radost*, -t'i 'radość': *radost; z r'adost'i* [radost, -i].
- radši* adv. 'chętniej, właściwie': *Pām ne, rači svi* 78; *rači sem mĵeŷ žŷc* 213 [raději, radši 'chętniej'].
- raŷovat* 'rachować, przypuszczać': *to juŷ sme si to ŷegdi r aŷovali* 239; *to juŷ r'aŷuŷu, že dŷoŷho n'e bude čuŷoŷjek živej* 429 [SSJČ brak].
- raŷka*, -i 'siatka w młynku do wiania zboża': *to žito vot spođu ma takoy raŷku* 236 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*raŷka* 93)].
- rajsa*, -i 'obręcz na kole': *to n'a v'etŷ to rajs* 27; *rajsa je na to f'ahnuta* 161, *na ti zvona daje rajsu* 209 [ráf, rajf; (*rajsa* 84)].

- rajka**, -i 'redlina, wyznaczony rząd do sadzenia kartofli': *zn'ačnikem d'ejame ti rajki* 255 [SSJČ brak; (rajka 83L)].
- rajtuzki**, -u 'rajtuzki': *A potom jag juž je vječi, to v špjoški a taki r'ajtuski* (ubiera się) 464 [SSJČ brak].
- rak**, -a 1) 'rak': *rak ma klepeta* [rak, -a]; 2) 'rak — choroba': *rak, raka* [SSJČ tylko: rakovina, -y; (rak 83L)].
- rakať**, -e 'rakarz': *rakaš čisti kuže, k nemu vodvaži se padlinu; rakaže* gen. sg. [rakať, -e; (rakoš 93C)].
- rakos**, -u 'tatarak': *rakos d'ivokej po torfov'iskax rad roste, ma baški; rakosu* gen. sg.; *'ub'iraj r'akosem, abi biu zapax* 491; *No^u Zeveni Svatki! Ustroji r'akosama vokno* 90 [rákos, -u].
- rakov'ina**, -i 'rak': *jag ma bejd r'akov'ina* 678.
- rama**, -i 'rama': 1) 'rama okienna': *v ramax popšički*; 2) 'podstawa kołowrotka': *kouko stoji n'a ramje*; 3) 'rama do firanek': *firački vješi se n'a ramje*; 4) 'najwyższa belka w ścianie przez całą długość budynku': *rami, a n'a rami se dava trami* 90 [rám, -u].
- ramenko**, -a 'listwa na ramieniu koszuli': *ramenko — kousek tovaru n'u ramenax* [(*ramunjo* 28)].
- rameno**, -a 'ramię': *r'amenó; r'amina* gen. sg.; *se zakuxada n'a ramena; na ramenax* [rameno, -a].
- ram'inko**, -a 'ramiączko': *ram'inko — vješak na šati* [ramínko, -a].
- ramka**, -i 'ramka obrazu': *ramka; vobras je vopravenej v ramku; ramki se d'o toho r'amouce fstavi* 432 [SSJČ tylko: rámek, -mku; (ramka 10M)].
- ramovec**, -wce 'ul': *Na pš'eli to sox taki r'amouce, to tag vihliži jagbi kufer* 431; *do teho ouje, do teho ramouce* 272; *ramovez je, a p'o poušku r'amovjec* 266 [SSJČ brak].
- rampoux**, -u 'sopel lodu': *r'ampoux i z medu* 144 [rampouch, -u].
- rana**, -i 'rana': *jak je veyka rana; jodinou fkojo rani se maže* [rána, -y].
- ran'ni**, -i, -i 'poranny': *ran'ni zaže pšed vixodem slunce* [ranni].
- rano** adv. 'rano': *rano se ji šhidañi; šey rano kravu popast* 69; *rano sem fstay, bři ranoš* 144; *no a ranoz zaz tšeba rozhodit to seno* 4 [ráno].
- rano**, -a 'pora dnia po wschodzie słońca': *rano; do rana* [ráno, -a].
- rant**, -u 'rondo kapelusza': *rant; rantu* gen. sg. [SSJČ brak: (rando 73)].
- rapeć**, -pće 'racica krowy': *rapeć; krava ma u nohoux rapće* [SSJČ brak; (rapće krovu 88)].
- rasa**, -i 'rasa': *sox ružni rasi psu* [rasa, -y].

- rašple**, -e 'rodzaj pilnika do obróbki drewna, kopyt': *rašpuej p'ijuje k'opito* [rašple, -e; (rašplo 90P)].
- raubčik**, -a 'klusownik': *raubčik p'ouje bez zezvoneñi* [SSJČ tylko: rabčik 'pytlák']. Por. *rabčik*.
- raz** 'raz, prędko': *a juš se to zahrabe ras, ras hr'abjema* 37, *to se raz dv'a zap'ože* 38 [ráz].
- razovej**, -a, -i 'razowy': *razovej xueba* [SSJČ brak; (razovy 83B)].
- rdest**, -u 'rdest, Polygonum': *rdest hoškej* [rdesno, -a; (rdyst 93C)].
- rebarbur**, -u 'rabarbar': *rebarbur; z rebarburu važy se kompot* [rebarbora, -y; (rabarbar 83L)].
- recepta**, -i 'recepta': *recepta* [SSJČ: recept, -u m.; (recypta 93C)].
- redlo**, -a 'obsypnik; narzędzie do obsypywania dolnych części roślin okopowych': *opylač to je f postaci takej jag redno i to se je vop'yli* 613 [SSJČ w innym znaczeniu; (redno 84)].
- regovat** 'regulować': *se reguje* [regulovati].
- regulovat** 'regulować': *ručka co se reguluje do z'apoušt'eni hlibž abo mjeuč* 220 [regulovati].
- regulator**, -a 'urządzenie w pługu do regulowania głębokości i szerokości skiby': *gružey je z'akončenej reguatorem* [regulátor, -u; (regulator 72D)].
- regurator**, -a 'urządzenie w pługu do regulowania głębokości i szerokości skiby': *tudi je regurator, co se koñe zakuxada* 220 [regulátor, -u; (regurator 88)].
- rexotat** 'rechotać': *žaba rexota* [SSJČ brak; (rexoto 3. sg. praes. 84)].
- rej**, -e 'ryj': *prase ma rej* [SSJČ brak].
- rejent**, -a 'notariusz': *p'ojedeme g r'ejent'ov'i* 408 [SSJČ brak].
- rejgras**, -u 'gatunek trawy uprawiany na paszę': *rejgras taki jak voves* [SSJČ brak; (rejgras 88)].
- rejt** 'ryć': *rejt, reju* 1. sg. praes.; *prase reje; kreti rejoy na mouce; se ho narejvayo xopatox, riyo tag, žebi von biu mječši* 154 [rýti].
- rejž**, -e 'ryż': *rejž; nebo kroupama se z'asipe, nebo rejžem* 457 [rýže, -e].
- rejžovej**, -a, -i 'ryżowy': *p'oduahu šeruje se š'tetkoj rejžovoj* [rýžový].
- rekrut**, -a 'poborowy': *rekrut || poborovej ma d'it d'o vojska* [rekrut, -a; (rekrut 93C)].
- religije**, -e 'religia': *česki to sme se jen učili r'eligij* 109 *xođ'iu na religij* 590 [+religie, -e].
- rem'iza**, -i 'remiza strażacka': *rem'izja je || rem'iza* 29 [remiza, -y].
- rem'izje**, -e 'remiza': *rem'izje je str'ažacka* 97 [remiza -y; (remizyjo 25P)].

remontovat 'remontować'; *tša biyo kostej n'a novo r'emontovat* 406 [remontovat].

rendlik, -a 'rondel'; *rendlik* 16; *rendlika* gen. sg.; *peče se v rendliku* [rendlik, -u].

reneta, -i 'gatunek jabłka'; *r'eneti mam* 440 [reneta, -y].

renkloda, -i 'rengloda'; *renklyoda* [renkloda, -y: (rynglody nom. pl. 104)].

renta, -i 'renta'; *časť juž hospodažu to zdava pařstvu n'a rentu* 428 [renta, -y].

reperovanej, -a, -i 'naprawiany'; *mnoho domu je i r'eperov'anejx* 405 [reperovati].

reperovat 'napravljač'; *to tam troxu hēgdi hēco reperuju* 463: *reperovaju se tam* 401: *mnoho je reperovanejx domu* 405 [reparovati: (reperacy-jum 20J)].

rešta, -i 'reszta, pozostałość'; *a rešta je čas* 9: *pro sebe nexam reštu* 72 [SSJČ; rešt v. rest. -u: (rešta 88)].

rezervista, -i 'rezerwista'; *rezervista skončiju službu ve vojsku* [SSJČ brak: (rezervista 93C)].

riba, -i 'ryba'; *riba: ribi se xita na uđici* [ryba, -y].

ribak, -a 'rybak'; *ribak* [rybák, -a].

ribař, -e 'rybak'; *ribaři xitaj ribi* [rybář, -e].

ricina, -i 'rycina'; *ricina na pšeťešteňi* [ricin, -u: (rycina 93C)].

ričet 'ryczec'; *dobitek tak ričej* 424, *riči* 425 [ryčeti].

riž, -a 'rydz'; *ric; riže* nom. pl. [SSJČ tylko: ryzec, -zce; (ryc 83L)].

rifka, -i 'pierścień na piascie koła'; *rifki* nom. pl. [SSJČ brak; *ryfka* 72D, *ryfa* 84)].

rigel, -gle 'belka w ścianie domu drewnianego'; *To soy ti sypu, do tex sypu se z'akvada taki rigje* 417 [SSJČ tylko: rýgl, -gle 'paździk u plotu'; (te rygle f popšek 90P)].

riglufka, -i 'stodoła o ścianach z ryglami'; *A stodoła no to čšeba 'uđejat zas takoy r'iglufku* 417; *s' tej riglufki* 417 [SSJČ brak; (ryglufka 15L)].

rixtinka, -i 'rodzaj pojazdu konnego'; *To biřej taki ričt'inkī. I biřej taki zas košařini* 34 [SSJČ brak].

riliz, -u 'porzeczką'; *riliz je rilis to juž je dobre* 63 [SSJČ tylko: rybíz, -u].

rima, -i 'katar'; *rima* [rýma, -y].

rimař, -e 'rymarz'; *rimař d'ejā xomoyta; rimaže* gen. sg. [SSJČ brak — jest tylko w znaczeniu 'wierszokleta'; (rymoš 83B)].

rinek, -nku 'rynek'; *rinek; na rinku se prodava* [SSJČ: rynk řidč. rynek].

Por. rynek.

risor, -u 'resor'; *brčka na takejx ris'orax* 508 [SSJČ brak; (rysory 93C)].

rlviz, -u 'porzeczką'; *rlviz žutej; rlvizu* gen. sg. [SSJČ: rybíz, -u, nář. ryvíz, revíz].

rmenek, -nku 'rumianek'; *potom je...co tag b'ijō kvetoj, no jag voni se m'enujoj... rumjanek...rmenek, rmeneg je teš* 532, *rmenek se paži na voči; rmenku* gen. sg. [SSJČ tylko: rmen, -u].

robota, -i 'robota'; *To je ješt'e svej roboti* 23 [SSJČ: robota, -y nář. expr.].

robotník, -a 'robotnik'; *v'e fabrice pracuje robotník; robotník sezonovej; robotníka* gen. sg. [robotník, -a 'dělník].

ročne adv. 'rocznie'; *To sem mu day sto xutejx ročne* 68 [ročně].

ročnice, -e 'rocznica'; *Jak ta r'očnice pšyšja, to juš* 53 [SSJČ: ročnice, -e 'výroči; (ročnica šluby 16S)].

ročník, -a 'poborowi urodzeni w tym samym roku'; *Bo jak ten ročník braži, to mi sme tu vostaži* 308 [ročník, -u].

rodak, -a 'człowiek pochodzący z tej samej okolicy'; *to biy rodag z'ejouskej* 285 [rodák, -a].

rodem adv. 'pochodzący z...'; *s Tvřdejx rodem* 411 [SSJČ brak].

rodiče, -u pl. t. 'rodzice'; *Koup'ili r'odiče knišku* 109, *kmoř je i pro rodiču d'eka; m'useli p'od'ekovat ti myadi r'odičum* 472 [rodiče, -u].

roďina, -i 'rodzina'; *roďina; Neakoy svoj r'odinu z'akvadat* 74; *No bo jag z mej rođini se gdo žeňi* 102a; *Bo uš soy take rođiny, že voni juš jen po pouysku myuviej* 76, *nas je asi šedesat rođin fšex, a džyx biyō fšex rođin okojo sto dvacet* 405.

roženstvo, -a 'rodzeństwo'; *roženstvo* [SSJČ brak; (rozyistfo 93C)].

rogalek, -lka 'rogalik'; *rogalek* [SSJČ tylko: rohlik, -u].

rogativka, -i 'czapka mająca cztery rogi'; *čepice z rohama — rogativka* [SSJČ brak; (rogativka 93C)].

rogatka, -i 'szlaban'; *na teih rogatax pšystanu n'a kōje* 684 [SSJČ brak].

roh, -u 'róg'; *a tak to vešli v roh 'róg domu'* 50; *krava ma rohi; bojdne tejma r'ohama* 149 [roh, -u].

rohač, -e 'rogacz, tu jelen'; *Pam jak se to ruši za mnoj, ti r'ohači* 149 [SSJČ: rohač, -e 'rohaté zvíře'].

rohlik, -a 'rogalik'; *rohlik; rohliki pečoj* 188 [rohlik, -u].

rohuwka, -i 'chustka na głowę o trzech rogach'; *rohuwka ma tšy rohi i ščapce* [SSJČ brak; (rogufka 93, 93C)].

- roj, -e 'rój pszczeli': *cevej roj* 438; *jenna matka v'ixazi s rojem* 664 [roj, -e].
- rojít se 'roić się': *jag voňi se rojej, to voňi maj svoj muziku* 270; *No jag voňi se rojej to xitame ji fky'adame...* 266, *rojít* 664 [rojiti se].
- rojnice, -e 'pojemnik do zbierania pszczół z uciekającego roju': *se jih zb'ira do r'ojnice* 271 [SSJČ brak; (rojnica 13S)].
- rok, -u 'rok': *Sin mjeu tšy ŋeta, a cera rok* 49, *a čojek p'o vohňi z'a rok, z'a dvje p'ojeda* 54, *No to šťšyha raz do roku, dvakrad do roku* 262; *v zešlim roce* 153, *f p'adesat šestem roce* 151, *F šťernastem roce* 3, *v d'evadesat d'evatem roce* 2, *f šestnactem roce* 77; *F šternactem roku* 75, *v štiricet patem roku* 76; *ňegdi dajno jag bili mokri roki* 223, *to je kupa roku* 308, *A bo ja juš p'amatuju tolíka roku, gde to je?* 410; *Co ja juš sem biu tak asi v dvacet... povídám dvoux, tšex rokaž* 302 [rok, -u].
- role, -i 'rola': *u'upravovat roli* 500 [role, -e].
- rolník, -a 'rolnik': *sam n'a svim sam svim rolníkem je* 231; *zžešňi rolníku* [rolník, -a].
- rolka, -i 'pojedyncze kamienie leżące pod przyciesią budynku drewnianego': *royka s kamenu, s cihli — bez ružnice* [SSJČ brak].
- rolnictvo, -a 'rolnictwo': *v'elika škoda pro roynictvo* 635 [rolnictví, -i].
- rolník, -a 'rolnik': *royník* [rolník, -a].
- rolvaha, -i 'rolwaga, platforma': *rokvaha; rokvahi* gen. sg.; *na takej r'ovvaze se vozi* [SSJČ brak].
- ropjet 'ropieć': *ropjej se voči; m'igdali ropjeli* 22 [SSJČ brak; (ropejem mu #ocy 16S)].
- ropuxa, -i 'ropucha, Bufo': *ropuxa* [ropucha, -y].
- rosa, -i 'rosa': *Drobna rosa ŋe'i* 141; *n'a rose* loc. sg. [rosa, -y].
- rosxazet se 'rozchodzić się': *potom se rosxazej ji p'o svarbje* 283, *rosxazi se vo to* 213 [rozcházeti se].
- rosxodník, -a 'rozchodník': *rosxodník* [rozchodník, -u].
- rosol, -u 'rosół': *na rosou sou nudje* [rosol, -u].
- rosul, -ołu 'rosół': *uvažej jakou špep'ici n'a rosuy* 103; *rosuy* 457 [SSJČ tylko: rosol, -u; (rosuy s kury 16S)].
- roubeňina, -i 'zrąb': *r'oubeňina* [SSJČ: roubiti 'stavět z dřevěných tramů na sebe kladených'].
- roveček, -čka 'mały rowek w pralce ręcznej': *a tu hje bili taki r'ovečki nišši* 575 [roveček, -čka].
- rover, -a 'rower': *rover; šprixi v'od rovera* 460; *tyouč se roverem* 22, [SSJČ brak; (rover 83B)].

- rov'ina, -i 'równina': *rov'ina* [rovina, -y].
- rownat 'równać': *rounat* [rovnati].
- rownej, -a, -i 'równy': *ať to je rouni* 31, *ať sou p'acinki rouni* 155 [rovný].
- rownno adv. 'równno': *rouno ŋožít* [SSJČ: rovně, zast. a nář. rovnó].
- rownovaha, -i 'równowaga': *ať von ma r'ounovahu* 159 [rovnováha, -y].
- rozb'it 'rozbić': *I n'arušija si tu čašku, r'osp'ija* 138 [rozbití].
- rozbourat 'rozburzyć': *zas to fšecko r'ozbourali, zas kostej r'ostšeskali* 2, *kostej rozbouranej* 406 [rozbourati].
- rozbourfet 'rozburzyć': *rozbourželi fšexno* 3; *Ten dum to biu r'ozbourženej, kostej r'ozbourženej* 3 [rozbouriti].
- rozbrojica, -i 'część wozu': *bo to je nasat pšykroucenej d'o žezjeza. Potom je r'ozbrojica taka* 157 [SSJČ brak].
- rozcuřanej, -a, -i 'zmierzwniony': *roscuřani vřasi* [rozcuchaný].
- rozčesat 'rozczesać': *jak se vřasi ne rosčese, to je kaptun* [rozčesati].
- rozčyna, -i 'rozczyzn chlebowy': *N'exavame taki babatko dicki na tu roščynu, p'o poušku r'oščyna, a p'o česku...* (czeskiego odpowiednika informatorka nie zna, więc powiada do eksploratora: Tak jak wy to mówicie) 117–118 [SSJČ brak; (roščyna 75a)].
- rozďelit 'rozdzielić': *rozďejej poye na menši* [rozďeliti].
- rozďelat 'rozdzielić, rozłożyć, rozrobić': *cesti sou r'ozďejani; p'otkřatka r'ozďejana 'zrobiona'* 159, *tvarox se r'ozďejua* 123; *koušek řesta se rozďejua ta jak ten pekač je* 120 [rozďelati].
- rozďelavat 'rozrabiać': *hlinu z jara se r'ozďejavayo* 192, *r'ozďeřavali* 201 [rozďělávati].
- rozebrat 'rozebrać': *N'emci vjetrak r'ozebrali* 65 [rozebrati].
- rozejt se 'rozejść się': *to řexo se tak r'ozeřyo f tu stranu* 47 [rozejiti se].
- roz hazet 'rozrzucić': *xitnou vrapce i pust'ej d'o sekňice, no to peży r'osxazi* 100 [rozházeti].
- roz hazovat 'rozrzucać': *seno r'ozhazuje se* 624, *braňiki pudu r'ozhazujoy* [rozházovati].
- rozhlidnout se 'rozejrzeć się': *sem se rozhlidua* 540 [rozhlédnouti se ob. rozhlídnout se].
- rozhod'it 'rozrzucić': *zas tšeba r'ozhod'it to seno* 4; *se r'ukama r'ozhodi* 624 [rozhoditi].
- rozhrnout 'rozgarnąć': *Pogžebuem se r'oshřne po cejem s'abatňiku* 119 [rozhrnouti].
- roz xazet se 'rozchodzić się': *žebi voni se n'e rosxazeli* 163 [rozcházeti se].

- rozinka, -i 'rodzynek': *dayo se r'ozinku r'ozinku...* 188, *r'ozinki teš* 188 [SSJČ: rozinka v. hrozinka; (rozynki som 44)].
- rozjezd'it 'rozjeździć': (torf) *se r'ossuape, r'ozjezd'i, to byato je* 143 [rozjezditi].
- rozkazovat 'rozkazywać': *von roskazuje* [rozkazovati].
- rozkladat 'rozkładać': *versalka v noci se roskada do spañi* [rozkládati].
- rozkrýžovať, -i 'skrzyżowanie': *Te'ki davam pozor na te'x skrentax, na te'h roskšyžováñi** 684 [SSJČ brak].
- rozličnej, -a, -i 'różnorodny': *A mnoho ješt'e takejh rozličnejx* (grzybów) 441 [rozličný 'rozmanitý'].
- rozlejvat 'rozlewać': *n'a poxe r'ozvejvaj tak samo* 225 [rozlévati ob rozlivati].
- rozložení, -i 'rozgałęzienie rzeki': *rozpožeñi žeki* [SSJČ tylko: rozłożyć].
- rozložít 'rozłożyć': *rozpožiñi* 3. pl. praet. 10 [rozłożyć].
- rozmačkat 'rozgnieść': *koušek t'esta po tim p'ekači se r'ozmačka* 120 [rozmačkati].
- rozmažitej, -a, -i 'rozmaity, różny': *No tam rozmajiti taki traxsko* 33, *A te'ki to rozma'iti m'uzyki* 134, *rozmajiti hadernice* 138, *roz-maitimi barvan'i* [rozmanitý; (xřasta so rozmajite 64)].
- rozmajiťe adv. 'różnie': *no to se tam žyka rozmajit'e* 132; *No u naz rozmajit'e* 87 [rozmanitě; (rozmajice 91)].
- rozmarina, -i 'rozmaryn, bagno': *bahno to soy kvjeti — žykať tež na to r'ozmarina; r'ozmarina roste v mese, b'ijo kvete* [rozmaryna, -y].
- rozmi'ixat 'rozmieszać': *musi se rozmi'ixat vapno* [rozmíchati].
- rozmlouvat 'rozmawiać': *rozmyovvat; rozmyovvali ze soboy* [rozmlou-vati].
- rozmočít 'rozmoczyć': *i vodi se vjeiva i se to rozmoči* 118; *Rozd'exam na noc, žebi se rozmočiyo* 118 [rozmočiti].
- rozmluvjet se 'rozmówić się': *jak se r'ozm'uvjeñi* 286 [rozmluviti se].
- roznašet 'roznosić': *v noci r'oznašej ti kartki* 282 [roznáseti].
- rozpakovat 'o pszczolach: utworzyć ule': *n'a jaro — to se je r'ospak'uje* 655 [rozpakovati].
- rozpalit 'rozpalić': *koušek smoyka i se rozp'ali* 117 [rozpáliti].
- rozparcelovat 'rozparcelować': *zem rosparelovali* [rozparcelovati].
- rozplakanej, -a -i 'rozplakany': *rospakanej* [rozplakany].
- rozpoušt'it 'rozpuścić': *to se ho rozpoušt'i v horkej vođe* 656 [rozpouštěti].
- rozpovšexñit se 'rozpowszechnić się': *bo to se tak r'ospovšexñiyo* 558 [SSJČ brak].

- rozprat 'być w trakcie prania': *ja sem r'osprana* [SSJČ brak].
- rozprchnout se 'rozlecieć się': *puevi se rozprchnou, a jih nejñi* 496 [rozprchnouti se].
- rozprchnutej, -a, -i 'rozprószony': *že sme Čexi tadi r'ospřchnuti v Z'epovje, f Kučovie a f Ščeliñe* 151 [rozprchnout se].
- rozpust'it 'rozpuścić': *rozpust'it trošku* 491 [rozpustiti].
- rozpušcenej, -a, -i 'o niegrzecznym dziecku: rozpuszczony': *A no to rozpušcenej jako det sme žykali* 134 [rozpustiti, trp. -štěn; (rospuscune sum 16S)].
- rozřyvat 'rozgrzewać': *duši rozřyvaoy se f peci; to je mek kerej rozřyva* [rozhrívati].
- rozsejvat 'rozsiwać': *rossejvaj* 3. pl. praes. [rozsívati, rozsévati].
- rozset 'rozsiąć': *navuz rozset* 613, *rosseje* 3. sg. fut. 226 [rozsiati].
- rozšlapat 'rozdeptać': *No voda je, to se r'ossuape, r'ozjezd'i, to byato je* 143 [rozšlapati].
- roztahnout 'rozciągnąć, wydłużyć': *tšeba rostahnout na deušì rozvoru; i rostahyo se na rosu* 179 [roztáhnouti].
- roztahovat 'rozciągać': *potp'inka, žebi xomoyt se ne rostahovay; syamu nosi n'a šřexu i r'ostahuje* 31 [roztahovati].
- roztajet 'roztajać': *A potom zas r'ostajeyo, bo to taka řšude biya povoc* 636 [roztájeti se].
- roztlouc 'rozbić': *rostloukyo se na mnoho čast'i* [roztlouci].
- roztrhano adv. 'w podartym ubraniu': *pšet'e hoy je h'u mje, p'otšebuñu, žebi xod'iy r'ostřhano?* 68 [roztrhaně].
- roztrhavat 'rozrywać': *voñi to r'ostřhujoy ji (v'ynu) n'a takej vayek* 264 [roztrhávati].
- roztrhnouti 'rozerwać': *b'es puašt' r'ostřhajo ho tak* 75; *tu hje rostřhaja aš tu p'ot koyeno, to t'eyo se tak r'ozešyo* 47 [roztrhnouti].
- roztrřasovat 'roztrząsać': *pšyšya tudi hnuj roščšasavat* 580 [roztrřasávati].
- roztrřast 'roztrząsać': *na travu z'avist i r'ostřast (len)* 21 [roztrřásti].
- roztrřeskat 'roztrząsać': *zas vayka višya, zas to řšecko r'ozboyrali, zas kostey r'ostřeskali* 2; *l'idi pust'ej koñe, a von to řšecko r'ostřeska* 45 [roztrřiskati].
- rozum, -u 'rozum': *hyoypej n'e ma rozumu* [rozum, -u].
- rozumjet 'rozumieć': *rozum'im* 1. sg. praes. [rozuměti].
- rozvařenej, -a, -i 'rozgotowany': *sliuki negdi soy r'ozvařeni taki* 121 [rozvařený].

- rozvažet 'rozwozić': *r'ozhazujou i r'ozvažej* 303 [rozvažeti].
rozvíst 'rozwieźć': *rozvíst ten oborník* 302 [rozvísti].
rozvodník, -a 'rozvodnik': *rozvodník* [SSJČ brak; (*rozvodník* 93C)].
rozvora, -i 'rozvora': *A tu proššetku je r'ozvora* 26; *rozvoru* acc. sg. [rozvora, -y].
rozvudka, -i 'rozwódka': *rozvutka* [SSJČ brak; (*rozvutka* 93C)].
rubanek, -nka 'długi strug stolarski': *rub'anek; vihyadi se tim rubankem* 644 [SSJČ brak].
ručka, -i 'rączka': *tu hje ručka* 35; *ručki* — *za to se drži* [ručka, -y].
ručně adv. 'ręcznie': *žadne mašini n'e mame, ššexno ručné d'ejame* 4 [ručně].
rudera, -i 'lichy budynek': *rudera* [SSJČ brak; (*rudera* 12J)].
rujka, -i 'rój pszczół': *časem dva, čšy kila i štiri teš taka rujka ma* 271; *Rujka to poseda časem to ššycet i štiricet tisíc* 438 [SSJČ brak; (*rujka* 12J)].
ruka, -i 'ręka': *ruka; vzaŋ d'echo si n'a ruku* 51; *ššecho rukou d'eya* 95; *vŋakno vostane v ruce; na ruce zakŋada se rukavice; To boŋej ruce* 44, *jak se ni ruce vitše, to pš'teli n'e hrižou; z rukou se seŋo* 301; *kalika bez rukou; Se koŋi n'e poyš'ti z rukouŋ, jak se jezdi* 46, *z rukouŋ* 59; *držim rukama; v rukax* [ruka, -y].
rukaw, -vu 'rękaw': *rukav; u rukavu; rukavi* nom. pl. [rukáv, -u].
rukavice, -e 'rękawica': *zimou na ruce zakŋada se rukavice* [rukavice, -e].
rulík, -u 'warkocz': *rulík; ruliku* gen. sg.; *hoŋki pŋetou ruliki* [rulík, -u].
rulečka, -i 'rurka': *takou ruŋecku 'udžali* 599 [SSJČ tylko *rourečka*, -y; (*ruŋecka* 104)].
rulka, -i 'rurka': *Ruŋku takou* acc. sg. 516 [SSJČ tylko: *rouka*, -y; (*ruŋka* 85)].
rumatizm, -u 'reumatyzm': *rumatis ŋame f kost'ix* [SSJČ tylko: *reumatismus*, -mu; (*rumatys* 10M, 12J)].
rumenek, -nku 'rumianek': *negdi to d'avalí abo r'umenek abo zaz ŋ'ahodi* 465 [SSJČ tylko: *rmen*, -u].
rumjanek, -nku 'rumianek': *ŋag voni m'enujou... rumjanek... rmenek* 532 [SSJČ tylko: *rmen*, -u; (*rumjanek* 83L)].
Rus, -a 'Rosjanin': *F št'ernactim roku to Rusi hu nas taki bili* 75; *z R'usama* 75 [Rus, -a].
rust 'rósć': *žito z'ačina rost* 635, *ne xce rust* 619; *ŋag žito roste* 628, *ŋahodini rostop* 63, *b'orovički rostop a ŋapouce* 62, *pŋeli sme, bo trava rostop* 553 [růsti].

- rušit se 'ruszyć się, zacząć bieć': *jak se to ruši za mnoŋ, ti r'ohači* 149 [SSJČ brak w tym znaczeniu].
ruže, -e 'róža': *ruže krasne voŋi; z ružej instr. sg.* [ruže, -e].
ružnej, -a, -i 'różny': *ružnou instr. sg.; soŋ ružni rasi psu; z ružnejx kvjetu* 268 [různý; (*ružny* 72D)].
ružnice, -e 'różnica': *bez ružnice* [různice, -e; (*ružnica* 15T)].
ružovej, -a, -i 'rózowy': *r'užovej, zvonki r'užovi, n'ebjeski* [růžový].
ružovjuŋenkej, -a, -i 'rózowiutki': *maso biŋo ružovjuŋenki* 482 [SSJČ tylko: *růžový*].
ryčēt 'rycząć': *ryči* 3. sg. praes. [ryčeti, řiti; (*krova rycy* 87S)].
ryz, -e 'rydz': *ryc; ryze* nom. pl. [SSJČ tylko: *ryzec*, -zce; (*ryze* nom. pl. 84)].
rynek, -nku 'rynek': *Teŋki n'a ryŋku to maŋo šatouŋ u nas je* 71 [rynk, -u, řidč. rynek; (*rynek* 93C)].
řad, -u 'řząd, warstwa snopków': *pruŋi žat* 165 [řada, -y; (*žoni kopek* 30K)].
řadek, -dku 'řádek': *žadek* [řádek, -dku].
řapnout 'rypnąć, buchnąć': *i zžejže se i vona žapne (b'orovice)* 60 [řápnout nář. expr. 'bouchnout'].
řasa, -i 'rzęsa przy oku': *žasa; žasi* nom. pl. [řasa, -y].
řbet, -u 'grzbiet': *žbet; k'oŋovi se sed i n'a žbet'e* [SSJČ tylko: *hřbet*, -u].
řbitov, -va 'cmentarz': *žb'itou vedŋe katolickeho; teŋka bude teš p'osvjećov'anej ten žb'itou* 407, *n'a žb'itou* 684, *kus žb'itova* 415 [hřbitov, -a].
řebec, -bce 'ogier': *žebec; žepce* gen. sg. [hřebec, -bce].
řeben, -u 'grzebień': *žeben; ž'ebenu* gen. sg.; *češe se ž'ebenem* [hřeben, -u].
řebik, -u 1) 'gwózdź': *žebik; žebika* gen. sg.; *zab'iji se žebikem, žebi n'e spadŋa vobruč; z ž'eznejma ž'ebikama* 246, *žebiki se p'ouŋina, zahne* 504 [hřebík, -u]; 2) 'grzebień w bidłach warsztatu tkackiego': *stapovi taki ž'ebiki bili, taki pŋaski* 178.
řeb'inek, -nku 'grzebyczek': *žeb'inek* [hřebínek, -nku].
řeb'it se 'žrebić się': *k'obiŋa se žeb'i* [hřebiti se].
řeblo, -a 'zgrzeblo': *žebŋo* [hřeblo, -a].
řebna 'žrebná klac': *k'obiŋa je žebna* [SSJČ: *březi*; (*žžebno* 83)].
řečka, -i 'mała rzeka, strumień': *žečka* [řička, -y].
řexotka, -i 'grzechotka': *ž'exotka* — *dava se aŋ se d'echo bav'i* [SSJČ brak].
řeč, -i 'rzecz': *žeč; vo teŋx žečix; s žečma* 54 [SSJČ brak, występuje tylko w znaczeniu 'mowa'].

- řeka**, -i 'rzeka': řeka; počatek řeki [řeka, -y].
řeknout 'powiedzieć, rzec': Co mu biyo řeknout 3; To jedno jen ja vam řeknu 255, K'ačmarek řek mu tak 56; řeknou 3. pl. fut. [SSJČ tylko: řici].
řemen, -u | -a 'rzemień': řemen 129; z řemenu; z řemena; řemenem vob'iti [řemen, -u].
řemennej, -a, -i 'rzemienny': p'ostranki ř'emenni 129 [řemenný].
řemeslo, -a 'rzemiosło': majster uči ř'emesla [řemeslo, -a].
řem'inek, -nka 'rzemyk': kapa — ř'em'inek keri sp'ojuje; uzda — sou řem'inki, je kopečko [řemínek, -nku].
řepa, -i 'rzepa, brukiew': řepa; voni vażyjeť tam ti buraki či řepu n'a p'it'i 316 [řepa, -y].
řepak, -u 'rzepak': řepak, jag je mnoho ř'epaku 269 [SSJČ tylko: řepka, -y; (žepok 87S)].
řepakovej, -a, -i 'rzepakowy': ř'epakovej met 268 [SSJČ: řepkový; (žepakovy 16S)].
řet'ez, -u 'łańcuch': n'a vauku je řet'es; řet'eza | řet'ezu gen. sg.; važe se kravu na řet'ezi [řetěz, -u].
řet'izek, -zka 'łańcuszek': dř'žak dř'ži voj; koušek je ř'et'iska kouo toho; barčik ma taki ř'et'iski 230 [řetizek, -zku].
řezačka, -i 'sieczkarnia': řezačka; kouo řezački; v ř'ezačce 494 [řezačka, -y].
řezanej, -a, -i 'rznęty, cięty': ř'ezanej (torf) 112, 113; do takoho ř'ezaniho torfu 113 [řezaný].
řezanka, -i 'sieczka': ř'ezanki gen. sg. 316; koňma d'eyame ř'ezanku 39 [řezanka, -y].
řezat 'rznąć': Jak se chce řezat n'a tartaku 60; se řeže 507, jeden řeže, jeden v'ihazuje 113, řeže se n'a prkna; troce — voni řežou prkna; s p'antatem sme řezali n'a tartaku 47, Ja sem řezau dževo n'a tartaku 46; ř'ezau se taki p'acinki (torfu) 154; ř'ezau se ř'ezanku koňma; torf to se ř'ezau v doue nožem ř'ežeznim tag h'liboko 190 [řezati].
řezník, -a 'rzeźnik': řezník zab'iji pr'asata; dneska to ř'ezňiki sou 321 [řezník, -a].
řez, -u 'cięcie': hartuje se sekiru, abi m'heya dobrej řeš [řez, -u].
řmjet 'grzmieć': začne řmjed abo co 669, Z'a řv'ili řuž je řej řušet, už řm'i 142 [hřmiti].
řmot, -u 'grzmot': řmot [hřmot, -u].
řodkevka, -i 'rzodkiewka': řotkeřka; řotkeřki 559; řotkevek gen. pl. [ředkvička, -y].

- řund**, -u 'rząd': řunt 414; řundu gen. sg. [SSJČ brak; (žont 42B)].
řundca, -i 'rządca': řuntca řid'ij m'ajetkem [SSJČ brak; (žuntca 19J)].
řund'it 'rządzić': řund'it [řiditi; (žunžić 16S)].
řvnt 'ryczeć': mje kantor v'ihnau z'e řkoli, a tak sem řvaua 581 [řvāti].
řyc 'rzec': A no jag vam to prauđu řyc, to vam řeknu 412, jag bi vam to tu řyc 278, jak biř tu řek 309; ja bi vam řek 278 [řici].
řyb, -a 'grzyb': řyp; na řybi 441 [hřib, -u].
řybatko, -a 'żrebiątko': řybatko 254 [hřibátko, -a].
řybek, -bka 'grzyb': t'akeho hje řypka 'utočij' 'do cerowania' 651, řypki nom. pl. [hřibek, -bku].
řybje, -ete 'żrebie': řybje; řybjete gen. sg.; řybje sem pšyveť tej kobije 425; řybata nom. pl.; řybat gen. pl. [hřibě, -ěte].
řyř, -u 'grzech': řyř [hřich, -u].
řydel, -dle 'grządziel': řydeř [hřidel, -e].
řyđši, -i, -i 'rzadszy': (vuřna) je řyťši i d'ouřši 263 [řidši].
řyđit 'rządzić': řuntca řid'ij m'ajetkem [řiditi].
řyđkej, -a -i 'rzadki': takej řebi biř řyťkej (o twarogu) 123 [řidký].
řyđlo, -a 'źródło': řyđlo [řidlo, -a].
řyhat 'wymiotować': řyha 3. sg. praes. [řihati].
řykat 'mówić': řykat, řykam 1. sg. praes.; vo čim řykaš; Jak tam řegdo řyka, to n'e řim 44, mi to řykame na to 131, tak řykame i tak 116; U naz řykame n a hože 90, na to u nas řykaj řyouček 43, to u naz řykaj vjetrak 64; řykej 2. sg. imperat.; to kap'itan dicki řykař 82, no to se řykařo d'auko řegde řm'i 142; sme řykali 134, Tak to řykali 106 (w zapisach mgr Ilony Wolskiej z reguły ři) [řikati].
řynsa, -i 'ręsa': řynsa pne se po vođe [SSJČ: řasy vodni 'rośliny připominající vlákna, Algae'; (žysa 83L)].
řypa, -i 'rzepa': jak se d'auo p'it'i, to se tam 'uvażyřo brambor, nebo b'uraku n'asekařo nebo řipi 40 [řepa, řipa, -y].
řyva, -i 'grzywa': řyva [hřiva, -y].

S

- s 'z'**: Tata utek s mama 308; s teboř, s vama, s řeho 237, s řima 432; 266 [s].
sabatek, -tka 'piec do pieczenia chleba': se 'upeče i v'itahne z'e sabatku 174 [SSJČ brak; (sabatek 85)].

- sabatník**, -a 'piec do pieczenia chleba': *sabatník*; *Masa n'apekli v s'abatniku n'a pekači* 103, *A potom tu hje sme mjeli s'abatník* 566; *davam d'o sabatníka*; *f sabatniku peče se xneba* [SSJČ brak; (*sabatník* 83B)].
- sad'it** 'sadzić, wsadzić': *buvi se sad'i*; *μ'opatoμ xli'p sad'it* 36 [saditi].
- sadlo**, -a 'sadło': *saduo* [sádlo, -a].
- sazarka**, -i 'maszyna do sadzenia kartofli': *s'azarka mexanična* [SSJČ brak; (*sazorka* 19J)].
- sazawka**, -i 'sadzawka': *s'azawka* [SSJČ brak; (*sazofka* 93C)].
- sazowka**, -i 'sadzawka': *sazowka* — *hoduje se ribi*; *staj — voda stoji*, *sazowka* [SSJČ brak; (*sazofka* 93C)]. Por. **sazowka**.
- sazunka**, -i 'młode rzewko wyhodowane w szkółce, przeznaczone do wysadzenia w gruncie': *sazunka* [SSJČ brak; (*sazunka* 83L)].
- sazyňak**, -a 'kartofel do sadzenia': *sazyňaki* nom. pl. *sazyňaki krajeni* [SSJČ brak; (*sazyňaki* 87S)].
- na sago** adv. 'na ukos': *na sago se jezdi drapakem* [SSJČ brak; (*is na sage* 93C)].
- sah**, -u 'sag': *μupki se stav'i f sah* [sáh, -u].
- saletra**, -i 'saletra, nawóz sztuczny': *a poźnejz b'udeme set s'aletru n'a travu* 614; *musi bejt s'aletra n'a seno* [SSJČ brak; (*saletra* 28D)].
- saletřak**, -u 'saletřak, nawóz sztuczny': *saletřu abo s'aleťřak, taki n'avozi b'udeme set* 614; *μepši je jag gdižbix naseμ s'aleťřaku* [SSJČ brak; (*saletřok* 87S)].
- saladera**, -i 'saradela p. seradela, Ornithopus': *Ta s'aradeja nam v'irostne taka* 215; *No ji s'ajaderi s'ejeme pr'o dobitek* 216; *potom se seje zaz v'ob'ili do toho, voves či tam s'ajaderu* 613; *μamu davame, seno, jeteμ, sajaderu, no to se požeže* 39 [SSJČ tylko: *seradela*, -y; (*saladera* 87S)].
- salat**, -u 'salata': *sajat* [salát, -u].
- salata**, -i 'salata': *n'ašikovaj sem si tak s'ajati* 86; *sajatu sem seja* 558 [salát, -u; (*sajata* 83L)].
- salatka**, -i 'salatka': *teš se šikuje r'ozmajiti saj'atki* 449 [SSJČ tylko: *salatek*, -tku].
- sale**, -e 'sala': *soμ tšy saje* 111 [sál, -a; (*sala* 19J)].
- salceson**, -u 'salceson': *sajceson* 322 [SSJČ brak; (*salceson* 90P)].
- sam**, -a, -o 'sam': *t'aťinek to von sam d'aj* 21, *Sin sam ne da radi* 5; *kμ'ademe d'o samiho v'γx* 30; *μjaťime tak sam'i* 9; *Jesli sme sam'i, to p'o česku* 76 [sám, sama, -o].

- samec**, -mce 'samiec': *A to jag je samec, to se to pueňi* 604 [samec, -mce].
- samej**, -a, -i 'sam, wyłączny': (*vus*) *samej dževiennej i samej žeznej ne* 28; *ze samejx pentliciek* gen. pl. 468 [samý v. sám].
- samolet**, -u 'samolot': *p'ijot vede samoμot* || *μyropμan* [SSJČ: 'samoleť, -u 'letadlo'; (*samolot* 104)].
- samorajek**, -jku 'jakiś kwiat': *samorajek tak piekne kvete* [SSJČ brak].
- samošejka**, -i 'tytoń siany w ogrodzie': *To se samošejku sejo* 493 [SSJČ brak].
- saňe**, -i pl. t. 'sanie': *saňe*; *saňi* gen. pl., *saňma* instr. pl. 507, *To v zimje n'a saňix sme jeli* 148 [sáně, -í].
- saňice**, -e 'ploza saň': *saňice*; *saňice jezdej p'o šnehu*; *s'aňice voni se smekaj p'o šnehu* 508 [sanice, -e; (*saňice* nom. pl. 84)].
- sanki**, -ek pl. t. 'sanki': *to si vemu taki mali saňki i p'okμadu to i jedu n'a poje teja m'ajejma s'aňkama* 107 [SSJČ tylko: *sáňky*, *sáňek*; (*sanki* 1B)].
- šano**, -a 'siano': *ajε jεu'eňi, serni, o to zas šano im dajoy* 147 [seno, -a].
- sap**, -u 'czarnoziem': *sap* — *zem sapovata* [SSJČ brak; (*sap* 'podmokła ziemia' 19)].
- sapovatej**, -a -i 'o gruncie podmokłym': *zem sapovata* [SSJČ brak; (*sapovato*, *cornu žirna* — *sap* 72D)].
- sarna**, -i 'sarna': *sarna* 17; *asi p'adesat teix j'ejenu i teix sarnoyx stajoy* 148 [SSJČ tylko: *srna*, -y; (*sarna* 84)].
- sazawka**, -i 'sadzawka, staw rybny': *sem se top'ij f sazawce* || *stavje* [SSJČ brak]. Por. **sazawka**, **sazowka**.
- saze**, -e 'sadza': *saze n'a μampje* [saze, -c].
- sazeňak**, -a 'sadzeniak, kartofel do sadzenia': *s'azeňaki* nom. pl. [SSJČ brak]. Por. **sazyňak**.
- sazet** 'sadzić': *xceme sazit br'ambori* 214, *amerykani teš sazim* 619; *Sm'γčtnu u nas n'e sazi, bo u naz je z'a suxo* 59; *tu h našix μesax to jen b'orov'ice se sazej* 59; *S'azeli b'ujv'ički z'a pμuhem d'o brazdi* 303 [sázeti].
- sazowka**, -i 'sadzawka, staw rybny': *sazowka*; *skμadek koje sazowki* 558; *nohi um'ija f sazowce* 8 [SSJČ brak; (*sazofka* 93C)]. Por. **sazawka**, **sazowka**, **sazawka**.
- se** 'ze': *l'idi se smali s'e mne* 73; *se mnox* 538.
- sebe** 'siebie': *vot sebe*; *vona zas si pro sebe d'aj* 23; *Pro sebe nexam* 72; *sobje* dat. sg.; *to ja bi si p'odyahu hμiμa* 51; *Ja sem teš tak vzaj*

- d'eko si n'a ruku 51, hospodaš si p'ostav'ij dom 65; užuđ'ij sem si su'žeb'nika no a p'astuxu 65; Možna kravu si kopyt'it 70; z'auožili si svoj xram 2; a koň šex si napšet 45; rozmuxovali z'e sobox 132.*
sebouvat 'zzuwać': *sebouva se boti* [SSJČ brak].
sebrat 'zebrać': *No to juš sebere zas (seno) n'a vus 624; se s'ebraxo 180, s'eberox 479, ja sem n'e sebraxa 557* [sebrati].
sečenej, -a, -i 'koszony': *na doxe je sečeni 254* [sici, sečen; (šec 86, šecuny 'koszony' 15)].
sečeňi, -i 'koszenie': *u naz b'adame žito jag je zdouni d'o sečeňi 238; košarka do sečeňi muxki* [SSJČ brak; (šecyňe 20J)].
sedat 'siadać': *možna z'akuxadat koňe i sedat i jet 419* [sedati].
sedat se 'zsiadać się': *mliko se sello; uš seduxo mliko* [ssedati se].
sedavat 'siadywać': *sedava 3. sg. praes. 15* [sedávati].
sedem 'siedem': *taki hxe d'ecka sedem jet i to d'o škoyi 10* [SSJČ tylko: sedm, sedum].
sedemdesat, -i 'siedemdziesiąt': *No nas je s'edemdesat 76* [sedmdesát, -i].
sedemset 'siedemset': *zas se ceňi šesset, s'edemset zuxotejx, jak keri 72* [sedũmset].
sed'eňi, -i 'siedzenie': *No i s'ed'eňi uđali tam pro každy 314, taborek je do sed'eňi* [seděni, -i v. sezení].
sed'et 'siedzieć': *sed'et; P'am tšeba sed'et 78, tu sed'im; a to jak se sed'i n'a voze 26, vrana sed'i na tim kopci; sed'im 1. pl. praes.; šupki maj ve xlivje drunški i si tam sed'ej; s'ed'eja sem 22* [seděti].
sedlackej, -a, -i 'wiejski': *seduxacka prace je t'eška* [sedlácky 'selský'].
sedlak, -a 'gospodarz': *seduxak možnejši* [sedlák, -a].
sedlej, -a, -li 'zsiadły': *sedli || selli mliko; sedli mliko 27*.
sedlo, -a 'siodło': *seduxo; seduxa gen. sg.; seduxo 'siodło kosiarki'* [sedlo, -a].
sedloxa, -i 'zsiadłe mleko': *seduxoxa* [SSJČ brak; (šaduxoxa 98S, šaduxoxa, šadux mleko 99)].
sednout 'siaść': *To jak ja sednu to i taki um'im pšy'st 19, seduxa sem 22; sedni si 2. sg. imperat.; sednite si, senne se i jede se... i to spadne 631* [sednouti].
sedřenej, -a, -i 'zdarty': *sedženi košťe 'stara miotla'* [sedřiti, sedřen].
sedum, -dmi 'siedem': *sedum i pux yokt'e; sedum kilometrux 66* [sedm, sedum].
sedumdesat, -i 'siedemdziesiąt': *ja juž mam s'edumdesat štiri 195*.
sehnat 'zognać': *sehnat* [sehnati].

- sejd'et** 'siedzieć': *sejd'et* [seděti].
sejd'it 'zejść, zleźć': *sejd'it; ať se ta zem za sejde d'o kupi 58; jak ti br'ambori sejdoux 422* [sejiti].
sejr, -a 'ser': *sejr je b'ijej; i to se 'uđeja takej sejr 122* [sýr, -a].
sejrek, -rka 'serek': *s tvarohu d'eja se sejrek* [sýrek, -rku].
sejt se 'zejść się': *sešli se m'adenci 168* [SSJČ: sejiti].
sejtko, -a 'sitko': (pszczelarz) *a se zaxoži sejtko n'a huxavu 268, z'akuxada se takej pitej a sejtko, abi pšćeli n'e pošťipali; sejtko gen. sg.; sejtkem se pšesiva muxku; na sejtku* [sitko, -a].
sejto, -a 'sito': *sejto; mliko ced'i se pšes sejto; v'ob'ili pš'esiva se sejtem* [sito, -a].
sejt'i, -i 'sitowie': *sejt'i — d'eja se kuxobuxki* [siti, -i].
sekanina, -i 'drobno posiekane mięso lub warzywa': *s'ekani-na* [sekani-na, -y].
sekat: 1) 'rąbać': *Sekera d'đ jen je vostra, d'đ dobže seka 107; n'a pažezi to se seka 33, sekirox se seka; pomox sekat 'rąbać'* [sekati]; 2) 'kosić': *seno seka se na pokosi; potom se to seka i dobitek se kym'i 216; Toj s'axaderu s'ekame 215; to juš tim traxtorem sekaj 303* [sekati].
seker, -i 'siekiera': *seker || sekira; sekera 107; Bere se sekeru 60, musej v'obđejuat s'ekerox dževo 107* [sekera, sekyra, -y].
sekira, -i 'siekiera': *hartuje se sekiru, abi mneja dobrej žeš; tša posekat sekirox* [sekera, sekyra, -y].
seknice, -e 'izba': *seknice, d'o seknice 100; p'o seknici 129, v' seknici 50, se pali f ti seknici 190* [SSJČ tylko: světnice, -e, ob. sednice, nář. seknice].
seknicka, -i 'pokoik': *mjeu sem takox seknicku, f tej seknice tam spay* [seknicka, -y].
sekretař, -a 'sekretarz': *sekretaš; sekretaže gen. sg.* [sekretař, -e].
seler, -a 'seler': *seler, selera gen. sg. 18* [SSJČ tylko: celer, -u; (seler 83L)]. Por. *seler*.
selezi, -u 'odmiana ziemniaków': *Selezi to to imenovali* [SSJČ brak].
seledinovej, -a, -i 'seledynowy': *sejedinovej kolor* [SSJČ brak; (seledynovy 93C)].
seler, -a 'seler': *sejer* [SSJČ: celer, -u; (seler 83L)]. Por. *seler*.
sem adv. 'tutaj': *pařimamo poťte sem, koza mřda vocasem* [sem].
semeno, -a 'siemię': *Jak se v'ožižgaxo no to potom to s'emenno se d'avaxo n'a horu, n'a pudu, ať vono pšesxne 20* [semeno, -a].

- semlet** 'zemleć': *Tam sto metru denne se s'emeje abo i v'ic* 65; *von semjeje; vobili vostasjo s'emjeti* 37 [semleti, *semleti].
- seno**, -a 'siano': *suxi seno* 144; *Jak se xce vozit seno* 28; *Sena mayo d'avame* 40; *Mi sme bili na mojce 'u sena* 49; *petoz z'e senem n'e biyo pracej nic* 145 [seno, -a].
- senokosi**, -u 'sianokosy': *senokosi — seka se seno* [SSJČ tylko: senoseč, -e; (šanokosy 83L)].
- seŋja**, -iho 'sędzia': *seŋja, seŋjho* gen. sg. [SSJČ tylko: soudce, -e; (seŋja 84)].
- seňňak**, -u 'siennik': *seňňak* 555, *seňak*; *do seňaku* gen. sg. 555, *Ja sem daja ceži seňňak* 554 [SSJČ tylko: slannik, -u; (siňňik 90P)].
- sepnout** 'spiać': *d'ivoka vika sepne žito* [sepnouti].
- serce**, -a 'serce': *doktor pojida, že čišnehe veyki, poŋda, serce suabi strašne* 692 [SSJČ: srdce, -e].
- serdak**, -a 'serdak': *serdak* 467, *pši serdaku* [SSJČ brak; (serdak 'ubranie bez rękawów' 42B)].
- serňik**, -a 'sernik': *serňik* 18, 451; *serňika* gen. sg. [SSJČ brak; (syrňik 93C)].
- šeršč**, -i 'sierść': *šeršč* (poprawił na:) *syst* 14 [srst, -i].
- servantka**, -i 'kredens kuchenny': *s'ervantka* 458 [servanta, -y].
- servatka**, -i 'serwatka': *servatka* [syrovátka, -y; (syrvatka 84)].
- servetka**, -i 'servetka': *hekyuje se servetki* [servitek, -tku; (syrvetka 87S)].
- sestra**, -i 'siostra': *Sestra tam je* 77, *sestri tam taki ma*, f *Čexax* 54 [sestra, -y].
- sestŋenec**, -nce 'syn siostry': *sestŋenec; sestŋence* gen. sg. [SSJČ: *sestŋenec, -nce 'syn setry, synovec'].
- sestŋenice**, -e 'córnka siostry, siostrzenica': *sestŋenice; o mame tam strejckoy, a bratanci, a sestŋenice* 131 [SSJČ w innym znaczeniu: sestŋenice, -e 'dcera strýce n. tety'].
- setŋyčka**, -i 'siostrzyczka': *seščička* 274; *seščička* [sestŋička, -y].
- set** 'siać': *jarňi tšeba set* 22, *seju*; *S'ajaderu se teť seje* 38; *hospodaš seje; do žita sejeme* 38, *sejov* 3. pl. praes.; *ješťe Pospišu se mnoj seju* 212; *Travu se seje* 423; *u nas mame fšecker seti, travi seti* 620 [siti].
- seťi**, -i 'sianie': *jarňi seťi; v'imuat'i troxu, žebi s'aciyo zas d'o seťi* 9; *v'imuat'i se, to čast se n'exava d'o seťi* 420 [seti, -i].
- setka**, -i 1) 'setka': *A jux tu biyo setki* 147 [SSJČ tylko: stovka, -y; (setkamy instr. pl. 17)]; 2) 'flaszka wódki': *šex, setku pšynes, daj i dobra* 85.

- setnout** 'ściąć': *pjena se setne* 452; *setnoy to dževo* [setnout, v. stiti, setnouti].
- ševňik**, -a 'siewnik, maszyna do siania': *ševňik; seje se ševňikem* [SSJČ brak; (ševňik 87S)].
- sezun**, -u 'sezon': *ten sezun je, co bžesk kvete n'ejv'icej* 269 [sezóna, -y; (sezun 17)].
- sezonovej**, -a, -i 'sezonowy': *robotňik sezonovej* [sezónni].
- sežirat** 'zżerać': *ti to jen med jim s'ežiraj* 273 [šžirati, řidč. sežirati].
- sežrat** 'zżreć': *s'ežere* 3. sg. fut.; *co se jim n'ašikuje, to voni s'ežerov* 638, *sežrav* 3. sg. praet. [sežrati].
- sfermentovat** 'sfermentować': *bo jag mayo považym, to voni se pšulov, voni sf'ermentujov* 515 [SSJČ brak].
- sfotografovanej**, -a, -i 'sfotografowany': *čmovjek sfotografovanej* [sfotografovaný; (fotograf'je acc. sg. 87S)].
- šarŋka**, -i 'sito we wialni': *šarŋki* [SSJČ brak].
- šhrabat** 'zgrabić': *hr'abjema šhrabe* 184 [šhrabati].
- šhasit** 'o wapnie: rozmieszać z wodą': *Sme si vapno šhasiŋej* 293 [zhasiti].
- šxanet** 'skłaniać się do żeniaczki, kojarzyć': *to si bere t'akiho svata, a von to šxani do teŋ žeňacki* 279 [SSJČ tylko: šháněti].
- šxasenej**, -a, -i 'zgaszony': *šxaseni* nom. sg. n. [zhašen, zhaslý].
- šxasnout** 'zgasnąć': *šxasno* 3. sg. praet. [zhasnouti].
- šxatlanej**, -a, -i 'o rodzinie: pomieszany': *mi sme šxatŋani* [SSJČ brak].
- šxazet** 'schodzić, splywać': *žebi ta voda šx'azeja, žebi žito n'e vihňijo* 223; *šxazet se 'schodzić się; řid'i se šx'azeli jedni z'a druhejma* 471, *šxazet; šxazejte* [scházeti].
- šxazet se** 'schodzić się': *To se šx'azeli ŋen pšyšt* 19 [scházeti; (šxozom še 104)].
- šxazovat** 'zrzucać': *šxazovat; šxazuje se* 525; *šxazujte* 2. pl. imperat. 175 [šhazovati].
- šxejbat se** 'zginać się': *musi se tak šxejbat* 245 [šhýbati].
- šxilit se** 'schylić się': *šxilit se* [schýliti se].
- šxinaňi**, -i 'przegub ręki': *ruka mňe f šxinaňi boli* [SSJČ brak].
- šxitnout** 'schwycić, złapać': *to bi biya kara, jagbi šxitli takiho rapčika* 148 [schytnout, chytiti].
- šxñilej**, -a, -li 'zgniły': *brambor starej, šxñiŋej; N'ekeri sov šxñili, a n'ekeri nejsov šxñili* 115 [šhnilý].

sxñit 'zgnić': *Može bejt dešt', to von (jetel) tam ne sxñije* 35, *a potom to juš n'e sxñijom* 260 [shñiti].

sxnout 'schnąć': *sxne* 3. sg. praes.; *žebi von sex* 189, *a voni sxli* 155 [schnouti].

sxodi, -u pl. t. 'schody': *teščova tam v'inašama n'a horu, p'o sxodax* 138, *sxodi* nom. pl. [schod, -u; (sxody 93)].

sxod'it 'zrzucić': *sxod'it*; *A jak pšyjde, že se xce vozit v'e žne, to čšeba ti prkna sxod'it* 419; *to sem to sxod'ij* 'zrzucił dachówkę' 297 [shodit].

sxoř, -e 'tchórz': *sxoř*; *sxoře* gen. sg. [SSJČ: schoř, -e v. tchoř].

sxovat 'schować': *sxovat* [schovati]. Por. skovat.

sxrabat 'zgrabić': *sxrabat* [shrabati].

sxrnovat 'zgarnąć': *papouk sxrnuje n'a st'enu vob'ili* [shrnovati].

sxromažd'it se 'zgromadzić się': *sxromažd'it se*; *žebi se sxr'omažd'it ešt'e* 153 [shromážditi se].

sxromažd'ovat 'gromadzić': *to na to tak se fšecker sxromažd'uje na tu horu* 420 [shromažd'ovati].

sic 'kosić': *v'okomo d'esat'ho čerfce začne se sic* 620; *fšexni ješt'e k'ovbajnama n'e možeme sic* 250; *mašina, kera seče žito; to se ji potom seče, suši (sajaderu)* 616, *ja pup k'ombajnem seču* 627; *teřka to se seče i važe tak mali sn'opečki* 7; *dayno se sekjo kosama* 421; *to nejñi kosnik, jak von n'e um'i sic* 6 [sici; (šyc 83B)]. Por. sekat.

sidat 'siadać': *Takej kožix sem si sprav'ij, to sem sidať tam* 84 [sedati].

sidmej, -a, -i 'siódmy': *sidmej rok* 439 [sedmý].

signet, -u 'sygnet': *signet nosej muski, žencki nosej prstinki* [signet, -u 'pečetni prsten'].

sikora, -i 'sikora': *sikora* [sýkora, -y 'Parus'].

sila, -li 'sila': *siya*; *č'ovjek n'e ma sili* 59 [sila, -y].

silnej, -a, -i 'silny': *siñnej č'ovjek*; *siñnej pruvan*; *kjadli cihju na dvan'astku, žebi (st'ena) juž biya siyna* 198 [silný].

silnice, -e 'droga utwardzona': *siñnice vopsazena je dževem*; *siñnice asfajtova* [silnice, -e].

slza, -i 'lza': *siyza, sýzi* (nom. pl.) [SSJČ tylko: slza, -y].

sin, -a 'syn': *Muj sin se v'oženij v Uagovje* 138, *tviho sina*; *čšex kjuku mam, čšex sinovx* 274 [syn, -a].

siñ, -i 'sień': *siñ*; *do siñe vn'eseme* 640, *Ja sem teš tak vzať d'ecker si na ruku i stojim v siñi* 51 [siñ, -ě].

sinek, -nka 'synek': *sinek*; *sinka* gen. sg. [synek, -nka].

sinova, -ej 'synowa, žena syna': *No i dnes tam s'inova biya* 132, *sinovej* gen. sg.; *Ma s'inova teřki d'ecker xova* 133 [SSJČ brak; (synovo 83B)].

sinuš, -a 'synuš': *sinuš*; *sinuša* gen. sg. [SSJČ brak; (synuš 25R)].

sipat: 1) 'sypać': *sipat siy d'o zeli*; *farpku sipe se do vodi*; *No negdi se sipe na kupki, a potom se zb'ira na vozi* 12 [sypati]; 2) 'plonować': *žito trošku m'th s'ipajo* 636.

siptajñe, -e 'sypialnia': *siptajñe*, *bo tam se sp'i* [SSJČ brak].

sira, -i 'siarka': *sira* [sira, -y].

sirota, -i 'sierota': *A no to juž žykaj s'irota, bo von ne ma tati* 278 [sirota, -y].

sirovatka, -i 'serwatka': *s'irovatka*; *n'aliyo se sirovatki i tam ti moyxi šli* [syrovátka, -y].

sist 'usiąć': *Pšyšej sem z vojska, pām ne, fšeba sist* 74 [SSJČ brak].

sit 'zejść': *jak br'ambori sejdoj, to se je h'akuje* 422.

siť, -i 'sieć': *siť*; *siťej* instr. sg.; *pavouk d'epa siť n'a moyxi*.

sivat 'często lub od czasu do czasu siać; siewać': *Muj tata teš negdi ho sivax*; *ja ho n'e sivam* 633; *muj tata žito jari sivax* 236; *h'ospodať sivax p'ohanku* 433 [sivati; (šyvať 87S)].

siwñik, -a 'siewnik, maszyna do siania zboża': *brani, kteri se vpači z'a siwñikem* [SSJČ brak; (šivñik 87S)].

sjist zob. **šnist**.

skakat 'skakać': *skakat*; *žaba skače*; *No to skačom, p'o našimu to se žyka skačom* 134 [skákati].

skalečit se 'skaleczyć się': *m'iza teče, jak se strom kaleči* [SSJČ brak].

skallstej, -a, -i 'tu: twardy jak skała': *zem skalista, stv'rd'ena vod mrazu* [SSJČ tylko: skalnatý; (skalisty 65)].

skala, -i 'skała': *skaya* [skála, -y].

skalečit 'skaleczyć': *skapečit se* [SSJČ brak].

skerovañi, -i 'skierowanie': *day m'i sk'erovañi n'a pšesvjetj'eñi* 679 [SSJČ brak].

skiba, -i 'skiba': *n'ekeri tam n'a skibu, nekery d'o brazdi z'avorovali* 303; *deška skibu kyade n'a druhoj stranu; dvje skibi* 630 [SSJČ tylko: skyva, -y].

skibovec, -wce 'plug dwuskibowy': *bo teř se z'ajoži dva koñi i skibovec, to se raz dv'a zajože* 38 [SSJČ brak; (skibovec 72D)].

skibovej, -a, -i 'skibowy': *pux sk'ibovej*; *A džyju jednim sk'ibovim se derš* 38 [SSJČ brak].

- sklit** 'szklić': *vokna se skli* [SSJČ: skliti].
- sklizet** 'zbierać, sprzątać z pola': *sem skl'izema m'intu* [sklizeti].
- sklad**, -u 'zagon': *gde je suxši honko, zemje, to se v'orajo z'ahoni širli skjadi* 233 [sklad, -u; (skjadiy serse, orane f polu 84)].
- skladanej**, -a, -i 'składany': *skjadanej vrh s cihli* [sklādānŷ].
- skladat** 'składać, znosić': *matka skjada v'ajička; jeden n'akjada, jeden skjada* 113 [sklādati].
- skladek**, -dku 'mniejszy zagon': *gde biyo mokšejc, to čša biyo skjadi p'ovorot ušči* 223; *to zas mame tam takej skjadek koje s'azoyki* 558 [SSJČ brak; (zagon to taki vuski skjadek 72D)].
- skneblavat** 'związać snopek przy pomocy knebla': *snopki se sv'azajo suamoy, knebujem se skn'ebuyovayo, žebi bili tvrdi* 251, *knebujem se skn'ebuyovayo* 252 [SSJČ brak; (knybel 'kolek do wiązania snopków na polu' 15L)].
- sklejinka**, -i 'szklanka': *A tam negdi skuejniku* 98 [sklínka, -y].
- skleńe**, -e 'szklany gąsior, w którym robi się wino': *taka veuka skueńe, to f tim maj vino* [SSJČ brak].
- skleńenej**, -a, -i 'szklany': *skueńeni* [skleněný].
- skleńennej**, -a, -i 'szklany': *skueńeni* || *skueńenni* nom. sg. n. [skleněný].
- skleńička**, -i 'szkianeczka': *skueńička* [sklenička, -y].
- sklep**, -a 'piwnica': *skuep v'izanej n'a brambori* 32, *pšynez buuvi z'e skuepa* 43; *d'o teho skuepa sipe ti buuvi* 260; *sme mjeli p'uno f tejh skuepax* 636; (buuvi) *f skuepax do jidua n'a zimu, a tak to f kopci* [sklep, -a; (v'is do sklepu, nabeš kartofli 84)].
- sklep**, -u 'sklep handlowy': *skuep, bješ d'o skuepu* 43, *A dnes pšeci von ne ma skuepa* 321; *du pro moyku do skuepu; Ti skuepi bili, f Kučovje bili dva* 577; *No šati to juš v'e skuepax* 70 [SSJČ brak; (sklep 24S)].
- sklepeńi**, -i 'sklepienie': *skuepeńi uđ'ay s cihli* 62 [sklepeni, -i].
- sklo**, -a 'szkło': *skyo v vokne; bańka z'e skya; uampu se p'ostav'ijo, zayožiyo se i vožex, i skyo, i sv'it'ijo se* 108; *sv'it'ili uampo i skyo biyo* 600 [sklo, -a].
- sklunka**, -i 'szklanka': *No skjunjki davaj, ř'aki hřnički davaj* 98 [sklenka, -y; (sklonke 36)].
- skobel**, -ble 'skobel': *skobey; skobye* gen. sg. [skoba, -y; (skobel 83B)].
- skočit** 'skoczyć': *a koń se v'istrašij, a ten muj teš skočij* 47 [skočiti].
- skončit** 'skończyć': *skončij suužbu v'e vojsku; skonči se žně* [skončiti].
- skopat** 'skopać': *m'otičkoj skopat* [skopati].

- skopovat** 'skopywać': *hnui v'ihazuje me v'iduema a sk'opuje me k'opačem* 228 [skopávati].
- tkop**, 'wykastrowany baran': *škop* [skopec, -pce; (škop 84)].
- skoro** adv. 'prawie, właściwie': *Kravi soj ješt'e n'a moyce, a skoro kilometr cesti je 17, zaže — nebe je troxu pširužovi, skoro č'erveni; Aye mepši soj skoro z hojsek* 454 [skoro].
- skorupečka**, -i 'skorupka': *To voni (hruški) maj takoy sk'orupečku* 514 [SSJČ tylko: skořapečka, -y; (skorupka 1G)].
- skořapka**, -i 'skorupka na jajku': *n'a vrhu vajka je skořapka* [skořapka, -y].
- skosit** 'skosić': *jag ho sk'osime, tak vb'ijeme kolik* 34 [skositi].
- skouška**, -i 'egzamin': *skoušku zdať* [SSJČ: zkouška, -y].
- skovat** 'schować': *skovat* || *sšovati*; *skovej* 2. sg. imperat. 82; *Tako x'ovanki sme hrali, skovaj se a zaz jeden dr'uhiho hvedaj; sk'ovana 'koszula schowana na pamiátkę'* 181 [schovati, ob. skovat; (skovaj 104)].
- na skraj** adv. 'na kraj': *Ten s kouta da se n'a skraj, a ten s kraje se da d'o kouta* 119 [SSJČ brak].
- skrent**, -u 1) 'śnice przednie': *co se kroyt'i — skrent, žebi von staj v m'ist'e* 157; 2) 'zakręt': *Tet'ki to davam pozor na tet' skrentax, na tet'h r'oskšyžovani* 684 [SSJČ brak; (skrent 90)].
- skrm'it** 'skarmić, zużyć na karmienie': *seno tag duoyho dřižime, dopokut se n'e skrm'i* 623 [SSJČ brak].
- skrojovat** 'skrawać': *skrojuje tu jag je tovar* 464 [skrojovati].
- skromnějc** adv. 'skromniej': *a džiř to tam v'icej skromnějc se 'ub'irali* 469 [SSJČ tylko: skromný].
- skrouťit** 'skręcić': *Jak skrouťim, to h'o v'ijoyčim* 39 [skrontiti].
- skroń**, -e 'skroń': *skroń, skrońe* gen. sg. [skrání, -ně; (skroń 93C)].
- skrušnout** 'skruszeć': *hlina skrušua* [zkruchnout].
- skrušit se** 'skruszeć': *ať vono mepši skruš'i se to maso* 604 [SSJČ brak].
- skrumka**, -i 'kromka chleba': *skrumka; skrumki* gen. sg. [SSJČ: skývka, -y; (skrumka xleba, žiš skipka 82)].
- skřz** 'przez': *skřs tebe* [skrz].
- skřydlo**, -a 'skrzydło': *skřyduja* nom. pl. 'część kołowrotka'; *skřidua v'odhřnujoj zem na bok; skřidej* gen. pl. [křídlo, -a; (skřydu 83L)].
- skřyne**, -e 'skrzynia': *skřyne; zas se p'ostav'i takoy skřyni* 89, *mame skřyni* acc. sg. 640, *v skřyni* 89 [skřín, -ně, skřimě].
- skřynečka**, -i 'skrzynka': *sme mjeli takoy skřynečku zb'itoj* 579 [skřinečka, -y].

skřynka, -i 'skrzynka': skřynka; skřinka n'a uhli, n'a torf, n'a dževn [skřinka, -y].
 skřypjet 'skrzypieć': skřyp'i 3. sg. praes. [skřipěti].
 skřivanek, -nka 'skowronek': skřivanek jet'i vzhuru do nebe 17 [skřivánek, -nka].
 skud 'skąd': skud maž dubeytuyku 148, skut' voñi pšyšli 1 [SSJČ tylko: odkud].
 skupovat 'skupywać': Zaz v'ajička sk'upovali teš 578 [skupovati, (skupuva'i 72)].
 skurka, -i 'skórka chleba': ad' von ti skurki ma mjeki 547 [SSJČ tylko: skůra].
 slama, -i 'słoma': sřamu d'avame, seno, jetey 39 [sláma, -y].
 slep'it 'zlepić': potom to se slep'i 480 [slepiti].
 slib, -u 'ślub': je slip, potom p'o slibje pš'yjedoy i host'ej 283; žijoy bes slibu; Jak sme bili n'a slibie 474, pš'yjiždey davat slip 474, d'o slibu 567 [slib, -u]. Por. ślub.
 slib'it 'obietać': von slib'iy 584 [slíbiti].
 slina, -i 'ślina': slina; slini gen. sg. [slina, -y].
 slinik, -a 'śliniak': musej bejt sl'iniiki, at' se tak n'e slini 466 [SSJČ tylko: slinták, -u; (ślinok 12J)].
 sliniit se 'ślinić się': at' se tak n'e slini 466 [sliniti se].
 slišet 'słyszeć': hřoyřej n'e sliši; Tak sem to slišey, že to mřuv'ili 106, tak jagbiř sřejřey vod miho t'at'inka 195 [slyšet].
 slit 'zlać': tak to bi se fřexno sliyo 43 [sliti].
 sliva, -i 'śliwa': z'ahrada, co soř slivi [sliva, -y].
 sliwka, -i 'śliwka': vječi sliřka; mayo slivek; sliřki řegdi soř rozvařeni taki 121 [slivka, -y].
 slizat 'złazić': slizat [slizati].
 slizt 'zleźć': slizt z voza; Ja sem sřes s voza i sem řey 148 [slézati ob. slizat].
 slovičko, -a expr. 'słowko': ti slovička 641 [slovičko, -a].
 slunce, -a 'słońce': slunce; před v'ixodem slunce; zatmjeñi n'a slunci; na slunce zatahne taka planeta [slunce, -e].
 sluničko, -a 'słoneczko': sl'uničko s'vi'i [sluničko, -a].
 slza, -i 'łza': slza; slzi gen. sg. [slza, -y].
 slabej, -a, -i 'słaby': sřabej 10; ad' je z'a sřabej proyt 39; sřaba kuře [slabý].
 slabši, -i, -i 'słabszy': kuñ biř sřapři; k'opecři sřapři 'gorsze': [slabši].
 slad'enej, -a, -i 'słodzony': ja n'erada sř'ad'eni t'esto [sladiti, sladěn].

slad'it 'słodzić': řaj sřad'i se cukrem; ja trořku ten tvaroy sřad'im 607 [sladiti].
 sladkej, -a, -i 'słodki': cukr je sřatkej; sřatki mřiko 122 [sladký].
 sladši, -i, -i 'słodszy': mřiko vot kozi je sřatři [sladši].
 slama, -i 'słoma': prosta sřama 10; vemu sřami zas a to sřažu 31; A sřamu se zas povaz'ayo 20, to zas pš'ykrejvame sřamoy 12 [sláma, -y].
 slamjennej, -a, -i 'słomiany': střexa sř'amjenna [slaměný].
 slamnenka, -i 'uł słomiany': abo f takeř sř'amnenkař (přt'eli) 437 [SSJČ tylko: slaměnka, -y 'vyrobek ze slámy'].
 slanej, -a, -i 'słony': sřa je sřana [slaný].
 slapka, -i 'pułapka na myszy': sřapka n'a miři [SSJČ brak; (sřapka 84)].
 slava, -i 'sława': vječi sřava 11 [sláva, -y].
 slav'iček, -čka 'słowik': sř'av'iček sř'iva [slaviček, -čka].
 slav'ik, -a 'słowik': sřav'ik; sř'av'ika gen. sg. [slavik, -a].
 slawnej, -a, -i 'sławny': sřawnej [slavný].
 slečna, -i 'panna': ta sřečna zas n'ařikuje z'akoyřku 279 [slečna, -y].
 slejšet 'słyszeć': tag jagbiř sřejřey vod miho t'at'ika 195 [slyšet].
 slejt 'zlać': sřej se d'o hřnka 122 [slíti].
 slejvat 'zlewać': potom se ten sok sřejva 513 [slévati, ob. slívat, slejvat].
 slepej, -a, -i 'ślepy': z'e sřep'im instr. sg. [slepý].
 slep'ice, -e 'kura': sřep'ice co nese v'ajička; 'uvařej jakoy sřep'ici 103; sřep'ice v'ikopoy 235 [slepice, -e].
 slep'iči, -i, -i 'kurzy': sřep'iči hřui 226 [slepiči].
 slep'ička, -i 'kurka': řiva sřep'ička; ja sem z'anesřa sřep'ičku 611 [slepička, -y].
 slepka, -i 'kura': sřepka 639, sřepka gdače; možna kopyt sřepku 70; sřepki se sř'alili 49; sřepkam dat. pl. [SSJČ: slípka, -y, nřř. slépka].
 slišet 'słyszeć': z'a řv'ili juř je řej sřišet, řuř řm'i 142 [slyšet].
 sloj, -e 'słój, warstwa komórek drzewnych': sřoje nom. pl. [sloj, -e].
 slojek, -jka 'słoj': se f sřojek dava 519, d'o sřojka gen. sg. 675; f sřojki se dava 512; d'o sřojku gen. pl. 514, dři se f sřojkař [SSJČ brak; (sřojek, f sřojku, sřojki nom. pl. 72D)].
 slonce, -e 'słońce': sřonce; bili pěkni p'ohodi 25 [slunce, -e; (sřonce 76)].
 slopec, -pce 'łapka na szczury': sřopce n'a řt'uri [SSJČ brak; (sřopce 25, sřapce 43, 53, 57)]. Por. slapka.
 sloup, -a 'słup': sřoup je p'ostavenej i na tim je řpringyo 430, z'at'ička d'o

- suoppa*; *studie z'e suoupem*; *prengu n'a suoupe* 32, *na ti suoupi stav'i se v'opuotne* 29; *To se z'auoži taki suoupi i do tex suoupu z'akpada se taki boupe* 416 [sloup, -u].
- sloužit* 'służyć': *Teš suoužij v ruskim vojsku* 310 [sloužiti].
- slovo*, -a 'słowo': *vječi spova*; *česki suova džy č'ovjek znau jak pouški* 110 [slovo, -a].
- složiti* 'złożyć': *p'ouoži tovar i potom m'ih v'icej si to suoži* 463; *žebi su'ožili, žebi něco dali* 477 [složiti].
- slux*, -u 'sluch': *von uš teš troxu slux ne ma; juš sluxu ne ma* 693 [sluch, -u].
- slumjanka*, -i 'nieśmiertelnik': *slumjanki* nom. pl. 529 [SSJČ tylko].
- slaměnka*, -y 'vyrobek ze slámy'; (*suomanka* 83L).
- slunce*, -e 'słońce': *suunce* 25; *n'a suunci* 203 [slunce, -e].
- slunečnik*, -a 'słonecznik': *suunečnik*; *vouej ze suunečnika* [SSJČ slunečnice, -e; (*suunečnik* 87S)].
- sluničko*, -a 'słoneczko': *suuničko z'apada*; *jen suuničko višuo* 561 [sluničko, -a, kniż. slunéčko].
- slunko*, -a 'słonko': *suunko je v'ožyvauo* 156 [slunko, -a].
- slup'ice*, -e 'część pługa łącząca grządziel, odkładnicę, lemiesz i płóz': *a u dževjenniho to eš'e biua ta su'upice* 160 [slup'ice, -e 'kostru pluźního tělesa'; (*suupica* 83B)].
- služba*, -i 'służba wojskowa': *rezervista skončij suužbu v'e vojsku* [služba, -y].
- služebnice*, -e 'służąca': *suužebnice* [služebnice, -e].
- služebnik*, -a 'służący': *užuid'ij sem si su'lužebnika, no a p'astuxu* 65, *suužebnik do pomoci formana*; *ze suužebnikem* [služebnik, -a].
- služka*, -i m. 'służący': *A pani'ata mjeu suušku* 47; *a suuška jej, a koš se v'istrašij, a ten muj teš skočij* 47 [SSJČ tylko: služka, -y f. 'żena najatá do služby'].
- smar*, -u 'smar do osi wozu': *smar*; *smaru* gen. sg.; *smaruje se smarem* [SSJČ brak; (*smor* 93C)].
- smat se* 'śmiać się': *ja to zas se smjeju* 463; *veseuej často se smjeje*; *von se smax* 673, *i id'i se smali* 73, *Tam mu něco p'ojedau a smali sme se* 83 [smáti se].
- smata*, -i 'szmata': *stari smati zb'ira smotek* [SSJČ brak; (*smata* 24S)].
- smažiti* 'smażyć': *puacki z buuej se smaži*; *za pječarkama xod'e i smaže* [smažiti].
- smetana*, -i 'śmietana': *sm'etana* 140; *z'e smetani* 116; *To pšet'e smetani p'otšebuie č'ovjek p'ro sebe* 122, *na smetane* 457 [smetana, -y].

- smet'i*, -i 'śmiecie': *smet'i se zb'ira n'a šipku*; *kompost d'epa se z'e smet'i* [smeti -i].
- sm'ix* -u 'śmiech': *takej sm'ih 'ud'ali* 170, *sm'ix* [smich, -u].
- smiki*, -u pl. t. 'krótkie drewniane sanie pod drzewo': *smiki* — *vozi se p'rkna*, *činzari* [SSJČ brak; (*smyki* 87S)].
- sm'itki*, -u 'śmiecie, zmiotki': *puvi s'ipeme d'o teho*, *ružhi sm'itki tak taki* 226 [SSJČ brak; (*smātki* 59)].
- ne smjet* 'nie mieć odwagi, nie wolno': *tak se n'e sm'i žykat* 554; *veukej patek*, *hic se n'e sm'i d'epat* [směti, +smíti].
- smuv'ini*, -in pl. t. 'przyjęcie zaręczynowe': *potom se d'epo smuv'ini*, *z'aprosij se*, *'ud'ali takej v'ečirek* 470 [SSJČ brak; (*smoviny* 72)].
- smuv'it se* 'porozumieć się': *Moz rad'i bili s teho*, *no mi taki, že sme se mohli smuv'it* 153 [smluviti].
- smoček*, -čka 'smoczek': *n'e mjeu z'adniho smočka* 132 [SSJČ brak].
- smolek*, -lka 'żywiczna szczyпка do rozpalania ognia': *No tš'a kousek smouka*, *bo u nas se žyka smouek na to* 117 [SSJČ brak].
- smolnej*, -a, -i 'żywiczny': *smouni kouški džeua* [smolný].
- smoščenej*, -a, -i 'zmarszczony': *velun mjeua tak smoščenej* 288 [SSJČ brak].
- smotat* 'zmotać': *pak se potom n'a motov'auo smota* 459 [smotati].
- smotek*, -tka 'ten, co zbiera szmaty': *stari smati zb'ira smotek*; *smotka* gen. sg. [SSJČ brak; (*smotek* 82)].
- smov'iny*, -in pl. t. 'umowa przedślubna, swaty': *smov'ini* [SSJČ brak; (*smovy* || *zarenčyny* 84)].
- smrođin*, -u 'czereemcha': *smrođin ma b'ili kitečki* [SSJČ brak; (*smrodyň* 77, 42B)].
- sm'čina*, -i 'drzewo świerkowe': *gunti na sšexu* — *musi bejt sm'čina*; *Sm'činu u nas se n'e sazi*, *bo u naz je z'a suxo* 59 [smrčina, -y].
- sm'č'et* 'śmierdzieć': *vajko z'epsuti sm'č'di* [smrdět].
- smrk*, -u 'świerk': *smrk berou n'a stromki*; *smrki* nom. pl. 509; *sm'črk* [smrk, -u].
- smrkovej*, -a, -i 'świerkowy': *smrkovej ues*; *živice je v dževje smrkovim* [smrkový].
- smrt*, -t'i 'śmierć': *potom pšyšua sm'čt* 96; *smrt* [smrt, -i].
- smrtel'ni*, -i, -i 'śmiertelny': *nemoc sm'čtel'ni* 22 [smrtný].
- smula*, -li 'smoła': *smuua*; *smuou se maže sšexi* [smůla, -y].
- smutnej*, -a, -i 'smutny': *smutnej* [smutný].
- smyki*, -u pl. t. 'podwójne krótkie sanie podkładane pod ciężary,

zwłaszcza drzewo': *Jesli soj dva taki mali, tu i tam, no to se žyka u nas smyki* 107 [SSJČ brak; (smyki 85)].

snad adv. 'chyba': *snat* [snad].

snadši, -i, -i 'chętniejszy, gorliwy': *snatši* [snadný, snazši].

snest 'znieść': *Ja bi teŕki to n'e snesya t'akeho* 133 [sněsti].

śnet', -t'i 'gałąź': *śnet'*; *jak zžapne, to se śnet'e vops'ekā* 60, *hrubi śnet'e, śnet'ima se 'ustroji m'eškaŕe* 90 [snět, -i].

śnežice, -e 'śnieżyca, zamieć': *Taka śnežice z dešťem* 143; *dnez je śnežice* 44 [sněžice v. sněženice 'sněhová vánice'].

śnehowej, -a, -i 'śnieżny': *v'ixura śnežna* 143 [sněžný].

śnidaŕe, -e 'śniadanie': *śn'idaŕe* [snidaně, -e].

śnidaŕi, -i 'śniadanie': *rano se ji śn'idaŕi* [snidaně, -ě, ob. snidani, -i].

śniħ, śnehu 'śnieg': *śniħ ěgdi tak n'apada* 110, *śniħ ȝeŕi z nebe, k'upečki z'e śnehu; jezdeŕ p'o śnehu; v'itr z'e śnehem* [snih, -ěhu].

śnist 'zjeść': *truskafki možna zavažyt, śnist taki* 20; *teŕki to fšeckn m'icarŕe śni* 319; *To mi sjıme* 88; *jak večeži śnedi* 'zjedzą' 479; *ȝen to śnes* 2. sg. imperat.; *ȝag vobjed mu dali, śhet* 412; *Každej dobŕ rad bi śhed i dobže vip'iy* 562; *śhedya; ĭ'ejena śhedli* 46; *śhelli sme prase* 446; *jeden sme śhelli jednej teȝden, a druheȝ boȝnik druheȝ teȝden ĭim* 548; *Zas śhedli, zas śli pr'o druhiho* 148; *vobjet śhedli razem* 538, *každej dobže rad bi śhed* 562 [snisti].

śhit se 'śnić się': *se śhi* 3. sg. praes. [sníti se].

śhitečka, -i 'gałązka': *śhitečki* nom. pl. 28 [snítka, -y].

śnitka, -i 'gałązka': *ěgde śnitku užyznoȝt* 60; *Z'eȝeni svatki zaz je takeȝ zvičaj, že z'eȝeno... śhitki 'ub'iraj* 491 [snitka, -y].

śnopeček, -čka 'snopek': *žito se važe f sn'opečki* 625, *taki mali sn'opečki. Mi žykame beȝtki 7; Daȝno to se d'ŕaȝo taki snopečki, doški 'do poszycia dachu'* [snopeček, -čka].

snopek, -pka 'snopek': *snopek veȝkej; h'ȝst uvaže se, a je snopek; važe se snopki; ze snopku se stav'i kupki* [snopek, -pku].

śnopovȝazalka, -i 'maszyna do koszenia wiążąca równocześnie snopy': *že to śnopovȝazalka, no to vona važe* 627 [SSJČ brak; (śnopovȝazalka 19J)].

śnovadla, -i 'przryząd do snucia przędzy przed jej nawinięciem na krosna': *tag zaz biȝo... taka sn'ovadla a ti śpuȝe se daȝo na taki drati* 183 [SSJČ: śnovadlo, -a; (śnovadla 84)].

śnovadlo, -a 'przryząd do snucia przędzy przed nawinięciem jej na krosna': *śnovadno* 207 [śnovadlo, -a].

śnovat 'snuć, nawijać przędę na śnovadlo lub wał krosien': *śnova se* 3. sg. praes.; *a d'opŕva zas śnovali na to na toȝ vosnovu* 207 [śnovati].

śobota, -i 'sobota': *Jen pravje, co je voȝna s'obota a n'e d'eȝe* 152 [sobota, -y].

śodka, -i 'soda do zmiękczenia wody': *sotka; do vodi, abi biȝa mječi, sipe se sotku* [SSJČ tylko: soda, -y].

soȝa, -i 'część dawnego pługa': *soȝa* [socha, -y].

soȝor, -u 'tyczka': *takeȝ soȝor* 32 [sochor, -u].

soȝužnej, -iho 'sojusznik': *Teŕki to naś soȝužnej, a d'žȝu to sme se prali* 75 [SSJČ brak].

sok, -u 'sok': *sok ze slivek* 512 [sok, -u 'št'ava, -y'].

soliŕ 'solić': *no i potom ho se soli* 123, *soli se soȝej* [soliti].

solnička, -i 'solniczka': *soȝnička, suȝ je f soȝničke* [SSJČ: solnička, -y 'slánka'].

sopa, -i 'szopa': *sopa se sp'aliȝa a sto d'oya se sp'aliȝa* 47, *vešli p'ot sopu (sȝepki)* 50; *U naz žykaj d'o sopi* 63; *f sopje dŕži se nažeŕže; f st'odoȝe nebo f sopje* 54, *ciȝu se pot s'opu vozi* 404, *do s'opouȝ* 506 [SSJČ: šopa, -y 'kulna'; (sopa 24S)].

sorek, -rka 'samiec sarny, Capreolus, capreolus': *sorek* [SSJČ brak; (sorek 83B)].

sortovnik, -a 'maszyna do sortowania zboża': *sortovnik sortuje tenki vosobno, hrubi teš; sort'ovnik* 649 [SSJČ brak].

sortovat 'sortować': *sortovnik sortuje* [SSJČ: sortýrovat fid. sortovat].

sosna, -i 'sosna': *sosni zvičajni* nom. pl. [SSJČ: sosna, -y 'borovice'].

soud, -u 'sąd': *sout; soudu* gen. sg.; *advokat braŕi f soude* [soud, -u].

soudek, -dku 'beczuka': *soudek; soutku* gen. sg.; *zeli se d'ŕži f soutku; bednaž d'eȝa soutki* [soudek, -dku].

soudit 'sądzić': *seŕža soudi* [souditi].

soumrak, -u 'zmierzch': *soumrak — troȝu d'eȝa se tma* [soumrak, -u].

soused, -a 'sąsiad': *N'emeček to sousted n'edaȝekeȝ biȝ* 77; *souveda* gen. sg.; *d'eŕi doȝ k s'ousedov'i zb'irat* 11, 290, *mjeȝ sem dobreȝ soustedu; doȝsed'i soȝ dobri; vo inneȝ soustedȝ* [soused, -a].

sousedka, -i 'sąsiadka': *sousetka* [sousedka, -y].

soužeŕi, -i 'zmarzwienie': *sem mjeȝa taki s'oužeŕi bez dvje n'e d'eȝe* 425 [soužeŕi, -i].

sova, -i 'sowa': *sova* [sova, -y].

spadovat 'spadać': *vodospat — voda spadaȝe* [spadávati, nař. tež spadovat; (spadovać 15L)].

- spadnout** 'spaść': *spat s kohe* 310, *granat spat* 75, *kuje spada* 79, *žena spada i nohu z'amaja* 47, *hruški spadli, i to spadne* 631; *pšytuaci to, to spadne na taki vali* 632 [spadnouti].
- spážovej**, -a, -i 'o miodzie: ze spadzi pochodzący': *sp'ážovej met to je n'a list'ix* 434; *Naved mnoho biyo među sp'ážoviho* 433 [SSJČ brak].
- spalit se** 'spalić się, ulec pożarowi': *No to co ja f tom xlivje se mam spalit* 52, *ut'ikam, ajt se n'e spalim* 52, *aje jen se xliu spaliu* 52, *Sp'aliya se st'odoja* 50, *se fšecko sp'aliyo, aje vostaj dom* 47; *fšexno se tam sp'aliyo* 50, *bo sme se tu sp'alili* 46; *no p'ov'ida, no uš ste se sp'alili* 49; *suepki se sp'alili, husi se sp'alili* 49 [spaliti, shořeti].
- spalenej**, -a, -i 'spalony': *Fšexno biyo sp'ajeni* 69; *fšexno sp'ajeni biyo* 49 [spálený].
- spalovat** 'spalać': *voňi to ho spaunioy (torf)* 653 [spalovati].
- spani**, -i 'spanie': *versajka se roskuada do spani* [spani, -i].
- spařyt** 'sparzyć': *potom se je spaży* 519 [spařiti].
- spasenej**, -a, -i 'spasiony': *kuň biy sp'ašenej* 536 [spásti, spasen; (spašuny 15)].
- spat** 'spać': *jak se šuo spat* 93, *bo tam se sp'i; spiej* 3. pl. praes.; *f tej s'ekniće tam spa* 85; *'usneyo a spa* 134 [spáti].
- spec**, -e 'specjalista': *No to juž bili taki spece* 205 [spec, -e 'odbornik'].
- specjalista**, -i 'specjalista': *sp'ecjalisti s tex kožemu d'ali k'ošiki* 233 [specialista, -y].
- specjalnej**, -a, -i 'specjalny': *uopata už musi bejt specajna do toho* 113, *sp'ecjalni dževo* 644 [speciální, -i, -i, kniż. speciálny].
- spend**, -u 'miejsce, gdzie odstawia się zakontraktowane zwierzęta; spęd bydła na targ': *je spent* 5 [SSJČ brak; (spynt 15L)].
- sp'inka**, -i 'spinka, wsuwka do włosów': *sp'inka* [spínka, -y].
- sp'ivat** 'śpiewać': *f k'osteje se sp'iva p'isne; suav'icek sp'iva* [zpivati].
- spjew**, -vu 'śpiew': *A spjex mjeji, spjex mjeli tu f škole* 311; *šlisme d'o Zexova z'e spjevem* 130 [zpěv, -u].
- spjevat** 'śpiewać': *spjevaj n'a každiho j'edneho 'užendnika* 26 [zpivati].
- spjewniček**, -čka 'śpiewnik, zbiór pieśni kościelnych': *kancoumajek st'arodaunej, teť soj spjexnički pouški* [zpěvníček, -čku].
- splav**, -vu 'muł naniesiony na łaki przez wodę': *splav* [splav, -u].
- splnout** 'spłynąć': *spline i trava* 114 [splynouti].
- splašit se** 'spłoszyć się': *se mu ne dam spuašit* 45, *jak von se spuaši* 45 [splašiti se].

- splaz**, -u 'pozioma sztabka przy słupicy, na której opiera się i sunie po ziemi plug': *spuas vede cevej puux na spođe; vot spođu, co tak šuo v zem'i, to spuas* 160 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (spuas po žerhi iže 73)].
- splennej**, -a, -i 'płodny': *to spjenni* 604 [SSJČ brak].
- spoconej**, -a, -i 'spocony': *žebi čojek ne biy sp'oconej* 609 [SSJČ brak; (spocony 93C)].
- spod**, -u 'spód': *spot tež 'uđejanej s cihli; r'adlice de po spođe; ti spodi* nom. pl.; *pjet pacin da se n'a spot* 112 [spod, -u, spodek, -dku].
- spodnice**, -e 'spódnica, halka': *u nas žykaj halka na spodnicu* [spodnice, -e, řidč. spodnička].
- spojenej**, -a, -i 'złączony': *ligarek, kterim soj spojeni noski; je komečko spojeni* [spojený].
- spojeni**, -i 'połączenie': *spojeni tejh nohojx* [spojení, -i].
- spojovat** 'łączyć': *žem'inek, kerej spojuje; se to spojuje* 156, *spojioy* 3. pl. praes. [spojovati].
- spokojnej**, -a, -i 'spokojny': *musi bejt spokojnej* 45 [SSJČ tylko: spokojený, spokojen; (spokojny 15L)].
- sporo** adv. 'sporo, dosyć': *to nas biyo sporo na tej z'ab'ijaće* 447 [SSJČ: sporý; pñisl. spoťe, nář. sporo].
- spoťejc** adv. 'lepiej, prędzej': *spoťejc, bo ne čša puux džřed jen se chođi i dvje skibi doj razem* 630 [SSJČ: spoťe; (zaro robota šua spoży 1B)].
- spot'it se** 'spocić się': *Tak sem ti f'iranki z'ajožija, to sem se tak sp'ot'ija* 585; *spot'ix se čuovjek* [zpotiti se].
- spotkat** 'spotkać': *A von teťki gdi se sp'otkame, to von p'pada* 66, *Tak ti je sp'otkall tejh z'u'od'eju* 446 [SSJČ tylko: potkati; (spotkać 104)].
- spoušt'et** 'spuścić': *se bere ti dva vočka na kupu i potom se je spoušt'i* 461 [spouštěti].
- spozd'ilej**, -a, -li 'o człowieku, który wszystko źle robi': *spozd'ijej čuovjek, kerej fšexno zje d'ema* [zpozdiły].
- spožyvči**, -i, -i 'spożywczy': *sp'ožyšč'i skuepi* 577 [SSJČ brak].
- sprasnej**, -a, -i 'o świni: prośna': *mačora je sprasna* [sprasný o svini 'březi'].
- sprava**, -i 'sprawa sądowa': *oskaržyčej ten, co spravu zakajada* [SSJČ w innym znaczeniu; (sprava 15T)].
- sprav'it**: 1) 'przygotować': *sprav'it hlinu s p'iskem* [spraviti 'upraviti k použití']; 2) 'kupić, wystarać się o co': *Takej kožix sem si sprav'ix* 84 [spraviti; (spraviy mu nove kubahe 16S)].

- spravovat**: 1) 'wyrabiać': *sem mu p'omahaŋ spr'avovat hlinu* 404; 2) 'reperować': *sŋusaŋ spravuje mašini* [spravovati].
- sprężynówka**, -i 'brona sprężynowa': *sprężynufka*; *Co chceš koup'it Sprynžyn'ufke* 301 [SSJČ brak; (*spryžynufka* 87S)].
- spružina**, -i 'sprężyna': *spružina*; *musej bejt spružini* [SSJČ: zpružina, -y, řidč. pružina, -y].
- spružinovej**, -a, -i 'sprężynowy': *drape se spružinovim drapakem* 632, *pŋux spružinovej* [SSJČ tylko: zpružina, -y].
- spružinowka**, -i 'brona sprężynowa': *možna biŋo založit d'o pŋuha, d'o spružinofki, do čeho jinneo* 159; *spružinofkoy podrapat* 499 [SSJČ brak; (*spryžynufka* 87S)].
- spřacka**, -i 'sprzączka': *spšacka*; *na spšacku se zap'ina pasek* [SSJČ: přezka, -y, též přazka; (*spšoncka* 73)].
- spřahat se** 'wykonywać pracę przy pomocy swego konia i konia drugiego gospodarza': *Te bereme se spšahame vod ze'e, abo zed vode mŋe* 630 [spřahati, spřahovati].
- spřazka**, -i 'sprzączka': *A no je taka spšaska i na tu spšasku se z'ap'ina* 467 [SSJČ tylko: přezka, -y též přazka].
- spřykřyt se** 'sprzykrzyć się': *O je-je to juš se spšykšeo* 478 [SSJČ brak; (*spšykšyŋy se te gorianca* 16S)].
- spružnělej**, -a, -li 'spróchniały': *spružnělej zup* [SSJČ brak; (*mur-syvy || spružŋay* 72D)].
- spšontnout** 'o zbożu: zebrać': *z'aseje pŋu m'etraka to spšontne i vosum* 213, *spšŋt'nout* 212 [SSJČ brak; (*spšuntnuć* 12)].
- spšyst** 'sprząć': *jak se spšedŋo* 21; *jak spšedoy* 18 [spšisti].
- spšuntat**: 1) 'robić porządek': *jak se spšunta, s'ira se prax; kostejnej zvoŋi, spšunta, musi votežyt kostej; pokojufka spšunta*; 2) 'zbierać zboże': *To se spšunta. Co nejdžyŋ to se spšunta seno* 619; *Žito se spšunta, pšeniči, voves. Jo, to se spšunta* 623; *zaset metrak i spšŋt'nout možno štiri, pjet* 212 [SSJČ brak; (*spšontat šano* 12J)].
- spuďnička**, -i 'spódniczka': *spuďnička na teŋ šelečkax i taka široka spuďnička* 468, *halka fŋaneŋova nosi se pot spuďničkoy* [SSJČ: spodnička 'spodni sukne'].
- spuchnutej**, -a, -i 'spuchnięty': *Takej biŋ sp'uŋnutej* 667 [zpuchnouti, -chnuti].
- spužlizna**, -i 'miejsce opuchnięte': *spužlizna* [SSJČ brak; (*spužřizna* 95)].
- spužnělej**, -a, -li 'spróchniały': *spužnělej strom* [SSJČ brak].

- spužŋit** 'spulchnić': *Žebi zem spužŋit, to se branoŋ spružinovou d'eo* 220 [SSJČ brak].
- spulnota**, -i 'spółdzielcze gospodarstwo': *U nas nejŋi spuln'oti* 14 [SSJČ brak; (*spulny* 15)].
- spuželňa**, -e 'spółdzielnia': *Fšexno spuželňa ma* 71; *to se veme i v'iveze d'o spuželne* 424; *vob'ili z'avezu d'o spuželne* 250, *časť se veme v'odveze paŋstvu, do spuželne* 420; *uhli nejŋi f spuželni uš pjet ŋet* [SSJČ brak; (*do spuželne* 65)].
- spusob**, -u 'sposób': *to je n'eŋepši teŋki spusob d'o toho* 575 [způsob, -u].
- spusobnost**, -t'i 'okazja': *ne ma takej spusobnosti d'o prace* 591 [zpusobnost, -i].
- spust'it** 'spuścić': *spust'im* 1. sg. fut. 26; *spušt'enej* 'spuszczony' [spustiti, spušten].
- sraz**, -u 'zraz, latorośl drzewa owocowego do szczepienia': *srazi* nom. pl. [SSJČ brak].
- srazit se** 'o mleku: ściąć się': *mliko sedli tšeba dat n'a voheŋ, d'o hŋnka, vono se srazi* [sraziti].
- srdce**, -e 'serce': *sŋce*; *mjeŋa operaci n'a sŋce*; *s'ŋce* [srdce, -e].
- srdička**, -u pl. t. 'serduška, kwiaty rosnące na łąkach': *srdička* [srdičko, -a; (*syrduska Matki Boski* 'drzączka' 93C)].
- srejt** 'zryć': *a teŋ se to z vŋxu sreje* 114 [zřýti]. Por. zrejt.
- srknout** 'pociągnąć': *jak se to s'ŋkŋo, jak se začeli b'it* 477 [srknouti].
- sŋna**, -i 'sarna': *sŋna, s'ŋna, s'ŋni* nom. pl. 46, 147, *š'eŋeŋi, sarni* 147, *z'a sernu abo z'a jeŋena to bi biŋa teška kara* 148 [srna, -y].
- sŋp**, -u 'sierp': *sŋp*; *sŋpu* gen. sg.; *proso možna poŋnoŋt s'ŋpem* [sŋp, -u].
- sŋst**, -t'i 'sierść': *sŋst, s'ŋst, sŋst'ej* instr. sg. [srst, -i].
- sŋst'atej**, -a, -i 'mający obfitą sierść': (koza) *to vona juž je v'icej taka s'ŋst'ata* [SSJČ tylko: srstěný; (*šerčato veŋna* 90P)].
- srovna** 'od razu': *ruce p'ovikšyvuje srovna jak začnu psat* 641 [zrovna].
- ssedlej**, -a, -li 'o mleku: zsiadły': *polifku č'i z'e smetani; č'i z'e ssedŋiho mlika* 116 [ssedlý]. Por. sedli.
- stačít** 'zdążyć, starczyć': *č'o'jek n'e može s tim stačít* 43, *mnoho ja n'e stačím ukrast teŋ v'everce* 441; *jak se n'e stačŋo, to se neŋaŋo na druhej rok* 25; *Bo kuŋarka sama to bi n'e stačŋa* 103; *se ho tak n'e stačŋo ubrat* 246 [stačiti].
- stado**, -a 'stado': *celi stado* 148 [stádo, -a].
- staficer**, -a 'gatunek gołębia': *staficeri, taki delikatni, co dobže frugaŋ* [SSJČ brak].

stahnout 'ściagnąć': *to d'oprva se stahne* 31; *bod ji stahne* 102; *stah ji tu ropu* 690 [stáhnouti].

stahovat 'ściagać': *vobručku se stahuje sut* [stahovati, *stahávati].

stajně, -e 'stajnia': *stajně, co je koňe* 253, *stajně* gen. sg. || *do stajni*; *z'a stajněj* loc. sg. [SSJČ stáj, -e].

na stale adv. 'na stale': *N'ekera (vaha) biya na stali, nekera biya taka, co se votkpadaya* 158 [nastálo, též na stalo 'natrvalo'].

stalnice, -e 'żelazna część sieczkarni, po której ześlizgują się kosy': *stajnice* [SSJČ brak; (stalnica; kosy za mocno dokryncone na stalnice 72D)].

stamtud' 'stamtąd': *stamtud' pšyšli tadi* 409 [SSJČ tylko: odtamtud].

stanut 'stanać': *stanuio dvoix, čex xupu, to myat'ih* 305 [stanouti].

starat se 'starać się': *tšeba se starat* 8; *a tak to se čojek stara* 8; *Bo jagbi se n'e staray, no to co s toho bude* 8; *Tak voňi se st'arali, žebi se tu mohli pšyst'ehovat* 138 [starati se].

starej, -a, -i 'stary': *Tešć je tuze starej* 137; *stara xayupa; takeho st'ariho muja ma* 46, *koyu naši starej seknice; stari lid'i* 95; *n'epotšebni stari yaxi* 138; *ja sem slišey vot starejx lid'i; ze starejma; i voňi tam stažy taki* 137 [starý].

starodawnej, -a, -i 'starodawny': *kancoynayek starodawnej; bo u nas to ješt'e st'arod'ayni m'asnički soy* 124 [starodávný].

starosta, -i 'starosta weselny': *starosta; du z'e starostem* [starosta, -y m. 'starosvat, družba'; (starosta 90P)].

starošćina, -i 'starošćina weselna': *votkupovaya* 170; *st'arošćina biya* 290, *brali kmotru na tu starošćinu* 570 [SSJČ tylko: starostka, -y; (starošćino 93C)].

staroušek, -ška 'staruszek': *staroušek* [starušek, -ška].

starši, -i, -i 'starszy': *starši sin; z'e staršim; jak soy starši nekery* 140 [starší].

stařec, -rce 'starzec': *stažec, čovjek stari* [stařec, -rce].

stat 1) 'stać': *jak koho stat, to se n'apeče nepšix* 120, *ne biyo ho stat* 197, *ja sem vzař d'echo st' n'a ruku i stojim v siňi* 51; *ten jeden stoji n'a vřxu i kyade na trakaš* 113, *voňi stoji* 149; *to voňi stoji z jednej strani* 102, *to tu se stoji z'e žitem* 70; *kvjeti n'a vokne stoji; skrent, žebi von staj v m'ist'e* 157; *bo hruška stajya vedye xliya* 51; *n'e utekli, stali* 149; 2) 'kosztować, mieć wartość': *dnes ta morga niž ne stoji* 233 [státi].

statek, -tku 'narzędzia stolarskie': *Taki statki, voňi maj takej statek* 643 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (statki 24S)].

staw, -vu 'staw': *staj — voda stoji, sazoyka; stavu* gen. sg.; *f stavje; stavi* nom. pl. [SSJČ brak w tym znaczeniu; (stavy 87S)].

stav'idlo, -a 'zastawa przy stawie': *stav'idyo — se fpoyš'ti vodu; stav'idya* gen. sg. [stavidlo, -a].

stav'it se 'stawiać, stawić się': *potom se stav'i f kupki* 625; *To se potom stav'i ti paciňki* 112, *to se zas stav'i k'ožoyki* 112, *stav'i se kupki; na ti spoypi stav'i se vopuotně; p'ijayki stav'i se z'a ušima; sem dostay vezvaňi, žebi se stav'it do pr'ezidjum* 431 [staviti].

stavjet 1) 'stawiać': *Take kož'oyki stavjeli* 134; *A ti paciňki se zroyna stavjeyo* 155, *na pnyce stavjeyo se hñki*; 2) 'budować': *budoj stavjet škoyu* 111, *jak naš kostey st'avjeli* 150; *Ať si ti myadi st'avjej* 53 [stavěti].

stebel, -ble 'szczebel': *stebye u žebžin* [SSJČ brak; (stebel 61)].

stec 'šćiec': *ten met steče do r'akiho tam hñka* 268; *žebi voda stekya s toho t'esta* 262 [steci].

stehno, -a 'udo': *stehno — jut p'o poysku; stehna* [stehno, -a].

steknout se 'wścieknąć się': *pes stekne se* [vzteknouti se].

stelmax, -a 'stelmach': *steymax d'eya vozi* [SSJČ brak; (stelmax 93C)].

stehnej, -a, -i (tylko f.) 'o krowie: cielna': *krava je steyna devjet m'jesicu* [stelný 'březi'].

st'ena, -i 'ściana': *st'ena nižši, n'a st'enu; n'a steňe; bilit st'eni; pot tejma st'enama* 416, *v'obraski n'a st'enax* [stěna, -y].

stenkat 'narzekać, stękać': *čovjek stęka, nažyka, jak něco boli* [SSJČ brak; (stýňko bo go boli bžux 16S)].

sterta, -i 'brodło, kupa słomy': *sterta; d'eya stertu n'a poli* 249; *ne musi styrti d'eyat* 250 [SSJČ brak; (sterta 83B)].

stežka, -i 'ścieżka': *stežka* [SSJČ: stezka, -y, nář. stežka v. stezka].

stid'it se 'wstydzic się': *von se stid'i možno* 279; *stid'ej se* 3. pl. praes. [styděti se].

st'ikat 'ściekać': *to d'fali br'azñice soyseď z'a soyseďem, žebi ta voda st'ikaya* 224 [stěkati].

st'in, -u 'cień': *juš n'e x'eyo ros'lic, bo to biy st'in* 556; *st'in z'a čovjekem* [stin, -u].

st'inka, -i 'pluskwa': *st'inka n'a st'enax; st'inki* nom. pl. [stinka, -y 'stěnice, -e Porcellio a Oniscus'].

st'irat 'ścierać': *gumkoy se st'ira vovuek; st'ira se prax* [stirati].

stlani, -i 'ściółka, igły opadłe': *Do pesa sme xod'ili n'a styaňi* 576; *Bžesk to se d'o styaňi bere* 63; *se uživa do hrabaňi či tam styaňi* 248 [stlani, -i 'stelivo'].

stlat 'słać, podścielać bydłu': *pod dobitek se stlajao* 576 [stlāti].
 stlouc 'stluc': *I potom se ho (masuo) stlouče d'o kupi* 125 [stlouci].
 stloukat 'o masle: zbijać': *to se stloukajao d'o kupi to masuo* 24 [stloukati].
 stm'ivat se 'ściemniać się': *u nas se žyka, že se stm'iva* 144 [stmivati se].
 sto, -a 'sto': *potom zas χ'ey sto zjotejx* 68, *tisic sto zjotejx* 74, *sto dvacet* 195, *mjej asi sto patnas* 195 [sto, -a].
 stodola, -li || -i 'stodola': *no to je p'o česku ob'ijnice — st'odoya nihi* 419, *stodoya se sp'aliya* 47, 50; *χ'ajupa i st'odoya v'ostaya* 52; *V'ozime d'o stodoli* 8, 149, 549; *zas se vozi d'o stodoli* 7, *asi došey jag d'o stodoyi* 149; *mame stodoli*; *d'avame d'o stodoli* 249; *d'o stodoli* 501, *f stodoje* 501, *stodoyu tš'a vob'it* 61; *zamika se stodoju*; *myat f stodoje* 14 [stodola, -y].
 stoh, -u 'stóg': *stox*; *stohu* gen. sg. [stüh v. stoh].
 stojak, -a: 1) 'bróg z czterech słupów i dachu': *stojak n'a seno*; 2) 'koźlak': *stojak*; *kš'emeňaki to soy červeni taki ti st'ojaki* 518 [SSJČ brak; (stojok 83L, 86)].
 stokrotka, -i 'stokrotka': *stokrotka* [SSJČ tylko: stokrása 'sedmikrásá'].
 stolař, -a 'stolarz': *stolař*; *stolaža* gen. sg. [SSJČ brak; (stoloř 93C)].
 stolička, -i 'stolek': *stolička* 458, *stolički* gen. sg.; *na stoličce se sedí* [SSJČ tylko: stolík, stoleček].
 stolik, -a 'stolek do podpierania nogi konia przy kuciu': *n'a stoliku* [SSJČ: stolik].
 stolarka, -i 'deska mająca 15 cala grubości': *stouarka* [SSJČ brak].
 stolarne, -e 'stolarnia': *f stouarni nejni taka meška sprava* 413 [SSJČ tylko: stolárna, -y; (stolarňo 72D)].
 stolarskej, -a, -i 'stolarski': *stouarskej veštat*; *virop stouarskej* [SSJČ brak; (vaštat stolarski 1G)].
 stolař, -e 'stolarz': *takej stouař to už dš'ay* 208, *u st'ouaže teš voken nejni* 651 [SSJČ brak; (stoloř 93C)].
 stoleček, -čka 'stoleczek': *stouček* [stoleček, -čka].
 stolnice, -e 'deska do robienia ciasta, stolnica kuchenna': *pšynese se vay, stouñici, to džyy negdi ž'ykali st'ouñice* 546 [SSJČ brak; (zaš še flaki vypožy na st'olnice 104)].
 stonat 'chorować': *stonat na kryngosyup*; *č'ovjek stuňe*; *pšehice stuňe*; *stuñoy d'e'i* [stonati — stūñu, stūñou, stonej].
 stonavej, -a, -i 'chory': *Maŋca i ten Tomeš teš soy st'onav'i?* 602; *z'e stonovim* [stonavý].

stonka, -i 'stonka ziemniaczana': *abo tu stonku jag niš'ej* 655 [SSJČ brak; (stonka 83L)].
 stopa, -i 'stopa': *stopa*; *platfus ma puaskoy stopu* [stopa, -y].
 stopňovo adv. 'stopniowo': *No i to tak stopňovo de* 488; *P'o kovej, st'opňovo* 623 [SSJČ brak; (stopňovo 104)].
 stoupka, -i 'tłuczek drewniany do gniecenia kartofli': *stoupka do m'ačkaŋi br'amboru v'aženejx* 32; *stoupka do bujey* [stoupa, -y, stupka, -y].
 strax, -u: 1) 'strach': *straxi soy v meze* [SSJČ tylko: strašidlo, -a; (vižoyym ros stroxa 25P)]; 2) 'obawa': *Nš'aka bojže višua, to juš strah biy, bo se luž bude palit* 53 [strach, -u].
 straka, -i 'sroka': *straka kšyči* [straka, -y].
 strakatej, -a, -i 'pstry': *str'akatej*; *krava strakata*; *tejx kvjetu str'akatejx* 557 [strakatý].
 strana, -i 'strona': *z jednej strani* 33, 60, *n'a druhoy stranu* 93, *f tu stranu* 45, *na drugej strane* 70; *ve šš'eci strani* 152 [strana, -y].
 strapenej, -a, -i 'zmartwiony': *str'apenej* 5 [SSJČ brak].
 strašit 'straszyć': *o puñocku straši, chođej duxi* [strašiti].
 strašivec, -wce 'strach na wróble': *strašivec straši vrapce* [SSJČ tylko: strašák, -u; (strax na vruble 25R)].
 strašne adv. 'strasznie, bardzo': *strašne je mokro*; *voñi čisto strašne radi* 668; *boli strašne* [strašně].
 straťit: 1) 'stracić': *z uhli to jak se v'ipali, straťi se voheň* 114, *tam se n'e straťi* 'nie zmarnuje się' 141; *sem se ne straťiya* 'nie zginełam' 538; 2) 'pozbyć się dziecka, usunąć ciążę': *χ'eyu straťit* 8 [ztratiti].
 straž, -e 'straż pożarna': *straž*; *straže* gen. sg. [SSJČ brak w tym znaczeniu; (stražy najexayo 30K)].
 stražackej, -a, -i 'strażacki': *Rem'izje je str'ažacka* 97 [SSJČ brak; (basyn strazacki 15L)].
 stražak, -a 'strażak': *stražak hasi voheň*; *stražaka* gen. sg. [SSJČ tylko: hasič, -e; (strozok 93C)].
 stražnik, -a 'stróż nocny pilnujący porządku i bezpieczeństwa na wsi': *stražnik* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (strožnik 93C)].
 strejc, -a 'stryj': *Strejc tam je* 54, *Strejc tam biy* 77 [strýc, -e].
 strejček, -čka 'stryj, brat ojca': *strejček*; *k strejčku dicki mečey n'a kopeđu* 90; *ti d'e'i žykaj strejčki* 140, *o mame tam strejčku* 140 [strýček, -čka].
 strhanej, -a, -i 'stargany': *targus — st'yrhana syama* [strhati].

- střhat se 'potargac się': *abi se tag n'e střhajo* 549 [strhati se].
 strńisko, -a 'ściernisko': *st'ŕńisko p'o p'seńici; st'ŕńisko, st'ŕńisko, p'o p'ysku ściźne* 245; *st'ŕńisko p'o ži'e; st'ŕńiska* gen. sg. [SSJČ strniště, -ě].
 stroj, -e 'maszyna': *teťki soj stroje* 421 [stroj, -e].
 strojít se 'ubierać się, stroić się': *ukažu vam, jak se str'ojeli* 484 [strojiti].
 strom, -u 'drzewo': *m'iza teče, jak se strom skaleči; koruna stromu* [strom, -u].
 stromeček, -čka 'choinka': *str'omečki soj dva p'ostav'eni* 450; *V'o tim str'omečku? V'o tejš svaťkaj?* 458 [stromeček, -čku].
 stromej, -a, -i 'stromy': *kraj žeki stromej* [SSJČ: strmý; (stromy 15T)].
 stromek, -mka 'choinka, drzewko': *stromek je na šťedrej večir. A stromek to p'syvažime z mesa* 443; *stromka* gen. sg.; *pši tim stromku si p'osp'ivaj, a p'ohosťej se* 187; *smgk beroy n'a stromki* [stromek, -mku].
 strop, -u 'pulaťp drewniany': *p'ot strop* 456; *mjeu sem n'a strop* 62; *trami u stropu* 28 [strop, -u].
 strouhadlo, -a 'tarka': *p'ostrouha se na takim hrubim str'ouhadne* 452, 20; *buuvi na str'ouhadne p'ostrouhaj* 262 [strouhadlo, -a].
 strouhanej, -a, -i 'strugany': *kyuski ze str'ouhanejx brambor, buueu* 519; *str'ouhani buuvi* [strouhati].
 strouhat 'strugać': *n'a puacki se strouha buuvi* [strouhati].
 strug, -a 'strug, narzędzie do usuwania kory ze ściętego drzewa': *do kuže je struk* [SSJČ brak; (struk 72D)].
 struhat 'strugać': *kovaš struha kopito* [strouhati].
 strumik, -a 'strumyk': *uskej strumik pline* [strumen, -e; (strumyk 85)].
 struna, -i 'struna': *šm'itec p'o strunax jezdi* [struna, -y].
 struž, -e: 1) 'strażnik pilnujący wsi przed złodziejami': *struš stružuje; struže* gen. sg. [SSJČ tylko: strážce, -e; (struš 93C)]; 2) 'pszczoła pilnująca ulą': *ti struže p'ijnujoj ti pšťeli* 272.
 stružovat 'stróžować; pilnować': *struš stružuje* [SSJČ brak].
 stryxať, -e 'strycharz': *a nosij stryxaš tu cihnu dicki n'a zem* 192 [SSJČ brak; (stryxaš 104)].
 středa, -i 'środa': *štředa* 24 [středa, -y].
 střecha, -i 'strzecha': *taka štřecha jak se p'ošije* 32; *čistou suamu nosi n'a štřexu* 31, *No to je kroví, co se na nix z'akvada štřexu* 416 [střecha, -y].
 střelec, -lce 'strzelec': *střelec p'ouje na zv'izata; střelce* gen. sg. [SSJČ brak; (střelec 19J)].

- střem'ono, -a 'strzemie': *střem'ono; střem'ona* [SSJČ tylko: střemen v. třemen; (střymono, střymona 72D)].
 střev'ice, -u pl. t. 'trzewiki': *střev'ice* nom. pl. [střevíc, -e].
 střybernej, -a, -i 'srebrny': *štřybernej* [střibrný].
 střybrej, -a, -i 'srebrny': *to sme d'ali s takiho p'ap'iru — zuatej biu i to štřybrej biu* 488 [střibrný].
 střybro, -a 'srebro': *štřybro* [střibro, -a].
 střyhat 'strzyc': *A vuunu štřyhat?* 262; *střyha se nuškama* [střihati].
 střylet 'strzelać': *štřyuet; To deprvejc štřyueli* 407 [střileti].
 studenej, -a, -i 'zimny': *studenej; tšeba st'udenoj vodoj v'oxyad'it* 43 [studený].
 studeno, -a 'zimno': *A ji to tšeba do studena vstav'it* 140 [studeno, -a 'chlad'].
 studeno adv. 'zimno': *to tam je st'udeno* 141; *nejtue se nejtem na studeno* [studeno].
 studěň, -e 'chlód': *p'ovinno se žito dozdrat f studňi ne jen n'a suunci* 240 [studna, -y; studně, -ě, 'studěň].
 studňe, -e 'studnia': *studňe krovcena; d'o studňe* 140; *s tej studňe* 430; *k studňi vedli* 449; *do studňi spust'i* 141 [studna, -y; studně; (studňo 83B)].
 stul, stołu 'stól': *stui; stoju* gen. sg.; *ji se pšy stoje* [stůl, stolu].
 stvrďenej, -a, -i 'stwardniały': *zem skalista, stvrďena vod mrazu* [stvrđiti, stvrzen].
 subjekt, -a 'asystent lekarza': *taki myadej doktor i ten subjekt teš myadej* 689 [subjekt, -a 'člověk služebně podřízený'].
 sud, -u 'beczka': *škopek nebo sut v'elikej; sut na kapustu; kypki, z nix d'eya se sut* [sud, -u].
 suf'itka, -i 'sufit tynkowany': *podb'itka na suf'itku* [SSJČ brak].
 suxatka, -i 'nagietek': *suxatki* nom. pl. [SSJČ brak; (suxotek 15T)].
 suxej, -a, -i 'suchy': *suxi seno* 144, *houyski se koupi taki suxi* 105 [suchý].
 suxo adv. 'sucho': *u naz je z'a suxo* 59, *negdiz biyo suxo* 24, *n'a suxo* 36 [sucho].
 suxoti, -u pl. t. 'gruźlica': *A z'astuďija se, s'uxoti* 579 [SSJČ tylko: suchotiny; (suxoty 83L)].
 suxotini, -in 'gruźlica': *h'ŕdjuvi suxotini* 22 [suchotiny].
 suxšejc adv. 'bardziej sucho': *jag je suxšejc, to se v'orajo z'ahoni širši* 223 [SSJČ tylko: suchý; suše přisl.].
 suxši, -i, -i 'suchszy, bardziej suchy': *suxši honko* 223 [sušši].

suk, -u 'sək': *jak ma taki suki* 34, *suk*; *suku* gen. sg. [suk, -u].
suka, -i 'suka': *suka se vošt'ehi*; *suka se št'ehi* [SSJČ: *suka*, -y zast a náf.].
sukenka, -i 'spódniczka': *A sukenki to nosili ti, to spudnički žykaj po pousku* 125 [sukinka, -y].
sukinka, -i 'sukienka': *kitej to je cewa sukinka*; *jak je za kratka sukinka, to tšeba natšukovat* [SSJČ tylko: *šaty*, -u; (*sukinka* 93C)].
suknie, -e 'sutanna': *suknie černa, keroj nosi knes* [SSJČ brak; (*suknia* 90P)].
sul, soli 'sól': *suŋ d'o zeli*; *mnoho soli*; *f soli* 89; *s toj sovej se zm'ixa* 123; *h'ŋhiček z'e sovej* [sul, soli].
superfosfat, -u 'superfosfat, rodzaj nawozu': *Suŋ, s'uperfosfat teŋki nejdžyŋ se seje* 614 [superfosfát, -u].
supertomasina, -i 'supertomasyna': *superfosfati bili dobri a supertomasini* 226 [SSJČ brak; (*supertomasyna* 28D)].
superident, -a 'superintendent, godność kościelna': *superidenta* gen. sg. 408.
suša, -i 'posucha, susza': *jak suša, to negdi džyŋ biŋej* (żniwa) 239 [souše, -e].
sušenej, -a, -i 'suszony': *s'ušenejŋ hrušek daŋ* 94, *negde se vzaŋo řfaki s'ušeni hruški* 94 [sušený].
sušeni, -i 'suszenie': *vjeŋoŋ do sušeni* [SSJČ tylko: *sušiti*].
sušit 'suszyć': *jetej to luš tšeba kosit, sušit* 34; *n'e sušime* 34; *suši se* [sušiti].
svačina, -i 'podwieczorek': *sv'ačina* [svačina, -y].
svadba, -i 'wesele': *svadba* [svatba, -y]. Por. *svarba*.
svadebni, -i -i 'weselny': *sv'adebni tata* [svatebni].
svad'et 'sprowadzać': *fšexni jen svad'ej f'araže* 603; *To potom mašinu se svad'i* 627 [sváděti].
svalit 'zwalić': *svalit*; *fšecho se sv'aliŋo* 46, *svaŋenej*; *ti muri, to fšexno biŋo svaŋeni* 308 [sváliti].
svarba, -i 'wesele': *svarba* 28, *n'a svarbu tšeba jit* 100; *potom luž jede na tu svarbu* 101; *A na svarb'i jak to na sbarb'i* 101 [SSJČ: *svatba*, -y].
svarbovat 'uczestniczyć w weselu': *Potom je voziŋ d'o slibu d'o Kučova, no i zas sme tam sv'arbovali* 567 [SSJČ brak].
svat, -a 'swat': *svat* [svat, -a].
svatečni, -i, -i 'święteczny': *svatečni kŋoci || šati* [sváteční].
svatej, -a, -i 'święty': *f'igura svata*; *v noci kolem svateho Jana*; *Zesŋani Duŋa svateho* [svatý].

svatek, -tku 'święto': *pruŋi svatek* 28, *V druhi svatek* 91, *Zeyeni Svatki*; *n'a svatki to se peče k'ouače* 120; *v drugej den svatku* [svátek, -tku].
svatojanskej, -a, -i 'świętojański': *v noc svatojanskoj* [svatojanský].
svazat 'związać': *svazat*; *vemu sŋami zas a to svažu* 31; *potom se svaže* 549; *sv'azali* 106 [svázati].
svažet 'zwozić': *až žito visŋne, tak se svaži d'o ob'ŋnice* 421 [svážeti].
svest 'sprowadzić, zaprowadzić': *Tu biŋ Žit, to mu svet tu jarku* 235; *To voŋi teŋki dopŋva jix* (dziki) *d'opŋva svedli* 147 [svěsti].
sveter, -tra 'sweter': *Cera um'i d'eŋat či takej sveter, či takej* 19 [svetr, -u; (*sveter* 28D)].
sv'ice, -e 'świeca': *sv'ice je 'uđeŋana z ŋoje* [svíce, -e].
svička, -i 'świeczka': *svičkoj instr. sg.*; *sviček gen. pl.* [svička, -y].
svičnik, -a 'świecznik': *svičniki nom. pl.* 32 [SSJČ tylko: *svícen*, -enu 'stojan na svičku'; (*šf'ečnik* 90P)].
sv'inskej, -a, -i 'świński': *konskej hnuj je i krauskej i sv'inskej* 226 [svinský].
sv'ine, -e 'świnia': *sv'ine, voŋce, fšexno v'e xlivje* 40, *mnoho sv'ih* 56, *sv'ini se z'ab'ije* 187, *A sv'inum ne, aŋe dobitku teŋ mŋeli ten voves* 306 [svině, -ě].
sv'itat 'świtać': *sv'ita* [svítati].
sv'itit 'świecić': *slunce ne moŋe vodb'ijet i sv'it'it*; *sluŋičko sv'it'i*; *broučki sv'it'ej v noci*; *mašinka ma d'irki vižezani, aŋ se sv'it'i dobže*; *ŋampoj se sv'it'ijo* 108 [svítiti].
sv'izt 'zwieźć': *bo potom sv'ist f'araže tša biŋo* 283; *sv'ezeme fšexno, d'opŋva mŋaŋime* 9; *až se sveze d'o ob'ŋnice to zboži* 419 [svěztí].
svjedek, -dka 'świadek': *svjedek zeznava f soŋd'e*; *svjetki nom. sg.*; *svejŋ svjetku* [svědek, -dka].
svjet, -a 'świat': *svjet* [svět, -a].
svjetilko, -a 'światelko': *To taki sv'jetijko to vono x'odijo tak p'o poli* 99 [světýlko, -a].
svjetlo, -a 1) 'światło': *Kajždej bi x'eŋ mjet svjetŋo* 108; *I že xod'i to svjetŋo* 99; *žebi řfaki svjetŋa* 100 [světlo, -a]; 2) 'oświecenie, prąd elektryczny': *A sme ps'ŋjeli z v'eseky, a tu svjetŋa neŋni* 567.
svjetnice, -e 'izba': *svjetnice* [světnice, -e]. Por. *seknice*.
svlikat se 'rozbierać się': *slika se* 3. sg. praes. [svlíkat].
svobodnej, -a, -i 'swobodny': (pszczoły) *juž maj sv'i m'isto, soŋ sv'obodni i v'ostavaŋ* 272 [svobodný].

- svojak**, -a 'tytoń sadzony w ogródku': *t'abaku to je mayo, to se sazi svojak i krouťi se cigari* 494 [SSJČ brak].
- svojskej**, -a, -i 'swojski, własnej roboty': *xuebem svojskim tež možnu* 640; *puatno svojski to biyo dobri* 554 [svojský].
- svoľat** 'zwolać': *sfoľali mnoho l'idi* 443 [svolat].
- svoľavat** 'zwoływać': *šoutis svoľava l'idi* [svolávat].
- svoľeň**, -ňie 'sworzeń': *sfoľeň; sfoľne* gen. sg. [SSJČ tylko: svorník, -u; (sfožyň 84)].
- svraceňi**, -i 'wymioty': *čuvovjeka nuďi, se ma na svraceňi* [SSJČ tylko zvraceti].
- svracet** 'wymiotować': *sfracet; sfraci se* [zvraceti].
- svrcholek**, -lka 'przykrywka osłaniająca otwór w maślnicy': *Tu svč'rxoľek* 43, 44 [SSJČ brak].
- svuj**, sva, svi 'swój': *Každej musi mjet svuj košik* 11, *juž maj svi m'istu* 272; *'ud'ali puatno i biyo svi* 2, *fšexno svi tšeba zavist* 85, *Ja sem mjey sviho koňe* 47, *To je ješt'e své roboti* 23; *Každej ma svoju praci* 113, *potom sme z'avedli svoju kužni* 85, *na svim poli* 403, *pojedu svim koňem* 47, *n'a svim* 14; *gdo ma n'a svim, to ma z'e sviho* 443, *svi bejkt* acc. pl.; *z'e svéjma bratšyma* [svŭj, svá, své].
- svurka**, -i 'rzemień łączący u cepa kapicę bijaka z kapicą dzerżaka' *svurka* [SSJČ brak; (sfurka 83, 85)].
- syľza**, -i 'łyża': *mnoho syľzox* gen. pl. [slza, -y].
- syrovej**, -a, -i 'surowy': *syrovej; syrovi* nom. pl. [syrový].
- syrovatka**, -i 'serwatka': *z'deja se na n'akej syrovatce nebo ma mliku* (chleb) 547 [syrovatka, -y].

Š

- šafečka**, -i 'regał, szafka mała': *šafečka na s'enu s p'rkinek* [SSJČ brak. (safecka 87S)].
- šafka**, -i 'szafa na łyżki': *šafka mjeya vižyznuti zubi i tam se kyadyo žlice* [SSJČ brak; (šafka 'pólecčka na łyżki' 19)].
- šal**, -u 'szal': *No a šaju tež d'euať n'a ratkax* 461; *šaju* gen. sg. [šal, v. šála; (sal, -a 1G)].
- šalunka**, -i 'deska 3/4 cala na szalowanie': *šajunka, na šajunku* [SSJČ tylko: šalovati, šalovaní, -i].
- šalvje**, -e 'szaľwia': *šajvje ma červenejx k'itičku* [SSJČ: šalvěj, -e ž. n. řidč. m.; (salvja 25B)].

- šanda**, -i 'szelki': *šanda; šandi se zakvada na ramena i pšyp'ina se d'o kaxhot* [SSJČ: kšanda, nář. šanda].
- šano**, -a 'siano': *aje j'eueňi, serni, o to zas šano jim daj* 147 [seno, -a].
- šarvak**, -u 'praca wykonywana przez chłopów w ramach obowiązku dostarczania koni i ludzi do naprawy i budowy dróg itd.': *šarvak — šoutis nakazuje heco d'euať; šarvaku* gen. sg. [SSJČ brak; (šarvak 72D)].
- šara**, -i 'siara; mleko krowy zaraz po ocieleniu': *po voteueňi je šara* [SSJČ brak; (šara 83B, 72D)].
- šarfa**, -i 'szarfa': *Naše cera mjeya širokox p'entličku i take šarfi* 492 [SSJČ brak].
- šaro** adv. 'szaro': *šaro* [SSJČ tylko: šeře].
- šarowka**, -i 'szarówka, pora o zmierzchu': *na šaroxce* [SSJČ brak; (šarufka 92, 93C)].
- šateček**, -čku 'chusteczka do nosa': *šateček; šatečku; nos vi'tira se šatečkem* [šateček, -čku].
- šatek**, -tku 'chustka': *važe se šatek* 125, *šatek* 14, *na hjavje se nosi šatek; z'apaska je zamjast šatku* [šátek, -tku].
- šati**, -u pl. t. 'ubranie, odzież': *No šati to huš v'e skypax* 70, *šati n'a ned'eli; šati n'a fšenni den; vješak na šati, Teťki n'a ryŋku to mayo šatox u nas je* 71; *A biyo pojedaj b'ili šati, b'ili kyoci mjeya 'tu: šlubna suknia'* 127; *šraňk — tam se vješi kyoci || šati* [šaty, -u].
- šatka**, -i 'siatka': *pjekne v'ohradili šatkox* 414 [sit'ka, -y; (šatka 72D)].
- šatka**, -i 'siatka pszczelarska': *tšeba si vzit n'a hjavu šatku* 432 [sit'ka, -y; (šatka 72D)].
- šapce**, -u pl. t. 'frędzle przy chustce': *rohuxka ma tšy rohi i ščapce* [SSJČ brak; šč- v. též št-, št'-].
- ščenka**, -i 'szczeka': *ščęňka; ščęňki* [SSJČ brak; (scyňka 87)].
- ščerej**, -a, -i 'szczery': *ščerej* [SSJČ brak; (scyry 93C)].
- ščipawka**, -i 'szczypawka': *ščipawka* [SSJČ brak; (scypofka 'Corabus' 93C)].
- ščur**, -a 'szczur': *ščur || ščir* [SSJČ brak; (scur 83L)].
- šedej**, -a, -i 'szary, siwy': *buľanek je šedej z malima jabličkama* [šedý].
- šedemset** 'siedemset': *zas se ceňi šesťet zyotejx, šedemset zyotejx, jak kerl* 72 [sedŭmset].
- šedesat**, -i 'sześćdziesiąt': *šedesat kyjo moyki* 628; *Mjeli p'adesat, šedesat metru* 22 [šedesát, -i].
- šed'ivej**, -a, -i 'siwy': *šed'ivej kuň* [šedivý].

- šelečka**, -i 'szelka': *sp'udnička na teix šelečkax* 468 [SSJČ brak].
- šerovat** 'szorować': *podpahu se šeruje š'etkoj* [SSJČ brak; (*sorovat* 12J)].
- šerpjeń**, -pne 'sierpień': *f šerpni* 240, 292; *ješt'e i f šerpni i p'o dvacatim lipci* 239 [SSJČ: *srpen*, *srpna*; (*šerpni* 83)].
- šerść**, -i 'sierść': *šerść* 14 [srst, -i; (*šerść* 104)].
- šerši**, -i, -i 'szerszy': *k'onejka je šerši*; *šerši* f. [širši].
- šest**, -t'i 'sześć': *šez metru* 29, *šezd l'idi* 11, *p'adesat šest aru*; *šes par valci* 65, *Šesti naz de i v'ikope* 11 [šest, -i].
- šestka**, -i 'szóstka, tu: sposób układania cegły': *No to jag d'ali šestku, to ji d'ali v diuku ad je s'tena hrupši* 198; *šestkoj* 197 [šestka, -y].
- šesnactej**, -a, -i 'szesnasty': *v šesnactem roce* 77 [šestnáctý].
- šesnast** 'szesnaście': *bere se šesnaz l'idi* 10; *p'opostavi se šesnast, v'osumnast d'o hromadi* 7; *po šeznaz* 245 [šesnást].
- šešcet** 'sześćset': *zas se ceňi šešset zjutejx* 72 [šest set].
- šewc**, -e 'szewc': *šejc d'ejua boti*; *dam to šejcov'i*; *šejce* gen. sg. [švec, ševce; (*šejc* 83B)].
- šewcowskej**, -a, -i 'szewski': *šejcouska* nom. sg. f. [ševcovský].
- ševək**, -wka 'szrama, ślad po zaszyciu rany': *jak je vejka rana, to v'ostava ševək*; *šejka* gen. sg. [SSJČ: *šev*, *švu*].
- šewcova**, -vej 'szewcowa': *šejcova*; *šejcovej* gen. sg. [ševcová, -é].
- šewcovat** 'wykonywać zawód szewca': *šejc d'ejua boti* — *šejcuje* [ševcovat].
- šewni**, -i, -i 'siewny': *šejni z'yno* [SSJČ tylko: *seci*, *osevny*; (*ševne žarno* 93C)].
- šewnik**, -a 'siewnik, maszyna do siania zboża': *šejnik*; *seje se šejnikem* [SSJČ brak; (*šivnik* 87S)].
- šibeńice**, -e 'szubienica': *šibeńice* [šibenice, -e].
- šiber**, -bru 'zasuwa zamykająca od tyłu (ewent. także przodu) przestrzeń wozu między deskami bocznymi': *N'ekeri žykaj šiber* 29; *dajmo se taki šibri, ad nam to n'e vilituje* 158 [SSJČ brak; (*šibra* 72D)].
- šidelko**, -a 'drut do dziergania': *šidejko je do hejcuovaňi* [SSJČ brak; (*šydejko* 72D)].
- šidlo**, -a 'szydło': *šidjo* [šidlo, -a].
- šif**, -u 'okręt': *šif je vejkej* [šif, -u 'łód'].
- šikovat** 'szykować, przygotowywać': *šikuje se b'igos*; *jak se šikuje n'a vosnovu*; *do šlubu se šikov'ali*; *no i šikovali se d'o šlubu* 472; *šikuj m'i postej* 665 [šikovati].

- šilnik**, -a 'silnik': *seli žito n'e mašinoy, n'e šilnikem* 236; *už mjeji šilniki* 301, *ten šilnik českej biju* 233, *vo tim šilniku* 234, *voj šilnika* 234, *šilniki* 234 [SSJČ brak].
- šina**, -i 'szyna': *šina*; *vjak de po šinax*; *šini* — *tim soj potkuti saňice* [šina, -y].
- šindel**, -dla 'gont': *šindej*; *z'e šindej* gen. pl.; *šindeje* nom. pl. [šindel, -e].
- šindel**, -dla 'gont': *šindej*; *šindyem* instr. sg. [šindel, -e].
- šinka**, -i 'szynka': *šinjka*; *šinji* nom. pl. 89 [šunka, -y; (*šynka* 72D)].
- šipa**, -i 'duża łopata do węgla': *šipa* 28; *p'opatoj nebo šipoj* 35 [SSJČ brak; (*šipka* 'szufelka' 88)].
- šipka**, -i 'szufelka do śmieci': *smet'i se z'b'ira n'a šipku* [SSJČ brak; (*šipka* 88)].
- širokaxnej**, -a, -i 'bardzo szeroki': *co to mjeja ten velun, bo to je širokaxni* 288 [SSJČ brak; (*sytokaxny* 87S)].
- širokej**, -a, -i 'szeroki': *asi tak širokej s puždruha, z dva metry* 12; *k'umoda je široka*; *to je taki široki* 127 [široký].
- širši**, -i, -i 'szerszy': *širši* [širši].
- na širku** adv. 'na szerokość': *n'a širku mjeja štiri cojue* 198 [SSJČ brak].
- šistej**, -a, -i 'szósty': *šista kateg'orje* 24; *f p'adesat šestem roce* 151 [šestý].
- šiška**, -i 'szyszka': *šiški* nom. pl. [šiška, -y].
- šit** 'zyc': *Pitje se šijo* 22, *k'ajhoti šili* 23, *šije se jehujoy* [šiti].
- šivej**, -a, -i 'siwy': *šivej kuň*; *šiva kobjua*; *šivi v'asi* [šivý].
- šivnik**, -a 'siewnik': *s'ejeme tim šivnikem, šivnikem*; *koňe se z'apšahne i se n'asipe i se seje* 616 [SSJČ brak; (*šivnik* 87S)].
- šivnik**, -a 'siewnik': *vo tim šivniku možu žyc* 234, *voj šivnika* 234 [SSJČ brak].
- škarlot**, -u 'odłamek granatu': *bes puašt' škarlot n'akej pšešej* 75 [SSJČ brak].
- škarpetka**, -i 'skarpetka': *sem mu koj'ij škarpetki, k'ajhoti* 69, *vzaj škarpetku, škarpetki d'ejua se drutkama* [SSJČ brak; (*škarpetka* 23B)].
- šklarš**, -a 'szklarz': *šklarš*; *šklaža* gen. sg. [SSJČ: *sklář*, -e; (*škloš* 28D)].
- škoda**, -i: 1) 'zniszczenie zboża': *to voni (dziki) škodu d'ali* 147; *š'ejeni, serni škodu d'ali* 46; 2) adv. *pšeť'e škoda tij prasat* 52, *škoda mi tej starej kočki* [škoda, -y].
- škod'it** 'szkodzić': *a co mi to škod'i* 83 [škoditi].

- školak**, -a 'uczeń': *piłnej školak, učen* [školák, -a]. Por. **školak**.
škola, -i 'szkoła': *škola* 110; *d'o školi* 109, 13, *do školi; školu* acc. sg. v'e *škoye* 109; *d'o škoy* 152, *že škoy n'e mame* 153, *tolik mjeja školi* 642 [škola, -y].
školak, -a 'uczeń': *škoyak || učen xodi d'o školi* [školák, -a]. Por. **školak**.
škop, -a 'baran kastrowany': *škop* [škop, -a v. skop; (škop 84)].
škopek, -pka 'naczynie do dojenia': *škopek biu z dževa; škopek nebo sui v'elikej* 39, *škopki* nom. pl.; *a pōm se n'osijo v'e škopkax* 40 [škopek, -pku; (škopek 84)].
škrabačka, -i 'przrząd do czyszczenia uli': *Je taka škrab'ačka s takiho pjezu i se pječne v'iškrabe* 436 [škrabačka, -y 'škrabák'].
škrabak, -u 'narzędzie do usuwania kory z drzewa': *U nas p'o'jeduj takej škrabak* 60 [škrabák, -u 'škrabačka'].
škrabat 'skrobać': *škrabat myadi buvvi; pes škrabe; To sme škr'abali hr'abjema to stjaži* 165 [škrábati].
škrabina, -i 'lupina obrana z kartofla': *škrabini* nom. pl. [SSJČ brak].
škrob, -u 'krochmal': *škrop; škrobu* gen. sg. [škrob, -u].
škrobeńi, -i 'krochmalenie': *farpku se sipe pšy škrobeńi* [škrobeńi, -i].
škrobit 'krochmalic': *škrob'i se, abi biu štijnejši* [škrobiti].
škubat 'skubać': *škubat* [škubati].
škudlivec, -wce 'wrobel': *šk'udlivec nebo vrabec; škudlivec cv'jka; To jak peży deroy, to d'eka menši xitnoy šk'udliyce — vrapce i pus'ej d'o sekńice, no to peży r'osxazi* 100 [SSJČ tylko: škudlivý].
škumlet 'skomleć': *pes škumli* 3. sg. praes. [SSJČ brak; (pes skumli 87S)].
škvarek, -rka 'skwarek': *škvarek; škvarka* gen. sg.; *tyušt' z'e škvarkama, poprosi na ti škvarki* 322 [škvarek, -rku].
šlatec, -tce 'powój': *f českim jaziku to nejv'icej žykej na tu povojku; šlatec* 238 [svlačec, -čce 'Convolvulus']. Por. **povojka**, **šlatec**.
šlauch, -u 'wąż gumowy, szlauch': *jen zanisi šlauch d'o vodi* 55 [šlauch, -u 'hadice'].
šlež, -a 'śledź': *šlec* [sled, -dę; (šlec, šleža 83L)].
šlifiš, -e 'szlifierz': *šlifiš vostiši nože* [SSJČ brak; (šlifiš 93C)].
šlub, -u 'ślub': *d'o šlubu* 473 [slib, -u; (šlub 16S)].
šlub, -u 'ślub': *d'o šlubu* 472; *po tim šlubje to biu vobjet* 171 [slib, -u; (šlub 104)].
šlufka, -i 'szlufka': *šlufki ušiti u kajhot* 467 [SSJČ brak]. Por. **šlufka**.

- šlufka**, -i 'szlufka': *soy taki šlufki u kajhot i potom se v'estykuje pasek i zapne* 467 [SSJČ brak; (šlufka 93)].
šlaban, -u 'szlaban, bariera do zamykania wjazdu': *šyaban; šyabanu* gen. sg. [SSJČ brak; (šlaban 93)].
šlamkreda, -i 'kreda do bielenia': *šyamkreda; s'eni b'ili se šyamkredoy nebo vapnem* [SSJČ brak; (šlamkreda 93C)].
šlapanej, -a, -i 'mieszany przez deptanie nogami': *Bo soy dva torfi. Jeden šy'apanej, jeden ž'ezanej* 112; *pšy šyapanim torfje to tak nejhi* 113 [šlapany].
šapat 'deptać': *šyapat* 112; *a tamto se reje i šyape se, vodoj se z'aliva* 154, *vodoj se lijo i šy'apajo se n'ohama* (torf) 154; *podnuška, co se šyape* [šlapati].
šlapota, -i 'ślady kopyt na drodze': *šyapoti vot końe* [šlapota, -y].
šlatec, -tce 'powójka': *šyatec taki kitički ma; šyatec pojni 'polny'; šyatez ju, to ta trava* 238; *taka je povujka, to tak kvete, šyatec se žyka* 529 [SSJČ: svlačec, -čce].
šlufka, -i 'szlufka': *šyufki z hakama, gde se zakyada prostranki v'ot końe* [SSJČ brak; (šlufka 83B)].
šlupka, -i 'obierka, lupina z kartofla': *buvvi z'e šyupkama* 32; *Buvvi se uv'aży s šy'upkama, to ž'ykame v'e šyupkax* 123 [šlupka, -y; ob. šlupka].
šlusař, -e 'ślusarz': *šyusař mešanik spravuje mašini; šyusaže* gen. sg. [SSJČ brak; (šlusař 28D)].
šmačnej, -a, -i 'smaczny': *to tuze šmačni* 452 [SSJČ brak].
šmajda, -i 'człowiek, który pracuje lewą ręką': *šmajda pracuje levoy rukoy* [SSJČ tylko: šmajda, -y 'kulhavě chodící osoba'; (šmajda, šmajžoš 72D)].
šmak, -u 'smak': (marchew) *jag nejhi v'ipražena, to ne ma šmaku* 521 [šmak, -u 'chut'].
šmakovat 'smakować': *n'e šmakujoy* 3. pl. praes. 520 [šmakovat].
šmalec, -lcu 'smalec': *gdiš tyušt' zestidne, je šmayec; šmaycu* gen. sg. [SSJČ brak; (šmolec 72D)].
šmergel, -gle 'kamień do ostrzenia narzędzi': *šmergey* [SSJČ šmirgl, -u; (šmergel 42B)].
šmitec, -tce 'smyczek': *šmitec po strunax jezdi* [SSJČ: šmytec v. smyčec, -čce].
šneška, -i 'śnieżka, drobna, sucha kuleczka śniegu': *šneška — mali kroypi* [SSJČ brak].

- šnice**, -ic pl. t. 'šnice; schodzące się na przodzie dwie belki nad osi wozu, w których jest osadzony dyszel': *soy šnice f tejx n'asada x z r zadu* 156; *To voj, a potom tu hje budoj šnice* 26, *Soj šnice pšedni, soy šnice zadni* 26 [SSJČ brak; (*šnice pšednie* 72D)].
- šnice**, -ic 'šnice, część wozu': *voj musi bejt v'e šnicix* 26, *soy šnice pšedni a je voj* 156; *šnice; n'a šnice x; šnice zadni nebo pšedni* [SSJČ brak. (*šnice* 72D)].
- šnitli x**, -u 'szczypiorek': *šnitli x; šnitli x u gen. sg.* [šnytlik, -u 'pažitka, -y'].
- šnupaŋi**, -i 'wąchanie tabaki': *tabak do šnupaŋi* [šnupaŋi].
- šnur**, -a 'sznur': *šnur* 71; *Kor'ale taki, sami šnuri jeden z'a druhim* 468 [šňura + šňura, -y f.; (*šnur* 72D)].
- šnurovanej**, -a, -i 'sznurowany': *pujboti soy šnurovani* [šnúrovaný, (*šnurovany* 72D)].
- šnurovat** 'sznurować': *šnuruje se šnurokama* [šněrovati].
- šnurowka**, -i 'sznurówka': *šnurowka; šnurowki gen. sg.; šnurowkama instr. pl.* [SSJČ tylko: *šněrovačka, -y; (šnurufka* 72D)].
- šofer**, -a, 'szofer': *šofer jezdi avtem* [šofer, -a].
- šoltis**, -a 'soltys': *šoltis; šoltisa* [SSJČ: +šultys, +šoltys 'rychtář, -e'].
- šopka**, -i 'szopka, z którą chodzą na Boże Narodzenie': *šopka; hegdí to x'odili s takoy šopkoy* 489; *A to ne tag daymo teť x'odili s toj šopkoy* 95; *f tej šopce* 489 [SSJČ brak; (*kolenžože xožexy s sopkom* 25P)].
- šosa**, -i 'szosa, droga bita': *šosa, soy kameni; šosu acc. sg.; na šose loc. sg.* [SSJČ brak; (*šosa* 83B)].
- špalka**, -i 'ul z kłosa?': *daymo to mjeli řidi f takej x špalkax pšteli, ne jak teťki f teťx kuřax* 437 [špalek, -lku].
- šparagus**, -u || -a 'asparagus': *šparagus* 474, *vjeneček z merti n'eiv'icej, troxu šparagusa* 288; *vjeneček d'eya se z merti nebo ze šparagusu* [SSJČ brak; (*šparagus || šparagus* 28D)].
- špatné** adv. 'źle, brzydko': *jemu bylo špatné* 5, *špatné* 17 [špatně].
- špek**, -u 'słonina': *špek v'itop'ija v h'v'ŋki* 8; *špeku gen. sg.* [špek, -u].
- šp'ic**, -e 'koniec kosy': *šp'ic* [špice, -e, špička, -y; (*špic* 63G)].
- šp'ice**, -e 'szprycha w kole wozu': *šp'ice; šp'ice gen. sg.* [špice, -e].
- šp'ilečka**, -i 'szpileczka': *šp'ilečka* [SSJČ brak].
- šp'ina**, -i 'brud': *at ta šp'ina r'ozmoči se* 175 [špina, -y].
- šp'inavej**, -a, -i 'brudny': *šp'inava voda* 'mętna, brudna'; *praduo šp'inavi* [špinavý].
- šp'ira**, -i 'szpara': *p'o šp'irax 'utejka* [špára, -y ob. špára; (*špara* 93C)].

- šp'irak**, -a 'szperacz': *šp'irak p'o šp'irax 'utejka* [SSJČ: brak].
- šp'iritas**, -u 'spirytus': *šp'irytus* 431; *puj litra šp'iritusu tšeba dat* 677.
- šp'ital**, -a || -u 'szpital': *šp'itax; zaves sem do šp'itaju* 57, *šp'itaju gen. sg.; No i u šp'itali teťki yeži* 138 [SSJČ: špitál, -u 'zast. a ob. expr. nemocnice, -e'; (*špitol* 93C)].
- šp'izarné**, -e 'spizarnia': *šp'izarné — šlecko, co potšeba, se d'v'ži* [SSJČ: špižirna, -y; (*špižarno* 28D)].
- špjoški**, -u pl. t. 'špioszki, rajtuzki dziecięce': *A potom, jag juž je vječi to f špjoški* 464 [SSJČ brak].
- špjunčka**, -i 'śpiączka letarg': *špjunčka* [SSJČ brak; (*špuncka* 19J)].
- špodek**, -dka 'podkładka pod żelazko': *špodek, na špotku loc. sg.* [SSJČ brak; (*spodek* 93C)].
- špok**, -a 'szpak': *špok* [špaček, -čka; (*špok* 87S)].
- špringlo**, -a 'część żurawia studziennego, do której przyczepia się wiadro': *špoup je p'ostavenej i na tim je špringuo i vjedro je na tim* 430 [SSJČ brak].
- šprít**, -u 'spirytus': *šprít je macinej* [SSJČ: +šprit, -u 'spiritus'].
- šprosa**, -i 'szczebel w drabinie': *z'avožit taki ž'ebžyni, taki soy s ti... šprosi f teh ž'ebžynax* (żona poprawia: *špri xue se žyka*) 419 [SSJČ brak; (*šprosy* 'listewki poprzeczne w oknie dzielące ramę na części oszklone' 87S)].
- špri x**, -i 'szprycha w kole': *špri x i a tađi zvona* 27; *jak špri x i v'od rovera* 460 [špice, -e; (*špri x a, špri x y* 72D)].
- špri x a**, -i 'szprycha w kole': *špri x i || šp'ice* [SSJČ brak; (*špri x y* 87S)].
- špri x le**, -e (?) 'szczebel': (informatorka musiała pomylić wyrazy *špri x a* i *špros, špros*) *špri x ue se žyka* 419 [SSJČ brak]. Por. *špri x el*.
- špri x el**, -sle 'szczebel': *špri x ey, špri x ue gen. sg.* [špri x el, -sle].
- špulka**, -i 'szpulka': *špulka; z'v'iji se na špulki, jak se šikuje n'a vosnovu* [špulka, -y; (*špulka* 83B)].
- špunška**, -i 'listewka': *Ud'z'ayo se taki špunški a ti šibri se fšt'av'ijo* 158 [SSJČ brak; (*špuski* 13)].
- šrak**, -u 'narzędzie, na które nakłada się szpulki przy snuciu': *šrak* [SSJČ brak].
- šraŋk**, -u 'szafa': *šraŋk, šraŋku gen. sg.; šraŋk, šraŋku; ve šraŋkax* [SSJČ: šraŋk, -u řidč. šrank].
- šrapnel**, -a 'pocisk artyleryjski': *šrapneje nom. pl.* [šrapnel, -u].
- šrauba**, -i 'śruba': *kapsue i šrauba* 78; *šraubi musej bejt* 28; *kojo v'estřži to kapsalem se z'akrou'i šrauboy* 28 [šroub, -u].

- šron**, -u 'szron': *šrun; šron* [SSJČ brak; (*šrun* 87S)].
- šrouba**, -i 'śruba': *šrouba; n'a vřx je šrouba; n'a šroubi* 157 [šroub, -u].
- šrouba**, -i 'śruba': *šroubi* [SSJČ šroub, -u; (*šruba* 93C)].
- šruba**, -i 'śruba': *Taki sox pŕkinka, iřaki šrubi i se z'akrouř'i* 122; *šruhi* nom. pl. 456 [šroub, -u; (*šruba* 93)].
- šrun**, -u 'szron': *šrun; tyř šrun* 24 [SSJČ brak; (*šrun* 87S)].
- šrut**, -u 'śruta, grubo pokruszone ziarno na paszę': *šrutem teř pax d'obitek* 306; *V'osipkox abo šrutem v'opsipox* 318 [šrot, -u; (*šrut* 23)].
- šrut**, -u 'śruta': *a to lixi zřhi bere se n'a šrut* 649 [šrot, -u; (*šrut* 23)].
- šruta**, -i 'śruta': *V'oušem, br'amborama, šrutox, řřm* 638; *mořka moře bejt s řeho, řruta moře bejt s řeho* 237 [šrot, -u; (*šruta* 72D)].
- šrutovati**, -i 'mielenie śruty': *męęnek d'o šrutovani v'ob'ili* 36 [SSJČ tylko: šrotovati].
- šrutovat** 'mleć śrutę': *sam řrutuju; doma se řrutuje* 501, *to zřhi se řrutuje* || *doma řrutuju* 628 [šrotovati]. Por. *šrutovat*.
- šrutovat** 'mleć na śrutę': *řrutuju uř zřhi* 628.
- šrutovník**, -a 'młynek do robienia śruty': *mam svuj řrutovník* || *mam svuj řrutovník* 628 [šrotovník, -u]. Por. *šrutovník*.
- šrutovník**, -a 'śrutownik': *sox řrutovníki* 501, *řrutovník* 628 [šrotovník, -u; (*šrutovník* 72D)].
- štáb**, -u 'sztab pułku': *f Poř'arkax to bių ceųej řiap* 82 [štáb, -u].
- štacheta**, -i 'sztacheta, deska pionowa w płocie': *přot ze řtaxet* 38; *řtaxeti* nom. pl. [štacheta, -y].
- štamařza**, -i 'dřuto': *ř'amajřox instr. sg.* 645 [SSJČ brak; (*štamařza* 25R)].
- štamovat** 'wycinać dziurę': *duatkem d'ouři se řtamuje, duabe se; Duabe — ř'amuje to uř je p'o pousku* 646 [SSJČ brak].
- št'aw**, -vik, -u 'szczaw, Rumex': *ř'af* || *ř'ovik; ř'avik roste n'a pastvje* [SSJČ: ř'tovik, -u; (*scoř, scořu* 87S)].
- št'avovej**, -a, -i 'szczawiowy': *zupa ř'avova; poųe ř'avovi* [SSJČ tylko: ř'avikový; (*ř'ovový* 15L)].
- št'ebetnej**, -a, -i 'szczebiotliwy': *bių ř'ebetna* 28 [štēbetný].
- št'edrej**, -a, -i w zwrocie *ř'edrej večir* 485, 92 'wieczór wigilijny' [Štēdrý večer].
- št'eka**, -i 'szczęka': *ř'eka* [SSJČ brak].
- št'ekat** 'szczekać': *pes ř'eka* [štēkati].
- štelmax**, -a 'stelmach, kołodziej': *ř'ejmax na to ř'ykaři* 313, *No u nas to koų ř'ejmax uđeųa* 27 [SSJČ brak; (*štelmax* 72D)].

- št'ehatko**, -a 'szczenię': *ř'ehatko* [štēhátko, -a; (*scyňhatko* 90P)].
- št'ehit se** 'szczenić się': *suka se ř'ehi* [štēniti se].
- št'epeni**, -i 'szczepienie drzew owocowych': *ř'epeni* [SSJČ tylko: štēpiti].
- šteper**, -a 'cholewkarz': *šteper řije holinki; štepera* gen. sg. [štep, -u, šteperka, -y].
- št'ep'it** 'szczepić': *mųadi dževo se ř'ep'i; užeųuje se z druųej dževini zrazi a se ř'ep'i* 440 [štēpiti].
- št'erbatej**, -a, -i 'szczerbaty': *ř'erbatej jak na pšed'e v'isipani zubi* [štērbatý].
- št'ernactej**, -a, -i 'czternasty': *F řternactem roku* 75 [čtrnáctý].
- št'ernast** 'czternaście': *pobių řternast dři* 20 [čtrnact].
- št'ernastej**, -a, -i 'czternasty': *F řternastem roce biųa vaųka pšecej* 3 [čtrnáctý].
- št'etička**, -i 'szczoteczka': *ř'etička; ř'etičkox se řeruje ruce; mame ř'etičku z husiho peři* 174 [štētička, -y].
- št'et'ina**, -i 'szczecina': *ř'et'ina; ř'et'inu* acc. sg. [štētina, -y].
- št'etka**, -i 'szczotka': *ř'etka; Ta gremųe to sox taki ř'etki* 264, *b'ili se ř'etkoų* [štētka, -y].
- štift**, -u 'szyft': *řtift* [štyft; (*řtyft* 63G)].
- št'ihlej**, -a, -i 'pociągły, podhuzny': *ř'ihųej* [štihlý].
- štik**, -u 'kolek do robienia dołków przy sadzeniu': *řtik: řřeba ř'ouųnoų s tej řtrani tim řtikem* 58 [SSJČ brak; (*řtyk* 'kij do czyszczenia pługa' 1B)].
- št'ika**, -i 'szczupak': *ř'ika* 20 [SSJČ: řtika, -y].
- št'il**, -u 'trzonek noża do krojenia torfu': *takej bių ř'il, duųųej patik ř'eųeznej a potom bių takej nuř* 155 [SSJČ brak; (*řtyl* 63G)].
- št'ipanej**, -a, -i 'o drewnie: szczypany': *ř'ipani dževo* [štípaný].
- št'ipat**: 1) 'szczypać, łupać drewno na kawałki, na szczypki': *to se p'ažezi k'opao, ř'ipao se ti pažezi* 200; 2) 'szczypać, gryźć': *cibuųe ř'ipe* [štípati].
- štirej**, -a, -i 'szczery, hojny': *ř'irej* [SSJČ brak; (*ųun to je scery, zeųy vyoų řřysko z řaųųy* 15T)].
- št'irl**, -eř 'cztery': *řtiri* 447; *Naz bių řtireř* 241, *d'o řtireř* 419; *To se ve řtyři mųař'i ři ve řřy* 34, *jeř'e řřema řtirma se braři* 428 [čtyři, čtyř].
- št'irlcet** 'czterdzieřci': *řtiricet tisíc* 197; *ř'iricet kių* 628, *řřycet, řtiricet bių* 91; *v řtiricet řřitim roku* 147 [čtyřicet].
- št'ivnej**, -a, -i 'szywny': *se dava, abi bių řtiųni* [SSJČ brak].

- štiwnejši**, -i, -i 'szywniejszy': *abi vono biyo štiwnejši* 465 [SSJČ brak].
- štolec**, -ice 'konstrukcja drewniana strychu, podpierająca krokwie w połowie wysokości': *a te'ki davaj štolec* 163 [SSJČ brak; (*štolec* 87S)].
- na štorc** adv. 'stercząco ku górze': *ti pac'inki se d'avajo na štorc ta jak cihpu* 190 [na štorc; (*na štorc* 32K)].
- štorcovat** 'na wzdłuż obrzynać': *štorcuje se krajzegovu p'kna, žebi bili prosti* [SSJČ tylko: na štorc].
- š'touchnout** 'szturknąć': *no to zas tšeba s tej strani š'touchnout tim štikem* 58 [š'touchnouti].
- štov'ik**, -u 'szczaw': *š'tov'ik* [š'tovik, -u].
- štrajzega**, -i 'piła mechaniczna': *To se p'ožeže abo n'a štrajžeze, je taka štrajzega* 442 [SSJČ brak].
- štrikovat** 'robić na drutach': *na drutkax se štrikuje* [SSJČ brak].
- štrnastej**, -a, -i 'czternasty': *f štrnastim roku* 310; *pamatuju jag biya f štrnastim roku vajka* 406 [čtrnácť].
- štruž**, -e 'stróż': *č'erv'ine to voni sox ti štruže taki* 272 [SSJČ brak; (*struž* 93C)].
- štryxat**, -e 'strycharz, ten, co formuje cegłę': *štr'yxaže sem vzaų* 404 [SSJČ brak; (*stryxat* 104)].
- štučnej**, -a, -i 'sztuczny': *štučnej navus; kanax štučnej* [SSJČ brak; (*štucny novus* 93C)].
- študovat** 'studiować': *von se ešt'e študuje* 673 [SSJČ tylko: studovati].
- štuka**, -i 'tu o koniu niesfornym': *Nex no von začne štuku d'emat* 46 [SSJČ brak].
- št'ur**, -a 'szczur': *št'ur; želisko n'a št'uri* [SSJČ brak].
- štvrtěj**, -a -i 'czwarty': *pux do štv'rtěj* 84; *na čšeti či štv'rtou ves* 308 [čtvrť].
- štvrtka**, -i 'ćwiartka, miara zboża': *štv'rtka* [čtvrťka, -y].
- štvrtěk**, -tku 'czwartek': *co štv'rtěk* 72, *ve štv'rtěk* 408 [čtvrtek, -tku].
- štvrtka**, -i 'o cegle, czwórka, czterocalówka': *to vona (cihpa) n'a šišku to mjeya štverka šturi coųe, a na diųku šes coųu* 198 [čtvrťka, -y].
- štvrt**, -i 'ćwierć': *štvrt metra; štvrt roku* [čtvrť, -i].
- štylvaga**, -i 'przymocowany do śnic poprzeczny drążek z hakami do zawieszania orczyków': *štylvaga (poprawi: štylvaha) to vona juž biya pšymocovana, jen se b'arčiki z'akųadajo* 157 [SSJČ brak; (*stelvoga* 93C, *štelvoga* 80)].
- štylvaha**, -i zob. **štylvaga**.

- štyry**, -ex 'cztery': *na štyry prondowice mejt* 56; *ve štyrex; A bili štyry na jennim voze* 74, *štyry* [čtyři, čtyř].
- štyrycet** 'czterdzieści': *štyrycet koųu* 34; *F štyrycet patem roce* 77, *v štyrecet patem roku* 78 [čtyřicet].
- šuflada**, -i 'jakaś część warsztatu tkackiego': *d'ajo se pšy veštate, r'eperovajo se tam taki ti šufładi rozmajiti d'o veštatu* 401 [SSJČ brak; (*sufloda* 83B)].
- šuflik**, -a 'szufłada w stole': *šuflik; šuflika gen. sg.; kumoda ma štiri šufliki* [SSJČ brak].
- šum**, -a 'sum, Silurus glanis': *šum* [SSJČ tylko: sumec, -ince; (*sum* || *šum* 83L)].
- švab**, -a 'karaluch': *švap; švaba* [šváb, -a].
- švađer**, -gra 'szwagier, brat żony lub mąż siostry': *je švađer n'a Folvarku* 45; *ješt švađer tam mi žyka* 149; *švagra gen. sg.; sme jeli z'e švagrem d'o mjepna* 148 [švagr, -a; (*šfager* 93)].
- švaks**, -u 'pasta do butów': *šfaks; šfaksu gen. sg.; boti maže se šfaksem* [SSJČ brak].
- šejsaparat**, -u 'aparat do spawania': *šfejsuje se v'e vohni nebo šfejsaparatem* [SSJČ brak; (*šfejsaparat* 15L)].
- švejsovat** 'spawać': *šfejsuje se* [SSJČ brak; (*šfejsovanje* 24S)].
- švela**, -i 'drewniany podkład kolejowy pod szynami': *šfeųa; šfeli gen. sg.; šfeųe nom. pl.* [SSJČ brak].
- švestka**, -i 'śliwka węgierka': *A teš se dava ti švestki, to se dava vocet, cuker* 513 [švestka, -y].
- šv'idrovatej**, -a, -i 'zezowaty': *šf'idrovati voči* [švidratý "šilhavý"; (*šf'idrovaty* 84)].
- šv'itek**, -tka 'włókno': *zv'iji se šv'itki* [SSJČ brak].
- švizej**, -a, -i 'świeży': *švizi vajko; švizej xlip; šviza moųka, n'a švižim povječši* 413, *s tej moųki švizej* 249, *zaz je šviza (pšt'eųa)* 660 [sviži v. svěži].
- švjetlice**, -e 'światlica, sala zebrani': *šfjetlice; do šfjetlice; ve šfjetlici soų hromadi* [SSJČ brak].
- šyika**, -i 'szyjka flaszki': *a ta šyika je f tim k'orytku* 657 [SSJČ tylko: šije, -e].

T

- tabak**, -u 'tytoń': *s'ipajo se tabak i kr'ouťiųo se v b'ibuyce* 30; *cigari u'd'eųani soų s tabaku* [tabák, -u; (*tabakym* 62)].
- tabakerka**, -i 'tabakierka': *tabak'erka* [tabateřka, -y; (*tabakerka* 93C)].

- tablice**, -e 'tablica': *tablice; kredou p'íše se na tablici* [SSJČ tylko: *tabule*, -e; (*tablica* 93C)]. Por. *tabule*.
- taborek**, -rku 'taboret': *taborek je do seděhi, je kvadratovi, kant'ati; taborku* gen. sg. [SSJČ: *taburek*, -u; (*taborek* 93C)].
- tabule**, -e 'tablica': *tabule* [tabule, -e]. Por. *tablice*.
- tadi** 'tutaj': *tadi sem pšyše i tadi se teš zas sp aliyo* 53; *A tadi nam se sp aliyo fšexno, jen xaxupa vostaia* 52; *Tadi pra f tom ne, aye n'a Foxvarku* 74; *a po'om se tadi v'ist'ehovay* 59 [tady].
- tafle**, -e 'tafla': *tafle puxu* [táfle, -e].
- tahat** 'ciągać': *Potom na he t'ahaj, na ti smoyi stav'i se v'opuotne* 29 [tahati].
- tahlej**, -a, -li 'ciągly': *tahlej dešč* [táhlý 'protahlí'].
- tahnout** 'ciągnąć': *Ano, ano, kuñ musi fšecko tahnout* 423, *jen f tm'i tahnou* 'losuje' 98; *a' tahne z jednej strani* 159; *ukomotiva tahne vahoni; vaxce tahnou; vodu se tahne z'e studhe; žehyo — tička, co se tahne; žehyuka, co tahnou; nekerej (welon) biy dyouhej, že se tax asi dva metri za hi, jak šya* 288 [táhnouti].
- tajat** 'o śniegu: topić się, tajać': *Jedni žykaj top'i se, jedni žykaj taje snix* 143 [táti].
- tajnej**, -a, -i 'tajny': *to taka biya tajna mišicje* 446 [tajný].
- tak** 'tak': *f tej drugej vaxce to biyo ne tag dobže* 3; *tag je; dobže fšecko zna tak samo jak ja* 115 [tak].
- take** 'takže': *to voñi take mjeli* 61, *pejška to vona take* [SSJČ: *take* ob. *taky*].
- takej**, -a, -i 'taki': *takej handliš to von jen koxka, abi č'o'jeka v'ošidij* 72; *No to jagbi (biy) jeden takej, jeden takej, to bi to biyo n'epjekne* 32; *či takej sveter, či takej* 19; *taka božže biya pšetščerem* 5, *No tam r'ozmajiti taki traxsko* 33, *To je dževo taki smoyi* 117; *taki h'ospodarski jidyo* 86; *troxu toho takiho torfu* 94, *si bere t'akiho svata* 279, *d'o takiho* 473, 48, 106, 113, 148, 24, *Bo ja sem takeho vzay* 67; *takeho lisa hrali* 136, *To nejñi ñic takeho* 19; *t'akeho st'areho muja ma* 46, *u nas t'akeho skupa ne ma* 140; *Uđepa se s takej řakej tički* 114; *s takej b'avñi* 461; *se postav'i takoy skšyñi v'isokoy* 89; *košil takoy pu'at'ennoy* 23, *to zas takoy n'e mame* 26; *se žezayo nožem takim d'mohim* 155, *d'ayno n'a takim v'etraku to valce ne bili jen k'ameni* 64, *taki sn'opečki* 31; *taki d'ecka men'ši* 100; *taki kosi s p'ayoukem* 35, *taki lid'i; byuski d'o takejx spudñiček* 469; *nejv'icej takejx tejx mapejx parxu'* 62; *A takejx prasat m'i pojša* 73,

- v'idej sem takejx mapejx lid'i; f takejx pecix* 292, *m'eškali pomez takejma nedobrejma lidma* 138 [taký, -á, -é].
- takejž** 'takže': *no možna takejš* 70 [+takýž].
- taki** adv. 'takže': *No moje cera taki xce jed d'o Čex* 54; *F K'učovje taki ma jeden h'ospodaš* 6; *To jak ja sednu, to i taki um'im pšyist troxu* 19; *A p'o poušku, jag doy d'o školi, tak se n'aučej taki* 153 [taky].
- takovej**, -a, -i 'taki': *takovi kopce usipani s p'isku; A tata koxp'ij t'akovoy h'otovoy* 306 [takový, -á, -e].
- taksa**, -i 'auto osobowe': *jedoy abo řakoy taksoy abo motorem* 131 [SSJČ: *taxi*, *taxik*].
- taksič**, -ku 'samochód osobowy': *taksič mapej* [SSJČ tylko: *taxik*, -u || -a].
- taksička**, -i 'auto osobowe': *jedoy t'aksičkama* 475, *taksičkoy naz zaves Tuček* 588.
- taksuška**, -i 'taksówka, auto osobowe': *z'avezu t'aksuškoy g d'oktorov'i* 690 [SSJČ tylko: *taxik*, -u; (*taksuška* 93C)].
- taliř**, -e 'talerz': *taliř; p'olifku se ji s t'aliže; do toho taliže* 570; *f taliži* 570 [taliř, -e; (*taliř* 93C)].
- taliřyk**, -a 'talerzyk': *a p'eñize n'a taliřyk p'oxoži* 290 [SSJČ tylko: *taliřek*, -řku; (*na taliřykař* 16S)].
- tam** 'tam': *to tam koxp'ij Semera, Arent toj v'esñici* 1; *No i vjeje se tam* 43, *začem vona tam zajde* 15; *To se tak uxožiyo toj kopku, a' uš tam n'e teče* 32 [tam].
- tama**, -i 'tama': *s kamenu je tama* [SSJČ brak; (*tama* 1G)].
- tamten**, -a, -o 'tamten': *tamten met* 269; *tamtimu musey dat* 286; *na tamtu stranu* 311; *f tamtim meškani* 476 [tamten].
- tance**, -u pl. t. 'zabawa taneczna': *advent — ne pov'inno se xodit n'a tance* [SSJČ tylko: *tanec*, -nce].
- tančit** 'tańczyć': *ja pšece n'e pudu tančit, aye myadeš to si tanči* 101 [tančiti v. tancovati; (*tañcom* 3. pl. praes. 84)].
- tanečnice**, -e 'tanecznicia': *tanečnice dobže tanči* [tanečnice, -e].
- tanečnik**, -a 'mężczyzna, który dobrze tańczy': *dobrej tanečnik* [tanečnik, -a].
- tapczan**, -u 'tapczan': *tapčan; tapčanu* gen. sg. [SSJČ brak; (*tapczan* 19J)].
- tarčice**, -e 'tarczyca': *tarčice — křk d'epa se hrubej* [SSJČ brak; (*tarczyca* 83L)].
- targanka**, -i 'maszyna do młócenia zboża, która wyrzuca zmierzwioną

- slome': *t'arganka*, bo vona t'ha to žito 251; *mame targanku*; *toj t'arganku*; na svej *t'argance* 496 [SSJČ brak; (*targanka* 93)].
- targus, -u 'potargana maszynowym mlóceniem słoma': *targus* — *styr-hana spama* [SSJČ brak; (*targus* 72, 87)].
- tartak, -u 'tartak': *tšeba zavizd negde n'a tartak* 61; *s pam'atem sme žezali n'a tartaku dževo* 47, *Ja sem žezaj dževo n'a tartaku*, bo sme se tu sp'alili 46; *tartaku* gen. sg. [SSJČ brak; (*tartok* 83, 85)].
- taška, -i 'torebka': *taški z ž'emenu pš'yvazuje se d'o xomoyta* [taška, -y].
- taš-taš 'wołanie na kaczkę': *taš-t'aš* [SSJČ brak; (*taš t'aš* 83B)].
- tašma, -i 'tašma magnetofonowa': *Eš'e n'e viš'ua tašma?* 401, *n'a tašmu* 640, *s tašmi* 640 [SSJČ brak; (*tašmy* 104)].
- tata, -i 'ojciec, tata': *negdi žykaj: muj tata* 239; *svadebni tata*; *to bili bratšy tati*; *zašey sem k jeho t'atov'i* 69; *s tatem* 241; *ja du s tatoy* [tata, -y].
- tatarčux, -u 'luski gryki': *tatarčux* — *to, co se v'ostajyo s kroyx* [SSJČ brak].
- tati, -u pl. t. 'rodzice': *jak se x'e'yo to tati šli*; *a ne, bo ti myadi si šli tam* 471 [SSJČ brak].
- taťik, -a 'tatuś': *taťig n'ašeho f'araže* 286; *vod miho t'aťika* 175 [tatik, -a].
- taťinek, -nka 'tatuś': *muj taťinek to von sam d'fay* 21; *t'aťinka*, *dam t'aťinkov'i po svim t'aťinkoj* 233 [tatinek, -nka].
- tebel, -ble 'drewniane kołek, łączący belki w ścianie': *tebey*; *tebye* gen. sg., *tebye* nom. pl. [SSJČ brak; (*tebel* 24S)].
- teď adv. 'teraz': *teď už n'e pečoy* 18; *Dayno zabavi ne bili jak teť* 99; *S'ayaderu se teť seje* 38, *aye teď n'e* 16; *Tejd' už jagbi se spaliyo* 53; *A teť žezanej je* 113 [tejd' v. ted'].
- teď'ka adv. 'teraz': *a teď'ka to seče i važe taki mali sn'opečki* 7; *teď'ka juž b'udeme v'ijiždet* 614 [teď'ka].
- teď'ki adv. 'teraz': *Mi teď'ki j'inač mame* 36; *A u nas teď'ki se n'e pase* 15; *To ješ'e teď'ki troxu my'atime tak sam'i* 9; *No teť'ki to juž fšexno pšexyo* 253 [teď'ky].
- teč'nika, -i 'technika, metoda pracy': *teťki je nova t'ex'nika*, *bere se v'ez'yu k'upuje* 437 [technika, -y].
- tejden, -dne 'tydzień': *Pšexyo to tak s tejden* 81; *Veykej Tejden*, *post se konči*; *s tejden tšeba p'iuovat* 42; *troxu v'iz jag z'a tejden* 471 [tejden v. týden].
- tejnočko adv. 'cieniutko': *rostšast tenko*, *tejnočko*, *ať je tejnočko ten yen* 21 [tenoučko].

- televizor, -u 'telewizor': *t'elevizor*, *mi ne xoceme t'elevizoru* 598 [SSJČ brak].
- tele, -ete 'cielę': *teye jak se xova*, *tšeba mu važyt* 41, *myadi t'eyata*; *tež v'im, že teyatum voves tež myeli* 306 [tele, -ete].
- teleci, -i, -i 'cielęcy': *t'eyeci maso*; *s teyecim masem* [teleci].
- telecina, -i 'cielęcina': *teyecina* [teletina, -y 'teleci maso'].
- telefon, -onu 'telefon': *dostaj teyefun* 34; *teyefonu* gen. sg. [telefon, -u; (*teyefun* 93C)].
- telegrama, -i f. 'telegram': *na funus sem n'e jeyu*, *bo teyegrama pšyš'ua pozno* 537 [telegram, -u; (*telegrama* 93C)].
- telet'i, -i, -i 'cielęcy': *teyef'i vocas*; *teyef'i kuže*, *teyef'i maso* [teleci].
- t'elo, -a 'ciało': *to t'eyo se tak r'ožeš'yo f tu stranu* 47, *znamje na t'eye* [t'elo, -a].
- tem'inko, -a 'ciemionko, ciemie': *tem'inko*; *tem'inka* gen. sg. [teminko, -a].
- temnej, -a, -i 'ciemny': *temnej* [temný 'tmavý'].
- tem, ta, to 'ten': *Ja sem v'idex ten voheň* 49; *a potom to juš se ten xliu pal'* 51; *Jak ta r'očnice pšyš'ua*, *to juš* 53; *To zaz žykali žrad'yo na to* 41; *a von v'aženej vodi*, *horkej na to naliu* 48; *na zimnu se dicki d'o toho skypa sipe* 259; *držey sem toho asi patnaz yet* 66, *aye dayno n'e biyo toho* 55, (|| *s teho*, *teho* u niektórych informatorów); *vot tej strani* 461; *biu u tej ceri* 414; *koyu tej matki* 271; *se zejdox ti my'adenci k tej myadej* 280; *na tej v'esnici* 99; *pšy tej kux'ni* 81; *k tomu*; *na tu sp'amu* 13; *f tu stranu nebo f tu* 45 || *p'učuje toj grabjoku* 37, *se ujož'yo toj kopku* 32, *gde toj kravu uvazali* 17; *toj zem vzit* 106; *nap'epuoy si toj vynu* 267; *koy'iyu toj v'esnici* 1; *drapat toj branoj* 246; *toj p'iyoy se p'ožež'i* 61; *s tim hoxem*; *pšykriy tim t'alizem* 289; *f tim roku* 249; *tšeme tim vaxkem* 124; (|| *No to se xod'i f tom po dvorku* 129; *f tom xlivje* 52; *na tom front'e* 81; *f toj xlivje* 51; *f tom ne*, *aye n'a Foxvarku* 74); *ti my'adenci* 280; *ti host'i* 281; *ti r'ohači* 149, *ti kravi* 49, *ti d'eťi* 110; *naproťi tejh myadejx* 477; *tejh buyey* 256; *tejh sernux* 148; *tejh doš'koy* 32 (|| *p'o tex* 249; *f tex Kuykax* 301, *tex mašin* 304, *vot tex kuy* 308, *tex mašin* 304, *pšy teh vozax* 402); *pro tejh l'iz'i* 586; *tejm maližum*; *tejm myadejm* 478 (|| *tem tatum* 282; *tem kučov'jakum* 285; *tem kravam* 316; *tem myadem* 289); *p'ožehna se z rodičema tejsma i tejsma* 282; *tejsma mayejma s'ankama* 107, *s tejsma doškama* 32, (|| *s tema buyvama* 123; *pot tema s'enama* 416) [ten, ta, to].
- tenči, -i, -i 'cieńszy': *p'ačesni v'akno je tenči*; *a keri je taki tenči abo kšyvi*, *to se žeže n'a vopay* 442 [tenči].

- tenhle 'ten oto': *f timle našim konci* 306 [tenhle].
- tenkej, -a, -i 'cienki': *tup tenkej; koc je tenkej; na tenkej gumečce; tenki puatno* [tenký].
- tenko adv. 'cienko': *rostšast tenko, tejnočko* 21 [tenko].
- tenoučkej, -a, -i 'cieniutki': *tenoučki, tenoučki puatno je* 181 [tenoučký].
- tehouнкеj, -a, -i 'cieniutki': *tehouňki hr'e* 181 [tenounký].
- tehouňenkej, -a, -i 'cieniutki': *kvete žito, ma tehouňenki kitički, mu pyuek; tehouňenki je* [SSJČ tenouninký 'temčký'].
- teplej, -a, -i 'ciepły': *halka tepua; na tex tepuex v'ajičkaž p'od'eua takou kr'atečku* 490 [teplý].
- teplejc adv. 'cieplej': *abi biuo tepuejc* [SSJČ brak].
- teplo adv. 'ciepło': *abi biuo tepuo i mjeko* [teplo].
- teraz adv. 'teraz': *Teraz moc draho koštuje* 10 [*teraz 'ted', nyní]).
- teren, -u 'teren': *višši teren voptočenej vodož* [terén, -u].
- term'in, -u 'praktyczna nauka rzemiosła u majstra': *term'in; šeu do term'inu* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (term'in 93C)].
- termometr, -u 'termometr': *termometr; termometru* gen. sg.; *horkost mježi se termometrem* [termometr, -u].
- tesař, -e 'cieśla': *tesař; tesaže* gen. sg.; *tyx tesaży* gen. pl. [tesař, -e].
- tesavat 'ciosywać': *pšy česuyce se t'esavažo dževo* 402 [tesávati].
- t'esnej, -a, -i 'ciasny': *t'esni boti* [těsný].
- t'esto, -a 'ciasto': *kruži t'esto; 'ud'eua se koušek t'esta* 120 [těsto, -a].
- tešč, -e 'tešč': *Muj šeu tak k teščum, bo tešč je tuze lixej* 137; *k teščum* 455; *tešč* 43 [SSJČ tylko: tchán, -a 'otec manžela n. manželky'; (tešč 83B)].
- teščova, -ej 'tešciowa': *teščova* 275, 279, *i ta t'eščova si tam v'inašaya n'a horu* 131; *teščova* 43; *zaz myadej tej teščovej p'od'ekuje* 283 [SSJČ tylko: tchyně, -ě; (teščovo 93C)].
- tetka, -i 'ciotka': *tetka* [tetka, -y].
- tež 'tež': *n'a žito to se teš p'odporava* 37; *Aje tam tež je torf v yezax* 115 [těž].
- t'ežkej, -a, -i 'ciężki': *ten pitej je t'eškej; t'eška prace; t'eški ayto* [těžký].
- t'ežko adv. 'ciężko': *'umačkat t'eško* [těžko].
- t'ežši, -i, -i 'cięższy': *t'ešši brani* 161, *nejdžyž se dr'apakem p'odrape jag je tešši zem* 230 [těžší].
- ti, tebe 'ty': *Ja v'iyamu a ti v'ipoł'traješ* 25; *ti p'ojedeš svim koňem* 47; *skřs tebe; pro tebe pšydu* 94, *ja t'e z'aberu* 94, *ja k vam mam jet* 285; *vi; s vami* [ty, tebe].

- tic 'ciec': *tict(?)*; *to tak teče žyvice* 117; *tekuo uxem* 6 [téci].
- tiček, -čku 'kołek': *tiček; tičku* gen. sg. [SSJČ tylko: tyčka, -y].
- tička, -i 'tyczka': *žehuo — tička, co se tahne; s takej n'akej tički* 114; *dajo se s tej strani tičku* 33; *fazuue cukrovi na tičkaž* [SSJČ: tyčka, -y, dem. od tyč, -e].
- tiden, -dne 'tydzień': *z'a tiden kosej* 52 [týden, -dne].
- tifus, -u 'tyfus': *tifus je zaražlivej; tifusu* gen. sg. [tyfus, -u].
- t'ixu adv. 'cicho': *t'ixu buť* [ticho].
- tixoučko adv. 'cichutko': *A te'ki to tixoučko musi bejt* 135 [tichoučko].
- tilek, -lka 'przegroda zamykająca przestrzeń wozu między deskami bocznymi': *Do brambor to tiyki se dava* 29; *na zatku ti tiyki* 419 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (tyuek pšedni 17)].
- timot'ejka, -i 'tymotka': *timot'ejka* [SSJČ brak; (tymotějka 93C)].
- tisic, -e 'tysiąc': *šest tisic krava koštuje* 18; *dnes prasata tisic žuotejž* 72; *tisic sto žuotejž* 74 [tisíc, -e].
- tkacowstv'i, -i 'tkactwo': *jak sme d'ali tk'acowstv'i* 177 [SSJČ: tkalcovství, -í, *tkalcovstvo].
- tkadlec zob. kadlec.
- tlak, -u 'ciśnienie': *v'isokej tjak* 5 [SSJČ: tlak, -u].
- tlama, -i 'pysk': *kuň ma tjamu* 14 [tlama, -y].
- tlouc 'tluc': *jag z'ačali tam tjouž d'o toho k'ostepa* 'strzelać' 405; *tjouž se roverem* 22 [tlouci].
- tlouček, -čku 1) 'tluczek': *bere se tjouček a se tjuče do niž* 260; *bupvi mačka se tjoučkem* [tlouček, -čku]; 2) 'kij z okragłą, podziurkowaną deseczką w maślnicy': *tjouček d'o masya* 58; *Je takej tjouček* 43, 528; *na to u naš žyčaj tjouček d'o masya* 43 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (tluček 72D)]. Por. tlouk.
- tlouk, -u 'tluczek w maślnicy': *je takej tjouk i tak se to d'eua* 124 [SSJČ brak w tym znaczeniu]. Por. tlouček.
- tluc 'tluc': *kamenaš tjuče kament; bere se tjouček a se tjuče do niž* 260 [SSJČ tylko: tlouci].
- tluček, -čku 'tluczek do kartofli': *tjuček* [SSJČ: tluček v. tlučka].
- tlumačit 'tlumaczyć': *no tak ja tak tju'mačim* 211; *f poyuskim jaziku jak to tju'mačej* 258 [SSJČ: tlumočiti též *tlumačiti].
- tlustej, -a, -i 'tusty': *tjuestej; sprav'it hlinu, abi biua tjusta, abi ne pukaya* [tlustý].
- tluč, -u 'tuszcz': *Da se tjušču, š'eho* 452; *pončku se n'apeče na vojeji nebo n'a tjušču* 489; *da se tjušču* 521; *tjuščem, a ne to vojejem poduje se* 523 [SSJČ brak; (tjušč 87S)].

tluščox, -a 'tluščioch': *tluščox; tluščoxa* gen. sg. [tlušč'och, -a 'tlušč'ouš, -e]; (*tluščox* 93C)].
 tlušt', -u 'tuszcz': *tlušt' z'e skvarkama; tlušt'u* gen. sg.; *n'a tlušt'u peče se maso* [SSJČ brak].
 tma, -i 'ciemność': *soymrak — d'ema se tma: V noci tma* 143; *P'o'jeda ja mam tmu 'ciemno mi jest'* 108 [tma, -y].
 tmavej, -a, -i 'ciemny': *dnez je tmava noc* 143; *tmavej xueba* [tmavý].
 tmavjejši, -i, -i 'ciemniejszy': *bes tmavjejši* [tmavši].
 tmavojasnej, -a, -i 'ciemnoniebieski': *tmavojasnej* [tmavomodrý].
 tmavozelenej, -a, -i 'ciemnozielony': *tmavozelenej* [tmavozelený].
 to 'to': *To cep. A to to kapa* 34; *dajejc to tam možna kopyt vejce* 70; *u nas to po'jedaj na to* 39; *Bo to jak pamatuju* 1; *S p'očatku to se č'o'jek bax* 79 [to].
 točit 'toczyć': *t'očijo se to, o n'a tokarñi, v'ite* 402 [točiti].
 točovník, -a 'toczydło': *točovník vostšy na vodu* [SSJČ brak].
 tokarñe, -e 'tokarnia': *mam tok'arñi* 647; *tok'arñe* 650; *n'a tokarñi se toči* 24 [SSJČ brak; (*tokarño* 15L)].
 tokař, -e 'tokarz': *tokař d'ema k'o'xoyratki; bili tokaže, co d'ali je i prodavali* 206 [SSJČ brak; (*tokař* 93C)].
 tolik 'tyle': *ja sem mjeu tolik peñes* 78; *ja sem tolik med jezd'ij* 46; *Tolik, co v'e vojsku* 74 [tolik].
 tolika 'tyle': *n'a ces'e je tolika list'i* 22; *tolika l'id'i š'uo* 576 [SSJČ tylko: tolik; (*tyla* 85)].
 top'it se: 1) 'topić się': *sem se top'ij f s'azajce* [topiti se]; 2) 'topnieć': *Jedni žykaj top'i se, jedni žykaj taje snix* 143 [SSJČ brak w tym znaczeniu]. Por. tajać.
 topjel, -li 'topiel, ziemia bagnista': *Bo mi mame tež ješt'e taki koxski takiho tam...* — *topjeñi* 218 [SSJČ brak; (*topel, -i* 88)].
 topoľ, -a 'topola': *topox; topoja* gen. sg.; *b'orov'ički se z'asad'i č'i tam t'opoye ř'aki* 217; *topoli* nom. pl. [SSJČ: topoľ, -u m.; (*na dužym topoľu* 104)].
 topor, -u 'topór': *topor* 107; *Jağ v'obd'ejavaj dževo, a ten jen potom toporem v'objede* 107 [topor, -u].
 topořysko, -a 'toporzysto, trzonek siekiery': *topožysko; na topožysku* [SSJČ: topořisko řidč. topořišťe; (*topožysko* 84)].
 torf, -u 'torf': *torf se kope na xoykax; Ano k'opahi torfu to biyo taki* 153; *voheñ s torfu to bude d'oyuho* 114; *tröxu toho takiho torfu* 94; *Bo sox dva torfi* 112; *No to u nas v mesax te'ki kopox torfi* 115 [SSJČ tylko: rašelina, -y; (*torf, -u* 93C)].

torfisko, -a 'torfowisko': *torf se kope n'a xoykax, v mese, gde je torf'isko; p'o torf'iskax rad roste* [SSJČ tylko: rošelinišťe, -č; (*torfovisko* 93C)].
 torfovej, -a -i 'torfowy': *torfova zem* [SSJČ brak; (*žyñha torfovo na xoykax* 83L)].
 tort, -u 'tort': *tort; počastuje tortem* 187 [SSJČ: dort, -u].
 toť 'tak, przecież, właśnie': *Toť. X'ođijo se d'o škoyi* 108, *No toť se v'i* 652 [SSJČ brak; (*toč še sukaño* 41, *toč—toč* 14)].
 tovar, -u 'materiał tekstylny': *ramenko — koxsek tovaru na ramenax; se pšy'b'ijeyo papřskem, ať ten tovar je hustej* 178, *sukñe s takiho b'iliho tovaru* 473 [SSJČ brak; (*tovar* 72D)].
 tovarñe, -i 'fabryka': *pšyšey s tovarñi* 412; *Tam pracovay f tovarñi* 422 [továrna -y].
 tovarovej, -a, -i 'towarowy': *t'ovarovi skypci* 577 [SSJČ brak].
 tracka, -i 'piłowanie drzewa': *Tracku to žezañi ručñe* 294; *voñi tu tracku u nas d'xa...* *žezayñi* 294 [SSJČ brak; (*tracka* 1B)].
 trachl, -i, -i 'tracki': *p'ijya trach'i z veykima zubama, trach'i p'ijoy žezayñi* 295 [SSJČ brak; (*trach'o piya* 80a)].
 traxtor, -u 'traktor': *juš tim traxtorem sekať* 303 [SSJČ tylko: traktor, -u; (*traxtor* 34)].
 trakař, -e 'taczka': *kjade si n'a trakaš i v'odvaži* 113, *n'a trakaž zabrat* 22, *tšy trakaže musej jet* 113 [trakař, -e; (*trakaš* 72D)].
 trakt, -u 'trakt': *trakt n'a xsi je, sox kameni* [trakt].
 traktor, -u 'traktor': *Kuxko ma traktor* 5; *jezd'i traktorem* [traktor, -u]. Por. traxtor.
 traktorovej, -a, -i 'traktorowy': *tr'aktorovoy k'ošarkoy se seče* 500 [traktorový].
 traktořysta, -i 'traktorzysta': *traktožysta jezd'i traktorem* [SSJČ tylko: traktorista, -y; (*traktožysta* 93C)].
 tram, -u 'belka': *tram; tramu* gen. sg.; *To sem trami mjeu* 62; *Te'ki tramu ne mam* 62; *mezi tramama; n'a tramax se zañoži potom kroyi* 416 [trám, -u].
 tramek, -mka 'belecza poprzeczna grabi, w której tkwią zęby': *tramek, co ma zubi; do tramka* 248 [trámek, -mku].
 trapeñi, -i 'zmartwienie': *už ma taki tr'apeñi* 453 [trápeni, -i].
 trap'it se 'martwić się': *trap'it se vo muskiho; trap'i se* 3. sg. praes.; *ať se n'e trap'ite na to* 409 [trápit].
 trat'it se 'zmniejszać się': *jak se trat'i* [tratiti].

trava, -i 'trawa': *trava; n'a travu; zarosli buvi travou* [tráva, -y].
 trawsko, -a 'chwast': *No tam r'ozmajiti taki trawsko* [SSJČ brak; (trofsko, 15L)].
 trefit se 'trafić się': *mayo se trefi, aye soy červeni kravi; mayo že nas n'e trefili* 407, *trefim, trefiej* 659, *trefi nazad do sviho* 670 [trefiti].
 trefovat se 'trafić się': *negdi se trefuje* 115 [trefovati se].
 treger, -gra 'belka stropowa': *tregri z'amožij ž'ežezni, sku'epehi ud'ra s cihli* 62 [SSJČ brak; (tregry 15L)].
 trempel, -ple 'górna część ściany': *trempey; trempye* gen. sg. [SSJČ brak; (trempel 72D)].
 trep, -a 'but z drewnianą podeszwą': *trepí — podešvi dževjeni a žemem vob'iti dovokoua; jag ne biyo f čim cho'dit, tag du f trepax* 109 [tepka, -y; (trep 84)].
 treпка, -i 'but z drewnianą podeszwą': *s F'ovvarku se cho'dijo d'o Kučova f trepkax* 109 [treпка, -y].
 trepiček, -čka 'trepek': *f trep'ičkax se cho'dijo* 109 [trepiček, -čku].
 trestat 'karać dziecko, bić pasem': *tata tresta d'čka* [trestati].
 trešć, -a m. 'najpożywniejszy składnik zboża': *pro čsodu jen se n'adava ta v'osipka, bo to juš... trežž je vitaženej* 629 [SSJČ brak].
 trib, -u 'tryb': *von se krou'i bes trip* 268 [SSJČ brak; (tryp 72D)].
 trh, -u 'targ, jarmark': *trx; n'a trhu* 18 [trh, -u].
 t'hat 'targać, rwać': *jak juž viros, tša biyo t'hat* 20; *ovoce se t'ha* [trhati].
 trinkovat 'tynkować': *se trinkuje* 417 [SSJČ brak; (trynkovať 15L)].
 troc, -a 'tracz, robotnik rozcinający ręcznie drzewo na deski': *troce — voñi žežoy p'kna* [SSJČ brak; (troc, troca 93C)].
 troxu adv. 'trochę': *žradjo — buxex se n'avažymo, troxu v'osipki, troxu p'xex* 41; *a ješ'e troxu vodi* 36 [trochu].
 trop, -u 'trop, ślad': *nejñi tropu añi ñic* 445 [SSJČ brak].
 trošininku adv. 'troszeńka': *No i ta pjena se potom tak trošininku setne* 452 [trošininku].
 trošku adv. 'troszkę': *trošku moyki se daje, trošku pepše* 116 [trošku].
 trouba, -i 'trąba': *trouba — siñnej pruvan; f troubye* [trouba, -y].
 trpjat 'cierpieć': *trpjat; ne terp'im; terpjej* 3. pl. praes. [trpěti].
 trudno adv. 'trudno': *bo jecho teš trudno biyo koup'it* 233 [trudno].
 truhla, -li 'trumna': *do truhli* [truhla 'rakev'].
 trujoncej, -a, -i 'trujący': *jag zapylaj trujoncema navozama* 655 [SSJČ brak; (trujonce gżyby 1G)].

trup, -a 'trup': *trup peži* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (trup 24S)].
 truskawka, -i 'truskawka': *truskayka; truskafki možna snist* [SSJČ brak; (truskofka 93C)].
 truteň, -tñe 'truteń': *trutñe maj vajička* [SSJČ brak; (truteň 78)].
 trvat 'trwać': *žebi vona tak d'v'ouho tr'ava jag z'e slivek* 511 [trvati].
 tryb, -u 'tryb': *biy takej beran ž'ežeznej s t'akejma tr'ybama* 177 [SSJČ brak; (tryp 87S)].
 tša 'trzeba': *Nejdžym tša ho biyo zaset* 20, *To ne tša učit* 34; *Syoypi tša p'ostav'it* 30; *no to tša v'ouoypat potom* 60; *potom tšeq* 184, *tša mu biyo koup'it* 68 [tša v. tšeba].
 tšast se 'trząść się': *vosika se tšese; fribru ma, tšese se, potom se f'asmo 'wytrząsało' n'a bžetinku* 18 [tšasti se].
 tšea zob. tša.
 tšeba 'trzeba': *Nejdžym tšeba kosit* 4; *jarni tšeba set; urok čšeba votčiniñ;* *to tšeba krou'it* 26; *To fšexno tšē* 43; *to tše it* 102a [tšeba].
 tšeda, -i 'trzoda': *pro čšedu xleymou č'i pr'o dobitek* 628 [SSJČ brak].
 Por. tšoda.
 tšepačka, -i 'trzepaczka': *čepačkou tšepe se pežyni; tšepačka; tšepačkou* 452 [tšepačka, -y].
 tšepat 'trzepać': *pen po po'irce tšepe se* [tšepati].
 tšesnut 'trzasnąć': *jak ten hron tšes d'o toho xliya* 51 [tšisknouti; (tšasnuy go 16S)].
 tšešñe, -e 'czereśnia': *tšešñe* [tšešñe, -ě].
 tšet'i, -i, -i 'trzeci': *pšyjeje na patu, n'a tšet'i* 5; *jak se menuvay ten tšet'i* 1; *juš tšet'i, piy do štvrtjej* 84, *ta tšet'i* 17 [tšeti, -i, -i].
 tšoda, -i 'trzoda': *p'xeyi soy pro tšodu xueymou* 616; *se n'e nadava pro čšodu xleymou* 629, *pro tšodu xueymou* 649 [SSJČ brak; (tšoda 87S)].
 Por. tšeda.
 tšt'ina, -i 'trzcina': *čt'ina* [tšt'ina, -y 'rakos'].
 tšy, -ex 'trzy': *tšy metri; sin mjeu tšy meta* 49; *tšy n'eđeje* 21; *na tšy prondoynice mejt* 56; *može i čšex i štيره i dvoyx* 251; *mam čšex sinoyx* 274; *ze tšex koliku* 134 [tši].
 tšycet, -i 'trzydzieści': *N'egdi bez den to uš tšycet, štiricet biyo* 91 [tšicet, -i].
 tšyštvt'owka, -i 'deska grubości trzech czwartych cala': *p'kna tšyštvt'ouki bes fugoy; soy potšebni p'kna tšyštvt'ouki* 505 [tšičtvt-te-, (čšyčf'erčufka 98)].
 tšykrat 'trzykroć': *doji se kravu tšikrat dennie* [tšikrát].

třynastej, -a, -i 'trzynasty': *f třynastim roku* [třináctý; (třynašće 24)].

třýška, -i 'drzazga': *jak za nehet vejde třýška, to se vob'ira* [tříska, -y].

Por. třýška.

třýška, -i 'drzazga': *třýška* [tříska, -y]. Por. třýška.

třyt 'trzeć': *mak třyt* 124; *vajkem se tše* 125; *tšeme tim vajkem* 124 [tříti].

tu adv. 'tu': *A tu je nasat* 26; *p'ohyeda, tu zajde, tu zajde* 16, *tu N'emci bili* 61 [tu].

tudi 'tutaj': *tudi je regurator* 219; *to juš coraz m'ih teho je tudi u nas* 152 [tudi].

tudidle adv. 'tutaj': *tudije* [tudyhle ob. tudydle].

tuhle adv. 'tutaj': *tuhje vod nas tuhje je pjietset metru* 55; *jak tuhje zjamaa, to hje tuhje rostghua aš tu pot kopeno* 48; *Tuhje d'eya, a tu ma z'avješeňi* 95; *A tuhje to je myat* 31; *To voj, a potom tuhje budoj šnice* 26; *Tuhje u nas to Šky'arskej mjey* 64 [tuhle].

tulipan, -a 'tulipan': *tulipan; p'o poysku tulipani a p'o česku p'ivoňje* 530 [tulipán, -u; (tulipany 'peonia' 75)].

tu!, -u 'tiul': *velon to je tuj tenkej* [SSJČ tylko: tyl, -u; (tu'im carnym 71)].

tulejka, -i 'tulejka': *tuzejka* [tulejka, -y].

tupej, -a, -i 'tępy': *tupej* [tupý].

tušovej, -a, -i 'kopiowy': *tušovej vojuvek* 491 [tušový?].

tuze adv. 'bardzo': *Tešć je tuze starej* 137, *tuze p'ijnej; biyo v'id'et tuze mnoho* 23; *tuze mapo* 92 [tuze].

tvaroh, -u 'twaróg': *tvaroh je mepši neš sejř, s tvarohu d'eya se sejřek; sernik s tvarohem* [tvaroh, -u].

tvař, -e 'twarz': *tvař; tvaže* gen. sg. [tvář, -e].

tvořyvo, -a 'tworzywo': *s tvožyva* 243 [SSJČ brak].

tvrděj, -a, -i 'twardy': *tvrděj kousek; Tvrdi dževo biyo* 128; *to vono biyo taki tvrdi* 23; *takiho tvrdiho* [tvrdý].

tvrd'ejc adv. 'bardziej twardo': *Ta brana to je gde je tvrd'ejc* 220 [tvrdě].

tvuj, -e, -e 'twój': *tvuj; tviho sina; vot tviho* [tvuj, tvého].

tylek, -lka: 1) 'przegroda zamykająca przestrzeń między deskami bocznymi wozu': *tyuki d'o bujey; To u nas pojďaj tyuki* 28; 2) 'pionowa część łóżka przy głowach': *to je pšedek, a to je tyuk* 167 [SSJČ brak; (tyuki pozakładaj 32K)].

tyž 'też': *tyž šruw; tyž puxta* [též].

U

u 'u': *To ješt'e 'u Kačmarka to biyo* 56, *te'ki 'u nas to uš n'e d'eya* 31 [u].

ub'iračka, -i 'kobieta, która zbiera i wiąże snopy idąc za kosiarzem': *'ub'iračka* 245 [SSJČ brak; (uberacka 83L)]. Por. uzbračka.

ub'irat 'odbierać i wiązać zborze za kosiarzem': *ženska, kera 'ub'ira; 'uzb'iračka ub'ira* 52; *žencka ub'ira* [SSJČ brak; (ubyro še — zbyro še žyto v gášće kulkarhi 83L)].

ub'irat se 'ubierać się': *ub'ira se* [ubirati].

ub'it 'ubić': *bojže biya to tak 'ub'ijo, že to meži* 5 [ubiti].

ubraňi, -i 'ubranie': *krejči šije ubraňi* [SSJČ brak; (ubraňe 'ot šfynta 83 B)].

ubrat: 1) 'ubrać': *jak tam hojka de n'a druhoj ves, to se musi ubrat* 130; *se ho 'ubere* 132; *Ubray i dobže* 68; *uberoj* 97 [SSJČ tylko: oblěci];

2) 'o lníe: wybrać, powyrywać': *jag ho ubray, to ho tak pševrat'ij, von tak mežey* 303 [ubрати].

učeň, -e 'uczeń': *učeň chođi d'o školi* [učeň 'školák, žák'].

učit 'uczyć': *To n'e tša učit* 34; *ve škole uči učitej; d'echo uči se chođit; Nex se druhej krad uči* 109; *tag 'učime našij kuuku* 153; *voňi učeť* 111; *Žena ho učija čist* 67; *česki sme se pšeťe n'e učili* 109.

učitel, -e 'nauczyciel': *biy učitejem* 22 [učitel, -e].

udavat se 'udawać się': *ape se mnoho 'udava, metos se nam udava dobže* 215; (kartofle:) *To se n'ejepefi nam 'udavaj* 215 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (udava mu še cybula 121)].

ud'elanej, -a, -i 'zrobiony, wykonane': *'ud'elanej s prken, svíce 'ud'elana z moje; to je ud'elani* [udělany].

ud'elat 'zrobić': *juška dali sme 'ud'elat* 12; *tšeba h'ospodarski jidyo ud'elat* 86; *doma něco 'ud'elam* 451; *koya šteymax ud'ela* 27; *koušek masya si č'ovjek ud'ela* 122; *Ud'elaj druhoj kategoriji* 24; *To si ud'elame k'ašanku* 105; *pohanskejx krup ud'elaj do kašanki* 16; *a von to tak 'ud'elaj; Mojku pjeknoj ud'elaj takoy* 64; *ud'elaj || ud'aj; ud'elaj huštajku* 136; *'ud'elali* 22, *jaki pjekni pr'asatka se ud'elali* 74; *skjepeňi ud'aj s cihli* 64; *'ud'ali pmatno i biyo svi* 22, *se ud'elajo* 690 [udělati].

ud'enej, -a, -i 'wędzony': *ud'eni maso* [SSJČ: uzený].

ud'ice, -e 'wędka': *ribi se čita n'a ud'ici nebo si'eť* [udice, -e].

ud'idlo, -a 'wędzidło': *ud'idyo, žebi kuň biy sypaši* [udidlo, -a].

- ud'it** 'wędzić': *ud'it; f kom'ine to ne ud'im, venku* 89 [uditi].
- udržet** 'utrzymać': *ať to tepu se 'udři* 193 [udržeti].
- udržovat** 'utrzymywać': *sme dostali moc poxvať za to, že ešťe jazik českej 'udřujeme* 153 [udržovati].
- ufnoľ, -e** 'hufnal, ufnaľ, podkowiak': *ufnoľe; šeba vzit dat ufnoľe, 'ufnoľema pšyb'it* 504 [SSJČ brak; (ufnoľ 86)].
- uhel, -hľu** 'węgiel': *uheľ — boľe uľoženi na kšyš; uhyu* gen. sg. [úhel, úhlu 'roh, kout'].
- uhle**, **uhľe** 'węgiel': *košik na uheľ 22; A neska taď už mame uheľ 190; pogžebuem v'ihrmje se uheľ; Uhľe tag ne biľo, bo dneska to i uhyem palili juž v'icej* 201; *takej mjaľ z uhľe* 193 [SSJČ tylko: uhľi, -i; (vyňgel, vyňgla 1B)].
- uhľi, -i** 'węgiel': *i to uhľi aľ v'ihorže, to d'opřva se v'imeta* 119; *tam, gde to kopuľ teľki uhľi* 599; *Vohen diľ je jak z uhľi* 114; *uhľi nejňi f spuľželňi; cihľicka na uhľi; k tomu uhľi; vo tom uhľi* [uhľi, -i; (vyňgle z řeva 72D; vľuľž vody, vľuľžyc pare vyňgli i dać ře napić 19J)].
- uhlídat** 'oglądać, zobaczyć': *moľno sme řilňik 'uhlídali* 233, *ape řžyľ ješťe řiľ, řag ři 'uhlídaly* 150; *teľki se nejv'icej 'uhlídame v Burřatovje n'a řarmarku* 66 [uhlídati].
- uhlídnout** 'zobaczyć': *ja sem 'uhlídya sestru, ře vona řene kravi* 541 [uhlídnouti].
- uhľik, -u** 'węgielek': *uhľiki vipadaľ s pece* [uhľik, -u].
- uhľad'it** 'wygładzić, wyrównać': *hľinu se 'uhľad'i r'ukama* 404; *stryřať cihľu pľekňe 'uhľad'iy* 192; *tam se toľ popatoľ uhľad'i i pořeže n'a pacinky* 112 [uhľaditi].
- uhod'it** 'uderzyć': *jak se uhod'i, to je modřina; hrom uhod'i jak je boľře* [uhoditi].
- uhor, -u** 'ugór': *uhor — pase se kravi; uhoru* gen. sg.; *uhorama — n exavame, no tag řag v h ospodarce* 216 [uhor, -u].
- uhriznout** 'o pszczole: uľadlic': *přřeľa 'uhrizya* 666, *jak přřeľa uhrizya, zapuľne řyovjek* [uhryznouti].
- uxo, -a** 'ucho': *uxo; zapuľeňi uľa* gen. se.; *teľu uxem; s řuľpkama n'a uři; za uřima; v uřiy se nosi kulčyki; dva uři; koř ma uři* [ucho, -a].
- uxod'it** 'uchodzić, ulatniać się': *parňik pšykrucuje se, ať para ne uxod'i* [uchoditi].
- ukazat** 'wskazać': *kolor si gdo vibraľ, ukazaľ* 320 [ukázati].
- ukazovat** 'ukazywać': *i tak řod'iy, 'ukazovaly* 582 [ukazovati].
- układat** 'układać': *s teľx pacin se tak 'ukľad'aly, řebi von sex* 189 [układati].

- ukoňčit** 'ulończyć': *Rok se ukoňceľ, to zařeľ sem k řeho ř'atov'i* 69 [ukončiti; (ukoňcyľo ře 43)].
- na ukos adv.** 'na ukos': *drapak na ukos* [SSJČ tylko: úkosem 'řikmo, kose'; (na řukos 19J)].
- ukrajel** 'ukrajać': *ukrajel řueba* [ukrájeti].
- ukrast** 'ukraść': *ja n'e stařim ukrast teľ v'everce* 441; *ukradoľ* 3. pl. fut.; *ukradli nam prase* 445 [ukrásti].
- ukřm'it** 'wykarmić': *No jak se uř ukřm'i, veľki prase je* 447 [ukřmiti; (ukarňić 15L)].
- ulepek, -pku** 'kit pszczeli': *ulepek vot přřeľ s teh ramek se řkrabe* 676, *teho ulepku* 677 [SSJČ tylko: ulepiti].
- ulihnout se** 'ulegnąć się, urodzić się': *se ulihne* [uléhati, ulehnouti; (ćeľe uľingyo ře 86)].
- uliva, -i** 'ulewa': *uliva* [SSJČ brak; (ulyva 84)].
- uloťhat se** 'ulatniać się': *aye to je azot, je mocnej i to ulotňa se* 228 [SSJČ brak; (*uloťne ře 16S)].
- ul, uľe** 'ul': *matka vřide z oľe* [úl, -u]. Por. owl.
- uložit** 'ulożyć': (slomeľ) *uľoži se tak troľu* 31; *To se tak 'uľožiľo toľ kopku* 32; *boľe uľoženi na kšyř* [uložit].
- umačkat** 'wymieszać, wygnieść': *umačkat řesto; umačkaya praseři; 'umačka se br'ambori 'podusi się* 524 [umačkati].
- umejt** 'umyć': *umejt se; umiy; p'odpahu si řumiya* 51, *nohi umiya f sazoyce* 8 [umýti].
- umerlej, -liho** 'umarły': *'umerjeľ* [umřlec, -lec; umřlý].
- um'ínovat** 'zmniejszać, ujmować ilość oczek przy dzierganiu': *to se 'um'ínude tu pot pařďi* 461 [SSJČ brak].
- um'irat** 'umierać': *pada hvězda, řykaj, ře řegdo um'ira* [umírati].
- umivak, -u** 'umywalka': *umivak; umivaku* gen. sg. [SSJČ tylko: umyva-dlo, -a; (řumyvadyo 15L)].
- umjet** 'umieć': *kořik musi umjet 'uzb'irovat* 6; *ja taki um'im pšyřst troľu* 19; *Cera to vona tam um'i řeľat* 19; *voňi to umjeľ; To ješťe biľ teľ umjeľ* 34 [uměti].
- umlát'it** 'umlócić': *No i troľu se 'umľat'i* 10; *řebi v'icej se 'umľat'iyu řita* 110 [umlátiti; (umluci go 42)].
- umocovaneľ, -a, -i** 'umocowany': *vani soľ um'ocovani juř f ten puľošek* 157 [SSJČ brak].
- umordovaneľ, -a, -i** 'utrudzony': *kařdej už je tag 'umordovaneľ* 595 [umordovat].

- umordovaŋi**, -i 'wielki trud': *to je 'umordovaŋi takej kuz jezdit* 673 [SSJČ tylko: umordovat 'unavit'].
- umrlej**, -liho 'umarły': *kuade se 'umrliho* [umrły, -iho].
- umrjet** 'umrzeć': *juš umžej; pš'ejua umžejua; bali se, že ten d'edeček jim umže* 138, *bo ja juš umžu* 665 [umřiti].
- umučit se** 'umęczyć się': *bo se juš čojek tak n'e musi 'umučit* 576 [umučiti].
- unavenej**, -a, -i 'zmęczony': *za mocno 'unav'enej* 682 [unavený].
- university**, -i 'uniwersytet': *f tim..., f tej..., na tim 'universitye* 672 [universita, -y].
- upaŋ**, -u 'upał': *takej je upaŋ može bejt boŋže* 142 [úpał, -u].
- upaŋstvov'it** 'upaŋstwowić': *teŋki pšyšuo naše paŋstvo i 'upaŋstvov'ili ho (mjejn)* 65 [SSJČ brak].
- uparovat** 'uparować': *uparujoŋ bujeŋ f parŋiku* 318 [SSJČ brak; (*uparuje se kasa* 98)].
- upartej**, -a, -ti 'uparty, nieustępliwy': *upartej* [SSJČ brak; (*uparty* 84)].
- upec** 'upiec': *upeč m'i* 2. sg. imperat., *upek* [upéci].
- upečenej**, -a, -i 'upieczony': *upečenej xueba; fšexno upečeni* [upečený].
- upečeŋi**, 'upiecznienie': *po upečeŋi xueba* [SSJČ brak].
- upelněk**, -ŋka 'pełnia księżycy': *upeŋnėk bude* [úplněk, -ŋku]. Por. *pełnia*.
- upeprat se** 'upaprać się, ubrudzić się': *upeprat se* 38 [SSJČ brak; (*pije jag šepšek, upypše se* 104)].
- uplě** 'zupełnie': *a tak to uplě fšexno n'a mašine* 463 [úplně]. Por. *upelněk*.
- upic** 'upiec': *up'ic; koŋsek masa se 'upeče* 120; *voni se tam 'upečoŋ i to se ji* 14; *upekŋo se* 14 [upéci].
- upořadat** 'uporządkować': *zas se to hrabe, upožada a potom se seje* 555 [uspořadati].
- uprav'it** 'uprawić': *uprav'id zem* 613; *uprav'ijuo se zem* 222 [upraviti].
- upravovat** 'uprawiać': *Tšeba upravovat roli* 500 [upravovati].
- upražit** 'uprażyc': *potom se mŋkej upraži* 521; *d'o prošetka davaj tvarox či mŋkej, 'upražej* 262 [upražiti].
- upřejmnej**, -a, -i 'uprzejmy': *upřejmni* nom. sg. n. [SSJČ: úpřimný].
- upřejmej**, -a, -i 'uprzejmy': *upřejmej* [SSJČ tylko: *upřimný].
- upřyst** 'uprząść': *z vóŋni možna 'upřyst i cveter 'uđejat* 424; *vzaŋ upšet, uđ'aj si škarpetki* 320 [upřisti].
- urlop**, -u 'urlop': *to ho pust'ija n'a urlop* 310 [SSJČ tylko: urláb, urlaub, -u].

- uročystość**, -i 'uroczystość': *na jaki uročyst'ości to se peče ti k'ouače* 120 [SSJČ brak].
- uročit** 'rzucić urok': *vojce ma n'a kŋŋku pentličku červenou, abi ji nigdo n'e uročij* [SSJČ brak; (*urocyé* 15)].
- urod'eti**, -i 'urodzenie': *znamje je n'a t'ejue od urodeŋi* [urodit, -zen].
- urod'it** 'urodzić': *kera urod'ija* 273 [uroditi].
- urodnej**, -a, -i 'bardzo ładny, urodziwy': *urodnej čuovjek* [urodný; (*urodny* 19J)].
- urozaj**, -e 'urodzaj': *taki 'urozaje* 211 [SSJČ tylko: úroda, -y; (*urozaj* 87S)].
- urok**, -u 'urok': *jak se uroči, urok čšeba votčiniit* [SSJČ: úrok, ourok, -u 'uřknuti': (*urok* 87S)].
- urovnat** 'włożyć': *takej snop t'ěsko biuo dat na vus, t'ěsko urovnat d'o stodoli* 242; *Venku at' troxu pšexne, a poom do sopi se 'urovna* 62 [urovnati].
- uřad**, -u 'urząd': *uženŋik pracuje v užad'e* [úřad, -u].
- uřednik**, -u 'urzędnik': *spjevaju n'a každiho užendŋika* 96, *išakej uženŋik p'ojida* 553, *uženŋik pracuje v užad'e* [uředník, -a; (*uženŋik* 24S)].
- uřezat** 'urznąć': *to se užežou žezanki* 317 [uřezati].
- uřezovat** 'urzynać': *to se 'užežuje taki zrazi i se š'těpi* 440 [uřezávati].
- uřuďit** 'wynająć na służbę': *Ja sem ho 'užuiďij pruhi rok tomu* 68; *P'astuxu se užuiďijuo, to ti kravi pas* 66; *to zas d'evěčku se 'užuiďijuo* 65; *užuiďij sem si š'užebŋika no a p'astuxu* 65 [SSJČ brak].
- uřyznout** 'urznąć': *negde snitku užyznout* 60; *užyznoŋ z bezu* [uřiznouti].
- uřyzt** 'urznąć; ściąć': *žebi čuovjek si ruce ne užys* 504; *p'ijuoŋ užys b'orovičt* 61 [SSJČ tylko: uřiznouti].
- uschnout** 'uschnąć': *jag jetex usxne, to se n'a vus kuade i pš'yvaži se* 35; *Zmokŋo, to zaz usxne* 144; *ten torf usex* 156 [uschnouti].
- usic** 'nakosić': (*Koňčina*) *se useče abo n'a zexeno* 423 [usíci].
- usipanej**, -a, -i 'usypany': *kopce usipani s p'isku* [usipany].
- uskej**, -a, -i 'wąski': *uski* nom. pl. 504 [úzký].
- usnout** 'usnąć': *'usněuo a spaŋo* 134 [usnouti].
- usta**, ust pl. t. 'usta': *usta; ust* gen. pl.; *pšy ustex* [ústa, úst].
- ustat** 'przestać': *A potom jak se už ustaŋo drat, to se hraŋo* 443 [ustati].
- ustav'it se** 'ustawić się': *Dokoua ustav'ijuo se par..* 136 [+ustaviti se 'zajmnout místo:].
- ustemp**, -u 'ustęp, wychodek': *hn'ojoŋku to b'ereme z 'ustempu* 226; *ustemp* 32 [SSJČ tylko: záchod; (*ustep* 15)].

ostonoš, -e 'przekreślony wyraz polski: biustonosz': *No i potem zast'eru, šatek no i n'akej mustonoš* 574 [SSJČ brak].
ustrojít 'ustroić': *Šn'etima se 'ustroji m'ěškañe* 90 [ustrojiti].
ustruj, -e 'strój': *krak'ouški ustruj* 468 [SSJČ stroj, -e; (taki ustruj xupoa 20B)].
ustřihnout 'odciąć': *To tam se 'ustřihno — tšy metri* (plótina) 22 [ustřihnouti].
usunout 'usunąć; zrobić miejsce': *usunout ščeko tšeba* [SSJČ: usunouti 'odsunout, vzdalit'].
usušit 'ususzyć': *jabyek možna 'usušit* 511 [usušiti].
ušit 'uszyć': *a potom se 'ušijo pitje* 23; *jak se zje ušijo* [ušiti].
uško, -a 'uszko kubka': **uško* [ouško, ušičko].
ušniki -u pl. t. 'nauszniki': *ušniki z'akjadaj muski zimou* [SSJČ brak].
uštipnout 'o pszczole: użądlić': *vona mñe 'uštipna tu do uxa* 666, *mñe tam uštipne* 666 [uštipnouti].
uštulat 'uciulać': *ñegdi to každei 'ušt'upay tex sto rubju* 234 [SSJČ tylko: ušetřiti].
utaženo adv. 'mocno': *se z'avazovayo mexko, žebi n'e biyo to 'utaženo* 466 [SSJČ brak].
utejkat 'utykać(?), szperać': *špirak po špirax utejka* [SSJČ brak].
uteri, -i 'wtorek': *uteri* [üterý, -ý].
ut'exa, -i 'radość': *ut'exa; mnoho ut'exi* 90; *z ut'exoy* 92 [útěcha, -y].
ut'ic 'uciec': *ut'ic; Ti utečeš a mi ne* 150; *N'e utekli, stali* 149 [utéci].
ut'ikat 'uciekać': *Tšeba 'ut'ikat* 149, *jak xce žit, at' ut'ika na ves; ut'ikam ajt' se n'e spalim* 52; *a voni n'e ut'ikaj* 149; *Tag žebi tudi 'ut'ikañizme, to zme mi n'e ut'ikañi* 311 [utikati].
ut'irak, -u 'ręcznik': *ut'irak; ut'iraku* gen. sg.; *ut'ira se ut'irakem* [SSJČ brak; (*učerok, *učeroka 1G)].
ut'irat se 'wycierać się': *ut'ira se ut'irakem* [utirati].
ut'it 'uciąć': *jak mu hjavu ut'aja* 96 [utiti, utnouti].
utop'it 'utopić': *'utop'ijo se* 20 [utopiti].
utrapenej, -a, -i 'zmartwiony': *sestra iaka 'utrapena, cejoy noc n'e spaya* 542 [utrápený; (utrapony — zamyšlony 90P)].
utrhnout 'urwać': *aje jemu ruku 'utrhuo* 65; *to se utrhone* (o wrzosie) 63; (koń) *vus utrux* 'szarpnął' 46 [utrhnouti].
utrñenej, -a, -i 'o drodze ubitej śniegiem': *jak se jede, utrñeni je* [utrěný].
utrýt 'utrzec': *mokri ruce tšeba utrýt; vajička se utrše* 452 [utrřiti].
uvalcovat 'przygnieść walcem': *žito petos mējži, jahbi ho 'uvalcovay* 5 [uvalcovati].

uvařyt 'ugotować': *'uvařym* 451; *to se tam 'uvařymo brambor* 40; *Poy'ěska se 'uvařy a brambory* 87; *m'useya beji kava 'uvařena* 84; *uvařej šupici n'a rosuy* 103 [uvařiti].
uvazat 'uwiązać': *Teť se kravu 'uvaže na koliku* 16; *loťku 'uvažoy, n'a kpatku zamknoy* 544 [uvázati].
uvažovat 'zważać': *'uvažovat* 285; *na to 'uvažujoy pš'teli* 670 [uvažovati].
uvid'elat 'wytrobić': (torf) *se 'uvid'ajyo jak t'esto, jak xueba se vid'ejava v d'isce* 154 [SSJČ brak].
uv'inout 'zwinąć': *i se to 'vid'eajyo takoy kopydej, 'uv'inuio* 181 [uvinouti].
uvlačet 'włóczyć': *tšeba ji 'uvvačet, tšeba zaset mašinoy* 216; *'uvvačet* 613 [uvláčeti].
uvlačit 'zabronować': *zaz 'uvvačime ji s'ejeme, z'avvačime ji roste* 163; *branoj se ji 'uvvačijo ad' je rojna* [uvláčiti].
uzb'iračka, -i kobieta, która zbiera zboże za kosiarzem i wiąże je w snopki': *'uzb'iračka 'ub'ira* 52; *To *u nas pravjei uzb'iračka* 6 [SSJČ brak]. Por. **ub'iračka**.
uzb'irovat 'zbierać za kosiarzem zboże i wiązać je w snopki': *kosnik musí um'it 'uzb'irovat* 6 [SSJČ brak]. Por. **ub'irat**.
uzda, -i 'uzda': *uzda — na tim se važe koñe; uzda* 315 [uzda, -y].
uzdralej, -a, -i 'dojrzały': *uzbrali žito; v'ob'ili uzbrali* [uzrálý; (dožžajay 99)].
uzdrat 'dojrzeć': *jak se to už uzdra* (len) 549 [uzrāti].
uzel, -zla 'węzeł': *uzex, uzlik pod bradoj* 125; *uzex se važe* 125; *na uzex* 14 [uzel, uzlu].
uzdrov'isko, -a 'ośrodek wypoczynkowy': *Vaškov'izna, co to maj ti uzdrov'iska* 543 [SSJČ tylko: uzdraviti; (uzdrov'aja 11)].
uzkej, -a, -i 'wąski': *uska cesta v horax; uskej pasek* [úzký].
uzlik, -u 'węzełek': *uzlik pod bradoj* 125; *na uzlik* 14 [uzlik, -u].
uzvařyt 'ugotować': *Ĵag vona v'ijede, to mi si 'uzvařyme čaju* 87 [SSJČ tylko: uvařiti].
už 'już': *bo uš n'a žita to už n'e* 37, *ja už ne* 5, *A teťki to uš družbi soy pani* 104. Por. **juž**.
užči, -i, -i 'węższy': *čša biyo skvatki p'ovorot ušči* 223 [SSJČ tylko: užši]. Por. **užši**.
užit 'użyć': *žebi ho možna potom užit d'o papeñi* 189 [užiti].
užitek, -tku 'użytek': *kapče uš nejsoy k užitku* [užitek, -tku].
užitkovej, -a, -i 'o polu: uprawne': *poye užitkovi, co se uživa* [užitkový].
uživati 'używać': *melisa co n'e p'ixa, uživa se do pš'tex* [uživati].
užši, -i, -i 'węższy': *vjedro je užši* [užši]. Por. **užči**.

- v 'w': *skyp majej v meškaŋi; vešli v roh* 50; *pekjo se f s'abatniku* 169
jag d'ali šestku to ji d'ali v diŋku 198 [v].
- vaďit se 'klócić się': *vaďija se* [vaditi se; (važlě se 25P)].
- vadnout 'wiednać': *vadne* 3. sg. praes. [vadnouti].
- vahon, -u 'wagon kolejowy': *vahon; vahonu* gen. sg.; *μokomotiva tahne vahoni* [vagón, -u; (vagon 20J)].
- vaxlať, -e 'blotnik przy bryczce': *vaxxať; vaxxaťe* gen. sg. [SSJČ brak, (vaxloť 93)].
- vaha, -i: 1) 'waga': *vaha* [váha, -y]; 2) 'belka, do której przyczepia się orczyki': *z'amožijo se vahi* 158; *a vaha...možna biyo z'amožit d'a pnuha* 159 [váha vozu]; 3) 'belka ukośna żurawia studziennego': *A no to je taka vaha i smyp je p'ostavenej* 430, 29 [váha, -y; (vaga 87S)].
- vajce, -e 'jajko': *Tu zas vajce se važej* 90 [vejce, -e; (jojko 87)].
- vajičko, -a 'jajko': *dostaj dva vajička* 90, *šepka gdače, jak vajičko znese; ptači vajičko; vajička se barvi* [vajičko, -a; (jajčko 15L)].
- vajko, -a 'jajko': *do teho se n'e dava masjo a vajka* 121, *to se da moxki, vajek* 120; *vajkem se pomaže* 121, *f prošetku vajka je žuŋtko* [SSJČ tylko: vejce, -e; (jajka nom. pl. 83L)].
- val, -u 'wał': *i zas n'a taki vali se to syxabe* 632; *spanne na taki vali* 632; [val, -u].
- valce, -i pl. t. 'wałce, maszyna do mielenia zboża': *Bo dayno n'a takim vjetraku to valce ne bili jen k'ameni* 64; *šes par valci je, to tam de* 65; *Moxku pjeknoμ ud'aj takoy jak...na tejj valciχ* 64 [SSJČ brak; (myll'i na valcaχ 75)].
- valečnej, -a, -i 'waleczny': *valečnej vojak* [válečný].
- valerjana, -i 'waleriana': *valerjana* [valeriana, -y].
- valit 'maglować, zwijać do maglowania': *jak je suxi pradyo, to se vali* (|| *magjuje se*) *nebo presuje* [valiti se]. Por. valet.
- valizka, -i 'walizka': *valizka je do podruže; I ti kμoci tam jen pšyves v'e vajisce* 310 [SSJČ brak; (valizka 87S)].
- val, -u: 1) 'wał': *vali pšehazovali; na vaj se žeťez vokrucuje, pši nem je vjedro* [val, -u; (vaŋcuχ jez z vajym 104)]; 2) 'deska, na której się wałkuje ciasto': *V'ikoŋli se, pšynese se vaj, st'ouŋici, to džym ž'ykali st'ouŋice, teď žykaj vaj* 546 [SSJČ: vál, -u 'deska, na kt. se váli těsto'].

- valaχ, -a 'wałach': *vajax* [valach, -a].
- valec, -e 'walec': *vajce tahnoμ* (w sieczkarni) [válec, -lce; (valec 72D)].
- valek, -ika 'wałek': *vajkem se tše na doŋnici* 125; *vajkuje se vajkem pradyo; vjedro se kropi'i n'a vajku* 510, *na vajku je žetes* (przy studni); *kosi pšymocovani soμ na vajku pšy bubrie* [válek, -iku].
- valka, -i 'wojna': *z'az druha vajka* 51, *f tej drugej vajce* 3 [válka, -y].
- valkovat 'wałkować ciasto': *vajkuje se vajkem* [SSJČ: valkovati 'valit': (vajkovať 87S)].
- valkownice, -e 'wałek do maglowania': *v'ajkouŋice* 176 [SSJČ tylko: +valkovati; (vajkovnica 87S)].
- vanoce, -noc pl. t. 'Boże Narodzenie': *vanoce no n'a konci roku* 458; *n'a vanoce* [vánoce, vánoc].
- vaŋice, -e 'zamięć śnieżna': *vaŋice — v'itr ze šnehem, zavjeruχa v'icej s pouška* [vánice, -e].
- vaŋinka, -i 'wanienka': *vaŋinka; vaŋinki* gen. sg.; *v'e vaŋince* [SSJČ tylko: vanička, -y 'dem. od vana, -y'; (vaŋinka 72D)].
- vapjennej, -a, -i 'wapienny': *davam vapjennoμ vodu* 514 [vápenný; (vapenne 104)].
- vapno, -a 'wapno': *vapno; z vapna* 514; *b'ili se vapnem* [vápno, -a].
- varhaní, -u pl. t. 'organy': *gdo co n'a varhani day* 150; *na varhanex* [varhany, -an].
- varhaŋista, -i 'organista': *varhaŋista hra na varhanex* [varhanista, -y 'varhaník, -a'].
- varowka, -i 'zupa z mąki rozmaćonej w mleku': *varouka z moxki i mlika* [SSJČ brak].
- varstva, -i 'warstwa snopków': *varstva; varstvi* gen. sg. [vrstva, -y też vrstev, -stve; (varsta 75a)].
- vart 'godzien, wart': *nejni vart teho* [SSJČ brak; (niž vart 49)].
- varunki, -u 'warunki pracy': *tam soμ dobri v'aruŋki* 298 [SSJČ brak].
- vařečka, -i 'łyżka drewniana': *vařečka; vařečkoμ — to se m'ixa* [vařečka, -y].
- vařeχa, -i 'warzachew': *vařeχa; vařeχoμ se m'ixa v hŋnku* [SSJČ: vařecha v. vařečka; (važyχa 84)].
- vařenej, -a, -i 'gotowany': *vařena voda; v'aženej vodi* 48; *čšeba vařenejχ brambor dat d'o toho* 520 [vařený].
- vařeŋi, -i 'gotowanie': *zas se v'ipere s teho vařeŋi* 128 [vaření, -i].
- vařyt 'gotować': *Tepe jak se χova, tšeba mu vařyt* 41, *jak je svarba, to uš vařyt mnoho n'e važej* 103; *vařym* l. sg. praes. 514; *takoy*

- po¹esku važyme 41; v hospodarce važyme zeli 116, to sme sam'i važyli 87; jak žena v'azyva, to tam ženie p'omohva 66 [vařiti; (vožyc 93C)].
- vařyva, -řyv pl. t. 'warzywa': zahradnik hoduje vařyva [SSJČ brak; (vařyva 28D)].
- vaservaga, -i 'poziomica': tšeba kvařt p od vaserv'agu 507, v'aservagu 507 [SSJČ brak; (vaservaga 15L)].
- vař, -e, -e 'wasz': Vař je skyp inej 140; sestra vařeho tařinka 415 [vař, vaře, -e].
- vāt 'wiać': v'itr vjeje [vāti].
- vatolina, -i 'watolina': kurtka ma vatolinu [vatelin, -u; (vatolina 16S)].
- vatovka, -i 'watówka': Jag zimom řakom hrupši v'atufku 574 [vatovka, -y; (vatufka 93C)].
- vazač, -e 'maszyna, która wiąże słomę': po kovbajne řšeba zaz mjet vazač, mařinu, co spamu vaře 250 [SSJČ tylko: vazač, -e 'živ., kdo něco vaře'].
- vazat 'wiązać': seče i vaře taki mali sn'opečki 7; vaře se řatek n'a uzev 125; řegdi vazali řatek n'a čepo [vázati].
- vazon, -u 'wazon': vazon; do vazonu [SSJČ brak; (vazon 28D)].
- vazovej, -a, -i 'wazowy': řlice v'azova [SSJČ tylko: vaza, -y, bo: vazový 'k vaz'; (vřška vazovo 25B)].
- važit 'wazyć': važim || važim [vážiti].
- vb'it 'wbicić': pasek řeznej se vb'ije s kraju 27; kv'ařice vb'ijeme d'o nasadu 26; paski se vb'ije 27 [vbíti].
- vbovati, -i 'obuwanie, ubieranie buta': řira je do vbovati [SSJČ: obouvati; (řobuvanie 93C)].
- vcele adv. 'wcale': nom mřesička n'e sv'it'i fcele; A dneska fcele to tak ne 317 [SSJČ tylko: vcelku].
- vcele adv. 'wcale': A dneska fcepe to tak ne 37; řegdi fcepe ne jet; řebi sem n'e jeva fcepe 538 [vcelku].
- včas, -u 'wczasy': jedom n'a řčas [SSJČ brak].
- včera adv. 'wczoraj': Fčera se v'ořeliya 18; No řčera, a dnež je už byato 144 [včera].
- včasnej, -a, -i 'wczesny': řčasni ř'azupe 558 [SSJČ brak].
- vdat se 'wyjść za mąż': stara panna — jak se n'e vda [vdāti se].
- vdavat se 'wychodzić za mąż': hopyku vda va se; juř se ř'ęva vdavat 288; hopyka vda va se [vdávati se].
- vdľabanej, -a, -i 'wdłubany': som vďu'abani řiri i kv'ařice se dřęej 257 [SSJČ brak; (vdľubovane nom. pl. 88)].

- vdova, -i 'wdowa': vdova [vdova, -y].
- vdovec, -wce 'wdowiec': vdovec, vdoyce gen. sg. [vdovec, -vce].
- ve 'w': v'e veřnici; v'e voďe 20; ve vohni; ve voku; ve řšecki strani 252; ve řšeckim; ve voč'e 514, v'e vuzik 573; v'e vojsku 79, ve valisce 310, ve vanince; To se v'e řtiri mvař'i či v'e řřy, či v'e dva 34. Por. v.
- veberka, -i 'tkactwo': d'o takej v'eberki gen. sg. 456 [SSJČ brak; (veber 'tkacz' 72D)].
- veberstvo, -a 'tkactwo': veberstvo 298 [SSJČ brak].
- večer adv. 'wieczorem': Von už to večer řod'ij 93; A večer to tam řaden n'e vjeďej 92 [večer ob. večir].
- večer, -a 'wieczór': To n'a večer řod'ij 93; do večera se br'ambori zb'ira 16; Jeřře večera neřni 144; n'ad večerem 144 [večer, -a ob. večir].
- večerni, -i, -i 'wieczorny': pruři hvězda večerni [večerni].
- večeře, -e 'kolacja': n'a večir je v'ečeře; po večeři [večeře, -e].
- večir adv. 'wieczorem': mvařa lita večir; zacvaři se večir; večir se stn'iva 45 [večer ob. večir].
- večir, -a 'wieczór': n'a večir je v'ečeře; večir, večera; večir — sestřiva 144 [večir v. večer, -a].
- večirek, -rku 'wieczorek, spotkanie młodzięzy': udřali si tam takej v'ečirek 470 [večirek, -rku].
- vedle 'obok': vedje mvařice; vedje řliva 51 [vedle; (vedle pvařa 1B)].
- vejce, -e 'jajko': kopyřit vejce 70 [vejce, -e].
- vejit 'wejść': za nehet vejde řřyřka; řpępi veřli p'ot sopu 50, vejdom na pope, zrejom 146 [vejiti].
- vejř adv. 'wyżej': To si povjeři v skřyři vejř a tam se paři 89; ř kozľiki se stavjevo, ađ voni dom vejř 156 [výře bas. výř].
- vekovat 'robić weki': potom se je v'ekuje 512 [SSJČ brak].
- veksel, -řtu 'belka podpierajaca krokwie w poľowie ich vysokořci, stolec': vekseř; vekřnu gen. sg. [SSJČ brak w tym znaczeniu; (přes vekřla 31J)].
- vele adv. 'obok': vele pece [SSJČ tylko: vedle; (vele dumu 87S)].
- velikej, -a, -i 'wielki': řkopek nebo řut v'elikej 39; Taki v'eliki pekače 120 [veliký, velký].
- velikonoce, -noc 'wielkanoc': velikonoce [velikonoce, -noc].
- velon, -u 'welon řlubny': Velon je kratkej 288; velon; velunu [SSJČ brak; (velon 93)].
- velun, -u 'welon řlubny': velun ři zdeřmujom 570; u teho v'elunu 288 [SSJČ brak; (velun 93C)].

- velček**, -čka 'wilczek': *veľček* [vlček, -čka].
- velhčí**, -i, -i 'wilgotniejszy': *Tu na vojskim to voni (lasy) taki vóuxčí* 59 [vlhký, vlhčí].
- velhkost**, -i 'wilgoć': *je kanay, f prostšetku, žebi ta veuxkost taka n'e biya* 202 [vlhkost, -i].
- velkanoc**, -i 'Wielkanoc': *teľki n'a veukanoc možno pšyjedom* 693, *post je pšet veukanocema* [velikonoce řidč. velkonoce, -noc].
- velkej**, -a, -i 'wielki': *voher biy veukej* 49; *jen viros tak veukej* 24; *veuka p'ijhice; veuki poje; v veukej b'id'e; veuki taki p'ekače p'ečeme* 120; *zahrabuje se veukejma hrabjema* [veliký, velký].
- velna**, -i 'wełna': *zgremlujuj toj veunu* 18; *veuna; maj kračši veunu || tu vyunu* 263 [vlna, -y]. Por. *vylna, vulna*.
- velněnej**, -a, -i 'welniany': *vevnienej; vo vevnienejx* [vlněný]. Por. *vytlněnej*.
- velun**, -u 'welon': *po večeži veun zd'evavaj* [SSJČ brak; (velun 93C)].
- venku** adv. 'na zewnątrz, na dworze': *Venku je mras* 143; *venku p'ijhice veuka* 30; *b'avili se venku* 478, *vona je vod'i p'o venku* 525 [venku].
- vepřek**, -řka 'wieprz': *vepřek* [vepř, -e; vepřík. -a; (vepřek 90)].
- veronka**, -i 'jakieś ziele przeciw zaziębieniu': *ver'onka se to menuje* [veronika, -y?].
- versaľka**, -i 'wersalka': *versaľka se roskyada do spaňi* [SSJČ brak].
- veršik**, -u 'wierszyk': *veršik* [veršik, -u].
- verštat**, -u 'warsztat': *stoparskej veřtat* [veřtat, -u]. Por. *veřtat*.
- veřtat**, -u 'warsztat': *no i tak samo biy veřtat 'krosna'* 204; *veřtat stoparskej; hřnciř ma svuj veřtat; z myadejx jet to se d'eajmo pšy veřtat'e* 401 [verřtat, veřtat, -u].
- ves**, wsi 'wieś': *ves; d'o řsi; n'a ves* 51; *z'a řsej; n'a řsi* 137; *v'e řsi* 99, *p'o řsi* [ves, vsi].
- vesej**, -a, -li 'wesoly': *vesej často se smjeje* [veselý].
- veselka**, -i 'wesele': *Jaka to v'esejka b'ez myadiho* 102a, *vesejka je tam, gde je myada* 101, *p'ozvaňi na tu v'esejku, na tu svarbu* 470 [veselka, -y 'svatba'].
- vesnice**, -e 'wioska': *naše v'esnice Kučoj* 29; *d'o vesnice; koxp'ij toj v'esnici* 1, *v'e vesnici* 29; *ine vesnice* 79, *na kerejx vesnicix* 306 [vesnice, -e].
- vesnickej**, -a, -i 'wiejski': *vesnickej* [vesnický].
- vest** 'prowadzić wieś': *vest; vede cevej pux; se vede perem; von vet* [vésti].

- vestřit** 'wsadzić coś': *jak se koxo v'estřči, to se zakrouř i řrayboj* 28; *v'estřčijo se* (blachę do sabatnika) 564 [vstrčiti].
- vestřkovat** 'wtykać': *potom se v'estřkuje pasek f řlufki* 468 [vstrkávati, *vstrkovati].
- veř**, vši 'wesz': *veř na hjavje; řři* gen. sg. [veř, vši].
- veverka**, -i 'wiewiórka': *v'everka; ukrast tej v'everce* 441 [veverka, -y].
- rev tu** 'w tamtą stronę': *pumpa se musi hejbat f tu i veř tu* 510 [SSJČ brak].
- vezvaňi**, -i 'wezwanie': *sem dostaj vezvaňi, žebi se stav'it d'o prezidjum* 431 [SSJČ brak; (vezvač 16S)].
- vežla**, -i 'węża': *bere se takoj vežju k'upuje i f ti ramki řky'ejuje* 437 [SSJČ brak].
- vežla**, -e 'węża': *př'euař dava tu vežju i na tej vežje voni si d'eaj ti h'řnički* 438 [SSJČ brak].
- vřazet** 'wchodzić': *Jak se řřazi, to se z'azvoňi* 93, *řřazej* 203 [vcházeti].
- vibirat** 'wybierać': *ja v'ib'iram na sajaderu* 615 [vybíráti].
- vibrat** 'wybrać': *Pot, v'ibereme brambori* 6 [vybrati].
- vibrazďit** 'oborać pługiem pole zasiane zbořem': *vibrazďit se zboři* [vybrázďiti].
- vibrične** adv. 'wyszukanie': *teľ juř v'icej v'ibrične se 'ub'irali* 469 [SSJČ brak].
- v'ic** 'więcej': *Tam sto metru denňe se s'emeje abo i v'ic* 65 [víc].
- v'ice** 'więcej': *Tam biyo v'ice jak tu řu nas* 79; *No ti se v'ice bojox, to tak n'e idoj* 147 [víc].
- v'icej** 'więcej': *jak se řce v'icej, no to v'icej z'adeja* 11; *pojedu svim koňem, a v'icej pš'yvezeme* 47, *v'icej řic se n'e dava* 121 [víc, více].
- v'icoufnout** 'wycofać': *to bi nas bili v'icouřli d'o N'emecka* 410 [vycouv-nouti, -vl; (vycofajmo ře 16S)].
- vičist'it** 'wyczyścić': *boti do guancu se vičist'i, V'ičist'i se nejdřym toj gutalinoj* 130; *řetkoj vičist'i* 436 [vyčistiti].
- vidavat** 'wydawać': *jen budeř pš'yřimovat v myejňe i v'idavat* 78 [vydávati].
- videlegovat** 'wydelegować': *videlegovaj* [SSJČ brak].
- vid'elat** 'wyrobić, wyjać': *masjo se v'id'eja* 125; *to se ho v'id'eja n'a doňici* 124; *Ten tvarox se v'id'eja dořže i to ho se p'osoli* 123; *Z'a dvje hodini se v'id'eja řlip* 118; *No i potom jak se ho v'ipresuje dořže, to ho se v'id'eja (ser)* 123; *I to masjo se v'id'eja z vodi trořu, žebi se tu p'odmasli v'id'eajmo s teho i žebi biyo čisti masjo* 125; *na tim*

v'id'aj si par grofu 'zarobil' 194; m'kej se v'id'eja n'a m'isku 52. Tam jak se v'ememe, to mi ho (jen) hned v'id'ejame 25 [vydělali, nář. 'vyjmnout'].

vid'elavat 'wyrabiać': (torf) jak xueba se v'id'ejava v d'isce 154; to u nas ješt'e jeden v'id'ejava to (miski z gliny) 124; na zimu se brambori v'id'ejava, na jaro se sađi 'wyjmuje', jen vid'ejavat juš se n'e vopuati 207, to se ti ramki bere v'id'ejava do tej v'irufki 432 [vydělávati].

vid'elovat 'wyrabiać': muj brater v'id'ejava taki prački z dževa 128 [vydělovati].

videržet 'wytrzymać': videržej [vydržeti].

v'id'et 'widzieć': Abi n'e biyo v'id'et 126; Ted' u nas to juš n'e x'tej v'id'et 34; ja ji v'id'im; tak v'id'is; No bo to č'ovjek tak v'id'i de 49; v'id'ej 49; Se ne v'id'ejo, jak žena važyja 88 [viděti].

v'idlička, -i 'widelec': v'idlička; potom se ješt'e v'idličkama tak p'opija 452 [vidlička, -y].

v'idlisko, -a 'trzonek widel': v'idlisko [SSJČ brak; (vidlisko 15L)].

vidlabat 'wydlubac': v'id'aj p'jastu, v'id'abav d'iri v hi 209 [vydlabati].

vidle, -li pl. t. 'widły': v'id'je vo tšex zubax; v'id'je se m'emujou, v'id'jema 228 [vidle, -i].

vidma, -i 'wydma': vidma — takovi kopce usipani s p'isku [SSJČ brak].

v'idnej, -a, -i 'jasny, przezroczysty': met lipc'ufka — takej v'idnej 434 [vidný].

vidojit 'wydoić': kravi v'idojit 65 [vydojiti].

vid'oubanej, -a, -i 'wydlubany': d'ejhaki v'id'oubani z dževa [SSJČ tylko: vydlabati].

vidržet 'wytrzymać': ne vidržej tak d'jajho 320 [vydržeti].

vidržit 'wytrzymać': (o pralce:) To vidržit na k'eta 128 [SSJČ tylko: vydržet].

v'izvihnout 'wydzwignąć': v'izvihnout 295 [vyzdvihnouti; (vyžvignuť 17)].

v'izigat 'oddzielić ziarno lnu od łodygi': no i jak se to v'izig'ajo 179 [SSJČ brak; (vyžig'je 92)].

v'ifermentovat 'wyfermentować': v'ifermentovajo 516 [SSJČ brak].

v'ifouknout 'wylecieć': ramki dava se do centryf'ugi i met v'ifoukne 658 [vyfouknouti].

vigarbovat 'wygarbować': to se je v'igarbuje 503; [(vygarbować 25P)].

vihakovat 'wyhakować': koňem se v'hakuje brazdi [SSJČ w innym znaczeniu].

v'igilja, -i 'vigilia': V'igilja žykame. To je s pouška, a p'o česku to ja ani n'e vim jak to 453 [vigilie, -e].

vihandlovanej, -a, -i 'pochodzący ze sprzedaży': m'jeja sem p'enize v'ihandlovani 541 [vyhandlovat].

vihaneť 'wyganiać, wypędzać': d'obitek v'ihaneť; Juš kravi v'ihaneť 69; jak š Čex bili v'ihaneť 106 [vyháněti].

vihasovat 'wygasać': to uhli se v'imeta jak už v'ihasuje 119 [SSJČ tylko: vyhasati].

vihazovat 'wyrzucać': pacinki se v'ihazuje 39; jeden v'ihazuje, jeden vozi 113; v'ihazovaj 155, 190 [vyhazovati].

vihajbat 'wyrósnać, wyruszać się': t'esto musi se vihejbat, virust; No jag von (chleb) se už v'ihajbe i puja d'iska, tak se pali f peci 545 [vyhýbati].

vihližet 'wyglądać kogo': no to sem ho v'ihližej 671; prace f popi dobže v'ihližej 298, to tag v'ihliži 431 [vyhližeti].

vihloupovat se 'wyglupiać się': tak se v'ihloupovali 479 [SSJČ brak].

vihnati 'wygnać, wypędzić': prasata šako vihnati 52; to vižene ten met s teho 268; to voňi viženo na tu pastvu 15; Bi to bili vihnati negde z'a cestu 50; jak tam bili vihnať 106 [vyhnati].

vihnajenej, -a, -i 'nawieziony nawozem': vihnajeni poje [vyhnojiti].

vihod'enej, -a, -i 'wyrzucony': hnuj v'ihod'enej [vyhozen].

vihod'it 'wyrzucić': v'ihod'im to 12; v'ihod'ij to ššexno 96; v'ihod'ili ho s toho autobusa 540 [vyhoditi, -zen].

vihodovat 'wypielegnować': se v'ihoduje s'am'imu dževa 440, v'ihodujou 664 [SSJČ brak].

vihofet 'wypalić się': i to uhli až v'ihofe 119 [vyhořeti].

vihrizt 'wygryźć': (matka pszczela) jedna druhou v'ihriže, v'ist'ipe 664 [SSJČ brak].

vihrnout 'wygarnąć': Voheň se v'ihrne i fsazuje se xlip 119 [vyhrnouti].

vihrnovat 'wygarnąć': pogžebuem v'ihruje se uhej [vyhrnovati].

vihub'it 'wytępić': konečne v'ihub'it (dziaki) 146 [vyhubiti].

v'ixa -i 'wiecha na szczycie ukończonego budynku': v'ixa z beje čeho [SSJČ tylko: vich, -u, vicha 'ze słomy'; (vexa 1B)].

vixazet 'wychodzić': vixazej 3. pl. 404; Ti vočka potom vixazej vot tej strani 461; vixazi s'pance [vyházeti].

vixbat 'wypić': jak kerej tag rad vixvaj, to seđej i h'od'inu 569 [SSJČ brak; (vyxlat 42B)].

vixod, -u 'wschód': ranňi zaže pšed vixodem slunce [vychod, -u].

- vixod'it** 'wychodzić': *starši tak vix'od'i* 95 [vychoditi].
- vixovat** 'wychować': *Vixovayam sem p'ied* 132 [vychovati].
- vixura**, -i 'wichura': *vixura snižna* 146; *vixura – veykej v'itr* [SSJČ tylko: vichrice, -e; (*vixura* 72D, *vixšyca* 25P)].
- vixvalit** 'nachwalić się': *No to juš n'e mox v'ixvalit* 671 [vychválit].
- vijd'it** 'wyjść': *A voñi mjeli vijd'it pro mñe* 539; *bix b'ya museya vijd'it* 20; *matka vjde z omye* [vyjiti].
- vijet** 'wyjechać': *Jag vona vjede* 87; *strejc to von vijej* 77, *Sestra v'ijeya* 78; *No aye asi puy vijejo d'o Česka* 76; *bo sme potom v'ijeli* 82 [vyjeti].
- vijit** 'wyjść': *mybda musi vijit pr'o něho* 282; *višep tam n'a tu liñiji* 79; *N'aka bojže višya* 53, *potom zaz vayka višya* 2; *Mayo tam pyken višyo pot papu* 61 [vyjiti].
- vijuntek**, -tku 'majątek': *v'ijuntek* [SSJČ brak; (*vyjotek* 15L)].
- vika**, -i 'wyka': *d'ivoka vika sepne žito* [vika, -kve; vika, -y 'Vicia'; (*vike* lub'om krovy 16S)].
- vikatrup'it** 'wytępić': *metos se m'i to v z'ahratku dostayo, b'ida to v'ikatrupit* [SSJČ brak].
- vikisat** 'wykisnąć': *Vohniki se v'id'eya, jak v'ikišoy dobže* 118; *Von (chleb) vikiše i potom d'o sabatñuka* 120 [vykysati, vykyše].
- viklaskat** 'bić brawo': *Vnuček žykaa, že v Uod'i to jim v'iklaskali* 450 [SSJČ brak].
- v'iklina**, -i 'wiklina': *z v'iklini d'eya se koše* [SSJČ brak; (*v'iklina* 84)].
- vikončenej**, -a, -i 'wykończony': *je v'ikončenej b'udinek* 506 [vykoncovat].
- vikoñcit** 'wykończyć (sukienkę)': *To čša ručne vikoñcit* 463 [SSJČ brak; (*vykuñceli* 24)].
- vikopavat** 'wykopywać': *v'ikopavad br'ambori* 576 [vykopávati].
- vikopat** 'wykopać': *Zas se vik'ope duj* 12; *vikopay dolik* [vykopati].
- vikopki**, -u pl. t. 'wykopki kartofli': *jak se potom kope, to v'ikopki soy* 257 [SSJČ brak; (*vykopk'i* 86)].
- vikouñt** 'o cieście: wywałkować': *koysek t'esta se veme, v'ikouñi se* 120 [vykuliti 'vyváletí].
- vikradat** 'wykradać': *vikradañ met* 272 [vykrádati].
- vikrast** 'wykraść': *to vona m'i to ššexno v'ikrade* 441 [vykrásti].
- vikrou'tit** 'wykręcić': *v'ikrou'tis pradyo v rukay; v'ikrou'ti* 3. sg. fut. [vykroutiti].
- vikrucovat** 'wykręcać': *kličkem vikrucuje se knot* [vykrucovati].

- vikšyčet** 'wykrzyczeć': *my'adiho se pš'yveze, to v'ikšyčet mu, v'isp'ivaj* 102a [vykřičeti].
- vikšykovat** 'wykrzykiwać': *co ja to počšebuju, žebi m'i vikšykovay* 609 [vykřikovati].
- vikštalt'it** 'wykształcić': *ššexñi se vikštalt'ili* 22 [SSJČ brak].
- viličit** 'wyleczyć': *Mje jen pšeci v'iličij von* 692 [vyléčiti; (*vylicy* 17)].
- vilihnout** 'wylęgnąć': *šnepka vilihne kužatka, co se ma ta matka vilihnout* 266; *v me'e se vilihne s kvočnoy* 638 [vylíhnouti].
- vilinat se** 'wyleniać się': *lina se krava, vilina se na zumu* [vylinati; (*krova vylinaja* 16S)].
- vilit** 'wylać': *vilij* [vyliti obl. vylejt].
- vilitnout** 'wylecieć': *v'ilitne* 3. sg. fut. 21; *tak sem vilitya za xayupu* 448; *met vilitne, tak sem vilít, a pr'asata v'ostali* 52 [vyletnouti; vilitnout v. vyletětí].
- vilítovat** 'wylatywać': *ať nam to n'e vilítuje* 158 [vylitávati; (*vylatovaya* 71)].
- vilizt** 'wyleźć': *vilist; von bi ne vijes* 148 [vyléztí].
- vilizat** 'wylazić': *vilizar; žižava viliza ze zemje; Jag voni vilizaj* 255 [vyléztí ob. vylizat].
- vilotka**, -i 'otwór w ulu': *tam maj vilotki, to tam povješy d'oxazi* 655, *maj takoy vilotku* 670, *na tej v'ilotce jih bude puyno* 670 [SSJČ: výlet, -u; (*vylot* 15L)].
- vilamat** 'wylamać': *Ja v'iyamu a ti vipot'iraješ* 25 [vylámati].
- vilejvat** 'wylewać': *vodu v'ijejva se d'o vjedra* 430; *vijejvaj žeki n'a moyki* [vylévati ob. vylivat, obl. vylejvat].
- vilet**, -u 'wycieczka': *jede se na vijej; vijejtu* gen. sg. [vylét, -u 'vyjížd'ka, -y'].
- viloučit** 'wylaczyć': *vijomčim* 39; *vijomčej* 3. pl. fut. [vyloučiti].
- vimačkovat** 'wygniatać': *a potom to vim'ačkujoy* 515 [vymáčkovati].
- vimažat** 'wyphukać': *vimažat tšeba pradyo, abi ne biyo mejdyo* [vymáchatí].
- vímazat** 'wysmarować': *v'imazalisme ho šp'iritem* 665 [vymazati].
- vimejt** 'wymyć': *dno žeki voda si vimeje* [vymýti].
- vimejvat** 'wymywać': *rmenek se paži n'a voči v'imejvat* [vymývati].
- vimeno**, -a 'wymię': *vimeno* [vemenó, -a].
- vimetat** 'wymiać': *vimeta se košt'etom uhli se vimeta, jak už v'ihasuje* 119 [vymetati].
- vim'izat** 'wymieszać': *vim'izat; vim'izja se to ššecho* 154 [vymíchatí].

vim'ist 'wymieść': *vim'ist; Voheň se v'ihne a v'imate dobře* 118 [vyměsti].

vim'izerovanej, -a, -e 'wymizerowany': *vim'izerovanej* [SSJČ brak].

vimjan, -u 'wymiana ziarna na mąkę w młynie': *vimjan je; voňi v' imjan daj mošku i daj troxu v'osipki* 628 [SSJČ tylko: výměna, -y].

vimlat'it 'wymłócić': *gdi se zerni v'imuat'imo* 24; *u nas se v'imuat' i* 9, *vimuacenej* [vymlátiti].

vimločka, -i 'młócenie': *v'imločka* 495 [výmlat, -u; (vymločka 90)].

vimočít 'wymoczyć len': *jak se s'amu v'unoči, r'ostahne se n'a rasu* [vymočiti].

vimřet 'o pszczołach: wyginać': *pš'eli vimžou* 660 [vymřiti; (vymřec 87)].

vinajmout 'wynająć': *faraž žykej, žebi to asi vinajmout možna* 595, *najemník poje vinajou* [SSJČ brak; (vynajmout 16S)].

vinaset se 'wynosić się, przeprowadzać się': *a ta teščova se tam v'inašaja n'a horu* 138; *jak se gdo mox, tak se v'inašej* 484 [vynášeti].

vinašet 'wynosić': *muzika hraje, vinašej, im xueba* [vynášeti].

v'inen, -na, -no 'winien': *von m'i v'inen; nejhi v'inna* [vinen, -a].

vinest 'wynieść': *teš vinest x'teja taki r'ozmajiti h'adernice* 138; *seno tak krouťi, až vinese vzhuru; zaz ven v'ineseme* 640; *v'inesou* 3. pl. fut 637; *no i v'inesja si n'a horu i spadja z hori* 138 [vyněsti].

viník, -u 'wynik przeświecenia': *daj vinig na ruku* 679 [SSJČ brak].

v'ino, -a 'wino': *d'ejaj v'ino z ovocu; v'ina* gen. sg. [v'ino, -a].

v'inohron, -u 'winogrono': *v'inohron* [SSJČ tylko: vinohrad, -u; (v'ino-gron 93C)].

v'inovajca, -i 'winowajca, oskarżony': *v'inovajca* [SSJČ tylko: vinik, -a, (v'inovajca 93C)].

vipadat 'wypadać': *uhliki vipadaj s pece; vipadaja* 39 [vypadati].

vipalit 'wypalić': *jak se v'ipali* 114; *sem už dvakrát v'ipaliu 'spalilem się'* 50; *taťmek tak samo vipajiu pec* 196 [vypaliti].

vipalat 'wypalać': *Na ten kostej v'ipaŕaj cihju* 194 [vypalat].

vipalenej, -a, -i 'wypalony': *doňice z hlmi vipajena; jak mam dobře v'ipajenej s'abatník 'rozgrzany przez palenie'* 119 [vypálený].

vipalovat 'wypalać': *tak se v'ipajovaju cihju* 193 [vypalovati].

vipařyt 'wyparzyć': *mašničku v'ipařyt; a jak juš v'ipařy* 43 [vypařiti].

vipasat 'wypasać': *se tim d'obitek vipase* 618; *Top saŕaderu v'ipasame* 215 [vipásati].

vip'it 'wypić': *se v'ip'ije* 102; *v'ip'iješ čaju; No to se vip'ijte za to* 102; *to mu ješ'e tej votki, ano vip'ij eš'te* 289 [vypiti].

vipjerdek, -dka 'lichy potomek, ostatnie i nie bardzo udane dziecko': *nejmuatši sin — vipjerdek* [SSJČ brak; (vyřyrdk — na ostatku 104)].

viplacat 'wyplacać': *jagbi to k'opalhe v'ipuacaja biyobi v'icej* 595 [SSJČ: vyplaceti; (vyploca'i 58)].

viplaxat 'wyplukać': *cihuu v'azaj deš't i v'ipuxaju* 196 [SSJČ: vylachovati řidč. vyplakovati].

viplaxovat 'wyplukiwać': *ad mu deš't n'e vipuxuje* 197 [vylachovati].

viplet 'wypłoc': *musi se vipuet; vipuej; vipueti bujvi* [vyliti řidč. vylieti].

vipočat 'wypocząć': *v'ipočali* 587 [výpočet].

vipotirat 'oczyścić włókno lnu z paździerzy na pocierce': *Ja v'itamu a ti v'ipoč'iraieš* 25 [vypotirat; (vypoč'iro len 84)].

vipouš'tit 'wypuścić, wydalić': *pš'teja cejoj zimu kalu n'e vipouš'ti ze sebe* 661 [vypouštěti].

vipraskat se 'wytluc się kulami śniegowymi': *aje sme se v'iprask'ali tejsa kuličkama* 490 [vypráskati].

viprat: 1) 'wyprać': *v zimnej vođe se to v'iprajo* 128 [vyprati]; 2) 'wyplukać': *masjo se v'ipere v'e vođe* 528.

viprav'it 'wyprawić, przygotować, obrobić': *viprav'it kuži; juž zem je v'ipravena, žebi sed z'řni* 216 [vypravit].

vipražit 'wyprażyć': *musi se dost dobře vipražiti* 521 [vypražiti].

vipresovat 'wycisnąć w prasie': *jak se ho (sej) v'ipresuje dobře* 123 [vypresovat].

viprošini, -in pl. t. 'zwycaj weselny, związany z wyjazdem panny młodej do kościoła': *v'iprošini, taki p'ožehnañi* 282; *ti v'iprošini 'udřali i potom brali se i jeli k mjadaj* 472, *viprošini d'ejaj faraš* [SSJČ brak].

vipřadka, -i 'wspólne pręczenie lnu': *vipřatka, to vipředli jen* [SSJČ brak; (vypřontka 78)].

vipřahnout 'wyprzęgnąć': *vipřahnojt s xomojta* [vypřáhnouti].

vipřest 'sprząść': *vipředli jen* [vypřisti].

vipuč'it 'wypożyczyć': *se n'e vopuat'imo vipuč'it ten šivik* [vypůjčiti].

vipač'ivat 'wypożyczać': *v'ipuč'uje se mašinu* 9; *vod babi vipuč'ivaju* 86 [vypůjčovati].

vipušt'it 'wypuścić': *To lid'i n'e vipušt'ili* 50; *v'ipušt'ij sem koňe* 51; *Myřkej tak p'jekne v'ipušt'ija* 558 [vypustiti].

vipušt'enej, -a, -i 'nie obięty podatkiem': *n'eypušt'itki to soy v'ipušt'eni s podatku* 219 [vypustiti; -štěn].

na v'iru adv. 'bez ślubu żyć': *žijom na v'iru, bes slibu* [SSJČ brak; (*na vare šez* 30K)].

virko, -a 'łożko zbite w stajni': *virko zb'iti s prken* [SSJČ brak; (*vyrk' 52*)].

virob, -u: 1) 'wyrób': *grab je na virop stouarskej; dževo na virohi* (*vepnu*) *χce se n'a virop svuj* 263 [výroba, -y]; 2) 'wędlina': *u nas n'e d'ejame virop* 88, *z'ab'ijao se d'obit'e, n'ad'ajao se v'irobu* 169 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (*vyrup — čorne, b'oue, paštetove* 72D)].

virub, -obu 'wędlina': *Teť to jen virup* (na weselech) 103 [SSJČ brak, (*vyrup* 72D)].

virobník, -a 'chłop posiadający tylko dom i kawałek ziemi': *virobník* [SSJČ brak; (*vyrbník* 93C)].

virojít se 'wyroić się': *hekeri pš'teli se dvakrad v'irojej* 266 [vyrojiti se].

virost se 'o lnie: stać się kruchym przez leżenie na rosie': *hođi se n'u p'oue ať si to eš'te v'irost* 550 [vyrositi].

v'irovat 'odciągać na wirówce śmietankę': *bo ho (mlika) tu n'e v'iruvoj, jen ho v'odb'iraj i v'odvažej ho dau* 122 [SSJČ brak].

v'irówka, -i 'wirówka do odbierania miodu': *Potom maj taki v'irouki, to ten med z'akrou'ej* 265 [SSJČ brak; (*v'iruska* 93C)].

virust 'wyrósć': *t'esto musi virust, bžesk teš v'iroste* 63; *virostou* 3. pl fut.; *gdi ĩen viros* 24; *abi virosu*; *Ta saquadera nam virostne taka* 215; *tak sypka z heho virostu* 639; *jak von virost* 202 [vyrdsti].

v'iruvka, -i 'wirówka': *A jak se χce, žebi se med v'itahnouť, to je na to zas taka v'iruska* 432; *d'o v'iruski se da* 268; *v'iruska — vottahuje se smetanu; do tej v'iruski met se toči* 675 [SSJČ brak; (*v'iruska* 87S)].

viřat 'wygrzać': *vona je vižeje* 525, *pšez noc pjekne se vižau* 502 [vyhřáti].

viřezanej, -a, -i 'wyrznięty': *mařinka ma d'irki viřezani* [vyřezati].

viřezat 'wyciąć': *tšeba roχ pjekne v'iřezat* 504 [vyřezati].

viřyc 'wypowiedzieć': *A von si tag vižek* 554 [vyřici].

viřyznout 'wyrznąć': *tša biu v'iřyznouť zvuna* 647, *v'iřyznouť* 'wyciąć plaster z ula' 437 [vyřiznouti].

viřyznutej, -a, -i 'wyrznięty': *šafka mneua viřyznuti zubi* [vyřiznouti].

visadat 'wysiądać': *viseda se* [vysedati].

visekovat 'wycinać': *šne'e se zas v'isekuje* 60 [vysekávati].

visekanej, -a, -i 'wyrąbany': *ĩes je visekanej* [vysekati].

v'isat 'wiesić': *N'a horu se povjesi, to tam v'isi* 89; *portreti v'isej n'a s'enax* [viseti].

visit 'wysiać': *zas se moyki viseje i zas se fsipe d'o teho* 118 [vysiti].

vischnout 'wyschnąć': *Zas visχne (seno)* 144; *žebi von visex* 189; *až visχli* 155 [vyschnouti].

visipat 'wysypać': *Na sañix v'isipe, to nisko* 107; *na pšed'e visipani zubi* [vysypati].

visknout 'wyschnąć': *ĩen p'okudau se na taki hřstki, ađ von viskne* 202 [vyschnouti].

viskočit 'wyskoczyć': *pšes ten voheň v'iskočij i u'řikam* 52 [vyskočiti].

vislat 'wysłać': *tařik mje visuaj* 285 [vyslati].

vismat 'wyśmiać': *vismaja* 3. sg. praet. [vysmāti].

visokej, -a, -i 'wysoki': *visokej tjak* 5; *modiga visoka; p'ostav'i takou skřyňi, tak v'isokou* 89 [vysoký].

visoko adv. 'wysoko': *visoko* [vysoko].

vispa, -i 'wyspa': *vispa, višři teren voptočenej vodoj* [výspa, -y].

visp'ivat 'wyśpiewać': *to mu v'ispivaj* 102a [vyspivati].

vispjevovat 'wyśpiewywać': *O, tam v'ispjev'ujou* 96 [vyspjevovati].

vistav'it 'wystawić': *to tam takej šnur v'istavili toho* 71 [vystaviti].

vist'ehovat se 'wyprowadzać się, wyjeżdżać': *bo zaz d'o Čex se to fšeko v'ist'ehovau* 132; *se sem v'ist'ehovau* 53 [vystěhovati se].

vistidnout 'wystygnać': *No to tam hnetki v'istidne* 607 [vystydnouti].

vistrašeňi, -i 'przestrach, wystraszenie': *voheň je vistrašeňi, takova puama* [SSJČ tylko: vystrašiti].

vistrašit se 'wystraszyć się': *a koň se v'istrašij, a ten muť teš skočij* 47 [vystrašiti se].

vistrčít 'wypchnąć': *Vus tšeba v'istrčít, n'ařikovat* 44 [vystrčiti].

vistřelit 'wystrzelać': *A ti pr'asata, ti h'ub'ej. Abi je v'istřelit fšexni* 146 [vystřeliti].

vistřelet 'wystrzelać': *fšexno rapčiki vistřeyeli* 147 [vystřileti].

vistřyhat 'wystrzygać': *čuvjek se musi vistřyhat* [vystřihati].

visuřit 'wysuszyć': *visuřijao se* 23 [vysuřiti].

visuřovat 'wysuszać': *potom se ho v'isuřovau n'a sũnci* 253 [vysuřovati].

viřivanka, -i 'makatka wyszywana': *viřiv'anki* 598 [SSJČ tylko: výřivka, -y].

viřivat 'wyszywać': *viřiva se rozmajitimi barvam'i* [vyřivati].

viřkrabanej, -a, -i 'wyskrobany': *poskrobek z viřkrabaniho řesta* [vyřkrábati].

viřkrabat 'wyskrobać': *řkrab'ačkom v'iřkrabe* 436 [vyřkrábati].

- višlapat** 'wymiesić przez deptanie': (*torf*) *tšeba vodoj znejt, dopřva v'išlapat* 112; *a gdiš se ho (torf) v'išlapaŋo* 154 [vyšlapati].
- v'išne, -e** 'wiśnia': *jedna v'išne; z'ŋnko jak v'išni pestka; na v'išni* loc. sg. 434; *soj v'išne* 15; *z v'išen sok d'epa* 513 [višně, -ě].
- višedlovat** 'wysiedlać z obszaru kopalni': *teď budoj naz v'išeduovat* 652 [SSJČ brak].
- v'išne, -i** 'wiśnia': *višne soj; višne* nom. pl. [višně, -ě; (*višna* 93C)].
- v'išovej, -a, -i** 'wiśniowy': *višnovi dževo (višnový; (višnovy sat 87S))*.
- vištamovat** 'zrobić otwór dżutem': *p'otšeba v'ištamovat ti d'iri, to se v'ištamuje* 646 [SSJČ brak].
- viš'ouxač, -e** 'kij do oczyszczania pługa z ziemi i perzu': *v'iš'ouxač* [SSJČ tylko: *vyš'ouchat*].
- vit** 'wyc': *vit; vije, vijoj ŋekeri psi; tuze vij* [vyti].
- vitahnout** 'wyciągnąć': *vitahjo se; potom se ho vitahne* 123; *zastřij tu ruku i vitax ten jeden* 98; *jaŋbi je vitah bez važeŋi* 514 [vytáhnouti].
- vitahovat** 'wyciągać': *jak se ho v'itahuje?* 118; *tak se ho zas v'itahovaŋo* 21; *vitahuje vodu ze studie* [vytahovati].
- vi'atej, -a, -e** 'wycięty': *vi'ati* [vytiti, vytnouti, -t'at].
- v'iter, -tru** 'wiatr': *v'iter* 24, 43, 141, *ať to v'iter n'e veme* 165 [vitr, větru; (*vater* 84)].
- vi'ikat** 'wyciekać': *vemme hn'ojaŋku takoj co v'it'ika* 225 [SSJČ tylko: *vytékati*].
- vi'iračka, -i** 'wycieraczka': *boti vi'ira se na vi'iračce* [vitiračka, -i].
- vi'irat** 'wycierać': *na poťirce v'it'irat (jen)* 24; *nos vi'ira se* [vytírat].
- vi'iskovat** 'wyciskać': *vi'iskuje se žepak* [vytiskovati].
- v'itka, -i** 'skręcona słoma do przywiązywania snopków poszycia dachu': *ak se ti vitki p'opšepaŋovali na tix ŋaťix, a tam ššexa spada* 52; *pšyŋoži tičku i pšyvaže ji vitkoj nebo dratem* 32 [SSJČ brak; (*vitka* 76)].
- vitlačit** 'wigniść': *potom se v'itpači t'esto* 519 [vytlačiti].
- vitlout** 'wybić': *hrapčiki jix ššexni vitpoukli* 147 [vytlouci].
- vitloukat** 'wyłukiwać': *Stanujo dvojx, ať to v'itpoukaŋi* 305 [vytloukati].
- vitop'it** 'wytopić': *špek v'itop'ijam v h'ŋnki* [vytopiti].
- v'itr, -u** 'wiatr': *vjeje v'itr, v'itr || bij takej v'itr* 686 [vitr, větru].
- vitřhat** 'wyrwać': *boduaki v'itřhat* 23, *V'itřhaŋo se, p'okpaŋo n'a hřsťe* 20 [vytrhati].
- vitřhnout** 'wyrwać': *viterhjo se keš* 52 [vytrhnouti].

- vitřhovat** 'wyrwać': *travu se vitřhuje* 555 [vytrhávati v. vytrhovati].
- vitřinkovat** 'wyprawić': *tšeba vzit vitřinkovat vapnem* 505 [SSJČ brak, (*tryňkovač* 15L)].
- vitřsat** 'wytrząsać': *v'itřsa se* 31; *a potom se v'itřsaŋo, d'epa se snopki* 251; *ŋpamu v'itřsaŋi* 304 [vytřsati].
- vitřst** 'wytrząść': *bžetŋkem tš'a biŋo tu koudej v'itřst* 181 [vytřsti].
- vitřyt** 'wytrzeć': *ja se ŋi ruce vitře; vitře se* 130 [vytřiti].
- viučenej, -a, -i** 'wykształcony': *je v'iučenej n'a naučiteja* 583 [vyučený].
- viudit** 'uwędzić': *ze dva dŋi se p'opali, v'iuđena šŋka je* 89; *potom tš'a ji v'iuđi* 89; *šŋkl soj, to se v'iuđi* 89 [vyuditi].
- viužit** 'zużytkować': *ja sem p n'e spali, jen sem ji v'iuži* 212; *poue v'iuži* [využiti].
- vivalet** 'wywałkować': *vivalet || vivaŋkovat t'esto* [vyváleti].
- vivaŋkovat** 'wywałkować': *vivaŋkovat t'esto* [SSJČ brak].
- vivařyt** 'wygotować': *se v'ivaři i zas se v'ipere s teho važeŋi* 128 [vyvařiti].
- vivažet** 'wywozić': *čša n'a novo zas pouprav'ovat, vivažet ten obornik* 42; *vivažej juž na zimu* 269 [vyvážeti].
- viv'irovat** 'na wirówce oddzielić': *Na v'irufce se je v'iv'iruje, med vije* 437 [SSJČ brak].
- vivist** 'wyprowadzić': *Vivist zas na poue, ať se pasoj* 145; *sin musi vivist* 145; *Se v'ivede na poue* 15; *s xliŋa sem ho vivet* 425 [SSJČ tylko: *vyvésti*].
- viv'izt** 'wywieźć': *obornik viv'izd bi čšeba* 613; *ŋegde viv'ist tam do ŋesa na vžesk (pszczoły)* [vyvézti].
- vivjetrat** 'wywietrzeć': *to je azot, to v'ivjetra hnetki* 227; *potom z hŋavi v'ivjetraŋo* 444; *vivjetrali se* 259 [vyvétrati].
- vivjetřyt** 'wywietrzyć': *to se bere ti r'amoŋce, v'imeje f požatku, v'ivječšy* 436 [vyvětřiti].
- vivlačit** 'uprawić bronami': *v'ivpačime br'anama* 162 [vyvřáčet].
- vivlačenej, -a, -i** 'wywłaszczony': *Ti prupŋi, keru bili vivpašč'eni* 652 [vyvřáštňovaný].
- vivrat'it se** 'wywrócić się': *vivrat'ijo se* [vyvrátiti se].
- vižimačka, -i** 'wyzymaczka': *pšekrouťit pradjo pšez vižimačku* [SSJČ brak; (*vyžymacka* 93C)].
- vižinka, -i** 'dożynki': *vižinka* [SSJČ brak; (*vyžŋka, vyšecka* 84)].
- vižlab, -u** 'wyzłobienie, rowek': *vižabi na poťirce* [vyžlabek, -bku, *vyžlab, -u].
- vižrat** 'wyzreć': *vižere* 3. sg. fut. [vyžrati].

- vlakno**, -a 'włókno': (w fasoli) *ńekeri maj to vľakno, aŕe ńekeri to ne maj vľakna* 560; *vľakno vostane v ruce (po wyczesaniu); a to biŕo to vľakno* (Eugenia Pospiszyłowa) 180 [vlákno, -a].
- vlakovat** 'włoczyć': *vľakuje se, ŕebi mĵeli mĵeko vot spođu* 255 [SSJČ tylko: vláčetĭ; (*vľakuje se pod zboŕe* 117)].
- vlas**, -u 'włos': *vľas; do vľasu se dava malim hoŕkam pentliĵki, ĵak se vľasi n'e roščefe, to je kaŕtun* [vlas, -u].
- vlaskej**, -a, -i 'włoski': *voŕexĭ vľaski* nom. pl.; *vľoski zeli* 'kapusta włoska' [vlašský].
- vlasnej**, -a, -i 'własny': *n'evľasni* 11 [vlastní, +vlastný].
- vlasnost**, -i 'własność': *mĵeŕ na vľasnost* [vlastnost, -i].
- vlašt'owka**, -i 'jaskółka': *vľašt'owka* [vlaštovka, -y]. Por. *vlaštov'ľčka*.
- vľejt** 'wlać': *to ĵuŕ možna Ħueŕt* 55, *No i vľeje se tam* 116; *vľiŕo se do toho* 40 [vliti].
- vľejvat** 'wlewać': *i vodi se vľeĵva* 118 [vlévati ob. vlivati].
- vľevat** 'wlewać': *no vľevame d'o takĭx p'itliku* 122 [vlévati ob. vlivati].
- vľoňi** adv. 'ubiegłego roku': *zajelisme d'o Čex n'a vyč'eĵku vľoňi, v zeŕšim roce* 153; *A ĵag vľoňi, pš'edloňim to biŕo krasniho među* 433 [vloni].
- vľouĵit** 'włączyć': *zaz zapoŕš'ĭm, vľouĵĭm, nex si de* 39 [SSJČ brak].
- vľoŕit** 'włożyć': *To se koŕšĭnek teho vľoŕĭ, to se pali dobŕe* 117; *ĵen do pitĵe se vľoŕĭ* [vloŕiti].
- vľučovat** 'włączać': *Ħnistko, gde se vľučuje cihliĵku* 30 [SSJČ brak].
- vľudaŕ**, -e 'ekonom pilnujący pracowników na polu dziedzica': *vľudaŕ p'ilnovaj liďi, ŕebi dobŕe pracovali* [SSJČ brak; (*vľudoŕ p'ilnovaj luŕĭ* 104)].
- vľuka**, -i 'włóka, miara powierzchni pola, ok. 30 morgów': *vľuka — tšycet morgu* [SSJČ brak; (*vľuka* 87S)].
- vľukno**, -a 'włókno': (Alfred Pospiszył:) *ŕ'e'elĭ s teho paŕŕŕori, a to vľukno v'ostavaŕo* 180. *To vľukno to biŕo dĵoŕĥi* 180, *p'aŕŕŕori v'odlitli, a to vľukno v'ostavaŕo* 203 [SSJČ tylko: vlákno, -a; (*vľukno* 84)].
- vnest** 'wnieść': *D'o siňe vn'eseme n'a noc* 640 [vnéstĭ].
- vňitřnost'i**, -i pl. t. 'wnętrza': *vňitřnost'i* [vnitřnosti, -i].
- vnouĵe**, -ete 'wnuczę': *vnuĵka i vnoŕĵe* 276; *vnuĵata* [vnouĵe, -ete].
- vnuĵek**, -ĵka 'wnuczek': *vnuĵek; vnuĵka* gen. sg. 673; *vnuĵki* nom. pl. 276 [vnouĵek, -ĵka, +vnuĵek].
- vnuĵka**, -i 'wnuczka': *vnuĵka* 276 [vnuĵka, -y].

- vo** 'o': *vo co; vo bratov'i; vo vepřenejx* [o].
- voba**, -u 'obaj, oboje': *voba* 'we dwóch': *ĵak soŕ d'etki, to d'edeĵki ĵag voba* 277 [oba, -u].
- vobarv'it** 'pofarbować': *ĵag gdo ĵce, to si ĵĭ v'obarv'i, na ĵakeĵ kolor ĵce* 265 [obarviti].
- vobčas**, -u 'obcas': *vopčas, vopčasu* gen. sg. [SSJČ brak; (*vopčas* 72D, 93)].
- vobĵist'it** 'obczyścić': *vopĵist'i se kuŕĭ noŕem* [obĵistiti v. oĵistiti].
- vobd'elat** 'obrobić': *poŕe vobd'elat* 52; *a te' je nas tšex i tšeba to v'obd'elat* 7; *v'obd'elat s'ekeroŕ dŕevo* 107 [obdělati].
- vobd'elovat** 'obrabiać': *toporem vobd'elava; ĵag vobd'elovaj dŕevo* 107 [obdělavati].
- vobŕeŕhat** 'oddzielić główki z nasionami lnu': *se to s'emeno v'obŕeŕĥaŕo* 203 [SSJČ brak; (*vobŕiŕĵava* 95)].
- vobejmout** 'objąć': *pšĵeŕ i vobĵaj to kan'torstv'i* 413 [obejmouti].
- vobesĵnout** 'obeschnąć': *potom ĵak (torf) v'obesĵne, to se vozi domu* 113, *v'obesĵnoŕ, no to se stav'i k'oŕŕŕki* 112; *ĵak to (cegla) vobesĵne, to se ĵĭ kantuĵe* 404 [obeschnouti v. oschnouti].
- vobeŕranej**, -a, -i 'obejrzany': *keŕ vobeŕranej* [obeŕŕiti; (*uŕreĵ* 62)].
- vobĵazet** 'obchodzić': *ĵi je prace, ĵiĵ to n'e vopĵazi, d'eko musi ĵit d'o ŕkoli* 579 [obcházeti].
- vob'ľjet se** 'objąć się, próżnować': *Tak se v'ob'ľĵeŕo* 82 [SSJČ: obĵeti w innym znaczeniu; (*ńic Ħe robi ĵno ŕe v'obĵo* 16S)].
- vob'ill**, -i 'zboŕe': *dozdrali vob'ili; potom se seĵe zaz v'ob'ili* 613 [obili, -i].
- vob'ilit** 'pobielić izbę': *ĵak sem v'ob'iliĵ, tak ŕena m'i p'ov'ida* 50 [obiliti; (*vobiľić vapnym* 72D)].
- vob'irat se** 'obierać': *vŕet — vob'iravŕo se* 6; *ĵak za neĦet veĵde tšyska, to se vob'ira* [obirati; (*ta ropavobĵro* 104)].
- vobit** 'obić': *podeŕŕi dŕevĵeni ŕemenem vob'iti; stodoŕu tš'a v'ob'iti* (deskami) 61 [obiti].
- vobĵed**, -u 'obiad': *ĵuŕ je vobĵet* 87; *vobĵedu* gen. sg.; *k vobĵedu to biŕ roŕu* 481, *pšed vobĵedem, po vobĵede* [oběd, -a].
- vobĵeŕat** 'tu: obciosać pień drzewa': *ĵag v'obd'elovaj dŕevo, a ten ĵen potom ŕoporem v'obĵede* 107.
- vobĵeŕd'et** 'objeŕdŕzać': *Ted bili aŕ taki pani, teŕ vobĵiŕĵeli* 455 [objiŕděti].
- vobľikati** 'ubierać': *koŕĵiĵ pševraťi n'a druhoŕ stranu, vobľika se* 93 [oblěkati ob. obľikati].

- vobloha**, -i 'sklepienie': *vobloha* [obloha, -y].
- voborník**, -u 'oborník': *potom se vozi voborník, hnuj se vozi to je ob orník se vozi* 499 [SSJČ: oborník, -a 'lesní zaměstnanec pečující o oboru'; (**voborník* 83L)].
- vobouvat** 'obuwać': *boti se voboŭva* [obouvati].
- vobrabovat** 'obrabować': *vobrabovat* 3 [obrabovati].
- vobracet** 'obracać': *I tak se vobraci tu punčoŭu* 460 [obraceti].
- vobrat** 'obrać grzyby': *vobere se* 518 [obratiti].
- vobraz**, -u 'obraz': *vobras je vopravenej v ramku* [obraz, -u].
- vobrazek**, -zka 'obrazek': *vobraski n'a s'enax* [obrázek, -zku].
- vobrok**, -u 'obrok': *poŭeje mu ten vobrok, aŭ mu ŭepši ŭutna* 254 [obrok, -u].
- vobroučka**, -i 'obraczka': *vobroučka; vobroučkoŭ se s'ahuje; ženati nosej vobroučki; vobroučka, co se voj dava* [obroučka, -y].
- vobruba**, -i 'obrabek koszuli': *vobruba košili* [obruba, -y].
- vobruč**, -e 'obręcz': *zab'iji se žebikem, žebi n'e spadaŭa vobruč; vobruč'e* gen. sg. [obruč, -e].
- vobřezat** 'poobcinać': *tšeba na jaže je v'obžezat* 509.
- vobřynek**, -nku 'stare buty z oberznitymi cholewami': *vobřynek; vobřynku* gen. sg.; *vobřynki* — *boti bez ŭolivek* [SSJČ brak; (**vobřynki* 93C)].
- vobřyznout** 'oberznąć': *vobřyznout rapče* [SSJČ tylko: obřezávati].
- vobřyzovat** 'obcinać': *vobřyzujou snopečki* 165 [SSJČ: obřezávati].
- vobsazenej**, -a, -i 'obsadzony': *s'iuńice v'opsazena je dževem* [obsaditi, -zen].
- vobsekat** 'poobcinać': *to se šne'e vops'eka* 60 [obsekati].
- vobservovat** 'obserwować': *kolikrat sem to svjetŭo v'opservovau, že to šŭo* 99 [SSJČ brak].
- vobsluhovat** 'obsługiwać': *z'aužeji jak se ji v'opsyuhuje* 267 [obsluhovati].
- vobšalovat** 'obić deskami': *potom se v'opšaluje p'ŭknama* 418 [SSJČ brak; (*salovać* 16S)].
- vobšiti**, -i 'obszycie': *vopšiti* [obšiti, -i].
- vobšivat** 'przywiązywać': *ti sn'opečki v'opšivaj n'a konciŭ tejma v'itkama* 165 [obšivati].
- vobštalovat** 'wynająć rzemieślnika': *tata v'opštajovau m'istra, kerej r'ozumjeu hŭni n'a ciŭi n'ad'eŭat* 292 *vopštajovau muŭaže dva* 293 [SSJČ brak; (**opstalunek* 34)].
- vobtrhat** 'odrywać': *aŭ se v'optŭhaŭ ti p'alički* 550 [obtrhati].

- vobtočenej**, -a, -a 'otoczony': *teren voptočenej dovokoua vodoŭ* [obtočiti].
- vobtrhovat** 'obrywać': *i se v'optŭhov'auo, co se to s'emenno v'obžežhauo* 203 [SSJČ-tylko: obtrhati].
- vobud'it** 'obudzić': *Jak se v'obud'iuo* 134 [obudit, obuditi se].
- vobuŭ**, -u 'obuch, tępo zakończona część siekiery': *vobuŭ* [obuch, -u].
- vobuŭj**, -i 'obuwie': *mam liŭoŭ vobuŭj* [obuv, -i f.].
- vocas**, -u 'ogon': *vocas; bez vocasu; m'ŭda vocasem* [ocas, -u].
- vocasacka**, -i 'plachta ze sznurkami na czterech rogach': *vocasacka — po popysku: „oguńatka”*: [SSJČ brak]. Por. *voguńatka*.
- vocet**, -ctu 'ocet': *to se dava vocet, cukor* 513; *hruški v'e voc'e* 514 [ocet, -cta].
- vocut'it** 'ocucić': *gdiž ņegdo vomdli, tšeba ho vocut'it* [SSJČ brak; (**ocucić* 83L)].
- voč** 'o co': *ne v'im, vož vam ŭod'i* 151.
- vočep'ini**, -in 'oczepiny': *vočep'ini — po večeži veŭun zd'eŭavaj; jak se uš v'očep'ini 'ud'eŭaj* 101 [SSJČ tylko: očepky, -u 'čepení nevěsty'; (**očepiny* 93C)].
- vočist'it** 'oczyszczyć': *tšeba ji vočist'it* [očistiti].
- vočko**, -a 'oczko': *vočko v jehue; vočka musej bejt* 258 [očko, -a].
- vod** 'od': *n'e vod hand'ize* 73, *vod nas tu hŭe je pjetset metru* 55; *vot starejŭ liđi; vod zemje; žŭoutko vot vajka* [od].
- voda**, -i 'woda': *voda; vodi se 'uvažyŭo* 40; *d'o vodi* 20; *čistoŭ vodu se daje* 40; *studenou vodoŭ* 43; *v'e vod'e* 20; *v ņekolika vodex, a masŭo je hotovi* 528 [voda, -y].
- vodbejvat** 'odbywać': *potom ti v'očep'ini se pši tim v'odbejvali* 291; *svarba se v'odbejva* 282 [odbývati].
- vodb'ijet** 'odbijać': *slunce ne može vodb'ijet i sv'it'it* [odbijeti].
- vodb'irat** 'odbierać': *bo ho tu n'e virujou jen ho vodb'iraj* 122; *voŭi zaz h'odb'rali jen suamu* 24 [odbirati].
- vodčiniit** 'urok odczynić': *urok čšeba votčiniit* [odcziniti].
- vodčisk**, -u 'odcisk, nadgmiotek': *votčisk; votčisku* gen. sg.; *votčiski jak soŭ t'esni boti* [SSJČ brak w tym znaczeniu; (**otčisk* 83L)].
- voddat** 'oddać': *žebi moh voddat* 8; *ne vodda, pšydoŭ, zajat'i 'ud'eŭaj* 8; *žebi mu tam čezd voddaŭ* 85 [oddati].
- voddavat** 'oddawać': *no zas se h'o voddavaŭo, no i za to pŭat'ili* 24; *žeb ja mu čezd voddavaŭ* 83 [oddávati].
- voddawki**, -vek pl. t. 'zaślubiny': *potom maj jed d'o voddavek* 282: *Jak*

knez je n'a m'ist'e, to gdi se xce to von pšeci v'oddayki da 283 [voddavky, -vek 'svatební obřad, šňatek'].

vodd'el, -u 'oddział': *voñi tu jeden vodd'eu učej* 111, *F Kueščevje je sedum v'od'eu* 11 [SSJČ tylko: oddil, -u].

vodd'elat 'odsunąć, odłożyć': *Fajerki se vodd'ela i vaży se* 117; (*vahu*) *možna bižo v'odd'elat, z'apožit d'o ppuha* 159 [oddělati 'dat pryč, odstraniti'].

vodd'elne adv. 'oddzielnie': *tag v'odd'elne jen kousek zaset* 227 [oddělný].

vodepsat 'odpisać': *d'etem kažu v'odepsat* 642 [odepsati].

vodezdat 'oddać': *vodezda* [odevzdati].

vodfoukat 'odwiać, wydmuchać': *si my'einkujeme, ad nam v'itr to v'otfouka* 236; *my'ejnag je, v'otfouka, to sox puevi* 617 [odfoukati 'odvát'].

vodhazet 'odrzucać': *brazdi, co se vodhazeto bujvi* 224 [odhazeti].

vodhod'it 'odrzucić': *vodhod'ix vot sebe; vodhod'i se* 31 [odhoditi].

vodhrnovat 'odgarniać': *skšydua vodhrnujox zem na bok* [odhrnovati].

vod'it 'wodzić, prowadzić': *a potom už je vod'i* (kurczęta) 525 [voditi].

vodjit 'odejść': *to tam voj n'e vodejde* 44 [odejiti, 'odjiti].

vodiw, -vu 'ubranie, okrycie': *šatek do vodiwu* 36 [oděv, -u].

vodjat 'odjać': *I nohu v'odjali i juš* 57 [SSJČ tylko: odejmouti, odniti].

vodka, -i 'wódka': *votka; votki daj, pop'ije se* 101; *davaj votku* 248 [vodka, -y].

vodkličit 'otworzyć drzwi kluczem': *votkličit kličem* [SSJČ w innym znaczeniu].

vodkladat 'odkładać': *n'ekera (vaha) biža taka, co se v'otkudaya* 159 [odkládati].

vodkrejt 'odkryć': *bo jak se v'otkreje z v'rxu* 113; *to taki se v'otkrijo ten d'rn* 155 [odkrýti].

vodkrejvat 'odkrywać': *se v'otkrejva z v'rxu* 507; *kopavne vivaži ten torf, gde voñi kopox, votkrejvaj to* 191 [odkrývati].

vodltnout 'odlecieć, odpaść': *žebi to ti pažzori v'odltni* 203 [odletnouti ob. odlitnout].

vodlam, -u 'odłam, odprysk góry': *kus vodlamu vod hori to je guas* [SSJČ tylko: odlámati; (*vodlam* 15L)].

vodmačkat 'odgnieść': *votčiski — jak sox česni boti i se vodmačka* [SSJČ brak].

vodmjena, -i 'odmiana': *co g'atunek, to je ina v'odmjena kvjeta* 256 [SSJČ brak w tym znaczeniu].

vodmrazit 'odmrozić': *žebi uši n'e vodmrazit* [odmraziti].

vodnoha, -i 'odnoga drzewa': *vodnohi rostox* [SSJČ tylko: odnož, -e; (*odnoži* nom. pl. 84)].

vodnist 'odnieść': *musej to d'echo vonnist do župka* 586 [odnésti].

vodnlat'it 'odrobić, zrewanżować się mióceniem': *druhemu v'odmua'i* 52; *No tak to se v'odmua'i* 10 [SSJČ brak].

vodnarka, -i 'szafka, w której stawia się wiadro z wodą': *vodnarka* [SSJČ brak].

vodnistej, -a, -i 'wodnisty': *vodnisti bujvi* [SSJČ tylko: vodnatý; (*vodnisty* 93C)].

vodočung, -u 'wodociąg': *to p'ozakyadali nam vodočung i tetki ma každej hospodaž na svim dvorku ma vodu* 430 [SSJČ brak; (*vodočogi* 63)].

vodospad, -u 'wodospad': *vodospat — voda spadaže* [SSJČ tylko: vodopád, -u (*vodospat* 1G)].

vodpadl, -u pl. t. 'odpady': *zahjavek z votpadu peży* [SSJČ tylko: odpadek, -dku; (*votpady* 19)].

vodplivat 'odpływać': *votpliva može* [SSJČ tylko: odplivovati; (*ne otplyvo* 41)].

vodpočivat 'opoczywać': *pože votpočiva taki; votpočiva se n'a fotelu* [odpočivati].

vodpočnout 'odpocząć': *heco 'uđejam zaz votpočnu* 451; *potom musej votpočnout* 637 [SSJČ tylko: odpočinouti].

vodpov'adat 'odpowiadać': *votpov'ida* 3. sg. praes. [odpovídati].

vodprav'it 'odprawić nabożeństwo': *to pšyšex, v n'eđeli v'otprav'ix* 284 [SSJČ w innym znaczeniu; (*votprav'ix nespur* 16S)].

votpravovat 'odprawiać nabożeństwo': *votpravovat* 414, *votpravuje kantor; kaplice — dum, co se votpravuje* [SSJČ brak].

vodřyznout 'oderznąć': *v'omastek v'osobno v'odřyzne se, maso v'osobno* 88 [odřiznouti].

vodsad' 'stąd': *šesti kilometrů vocat' vot poz'icje* 406 [odsad, odsad' v. odsud].

vodstavovat 'odstawiać, dostarczać do punktu skupu': *se potom ced'i, jak se do z'evne v'otstavuje* [SSJČ w innym znaczeniu].

vodsud 'stąd': *No ju! Tadi vossud* 115, *votsut* 21 [odsud ob. osad, náf. odsad' 'od toho místa'].

vodtad' 'stąd': *sedum k'ilometrux vottat'* 66 [odtad., odtad'; odtád'].

vodtahnout 'odciągnąć': *A co voni vottahnoy se, že hegdi sox i f šerpni* 239 [odtahnouti].

vodtahovat 'odciagać': *vottahuje se smetanu vod mlika* [odtahovati].
vodtelefonovat 'odtelefonować': *v'ottelefun'ovay* [odtelefonovati].
vodtlačit 'odcisnąć, tu: odparzyć': *potkmatka, abi se kuň n'e vottuac'ij* [odtlačiti].
vodvad'et 'odprowadzać': *a potom hoši v'ovad'eli je (hoyki)* 444 [odváděti].
vodvažet 'odwozić': *ten jeden kypade si n'a trakaš i vodvaži (torf)* 113, *časť se vodvaži d'o spuzželhe* 501, *mliko tu n'e virujou, jen v'odvažej ho day* 122 [odvážeti].
vodvelž, -i 'odwilż': *a dnez je už byato, už je vodvepš* 144 [SSJČ brak; (*odvils 86)].
vodv'ilž, -i 'odwilż': *vodv'ilž je* [SSJČ brak; (*otvils 93)].
vodv'izt 'odwieźć': *čša ho biyo v'odv'ist* 284; *Isk se ho v'odveze* 37 [odvézti].
vodvjedit 'odwiedzić': *ceri pes často pšylitne nas vodvjedit* [SSJČ brak].
vodvjeshit 'odwiesić': *vodvjeshi tam na takoy f'eranku* 95 [SSJČ tylko: odvěšovati ned. k odvěšiti].
vodvjet 'odwiać': *bili ti vjejarne, to to votvjeli pjevi* 305 [odvāti, -val; (odvať na vějní 72D)].
vodynarnej, -a, -i 'ordynarny, niegrzeczny': *ta xirurk biya strašne v'odyn'arna* 689 [ordinární; (*odynarné 104)].
vodživovat se 'odżywiać się': *Voyce to tak samo v'odživovayo se* 319 [SSJČ brak].
vožlžgat 'odzierzgać nasiona lnu': *v'itphayo se, tša biyo v'ožlžgat* 20; *Jak se v'ožlžgayo, no to potom to s'emeny se d'avayo n'a horu* 20 [SSJČ brak; (ožižgnuć 82)].
vofjara, -i 'datek': *dobrovoyuna vofjara* [SSJČ: ofěra, -y w innym znac.; (*of'ara 93)].
vođer, -era 'ogier': *vođer* [SSJČ brak; (*ođer 87S)].
vogulem adv. 'w ogóle': *v'ogulem to pr'odavali takoy cihyu teš* 194 [SSJČ brak].
vogunek, -nka 'ogonek, kolejka': *Id'ĭ, co čekali f tim v'ogunku* 690 [SSJČ: *ohonek, -nku w innym znaczeniu].
voguňotka, -i 'plachta złożona w trójkąt': *puxtu sem takoy 'uvazaya voguňotku takoy žykali* 134 [SSJČ brak]. Por. *vocasačka*.
vohañet se 'oganiać się': *krava vocasem vohañi se* [oháněti].
vohoblovat 'ohablować': *vohoblovat heblkem pŕkna* [ohoblovati; (*ohoblovať 19J)]. Por. *vohoblovat*.

vohėñ, -hñe 'ogień': *Ja sem v'id'ey ten vohėñ* 49; *vohñe* gen. sg.; *ve vohñi*; *p'o vohñi*; *Vohėñ se vihñuje a vimete dobže* (węgle z pieca) 118 [ohėñ, -ně].
vohlaška, -i 'zapowiedź': *vohlaški* [ohláška, -y].
vohlidnout se 'obejrzyć się': *vohlidnout se* [ohlédnouti].
vohližet se 'ogładać się, wahać się': *každej se ješt'e v'ohliži* 428 [ohlížeti].
vohlaška, -i 'zapowiedź': *V'ohyaški pšejdou, tak s'ikujou k svarbje* 168, *museli bejt vohyaški* 471; *Po vohyaškaŕ je svarba* 280 [ohláška, -y].
vohlad'it 'ogladzić': *jen t'oporem v'ohyađi* 107 [ohladiť].
vohloupejt 'zhlupiec': *To čovjek mjeu bi vohloupejt* 103 [ohloupiti].
vohñiŕa, -i 'ogniŕa': *vohñiŕa* [SSJČ tylko: ohnice, -e; (*ogniŕa 42B)].
vohñik, -a 'podplomyk': *xviŕku žačne kisat, to dopŕva se d'eya v'ohñiki* 118 [SSJČ brak].
vohoblovat 'ohablować': *nejdžy v'ohobvuyu* 643 [ohoblovati]. Por. *vohoblovat*.
vohod'it 'obrzucić, otynkować': *vohodiy cimentem* 197 [ohoditi].
voholit 'ogolić': *musi se voholit* [oholiti].
vohrabečnik, -a 'przetak': *vohrabečnik ma d'oyri veŕki* [SSJČ brak].
vohrabki, -u 'pośląd, drobne resztki słomy i kłosów, zgrabywane przy młóceniu': *(do pšystajki) sipayo se vohrapki, pjevi* 252 [SSJČ brak].
vohrad'it 'ogrodzić': *pjekne v'ohradili šatkoŕ* 414 [ohraditi].
vohř- zob. **voř-**.
voxlad'it 'ochłodzić': *tšeba st'udenoy vodoŕ v'oxuad'it* 43 [ochladiti].
voxlāt se 'ochłać się, spić się': *a von koyka, abi se voxuāt* 540, *švađer voxuay se* 541 [SSJČ brak; (znovu še *oxloŕ 16S)].
voxrana 'osłona, ochrona': *voxrana, ať to do voči ne sv'it'i; zakupa se takej piteŕ a sejtko, v'oxranu, abi pščeli n'e pošt'ipali* [ochrana, -y].
voj, -e 'dyszel': *voj; voje* gen. sg.; *Dŕžak z'a voj* 44, *p'o poŕsku „dišel” a mi žykame voj* 643 [voj, -e v. oj].
vojak, -a 'żołnierz': *De tam vojak ma m'isku* 86; *mundur nosej vojaci; vojaku* gen. pl.; *k vojakum; v'id'ey sem vojaku; z vojakama; vo vojakax* [voják, -a].
vojcim, -a 'ojczym': *vojcim; vojcima* gen. sg. [otčim, -a; (*ojcym 93C)]. Por. *ojczym*.
vojevoda, -i 'wojewoda': *vojevoda* [vojvoda řidč. vojevoda 'v Polsku úředník stojící v čele vojevodství'; (vojevoda 19J)].
vojna, -i 'wojna': *z vojni* 88; *Pšed vojnoŕ* 147; *znak na vojnu* [vojna, -y 'valka'].

- vojevuzstvo**, -a 'województwo': *vojevuctfo* [vojevodství, -i 'v Polsku správný území, kraj': (*vojevuctfo* 19J)].
- vojsko**, -a 'wojsko': *Na vojsko to n'e biyo možna naz'ykat* 79; *do vojska* 74; *V'e vojsku sem biy tšy meta* 74 [vojsko, -a 'soubor vojáků, armáda'].
- vokad'it** 'okadzić': *pščeli tšeba v'okad'it koužem* [SSJČ tylko: okouřiti; (*vokažel krove* 43B)].
- vokap**, -u 'wystająca poza ścianę część strzechy': *vokap; vokapu* gen. sg. [okap, -u; (*uokap* 87S)].
- vokazyje**, -e 'okazja': *bo ma vokaz'ji aitem* 286 [SSJČ tylko: okaze, -e 'dogodność kupna'; (*tša okazyje* 52)].
- voklid'it** 'posprzątać': *voklizeno* 455 [SSJČ brak].
- vokno**, -a 'okno': *vokno; do pomovi vokna; skyo v voknie; dońički soy n'a voknie* 124 [okno, -a].
- voko**, -a 'oko': *voko; ve voku; n'a voči; do voči; vočima* [oko, -a].
- vokoło** adv. 'około': *To se seče dicki v'około d'esatiho čerfca* 620 [okolo].
- vokop**, -u 'okop': *vokop; vokopu* gen. sg.; *vokopi* nóm. pl. [okop, -u].
- vokopčuka**, -i 'gorsza cegła': *A ta to v'okopčuka, po boku, to se m'enovaya lixa cihya* 196; *vokopčuka* 196 [SSJČ tylko: 'okoptiti].
- vokopovat** 'okopywać': *co se v'opatoj v'okopovayo* 223 [okopávati; (*okopovo!* 80a)].
- vokot'it se** 'o owcy: okocić się': *vokot'iya se* [okotiti se].
- vokrajat** 'okroić, obrać ziemniaki': *se v'uvazy brambor, a se v'okrajji je* 260; *vokrajat bujvi* [okrájeti].
- vokrit** 'okryć, ubrać': *No to ja hoxa vokriju* 68 [+okryti řidč. +obkrýti].
- vokrojít** 'obrać jablka': *jabka se v'okrojej* 452; *No v'okrojji se čisto i je m'armolada* 511 [okrojiti].
- vokropnej**, -a, -i 'okropny, bardzo wielki': *bili v'okropni sniehi* 693 [SSJČ brak; (*okropny* 90)].
- vokrucovat** 'okrećać': *na vaju se žet'ez vokrucuje; se vokrucovayo* 182 [SSJČ brak].
- vokřit'it** 'ochrzcić': *Kščini: tak ho v'okřit'ili* 171, *sem ji vokřit'iya* 571 [okřiti].
- vokrungej**, -a, -li 'okragły': *takejh vokrungejh drin se spoušt'i* 510 [SSJČ tylko: okruhly; (*uokrunge* 87S)].
- vokurek**, -rka 'ogórek': *v'okurki n'ašikovat* 87; *jakej v'okurek* 63 [SSJČ tylko: okurka, -y].

- vokut** 'okuć': *koya kovaš v'okuje* 27; *kuh je vokutej; v'opatoj v'okutoj p'acinki v'ihazovay* 155 [SSJČ tylko: okovati; (**okuž žvi* 16S)].
- vokutej**, -a, -i 'okuty': *potem se pšyp'uka i kuh je vokutej* 504 [SSJČ brak].
- vokut'i**, -i 'okucie': *Vok'ut'i na k'onci musi bejt* 26 [okuti, -i].
- volat** 'wołać': *kšepuka v'oya: po'te žat; sem tež nikoho n'e v'ovay* 319 [volati].
- volej**, -e 'olej': *vovej z žepaku; potom se na vovejji nebo n'a tmušču peče* 489 [olej, -e].
- volna**, -i 'wełna': *Vovečki to soy, si voščiha vojnu* 424 [vlna, -y].
- volnej**, -a, -i 'wolny od pracy': *Jen pravje co je vojna s'obota a n'eďeye* 152 [volný].
- volno** adv. 'wolno, można': *no juš te'ki nejni vojno to d'emat* 190 [volno v. volný].
- voloupat** 'oblupać': *no to tš'a v'ouypat* 60 [oloupati].
- volšina**, -i 'olszyna': *voušina* [olšina, -y; (*uolsyna* 72D)].
- voluvek**, -wka 'olówek': *muj v'ouuvek; v'ouuyka* gen. sg.; *tušovej v'ouuvek* 491 [olůvko, -a 'tuhove písátko, tužka; (**ouuvek* 93C)].
- vomačka**, -i 'sos': *vomačka, jak to žykej p'o poušku: sos* 457 [omáčka, -y].
- vomalovat** 'pomalować': *v'omajovat i je v'ikončenej budinek* 506 [omalovati].
- vomastek**, -tku 'tuszcz': *aj z'ab'ijeme, to v'omastek v'osobno, v'odžyzne se* 88 [omastek, -stku].
- vomastit** 'polać tłuszczem': *žlici pokrojim, potom dobže v'omast'im* 522 [omastiti; (*uomašić* 87S)].
- vomdlet** 'omdleć': *vomdyeu čuovjek* [omdleti].
- vomejt** 'omyc': *pšynese koušek masa, vomeje se* 88, *voni vomejoj* 56 [omýti].
- vomelit se** (zanik j jak w *tex mladex*) 'pomylit się': *doktor se vomelij* 672 [omýliti se].
- vomrzlej**, -a, -i 'omarznięty': *vomrzli dževo* [omrzły].
- von**, -a, -o 'on': *jak von se m'enuvay* 1; *Vona pš'yjede n'a patu* 5; *bo tak to vono biyo taki tvrdi* 22; *jeho matka pš'yšya* 67, *k jeho t'atov'i* 69, *z něho* 191; *do něho* 247; *to luž jejji prace biya* 66; *o nej* 88; *aje jemuruku t'utghyo* 65; *tš'a mu biyo koxp'it* 68; *k němu pš'yjeu* 78; *votspjevali jej* 290; *vodu se ji dava* 40; *družbi dou pr'o něho* 282; *sem biy pr'o něho (pro faraže)* 285; *to ho zab'ije* 81; *faraš Fibix, teš sem ja juš sem*

jezd'ij pro nej 'po niego' 286; *jejo se pro nej vozem* (pro faraže) 283; *ja sem pro nej zajem* 286; *jak se ho z'ažadajo i jejo se pro nej* 284; *ja juš sem jezd'ij pro nej z'e Zepova* 284; *to je cepelj motor hospodaže, kuñ to je cepelj jej motor* 424; *tšebu zažožiti na nej* (na konia) *χomoyt* 501, *čekaia se na nej* (na szwagra) 540, *zažožiti se do nej* (do wozu) *pjekni šnice* 418; *to voni na nej* (na med) *uvahu n'e zvraceli* 434; *z'a xvili juž je jej smišet, juž žm'i* (grom) 142; *Takej vjenec, nu tam kvjeti do jej* 'do niego' 97; *pšyvaže ji v'itkoj* 32; *zas se de pro ni* 'po krowę' 16; *s nim* 35, 44, 279, 418; *se p'aliyo nim* 190; *za ni* 'za nią' 288; *Dneska to maj voñi mašini* 302; *I voñi se bali* 138; *jejx cera* 11; *n'e v'im jejh nazvu* 263; *bere se tjojček, a se tpuče do nix* (do brambor) 269; *žebi jix mnoho biyo* 147; *se bali, že ten d'edeček jim umže* 138; *to se dava jim* 267; *rodiče jim povjedi* 281; *dovručujou jim* 281; *peñiz jem dat* 3; *k nim* 148; *da se jih d'o χuatku* 271; *χ'čema z'a jejx* 74, *jiti pr'o ne* 17; *n'a ne* 29; *d'o rojnice se je zbere* 271; *pejšku se v'ivučuje nima* 230; *tšeba se s nima vopxazet krasne* 432; *u'ika s nima* 266; *stojej pšy nix* 280 [von, -a, -o].

vonuce, -e 'onuce': *vonuce* nom. pl. [onuce, -e; (χonuca 93)].

voñet 'pachnać': *ruže krasne voñi* [voněti].

vopal, -u 'opal': *na vopaj se požže i pali se* 442 [SSJČ brak w tym znaczeniu; (žževo na opoj 104)]

vopalenej, -a, -i 'opalonej': *vopajenej* [opálený].

voparat 'obdzierać, opruwać': *voparat kuži* [SSJČ brak].

vopasat 'opasać': *bere to žito troxu d'o hřstki, a to žito vopase* 245 [opásati].

vopaternej, -a, -i 'ostrožny': *Tet' sem juš v'opaternej* 683 [opatrný].

vopatrunek, -nku 'opatrunek': *vopatrunek; vopatrunku* gen. sg. [SSJČ brak; (χopatrunek 93C)].

vop'ic 'opiec': *maso vop'ic* 604 [opěci].

vop'ikat 'opiekać': *dicki sem v'op'ikaj* 605, *ja sem jen v'op'ikaj maso s kr'alika* 605 [opékati ob. opikat].

vop'ilej, -a, -i 'pijany': *bo gdibi ne biy v'op'ilej, to bi horkoy vodoj n'e pažy* 57 [opilý].

vop'irañi, -i 'oparcie kanapy': *kanapa je z vop'irañim, žebi zada vopšiti* [SSJČ brak].

voplacalnej, -a, -i 'oplacalny': *nejñi v'opuac'alni* 212 [SSJČ tylko: opláćeti].

voplacet se 'opłacić się': *Mñe se n'e vopu'aci to kupovat* 624 [opláćeti].

voplatek, -tka 'opłatek': *se χamoy v š'tedrej večir vopuatkem nebo χuebem* [oplatek v. oplatka, -y].

voplat'it se 'opłacić się': *to se dobže v'opuatiyo* 24; *v'od handliže se kravu n'e vopuati koup'it* 73 [oplatiti].

voplet 'opleć': *tša ho (χen) biyo vopuet* 20; *vopuejo se, tša biyo třhat* 20 [SSJČ tylko: vypliti; (oplyć 84)].

voplotie, -e 'przegroda z desek między sąsiedkiem a klepiskiem': *zažožiti se potom s prošetka vopu'otñe se vob'ije s pŕken* 418, *vopuotñe; vopuotñe* gen. sg. [opłoteń, -tně].

vopov'idat 'opowiadać': *vopov'idat něco někomu; I tam vopov'ida* 95 [opovídati].

voprasit se 'oprosić się': *N'egdi mač'ora se vopr'asi* 426; *v'oprasiya se* [oprasiti se].

voprat 'obmyć': *se je (sliučki) tež vopere i d'o hŕnka* 511, *hruški v'operu čistoy vodoj* 514.

voprat', -e 'lejce': *voprat'; voprat'e* gen. sg.; *se seda n'a vus i se bere za vopr'at'e i vje* 501, *voprat'e ma* 45; *voprat'e kšyžakr; pšyčřžej voprat'ema* 46 [oprat', -tě].

voprava, -i 'oprawa': *klešt'ini to je cepa voprava; žehyo ma vopravu n'a vjedro; voprava dŕřžakova* 'okucie na końcu dyszla' [SSJČ brak].

vopravenej, -a, -i 'oprawiony': *vobras je vopravenej v ramku* [SSJČ brak].

vopravovat 'naprawiać zniszczenie': *Tšeba bi to vopravovat* 654 [SSJČ brak].

vopřskat 'opryskać': *tšeba je v'opřskat, žebi h'oušenki ne bili* 509 [SSJČ tylko: prskati].

vopruc adv. 'oprócz': *Taki vopruc teho* 155 [SSJČ brak].

vopřyt 'oprzeć': *žebi vopřyt zada* [opřiti].

vopřuntat 'obrzędzać, pielęgnować i karmić bydło': *vopřuntat prasata* [SSJČ brak; (χopřunto še gažine 87S)].

vopřuntek, -tku 'zespół czynności przy pielęgnowaniu i karmieniu bydła': *v'opřuntek, to se nejdžy dajo kravam sena* 316 [SSJČ brak; (χopřontek 93)].

vopylit 'opylaczem usunąć chwasty': *bere se op'ylać i se br'ambori vyp'yli* 613 [SSJČ inne znaczenie: opyliti 'opłodnit pyłem']

vorač, -e 'oracz': *vorač* [oráč, -e].

vorat 'orac': *tšeba zaz vorat n'a žito* 38; *vože se n'a zahon; f poli voraj* [orati].

vorka, -i 'orka': *z'ahrabat pod vorku* 248; *vorka* — *vože se* [orka, -y].
vořat 'ogrzać': *vořat* [ohřátí].
vořebeňi, -i 'ořebienie': *A no mjeu sem k'obiuu, v'ite, na vo^hžebeňi* 424 [SSJČ brak; (*kobyua na ořyb'eňu* 90)].
vořeb'it se 'ořebić się': *Kobiua se v ořeb'i* 42; *v'ořeb'iu se* [ohřebiti se].
vořex, -a 1) 'orzech': *vořex*; *vořexa* gen. sg. [ořech, -u]; 2) 'kapturek w lampie naftowej': *vziyo se nafti, z'amožtyo se i vořex i skyo i sv'it'io se* 108 [SSJČ brak].
vořel, -rla 'orzeł': *vořel* [orel, -rla; (*mořel* 93)].
vořešina, -i 'leszczyna': *vořešini* nom. pl. 440 [ořeši, ořešina, -y; (*mořesyna mo mořeski lešne* 83L)].
vořyšek, -ška 'orzeszek': *davam p'o kilu vořyšku tem d'etem* 449 [ořišek, -šku].
vořyvat 'ogrzewać': *i se v'ořyva n'a vohni* 122; *vořyva se* [ohřivati].
vosa, -i 'osa': *vosa hřiže i bzuči až hruza*; *vosi* gen. sg.; *vosou* gen. pl. [vosa, -y].
vosad, -u 'osad, muł': *vosat* [SSJČ brak].
vosel, -sla 'osioł': *voseu* [osel, -sla].
vosemdesat 'osiemdziesiąt': *ma vosemdesat dva meta* 138 [osmdesát; (*ošemžesdt* 59)].
vosika, -i 'osika': *vosika se tšese* [osika, -y].
vosipka, -i 'osypka, mąka grubo mielona': *vosipka*; *troxu v'osipki* 41; *či na v'osipku či na moiku* 627; *v'osipkou abo šrutem vosipou* 318 [SSJČ brak; (*mošpe kury jezom* 88)].
vosnova, -i 'osnova': *zv'ijl se na vosnovu*; *vosnovu se nasnovayo* 177 [osnova, -y].
vosob'ist'e adv. 'osobiście': *voňi každimu v'osob'ist'e tu kartku daj* 281 [SSJČ tylko: osobitě; (*osob'isće* 88)].
vosobno adv. 'osobno': *sortuje tenki vosobno, hrubi teš; maso vosobno* 88; *I pšyuepej numer i zas kartku vosobno* 98 [osobně; (*osobno* 90P)].
vostat 'zostać': *jen xliu se spaliu, a x'ayupa i st'odoya v'ostaya* 52; *č'o'jek vostane tadi sam* 54; *jen f x'omoyt'e vostay* 46; *a pr'asata vostali* 52, *vyakno vostane v ruce* [ostati v. zustati; (*ostanice z Božem* 25R)].
vostatki, -tku pl. t. 'ostatki, ostatni dzień zapustów': *n'a vostatki peče se punčki*; *vostatki to v lutim* 96 [ostatky, -u 'posledni dni masopusta'].

vostatni, -i, -i 'ostatni': *vostatni tej den* 68, *vostatni pokos*; *do vostatniho* [ostatni 'posledni'].
vostavat 'zostawać': *vyakno v'ostava* 21, *hřst vostava v ruce*; *vostava ševak*; *me'eli p'ažžori, a to vyakno v'ostavayo* 180 [ostávat 'zustávat'].
vostrej, -a, -i 'ostry': *s'ekera je vostra* 107; *to je za vostri* 318 [ostřý].
vostroha, -i 'ostroga': *vostrohi, žebi kohe tim pšytuačit* [ostruha, -y; (*mostrogi* 93)].
vostrožnej, -a, -i 'ostrožny': *A tša bejt vostrožnej pšy štrajžeze* 504 [SSJČ brak; (*mostrozny* 12J)].
vostře, -a 'ostrze': *vostše* [ostři, -i].
vostřejši, -i, -i 'bardziej ostry': *to vomi jak x'eli žebi bili voščejši* 244, *nuš je vostřejši vot tviho* [ostřejši].
vostřihat 'strzyć': *v'oštřihat* 320; *v'oštřiha se vojci n'uškama* 18 [ostřihati].
vostřyt 'ostrzyć': *šlifiš vostšy nože; čša biyo brojskem voščyt* 243 [ostřiti].
vosum, -sm'i 'osiem': *z desed met, či vosum* 10; *to biyo nas vosm'i* 7; *vosum met* 82 [osm i osum, osmi].
vosumdesat 'osiemdziesiąt': *juž mjeu koyo vosumdesat* 195 [osmdesát].
vosumnast 'osiemnaście': *p'o vosumnas* 245; *vosumnast* 7 [osmnáct].
vošat'it 'ubrać': *Tša ho vošat'it* 68 [ošatiti 'obleci'].
vošatka, -i 'koszyczek do formowania chleba przed pieczeniem': *vošatki* nom. pl. [ošatka, -y].
vošid'enej, -a, -i 'oszukany': *v'ošid'enej* [ošiditi, -zen].
vošid'it 'oszukać': *handliš v'ošid'iu* 72 [ošiditi].
voška, -i 'oška': *kšyduu soy n'a vošce* [SSJČ brak; (*moška* 28D)].
voškrabat 'oskrobać': *nejdžy v'oškrabu tu mřkej* 606 [oškrábati].
voškrob'iti 'wykrochmalic': *zas se v'ipere, v'ivažy se i v'oškrobi* 128 [oškrobiti].
voškubat 'oskubać': *voškubay* 14, *voškubu* 1. sg. fut. [oškubati].
vošt'enit se 'oszczenić się': *suka se vošt'ení* [oštēniti se].
vošt'ina, -i 'plaster woskowy do ula bez muodu': *vošt'ina* [SSJČ brak; (*voscyzna* 13S)].
voščewka, -i 'jaskółka': *voščewka* [vlaštovka, -y].
votava, -i 'otawa, drugie siano': *Pruhi je upeši, aye tež je dobri, to žykaj vot'ava na to*; *Potrať po p'ousku, a po česku votava* 623 [otava, -y].
votec, -tce 'ojciec': *votec*; *votce* gen. sg. [otec, -tce; (*moćec* 88)].

votelit se 'ocielić się': *krava se v'oteli; Fčera se voteliya* 18 [oteliti se].
 voteleńi, -i 'ocielenie': *po voteleńi je šara* [oteleni, -i].
 votewřyt 'otworzyć': *musi votewřyt kostex; votewřex* 3; *votewř dveže* [otevřiti].
 votočit 'otoczyć': *to ne da se v'otočit* 250; *kaštani sox votočeni kužej* [otočiti].
 votrubī, -ub pl. i. 'otręby': *hegdi se votrub da* 254 [otruby, -ub].
 votřast se 'otrząsnąć się': *kobiya se vočšasya i jeya day* [otřasti se].
 votv'irat 'otwierać': *dv'irka se votv'ira, gdi se pali f peci* [otvirati].
 voubec adv. 'zupełnie': *džyū to n'e biyo voubec* 147 [vůbec].
 voud'it 'wędzić': *šinku se 'uđeya, voud'i se* 187 [uđiti].
 vouterek, -rka 'wtorek': *f Pajenčne (targ) co v'outerek* 72 [úterek, -rka].
 Por. outerek.
 vovat'it 'zabezpieczyć przewody wodociągowe przed zamarzaniem':
Ceyox zimu biya, ani sme n'e vovat'ili ani řiz 597 [SSJČ brak].
 vovečka, -i 'owieczka': *mayu vovečka; Vovečki sox, to se vosřšyha voymu* 424 [ovečka, -y].
 voves, vovsa 'owies': *d'o toho voves či tam s'ayaderu* 613; *vjenec z'e žita, s pšeniće, z vovsa* 97; *vovsem instr. sg.* 638 [oves, -vsa].
 vovesnej, -a, -i 'owsiany': *vovesna šyama* [ovesný].
 vov'ijet 'owijać dziecko': *ja sem svi tež vov'ijeya* 464 [ovijeti].
 vov'inout 'owinać': *jag ho (jetel) sk'osime tak vb'ijeme kolik, tak jak ma taki suki, i v'ov'ijeme fkoxo* 34 [ovinouti].
 vovce, -e 'owca': *myada vovce; huedat vovci* 10; *svihe, vovce, řšexno v'e xlivje* 40; *neři vovec gen. pl.* 319 [ovce, -e].
 vovči, -i, -i 'owczy': *vovči maso* [ovči].
 vozit 'wozić': *bude se vozit* 5; *jak se vozi seno* 29; *V'ozime d'o stodoli* 9; *v'ozijo se domu* 154 [voziti].
 voženit se 'ożenić się': *Muj sin se v'oženij v Uagovje* 137 [oženiti se].
 vožralej, -a, -li 'pijany': *Pšyšex v'ožrazej* 540 [ožralý 'opilý'].
 vplixnout 'wepchnąć': *kolik se spixne do zemje* [vpichnouti].
 vpojīt 'wpoić, nauczyć': *to se spoji* 5 [vpojiti].
 vpopřyč adv. 'na poprzek skib': *f popřyč* [SSJČ tylko: napřič].
 vpoušt'it 'wpuścić': *'uđeya d'oxru von tam spoušt'i ten flanc* 58 [vpouštiti].
 vpusťit 'wpuścić': *jak se d'o studhe spust'i, to tam je s'udeno* 141 [vpustiti].
 vpuskat 'wpuszczać': *Maso do bańki, fpuskaju do studhe* 140 [SSJČ brak].

vrabec, -bce 'wróbel': *škudlivec nebo vrabec; strašivec straši vrapce* [vrabec, -bce].
 vrana, -i 'wrona': *vrana sed'i na tim kopci* [vrána, -y].
 vranovat zam. branovat 'bronować': *jet n'a poxe, p'ospružinovat, potom se vr'anuje* 613 [branovati].
 vrata, -at || -atou pl. t. 'wrota stodoły': *myat se 'uđeya, vrata i je h'otova st'odoxa* 418; *poruč u vrat, zamika se stodoxu; vratox gen. pl.* [vrata, vrat].
 vrat'it 'wrócić': *za dvje n'edeye zme vr'a'ili* 406 [vrátiti].
 vřba, -i 'wierzba': *vřba kvete z jara* [vrba, -y].
 vřčēt 'warczoć': *vřči* 3. sg. praes.; *pes vřči* [vřčeti].
 vřx, -u 'wierzch': *skvadanej vřx s cihli; zjaj s čaińika ten vřx* 57; *a teř se to z vřxu sreje* 114; *d'o samiho vřxu* 30; *n'a vřxu* 20 [vrch, -u].
 vřxem adv. 'wierzchem na koniu': *jede se vřxem* [vrchem 'horem'].
 vřxai, -i, -i 'górný': *Takox hje p'ijox jak vřxni* 61 [vrchní].
 vřšek, -šku 'wierzcholek': *vřšek; vřšek; takej vřšek je na tim 'wierzchnik mašlnicy'* 124 [vršek, -šku].
 vřtat 'wiercić': *vřta d'iri* 248; *vřta se d'iru, vřtajo se* 164 [vrtati].
 vružit 'wróżyć': *houka si vruži; vruž vruži* [SSJČ brak; (Cyganka řhi vružyja 16S)].
 vruž, -e 'wróżbita; ten co wróży': *vruž* [SSJČ brak; (vrus, vruza 19J)].
 vřčono, -a 'wrzeciono': *vřčono* [vřčeno, -a; (vřčono 93)].
 vřed, -u 'wrzód': *vřet — v'ob'irajo se* [vřed, -u].
 vřes, -u 'wrzos': *zimovi medi to je nejv'icej z vřesu* 268 [vřes, -u].
 vřešē, -e 'wrzesień': *v'e vřešnu* 592 [září, -i].
 vřos, -u 'wrzos': *ju, vřos, mesni, pševažne břesk to roste v mesu* 435 [SSJČ tylko: vřes, -u; (vřos 93C)]. Por. břesk.
 vřosovej, -a, -i 'wrzosowy': *vřosovej met* 269 [vřesový; (vřosovy 93C)].
 vsad'it 'wsadzić': *xjeba fsad'i se do sabatńika; potom se fsad'i* 118 [vsaditi].
 vsazovat 'wsadzać': *To se v'ihne i fs'azuje se xlip* 119 [vsazovati].
 vsedat 'wsiadać': *fseda se* [vsedati].
 vsxut, -odu 'wschód': *od fsxodu v'ixazi šyunce* [SSJČ tylko: východ, -u; (fsxut 93C)].
 vsip, -u 'wsypa, wewnętrzna powłoczka pierzyny': *fsip; do fsipu se sipe peży* [SSJČ brak; (fsyp 93C)].
 vsipat 'wsypać': *zas se moyki v'iseje i zas se fsipe* 118; *to se fsipajo* 41 [vsypati].

vstat 'wstać': *koŋkay, žebi b'ŋzi fstat* 84; *z'a x'viŋku fstali i šli* 75 [vstáti].
vstav'it 'wstawić': *tšeba d'o studena vstav'it* 140; *ti šibri se fst'av'ixu* 158 [vstaviti v. vestaviti].

vstavovat 'wstawiać': *Fajerki se vodđeya i hŋŋki se fst'avuje* 117 [vstavovati v. vestavovati].

vsteč adv. 'wstecz': *to biŋu juš sto ŋet fsteč* 242 [SSJČ brak].

vst'ehovat se 'wprowadzać się': *fst'ehovat se* [SSJČ: *vst'ehovati].

všecek, -cka, -cko 'wszystek': *zas to fšecko r'ozboŋrali* 2; *džyŋ to fšecko takoy m'otičkoy k'opay se* 11; *do fšeckihoy; ve fšeckim; na fšecki vŋeci* 269; *ve fšecki strani* 152; *s fšeckejh roslin* 269 [SSJČ: všechen řidč. všecek].

všední, -i, -i 'powszedni': *šati na fšední den; šati fšední* [všední].

všechen, -chna, -chno 'wszystek': *zv'ezeme fšexno, dopŋva mŋ'a'ime* 9; *r'ozboŋželi fšexno* 3; *a fšexno ŋen vojaci* 82; *no to zas teš toho fšeho je* 71; *fšeho pšyveze* 72; *abi je vistšelit fšexni* 146; *fšema šturma se brani* 428 [všechen].

všelijak 'różnie': *to biŋu jak fšelijak, rozmaji'te* 608 [všelijak].

všelijakej, -a, -i 'wszelaki': *seje se kitti fšelijaki* 555 [všelijaký].

všexnok av. 'całkowicie': *To je fšexnok zvikli* 42 [všechno].

všednen adv. 'codziennie': *Kamaše mjeŋ n'a neđeli, a ve všednen f trepaŋ* 109 [SSJČ tylko: *všedenni; všiden 'všední den'].

všimnout 'zauważyć': *n'e fšimŋa sem si toho* [všimnouti si].

všivat 'wszywać': *potom rukavi fšiva* 464 [všivati].

všude adv. 'wszędzie': *no to n'e fšude, n'e fšude* 155 [všude].

vtahnout 'wciągnąć': *fťahout* 207; *trami se fťahu* 30 [vtáhnouti].

vtahovanej, -a, -i 'wciągany': *fťahovana čep'ice* [vtahovaný].

vtahovat 'wciągać': *co se prostranki fťahuje do ŋeho* [vtahovati].

vtencas 'wtenczas': *To mi zme museli ftenčas 'u'ikat* 407 [SSJČ brak; (ftencas 23P)].

vtom adv. 'wtem': *A xtom jak ten hrom tšes* 51 [vtom].

vujt, -a 'wójt': *vujt, vujta* [SSJČ brak; (vujt 93C)].

vuł, voła 'wół': *vuy; voyama instr. pl.* [vůl, vola].

vučči, -i, -i 'wilczy': *vuyčči p'azoyrki* [vlči].

vužna, -i 'welna': *vuyŋa; vuyŋu acc. sg.* 263; *vužnu; koži vuyŋa; voyce ma vuyŋu* || *đauhovayŋista* 264; *barviŋ takoy vuyŋu* 320; *a vuyŋu ščyhat?* 262 [vlna, -y].

vuntroba, -i 'wątroba': *v'untroba v'iseŋa na tej b'orov'ičce* 446 [SSJČ brak; (vuntroba 87S)].

vuz, voza 'wóz': *No, to vus f pŋknaŋ* 29; *jag usŋne, to se n'a vus kyade* 35; *ja sem sŋes z voza* 148; *šey z'a vozem* 45; *n a jennim voze* 74; *zas si brali n'a vozi i zaz jeli* 83; *v'ozama, vosum vozu* 475; *mal pr'asatka n'a vozaŋ* 69 [vůz, vozu].

vuzek, -zku 'wózek': *maŋej vuzek, maličkej vuzek; Teť to fšexno v'e vuskaŋ* 573 [vůzek, -zku].

vuzik, -u 'wózek': *A juš cera to vona juš mieŋa vuzik zroŋna* 573 [vozík, -u; (vuzek 104)].

vyčecŋka, -i 'wycieczka': *gdiž z'ajelisme d'o Čex n'a vyčecŋku vŋoŋi* 153 [SSJČ brak; (vyčecŋka šmi řhjeŋi 5)].

vylengarŋe, -e 'wylęgarnia kurcząt': *brali s toho... co taki maj v'yleng'arŋi* 638 [SSJČ brak].

vytk, -a 'wilk': *vytk || veytk* [vlk, -a].

vylna, -i 'welna': *toŋ vyŋnu* 265; *tu vŋnu beroy; ta vŋna* 265; *jak se v'ostšyha, to vyŋnu se z'anese d'o grempie* 18; *đeyaj z vyŋni* 461 *z vŋni; karbovana vŋna; vyŋna* [vlna, -y].

vynza, -i 'węza, plaster z wosku bez miodu': *ti ramki do ŋiŋ, co to ta vynza je* 265; *to se jim tu vynzu dava* 272 [SSJČ brak].

vyrko, -a 'prowizoryczne łózko, np. w stajni': *vyrko* [SSJČ brak; (vyrko 84)].

vzad adv. 'w tył': *vzat* [SSJČ: vzad 'do zadu, zpět'].

vzhuru adv. 'w górę': *skšyvanek ŋet'i vzhuru d'o neba; trouba seno vineše vzhuru* [vzhuru].

vzit 'wziąć': *za darmo vzit, to bi vzali* 78; *jak vemu pŋuŋ nebo brani* 107; *potom se veme řřakej koc* 130; *pračku se veme a se pere* 127; *jak se v'ememe, to ho hned v'id'eyame* 25; *vemoŋ* 3. pl. fut. 100; *jak se vuz d'ŋay, to vemme tag v'ot koyoyŋ* 209; *vem to ze zemje; vemte; to sem ho vzaŋ* 69; *vzaŋbis to d'ecŋo* 50 [vziti].

vzmocŋit 'wzmocnić': *s'ayadera mocno zem vzmocŋi* 616 [vzmocniti].

vzrust, -u 'wzrost': *žito ne ma vzrustu, bo je mras* 635 [vzrust, -u].

vzteknout se zob. **steknout se**.

vždicki 'zawsze': *vždicki* 556 [vždycky].

Z

z 'z': *z vodi* 125; *vuz z dževa* 156; *s teho pitlička* 123; *ten s kraje* 119 [z].

Por. **ze**.

za 'za': *z'a pecej; jeden z'a druhim* 53; *z'a rok* 54; *z'a mnoho prace* 32; *x'ŋeya žencka za jejix tisic sto zyotejx* 74 [za].

- zabalenej**, -a, -i 'owinięty, zapakowany': *(pš't'eli) sox zabaveni, žebi mjeli tepyo* [zabaliti].
- zabava**, -i 'zabawa': *co mjesiz je z'abava* 97; *te' sox zabavi v met'e* 97, *mayo biyo te'h zabavoy* 478 [zábava, -y].
- zabav'ička**, -i 'gra towarzyska': *myadež vostaŋa si pši tej zabav'ičce* 446 [zábavička, -y].
- zabezpečeni**, -i 'zabezpieczenie': *zabespečeni* [zabezpečeni, -i].
- zab'ijačka**, -i 'świniobicie': *Pšeci taki z ab'ijački, jak to žykaj f Čexax, to tu u nas pšeci n e d'eyaj* 322; *na tej z'ab'ijačce* 447 [zabijačka, -y].
- zab'ijet** 'zabijać': *žeznik zab'iji prasata; zab'iji se žebikem, žebi ne spadua vobruč; von z'ab'ijey pr'asata* 321 [zabijeti].
- zab'irat** 'zabierać': *dr'užnice i družbi my'adiho z'ab'iraj* 101; *až visyli, zas se jih z'ab'irayo* 155 [zabirati].
- zab'it** 'zabić': *koho ma zab'it, to ho zab'ije* 79; *zab'ijeme prase, to v'omastek v'osobno, maso v'osobno* 88; *naše d'e'i tež zab'ili prase* 8 [zabiti].
- zabitej**, -a, -i 'zabity': *no kšyčej: Ho, Pospjex, Pymušeski z'ab'itej* 75 [zabity].
- zabrañet** 'zabraniać': *ti zabrañeli* 148 [SSJČ tylko: zabrániti].
- zabrañovat** 'zabraniać': *troxu z'abrañovali, a potom to uš bili školi u nas* 578 [zabrañovati].
- zabrat** 'zabrać': *n'a trakaž zabrat* 22; *ja t'e z'ab'iru* 94; *pšyidox, z'ab'erox* 8; *I zabray, i juš* 150 [zabrati].
- zabrud'it** 'zahamować wóz': *zabrud'im* 26 [SSJČ brak].
- zabudovañi**, -i 'budynki gospodarskie wraz z domem': *z'abudovañi*, -i [SSJČ tylko: stavba, -y; (zabudovañe 79)].
- zabzučet** 'zabzyczeć': *potom jag vona z'abzuči, to fšeckci hrižoy jako čerti* 268 [zabzučeti].
- zaclona**, -i 'zasłona': *zacponi* nom. pl. [SSJČ: zavēs, -u, zast. kniž. zāclona, -y; (zacpuna 98S, zacpyny nom. pl. 77)].
- zaclonka**, -i 'firaneczka na dolnej połowie okna': *zacponki do pomyi vokna* [zāclonka, -y].
- zacławit** 'zasłaniać': *zacpañi se večir* [SSJČ tylko: zacławiti].
- zacofanej**, -a, -i 'zacofany': *Tam sox taki z'acofani juš P'oyaki* 138 [SSJČ tylko: zacouvati].
- zacpat** se 'zatchnąć się, zatkać się': *kuñ zacpe se* [zacpati].
- zacpavat** 'zatykać się': *korkerñ se zacpava buteyku* [zacpávati].
- zač** 'za co, zanim': *zač ho (konja) žitne?* 45; *krava zač zas tu pšyde* 15 [SSJČ tylko: zač 'proč'].

- začem** 'zanim, nim': *ta krava, začem vona tam zajde, zač zas tu pšyde* 15 [SSJČ brak; (zacem še zado 41)].
- začerv'it** 'zaczerwić': *matka musi komurki začerv'it; to ta matka bere i z'ačerv'i f tim opši* 439 [SSJČ brak].
- začesanej**, -a, -i 'zaczesany': *vmasi d'o huri začesani* [začesati].
- začinat** 'zaczynać': *se začina* 156; *začina pššet* 142 [začinati].
- začinka**, -i 'zaczyn chlebowy': *tšeba 'ud'eyat takoy z'ačinku* 545 [SSJČ brak].
- začit** 'zacząć': *jak se začne palit* 117; *h'di z'ačneme kosit* 5; *začni* 2. sg. imperat.; *začnite* 2. pl. imperat.; *začay met* 56; *z'ačeyo pššit* 141; *začali heco* [začiti].
- začnout** 'zacząć': *ta svarba se ma začnout* 280; *bo možoy z'a tšy meta začnout* 594 [SSJČ tylko: začiti].
- zada**, -oux pl. t. 'plecy': *Pitey na zada* 94; *zadoux* gen. pl. *žebi zada* vopšyt (na kanapie); *h'rbatej ma h'rb na zadax* [žāda, zad].
- za darmo** adv. 'za darmo': *z'a darmo vzit to bi vzali* 78 [zadarmo].
- zadav'it** 'udławić się': *z'adav'iy* [zadáviti].
- zadek**, -dku 'tylna część wozu': *zadek; n'a zatku ti tiyki i je vus* 419 [zadek, -ku].
- zadekovat** 'zasklepić piec, w którym wypala się cegła': *zadekovali potom ten pec, hlinoy zapep'ili* 193 [SSJČ brak].
- zad'elavat** 'zarabiać chleb': *v d'išce se z'ad'eyava kopist'ej* 162; *z'ad'eyava se t'esto n'a husto z moykou* 118 [zadělávati].
- zad'elat** 'zarobić, ciasto zarobić': *jak se tam xce v'icej, to v'icej z'ad'eyaj* 11; *vodi se v'ejva i se to rozmoči, zad'eya i kiše bez noc* 118; *x'eba na myeku zad'eyanej je bjeuši* [zadělati].
- zadem** adv. 'z tyłu': *a koñ šey si napšet, a von šey zadem* 45 [zadem].
- zad'eñ**, -e 'zapole, boczna część stodoły, gdzie się składa zboże': *jedna zad'eñ* 623; *To je zad'eñ i to je zad'eñ* 30; *do tei z'ad'eñe* 497; *d'o zad'eñe* 623; *v zad'eñi* 56; *tam bili taki zad'eñe žita* 304; *do z'ad'eñix* gen. pl. [zādēñ, -ně].
- zadina**, -i 'gorsze zboże, poślad': *lixši žito je, taki dr'obnejši, u nas žykaj z'ad'ina* 235; *vot spodu co met'i, to žykaj z'ad'ina* 236 [zadina, -y 'odpad'].
- zadni**, -i, -i 'tylny': *sox šnice pšedni, sox šnice zadni* 26; *zadni p'rkno* [zadni].
- zadovolenej**, -a, -i 'zadowolony': *zadovoyenej s tej prace* [SSJČ brak].
- zadrogenka**, -i 'zacierka': *zadrogenka* [zadrogenka, -y].

zadux, -u 'zaduch': *to voni (pszczoły) juš tam zadux n'e d'euaj* 265 [SSJČ tylko: zaducha, -y; (zadux 54)].

zazvoñit 'zadzwońić': *jak se pšyxazi, to se z'azvoñi* 93 [zazvoniti].

zagrabbjorka, -i 'narzędzie do zgrabiania resztek zboża z pola': *zagrabbjorka; zagrabbjorki* gen. sg. [SSJČ brak; (zagrabbjorka 72D)].

zahaček, -čku 'haczyk przy pochwie na osetkę': *z ahaček takej bių, to si ho n'a pasku tu z'apapay* 244 [SSJČ tylko: *zaháčiti].

zahačovat 'zahaczać': *b'idepec z'ahačovay za ti brani* 162 [SSJČ tylko: *zaháčiti].

zahakovat 'obredlać': *buųvi s'azime a potom je z'ahakovujeme zas* 255 [SSJČ w innym znaczeniu].

zahañet 'zaganiać, orać do środka pole': *zahañi se do kupi* [zahañeti].

zahlidnout 'zajrzeć': *zahlidnout* [zahlédnouti ob. zahlidnout].

zahlavek, -wku 'poduszka': *z'ahųayki soų p'od hųavu* 167, *pod hųavu se kųade zahųavek s peži; n'a zahųavek se kųade cejšku* [zahlavec, -vce; náf. zálhalek, -vku 'połšťár, -e'].

zahon, -u 'zagon': *zahon; vože se na zahon; to se v'orayo z'ahoni širši* 223 [záhon, -u].

zahrabat 'zagrabiąć': *jak se kosi, to tšeba z'ahrabat* 36; *a juš to z'ahrabe hr'abjema* 37 [zahrabati].

zahrabovat 'zagrabiąć': *se z'ahrabuje* 246 [zahrabávati, zahrabovati].

zahrada, -i 'ogród, sad': *zahradu, co soų slivi; hruška v z'ahrad'e; kvjeti ze zahradi; xođų po tej z'ahrad'e* 412, *pr'ųxñici v ivažej po zahradaų* 191 [zahrada, -y].

zahrádka, -i 'ogródek': *z'ahratka; ųetos se m'i to v z'ahratku d'ostayo* [zahrádka, -y].

zahradñik, -a 'ogrodnik': *z'ahradñik* 85; *zahradñik hoduje vaųyva, k'itki* [zahradník, -a].

zahradovej, -a, -i 'ogrodowy': *šįayki soų poųni, ne taki z'ahradovi* 532 [SSJČ tylko: zahradní].

zahrnout 'zagarnąć': *se je z'ahrne, a potom se zas p'ovųaći* 255 [zahrnouti].

zahřat zob. zařat.

zaxazit: 1) 'wchodzić, wstępować': *A tu z'axazim* (do stajni) 425; 2) 'zachodzić': *krey z'axazi n'a musk* 13; *ot fsxodu vıxazi sųunce, na zapad'e zaxazi* [zacházeti].

zaxod, -u 'ustęp': *zaxot* 32 [záchod, -u].

zajadi, -u pl. t. 'zajady': *zajadi d'euaj se pšy ustex, f koutkax* [SSJČ brak; (zajada 83L)].

zajajti, -i 'zajęcie, konfiskata': *ne v'odda, pšyidoų, zajajti i'ud'euaj; z'aberoų ųeco* 8 [SSJČ brak].

zajc, -e 'zając': *zajc* 17; *zajce* nom. pl. 146 [zajic, -e]. Por. *zajic*.

zajčina, -i 'zarnowiec': *zajčina; košt'ist'e z'e zajčini nebo bžyski* [SSJČ brak].

zajd'it 'zajść': *dayeko sem juš n'e mohųa zajd'it* 517; *krava, začem vona tam zajde* 15; *nejñi vjedomo, gde se zajde* 100; *zašų sem pro kravi* 17; *gdiš zašų sem d'o Zepova* 20 [zajiti].

zajet 'zajechać': *tšeba zajet* 47; *No gdiž z'ajelisme d'o Čex* 153 [zajeti].

zajic, -e: 1) 'zając': *zajec; zajice* gen. sg. [zajic, -e]; 2) 'przyrząd do zdejmowania butów z cholewami': *zajic do seboųvani botoų* [SSJČ brak].

zajičak, -a 'gatunek grzyba': *zajičaki* nom. pl. [SSJČ brak; (zajičok ||zajer 72D)].

zajimavat 'interesować': *mje to tam n'e zajimava tuze* 598 [SSJČ: zajimati].

zajimat se 'zajmować się': *ja se mnoho ribama zajimam* [zajimati].

zajmnout 'zająć': *se zajmnout musite* 583, *zajmne* 3. sg. fut. 149 [zajmnouti].

zajt 'zajść': *ja bih ani n'e zašų d'o Kučova* 450, *abi jen mje noz ne zašų; zajdu* 541 [zajiti].

zakaličit se 'o kosie: stępić się': *negdi se d'o kamena kropųo ni, se z'akaličiųa, tak tša biųo broųskem voštšyt* 243 [SSJČ brak].

zakažeñi, -i 'zakażenie rany': *jodinoų se maže, žebi se z'akažeñi n'e dostayo* [SSJČ brak; (zokazyñe 93)].

zakladat 'zakładać': *m'usime z'akųadat k'erouñik* 27; *svoų rod'inu z'akųadat* 74; *Pr'ostranķi se z'akųada* 44; *šandi se zakųada na ramena; oskarųųčų zakųada spravu; veųun zd'epavay i kitek zakųada;* *sme zakųadali, z'akųadayo se hnoųnice* 158 [zakládati].

zakončit 'zakończyć': *jağ juš se z'akončiųo štšexu* 32; *grunųej je z'akončeneų reguųatorem* [zakončiti].

zakončeni, -i 'wykończenie koszuli': *kųo křku je pliska, zakončeni* [zakončeni, -i].

zakonice, -e 'zakonnica': *zakonice je f klaštōže* [zákonice, -e].

zakopat 'zakopać': *z'akopat* 639, *zakopayya p'od dubem* 99, *zakop to kuže* 639 [zakopati].

- zakopavat** 'zakopywać, zasypywać': *hrabaž zakopuje hrop* [zakopáva-tij].
- zakorkovat** 'zakorkować': *zakorkuje se* [zakorkovati].
- zakrejt** 'zakryć': *zakrejt; zakreju* 1. sg. fut. [zakrýti].
- zakrejšvat** 'zakrywać': *jen u Židu to voči z'akrejšva* 474, *se je z'akrejšva* 512 [zakrývati].
- zakrouťit** 'zakręcić': *se z'akrouťi šrđubov* 28; *pod' m'i zakrouť* 456 [zakroutiti].
- zakrucovat** 'zakręcać': *h'aceje z'akrucuje se d'o potkovi* [zakrucovati].
- zakřyvenej**, -a, -i 'zakrzywiony': *z'akřyveni noski* (płóz) [zakřivený].
- zakulat'it** 'zaokrąglić': *zakulat'ej to tak i to soj kpuski s tv'arohem* 265 [zakulatiti].
- zakvesti** 'zakwitnąć': *jen zakvet, mjeju zřni* 179 [zakvésti řidč. zakvisti].
- zalivajka**, -i 'zalewajka, zupa z barszczu z kartoflami': *z'alivajku se vaży, to žykame z'alivajka na to* 116 [SSJČ brak; (zolyvajka 72D)].
- zalivat** 'zalewać': *vodoy se zaliva i d'eya se byato na ten torf* 114 [zalévati ob. zalivat].
- zalatat** 'zalać, przyszyć łatę': *jak se d'oura 'ud'eya, to tš'a z'ayatat* 126 [zalátati].
- zaležet** 'zależeć': *z'aježed bude v'od vas* 641, *zaježi jag biyo hliboko* 154 [záležeti].
- zalomit se** 'zalać się': *to se može zayom'it* 197 [zalomiti].
- založit** 'założyć': *možna biyo z'ajožit d'o pjuha* 159; *kože zayožim* 39; *z'ajoži isme si naši kyubojnu* 151; *z'ajoži se k'oňoji xomoyt* 44; *Nakvad hnoje, z'ajožij kože i jeju n'a poje* 45; *z'ajožili si svoj xram* 2; *zajožij se vahi* 158 [založiti].
- zamačkovat** 'zagniatać ciasto': *se z'amačkuje* 452 [zamačkávati].
- zamek**, -mku 'zamek w drzwiach': *zamek; zamku* gen. sg. [zámek, -mku].
- zametat** 'zamiatać': *z'ametat; zameta se podjahu koš'tem* [zametati].
- zamikat** 'zamykać': *zamika se na zasufku; dveže se n'e zamikali* 91 [zamykati].
- zam'ist** 'zamieść': *zam'ist* [zamésti].
- zam'isto** adv. 'zamiast': *versajka može bejt zam'isto kozetki* [SSJČ brak; (zarhast 63)].
- zamjast** adv. 'zamiast': *zamjast kojovh dževiennejx, to juž je fšecko n'a gumax* 210; *z'apaska je zamjast šatku; zamjast se jejt to h'azeli s'iehem* 490, *zamjast pšyjet* 542 [SSJČ tylko: misto čeho; (zarhast ješoci 63)].

- zamknout** 'zamknąć': *zamkno se na klič* 14, *zamkni* 2. sg. imperat.; *zamknite* [zamknouti].
- za mlada** adv. 'za młodu': *z'a myada sem kopy'ij n'a třhu vojci* 53; *z'a myada to tam zabavi mayo biyo* 99 [za mlada 'mladí'].
- zamlouvat** 'zamawiać': *Ten se de tam i zam'ouva se, na gdi pov'i* 10 [zamlouvati].
- zamluťit** 'zamówić': *tata z'amjuv'ij v'e Vliče d'axukku* 296 [zamluviti].
- zamočovat** 'moczyć bieliznę': *mi to zme doma z'amočovali pradjo* 175 [SSJČ tylko: zamočiti].
- zamračen**, -a, -o 'pochmurny, zachmurzony': *z'amračeno je, možno bude dešt* 141 [SSJČ tylko: zamračený].
- zamřznout** 'zamarznąć': *zamřzne* 3. sg. fut.; *zamřznuta voda* [zamřznouti, -znuti].
- zamženej**, -a, -i 'zamglony': *mjesiček je zamženej, hegd'i je koyo mjesička* [zamlžiti].
- zanist** 'zanieść': *Sv'ihum zanist* 66; *vejnu se zanese do greple* 18; *to (se) troxu pejški z'anesjo* 32 [zanésti].
- zaopatřeni**, -i 'zaopatrzenie': *z'aopačšeni pr'o dobitek* 306 [zaopatření, -i].
- zapađ**, -u 'zachód': *zapađ sjunce; sjunce na zapađe zaxazi* [zapád, -u].
- zapadat** 'zachodzić': *spuňičko zapada* [zapadati 'zacházeti'].
- zapax**, -u 'zapach': *'ub'iraj r'akosem, abi biy zapax* 491 [zápach, -u].
- zapalit** 'zapalić': *Tša zapalit voheň* 117; *zapačkoy se z'apali* [zapáliti].
- zapaleňi**, -i 'zapalenie płuc': *zapaleňi plic* [zapálení, -i].
- zapaleňi**, -i 'zapalenie płuc': *baňki soj dobri, jak je z'apajeňi; zapajeňi oskš'eli* 687 [zapálení, -i].
- zapalka**, -i 'zapalka': *z'apajka; z'apajkoy se z'apali* [zápalka, -y 'sirka'].
- zapalovat** 'zapalać': *knot se z'apajuje* [zapalovati].
- zaparovat se** 'o pszczolach: pokryć się parą w nie wietrzonym ulu': *ad voni se n'e zaparujoy* 271 [SSJČ brak].
- zapařovat** 'zaparzać': *ja sem nigdi čaj n'e zapařovajma* 517 [zapařovati].
- zapařyt se**: 1) 'splesnieć, zaparzyć się': *seno se troxu tag zapařy* 622; *biyvi se ne sazi, bo vono vočko ne ma i vono ne viroste, bo vono je zapařene* 258; *soji se kuži, žebi n'e zapařija se*; 2) 'zalać wrzątkiem': *teš se dava ti švestki, to se dava vocet, cukr, a se potom zapařy* 513 [zapařiti].
- zapařyt** 'zaparzyć': *potom sem čaju z'apařijma* 532 [zapařiti].
- zapas**, -u 'zapas': *teť mam troxu zapasu cukru* 656 [SSJČ brak w tym znaczeniu].

zapaska, -i 'zapaska': *z'apaska je zamjast šatku* [SSJČ brak; (zopaska 85)].

zapatej, -a, -i 'zapięty': *zapatej* [zapnouti].

zap'inanej, -a, -i 'zapinany': *čupenka zap'inani jen na pasek* [zapinati].

zap'inat 'zapinać': *pasek se zap'ina; na knofliki se zap'ina* [zapinati].

zap'isovat 'zapisywać': *doktor zap'isuje leki* [zapisovati].

zaplata, -i 'zapłata': *zapłata za práci* [zaplata, -y].

zaplat'it 'zapłacić': *Pšeci podatek tšeba z'apuat'it 8; z'apuat'ime i zejtra j'edeme 64; z'apuatili dobže 24* [zaplatiti].

zapnout 'zapiąć': *potom se v'estřkuje pasek i zapne ji 468* [zapnouti].

započínat 'zaczynać': *z'apočina se u naz žne 238* [započinati].

zapomjet 'zapomnąć': *a jak von se m'enuvaju ten tšet'i, sem zapomjey te'* 1; *zapomjey sem 77* [SSJČ: zapomenouti; zast. a nár.: zapomněti].

zapomnět 'zapomnieć': *aye, v'ite, sem zapomněya skut' to 455; sem zapomněya 559* [zapomněti].

zapoúst'ěti, -i 'zapuszczenie': *to je ručka, co se r'eguluje d'o zapoúst'ěti hlibž abo mjepč 220* [SSJČ tylko: zapoústěti].

zaprošit 'zaprościć': *jag mje negdo zaprosi n'a svarbu, tšeba it 100; zaprošenej biju* [zaprošiti].

zaprošeći, -i 'zaprošenie': *zaprošeći davaj 470* [SSJČ tylko: zaprositi; (zaprošyě 15L)].

zaprošini, -in pl. t. 'zaprošenie': *potom na ti zaprošini pšyxazeli 471* [SSJČ brak; (zaprošiny 13S)].

zapřahat 'zaprzegać': *koňe se zapšaha a jede se 37, 44* [zapřahati].

zapřahnout 'zaprząć': *zapšahnout d'o xomouta; koňe se zapšahne 616; zapšahu koňe i pšejedu 111* [zapřahnouti].

zapuxnout 'zapuchnąć': *jak pščeja uhrizya, zapuxne čuvjiek* [zapuchnouti].

zapylat 'zapyłać środkami owadobójczymi': *nejhuš škod'i jag zapylaj ti br'ambiri 655* [SSJČ brak].

zaražlivej, -a, -i 'zaraźliwy': *tifus je zaražlivej* [SSJČ tylko: zaraziti; (zaražlivy 87S)].

zarob'it 'zarobić': *Proč h'andližov'i dat zarob'it 73; dobže se zarob'ityo 24; každej x'ey žebi něco z'arob'iy 284* [zarobit].

zarost, -u 'zarost': *zarost; zarostu gen. sg.; Naš vnuček to ma černej zarost 673* [SSJČ brak; (zarost 94)].

zarust 'zarosnąć': *zarosyi bujvi travoy; i tak to z'aroste 114* [zarusti].

zařat 'zagrzać': *zařat; bujvi f kopci se z'a'žejoy 259* [zahřati].

zaře, -e 'zorza, luna': *zaře — nebe je troxu pšyružov'i, skoro červeni; ranhi zaře pšed vixodem slunce* [záře, -e; (zaře šfity 87)].

zařyd'enej, -a, -i 'urządzony': *zařyd'eni nom. sg. n. [zařiditi, -zen].*

zařyd'it 'zarządzić': *Tak ja sem si to z'ažyd'itya 609* [zařiditi].

zařyvje, -e 'tlące węgle': *jen troxu ješ'e je uhli, taki zařyvje 119* [SSJČ tylko: zăřivý, -á, -ě; (zařyvě 87S)].

zas 'znów, zaś': *No a potom zas vojka višya, z'as to šfecko r'ozbojrali, z'as kostey r'osjšeskali 2; A syamu to se zas p'ovazayo 20; A tu hye na to, to zas kapa je k'uženna 34* [zas v. zase].

zasazet 'zasadzić': *to se z'asazi mesem, b'orovički se z'asazi 217; z'asazeli* [zasázeti].

zase 'znów': *a potom jak se zavine, tak se zase pšyžoži 31* [zase, zas].

zasedavat 'zasiadać': *z'asedavali n'apro'ti te'x myadejx 569; kxadli p'eñize jag z'asedavani bili ti v'očepini 290; Voni z'asedavani bili. Každa jedna para zasedya naproti tejh myadejx 477* [zasedati, *zasedovati].

zaset 'zasiać': *Nejdžy tša ho biyo zaset 20; zasey 24; no to se zaseje 38; jak se z'aseyo 20* [zast. a obl. zaseti v. zasiti].

zasipat 'zasypać': *Granat spat, jag z'asipa'o 75; moykoy se zasipe 262* [zasypati].

zasit 'zasiać': *zasije se nejdžy 10* [zasiti].

zasklepovat 'zasklepiac': *jag ho maj pumy, no to ho z'asknepujoy ti pš'eli 267* [SSJČ brak; (zasklepum 1. sg. praes. 11)].

zasmaženka, -i 'zupa z zasmažką': *A z'asmoženka no to br'ambori se vaży, a potom se upali moyki i se toy moykoy z'asipe 262* [zasmaženka, -y 'pražená polévka'].

zasouzenej, -a, -i 'zasądzony': *zasouzenej* [SSJČ brak; (zasužili mu puy roku 16S)].

zaspá, -i 'zaspá sniegu': *zaspí n'a cest'e* [SSJČ brak; (zospa || grobla 72D)].

zast'era, -i 'fartuch': *z'ast'era do pasu; šepc ma z'ast'eru 574* [zástěra, -y].

zastidnout 'przeziębic się': *potom snat teš si z'astidy a tak k'ašyaya 580* [zastydnouti].

zastonat 'zachorować': *pr'asata z'astonali 535* [zastonati].

zastosovat 'zastosować': *leki m'i ti zastosovay ten doktor 687* [SSJČ brak].

zastranovat se 'tremować się': *zastranjuje se 34* [*zastrádati 'zatrpět?'].

zastud'it se 'przeziębic się': *A z'astudy a se, s'uxoti 578* [zastuditi se].

zastunout 'zachorować': *čuvjiek z'astuñe* [zastonati 'onemocnět'].

- zastřčít 'wetknąć, włożyć': *zastřči tu ruku i vitax ten jeden* [zastřčiti 'vložit'].
- zastřelít 'zastrzelić': *f'eyena z'astšeliy* 148 [zastřeliti].
- zastřyk, -u 'zastrzyk': *zastřyk; zastřyku* gen. sg., *jezdřiy na ten zaščyk* 680, *z'aščyki* 687, *jagbi dostay zaščik* 667, *štiriced zaščiku d'ožijnejx* 680, *tema z'aščikama* 680 [SSJČ brak; (zoščyk 24S)].
- zasuvat 'zasuwać': *To se z'asuva f ti s'uyopi* 416 [SSJČ tylko: zasouvati].
- zasuvka, -i 'zasuwa przy drzwiach': *zasufka; zamika se n'a zasufku* [zásuvka, -y].
- zasv'it'it 'zaświecić': *zmora — jak se svjetyo zasv'it'i, to to yeti* [zasv'ititi].
- zasilek, -lku 'zasilek': *d'aval na to v'jano, at' maj ten z'ašijek* 170 [SSJČ brak].
- zašit 'zaszyć': *to tš'a zašit* [zašiti].
- zašp'init se 'zabrudzić się': *abi se sukiŋki n'e zašp'ini* [zašpiniti se 'zanečistit'].
- zatahnout 'zaciągnąć': *na slunce zatahne taka planeta* [zatáhnouti].
- zatička, -i 'sworzeń żelazny w żurawiu, sieczkarni': *zatička do s'uyopa; zatička do yodi* [SSJČ brak; (zatyčka 72D)].
- zatmjeŋi, -i 'zaćmienie': *zatmjeŋi na slunci* [zátmění, -i].
- zatoka, -i 'zatoka': *zatoka* [zátoka, -y].
- zatop'it 'zatopić': *N'egdi voda pš'evrat'iyu abo z'atop'iyu tam* 115 [zatopiti].
- zatrúce, -e 'zatrucie': *prase d'ostane tež z'atrúce* 536 [SSJČ brak].
- zatrut se 'zatruc się': *jag juž n'e žije, to ho zakop, bo se druhi z'atrujuy* 640 [SSJČ brak; (zatruiju šā 1. pl. fut. 18)].
- zatřaska, -i 'zatrząska': *kn'ofliki pšyšit nebo z'ačšasku* 463; *zajšaski a ne, to kn'ofliki* 126 [SSJČ brak; (zajšaska 19J)].
- zavapnit 'doprowadzić do zwapnienia': *z'avapnej* 3. pl. praes. 580 [SSJČ: zavápniti 'zašpinit vápnem'].
- zavařyt 'zagotować': *truskafki možna zavařyt, snist taki* 20; *Di se to z'avařy* 84 [zavařiti].
- zavařovat 'zagotowywać': *mi dicki z'avařujeme sliyki f s'uyokax* 513 [zavařovati].
- zavazat 'zawiązać': *šatek se z'avaže p'od bradoy; n'a penk se z'avaže* 125 [zavázati].
- zavazovat 'zawiazywać': *zavazovat; A voči se z'avazovayo, a potom hyeday* 136 [zavazovati].

- zav'id'et 'zazdrościć': *zav'ist'evej zav'id'i fšem* [záviděti].
- zav'ijet 'zawijać': *f pov'ijak zav'iji se d'echo* [zavijeti].
- zav'inout 'zawinać': *zav'ine se ji (s'uyamu)* 31 [zavinouti].
- zavist 'zaprowadzić': *tšeba z'avist kuřhi* 85; *tam x'eli 'osadniki zavist; paŋimama je tam z'avedya* 49; *d'echa z'avedoy to ja ji tam pasu* 146 [SSJČ: zavěsti].
- zav'ist, -i 'zawiść': *zav'ist* [závist, -i].
- zav'ist'ivej, -a, -i 'zawistny': *zav'ist'ivej zav'id'i fšem* [závistivý].
- zavizt 'zawieźć': *jak se xce p'ožezat, to tšeba zavizd negde n'a tartak* 61; *na travu zavist* 21; *z'avezeme* 64, *i z'avezyo se d'o vodi* 20; *zaves sem d'o šp'itaya* 57; *zaveženi 'zawiezione'* [zavězti].
- zavjas, -u 'zawias': *zavjas; zavjasu* gen. sg.; *zavjasi* nom. pl. [SSJČ brak; (zovjasy nom. pl. 88)].
- zavjeruža, -i 'zawierucha': *zavjeruža v'icej je s p'uska, v'aŋice — v'itr ze shehem* [SSJČ brak; (zavjeruža 86)].
- zavjesit 'zasłonić': *zavjesit vokno* [zavěsiti].
- zavješenej, -a, -i 'zawieszony': *tu ma zavješeni* acc. sg. n. 95 [zavěsiti; -věšen].
- zavješovat 'zawieszać': *juš potom tu p'uxtu n'a křk n'e zavješovay* 233 [zavěšovati].
- zavlačet 'zawłóczyć': *čšeba zaset, a potom zaz ji zavučet* 217 [zavláčeti].
- zavlačit 'zawłóczyć bronami': *zavučači* 247.
- zavlačovat 'wykonywać czynność włóczenia roli po zasianiu': *potom se z'aseje žito, a zas se z'avučuje* 230 [zavlačovati].
- zavorat 'zaorać': *zav'orat* 613; *to se raz dva zayože* [zavorati].
- zavrot, -u 'zawrót głowy': *zavrot hyavi* [SSJČ tylko: závrat, -ti, -tě f.; (zavrut v'e p'b'e 87S)].
- zavřyt zamknąć, przymknąć drzwi bez klucza: *zavřyt dveży; zavřy* 2. sg. imperat. [zavřiti].
- zažadaŋi, -i 'żądanie, prośba': *a dneska to bi možno i pšyjej na taki z'ažadaŋi* [SSJČ tylko: zažádati].
- zažadat 'zażądać': *jak se ho (f'araže) z'ažadayo, jeyo se pro nej* 284 [zažádati].
- zažerat 'zazierać': *zažera* 3. sg. praes. [SSJČ tylko: *zazřiti].
- zbestv'it se 'stać się złym, pogorszyć się': *knyuk se dobže učiy, a teř se troxu zbestv'iy* 590 [SSJČ brak]. -
- zb'irat 'zbierać': *tšeba jix vivist, nex si doy zb'irat* 145 [sbirati].

- zb'ir, -u 'zbiór': *pš'eli jag voni maj dobrej zb'ir, a jag n'e maj žadního zb'iru* 433 [SSJČ tylko: sbirka, -y 'sbirani plodů'; (zbir 'zbieranie owoców' 25R)].
- zb'iračka, -i 'narzędzie do oddzielania śmietany od mleka': *zb'iračka, co se zb'ira smetanu* [SSJČ tylko: *sbiračka, -y 'bolák'].
- zb'irat 'zbierać': *d'e'i n'e x'ej zb'irat* 13; *a potom brambori se zb'ira n'a vozi* 12; *start smatl zb'ira* [sbirati].
- zb'itej, -a, -i 'zbity': *virko zb'iti s prken* [zbíti, -bit].
- zbjerat 'zbierać': *Jen tšeba zbjerat* 10 [sbirati].
- zbjur, -oru 'zbiór zboża': *po tim zbjože v'ob'ili* 631, *po zbjože buj, ... po teim zbjože br'amboru* 634 [sběr, -u].
- zbjurka, -i 'zbiórka': *A ta^m zbjurka, tu zbjurka, a jen zbjurka* 82; *to ho tam zbjurki n'e interesovali* 82 [SSJČ brak; (zb'jurka 14)].
- zborovej, -a, -i 'należący do zboru, parafialny': *To fčera biju v zbože, no to zb'orovi (poje) x'e'eli koup'it* 594 [sborový].
- zbouranej, -a, -i 'zraniony': *potom jednoj nohu mjeu cejnoj zb'ouranoy* 681 [zbourati].
- zbourat 'zburzyć': *fšexno to zb'ourali* 557 [zbourati].
- zboži, -ho 'zboże': *javni zboži, zrojna d'o pitju de zboži; mjeinek d'o mjeinkovani zbožihó* 36 [SSJČ w innym znaczeniu; (zbože 72D)].
- zbraň, -i 'broń': *bandita ma zbraň i morduje* [zbraň, -ně].
- zbřydlej, -a, -li 'brzydki': *A negdi n'ekerej to biju takej zbžydej 'nieprzyjemny'* 477; *Negdi to bili zbžylh vočepini* 569 [SSJČ tylko: zbřiditi].
- zbuk, -a 'zepsute jajko, śmierdzące': *zbuk — vajko zepsuti, sm'čd'i jako he v'im* [SSJČ brak; (zbuk 84)].
- zdat 'zdać': *skoušku zday* [zdáti].
- zdat se 'wydać się': *zdalo se mhe, že se kostej pš'evrat'i* 6 [zdáti se].
- zdeylej, -a, -li 'o człowieku, który źle się czuje': *Č'ovjek zdeylej, tam it n'a svarbu* 100 [zdechlý].
- zdechnout 'zdechnąć': *kobiya zdexya* 77 [zdechnouti].
- zdejmovat 'zdejmovać': *ten velun ji zdejmujoj* 570 [SSJČ tylko: snimati; (zdejmovat 60)].
- zdejmount 'zdjąć': *kamaš z nohi zdjeja* 101; *I v'zaj, z'aj s čajnika ten v'rx* 57; *z'ajaj velun* 474 [sejmouti].
- zd'elavat 'zdejmovać': *vočep'ini — vejun zd'ejavaj i kitek zakpadaj; to se žebžyni zd'ejava, zakpadaj se hnojnice* 158; *i potom se to zd'ejava* 264 [sdělávati k sdělati 'sejmnout'].

- zdonej, -a, -i 'zdolny': *zdonej učej* [*zdolný].
- zdonej, -a, -i 'zdatny': *no i je h'otovej dum juš, zdonej do meškañi* 417; *žito zdonej d'o sečeñi* 238 [*zdolný 'schopný'].
- zdonej, -i 'zdolność': *pšeci každej n'e mjeu zdonej, žebi* 314, *jag maš d'o toho zdonej* 413 [SSJČ tylko: *zdolný].
- zdrapat 'zdrapać': *To zdrape, v'imyať i '33* [zdrapat].
- zdravej, -a, -i 'zdrowy': *von je zdavej, moja žencka pšyde zdrava* 137; *zdravi d'echo* [zdravý].
- zdrav'i, -i 'zdrowie': *von už n'e ma t'akiho zdrav'i* 450 [zdraví, -í]. Por. zdrowje.
- zdražet 'podrożyć': *zdražej* 3. sg. pract. [zdražiti].
- zdrovje, -a 'w nazwie instytucji': *f tim ošrotku zdovja v Bexatovje* 691.
- zdržet 'zatrzymać': *ti Ruski tu tak troxu zdželi se* 311 [zdržeti].
- zdvihat 'podnosić ręce': *žebix tak ruce do huri zdvihaja* 585 [zdvihat].
- ze 'ze, z': *studie ze syoujem; poliuka z'e smetani* 116; *z'e žitem* 70; *koj šej asi z'e dva k'ilom'etri* 46 [ze].
- zebraň, -i 'zebranie': *zebraňi* [*sebrání, -í 'sbirka'].
- zedřyt se 'zdrzeć się': *jak se podešfa zedže* [sedřiti].
- zejt 'zejść': *česajo se, koudej zešja* [sejiti].
- zejtra 'jutro': *žito dame i z'apuat'ime i zejtra j'edeme i d'ostaneme moju* 64 [zítra ob. zejtra].
- zejtrak 'jutro': *či to zejtrak, či dnes je* 97 [zítra ob. zejtra].
- zeli, -i 'kapusta': *bo p'o našemu to se žyka zeli, či k'apusta, žykame i tak* 116; *bečka n'a zeli; suj d'o zeli; k tomu zeli; vo tom zeli* [zeli, -í].
- zelinkovatej, -a, -i 'zielonkawy': *maj takej zelinkovatej (kolor)* 529 [SSJČ brak].
- zelovat 'zelować, przybijać zelówki': *zeluje se boti* [SSJČ brak; (zelovat 19)].
- zeluvka, -i 'zelówka': *to se pšyb'iji zelufki* [SSJČ brak; (zelufka 72D)].
- zelenej, -a, -i 'zielony': *zejena barva; na zejenejx mojkax; zejenejma* instr. pl.; *N'a zejeni svatki* 50 [zelený].
- zeleñina, -i 'warzywa': *zejeñinu se sazi* [zelenina, -y].
- zem, zemje 'ziemia': *p'iskova zem; zem, gde mesa nejñi; kus zemje; do samej zemje* 288; *vem to z'e zemje; bo jeť i n'a zem mha* 142; *zemjej* instr. sg.; *koženi soj p'od zemjej; v zem'i; na zem'i* [zem, země].
- zemřet 'umrzeć': *brater zemžej* 77 [zemřiti 'umřít'; (zemžyc 25P)].
- zepsutej, -a, -i 'zepsuty': *zbuk — vajko zepsuti; jak soj boti z'epsuti* 131 [zepsutý].

zeptat 'zapytać': *Sem si ji x'ema zepad jag bude* 689 [zeptati se].
 zeruwka, -i 'rodzaj pługa': *zeruwki* nom. pl. [SSJČ brak].
 zesekat 'skosić': *seno zesekat; jak se zeseče* 245; *jak žito zesečeme* 215 [SSJČ: sesehati, arov. též: zesehati].
 zeschnout 'zeschnąć': *ano se zesxne* 240; *vono se n'e zesxno* 240 [seschnouti, dť. též: zesch-; (zesex se 91)].
 zesic 'skosić': *Abi jeho (seno) zesic i n'a koli dat* 35; *žebi tim koxbajnem zesic* 250; *n'e možna ho zesic* 240; *jag z'esečeme* 37; *A metos n'e zeseče, bo žito peži* 5; *juž zesekli* 249 [sesici 'pokosit'; (zešygeš 83L)].
 zeslání, -i 'zesłanie': *zeslání duxa svateho* [seslání, -i].
 zespružinovat 'uprawiać zaorane pole broną sprężynową': *zem se uprav'imo, z'espružinov'amo se ji* [SSJČ brak].
 zestavovat 'odstawiać': *potom soy juš dobri, to se je zestavuje* 512 [sestavovati].
 zestidnout 'zastygnąć': *gdiš tjašt' zestidne, je šmajec* [zestydnouti].
 zesunout se 'zsunąć się': *uav'ina se zesunuma v horax* [sesunouti se].
 zešit 'zeszyć': *to gde je zešiti, to soy šexki* [sešiti].
 zeškrabovat 'zeskrabywać': *zeškrabuju xusku* [seškrabovati].
 zešlapat 'zdeptać': *šamu se dava p'ot kravi, žebi to z'ešlapali* 225 [sešlapati].
 zešlej, -a, -li 'miniony, zesły': *zešlej mjesic* 53; *z'ešliho roku* 639; *v zešlim roce* 153 [sešlý].
 zeť, -e 'zięć': *zeť; zeťe* gen. [zeť, -tě].
 zetnout 'ściąć': *pažes, gdiš se zetne* [setnouti v. stíti].
 ze zadu adv. 'z tyłu': *n'a pšed'e nebo z'e zadu* 36; *z'e zadu zas soy kvańice* 157 [zezadu].
 zezlob'it se 'zezłościć się': (pszczoły) *se z'ezlob'ili* 273 [SSJČ tylko: *zezlobněti 'stat se zlostným'].
 zeznavat 'zeznavat w sądzie': *svjdek zeznava f šopde* [*seznávati].
 zezvolit 'zezwoľić, pozwoľić': *faraž drugej n'e moh dat v'oddayki, jesti mu naš n'e zezvoliju* 286 [SSJČ tylko: svoliti].
 zezvoleńi, -i 'zezwoľenie': *musej mu dat z'ezvoľeni ten faraž t'amtimu* 286; *raupčik poxuie bez zezvoľeni* [SSJČ tylko: svolení, -i].
 zežnout 'zžat': *tim šypem začim z'ežlizme to hono* 242 [sežiti, sežnouti].
 zgaga, -i 'zgaga; uczucie pieczenia w przelyku': *zgaga — peče v hřdye* [SSJČ brak; jest tylko: žaha, -y; (zgaga 24S)].
 zgoda, -i 'zgoda': *zgoda* [shoda, -y; (zgoda 25P)].
 zgod'it se 'zgodzić się': *co sem zgod'iu, to sem mu day* 67; *se zgod'iu z'a*

kantora 413, *či bi se n'e zgod'iu na to* 412, *žebi se zgod'iu z'a kantora* 413 [SSJČ tylko: shodnouti; (zgoželi se 34)].
 zgraja, -i 'towarzystwo': *hoši pš'yxazeli, zgraja biua jak te'* 600 [SSJČ brak].
 zgremplovat 'zgręplować, wyczesat wełnę na grępli': *a zgrempujujox tox vejuu, no a zas tšeba pšyist* 18 [SSJČ brak; (zgrymplovat 72D)].
 zhanka, -i 'nagana': *zhanku* acc. sg. [shánka, -y].
 zhinout 'zgnać': *jag juš sem do te'ka n'e zhinuma* 539 [zhynouti].
 zhlad'it 'zgladzić': *zhladiu* 3. sg. praes. [shladiti].
 zhodnout se 'dobrac się, zgodzić się': *cera s ceroy se zhodua jako bi bili dvje sestri; no jesli se zhodnoy, tag uđeua namxuvi* 279 [shodnouti se].
 zhořet 'spalić się': *tu mnoho tedi n'e zhožeyo* 308 [shořeti].
 zhoustnout 'zgęstnieć': *vaży se to dost dymuho, abi to zhoustmo, zhustmo, a je m'armouada dobra* 512 [zhoustnouti].
 zhrozit se 'nastraszyć się': *ja sem tag zhr oziua hrozhe* 539 [zhroziti se].
 zhustnout 'zgęstnieć': *zhustmo, a je m'armouada dobra* 512 [SSJČ tylko: zhoustnouti].
 zřít se zob. zřít se.
 zima, -i: 1) 'zima': *zima; kravi n'a zimu se pase* 53; *v zimje na sañix sme jeli* 146; *zimoy zakupađy ušniki; čepice na zimx; v zimje* 25 [zima, -y]; 2) 'zimno': *venku je veukej mras, zima tam je* 143; *soy psoti čili dešt'e abo zimi* 433; *axe je z'a zima* 657 [zima, -y 'chladno, chlad'].
 zimje adv. 'zima, w zimie': *bo zimje to ne; to nu se zimje sipe voysa* 317 [SSJČ brak; (žimje 34)].
 zimnej, -a, -i 'zimny': *v zimnej vođe se to v'iprayo* 128 [zimný, -á, -é 'studený'].
 zimou adv. 'w zimie': *metem, zimoy* 557.
 zřop, -u 'syrop z cukru dla pszczól': *ten zřop s toho cukru* 657 [SSJČ brak].
 zisk, -u 'zysk': *šakej zisk* 98 [zisk, -u].
 zivat 'ziewać': *ziva se* [zivati].
 z jara adv. 'na wiosnę': *vřba kvete z jara* [zjara 'na jaře'].
 zlewne, -e 'zlewnia, punkt skupu mleka': *do zleuñe* gen. sg. 19; *Mi zleuñe na to žyk'ame* 122; *se potom ced'i, jak se do zlevne v'otstavuje* 122 [SSJČ brak].
 zlit 'zlać': *pšyex dešt' a to zliu* 7 [sliti]. Por. zlejt.
 zlamat 'złamać': *namki se ne žuame do toho* 25; *tak se žu'ama, že juš v'ilitne, vřakno v'ostava* 21; *žena spadua i nohu žuamua* 47 [zlámati].

- zlasovat** 'zlasować wapno': *vapno musi se rozml'ixat, zlasovat; hlina se zlas'uje* 506 [SSJČ brak; (zlasovaž vapno 30K)].
- zle** 'adv. 'žle': *jak se zye uš'io, to tšeba poprav'it; čuovjek, kerī fšexno zye d'eya* [zle].
- zlej**, -a, -li 'zły': *zvej čuovjek* [zlý].
- zlejt** 'zlać': *torf tšeba dobže zrej't, vodoj zvej't* 112; *k studhi vedli, x'eli mje konečne tam tag zvej't* 449 [sliti].
- zlod'ej**, -e 'złodziej': *zjuod'ej krade; zjuod'eje* gen. sg.; *spotkali tejh zjuod'eju* 446, *pob'ij zjuod'eju* [zloděj, -e].
- zlom**, -u 'zlom, zużyte przedmioty metalowe (tu o cegle!)': *To to šyo na takej zjom* (lixa cihua) 196 [SSJČ brak].
- zlom'it** 'złamać': *zjom'im* 1. sg. fut.; *spat s kohe, ruhu zjom'it* 310, *zjom'ix se jet* [zlomiti].
- zlouč'it** 'złączyć': *zjuuč'ili; bili zjuuč'eni takim prutem* 160 [sloučiti].
- zlost**, -ti 'złość': *zjost; ud'aj to ze zjost'ej* [zlost, -i].
- zlost'it se** 'złościć się': *zjost'it se; zjost'i se* 3. sg. praes. [zlostiti se 'náf. zlobit se'].
- zlostnik**, -a 'złośnik': *zjosnik zjost'i se* [zlostnik, -a].
- złotej**, -iho 'złoty, jednostka monetarna Polski': *no to moš sto zjotejx* 68; *zas se ceńi šesset zjotejx* 72; *žencka za jej' x'eya tisíc sto zjotejx* 74 [złoty, -ého].
- zmačknout** 'zgnieść': *zmačkne* 268; *žebi se n'e zmačkajyo* 238 [smáčknouti v. zmačk-].
- zmarst'enej**, -a, -i 'zmarszczony': *zmarst'eni čeyo ma fajdi* [smrštiti se; (zmorscyyo še 72D)].
- zmarščka**, -i 'zmarszczka': *zmarščka, zmarščki* gen. sg. [SSJČ tylko: smrštiti se; (zmorsčki nom. pl. 28D)].
- zmarnovat se** 'o krowie: zmarnować się, zginąć': *krava se zmarnuje; že se jix tak n'e zmarnovajyo* 662; *jagbi se u mje zmarnovali* (kurczęta) 526 [zmarniti se, zmarnovati; (zmarnujom še psojy 96)].
- zmejlit** 'zmylić muzykę uciekającego roju uderzaniem w kosę': *tu muziku se jim zmejli* 271 [zmýliti].
- zm'ixat** 'zmieszać': *tvarox se toj sovej zm'ixa* 123 [smichati, *zmichati].
- zm'izet** 'zniknąć': *zm'izej* [zmizeti].
- zmjena**, -i 'zmiana': *žykaj, že to je na zmjenu pohodi* [směna, -y].
- zmlejnkovat** 'oczyścić ziarno na wiałni': *jak se v'imjaťi, to se zm'epkuje i nosi se n'a horu* 501 [SSJČ brak].
- zmoknout** 'zmoknąć': *zmoknout* 669; *zmokne nej zmokne* 144; *zmokyo to zaz usxne* 144 [zmoknouti].

- zmora**, -i 'ćma': *zmora — jak se svjetlo zasv'it'i, to to jet'i* [SSJČ brak].
- zmotat** 'nawinąć przedzę na motowidło': *Potom se ji zmota n'a motovidje* 265; *i zme zm'otali n'a motovidyo* 183 [smotati].
- zoubek**, -bka 'ząbek haftowany przy koszuli': *zoubkama je v'obd'ejana* 181 [zoubek, -bku].
- z mrtvix vstat** 'zmarłychwstać': *Ježiš z mrtvix vstat* [vstáti z mrtvých].
- zmřznout** 'zmarznąć': *zmřzne* 3. sg. fut. [zmřznouti].
- zmuč'it** 'zmęczyć': *zmuč'ix se* [zmučiti].
- značek**, -čka 'znaczek pocztowy': *na kopertu nakjeji se značek poštovej; značka* gen. sg. [SSJČ tylko: známka, -y; (znacek 93C)].
- značnik**, -a 'narzędzie do wyznaczania rzędów kartofli przy ich sadzeniu': *bere se zas takej značnik i se d'eya taki brazdi* 499, *značnikem d'ejame ti rajki* 254 [SSJČ brak; (značnik 72D)].
- znaxor**, -a 'znachor': *znaxor leč'i žejem; řičili znaxori nej'vicej žojama* [SSJČ brak; (znaxor 93C)].
- znak**, -u 'znak': *kometa — znak na vojnu* [znak, -u].
- znamej**, -a, -i 'znajomy': *Ano k'oležan'ki, tam znami taki něco* 281; *Kojsek pšesex p'o usi, v'icej d'o znamejx* 94; *takej ženckej ne mam znamej* 538 [známý].
- znamje**, -a 'znamię': *znamje je na ř'eye* [SSJČ tylko: znamení, -i; (zname 83L)].
- znat** 'znać': *znaš* 2. sg. praes.; *von mje dobže zna* 83; *d'eř'i znaj poj'ski* 110; *č'ovjek znaj; znajyo ste* 448; *No to ste n'e znajyo tejh řersaku* 533 [znáti].
- znevolňevat se** 'zdrętwieć': *jagbi pšyšyo vostšyhat dvje* (vojce), *to juš pojce taki znevolňevaj se* 320 [SSJČ tylko: znevolňovati k znevolniti 'učinít nevolníkem'].
- znič'it** 'zniszczyć': *dževo bi se znič'io* [zničiti].
- zničknout** 'zniknąć': *fšeko zničkne* [zniknouti 'zmizet'].
- znist** 'znieść': *šjepka vajičko znese* [snést].
- zništ'enej**, -a, -i 'zniszczony': *met vilitne i soj ne zništ'eni pjastrí* [SSJČ tylko: zničen].
- zništ'it** 'zniszczyć': *v'itr može mnoho zništ'it, to se zništ'io, to juš mam zništ'eni* 484 [zničiti; (znišcel 33)].
- znojdek**, -dka 'dziecko niesłubne': *No to žykaj znojdek* 278 [SSJČ brak; (znojdek 1G)].
- zobak**, -u 'dziób ptaka': *zobak* [zobák, -u].
- zobat** 'dziobać': *šjepka zobe* [zobati].

- zoľzy, -u pl. t. 'zoľzy, choroba źrebiąt i młodych koni': *zoľzi* nom. pl. [SSJČ brak; (*zoľza* 93C)].
- zoubek, -bku 'koronka': *hekyuje se zoľpki, servetki* [zoubek, -bku].
- zoľnerka, -i 'kobieta, której mąż służy w wojsku': *zoľnerka* [SSJČ brak; (*zoľnirka* 19J)].
- zovjas, -u 'zawias': *zovjasi* nom. pl. [SSJČ brak; (*na zovjasax* loc. pl. 90)].
- zraz, -u 'jednoroczny pęd rośliny drzewiastej, używany do szczepienia': *uźezuje se z druhej dźevini taki zrazi* 440 [SSJČ brak; (*zrazy* nom. pl. 72)].
- zřcadelko, -a 'lusterko': *zřcadeľko; zřcadeľka* gen. sg. [zřcadelko, -a].
- zřcadlo, -a 'lustro, zwierciadło': *zřcadľo; zřcadľa; v zřcadľe se pr'ohliži* 30 [zřcadlo, -a].
- zrejt 'zryć': *tšeba dobže zrejt* 112; *prasata zrejox* 47, 146; *a tel' se to z vřxu sreje* 114; *nejdžyx zryxo se* 153; *zryx* [zřyti].
- zremontovat 'zremontować': *a potom zme zřemontovali ten kostex* 407 [SSJČ brak].
- zřni, -i 'ziarno': *do jedniho konce se sipaxo zřni, iak se mu'at'ľo c'epama* 252; *zřni* 54; *toho zřni pšym'ixa* 318; *zřni mnoho v'qstaxo; puľ metra zerni* 26; *a zerni ne* 26 [zřni, -i].
- zřničko, -a, 'ziarenko': *zřničko iak komaži packa* 236.
- zřnko, -a 'ziarenko': *zřnko; z'e zřnkoľx* gen. pl. 440 [zřnko, -a].
- zřno, -a 'ziarno': *liřši zřno* [zřno, -a].
- zřowna adv. 'zaraz': *A ti paciľki se zřowna stavjexo* 155; *źezanej torf to se zřowna vozi* 113; *A iag gdo řce, to zřowna muat'i* 8 [zřowna].
- zřownat 'wyrównać': *zřowname branama* 162 [SSJČ brak].
- zřapnout 'spaść, rąbnąć': *a iak b'orovička zřapne, to se řnet'e v'opseka* 60 [SSJČ tylko: řapnout].
- zřat se 'zgrzać się': *řaxa sem se, řepxo se uďřaxo* 560; *to sem se tag řaxa iak miř* 585 [zahrati se].
- zřejzat 'zerznąć': *i zřežže se i vona řapne* 60 [zřezati].
- zřešení, -i 'zrzeszenie': *zřešení roľniku* [SSJČ brak].
- zřezat 'ściąć drzewo': *To se zřežže p'ixox* 442 [zřezati].
- zřyc se 'zrzec się': *tšeba se toho zřyc* [zřici se; zřeknouti se].
- zřyzovat 'ścinać, zrzynać': *zřyzuje se dźeva* 59 [SSJČ brak w tym znaczeniu].
- zub, -u 'zab': *řomek ma jeden zup; zubu* gen. sg.; *drapak ma řezezni zubi; p'ixa trachni z vękima zubarna; v'idęe vo tšex zubař; tam zas maj pastu d'o zuboľx* 71 [zub, -u].

- zupa, -i 'zupa': *zupa řř'avova; ovocovi zupi; do řřakeľh zupoľx teř davaj* 522 [zupa, řidč. supa 'polěvka'].
- zřstat 'zostać': *zřstatu koxsek poľe ne zavoranej* [zřstati].
- zřstavat 'zostawać': *zřstava p'o viřřsknuťi kuľ* [zřstavati].
- zřžit 'zużyć': *to se može eřře zřžit* 513, *cuker to voni zřžijox* 659 [zřžiti 'využit'].
- zřvažovat 'zwracać uwagę': *mi to zřvažujeme na zęenoľ řapku* [zřvažovati].
- zřvičaj, -e 'zwyczaj': *takej je zřvičaj, ře je k'oxeda* 489 [zřvyk, -u; (*zřvyčaj* 87S)].
- zřvičajnej, -a, -i 'zwyczajny': *męejnek zřvičajnej* [SSJČ brak; (*zřvyčajno sosna* 93)].
- zřvijet 'związać': *zřviji se na kęupko* [svijeti].
- zřvik, -u 'zwyczaj': *zřvik biľ* 170, *F K'učovje nejni toho zřviku* 450; *Nejni ve zřviku, řebi tam řoďet* [zřvyk, -u].
- zřviklej, -a, -li 'zwyczajny': *zřvikli ř'esto* 18; *To je řřexnok zřvikli* 42; *bez zřvikliho koxaće* 453; *zřvikęejma branama* 220 [zřvyklý].
- zřvir, -u 'zwir': *No tag vozili zřvir* 201 [SSJČ brak; (*zřvir, ze zřviru i z vapna* 72D)].
- zřviře, -ete 'zwierzę': *řřelec poľuje n'a zřviřata* [zřviře, -ete].
- zřvjet 'zwiąć, oczyścić zboże na wiaľni': *zřvjeli; pšeci bili taki v'ęejarňe, to to v'otvjeli* 305 [svāti; (*zřvoć zboze* 86)].
- zřvlašť adv. 'zwłaszcza': *maj zřvlašť na řř'edrej večir* [zřvlašť].
- zřvonek, -nku 'dzwonek': *zřvonku voľce n'e maj* [zřvonek, -nku].
- zřvorat 'zorać': *čšeba ři zřvorat, čšeba ři 'uvřačet* 216; *nejdžyx zřvože* 58; *iak se zřvože* 58 [zřorati].
- zřvuzka, -i 'zwózka': *zřvuska řita* 495 [svoz, -u; (*zřvuska řana* 72D)].
- z řadu adv. 'z tyłu': *z řadu to mame nasat* 27 [zezadu].

Ž

- řaba, -i 'řaba': *řaba* [řaba, -y].
- řabjoxa, -i 'jakiř chwast': *řvasti...potom je taka řabjoxa, iak to řykej nekeri* 238 [SSJČ brak; (*řab'oxa* 13S)].
- řabka, -i 'řabka': *mi to zřvažujeme n'a zęenoľ řapku, iak se ma n'a deřř, to vona se dže* [řabka, -y].
- řaden, -dna, -dni 'řaden': *řaden n'e vjed'ęu* 92; *řadna řencka n'e biľa* 114; *řadni (ďecko) řadniho smocka ne męexo* 132; *No i teřki*

- žadneho nehi 146; žadnimu niž ne biyo 75; ne biyo žadnix požatku 310 [žaden v. žadný].
- žaha, -i 'zgaga, pieczenie w przelyku': žaha — pecě v hrdye [žaha, -y].
- žaloud, -a 'żołąd': žayoud; žayouda gen. sg.; žayoudi nom. pl. [žaloud- v. žalud, -u].
- žaloudek, -dku 'żołądek': žayoudek, žayoutku || -a [žaludek zast. a ob. žaloudek, -dku].
- žalovat 'skarżyć': žayovat [žalovati].
- žaludek, -dku 'żołądek': n'a žayudek 602 [žaludek, -dku ob. žaloudek].
- žat 'żąć': kš'epyka voya: po'te žat, po'te žat [žati, žati v. žiti].
- žarna, -en pl. t. 'żarna': žarna — se myeyo moyku; žarna || žarna [žernov, -a, náf. žerna, žern; (na zarnax 84)].
- žarna, -en 'žarna': žarna || žarna [žernov, -a; (žarna 14)].
- žarnovec, -vce 'żarnowiec': žarnovec [SSJČ brak; (zarnovec 19J)]. Por. zajčina.
- žartovat 'żartować': často se smjeje, žartuje [žertovati; (žartovač 16S)].
- žaruvka, -i 'żarówka': žarufka; žarufki gen. sg. [žarovka, -y; (zarufka 93C)].
- žbanek, -nku 'dzbane': žbanek hlinennej [žbánek, džbánek, -nku].
- žblabuňit se 'bulgotać': (vino) tag bude se žbyabuňit 516 [žblabunit 'placat, žvanit']].
- že 'że': ješt'e teš soy, že žoyama ličej 270, tak, že kovbajin se jen nadava 250; Jen že ti židi 'gatunek kartofli', to voni rostli podyoyhli taki 258 [že].
- žebi 'aby, żeby': š't'orcuje se kr'ajzegovy p'kna, žebi bili prosti; no aye se n'e seje tak, žebi se seyo 37, žebix ji tak pšydyžey 56 [SSJČ brak].
- žebak, -a 'zebrak': žebak žebže; žebraka gen. sg.; mnoho žebraku [žebák, -a].
- žebat 'zebrać': žebak žebže [žebati].
- žebro, -a 'zebro': žebro; žebra gen. sg.; pod žebrama; žebra nom. pl. [žebro, -a]. Por. žebro.
- žebro, -a 'zebro': žebro; žebra gen. sg.; žebra [žebro, -a; (žobra, žoberka 63G)].
- žebřyk, -u 'drabina': seno se dava za žebřyk nad žyabem; To j se ne xce ti žebřyki z'akvadat 'drabiny wozu' 40; teť žebřyku n'e mame 40; v žebřyki 57 [žebřík, -u]. Por. žebřyk.
- žebřyk, -u 'drabina nad žlobem': žebřyk n'a seno; žebřyk 'drabina' [žebřík, -u].
- žebřyna, -i 'drabina': žebřyna; dava se (na vus) žebřyni v'e žně; to se

- žebřyni zdjeyo 157, Jak se xce vozit seno, to se kyade žebřyni 28; do žebřyn 29; vus v žebřynax 29 [žebřina, -y]. Por. žebřyna.
- žebřyna, -i 'drabina': žebřyni || žebřyni 55; žebřyni 'drabiny'; u žebřyni 13 [žebřina, -y].
- žehilko, -a 'orczyk do brony': žehyka, co tahnoy; žehyko [žehýlk, -a].
- žehlit 'prasować': tak se žehliyo želiskem 176 [žehliti]. Por. presovat.
- žehlo, -a: 1) 'tyczka pionowa żurawia': žehyo, tička, co se tahne [žehlo, -a]; 2) 'nosidlo do noszenia wody na ramionach': žehyo na rameno, s každej strani vjedro [SSJČ brak].
- žele, -a 'ziele, ziolo': n'a moyce teš soy rozmažiti žela 531 [SSJČ brak].
- žele, -a 'ziele, ziolo': znaxor leči želem; r'ozmažiti žela 532 [SSJČ brak].
- želizko, -a 'łapka na szczury': želisko na š't'iri.
- želizko, -a 'żelazko': se žehliyo želiskem 176, želisko n'a uhli, n'a duši 599 [želizko, -a].
- želežnok, želežnak -a 'wóz okuty': to ešt'e ž'epežnak, ešt'e st'arod'aynej 647, do želežnoka acc. sg. 648 [želežnak, -u; (želežnok 72D)].
- želonka, -i 'zielona pasza dla bydła': Pehuška to je pr'o dobitek, se seče na žel'onku 429 [SSJČ brak].
- želestvi, -i 'żelastwo': kovaš musi ho vokut ž'epestvem 419 [SSJČ tylko: železi, -i].
- železne, -a, -i 'żelazny': patik ž'epezne 155; do takoho ž'epezniho 122, na tej ž'epezne n'apraj'e 156; drapak ma ž'epezni zubi; z ž'epezneja žebikama 246 [železný].
- železo, -a 'żelazo': taki ž'epezo; Jen ž'epezo a dževo 27; pš'ykroucenej d'o ž'epeza 157 [železo, -a].
- železo, -a 'żelazo': ž'epezo [železo, -a].
- želoudek, -dka 'żołądek': To je n'a žeyoudek, n'a vžedi 677, n'a žayoudek 678 [SSJČ brak].
- žena, -i 'żona': To moje žena tak ud'eya 46, tak žena m'i p'ov'ida 50; žehe pomoy sem 25; kazay ženu deržet 56 [žena, -y].
- ženatej, -a, -i, 'żonaty': ženati nosej na pauci vobroučki [ženatý].
- žeňatej, -a, -i 'żonaty': mjeu ten Muk'epka tež žeňatiho bratra [SSJČ tylko: ženatý; (žeňate byuy 71)].
- žencka, -ej: 1) 'kobieta': potom žencka zas masyo d'eya 96; vod ženckej sem si kopy'iyu troxu mlika 86; mjeua sem žencku d'o dojeňi kraj 535 [ženská, -ě]; 2) 'żona': moja žencka vijeya 137; bo tata ženckej n'e mjeu 448; juš svi p'aňinstvo p'ozbiva, juž je ženckoy 291.
- ženiť se 'żenić się': Bo ja jag z mej rođini se gdo žeňi 102a [ženiti se].

ženska, -ej 'kobieta': ženska pere; vot tej ženskej; dvje ženski dou [ženská, -é]. Por. žencka.

žerd', -i 'žerdž': žert' — na ni je vjedro, co se nab'ira vodu 28 [žerd', -di, -dě].

žgutka, -i 'czkawka': žgutka [SSJČ tylko: škytavka, -y; (zgutka 83L)].

žgutat 'czkać': žguta se [SSJČ brak; (zguta se 'czka się' 83L)].

židle, -e 'krzesło': ta veyka židue; mjeli každej svoju židli 289; mnoho židej; pod židuema; na židlix [židle, -e].

židlo, -a [može kontaminacija ži(hadlo) i (ža)dlo?] 'žadło': (pš't'eli) voni maj žunduo, židuo se menuje taki, voni tim hrižou 268; pš'čeya ma žyduo (?) [SSJČ tylko: žihadlo, -a]. Por. žundlo.

židowskej, -a, -i 'żydowski': židouska bojda 'szalas w ogrodzie' [židovský].

žihadlo, -a 'žadło': žihaduo [žihadlo, -a].

žihavka, -i 'pokrzywa': žihavka [žahavka, -y, ob. žihavka].

žilak, -a 'žylak': žilaki nom. pl. [SSJČ brak; (zyłoki nom. pl. 93C)].

žiletka, -i 'žyletka': žiuetka; holi se žiuetkama [žiletka, -y].

žila, -li 'žyła': žiua; Mje tu ti žili mi se χ't'ej p'otghat 450 [žila, -y].

žin, -e 'gruby włos, szczecina': žin se dava, abi biuo štiyni; š'tetka ma žiše [žinė, -ė].

žit 'żyć': jak χce žit, at' 'ut'ika n'a ves; už ne žije, aye džyū ješt'e žiu 159; žijou n'a v'iru, bes slibu [žiti].

žitnej, -a, -i 'żytni': žitnej χueba; žitna moyka 16; potom se da moyki pš'eničnej nebo žitnej 524 [żytny].

žitni, -i, -i 'żytni': sγama žitni [žitni v. žitny].

žito, -a 'żyto': no a potom n'a žito se p'odporava 37; z'avezeme žito i žito dame 64, z'e žita 97, z'e žitem 70, v žit'e; na žita acc. pl. [žito, -a].

žito, -a 'żyto': žito; h'γst žita [žito, -a].

živej, -a, -i 'żywy': živa sγepička; živi prase [žyvý].

živ'ice, -e 'żywica': živ'ice je v dževje sm'γkovim; To tak teče žyv'ice s teho dževa 117 [živice, -e].

živnost, -i 'żywność': z živnost'ej instr. sg. [živnost, -i].

živoplot, -u 'żywopłot': živopuot; živopuotu gen. sg. [SSJČ brak; (žyvopuot 87S)].

život, -u 'życie': život [život, -u].

žizala, -li 'glista, dżdżownica': žižaya vilizaya ze zemje, s tou žižayou; žižali nom. pl. [žižala, -y].

žlice, -e 'łyżka': žlice; polifku se ji žlicej || žlici pokrojim 522 [žlice v. lžice]. Por. žlice.

žlice, -e 'łyżka': žlice [žlice, -e].

žlička, -i 'łyżeczka': žlička [SSJČ tylko: lžička, -y].

žluč, -e 'zółć': žluč; žluče gen. sg. [žluč, -i f.].

žlab, -u 'žlób': žuap; d'o žuabu; žebžyk nad žuabem; bere se d'o žrahi i bere i d'o žrabu (!) razem s kobiuou 426 [žlab, -u].

žlabek, -bku 'mały żlób, korytko': žuabek s p'ken [žlabek, -bku].

žloutko, -a 'zółtko': žuoutko vot vajka; žuoutka nom. pl. 451 [žloutek, -tka].

žluč, -e 'zółć': žuuc; žuuc'e [žluč, -i, -e].

žlubek, -bka 'žlóbek': d'echo vodnist d'o žuupka 586 [SSJČ brak; (žlubek 72D)].

žlutačka, -i 'zółtaczką': žuutačka [SSJČ tylko: žloutenka, -y; (zuutacka 104)].

žlutko, -a 'zółtko': f proščetku vajka je žuutko [žloutek, -tku].

žlutej, -a, -i 'zółty': žuutej narcis; žuuti nom. sg. n.; posipat žuutim p'iskem [žlutý].

žluto adv. 'zółto': d'ivokej jetej žuuto kvete [žluto].

žm'ije, -e 'zmija, wąż': žm'ije; pšed žm'ijej loc. sg.; vo žm'iji loc. pl. [zmije, -e; (žmija 83L)].

žně, žni pl. t. 'żniwa': žně; d'o žni n'e šya 61; konež žni 248; pšede žněma; ve žni 23; šinji se χova n'a žni 89; p'o žněχ 269 [žně, žni v. žen, žně ž.].

žnout 'žąć': jak sme χodili žnout 241 [žnouti v. žiti].

žnut 'žąć': men mjeu z'ni, to se n'e sekno ani n'e žnuo, jen se t'ghayo r'ukama 179 [žnouti v. žiti].

žofka, -i 'kapa na dzierzaku cepa zrobiona z zagiętego drzewa': žofka n'a cepauce [SSJČ brak].

žola, žul pl. t. 'ziola lecznicze': negdi ti znaχori ličili žouama 270, važyli, p'ili žoua 270, aye ješt'e teš sou, že žouama ličej 270 [SSJČ brak].

žradlo, -a 'jedzenie, pokarm dla zwierząt': No, drubeži co tam, žraduo 41; zanesu mu se žraduo (žrebięciu) 426 [žradlo, -a].

žrat 'żreć': dava se ji žrat voves 525; vono (žrebię) si samo žere 426; vodi se p'oliyo, nex žeroj 41; prasatka žeroj 74 [žrati].

žrudlo, -a 'źródło': žruduo — počatek žeki [SSJČ tylko: zřidlo, -a; (žruduo 11)].

žulva, -i 'żoła': žuova to je ptak, co voja dešć [SSJČ brak].

žulv, -vje 'zółw': žuuf; žuuvje gen. sg. [SSJČ tylko: želva, -y; (zuuf 93)].

žundlo, -a 'žadło': (pš't'eli) voni maj žunduo, židuo se menuje taki, voni tim hrižou 268 [SSJČ tylko: žihadlo, -a; (zunduo 83L)]. Por. židlo

žurav'ina, -i 'żurawina': žurav'ina SSJČ: žoravina, -y, z pol. 'klikva'; (žuraviny 93)].

žvejkat 'przeżuwać': krava z žejka [žvýkati ob. žvejkat].

Prace Slawistyczne

60

Komitet Redakcyjny

Redaktor

MICCYSLAW BASA

Opiekun

DAWID BIAŁOBRONSKI, WIERSLAW BORYS
MARCELA JANASZEWSKA-PRZYBYŁA, KATARZYNA STACHURA-PAWLIKOWSKA

Internet Archive is a
non-profit library of
millions of free books,
movies, software,
music, websites, and
more.

Announcements

Over 700,000
Books Available
to Read Online -
for Free

The Internet
Archive's 2019
Award of
Recognition
is Now

OSSOLINEUM
KSIĘGARNIA

WYDAWNICTWO
OSSOLINEUM

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT SLOWIANOZNAWSTWA

